BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
20 L
M 29

DIVI PETRI CHRYSOLOGI ARCHIEPISCOPI RAVENNATIS SERMONES NVNC PRIMVM IN VVLGVS EDITI.

M. D. XXXIIII.

Cum priuilegio Clementis. VII.
Pont.Max.ad ſeptennium.

tolla casa·

AMPLISSIMO. S. R. E. CARD.
D. D. HERCVLI GONZAGAE
Titulo Sanctæ Mariæ Nouæ,
Canonici ordinis Lateranẽſis
Patrono benemerẽtiſſimo,
Agapitus Vicentinus
eiuſdem ordinis
Rector
S. P. D.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

IAM LAVDABILIS PROFE-
cto, atq; expetenda Beneficen-
tiæ uirtus eſt clariſſime Anti-
ſtes, quam cõtra turpe, atq; exe-
crandum Auaritiæ crimen ue-
riſſime cẽſetur. Quod uel hinc
facillime perſpici poteſt: quia
quemadmodum eos, qui dum
ſe ſe non tam ſibi, quam patriæ, quã cognatis, quam
amicis in lucem editos animo reputant, non modo
curam omnem, atq; induſtriam, uerũ etiam copias,
ac facultates uniuerſas ad publicam bonorum utili-
tatem cõferunt, omni penitus laude dignos exiſtima
mus: ita ii qui propter immoderatam quandã habẽ
di cupiditatẽ, totius interim iuſtitiæ, atq; humanita-

tis immemores,conditis,defoſſiſq; theſauris,ſibi tan/ tum ſtudent,ſuaſq; res tantũ agunt,ut inhumani, ut immanes,ut feri,et infamiæ notas ſubire, et in oĩum hominum ſermoné,ac uituperationé uenire merito ſolent:quippe qui uel partis diuitiis,uel inuentis opi/ bus incubantes ita parcant,ut nec ſibi ipſis ſatis com modi ſint: nec cum iis quibus maxime prodeſſe debeant ea communicent.Quo fit,ut cum mihi quo que e Bononia Rauénam regreſſo non poſt multos hos dies,quam a beatiſſimo CLEMENTE. VII. Põt. Max. inuictiſſimus Imp. CAROLVS. V. inaudita quadam adhuc,ac pene diuina felicitate imperii ſui inſignia,ornamentaq; ſuſcepit,ſanctiſſimi pariter,ac eloquẽtiſſimi uiri PETRI CHRYSOLOGI Rauen natis Archiepi Sermones quamplurimi omni certe auro,gẽmiſq; pretioſiſſimis longe ꝑtioſiores in ma/ nus uenerint, non iniuria in idem auaritiæ crimen uocandus iudicarer, ſi aut diutius clariſſimis rebus tenebras obduci permitterem:aut noſtros homines tam excellentis ingenii monimentis nõ ſine magno eorũ incõmodo, detrimentoq; ſpoliatos, atq; orba/ tos æquo animo ſuſtinerem: cum præſertim,ut qui/ dam inquit ſapiens,non plus utilitatis afferat homi/ num generi abſcõdita ſapientia, quam aut gemmæ reconditæ,aut inuiſus,defoſſuſq; theſaurus. Nã quis obſecro lucernæ eſſet uſus? quod commodum? quæ utilitas? ſi quemadmodum a CHRISTO Deo Opt. Max.proditum eſt,ſub modio,aut lecto, et nõ ſuper candelabrum collocaretur? ita enim natura compa ratum eſt,uti res egregiæ quanto latius patent, tãto magnificentius naturæ ſuæ bonitatem mortalibus præ ſe ferant.Itaq; ne ab iis qui ſacris literis operam,

ac ſtudium dicarunt, aut illiberalis, aut inhumanus
haberi iure poſſim, ſed potius ut quantum in me eſt,
non ſolum mihi, ſed etiam aliis proſim, eos nunc de
mum Chryſologi Sermones in publicum proferre
ſtatui: quandoquidem in his nihil non eruditum, nō
excellens, non abſolutum offendas. Tanta eſt enim
huiuſce uiri diuinarum omnium, humanarūq; rerū
cognitio, tamq; incredibilis, ac propemodū diuina
dicendi uis, tantaq; copia, ut neminem ſatis admira/
turum putem, cum eum uiderit aureū illud eloquen
tiæ flumen effundentem: nam ſiue occulta, atq; abdi
ta diuinorum oraculorum ſenſa conetur explicare:
quis hoc homine ſubtilior? ſiue cæleſtis, ac ſalutaris
diſciplinæ uelit rationes reddere: quis illo ſcientior?
aut ad uirtutem cohortari cupiat: quis ardētior? aut
a uitiis reuocare ſtudeat: quis acrior? deniq; uel cla/
ros uiros contendat in cælum laudibus efferre: quis
grauior? uel in improbos inuehi: quis uehementior?
unde non immerito CHRYSOLOGVS a noſtris et
habitus eſt, & nominatus. Cuius tamen in perpugan
dis, ac potius inſtaurandis hiſce ſermonibus, incredi
bile dictu eſt, quātum laboris ſuſceperim: propterea
quod is codex quem principio nacti fuimus, proxi/
morum ſæculorum inſcitia quadam quaſi rubigine
ita cum fœdatus erat, tum mancus, ut nulla ferme in
eo pars integra, atq; incorrupta reperiretur: uerū nos
quantū ex antiquorū exēplarium collatione aſſequi
potuimus, opem, auxiliumq; afferre conati ſumus.
Qua re effectum eſt, niſi mea me fallit opinio, ut di/
ſertiſſimi huiuſce uiri ſcripta in priſtinum iam fere
nitorem, nōnullis tamen exceptis, reſtituta ſint. Atq;
ea nos quidem multis de cauſis Antiſtes ornatiſſime

amplitudini tuæ iure optimo nũcupauimus: uel q́d iter Chriſtianæ Reip. optimates humanitate, ac pru/dentia pares quidé paucos, ſuperiorem certe habeas neminem: uel ꝙ his Chriſtianæ philoſophiæ ſcripto ribus, qui ſapientiam cum eloquentia cõiunxerunt, potiſſimum oblectari ſoleas: ſiue etiam ut præclara huiuſce ſanctiſſimi Põtificis monimenta, ampliſſimi itidem Præſidis titulo commendata in lucem, atq́ in apertum emanarent: deinde ut hac quoq́ ratione meam erga te, uel ordinis potius noſtri, cuius tu pa/trocinium, ac defenſioné pro tua pietate ſuſcepiſti, obſeruãtiam, ac fidem perenni literarum memoria conſecrarem. Quam ob rem tuæ iam demum digni tatis partes erunt Antiſtes integerrime, atq́ huma/niſſime, has noſtras uigilias ea frontis hilaritate, qua me ipſum ſoles, excipere: atq́ æqui, boniq́ facere: ut cum laboré quem in tam eximii operis emiſſione cũ ad cõmune Chriſtianæ religionis emolumẽtũ, tum etiam ad tui nomini gloriam ſempiternam ſubiui/mus, non fruſtra a nobis ſuſceptum fuiſſe ſtudioſi ſa crarum rerũ, ac ueræ pietatis amatores intelligant. Vale: teq́ nobis, ac toti Chriſtianæ Reip. iuuandæ CHRISTVS Deus Opt. Max. diu ſeruet incolumem.

VI. Non. Martii. M. D. XXXIIII. Rauennæ.

DIVI PETRI CHRYSOLOGI VITA EX CERTIS AVCTORIB. CON QVISITA, ET COLLECTA.

PETRVS CHRYSOLOGVS in foro Cornelii, quod Imolam uocant, ho/ neſtis parentibus natus, a Diuo Corne/ lio illius ciuitatis Epiſcopo nō modo ſanctiſſimis moribus, ac diſciplinis op/ time inſtitutus, ſed etiam ſacris altaribus oblatus eſt, ac conſecratus: nec ita multò poſt beatiſſimo Sixtó. I I I. Pont. Max. a Deo præmonſtratus Eccle/ ſiæ Rauennatis. X X I I. Archiepiſcopus adlegitur. Hic uir omni genere laudis excellens duobus Conci liis, quorum alterum Rauennæ, Romæ alterū Cælii Symmachi Pont. Max. itemq; Theodorici Oſtrogo/ thorū regis iuſſu indictum eſt, interfuit: ſubſcripſitq;. Ad Chalcedonenſem præterea ſynodum aduerſus Eutychen hæreticū literas dedit, quæ adhuc extant. At uero quantū aurea quadam ingenii, atq; eloquen tiæ ubertate præſtiterit, unde et Chryſologi cogno/ men cōſecutus eſt, ex eius orationibus facillime exi/ ſtimari licet: quæ et uerbis, et rebus illuſtribus refer/ tæ amplius CLXXVI, quas quidem adhuc inuenerim, et legerim, feruntur. Is quum Pontificio munere an/ nos circiter LX præſtātiſſime perfunctus eſſet, apud Forocornelieſes. IIII. Non. Decemb. exceſſit e uita, anno fere. D. poſt natū humanæ gentis Seruatorem IESVM CHRISTVM. Sepultus eſt autem iuxta cor pus glorioſi martyris Caſſiani: atq; uno omniū cōſen ſu iter Diuos relatus: cui etiā anniuerſarii honores in teſtimoniū uitæ pie, ſancteq; tranſactæ decreti ſunt.

IOHANNES TRITEMIVS LIBRO DE ECCLESIASTICIS SCRIPTORIB.

PETRVS Epiſcopus Rauennas uir eru/ditus,atq; ſanctiſſimus,ī uita multis coruſcans miraculis, in declamandis Homiliis ad populum excellentis ingenii fuit:multoſq; tam uerbo,quam exem/plo ad ueritatis tramité conuertit.Multa ſcripſit pro ædificatione fidelium:de quibus feruntur.

Sermones,& Homiliæ plures. Lib.i.

Ad Eutychen Epiſtola quæ incipit.

Triſtis legi triſtes literas.

Scripſit etiam Epiſtolas alias.

Claruit ſub Martiano Auguſto:anno Dñi.ccccl.

D. Petri Chryſologi Sermonum Index, eo ordine quo in uetuſtis codicibus habentur.

De duobus filiis prodigo, & frugi.	Sermo.	i.
De eiſdem.	Sermo.	ii.
De eiſdem.	Sermo.	iii.
De eiſdem.	Sermo.	iiii.
De eiſdem.	Sermo.	v.
In Pſalmum. xcix.	Sermo.	vi.
In illud Matthæi. Cũ ieiunatis nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes: etc. et de Hypocriſi.	Sermo,	vii.
De Ieiunio, et Eleemoſyna.	Sermo.	viii.
In illud Matthæi. Attẽdite ne iuſtitiã uẽſtram faciatis corã hoĩb. etc. et de Eleemoſyna.	Sermo.	ix.
In Pſalmum. xxviii.	Sermo.	x.
De ieiunio, et tentationibus CHRISTI.	Sermo.	xi.
De eiſdem.	Sermo.	xii.
De eiſdem.	Sermo.	xiii.
In Pſalmum. xl.	Sermo.	xiiii.
De Centurione.	Sermo.	xv.
De duobus Dæmoniacis.	Sermo.	xvi.
De Dæmoniaco.	Sermo.	xvii.
De ſocru Petri.	Sermo.	xviii.
De Scriba cui CHRISTVS ſeq ſe nõ pmiſit.	Sermo.	xix.
De ſedata maris tempeſtate.	Sermo.	xx.
De eadem.	Sermo.	xxi.
De terrenorum cura deſpicienda, deq; ſeruo uigili.	Sermo.	xxii.
De terrenorum cura deſpicienda.	Sermo.	xxiii.
De ſeruo uigili.	Sermo.	xxiiii.
De terrenorum cura deſpicienda.	Sermo.	xxv.
De fideli diſpenſatore.	Sermo.	xxvi.

De ſcandalo tollendo.	Sermo. xxyii.
De Matthæo, et CHRISTO cum publicanis manducante.	Sermo. xxyiii.
De eiſdem.	Sermo. xxix.
De eiſdem.	Sermo. xxx.
De Phariſæorum, & diſcipulorum Iohannis ieiunio.	Sermo. xxxi.
De eo qui habebat manum aridam.	Sermo. xxxii.
De filia Archiſynagogi, deq; muliere ſanguinis profluuio laborante.	Sermo. xxxiii.
De eiſdem,	Sermo. xxxiiii.
De muliere profluuio ſanguinis obnoxia.	Sermo. xxxy.
De Hæmorrhoiſſa, & filia Archiſynagogi.	Sermo. xxxyi.
De Ionæ prophetæ ſigno.	Sermo. xxxyii.
De iniuria æquo animo toleranda.	Sermo. xxxyiii.
De perſeuerantia orationis.	Sermo. xxxix.
De bono Paſtore.	Sermo. xl.
De Ieiunio, et Eleemoſyna.	Sermo. xli.
De eiſdem.	Sermo. xlii.
De Oratione, Ieiunio, et Eleemoſyna.	Sermo. xliii.
In Pſalmum primum.	Sermo. xliiii.
In Pſalmum. yi.	Sermo. xly.
In Pſalmum. xciiii.	Sermo. xlyi.
De Parabolis inuentæ margaritæ, & ſagenæ miſſæ in mare.	Sermo. xlyii.
In illud Matthæi. Venit IESVS in patriam ſuam: etc. et de Inuidia.	Sermo. xlviii.
De eiſdem ſecundum Marcum.	Sermo. xlix.
De Paralytico. D. Hieronymo, ac Chryſoſtomo falſo aſcriptus.	Sermo. l.
De Dæmoniaco ſurdo, et muto.	Sermo. li.
De eodem.	Sermo. lii.

De Pace. Sermo. liii.
De Zacchæo. Sermo. liiii.
In illud Lucæ. Quis ex uobis patrẽ petit panem:&c. deq́ patrũ in filios charitate. Sermo. ly.
De Symbolo Apoſtolorum. Sermo. lvi.
In Symbolum Apoſtolorum. Sermo. lvii.
In idem. Sermo. lviii.
Iu idem. Sermo. lix.
In idem. Sermo. lx.
In idem. Sermo. lxi.
In idem. Sermo. lxii.
De Lazaro a mortuis ſuſcitato. Sermo. lxiii.
De eodem. Sermo. lxiiii.
De eodem. Sermo. lxv.
De Diuite,& Lazaro. Sermo. lxvi.
In Orationem Dominicam. Sermo. lxvii.
In eandem. Sermo. lxviii.
In eandem. Sermo. lxix.
In eandem. Sermo. lxx.
In eandem. Sermo. lxxi.
In eandem. Sermo. lxxii.
De Paſchali ſolennitate. Sermo. lxxiii.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxiiii.
De eadem. Sermo. lxxv.
De eadem, deq́ ſecunda CHRISTI manifeſtatione facta mulieribus a monumento regredientibus. Sermo. lxxvi.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxvii.
De ſeptima CHRISTI manifeſtatione facta diſcipulis ad mare Tiberiadis. Sermo. lxxviii.
De Reſurrectione CHRISTI. Sermo. lxxix.
De Reſurrectione CHRISTI, et ſecũda mani

ſeſtatione facta mulieribus a monumen-
to regredientibus. Sermo. lxxx.
De quinta CHRSTI manifeſtatione facta di
ſcipulis cum Thomas abeſſet. Sermo. lxxxi.
De CHRISTI reſurrectione, et quarta ma-
nifeſtatione facta duob.euntib.i caſtellũ. Sermo. lxxxii.
De nona CHRISTI manifeſtatione facta
recumbentibus undecim diſcipulis. Sermo. lxxxiii.
De qnta CHRISTI manifeſtatiõe facta diſci
pulis cũ abeſſet Tho.deq; ſexta cũ adeſſet.Sermo. lxxxiiii.
In illud Iohãnis.Iam die feſto mediãte:etc. Sermo. lxxxv.
De annũtiatione,&ꝯceptione D.Io.baptiſtæ.Sermo. lxxxvi.
De eiſdem. Sermo. lxxxvii.
De eiſdem. Sermo. lxxxviii.
De eiſdem. Sermo. lxxxix.
De eiſdem. Sermo. xc.
De eiſdem. Sermo. xci.
De eiſdem. Sermo. xcii.
De ea quæ unxit Dominum unguento. Sermo. xciii.
De eadem. Sermo. xciiii.
De eadem. Sermo. xcv.
De parabola zizaniorum. Sermo. xcvi.
De eadem. Sermo. xcvii.
De parabola grani ſinapis. Sermo. xcviii.
De parabola fermenti. Sermo. xcix.
De Syrophœniſſa,ſiue Cananæa. Sermo. c.
In illud Lucæ.Nolite timere eos qui occidũt
corpus:etc.deq; Morte contemnenda. Sermo. ci.
De Centurione. Sermo. cii.
De filio uiduæ excitato a mortuis,deq; cor-
porum reſurrectione. Sermo. ciii.
De diuite cuius ager ferax fuit. Sermo. ciiii.

De muliere quæ habebat ſpiritũ īfirmitatis. Sermo. cv.
De ficu quæ fructum non protulit. Sermo. cvi.
In Diuum Petrum Epiſcopum. Sermo. cvii.
In uerba Apoſtoli. Obſecro uos per miſericordiam Dei:etc. Sermo. cviii.
In eadem. Sermo. cix.
In uerba eiuſdem. Non eſt autem ſcriptum propter Abraham tantum:etc. Sermo. cx.
In uerba eiuſdẽ. Propterea ſicut p unũ hominẽ peccatũ in hunc mundũ intrauit:etc. Sermo. cxi.
In uerba eiuſdẽ. Si enim unius delicto mors regnauit per unum:&c. Sermo. cxii.
In uerba eiuſdẽ. Quid ergo dicemus? permanebimus in peccato, ut gr̃a abundet? etc. Sermo, cxiii.
In uerba eiuſdem. Peccauimus, quia non ſumus ſub lege, ſed ſub gratia? etc. Sermo. cxiiii.
In uerba eiuſdẽ. An ignoratis fratres, ſcientibus enim legem loquor:etc. Sermo. cxv.
In uerba eiuſdem. Quid ergo dicemus? lex peccatum eſt? abſit:etc. Sermo. cxvi.
In uerba eiuſdem. Factus eſt primus homo Adam in animam uiuentem:etc. Sermo. cxvii.
In uerba eiuſdẽ. Notum aũt uobis facio fratres Euangelium:etc. et de Morte. Sermo. cxviii.
In uerba eiuſdẽ. Neſcitis ꝙ hi qui in ſtadio currunt:etc. Sermo. cxix.
In uerba eiuſdem. Nolite configurari huic ſæculo:etc. Sermo. cxx.
De Diuite, & Lazaro. Sermo. cxxi.
De eiſdem. Sermo. cxxii.
De eiſdem. Sermo. cxxiii.
De eiſdem. Sermo. cxxiiii.

De Villico iniquo. Sermo. cxxv.
De eodem. Sermo. cxxvi.
De Decollatione Diui Iohannis Baptiſtæ. Sermo. cxxvii.
qui falſo.D.Chryſoſtomi titulo editus eſt.
In diuum Apollinarem ep̃m,et martyrem. Sermo. cxxviii.
In diuum Cyprianum martyrem. Sermo. cxxix.
In conſecratione Epiſcopi. Sermo. cxxx.
In illud Iohannis. Siquis ſermonem meum
ſeruauerit:etc. Sermo. cxxxi.
De unitate Fidelium. Sermo. cxxxii.
In diuum Andream Apoſtolum. Sermo. cxxxiii.
In diuam Felicitatem martyrem. Sermo. cxxxiiii.
In diuum Laurentium. Sermo. cxxxv.
In Adelphum Epiſcopum. Sermo. cxxxvi.
De prædicatione D.Io.Baptiſtæ. Sermo. cxxxvii.
De pace. Sermo. cxxxviii.
De remittendo fratri delicto. Sermo. cxxxix.
De Annũtiatione diuæ MARIAE uirginis. Sermo. cxl.
De Incarnatione CHRISTI. Sermo. cxli.
De Annũtiatione diuæ MARIAE uirginis. Sermo. cxlii.
De eadem. Sermo. cxliii.
De eadem. Sermo. cxliiii.
De generatione CHRISTI. Sermo. cxlv.
De eadem. Sermo. cxlvi.
De Incarnationis ſacramento. Sermo. cxlvii.
De eodem. Sermo. cxlviii.
De natiuitate CHRISTI. Sermo. cxlix.
quẽ qdã D.Seueriani ep̃i putant,ſed falſo.
De fuga CHRISTI in Aegyptum. Sermo. cl.
De eadem. Sermo. cli.
De Infantium nece. Sermo. clii.
q nõ recte tñ D.Seuerini titulo circũfertur.

De eadem. Sermo. cliii.
In diuum Stephanum Protomartyrem. Sermo. cliiii.
De Kalendis Ianuariis, quæ uaria gentium
ſuperſtitione polluebatur. Sermo. clv.
De Epiphania, & Magis. Sermo. clvi.
De eiſdem. Sermo. clvii.
De eiſdem. Sermo. clviii.
De eiſdem. Sermo. clix.
De eiſdem. Sermo. clx.
De parabola ſerui ab agro regreſſi, deq; ho-
minis erga Deum gratitudine. Sermo. clxi.
De eo qui uolebat diuidere hæreditatem. Sermo. clxii.
De terrenorum cura deſpicienda. Sermo. clxiii.
In illud Lucæ. Ignẽ ueni mittere ĩ terrã: etc. Sermo. clxiiii.
In ꝯſecratiõe D. Proiecti ẽpi Forocorneliẽſis. Sermo. clxv.
De quadrageſimali ieiunio. Sermo. clxvi.
De D. Iohanne Baptiſta prædicante, deque
pœnitentia agenda. Sermo. clxvii.
De parabola centum ouium. Sermo. clxviii.
De parabola Drachmæ perditæ. Sermo. clxix.
De eo ꝙ CHRISTVS miſit Apoſtolos cura
tum uarios morbos. Sermo. clxx.
De diſcipulis illotis manibus prandentibus. Sermo. clxxi.
De inuidia, et Hypocriſi. Sermo. clxxii.
De Diuo Iohanne Baptiſta, & Herode. Sermo. clxxiii.
De decollatione D. Iohannis Baptiſtæ. Sermo. clxxiiii.
De Marcellino Epiſcopo Vicohauentino, et
diuæ MARIAE uirginis partu. Sermo. clxxv.
De Cæco. Sermo. clxxvi.

DIVI PETRI CHRYSOLOGI ARCHIEPISCOPI RAVENNATIS DE DVOB. FILIIS PRODIGO, ET FRVGI, SERMO PRIMVS.

HODIE nobis Dominus patrē cum filiis duobus uocauit, et produxit in mediū:ut immēſum ſuæ pietatis indicium, ſæuam Iudaicæ gentis inuidiā, reditū ſupplicem populi chriſtiani, pulchram pāderet per figuram. Homo quidam habuit duos filios:& dixit adoleſcentior ex illis patri. Pater da mihi portionem ſubſtātiæ quæ me cōtingit. Et diuiſit, inquit, illis ſubſtantiam. Quātum pius pater, tantū hæres impatiēs:qui patris fatigatur ad uitam:qui patris, quia tempus audire nō poteſt, nititur auferre ſubſtantiam:hic ipſam prærogatiuā filii meruit non habere : qui ea quæ patris erant noluit poſſidere cum patre. Sed quæramus quæ res filiū rapuit hos ad auſus:ad petitionem tantam fiducia quæ leuarit. Quæ res? illa ſcilicet, qua cæleſtem patrem ſciebat nullo claudendum fine:cōcludēdum tempore nullo:nulla mortis poteſtate ſoluendū. Et ideo cupit uiuendi libertate gaudere: qui ditari noluerat facultatibus decedētis. Deniq; illam fuiſſe huius petitionis offenſam genitoris largitas cōprobauit. Et diuiſit, inquit, illis ſubſtantiā. Petente uno, ambobus totam ſubſtātiam mox diuiſit:ut ſcirent filii, quod ante tenebat pater, nō fuiſſe auaritiæ,

Luc. 15.

ſed amoris:prouidentia,nõ inuidẽtia nõ dediſſe. Te-
nebat pater ſeruare uolens ſubſtantiã filiis,nõ nega-
re:& manere ea pignoribus cupiens,nõ perire. Beati
filii quorũ tota eſt in patris charitate ſubſtãtia. Beati
quibus manet tota in obſequio patris,i patris cultura
poſſeſſio. Cæterum facultates unitatem ſcindunt:fra-
ternitatem ſeparant:cognationem ſpargunt: paren-
tum perdunt,& uiolant charitatem : ſicut ex ſequẽti-
» bus eluceſcit. Pater da mihi portionem ſubſtantiæ
» quæ me contingit. Et diuiſit, inquit,illis ſubſtãtiam.
» Et non poſt multos hos dies, congregatis omnibus
» adoleſcentior filius peregre profectus eſt in regio-
» nem longinquam:& ibi diſſipauit ſubſtantiã ſuam ui-
» uẽdo luxurioſe. Et poſteaquã cõſumpſiſſet oĩa:facta
» eſt fames ualida in regione illa:& ipſe cœpit egere:&
» abiit:& adhæſit uni ciuium regiõis illius: & miſit illũ
» in uillã ſuam ut paſceret porcos. Et cupiebat implere
» uentrem ſuum de ſiliquis quas porci manducabant:
» & nemo illi dabat. Ecce quid facit cupiditas ad cen-
ſum præceps. Ecce quemadmodum ſine patre cẽſus
nudauit filiũ,non ditauit:cenſus filiũ tulit e gremio
patris:eiecit de domo: exemit patria:ſpoliauit fama:
exuit caſtitate. Quod uitæ,quod morum,quod pieta
tis,quod libertatis, quod eſt gloriæ, nil reliquit. Ci-
uem denique in peregrinũ,filium in mercenarium,
in egenum locupletem,liberum mutauit in ſeruum:
iunxit porcis a patre piiſſimo quẽ ſeiũxit: ut ſeruiret
cœnoſo pecori, qui pietati ſanctæ parere cõtempſit.
» Congregatis,inquit,omnibus adoleſcentior. Ado
leſcentior iſte plane nõ ætate, ſed ſenſu: qui congre
gauit bona patris, & abiit longe plus mente,quã lo-
co:ut dato,nõ accepto pretio miſeræ ſe uẽderet ſer-

uirtuti. Sic mercator ad talem cõtractum peruenit,
qui parenti debitum neſcit ſoluere: qui uicem neſcit
redhibere generãti. Eſt penes patrem dulcis condi/
tio: libera ſeruitus: abſoluta cuſtodia: timor lætus: blã
da ultio: paupertas diues: ſecura poſſeſſio. Nãque ad
,, patrẽ labor reſpicit: fructus redundat in filios. Diſſi
,, pauit, inquit, ſubſtantiã ſuam. Quæ compoſita fue/
rant patre moderante, prodigente filio diſſipantur:
ut uel tarde ſapiat patrem cuſtodem, non incubato/
,, rem fuiſſe ſubſtãtiæ. Viuendo luxurioſe. Mortalis
eſt iſta uita: quia moritur uirtutibus, qui uitiis uiuit:
ſepelitur famæ, perit gloriæ, qui manet turpitudini:
,, creſcit infamiæ. Et poſteaquã cõſumpſiſſet omnia:
,, facta eſt fames ualida in regione illa. Luxuriæ, uen/
tri, gulæ, fames tortor apponitur: ut ibi ultrix pœna
,, ſæuiat, ubi pœnalis reatus exarſerat. Facta eſt fames
,, ualida. Ad talem finem ſemper uoracitas tendit: ad
talem peruenit terminum fugienda uoluptatis effu/
,, ſio. Et ipſe cœpit egere. Filium data facit egere ſub
ſtantia, quæ diuitem negata ſeruabat: ut penes ſe de/
ficeret habendo, qui penes patrem abundauerat nõ
,, habẽdo. Et adhæſit uni ciuiũ regionis illius: & miſit
,, illum in uillam ſuam ut paſceret porcos. Sic inuenit
qui ſe negat patri: qui ſe cõmittit extraneo: ut ſentiat
ſeuerũ iudicem, qui fugit indulgẽtiſsimũ prouiſorẽ.
Affectionis deſertor, pietatis refuga, deputatur por/
cis: porcis addicitur: porcorũ traditur ſeruituti: por/
corũ paſcua lutulẽta percurrit: iquieti gregis teritur,
& maculatur excurſu: ut ſentiat quã miſerũ ſit, ama
rũ quã ſit, quietis paternæ beatitudinem perdidiſſe.
,, Et cupiebat implere uentrem ſuum de ſiliquis quas
,, porci mãducabant: & nemo illi dabat. Quã crude/

le miniſteriū, quia neque conuiuit porcis qui uiuit porcis. Miſer qui porcorum deficit,& eſurit in ſagi/nam. Miſer qui ſquallentis cibi cupit, nec impetrat qualitatem. His edocti, inſtructi talibus, maneamus in domo patris: matris in gremio perduremus: co/gnatorū conſtringamur amplexibus: uiſcera nos pa terna cōſtringant: ne nos ad ſupradicta mala pertra/hat adoleſcentiæ miſeranda libertas. Sepiat nos pa/terna reuerentia: matris cōponat affectio: cognato/rum cuſtodiamur affectibus. Inter propinquorū lu/mina non ualent delicta uerſari. Propinquorū quot oculi: tot lucernæ. Dies eſt aſpectus matris: ſol patris rutilat in uultu. Vnde uiuenti inter tot uirtutum du/ces criminum tenebræ propinquare nō poſſunt. Sed mēſa nos patris alit uirtutis cibo, ſalutis epulo, deli/ciis honeſtatis,& gloriæ. Et quia latius nos de hac pa rabola dicere cogit prolixa ſeries lectiōis, quis ſit pa/ter in donando facilis, facilior in recipiendo: quis ſit frater fratris triſtiſsimus in ſalute: quis ſit adoleſcen tior in abſceſſu inſipiens, ſapiētiſsimus ī regreſſu: ſe/quenti ſermone uotis cōmunibus inquiremus.

DE EISDEM. SERMO. II.

LVxurioſum filium, filiū patris piiſsimi deſertorem, quæ perculerint mala, in tantū ut fame tabidū porcorū dederit ſeruituti: ſuperiore, quo ualuimus, ſer/mone perſtrinximus. Nunc eius reditū, nunc eius pœnitētiam, meliore iam uoto, uerbis læ/

Lu. 15. „ tioribus proſequamur. In ſe, inquit, reuerſus dixit.

„ Quāti mercenarii patris mei abundant panibus: &c.

In ſe reuerſus eſt: in ſe ante redit, ut rediret ad patrẽ,
qui a ſe ante receſſerat, cum receſſit a patre. A ſe mi
grat, et ab homine totus tranſit in beſtiam paternæ
» pietatis immemor; gratiæ genitoris oblitus. Quãti «
» mercenarii patris mei abundant panibus: ego autem «
» hic fame pereo? Fames reuocat, quem ſaturitas exu
larat: fames illi patrem dedit ſapere, cui copia tulerat «
ſentire genitorem. Et ſi tantum præſtitit uel inuita
fames: probare quid uoluntarium poſſit conferre ie-
iunium? Oneratus uenter ad uitia cor deponit: pre- «
mit mentem ne ſupernam ualeat ſentire pietatem. «
Corpus, inquit, quod corrumpitur aggrauat animã: Sap. 9.
& deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogi-
tantem. Vnde et dominus, Attẽdite ne grauẽtur cor Luc. 21.
da ueſtra crapula, & ebrietate. Vacuãdus eſt ergo uẽ-
ter moderatione ieiunii: ut exoneratus animus poſ-
ſit ad alta pertendere: conſcendere ad uirtutes: poſ-
ſit ad ipſum pietatis auctorem totus aliger peruola-
re. Hoc Elias probat: qui dominici continuatione ie- 3. re. 19.
iunii defæcatus a carnali pondere mortis uictor euo 4. reg. 2.
» lauit ad cælum. Surgam: et ibo ad patrem meum.
Iacebat qui dixit ſurgam: Intellexit lapſum: ſenſit
ruinam: iacere ſe turpis luxuriæ reſpexit in lubrico:
» et ideo exclamat. Surgam: et ibo ad patrem meum.
Qua ſpe? quã fiducia? qua conſcientia? quã ſpe? Illa
qua pater eſt. Ego perdidi quod erat filii: Ille quod «
patris eſt non amiſit. Apud patrem non intercedit «
extraneus: intus eſt in patris pectore ipſe qui interue «
nit, & exorat affectus. Vrgentur patris uiſcera iterum
filium genitura per ueniam. Ibo ad patrem reus: ſed

pater uiſo filio cooperit mox reatum: diſſimulat iu-
dicem, qui magis uult implere genitorem: & ſenten-
tiam cito uertit in ueniam, qui redire cupit filium,
» non perire. Surgam: et ibo ad patrem meum: et di-
» cam illi: Pater peccaui in cælum, et coram te. Con-
feſsio patrem pandit: genitorem loquitur poenitu-
» do. Peccaui in cælum: et coram te. Cui peccatur in
cælo, non terrenus pater eſt, ſed cæleſtis: et ideo adie
cit. Coram te: Cui in cælo, et in terra, ante oculos
» ſunt omnia quæ geruntur. Peccaui in cælum: et co-
» ram te: et iam non ſum dignus uocari filius tuus.
Peregre profectus eſt iſte: et in regionem longinquã
fugit: ſed accuſatores ſuos, ſed teſtes ſuos, diuini pa-
tris oculos non refugit. Hoc Dauid clarius aperit ſic
Ps. 138. dicendo. Quo ibo a ſpiritu tuo? et a facie tua quo fu-
giam? Si aſcẽdero in cælum, tu illic es: ſi deſcendero
in infernum, ades: ſi ſumpſero pennas meas dilucu-
lo: et habitauero in poſtremo maris: Et enim illuc de
ducet me manus tua: et tenebit me dextera tua. Videt
iſte per totum mundum nuda Dei oculis delicta cõ-
ſiſtere: non cælum, non terrã, non maria, non abyſ-
ſum, non ipſam noctem, deo uelare poſſe peccata.
Sentit quantum ſit ſceleris, mali quãtum, in ipſo dei
Pſal. 50. peccare conſpectu: et ideo clamat. Tibi ſoli pecca-
ui: et malum coram te feci. Vnde et iſte adoleſcen-
» tior ſimiliter uociferatur: et clamat. Peccaui in cæ-
» lũ: et coram te: & iam non ſum dignus uocari filius
» tuus. Non dicit, non ſum dignus eſse filius tuus: ſed
nõ ſum dignus uocari filius tuus: quia uocari ad gra-
Gal. 1. tiam pertinet, eſſe ad naturam. Audi Apoſtolum di-

centem. Ab eo qui uos uocauit in gratiam ſuam.
Hic ergo adoleſcentior quia perdiderat quod erat
naturæ, iudicat ſe quod eſt gratiæ non mereri.
» Fac me ſicut unum de mercenariis tuis. Ecce pote/
ſtatis ſuæ filius quo deuenit uoluptas luxuriæ, ado/
» leſcentiæ libertas, ecce filium quo promouit. Fac
» me ſicut unum de mercenariis tuis. Vt locatione
annua ſeruitus innouetur: ut labore iugi conditio
conducta deteratur: ut die toto in opere ſuſpiret mi/
ſeræ uerna mercedis: ut ſit ſemper uenditor ſui; nec
unquam negare ſuam ualeat ſeruitutem. Et hoc pe/
tit: quia qui penes extraneum ſeruam ſenſerat liber/
tatem, penes patrem credit ſibi futuram liberam ſer
uitutem. Iam nūc fratres uellem lectionis huius ape/
rire myſterium: ſi non me reuocaret iſtius utilitatis
intentio: quia uos uideo non quaſi noſtra audire de/
bito cum dolore: ſed quaſi extranea intellectu tranſ
uolare feſtino. Noſtra, noſtra et omnibus profutura
nobis ſemper loquitur CHRISTVS: et ob corrigē/
dos nos myſtica frequentat exempla dominus: qui
pater ſuorum uoluit eſſe ſeruorum: qui magis ama
ri uoluit, quā timeri: qui panem uitæ ſe dedit ipſum:
qui ſanguinem ſuum in poculum ſalutis effudit. Præ
teritis comparationibus præſentes corrigit, et futu/
ros: ne bonum patrem, ne genitorem pium deſerē/
tes, ad mundi longinqua, et nimis peregrina tenda/
mus: ibique uiuendo luxurioſe ſubſtātiam totam ſa/
lutis diſſipemus, et uitæ: omnibusque conſumptis fa
mem ſpei grauiſſimā perferamus: et ſic nos prima/
rio regionis illius; hoc eſt, deſperationis auctori

Diabolo iam tradamur: et ille nos mittat in uillam ſuam, hoc eſt, ad huius ſæculi illecebroſas cõualles: mittat ad paſcendos porcos, eos uidelicet qui proni ſemper in terram uiuunt uentri: et æſtus carnis in uolutabro luti temperant: in cœno premunt: refrigerãt i gurgite uitiorum. Quod autem mercenarios ſuos mittat ad porcos: facit hoc inſatiata crudelitas: quæ contenta non eſt homines criminoſos fieri: niſi eos uitiorum duces, criminum faciat et magiſtros. Cum eos tales fecerit, nõ ſinit eos ex ipſo porcorum cibo, paſtuque ſaturari: ut eſurientes uitia plus delinquãt: luxurioſos ſatietas capere non poteſt: uoluptas neſcit expleri. Vnde nos cum bono patre ſimus: permaneamus apud genitorem piũ: ut et Diaboli laqueos poſſimus euitare: & bonis patris iugiter perfruamur. Profunda poſt ſcrutabimur: quia cõmunioni, et moribus plus debemus.

DE EISDEM. SERMO. III.

FIlii luxurioſi abſceſſũ, regreſſũ, culpã,
pœnitentiã pcurrimus hactenus ſermo
ne geminato: occurſum modo patris,
bonitatem patris, patris ineffabilem mi
Lu. 15. „ ſericordiam proſequamur. Surgens,
„ inquit, uenit ad patrem ſuum: cum au-
„ tem eſſet longe, uidit illum pater ſuus: & miſericor-
„ dia motus eſt: & accurrit: & cecidit ſuper collũ eius: &

» oſculatus eſt illum. Surgens uenit ad patrem ſuum.
Surrexit iſte mentis, & corporis de ruina: ſurrexit de
profundo inferni cæli alta cõtingens: apud cæleſtem
patrem filius ſurgit plus de uenia, quam corruit de
» reatu. Surgens uenit ad patrem ſuum. Venit non
greſſu pedum, ſed mentis inceſſu: longinquus terre-
ni itineris non indiguit: quia compendia uiæ ſaluta-
ris inuenit. Diuinũ patrem neſcit uiarum curſu quæ-
rere: qui fide quærens mox ſibi illũ inuenit eſſe præ-
» ſentem. Surgens uenit ad patrem ſuum: cum autem
» eſſet longe. Quomodo longe eſt is qui uenit? quia
nondum peruenit. Iſte qui uenit, uenit ad pœniten-
tiam: ſed nondum peruenit ad gratiam: uenit ad do-
mum patris: ſed nondum peruenit ad gloriam priſti-
» ni uel habitus, uel honoris. Cum autem eſſet longe,
» uidit illum pater ſuus. Vidit pater ille, qui in altis ha- Ps. 112.
bitat: & humilia reſpicit: & alta a longe agnoſcit.
» Vidit illum pater ſuus. Pater uidit illum: ut & ille pa-
trem poſſet attendere: patris uiſus illuſtrauit filii ue-
nientis aſpectum: ut tota fugaretur obſcuritas, quæ
circumfuſa fuerat de reatu. Non ſunt tales tenebræ
noctis, quales illæ ſunt quæ de confuſione ueniunt
peccatorum. Audi Prophetam dicentem. Compre- Ps. 39.
henderunt me iniquitates meæ: & non potui uidere.
Et alibi. Iniquitates meæ grauatæ ſunt ſuper me. Et Ps. 37.
poſt. Et lumen oculorum meorum non eſt mecum.
Nox ſepelit heſternum lumen: peccata ſenſum, ani-
mum membra confundunt. Niſi ergo cæleſtis pater
redeuntis filii radiaſſet in uultu: & totam cõfuſionis
caliginem reſpectus ſui lumine ſuſtuliſſet: nũquã di-

„ uini uultus uidiſset iſte filius claritatem. Vidit eum
„ de longe:& miſericordia motus eſt. Mouetur miſe
ricordia:qui loco non poteſt dimoueri:accurrit non
„ progreſſu corporis,ſed pietatis affectu. Cecidit ſu-
„ per collum eius. Non lapſu uiſcerum,ſed compaſ-
„ ſionis. Cecidit ſuper collum eius. Vt erigeret ſic ia
„ centem. Cecidit ſuper collum eius. Vt amoris one
Mat. 11. re,onus tolleret peccatorum. Venite ad me,inquit,
omnes q laboratis,et onerati eſtis:Tollite onus me-
um ſuper uos,quia leue eſt. Videris quia filius iuua-
„ tur iſtius patris onere,non grauatur. Cecidit ſuper
„ collum eius:et oſculatus eſt eum. Sic pater iudicat:
ſic emendat:ſic peccanti filio dat oſcula,non flagel-
la.Delicta non uidet uis amoris:et ideo pater pecca-
ta filii redemit oſculo:clauſit amplexu:ne nudaret
Ps. 112. pater filii crimina:pater filium ne fœdaret.Pater ſic
curat filii uulnera:ne filio cicatricem,neuum filio ne
Pſal. 31. relinquat. Beati,inquit,quorum remiſſæ ſunt iniqui
tates:et quorum tecta ſunt peccata. Si adoleſcentis
huius factum diſplicet:horret abſceſſus: nos a tali pa
tre nullatenus diſcedamus. Aſpectus patris fugat cri-
mina:expellit,noxam:cunctam nequitiam,et tenta-
Ps. 59. menta propellit. Certe ſi abſceſſimus: ſi ſubſtantiam
patris totam luxurioſe diſperſimus nos uiuendo: ſi
Ps. 37. quicquid uſquam eſt commiſimus facinoris, et deli-
cti: ſi ad impietatis præruptum totum, totam ueni-
mus ad ruinam:ſurgamus aliquando:et ad talem pa
„ trem tali inuitati redeamus exemplo. Cum autem
„ uideret eũ,miſericordia motus eſt:et accurrit: et ce-
„ cidit ſuper collum eius:et oſculatus eſt illum. Rogo

quis hic deſperationis locus? Quæ hic excuſationis
occaſio? hic ſimulatio quæ timoris? Niſi forte time/
tur occurſus: terret oſculum: turbat amplexus; et ca/
pere ad uindictam, nō recipere ad ueniam pater cre
ditur, cum filium trahit manibus: claudit gremio: li/
gat lacertis. Sed hanc cogitationem debellatricem
uitæ, ſalutis inimicam, expugnant nimis, nimis auſe/
„ runt quæ ſequuntur. Dixit autem Pater ad ſeruos
„ ſuos: cito proferte ſtolam primam: et induite illum:
„ et date anulum aureum in manu eius: et calciamen/
„ ta in pedibus eius: et adducite uitulum ſaginatum, &
„ occidite: et mãducemus: et epulemur: quia hic filius
„ meus mortuus fuerat, et reuixit: perierat, et inuentus
eſt. His auditis adhuc moramur? adhuc non redi/
mus ad patrem? Cito proferte ſtolam primam: et
induite illum. Suſtinuit filii crimina, qui non ſuſti/
nuit nuditatem: hinc eſt quod a ſeruis ante ueſtiri uo
luit filium, quam uideri: ut ſoli patri nota eſſet nudi/
tas: quia pater ſolus uidere filii non poterat nudita/
„ tem. Cito proferte ſtolam primam. Pater hic qui
in ſecundis eſſe non paſſus eſt peccatorem, plus de ue
„ nia, quam de iuſtitia gaudium uult habere. Cito pro
„ ferte ſtolam primam. Non dixit, unde uenis? fuiſti
ubi? ubi ſunt quæ tuliſti? quare tantam gloriam tan
ta turpitudine commutaſti? ſed, Cito proferte ſto/
lam primam: et induite illum. Videtis, quia delicta
non uidet uis amoris. Tardam miſericordiam pater
„ neſcit. Delicta qui diſcutit: prodit. Et date annulum
„ in manu eius. Paterna pietas cõtenta nõ eſt innocen
tiã reparare ſolã: niſi priſtinũ reſtituat et honorem.

„ Et date calciamenta in pedibus eius. Quam pauper rediit qui ditatus abſceſſerat:& de tota ſubſtãtia cal-
„ ciamenta in pedibus non reportat. Date calciamen
„ ta in pedibus eius. Ne uel in pede remaneret defor-
mitas nuditatis: certe ut calciatus anterioris uitæ re-
„ diret ad curſum. Et adducite uitulum saginatum.
Cõmunis uitulus non ſufficit,niſi fuerit pinguis: niſi fuerit saginatus:uitulus pinguis teſtatur paternæ pin
„ guedinem charitatis. Et adducite uitulum sagina-
„ tum, et occidite:et manducemus: et epulemur: quia
„ hic filius meus mortuus fuerat,et reuixit:perierat,et
„ inuentus eſt. Hiſtoriam loquimur adhuc:et iam cogitamus arcanum nudare myſterium. Mortuus filius uituli ſuſcitatur ex morte: et unus uitulus totius familiæ funditur in saginam. Sed differendum eſt: ut ſenioris dolorem uetuſtum, uetuſtiorem fratris inuidiam proſequamur.

DE EISDEM.SERMO.IIII.

DE iunioris filii reditu,et ſalute gaudentes,ſenioris flebiliter pãdimus,et dolemus inuidiam: qui ſummum frugalitatis bonum extremo zeli malo perdi
Lu.15.„ dit,et liuoris. Erat, inquit, filius eius
„ ſenior in agro:et cũ ueniret, et appro-
„ pinquaret domui, audiuit ſymphoniã, et choros: et
„ uocauit unum de ſeruis: et iterrogauit q̃ hæc eſſent:

,, Iſque reſpōdit:frater tuus uenit:& occidit pater tuus
,, uitulum ſaginatum, quia ſaluū illū recepit.Indigna
,, tus eſt autem :& nolebat introire. Erat,inquit, filius eius ſenior in agro. Erat in agro terrā percolens,ſe deſertans: duritiam ſoluit ceſpitis, perdurat affectū: ſentes eradicat,& gramina,ſtimulos inuidiæ nō euel lit. Sic in ſegete cupiditatis fructum zeli colligit, et
,, liuoris. Et cum ueniret,īquit,et appropinquaret do
,, mui,audiuit ſymphoniā,et choros. Inuidum fugat ſymphonia pietatis:chorus charitatis excludit:& quē uenire ad fratrem,& appropinquare domui uocat ra tio naturæ: hunc peruenire zelus non ſinit: liuor nō patitur introire.Inuidia malum uetuſtum:prima la/ bes:antiquū uirus:ſæculorum uenenū: cauſa funeris. Hæc in principio ipſum angelum eiecit, & deiecit de cælo. Hæc de paradiſo hominem principem noſtræ generationis excluſit.Ipſa hūc ſeniorem fratrem pa/ terna ſecluſit e domo. Hæc Abrahæ progeniem,po/ pulum ſanctitatis,ad auctoris ſui cædem,ad mortem ſui Saluatoris armauit.Inuidia inteſtinus hoſtis non carnis quatit muros:non elidit ſepta membrorū:ſed in ipſam cordis arietat arcem: & antequā uiſcera ſen tiant,ipſam dominā corporis animā prædo capit, & adducit īcluſam. Si ergo uolumus cæleſtem mereri gloriam:ſi paradiſi beatitudinem poſsidere:ſi æterni patris īhabitare domum: ſi uolumus rei cæleſtis par ricidii non teneri: peruigili fide,luce ſpiritus,tetras ī uidiæ pellamus,& excludamus inſidias:inuidiam to/ tis armorum cæleſtium uiribus cōprimamus: quia ſi cut nos deo iungit charitas:a deo inuidia ſic ſeiungit.
,, Pater ergo illius egreſsus cœpit rogare illum. Cor patris anxiū uariis arctatur motibus filiorū: & inter

diuerſos pignorũ caſus genitoris pietas ſtupefacta diſcurrit: quia uidet fratrem fratris reditu mox fugari: & ſalute alterius ſibi alterũ mox perire: ac mœrorẽ longũ breui gaudio penſatũ inuidiæ liuore turbari. O zeli tumor, duos non capit domus ampla germanos. Et quid mirũ fratres? Fecit inuidia, fecit ut mundi tota duobus eſſet anguſta fratribus latitudo: namq;

Gen.4. ipſa Cain iunioris erexit in mortem: ut eſſe ſolũ zeli liuor faceret, quẽ primũ fecerat lex naturæ. At ille reſpõdens dixit patri ſuo. Pater ecce tot annis ſeruio tibi. Sic ſapit qui patris audet iudicare pietatẽ. Ecce tot ãnis ſeruio tibi. En patri filius naſcẽdi beneficia qua ſeruitute compẽſat. Nũquã mãdatũ tuũ pteriui. Hoc tibi nõ tua inocentia, ſed patris uenia dedit: quia multa charitate delicta filii maluit tegere, quã nudare. Et nũquã mihi dediſti hædũ, ut cum amicis meis epularer. Fratri inuidus animus gratus eſſe non poteſt patri: & paternæ largitatis memor non eſt, qui eſt fraternæ imemor charitatis. Hædũ ſibi datum negat, qui ſubſtantiæ partem totã tẽpore diuiſionis accepit. Tunc enim cũ frater iunior dari ſibi ſubſtãtiæ peteret portionẽ, pater ambobus totum fratribus mox diuiſit: Euãgeliſta dicẽte, & diuiſit illis ſubſtantiã. Sed inuidus ſimulat ſemper: mentitur inuidus ſemper. Et nũquã mihi dediſti hædũ, ut cũ amicis meis epularer. Amicos paternos ſuos eſſe non cõputat: hos non amicos, ſed extraneos credit: a quibus uidet in patris gratiam ſe amari. Sed poſteaquã filius tuus hic qui deuorauit ſubſtantiã tuã cũ meretricibus uenit: occidiſti illi uitulũ ſaginatũ. Hic rediiſſe fratrem dolet, nõ dolet periiſſe ſubſtãtiã: nec damni cauſa queritur, ſed liuoris: qui fratrẽ redeuntem de ſuo decorare debuit;

nõ debuit de perdito ſic fœdare. In filio eſt ſubſtantia
patris tota:& ideo nil pater perdidit, filiũ cũ recepit.
Frater credidit damnũ, qui rediiſſe conſpicit cohære-
dem: Et quãdo inuidus non auarus, quãdo quicquid
„ habet alter, ſe cõputat pdidiſſe. At ipſe dixit illi. fili
„ tu ſemper mecum es: & omnia mea tua ſunt: epulari
„ autem, & gaudere oportebat: qa frater tuus hic mor-
„ tuus fuerat, & reuixit: perierat, et inuẽtus eſt. O quid
facit uis amoris: quãuis malo filio nõ eſſe neſcit, non
eſſe non poteſt pater: uidet filium degeneraſſe ani-
mo: uidet paternæ pietatis, paterni generis nil habe-
re: & tamen nuncupat filium: ſuadet affectũ: ad gra-
„ tiam, uel ſpẽ reuocat largitatis: dicendo. Tu ſemper
„ mecũ es, & omnia mea tua ſunt. Hoc eſt dicere: pa-
tere filium rediiſſe patri: permitte patri filium ſuſce-
piſſe: nec ille aliud quam patrem quæſiuit: qui ueniẽs
nõ filii, ſed loco mercenarii uoluit collocari, dicens.
„ Pater peccaui in cælũ, & coram te: & iam nõ ſum di-
„ gnus uocari filius tuus: fac me ſicut unũ de mercena-
„ riis tuis. Sint tibi omnia: illi ſufficit pater: et ne quid
tibi de præſentibus, de ueteribus exiſtimes ĩminutũ:
illi noua, et futura perquirã. Certe ſi conſilium patris
ſequeris, & præceptũ, participa præſentia cum fratre:
ut cum ipſo tibi cõmunia ſint futura. Gaude ergo, &
inuẽtum gaude: ut ille te gaudeat non periiſſe. Sed
iam ſermonem hiſtoricum concludamus: ut poſtea
quæ ſunt myſtica, quæ profunda, CHRISTO reue-
lante pandamus.

DE EISDEM. SERMO. V.

CAllidi debitoris eſt, & inuerecundi, ſæpe pa-
cta non ſoluere: et patiẽtiſſimũ creditorem
longa, & artifici cauillatione protelare. De

abſceſſu,de reditu luxurioſi filii Quintus eſt hic ſer/
mo nobis:qui hiſtoricum ſenſum,ſicut promiſimus,
ad myſticam,& ſingularem Deitatis intelligentiam
conabitur attollere. Vos orate:ut quia ĩ tãto credito
ſum minus per me idoneus debitor:per deum uobis
Lu.15.„ idoneus ſolutor exiſtam. Homo quidam habuit,in
„ quit,duos filios. Poſteaquã CHRISTVS noſtræ car
nis ſuſcepit onus:& deus ĩduit exuuias humanas: ue/
raciter ſe deus hominem uocat:dominus patrem ue
re ſe duorũ nuncupat filiorum:quia humanitati per
mixta deitas, deitati conſociata pietas,miſcuit homi
nem &deum:quæ dominũ uniuit ĩ patrem.Hic ergo
homo,Pater hic, duos filios habuit conditoris ponti
ficio ,non neceſſitate generantis:duos filios habuit:
quos non emeruit eſse, ſed iuſsit: quia CHRISTVS
ſic in oculis noſtris fuit honro:ut Deus ſemper in ma/
„ ieſtatis ſuæ maneret arcano. Duos filios habuit.duos
ſcilicet populos,Iudaicũ,Gentilemq;: ſed Iudaicum
seniorem prudẽtia legis fecit: Gentilem paganitatis
ſtultitia reddidit iuniorem. Quia ſicut ſapientia dat
canos:ita quicqd uiri eſt tollit inſipientia.Hunc ergo
iuniorem mores præſtitere,nõ ætates:ſeniorem illũ
„ non tempora fecerunt esse,sed sensus. Et dixit,inqt,
„ adoleſcentior ex illis patri.Pater da mihi portionem
„ ſubſtãtiæ quæ me contingit. Cognitorem pectoris
nõ uoce petit iſte, ſed uoto:quia a deo bona ,malaue
reportat prima uolũtas in nobis.Deniq; iſte cum pa/
tre poſseſſor totius ſortis,ad partem propria uolun/
„ tate peruenit:dicendo. Da mihi portionem ſubſtan
„ tiæ quæ me ꝯtingit. Et quæ eſt iſta portio?quæ eſt?
Habitus,Sermo,Scientia,Ratio,Iudiciũ,quæ homi/
nem præ cæteris animãtibus ĩterrena habitatiõe cõ/
tingunt.

tingũt,hæc eſt,iuxta Apoſtolum,lex naturæ. Et ideo Rom.2.
diuiſit illis ſubſtantiã,dando iuniori quinq; iſta,quæ
diximus,beneficia naturæ: ſeniori quinque legis li-
bros diuinitus inſcribendo:per quæ ſubſtãtia impar
merito,numero par eſſet:humanum teneret iſta or-
dinem:diuino illa ſubſiſteret inſtituto: utraq; tamen
lex filios utroſq; ad notitiam patris perduceret: ad
» reuerentiam ſui ſeruaret auctoris. Et non poſt mul
» tos dies,inquit,congregatis adoleſcentior omnibus
» peregre profectus eſt in regionem longinquã: et ibi
» diſſipauit ſubſtantiam ſuam uiuendo luxurioſe. Di-
ximus iuniorem nõ tẽpora feciſſe,ſed mores:et ideo
» dixit, Non poſt multos dies. Quia cũ principio ipſo
mundi feſtinauit gentilitas ad idolorũ patriam: ad
longinquã Diaboli regionẽ animo eſt peregrinata,
nõ loco:et per elementa uanis eſt peruagata cogita-
tionibus:non eſt corporeis motibus iactata p ter-
ras:namq; corã patre ſine patre erat:et cũ in ſe eſſet,
nõ erat ſecũ. Hinc eſt quod luxurioſus per deſideriũ
ſæcularis eloquentiæ,per ſcholarũ lupanaria, per tri
uia ſectarũ,diſſipauit dei patris dementi diſputatiõe
ſubſtãtiam. Et cũ cõſumpſiſſet coniecturis quicquid
erat ſermonis, ſcientiæ, rationis, iudicii, egeſtatem
ſũmam,famẽ magnã, cognoſcendæ ueritatis miſer
rimus ſuſtinebat: quia philoſophia quærẽdæ diuini-
tatis indixit laborem: ueritatis inueniendæ fructum
cõtulit nullum. Hinc eſt quod adhærebat primario
regionis illius,a quo mittebatur in iſtud ſæculũ,hoc
eſt in unã multarũ ſuperſtitionũ uillam: ut paſceret
porcos,id eſt Dæmones, qui dicũt dño. Si eiicis nos, Mat.8.
mitte nos in porcos. Vt paſceret Dæmones thure,ui
ctimis,ſanguine,falſarũ reſpõſionũ mercedem pro

tali labore relaturus. Occidebatur pecus: ut quod ui/
uum nil ſcierat, diuinaret occiſum: et loqueretur ex
fibris mortuũ, quod nunquã fuerat ore prolocutum.
Verũ cum nil diuinũ, nil ſalutare, profuturũ nil gen/
tilis inueniret in talibus: deſperans de Deo, de proui/
dentia, de iudicio, de futuris, ab ſchola ad uentris ſe
deponebat ingluuiem, cupiens ſaturari de ſiliquis
quas porci manducabant. Hoc norunt Epicurei: qui
cum Platonicas, & Ariſtotelicas percurrerét ſcholas,
nullãq; illic aut diuinitatis, aut ſcientiæ inuenirent di
ſciplinam, Epicuro ſe tradunt ultimo deſperationis,
& uoluptatis auctori. Et manducant ſiliquas, hoc eſt
uoluptatibus corporis male dulcibus inhiant, et pa/
ſcunt Dæmones qui ſemper corporũ uitiis ſaginan/
tur, et ſordibus: quia ſicut Dño qui ſe iũgit, unus ſpũs
Co.6. eſt: ita qui ſe iungit Diabolo, eſt Dæmon unus. Sed
hic iunior quamuis cuperet, non tamen ſaturabat de
ſiliquis iſtis uentrem ſuũ. Quare? quia nemo illi da/
bat. Diabolus quidem uolebat per famem ſcientiæ, p
uoluptatũ difficultatem, Gentilem reddere auidio/
rem ad illicita perquirenda, ad perpetranda delicta:
ſed Deus pater ideo permiſit uenire Gentilẽ, ut erro/
ris occaſio ſalutis fieret argumentũ: namq; Diabolũ
Mat.6. ſic reliquit, ut perderet: et Gentilem ſuſtinere paſſus
eſt famẽ, ut rediret. Redit autem ad patrẽ, et clamat.
" Pater peccaui in cælũ, et corã te. Rediiſſe iuniorem
ad domũ patris, et clamare deũ patrem uox eccleſiæ
cotidiana teſtatur: quæ dicit, Pater noſter qui es in
Mat.6. " cælis. Peccaui in cælũ, et corã te. Peccauit ĩ cælum,
dum in cælo Solem, Lunã, Sidera, Deos eſſe blaſphe/
" mat: et hæc eadem profanat adorando. Et iam non

» ſum dignus uocari filius tuus: fac me ſicut unum de
» mercenariis tuis. Hoc eſt dicere, quia nõ mereor iã
filii gloriam, uel ueniæ conſequar pro mercenario
labore mercedem. Et cui honor ſobolis perit, ſaltem
uitalis maneat in cotidiano pane ſubſtantia. Sed pa/
ter occurrit, et occurrit lõge. Cum adhuc ĩpii eſſe/
mus, CHRISTVS pro nobis mortuus eſt. Occurrit
pater, occurrit in filio: cum per ipſum de cælo deſcẽ
dit, et peruenit ad terras. Pater, inquit, qui me miſit, Ioã.8.
» mecũ eſt. Cecidit ſuper collũ eius. Cecidit: cũ per
CHRISTVM diuinitas tota noſtra decumbit, et incũ
» bit in carne. Et oſculatus eſt eum. Quando? quãdo
Miſericordia, et ueritas obuiauerunt ſibi: iuſtitia, et Pſal.84.
» pax oſculatæ ſunt ſe. Dedit ſtolam primam. Illam
quam Adam perdidit ĩmortalitatis gloriam ſempi/
» ternam. Poſuit annulũ in manu eius. Annulũ ho/
noris, titulum libertatis, inſigne pignus ſpiritus, ſi/
gnaculum fidei, arram cæleſtiũ nuptiarũ: audi Apo/
ſtolum. Deſponſaui uos uni uiro uirginem caſtam 2.Cor.ii
» exhibere CHRISTO. Et calciamẽta ĩ pedibus eius.
Vt eſſent calciati pedes in prædicatione Euãgelii: ut Eph.6.
» eſſent beati pedes euangelizantium pacem. Et occi/ Ro.10.
» dit ei uitulum ſaginatum. Illum de quo Dauid can Pſal.68.
tabat, Et placebit Deo ſuper uitulum nouellum cor/
nua producentem, et ungulas. Occiditur patre uitu/
lus ſic iubente: quia CHRISTVS Deus Dei filius occi
di ſine patris uoluntate non poterat: audi Apoſto/
lũ. Qui proprio filio non pepercit: ſed pro omnibus Ro.8.
nobis tradidit illũ. Hic eſt uitulus qui ĩ epulũ noſtrũ
cotidie, ac iugiter ĩmolatur. Sed frater ſenior, ſed ſe
nior filius ueniẽs ex agro, populus legalis, meſſis q/ Luc.10.

dem multa, operarii autem pauci: audit in domo pa
tris ſymphoniam: audit choros: et introire non uult.
Hoc cotidie oculis noſtris intuemur: nam uenit Iu/
dæus ad domũ patris, id eſt ad Eccleſiã: ſtat foris p in
uidiam: audit Dauidicã citharã perſonare: audit ex
concentu Prophetico ſymphoniam: ex populorum
uario conuẽtu choros audit: et introire non uult per
inuidiam ſtans foris. Dum gentilem fratrẽ priſtinis
iudicat, et horret ex moribus, ipſe paternis bonis ſe
eximit: ipſe ſe paternis excludit gaudiis. Quod autẽ
„ dixit. Ecce tot annis ſeruio tibi: et nunquã mandatũ
„ tuũ præteriui: et nunquã dediſti mihi hædum. Tacẽ
dum potius, quam loquendũ eſſe iam duximus: quia
Iudæus loquitur: et nõ facientis uerba ſunt, ſed tumẽ
„ tis. Pater egreditur: et dicit filio. Fili tu ſemper me/
„ cum es. Quomodo? per Abel, per Henoch, per Sem,
per Noe, per Abraham, per Iſaac, per Iacob, p Moy/
ſem, per oẽs ſanctos, per quos Iudaica generatio in
Mat. 1. Euãgelio lecta deriuatur: cum dicit. Abrahã genuit
„ Iſaac: Iſaac genuit Iacob. Et omnia mea tua ſunt.
Quemadmodũ? quia tibi lex, tibi prophetia, tibi tẽ/
plũ, tibi ſacerdotiũ, tibi ſacrificia, tibi regnũ, tibi mu
nera, tibi (quod eſt ſuper oĩa) natus eſt CHRISTVS.
Sed quia tu per inuidiam perdere uis fratrem, pater/
nas epulas, patris gaudia dignus es non habere. An/
guſto ſermone res latiſſimas non ut uoluimus, ape/
rire potuimus: ſed ſcientiæ ueſtræ, intellectui ueſtro
lata ſunt: quæ in ſermone noſtro uidentur anguſta.
Non ſit hæc ingrata, ſimplex, et inculta collatio: quæ
nos res myſticas, et excelſas, non narrare, non decla
rare: ſed aperire compulit, et explanare.

IN PSALMVM XCIX. SERMO.VI.

QVoniam redeunte filio iuniore familia tota choros egit: cæleſtem cecinit ſymphoniam: conuenit et nos hodie pſalmũ ſumere: dare tympanũ: ponere organũ: citharã tangere: et ad tantũ dei patris gaudiũ melodiam Dauidicam perſonare.
,, Iubilate deo, inquit, omnis terra. Quid eſt, quod intelligentia huius exultationis ĩquirit? Quid eſt, quod poſt tanta deitatis, tam terribilia, tam mirifica præcepta terra nunc uocatur, et inuitatur ad iubilum?
,, Iubilate, inquit, deo omnis terra. Quid eſt, quod poſteaquã terribilis Deus mitiſſimi paſtoris elegit officiũ, perſonam paſtoris induit? Vt uagos populos, palantes plebes, diſperſas longe, lateq; gentes, uelut errantes oues in unum paſtor miſericors congregaret: immo ut nationes feras, prædam mortis, carnis cibum, potum ſanguinis, beſtiarũ furorem ſitientes, ad uſum lactis, ad cibum graminis, ad ouium totam duceret, et redderet lenitatem: terræ omni paſtoralem mandat, et imperat diſciplinam: dicẽdo. Om-
,, nis terra iubilate Deo. Sicut militem tuba terribilis producit ad bellum: ſic oues ad paſcua dulcedo iubilationis inuitat. Bellãdi ergo fremitum paſtorali lenitate mitigare conuenit: ut gentes tam mitis gratia ſaluaret, quas diu peremerat feritas naturalis. Quod autem paſtoris bonus eſſet reditus, ad terras ueniret CHRISTVS, clamauit ipſe hodie. Ego ſum paſtor Ioã. 10.
bonus: Paſtor bonus animam ſuam ponit pro ouibus ſuis. Hinc eſt quod adiutores, quod ſocios ad curam totius orbis ipſe magiſter inquirit: dicendo.

» Iubilate Deo omnis terra. Hinc eſt quod oues ſuas Petro uice ſua ut paſceret ad cælum remeaturus cõ/
Ioã.21. mendat:Petre,inquit,amas me ? paſce oues meas. Et ut tenuia redditus primordia non cogeret poteſta/ te,ſed pietate portaret:repetit.Petre amas me? paſce agnos meos.Cõmendat oues: ouium cõmendat ger mina:quia fœcunditatem gregis ſui paſtor præſcius nouerat iam futuram. Petre amas me ? paſce agnos meos. Iſtis agnis collega paſtoris Petri Paulus pio
i.Cor.3. paſtu plena lactis ubera porrigebat,dicendo.Lac uo bis potum dedi,non eſcam.Senſit hoc Rex beatus:et
Pſal.22. ideo pro balatu clamat.Dominus paſcit me : et nihil mihi deerit : ĩ loco uiridi ibi me collocauit:ſup aquã refectionis educauit me.Poſt iuges ergo bellorũ ge mitus,poſt triſtem ſanguinis uitam Euangelicæ pa/ cis ad paſcua iam redeunti uerſiculus ſequens lætitiã annunciat ſeruituti. Erat homo peccati ſeruus : erat captiuus mortis : erat mancipium Dæmonum ; erat idolorum uernula: erat uitiorum uerbero : erat cri/ minum compeditus. Sic malis dominis talibus, tan tiſque exhibebat homo malam, & miſeram ſeruitu/ tem. Quando homo non ſub peccato triſtis ? Quan/ do non ſub morte lugẽs ? Quando non ſub Dæmo/ nibus pallens ? Quãdo non ſub idolis tremens ? Quã do non ſub uitiis ſuſpectus ? Quando non ſub crimi/ nibus deſperatus ? Et ideo homo dabat extrema ſu/ ſpiria:quando tales tam crudeles dominos ſuſtine/ bat. Propheta ergo uidens nos a talibus liberatos,et reuocatos ad obſequium creatoris, ad patris gratiã, ad unius boni domini liberam ſeruitutem ; merito
„ exclamat. Seruite domino in lætitia:intrate,inquit,
„ in conſpectu eius in exultatione. Intrate non loco,

» ſed corde. Intrate in conſpectu eius in exultatione.
Quia quos eiecerat reatus, quos expulerat conſcien/
» tia, gratia reducit:intromittit innocentia. Intrate in
» conſpectu eius in exultatione. Qui ingreditur in cõ
ſpectu eius in exultatione eſt a reatu liber:eſt de præ
mio perſecurus. Tamen quid eſt quod hortatur? qd'
» ſuadere nititur hic Propheta? Intrate in conſpectu
» eius in exultatione? Quis in conſpectu Dei liber? di
uinis in oculis quis mentitur? Quis exultans ante ter
rorem maieſtatis ſupernæ? Archangeli tremunt:pa
uent Angeli:poteſtates metuunt:in faciem cæli pro/
ruunt ſeniores: elemẽta fugiunt:ſoluũtur ſaxa:mon/
tes defluunt:terra tremit:et homo terræ quam intre
pidus intrabit? et adhuc conſiſtet exultans? unde eſt
quod Propheta hoc nos debere facere ſic præſumit?
» unde eſt? Ex eo quod ſequitur. Scitote, inquit, quod
» Dominus ipſe eſt Deus. Quia Dominus ille Deus ē,
qui fuit in carne noſtra puſillus:hinc eſt quod ille do
minus Deus eſt, qui fuit in cunabulis noſtris capax:
dulcis in gremio:mitis in habitu:in noſtro contuber
» nio blandus. Et ideo, Intrate in conſpectu eius in
» exultatione. Quia totum pauorem diuinitatis, totũ
metum iudicis, in habitum noſtrum dedit, prouidẽ/
ti locauit aſpectu:ut ingreſſus non pœnas iudicis me
tuat: ſed parentis præſumat amplexum. Et quomo/
do nõ exultet, qui genitorem repperit, quem timue/
» rat cognitorem? Intrate in cõſpectu eius in exulta/
» tione:ſcitote quod Dominus ipſe eſt Deus. Ipſe fecit
» nos, et non ipſi nos. Inanis eſt patris, matriſq; labor,
niſi in germine affuerit opus, et auctoritas cõditoris.
Manus tuæ, inquit, fecerunt me, et plaſmauerũt me. Pſal.118.
Et alibi. Tu formaſti me, et poſuiſti ſuper me manũ Pſa.138

tuam.Ergo quod naſcimur, quod ſumus,non debe-
» mus ipſi nobis:quia totũ debemus auctori. Nos au-
» tem populus eius,et oues paſcuæ eius. Probatum eſt
in prouerbiis ſæpiſſime: quia cælitus uenerit paſtor,
qui errantes oues,et lethali gramine ſauciatas,ſuper
» no iubilo uitalia reuocaret ad paſcua. Intrate,iquit
» portas eius in confeſſione. Sola eſt confeſſio quæ
» nos fidei facit introire per ianuam. Atria eius in
» hymnis:confitemini illi:laudate nomen eius. Dixi-
mus, quod nobis eſſet iam poſitis intra domum pa-
tris aſſumenda cæleſtium canticorũ ſpiritualis ſym-
phonia:ut ſit nobis in ingreſſu confeſſio:ſint in atriis
hymni:ſit laus in penetralibus:ubi tota deitatis inha
» bitat plenitudo. Confitemini illi: laudate nomen
» eius. Confitemini illi, quia Deus eſt. Laudate no-
» men eius. Per quod ſaluati ſumus:et ĩ quo cæleſtis,
terreſtris,infernaq;,genuflectit,et diligit dominum
» deum creatura. Quia ſuauis eſt dominus. Vnde?
» quia. In æternum miſericordia eius. Vere ſuauis
eſt per miſericordiam,per quam ſolam totius mun
di amariſſimam dignatus eſt auferre ſententiam.
Ioã.1. » Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et
» uſque ĩ ſæculum ſæculi ueritas eius. Deus enim ſal-
ua ueritate miſeretur: qui ſic dat peccatis ueniam:
ut iuſtitiam in ipſa miſeratione,rationeq; cuſtodiat:
qui eſt benedictus in ſæcula ſæculorum. Amen.

IN ILLVD MATTHAEI, CVM IEIV- NATIS NOLITE FIERI SICVT HYPOCRITAE TRISTES, ETC. ET DE HYPOCRISI. SERMO.VII.

VBI Deus Dominum mutauit in pa-trem, uoluit charitate magis, quam poteſtate regnare: et amari maluit, q̃ timeri: paterno monuit affectu, ne, qd nobis de labore iuſtiſſimo deperiret, ,, Euangeliſta ſic ait. Cum ieiunatis, nolite fieri ſicut ,, hypocritæ triſtes: exterminant enim facies ſuas, ut ui- ,, deantur hominibus ieiunãtes: Amen dico uobis per- ,, ceperunt mercedẽ ſuã. Hypocriſis ſubtile malũ: ſecretum uirus: uenenum latens: uirtutum fucus: tinea ſanctitatis. Aduerſa omnia nituntur uiribus ſuis: armis ſuis pugnant: impugnant palam: unde et cauentur tã facile, quam uidentur: Hypocriſis ſecura ſimulat: fallit proſpera: curioſa mentitur: et crudeli arte uirtutes truncat mucrone uirtutum: ieiunium ieiunio perimit: oratione orationem euacuat: miſericordiam miſeratiõe proſternit. Hypocriſis cognata febris frigido poculo propinat ardorem. Quod corporibus eſt hydropiſis, hypocriſis animabus hoc eſt: hydropiſis ,, bibendo ſitit, hypocriſis inebriata ſitit. Exterminãt ,, enim facias ſuas: ut uideantur hominibus ieiunãtes. Hypocriſis dũ cupit captiuare oculos, oculis fit ipſa ,, captiua. Exterminant enim facies ſuas. Et ſi facies exterminatur, ornamentum corporis quod manebit? Vere ſicut Dominus dixit, Si lumen quod in te eſt tenebræ ſunt: ipſæ tenebræ quantæ erunt? Hypocrita ſit licet tibi facies inculta, neglecta cutis, triſtis uultus, exterminatus aſpectus, nec ab hominibus inueniſti laudem: et apud deum fructum ieiunii perdidiſti. Hypocrita elaboraſti ieiuniis: ut labor tibi ieiunii non prodeſſet. Hypocrita abſtinentiæ fluctus in-

Mat. 6.

traſti:continentiæ conſcendiſti undas: enataſti ieiu-
nii pelagus:et in ipſo portu ieiunii naufragaſti: quia
non comparaſti lucrum:ſed mercatus es uanitatem:
qui de Dei credito humanum negotium perfeciſti.
Hinc eſt quod Deo redditurus es rationem: qui ab
hominib.pcepiſti miſeræ fraudis uſurã.Fratres fugiẽ-
dum eſt uirus:peſtilentia cauenda, quæ de remediis
creat morbos:conficit de medicina langorem: ſan-
ctitatem uertit in crimen:placationem facit reatum:
generat de propitiatione diſcrimen.Hypocriſim qui
fugerit,uincit:qui incurrerit, cadit. Fugiamus hypo-
criſim,fugiamus fratres: ſit noſtrum de ſimplicitate
ieiunium:de innocentia ſit ſanctum: de puritate pu-
rum:de ſynceritate ſyncerum: ſit hominibus occul-
tum:ignotum Diabolo:Deo notum.Theſaurum qui
non abſcondit,prodit: uirtutes proditæ non mane-
bunt.Virtutes ſicut proditores ſuos deſerunt:ſic ſuos
inſtant cuſtodire cuſtodes. Ergo ieiunium quod cõ-
tra uitia prima uirtus eſt nobis:in arce pectoris col-
locetur:quia illo in interioribus præſidẽte, uitia nos
quatere ĩ exterioribus nõ ualebũt.Hoc CHRISTVS
ut Chriſtianus habere poſſit, hortatur cum dicit.
„ Tu autem cum ieiunas, unge caput tuum: et faciem
„ tuam laua:ne uidearis hominibus ieiunans,ſed patri
„ tuo qui eſt in abſcondito: et pater tuus qui uidet in
„ abſcõdito reddet tibi. Cum dicit unge caput tuum,
et faciem tuam laua: nõ ut coma capitis illecebroſo
redundet unguento,ſerius Magiſter iniungit:neque
faciem nireſcere ſolito uult lauacro:ſed habitu pran-
dentis uult celari ieiunium Chriſtiano, quia Chri-
ſtianum uendicare nõ uult artifici mœrore ieiuniũ.

›› Sed ad cœpta redeamus. Vnge caput tuum:et faciē
›› tuam laua:ne uidearis hominibus ieiunans,ſed patri
›› tuo qui eſt ī abſcōdito. Sic nō uoluptuoſos idulget
aſpectus:ſed uultus q ſimulātur excludit: facies mœ/
rore deiecta inuitat famam,non ieiuniū uoluntariū
profitetur.Si uult,quare triſtis? Si non uult, ieiunus
quare? Merito tali pœna uiuit,qui ſibi facit de uirtu/
te uitium,mendacium de ueritate:de mercede diſpē
dium:de remiſſione peccatum. Agricola ſi non im/
preſſerit cultrum:ſi ſulcum non defoderit:ſi non ex/
ciderit ſentes:ſi gramina non euulſerit: ſi in tuto ſe/
mina non locarit:ſibi mentitur,non terræ:nec terræ
facit damnum,ſed ſibi non facit fructum:et ita ſe ua/
cuat,ita decipit,impugnat ita,qui terræ manu fallaci
mentitur.Quid faciet? quid habebit? quid inueniet?
qui deo,eſuriente carne,hypocriſi luxuriante,menti
tur? quia agricolæ fecimus mentionem,ſciat ille ſu/
ſtinere ſe laborem incaſſum,ſe nil habiturum:qui p̄/
mens ieiunii aratrum, et abſcindens gulæ gramina,
atq; eradicans luxuriæ ſentes, miſericordiæ ſemina
nulla iactauerit.Hoc dominus aperire uoluit, qui de
›› ieiunio docens,mox iſta ſubiecit. Nolite theſauriza
›› re uobis theſauros ī terra,ubi ærugo et tinea demo/
›› litur:et ubi fures effodiunt,et furantur.Sed theſauri/
›› zate uobis theſauros in cælo:ubi neq; ærugo, neq; ti
›› nea demolitur:et ubi fures non effodiunt, nec furan
tur. Quid tam paternū? quid ſic ueniēs de amore?
quod tam prouidum de charitate conſilium? nihil
tibi perire uult,qui tua ī theſauris cæleſtibus uult re/
poni.Quā ſecurus dormit,qui Deū ſuorū meruit ha/
bere cuſtodē:quā neſcit curas:quā deponit angores:
quam nō eſt anxius:quam ſeruorum caret faſtu: qui

ſua patri ſeruanda cõmittit. Quomodo paterna ſeruat affectio, timor nõ poteſt ſic ſeruare ſeruilis: pater cum dat ſua filiis: non minuit cõmendata filiorum. Quid ſit pater neſcit: neſcit ſe filium: qui non credit patri. Tineam non excludunt clauſtra, ſed claudunt: et generant, non repellunt: rubiginem nutriunt ſeruata, non uitant: quia quod de re naſcitur, non uitatur. Vbi eſt neceſſitas, fures deeſſe non poſſunt. Qui ergo inter tineas, rubiginem, fures, ſua ponit: exponit quæ ſua ſunt, non reponit. Sicut de ueſtimento tinea, rubigo de metallo, de neceſſitate fures naſcunt: ita de diuitiis auaritia, cupiditas de quæſtu, de habẽdo habendi ardor acquiritur. Qui ergo uult auaritiam uincere, diuitias prorogет, nõ reponat. Præmittamus fratres theſauros noſtros in cælum: ſint uectores pauperes: qui poſſunt ſinu ſuo quæ noſtra ſunt ad ſuperna portare. Nemo de fraude dubitet baiulorũ: tuta eſt iſta tranſuectio: per quam noſtra ad Deum Deo fideiuſſore portantur: cui eſt omnis honor, et gloria, uirtus, et imperium, et gratiarum actio in omnia ſæcula ſæculorum: Amen.

DE IEIVNIO, ET ELEEMOSYNA. SERMO. VIII.

GVbernator prudẽs a littore cũ nauim ſoluit, cum mare tranſiturus intrat fluctus, domus, patriæ, coniugis, pignorum, curas deponit: et ita totus mente, corpore, ſenſu, nauticis laboribus occupatur: ut et fluctuum poſſit ſuperare diſcrimina, et ſtationem lucroſi portus periculi uictor intrare.

Sic nos fratres ingreſſi iter abſtinentiæ, ieiunii pelagus, Quadrageſimæ uiam, nauim corporis noſtri ſoluamus a littore mundano: ſæcularis patriæ renunciemus curis: in crucis arbore tota mentis uela tendamus: uirtutũ funibus, ſapientiæ remis, gubernaculis diſciplinæ, nauigii noſtri muniamus inceſſum: et ſubducti terris ſpeculemur cælũ: ut ducatu ſignorũ cæleſtium inter liquidos calles latentis uiæ inoffenſum tramitem tenere poſſimus: ac ſic gubernãte CHRISTO, flãte Spiritu Sancto, cuictis uoluptatũ ſpumis, ſuperatis uitiorũ fluctibus, decurſis criminũ procellis, tranſuectis ſcopulis peccatorũ, atq; omnium delictorũ naufragiis euitatis, Paſchæ portũ, lucrũ uitæ, gaudia reſurrectionis intremus. Verũ quia per cãpos nudos, per falſos uortices, per incertas ſolitudines, acturi ſumus uiam, nobis tota eſt eſcæ, & potus portãda ſubſtantia: imponamus abundantẽ miſericordiã noſtræ ſitarciæ profuturã. Fratres, eſurit ieiuniũ, ieiuniũ ſitit, quod non pietatis cibo paſcitur: quod potu miſericordiæ nõ rigatur. Alget ieiuniũ, ieiuniũ deficit, quod nõ eleemoſynæ uellus tegit: quod nõ miſerationis operit ueſtimentũ. Fratres, qđ eſt terris uer, hoc miſericordiã ſcimus eſſe ieiunio. Sicut uerni flatus tota facit germina florere cãporũ: ita miſericordia tota ieiunii ſemina producit in florẽ: ĩ cæleſtem meſſem totã ieiunii facit fructificare uirtutẽ. Quod oleũ lucernæ eſt, hoc ieiunio pietas: ſicut lucernæ lumen olei pinguedo ſuccendit: et moderato paſtu facit illud ad totius noctis ſolatiũ perlucere: ſic pietas facit ſplendere ieiuniũ: et ad totã radiare continentiæ claritatẽ. Quod diei ſol eſt: hoc eleemoſyna noſcitur eſſe ieiunio. Sicut iubar ſolis clariorẽ perficit

diem:et totã nubiũ diſpergit obſcuritatẽ:ſic Eleemo ſyna ieiunii ſanctificat ſanctitatem: totamq; cupiditatis mortem lumine pietatis excludit. Ac ne multis immorer, quod eſt anima corpori, ieiunio largitas hoc habetur. Sicut.n. mortificat corpus a corpore anima cum recedit: ita mors eſt ieiunii largitatis abſceſſus. Eſt quidem ieiuniũ uitiorũ mors: uita uirtutũ. Eſt ieiuniũ pax corporis: membrorũ decus: ornamentum uitæ. Eſt ieiuniũ robur mentiũ: uigor animarũ. Eſt ieiuniũ caſtitatis murus: pudicitiæ propugnaculum: ciuitas ſanctitatis. Eſt ieiuniũ ſchola meritorũ: magiſterii magiſteriũ: diſciplinarum diſciplina. Eſt ieiunium eccleſiaſticæ uiæ uiaticũ ſalutare. Eſt ieiuniũ iuictus Chriſtianæ militiæ principatus. Sed ĩ his uirtutibus ieiuniũ tunc uiget, tunc uincit, tunc triũphat, cum duce miſericordia pugnat. Miſericordia, et pietas ieiunii ſunt alæ, per quas tollitur, et portatur ad cælũ: ſine quibus iacet, et uolutatur in terra. Ieiuniũ ſine miſericordia ſimulacrũ famis eſt, imago nulla eſt ſanctitatis: ſine pietate ieiuuium occaſio eſt auaritiæ, non eſt propoſitum parcitatis: quia parcitas iſta quantũ ſiccatur in corpore, tantũ tumeſcit in ſacculo. Ieiuniũ ſine miſericordia nõ eſt ueritas, ſed figura: ubi autem miſericordia, ibi et ueritas: probante

Pſal. 84. Propheta cũ dicit. Miſericordia, et ueritas obuiauerunt ſibi. Ieiuniũ ſine miſericordia nõ eſt uirtus, ſed

Mat. 6. hypocriſis: dicente dño. Vos autem cũ ieiunatis nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes: exterminant.n. facies ſuas, ut uideãtur ab hominibus ieiunãtes. Qui nõ ieiunat pauperi, deo fingit: qui ieiunans prandiũ ſuũ nõ erogat, ſed reponit: cupiditati probatur ieiunare, nõ CHRISTO. Ieiunãtes ergo fratres prandiũ noſtrũ

reponamus i manu pauperis;ut ſeruet nobis manus pauperis, quod uenter nobis fuerat perditurus. Manus pauperis Abrahæ ſinus eſt: ubi quicquid pauper acceperit,mox reponit. Theſaurus cæli ē manus pauperis:quod ſuſcipit ne in terra pereat, reponit in cælū.Theſaurizate,inquit,uobis theſauros in cælo. Mat.6. Manus pauperis eſt gazophylaciū CHRITSI:quia qcqd pauper accipit, CRISTVS acceptat. Da ergo homo pauperi terrā,ut accipias cælum. Da nūmum,ut accipias regnū. Da micā,ut accipias totū. Da pauperi, ut des tibi:quia qcqd pauperi dederis,tu habebis: quod pauperi nō dederis,habebit alter. Clamat Deus, Oſee.6. Miſericordiam uolo. Qui quod uult deus deo negat: a deo ſibi qu od deſiderat,uult negari.Miſericordiam uolo.Homo petit deus,ſed tibi,nō ſibi.Miſericordiā uolo.Hum anā miſericordiā petit, ut largiat̄ diuinā. Eſt in cælis miſericordia,ad quā per terrenas miſericordias puenitur. Dn̄e,īquit,in cælo miſicordia tua. Pſal.35. Dicturus cauſam in iudicio dei patronā tibi miſicordiā p quā liberari poſſis aſſume. Qui de patrocinio miſicordiæ certus eſt,de uenia ſit ſecurus:de abſolutione nō dubitet. Miſicordia nō ſolū cauſam præuenit,anticipat cognitorē,ſed etiā ſententiā reuocat:abſoluit addictos:quod Niniuitæ probant:quos iā ſen- Ionæ.3. tentiæ ſubiectos, pœnæ traditos, ad uictimā ſtantes, morti deditos,miſi cordia ſic rapuit,ſic tenuit,ſic p̄uenit:ut maluerit deus deduci ſentētiā,ne miſericordiæ quid negaret. Stabat quidē et tunc pro cauſa ieiuniū:aſpergebat cineres:ſternebat ciliciū:dabat gemitus:fundebat lachrymas:& quod nō poterat excuſare uerbis.luctibus tēperabat: ſed nō ualuit mutare ſententiā:niſi perorans miſicordia ſubueniſſet. Miſe

ricordia et peccatores liberat: et reſtituit ſactos: quia
2.R e.ii. niſi affuiſſet miſicordia: etiã Dauid cũ adulterat, ami
Mat.26. ſerat pphetiã: et Petrus cũ negat, apoſtolici ordinis
pdiderat principatũ: et Paulus cũ blaſphemat, remã/
1 Tim. 1. ſerat pſecutor: fatetur hoc Paulus cũ dicit. Qui prius
blaſphemus fui, et pſecutor, et iniurioſus: ſed miſicor
diam cõſecutus ſum. Fratres p miſicordias pauperũ
miſicordiam cõparemus: ut poſſimus eſſe de pœna
Mat. 5. liberi: de ſalute ſecuri. Beati, inquit, miſicordes: quia
ipſi miſicordiã cõſequẽtur. Gratis miſicordiã ſperat
ibi, qui hic nõ fecerit miſicordiã. Qui facit miſericor
diam, currit ad præmiũ: qui nõ facit miſericordiam,
decurrit ad pœnam.

IN ILLVD MATTHAEI, ATTENDITE NE IVSTITIAM VESTRAM FACIATIS CORAM HOMINIBVS, ETC. ET DE ELEEMOSYNA. SERMO .IX.

AGit nobiſcũ Deus, agit in hoc ſæculo,
ne quid nobis pereat ĩ futuro: ſicut ex
Mat. 6. ipſo lucet principio lectionis. Atten
dite, ĩquit, ne iuſtitiã ueſtram faciatis
corã hominibus, ut uideamini ab eis:
alioquin mercedẽ non habetis apud patrem ueſtrũ
qui in cælis eſt. Et quomodo quod fit ab hominibus
corã hominibus nõ fit? patentis iuſtitiæ latet ſenſus:
publici operis quod ſecretũ? Qui poteſt celare radi/
os ſolis, iuſtitiæ poterit occultare fulgorẽ: Iuſtitia lux
rerũ conſiliis non uelatur obſcuris: Iuſtitia cũ ſibi fa/
cto claret, oẽs illuſtrat exemplo. Et quid eſt quod eã
Dñs corã hominibus fieri non uult, per quã ſtatũ ca/
piunt res

piunt res humanæ? Et ubi eſt illud? Sic luceat lux ueſtra corã hominibus: ut uideant opera ueſtra bona: et glorificent patrem ueſtrũ qui in cælis eſt. Quomodo iuſtitiã uult celare: cuius opera uult ſic elucere? Fratres hic præceptio cæleſtis uult iactantiã tollere: auferre pompã: uanitatem demere: ſummouere inanem gloriã: ſic iuſtitiã uult celare. Iuſtitia quæ per ſe ſibi abundat ad gloriã: ſpectaculũ populi, uulgi laudes, fauores hominũ, mundi gloriam non requirit: a deo genita cælũ expectat: in oculis agit diuinis: ſupernis uirtutibus mixta ſemper a deo ſolo ut glorificetur expectat. Sed hæc eſt iuſtitia, quæ ex deo eſt: illa uero iuſtitia quæ eſt hypocriſis, iuſtitia non eſt: mentitur oculis: fallit aſpectũ: uidentibus illudit: decipit audientes: ſeducit turbas: trahit populos: famã uẽdit: emit clamorẽ: fit ſeculo: deo non fit: mercedẽ rapit præſentem: præmiũ non quærit in futuro: cæcat oculos cæca ipſa: nõ uidens uult uideri: propter quã cæcitatẽ CHRISTVS præſenti ſic ĩchoat ĩ præcepto. Mat. 5.

„ Attendite. Hoc eſt, ne geſtiatis attẽdi. Ne iuſtitiam
„ ueſtrã faciatis corã hominibus. Quare? Ne uideamini ab eis. Et ſi uiſi fueritis: quid? Mercedem nõ
„ habetis apud patrem ueſtrum qui in cælis eſt. Fratres, hic dominus nõ iudicat, ſed exponit: pandit cogitationũ dolos: ſecreta mentiũ nudat: iniuſte iuſtitiã tractantibus modũ iuſtæ retributionis indicit. Iuſtitia quæ ſe humanis oculis locat: diuini patris non poteſt expectare mercedem: uoluit uideri, et uiſa eſt: uoluit hominibus placere, et placuit: habet mercedẽ quã uoluit: præmiũ quod habere noluit, nõ habebit. Qua uero de cauſa ſint hæc præmiſſa, ex ſequentibus
„ audiamus. Cũ facis eleemoſynam noli tuba canere.

» ante te:ſicut hypocritæ faciunt. Bene tuba:quia talis eleemoſyna hoſtilis eſt,nō ciuilis:non miſericordiæ dedita,ſed clamori: ſeditionis uernula, non alumna pietatis:oſtentationis nundinatio,nō cōmerciū cha
» ritatis.Eleemoſynā quisquis oſtentat, inſultat. Tu,
» inquit,cū facis eleemoſynā:noli tuba canere ante te:
» ſicut hypocritæ faciūt ī ſynagogis,et in uicis:ut glo
» rificentur ab hominibus. Amen dico uobis recepe
» runt mercedē ſuam. Audiſtis quēmadmodū notat eleemoſynā in cōuentu,in plateis, in triuiis,nō impē ſam ad leuamen pauperū, ſed hominū propoſitā ad fauorē:ut probentur miſericordiā uendere,non donare.Fugiēda eſt hypocriſis,fugienda fratres:quæ captiua gloriæ uerecundiā pauperū nō releuat,ſed fatigat: quæ de gemitu inopis pompā ſuæ gloriationis inquirit:quæ ſuam laudem dilatat pauperis ex dolore: quæ de miſeria petentis famam ſuæ oſtētationis expandit.Sed dicit aliquis.Ergo in conuentu,in plateis,in triuiis,neganda eſt miſericordia?non præbēdus eſt uictus?Plane,et in omni loco,et ī omni tem
pore facienda eſt miſericordia:præbēdus eſt uictus:
nuditas eſt tegenda:ſed ſic quo modo docuit miſeri
cordiæ auctor,ut miſericordia nō terræ ſit nota,ſed cælo:non hominibus inſinuata,ſed deo.In plateis,in triuiis, ſuū pietas habet ſecretum: e cōtra platea eſt, triuiū eſt,cū in ſecreto facit hypocrita nil ſecretum. Fratres deus monendo ſic uota culpat,non loca:ſenſum,non opera:ſtudiū,non datorem:arguit largiētem ad ſuam famā,non ad pauperis famem: iudicat non ubi facias,quādo facias,ſed qualiter facias: quia Deus de cordibus,non de manibus facta metitur: et de ſenſu,non de locis operū colligit qualitatem. Mi

ſericordiam coram ſe ſolum uult fieri,qui ſolius eſt miſericordiæ et remunerator, et teſtis: et qui dicit, Eſuriui: et dediſtis mihi manducare. Vult in paupere ſibi dari:et qui uult ſibi dari,uult quod datũ eſt ſe debere:et qui uult ſe debere quod datũ eſt, uult largientibus nil perire. Deus parua poſcit, maxima redditurus. Vnde homo ſi in paupere Deo fœneras, teſtes homines non requiras: fides arbitros non requirit. De accipientis fide diſputat:qui ſine mediatorib. nil dat;qui credita diffamat,urit uerecundia debitorem. Ergo homo daturus Deo, da ſecreto: ut quod dederis,non ſit oneris,ſed honoris. Ob hoc ad te uenit tuus ditator ĩ paupere: ut eũ non dubites accepta reddere: qui tibi gratis dedit habere qđ dares. Quã uero in paupere ſit uerecũda paupertas,quod largitatis tuæ quærat ſecretũ,aperit ipſe cũ dicit. Te autẽ faciente eleemoſynã, neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua. Putas quam uult neſcire alterũ: qui te ipſum q facis uult aliqua tui parte neſcire? Neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua. Sicut ſunt nobis in dextera parte uirtutes:ita nobis pars uitiorum in ſiniſtra. Ergo ut opus eſt dexteræ quod facit tacitus dator:quod facit dator garrulus hypocriſis eſt ſiniſtræ. Hypocriſis,dolus,ſimulatio,fraus,mẽdaciũ, elatio,tumor,iactantia,inſiſtunt nobis: et ĩminent a ſiniſtris. Quotiens ergo nobiscũ bonitate,pietate,cũ miſericordia cauſa eſt, neſciat hoc ſiniſtra. Siniſtra eſt quæ nobis animarũ prælia ſemper indicit: et ne uirtutes in effectũ ueniant elaborat. Ne ſit pietas,impietas agit:ne eleemoſyna uincat, cupiditas pugnat: furit auaritia,ne miſericordia cõualeſcat: ne innocẽtia,puritas,ſimplicitas,ſanctitas regnet,hypocriſis ſo Mat. 25.

la confligit:quã CHRISTVS a nobis tali prædicatio
» ne ſecludit. Te autẽ faciente eleemoſynã neſciat ſi-
» niſtra tua,quid faciat dextera tua. Fratres,in hoc ſæ
culo fugiamus quæ a ſiniſtris ſunt:ſi in futurũ a dex-
Mat.25. tris deſideramus aſtare, et audire. Venite benedicti
patris mei percipite regnũ,quod uobis paratũ eſt ab
origine mundi.Homo da in terra pauperi, quæ tibi
manere uis ĩ cælo:Homo cõmilita hic pauperi, ſi uis
ibi regnare cum ipſo dño noſtro IESV CHRISTO:
qui eſt benedictus in ſæcula ſæculoꝝ. Amen.

IN PSALMVM XXVIII. SERMO.X.

OMnes qui arduas operum ſubleuãt, et
ſolantur anguſtias: probant ad ſola-
tium laboris datam nobis naturaliter
cantilenam.Hinc nautæ cantu ſuperãt
marina diſcrimina:hinc immẽſa pon-
dera adducunt leuamine canticoꝝ:hinc uiantes col-
les arduos facit tranſcendere uox ſonora: hinc præ-
liatores ipſos præcedens cantus ſubire concitat ama
ra belloꝝ. Ac ne multis,omne quod duri eſt operis,
quod laboris,dulcis uincit,et efficit cãtilena. Sic nos
fratres Quadrageſimæ ieiunio cantica diuina iunga
mus:ut abſtinentiæ pondus cæleſtis temperet, et ſub-
leuet ſymphonia:prouocante nos ad hæc Dauid bea
to:qui dum fiſtula pecus carũ mulcet,et oblectat ĩ pa-
ſcuis, cantu dura didicit ſuperare bellorũ:cantu me-
ruit ductare populos ad ſalutem: cantu ualuit uoca-
re gẽtes:reducere Iudæos:fugare Dæmones: Dei fi-
lios ad ſuperni patris obſequiũ conuocare: ſicut be-
» ne inuitans eius cecinit melodia. Afferte domino,

» inquit,filii Dei.Putas'ne cæleſtes taliter appellat iſte
uirtutes? aut homines Dei aptat in filios? et terrenã
» carnem cæleſtem ſubleuat ad naturã? Afferte dño
» filii dei. Homines fratres,homines nũcupat hic pro
pheta,quos Dei filios alibi ſic decantat. Ego dixi Dii Pſal.81.
eſtis, et filii excelſi omnes. Audiuimus fratres quo
nos tulit diuina dignatio: quo paternitas extulit nos
ſuperna:credamus nos Dei filios:reſpondeamus ge/
neri:uiuamus cælo:patrem ſimilitudine referamus:
ne perdamus uitiis quod ſumus per gratiam conſe/
» cuti. Afferte domino filii Dei. Videtis quia cæleſtis
pater ſentit amorem donis:datis affectũ: probat mu
neribus charitatẽ. Et re uera fratres,filium ſe neſcit:
uiſceribus caret:naturam negat:igratus eſt patri:qui
auctorem uitæ ſuæ non obſequiis placat:non deuin/
» cit cultu:muneribus non honorat. Afferte domino
» filii Dei. Videamus quid ſit illud,quod nos tanto pa
» tri hic Propheta cõmonet,et hortatur afferre. Affer
» te domino filii Dei: afferte domino filios arietum.
Hoc eſt totum quod expetit:quod requirit:ouiũ fœ/
tus,uile terreni pecoris germen,ſtratos per uiã par/
tus,ſemina effuſa per campos,diuino patri ut diuina
ſoboles offerat admonetur.'Aut forte Iudaicas uicti
mas, ſacrificia cruenta, balantes ſub cultris hoſtias,
creator omnium nũc requirit Deus? Et ubi eſt illud
quod dixit?Non accipiam de domo tua uitulos:neq; Pſal.49.
de gregibus tuis hircos: quoniam meæ ſunt omnes
feræ ſiluarum,iumẽta in montibus,et boues.Cogno
ui omnia uolatilia cæli:et ſpecies agri mecum eſt. Si
eſuriero,non dicam tibi:meus eſt enim orbis terræ,
et plenitudo eius.Et ſi iſta reppulit: quos arietum fi/
lios ſibi depoſcit afferri?ad Abrahã loquitur. Accipe Geñ.22.

filium tuum dilectum: et offeres mihi in holocau/
ſtum. Aries Abraham maturus ad innocentiam, grā
dæuus ad fidem, perfectus ad hoſtiā, paratus ad ho/
locauſtum, afferebat filium ſuum, filium arietis: imo
ſe immolabat in filio: ſanctificabat mētem ſuam: læ/
tificabat fidem ſuam: ut eſſet idem uictima, et Ponti
fex: ſacerdos, et ſacrificiū: patris, patris erat paſſio ibi
tota ubi filius īmolabatur: ignauus filius ſiſtebatur:
neſcius filius aptabatur uinctus: ut tolleret de patris
paſſione martyrium: præmiū de pœna patris: de con
flictu patris raperet coronam. Deniq; patris ſuſpenſa
eſt dextera: patris gladius eſt remotus: quia non quæ
rebatur mors filii, ſed patris charitas ꝓbabatur: nec
expetebatur ſanguis filii, ubi tota uictima ī patris di/
Geñ. 22. lectione conſtabat, ſcriptura dicente. Nunc ſcio quia
diligis deum: quia non pepercisti unigenito filio tuo
propter me. Abrahā diximus arietem, ut Iſaac arie/
tis filium probaremus: ac ſic luceret, quos arietum fi
„ lios Propheta uult domino nos deferre. Afferte do
„ mino filios arietū. Filios patrū, Patriarcharū, Pro/
phetarū, Apoſtolorū, Martyrū, Confeſſorū, Chriſtia
nus modo ut afferat admonetur: quādo grex domi/
nicus fidei laxatur in paſtū: quando agnos ſuos cæle
ſtis paſtor ad ouile dominicū uult deferri: ne diſper
ſi per inculta gentiū, luporū deuorentur incurſibus.
Sed quid admoneat uox diuina planius iam loqua/
„ mur. Afferte domino filios arietum. Afferte dño
baptizandos: afferte quos fides concipiat, non caro:
afferte quos Dei gratia generet, non mundana natu/
ra: afferte quos agnos præſtet innocentia, nō habeat
pecoris hebetudo: afferte, afferte quos ſponte uenire
aut neceſſitas uetat: aut ætas impedit: aut ignorantia

retardat:aut tenent uitia:aut delicta remorātur: aut ſpectatio decipit:aut fallit cōfuſione paupertas:adducite uolentes:attrahite nolētes:facite uobis de aliena neceſſitate mercedē:ſeruū cathecuminū ſi habet dn̄s adducat,ut habeat iā fidelem:filiū pater offerat, non retardet:ut cui præſentē uitā præſtitit,cōferat et futurā. Vir cōiugē deducat ad fidē:ne quod unū eſt ī carne,ſpiritu ſit diuiſū. Amicus amicū attrahat ad ſalutē:ut de grā diuina humanā cōprobet charitatē. Peregrinū ciuis, poſſeſſor hoſpitē Dei ducat ad menſā: ut ſine ſuo ſumptu de diuinis copiis ſit humanus. Attrahite nolentes:nemo dicat,nō uult:quia et Abrahā Gen̄.22. ut offerret filiū colligauit: et Lot Angeli ut ſubtraherent flāmis, extractū manibus ſuſtulerūt: et Petrum Gen̄.19. dn̄s ut iret ad martyriū quo nolebat,auxilii ſui uirtute præcinxit:dicēs. Præcinget te alius,et deducet quo Ioā.21. tu non uis. Et pater cæleſtis nō ſolum uolentes ſuſcipit:ſed attrahit et nolentes: dicente filio. Nemo poteſt uenire ad me, niſi pater qui miſit me, attraxerit Ioā.6. illū. Quomodo ſe Chriſtianū credit,qui non CHRISTO annoſa, et uetera ducit? Aut quomodo domū ſuam iudicat ouile Dei,ubi nō paſcuale germen Dei pecus dat balatum? Obſecro,et obteſtor fratres chariſſimi per Dominum noſtrum, ut in hoc uigiletis omnes,quatenus his diebus nullus a Dei gratia, nullus a generatione diuina relinquatur extorris:quatenus quod aliis Deus eſt per ſuā gratiam collaturus, ueſtrum creſcat, et redundet in gaudium. Homines ſumus ſub incerto uiuentes: et neſcimus quid pariat Pro.27. ſuperuentura dies. Agamus ergo dilectiſſimi ne ſerui,ne filii,ne coniuges,ne parentes,præuenti morte, et præſenti uita careant,et nō perueniāt ad futurā.

DE IEIVNIO, ET TENTATIONIBVS CHRISTI. SERMO.XI.

QVod curioſitas humana, quod ueterũ
labor, quod ſapientia mundana quæ/
rens, et diu quærens, non potuit inue/
nire: hoc ſcire, et neſcire facile præſti/
tit lex diuina. Vnde malum, culpa un/
de, uitiorum uis unde, unde criminum furor, unde
corporum bella, unde conflictus animæ, unde uitæ
tempeſtas tanta, unde mortis naufragium tam cru/
dele neſciret homo: niſi Dei lex diabolum prodidiſ/
ſet. Diabolus mali auctor, nequitiæ origo, rerum ho
ſtis, ſecundi hominis ſemper inimicus: ille laqueos
tendit: lapſus parat: foueas fodit: aptat ruinas: ſtimu/
lat corpora: pungit animas: cogitationes ſuggerit:
immittit iras: dat uirtutes odio: uitia dat amori: erro/
res ſerit: diſcordias nutrit: pacem turbat: affectus diſſi
pat: conſcindit unitatem: ſapit malum ſatis, bonum
nil: uiolat diuina: humana tẽtat. Hinc uſq; ad CHRI/
,, STVM tetẽdiſſe tentator temerarius ſic refertur. Et
,, cũ ieiunaſſet quadraginta diebus, et quadraginta no
Mat.4. ,, ctibus poſtea eſuriit: et accedens tentator dixit ei. Si
,, filius Dei es, dic ut lapides iſti panes fiant. Audientes
iſta in Deum nõ uadant: non criminentur naturã: nõ
cõtumelientur auctori: nõ accuſent carnẽ: de anima
non querantur: non impetant tempora: aſtris non
imputent: infamare deſinant innocentiam creaturæ:
malum ſentiant accidens, non creatum: et creatorẽ
boni Deum: diabolum inuentorem mali: ac ſic aſcri
bant Diabolo mala: bona Deo: declinent mala: faciãt
bona: habituri i bonis adiutorem Deũ, qui dat poſſe

quod iubet:et quæ præcipit,facit ipſe: quia ſicut Dia/
bolus impellit ad mala,ſic Deus deducit ad bona.Ne
mo ergo quaſi concreatis ſibi uitiis obſequatur: et
quod eſt criminis, eſſe putet naturæ: ſed ſumat cum
CHRITSO arma ieiunii:criminum propellat impe
tus:proſternat caſtra uitiorũ:et de ipſo auctore mali
ſumat CHRISTO dimicante uictoriam.Diabolo ui
cto uitia nil ualebunt: quia extincto tyranno ſolutæ
acies ſunt tyranni: audi Apoſtolum dicentem.Non Eph.6.
eſt nobis colluctatio aduerſus carnem, et ſanguinẽ:
,, ſed aduerſus ſpiritalia nequitiæ ĩ cæleſtibus. Tunc,
,, inquit,IESVS ductus eſt in deſertum a ſpiritu. Non
a Diabolo:ut eſſet diuinus curſus,non humanus icur
ſus:ut eſſet ſpiritus præſcientiæ, inſcitia non eſſet hu/
mana:et eſſet poteſtas Dei, poteſtas nõ eſſet inimici.
Diabolus ſemper primordia boni pulſat:tentat rudi
menta uirtutum: ſancta ĩ ipſo ortu feſtinat extingue
re:ſciens quod ea ſubuertere fundata nõ poſſit. Hoc
non ignorans CHRISTVS Diabolo ſe quærenti pa/
tienter indulſit: ut inimicus laqueo ſuo ipſe tenere/
tur,et caperetur inde,unde capere ſe putabat: ſicq; a
,, CHRISTO uictus,cederet Chriſtianis. Et cum ieiu
,, naſſet,ĩquit,quadraginta diebus,et quadraginta no/
,, ctibus. Videtis fratres,quia quod Quadrageſimam
ieiunamus:non eſt humana inuentio, auctoritas eſt
diuina:et eſt myſticum,nõ præſumptum: nec eſt de
terreno uſu,ſed de cæleſtibus eſt ſecretis.Quadrage/
ſima quattuor decades quadratam fidei continet di
ſciplinam:quia ſemper eſt quadrata perfectio. Qua/
ternarius numerus,et denarius quæ in cælo,et in ter
ra teneant ſacramenta, quia aperire modo non ua/
,, cat,explicemus domini cœpta ieiunia. Et cum ieiu/

» naſſet quadraginta diebus,et quadraginta noctibus.
Homo,Deus in te ieiunat:in te eſurit: immo ieiunat
tibi:tibi eſurit:qui ſibi ſicut neſcit manducare, ſic nõ
poteſt eſurire. Ergo cum propter te ieiunat CHRI-
» STVS, te eſurit. Et cum ieiunaſſet quadraginta die
» bus,et quadraginta noctibus,poſtea eſuriit. Hoc nõ
eſt infirmitatis ſignum,ſed eſt inſigne uirtutis: quia
cum dicit,poſtea eſuriit:quadraginta diebus,et qua-
draginta noctibus probat in illo eſuriem non fuiſſe:
eſuriẽ ſentire,et uincere,eſt laboris humani: diuinæ
uirtutis eſt eſuriẽ non habere.Ergo CHRISTVS nõ
ieiunio laſſeſcit:non eſurit fame:ſed eſuriuit CHRI-
STVS, ut tentandi materiã Diabolus inueniret:quia
ad ieiunum non audebat accedere,qui ſic ieiunantẽ,
Deum non hominem ſentiebat. Tunc ſenſit homi-
nem,tunc mortalem credidit:tunc eum putauit poſ-
ſe tentari:quãdo eum eſurire callidus explorator in-
» ſpexit. Et accedens tentator dixit. Acceſſit tentan-
tis dolo, non obſequentis affectu. Acceſſit peius im-
pudens, quam receſſit: ſed eſurienti quid obtulerit
» audiamus. Dic ut lapides iſti panes fiant. Lapides
eſurienti offert: humanitas talis eſt ſemper inimici:
» ſic paſcit mortis auctor:ſic inuidus uitæ. Dic ut lapi
» des iſti panes fiant. Diabole, fallit te prouiſio tua.
Poteſt famem uertere in ſaturitatem, qui poteſt in
panem lapides immutare. Quid illi cõſilium tuum,
» cui ſua ſufficit uirtus? Dic ut lapides iſti panes fiant.
Diabole,et prodidiſti te,et tuum dominum non pa-
» uiſti. Dic ut lapides iſti panes fiant. Miſer, malus
uis eſſe, ſed non potes: cupis tentare, ſed neſcis:eſu-
rienti tenera offerre,non dura debuiſti:famem non
aſperis palpare, ſed blandis: inediam non horridis

urgere debueras,ſed guloſis. Iſtis non modo Dei fi/
lium,ſed hominis filium tu laqueare non poſſes. Ad
præſentiam CHRISTI deperire tibi artes tuas ten/
„ tator intellige. Dic ut lapides iſti panes fiant. Po/
teſt de lapidibus panes facere,qui aquas conuertit in
uinum. Sed ſigna fidei ſunt præſtanda, non dolis:
credenti danda ſunt, non ſunt danda tentanti: et fa/
cienda ſunt ad petentis ſalutem,non ad facientis in/
iuriam. Diabole tibi ut quid ſigna, cui nil ſubuenit
ad ſalutem? cui totum reſtat ad pœnam? cui et ſi/
gna proficiunt ad ruinam? Sed accipe reſponſum:
„ ut te intelligas, et ſubiiciaris auctori. Non in ſolo
„ pane uiuit homo, ſed in omni uerbo quod procedit
„ de ore Dei. Audi patris uerbũ uerba ſalutis noſtræ
eſurire, non panem, et agere ut homo ſemper uiuat
cæleſti uerbo,terreno pane nõ ſemper: ac ſic Deo ui/
uat,ut ſui neſcius ſit laboris: qa uere illa uita eſt, quæ
ſudoré neſcit: dolores non habet: non habet finem.

DE EISDEM. SERMO.XII.

QVoniam ieiunii uernum,et tẽpus bel/
lorum ſpiritualium cernimus adue/
niſſe: ſicut CHRISTI milites depoſi/
to corporis,animæq; torpore,uirtutũ
procedamus ad campum: ut membra
quæ ſunt nobis hiemali otio mollita, exercitio cæle
ſtium roborentur armorum: dedimus corpori an/
num,demus animæ dies: impendimus nobis tempo
ra,tempus deputemus auctori: uiuamus Deo paulu/
lum,qui ſæculo uiximus totũ: ſeponamus domeſti/
cas curas: Eccleſiæ maneamus in caſtris: uigilemus

in acie CHRISTI : ſomnum cubilium non quæra/
mus:iungamur fortibus : ab amplexibus ſeparemur
mollibus:amor nos teneat triumphorum: paruulo/
rum non auocent blandimenta:auribus noſtris inſo
net uox diuina:familiaris ſtrepitus noſtrum non cō/
fundat auditum:cibus parcus de cæleſti ſumatur an/
nona:terreni luxus copiæ non quærantur: in poculis
ſobrietatis menſura ſeruetur:uires ebrietas nō ener/
uet.De ſtipēdiis quicquid exuberat cōmilito pauper
aſſumat: peſtilens effuſio nil perdat : in conflictu ha/
bebis auxilium : eſurientem ſaucium quem cibabis.
Sic muniti fratres, inſtituti ſic, indicamus bella pec/
catis:ſtatuamus criminibus pugnam: conflictum ui/
tiis nuntiemus ſecuri de uictoria:quia nec arma cæ/
leſtia hoſtes poterunt ſuperare terreni:nec diuino re
gi aduerſa poterunt contraire mundana:nec in pro/
cinctu fidei conſtitutos præuenire poterit inimica
ſubuerſio : neq; cautos, uigilantes, ſobrios, diabolus
perturbare ſuis ſuperuentionibus præualebit : certe
neq; nos taliter armatos publico conflictu prouoca/
re audebit:dolis appetere non præſumet. Animus in
cæleſti ſpecula perſeueret:diaboli fraudulētas, et oc/
cultas deprimat, et declinet inſidias. Eſt quidem dia
bolus per ſe nequam:fit tamen nequior prouocatus:
1.Pet.5. audi Apoſtolum dicentem . Diabolus ſicut Leo ru/
giens circuit, quærens quem deuoret . Ieiunantibus
nobis Diabolus eſurit, qui noſtris ſemper ſaturatur
ex culpis. Ille cibum noſtrū deducit in crapulam: po
tum noſtrum in ebrietatem diffundit: ut mentem fa
ciat amentem: carnem luteam reddat: corpus animi
domicilium, animæ uas, murum ſpiritus, uirtutum
ſcholā, Dei tēplū, in ſcænā criminū, in uitiorū pōpā,

uoluptatũ redigat in theatrum. Capit ille ſatietatem: uoluptatem percipit: expletur epulis: quando nos luxus ſoluit: libido ſtimulat: pompa rapit: impellit ambitio: urget ira: furor implet: ſuccendit inuidia: cupiditas inflãmat: curæ ſollicitant: lites uexant: lucra capiunt: uſuræ uinciunt: chirographa ligant: premunt ſacculi: elidit aurum. Quãdo moriuntur uirtutes: uiuunt uitia: uoluptas effluit: honeſtas perit: miſericordia deficit: abundat auaritia: regnat confuſio: ſuccũbit ordo: proſternitur diſciplina. Iſta militant aduerſum militem CHRISTI: iſtæ ſunt ſatanæ cohortes; iſtæ diaboli legiones: iſta ſunt, quæ mũdũ ſepulchris obſederunt: debellauerunt populos: uaſtarũt gentes; orbem totũ duxere captiuũ. Iſta ſunt quibus nullus per ſe potuit obuiare mortalis: et ideo ad uincenda iſta Deus uenit ipſe: cæli rex ipſe deſcẽdit: ipſe uictor ſingularis aduenit: ieiunium quadrageſimæ ſtatuẽs in procinctu: ut quattuordecade ieiunii quadraturã mundi totã muro ĩ expugnabili cõmuniret. Ieiuniũ fratres, ſcimus eſſe Dei arcem: CHRISTI caſtra: murum ſpiritus: uexillũ fidei: caſtitatis ſignũ: ſanctitatis trophæũ. Hoc Adam ſeruauit ĩ paradiſo: quem inde Geñ.3.
detraxit gula. Hoc in arca cuſtodiuit Noe, mundum Geñ.7.
ebrietas cũ demerſit. Per hoc Lot ſodomiticũ reſtin Geñ.19.
xit incendiũ: qui per ebrietatem inceſti eſt aduſtus incendio. Hoc Moyſem diuini feruoris fecit lumine Exo.32.
perlucere, quando comeſſatio, et ebrietas Iſraeliticũ populũ ſimulacrorũ tenebrauit erroribus. Hoc Eliã 4.Re.2
peruexit ad cælum: quãdo Achab impium ebrietas ad inferna deiecit. Hoc Iohannem in natis mulierũ Mar.6.
fecit eſſe maiorẽ: quãdo temulentia Herodem principem imperio mulierũ reddidit homicidã. Quadra

geſimæ ieiunium fratres uetuſtas diaboli prodidit, et patefecit inſidias. Diabolus namq; qui manducantem cótempſerat CHRISTVM, bibentem uelut hominé cóputarat: ubi ieiunanté uidit, ſuſpicatur Deú:
Mat.4. " Dei filiú confitetur. Si filius Dei es, inquit, dic ut la/
" pides iſti panes fiant. Sic dicendo Diabolus homi/ nem uult monſtrare, non Deú: non cibú parare uult,
" ſed uult amputare ieiuniú. Si filius Dei es, dic ut la/
" pides iſti panes fiant. Poſt ieiuniú panem, nó diuina uirtus, ſed infirmitas humana diſquirit: nec ſic laſſeſcit fame Deus, ut ad prouidendú ſibi cibú, quod eſt ſuæ poteſtatis addicat. Ex ſequentibus itaq; diabolus
" aperit quid conetur. Si filius Dei es, mitte te deorſum. Satis hominem probare uult: cui non aſcenſum prouidit, ſed ruiná: humana conditio ad aſcen/
" ſum difficilis, facilis inuenitur ad lapſum. Si filius
" Dei es, mitte te deorſum. Erras diabole: nec tentare
" noſti: cadere non poteſt Deus. Tunc oſtendit ei oía
" regna mundi: et gloriam eorum: et dixit ei. Hæc oía
" tibi dabo, ſi procidens adoraueris me. O auſus diaboli, Deo dicit, adora me: ſed ſenſit mox uirtutibus Deum, pœnis iudicem, ſupplicem præmiis qué quærebat: nam CHRISTI nomine, nomine ieiunantis, cœpit ab obſeſſis corporib. effugari: et dare tremens illi gloriam, cui ſuperbus callide irrogarat iniurias, ieiuniis uicit, ut nobis uincendi uires, uincendi formam taliter largiretur. Hoc, ait, genus non eiicitur
Mat.17. niſi in ieiunio, et oratione. Ieiunemus ergo fratres ſi uolumus imitari CHRISTVM: ſi uolumus fraudulentas diaboli ſuperare uerſutias.

DE EISDEM. SERMO. XIII.

E Cce tempus quo miles procedit ad cã/
pum: recurrit ad Dei ieiunia Chriſtia
nus. Ecce tempus quo carnis otia, quo
mentis ignauia, quo uentris cura, et to
ta eſt familiaris obſequii deponenda
torpedo. Ecce tempus quo in armorum cæleſtium
meditatione, animæ, et corporis exercendæ ſunt ui/
res. Ecce tempus quo reſidente CHRISTO, aſtanti/
bus angelis, noſtra luctaminis exercenda eſt fortitu/
do. Nunc eſt tempus quo gula cum ieiunio, abſtinen
tia cum crapula, cum luxuria caſtitas, cum perfidia fi
des, pietas cũ impietate, patientia cũ furore, cupiditas
cum liberalitate, miſericordia cum auaritia, humili
tas cum ſuperbia, ſanctitas cum reatu, CHRISTO
remunerante confligit. Si quis ergo ſpectante Deo,
cæleſti reſonare iam tuba, Angelico inſiſtente occur
ſu, cubiculi irretitus illecebris, eneruatus mollicie plu
marum, reſolutus in torum iugalibus blandimentis,
ad exercitium uirtutis uenire neglexerit: perdit lucta
minis præmium: uirtutis gloriam: certaminis pal/
mam: iuſtitiæ coronam: deſertoris etiã crimine mul
tabitur in futurum. Hodie fratres CHRISTVS Rex
noſter commilitones ſuos de Euangelico allocutus
eſt tribunali: indixit hoſtibus bella: promiſit præmia
pugnaturis: rettulit bellorum cauſas: inimicorum do
los prodidit, et conatus: ubi, et quando, et quomodo,
confligendum ſit nobis triumphali conſtitutione ſi
gnauit. Et quamuis ſolus poſſit obtinere uictoriam:
propter nos tamen, et noſtram formidinem, adeſſe
tota iuſſit præſidia de ſupernis. Qui ergo iſta noluit
audire: qui ſtatuta Regis noſtri talia, et tanta, ſci/
re contempſit: iudicate ſi non ipſe ſe exuit noſtræ

militiæ ſacramentis; et cæleſti cõtubernio reddidit, et fecit extorrẽ. At uos fratres qui ſequi uultis in hoc quadrageſimæ ieiunio ieiunii dominici formã: pu- gnaturos uos, ſicut prædiximus, cõtra uitiorum tur- mas, contra acies criminũ, contra informes concupi ſcentiarũ formas, cõtra Dæmonũ totas aerias, totas diffuſas, et innumeras legiones, triũphaturos uos ex ipſis quæ dñicũ ieiuniũ ſubſequũtur tentationibus ap probate; Vbi enim dominus quadrageſimæ ieiuniũ indefeſſo illo uirtutis ſuæ aggreſſus eſt docuiſſe enato: mox diabolus occurrit pugnaturus dolis; quia ieiu- nanti uiribus obſiſtere nõ ualebat. Quantũ enim cra pulationi deditis dominatur, et ebriis, orantes timet, tantũ; tantũ refugit ille ieiunos, dicente dño. Non eii-
Mat. 17. citur niſi in ieiunio: et oratione. Sed qua fraude Dia
Mat. 4. ,, bolus tẽtare auſus ſit audiamus. Si filius Dei es: dic
,, ut lapides iſti panes fiant. Audiſtis, quid de ieiuniis
,, ipſe ſentiat, et iudicet inimicus. Si filius Dei es. Vi- detis quia iam nõ hominem, ſed Dei filiũ credit: quẽ liberũ a uentris conſpexerat ſeruitute. Senſit, ſenſit diabolus ieiuniũ cunctis uirtutibus anteferri. Iohan nem uiderat urbiũ delicias ſquallentis eremi habita tione mutaſſe: mollitiem carnis ueſtis aſperitate cal caſſe; agreſti cibo mundi totã frenaſſe luxuriã. Et qđ ſolũ Deitatis inſigne eſt, hominibus dimiſiſſe pecca ta. Et tamen nõ ei dixit. ſi filius Dei es. At ubi domi-
,, num uidit iugiter ieiunantem, proclamat. Si filius
,, Dei es. Errat diabolus; q cõtra dominũ aſtutiæ ſuæ
,, nequitias, et argumenta iaculatur. Si filius Dei es,
,, dic ut lapides iſti panes fiant. Quid eſt ꝙ ieiunante CHRISTO deitatis ſigna tota in ſola panis promiſ- ſione perquirit; Et quem Dei filium continua ieiunii

ſigni

» ſignificatione perſentit: eſſe Dei filium de prouiſio/
» ne panis,de cura uentris, deſiderat approbare. Si fi
» lius Dei es, dic ut lapides iſti panes fiant. Quare nõ
dixit,ſi filius Dei es,dic ut homines,aut ãgeli,aut ali/
quid aliud fiant:ſed,dic ut lapides iſti panes fiant?Si
gnum panis petit,qui ſignum ieiunii pertimeſcit.Si/
gnũ panis petit: ut ieiunii tremendũ ſibi refugiat ſi/
gnum.Panem malus ingerit cõſolator: ut uirtutem
mutet:ut propoſitũ uiolet ieiunantis. Sed uideamus
quid reſponderit de pane panis qui de cælo deſcen/
» dit. Non in ſolo pane uiuit homo,ſed in omni uer/ Deut.8.
» bo quod procedit de ore Dei. Quam uere uiuit in
uerbo Dei Dei uerbum. Quam uere panis non indi/
get pane.Quam diuine lapides cõuertit in homines,
qui de lapidibus Abrahæ filios ad indiciũ ſuæ maie Mat.3.
ſtatis exuſcitat.Et quia impudens inimicus neſcit ſe/
» mel uinci,ad multiplicẽ uincẽtis triumphũ, Statuit
» dominũ ſuper pinnaculũ templi,et ait. Si filius Dei
» es,mitte te deorſum. O ſignũ, mitte te deorſum:cõ
uenientius dixerit,ſi filius Dei es,aſcende ad cælũ:cũ
ſit hominis utiq; ad ima cadere, Dei ſit ad ſuperna
» conſcendere. Si filius Dei es,mitte te deorſum. Sic
ſuis ſuadet:ſic ſuis prouidet ſemper:ſic ſuos eleuat,ut
» de alto præcipitet ualidius in ruinã. Si filius Dei es,
» mitte te deorſum. Conſiliis ſuis ſe diabolus prodit.
» Mitte te deorſum. Lapſus quærit: præcipitia impe/
rat: et tali conſilio per Africã martyres facit ſine cla
more dicendo: ſi uis martyr eſſe,mitte te deorſum:
ut eos impellat de alto ad mortẽ:non de humili tol/
lat,et eleuet ad coronã. Et ſicut ſe diabolus conſiliis
ſuis prodit:ita reſponſione ſua dñs ſe reuelat, dũ ait.
» Non tentabis dominũ deum tuũ. Se utiq; dominũ, Deut.6.

ſe utiq; Deū intelligi uoluit hæc dicendo:qui non de pinna templi tantū ſe dedit ad terrā, ſed e cælis ſe ad inferos uſq; iactauit:ut non cadentiū forma,ſed eſſet reſurrectio mortuorū. Aduertite fratres, ſi poſſit ſæuus inimicus quāuis ſæpe uictus homini cedere, qui audit,et ſentit dominū Deum,et tamen adhuc tenta
„ re nō deſinit. Poſuit eum ſuper montem excelſum,
„ et oſtendit ei oīa regna mundi,et gloriā eorū: et ait
„ illi.hæc omnia tibi dabo,ſi procidēs adoraueris me.
Hæc dicit,nō qui poſſit dare,ſed fallere:nec promiſſa conferre,ſed ipſa auferre promiſſionibus quæ habent.
„ Hæc oīa tibi dabo. Offert quæ Dei ſunt Deo: auctori quæ auctoris ſunt repromittit:ſuadet ut adoret ab oībus adorandus: et cæcatus auſibus ſuis ante iudiciū iudici quemadmodū ſimplices deciperet cōfitetur:cui dominus non tam teſtimonio legis,q̄ di-
Deu.6.„ uinitatis ſuæ reſpondit imperio. Dominū Deū tuū
Phil.2.„ adorabis. Tu dominū Deū tuū illum, cui genu flectunt oīa nō ſolū cæleſtia,et terreſtria,ſed etiā inferna. Adorabis ergo tu in īferno ſtridēs,et eiulans eū, quem ad te adorandum modo temerarius deſertor inuitas. Itaq; Diabolus totiens, et taliter repercuſſus a dño,circa nos ſeruos eius modo toto furore diſcurrit:et ſicut CHRISTVS milites ſuos,ita ille ſuos alloquitur,et armat miniſtros.Dicit ergo diabolus: tempus nos modo grauiter ieiunii obſeruatione debellat:per gulam,per crapulam,per ebrietates,per luxuriam,homines attentare nō poſſumus: armate lites: ſeminate diſcordias:excitate odia:concitate iras:inſpirate mendacia:extorquete periuria: ſuggerite blaſphemias:uaniloquia diffundite:infundite dolos:cōflate auaritiam:lucra turpia prouidete,ut quod uen-

ter modo ad luxuriã non dependit: uel ſacculus clau
dat, et reponat ad pœnã. Cauete ante omnia: ne miſe
ricordia, ne eleemoſyna, ne humanitas, præteritos la
bores noſtros deleat: præſentes auferat: tollat futu/
ros. Sed nos fratres, et noſtri regis agnoſcentes mo/
nita, et quæ Diabolus ſuis mandauerit audientes, ie/
iunia noſtra ſine lite, ſine clamore, ſine ira, ſine do/
lo, ſine ſimulatione, cũ tota miſericordia, charitate,
pietate, peragamus: ut dominus CHRISTVS qui
ſpretis pecorũ cruentis uictimis, ſpiritus cõtriti, et cõ
tribulati cordis ſacrificiũ requiſiuit, cum ſilentio pa/
cis ieiunii noſtri hoſtias placatus, et propitiatus aſſu/
mat.

IN PSALMVM XL. SERMO. XIIII.

PRæliorum peritis militaris tuba perſo
nat diſciplinam, imperitis tantum ter
rificum dat clamorem: tuba magiſtra
bellorũ dat ſuis uires, hoſtibus dat pa/
uoré. Qui ſine tuba dimicat, miles non
eſt: fertur furore, nõ prælio: uirtute nõ
agit, ſed periculo: quærit perire, non uincere. Hoc di/
ximus, ut CHRISTI miles intelligat, cæleſtis quare
prouiſa ſit cantilena. Conſtituti in campo ſæculi pu/
gnam cum Diabolo, cũ uitiis ſuſtinemus. Quotiens
ergo nobis intonat Propheticus clãgor, totiens nos
in pace cautos, et in acie fortes, et in prælio reddit in
uictos. Namq; hodie beatus Pſalmiſta ad intelligen/
„ tiam nos ſupernam conuocat per clamorem. Bea
„ tus qui intelligit ſuper egenum, et pauperem. Et
quæ eſt intelligentia, ubi eſt profeſſa paupertas? Vis
eſt intelligentiæ, ſi rimetur uiſcera: ſi deprehẽdat oc/

culta: ſi tecta nudet. Verũ ſubiecta oculis, expoſita in publico, ingeſta rebus, nõ eſt intelligere, ſed uidere. Nuditate algidus, tabidus fame, ſiti aridus, laſſitudine tremens, defectu luridus, quod egenus ſit, intelligere quis labor? Et ſi labor intelligentiæ nullus eſt, unde eſt intelligẽtiæ fructus? Oremus fratres, ut ipſe nobis intelligere intelligenda concedat, qui ſe intelligi in paupere ſic demonſtrat: quod ipſe qui cælum tegit ſit nudus in paupere, quod in eſuriente eſuriat ſaturitas rerũ, quod ſitiat in ſitiente fons fontiũ, intelligere quomodo non magnũ eſt? quomodo nõ beatũ intelligere, quod ei ſit ampla paupertas, cui anguſtum eſt cælũ? qui ditat mundũ, quod egeat in egente? quod fruſtũ panis, aquæ calicem dator omnium quærat? quod ſe Deus amore pauperis ſic deponat, ut nõ adſit pauperi, ſed ipſe ſit pauper? hoc cui uidere dederit Deus, ipſe uidet. Sed quomodo aut in ſe tranſfuderit pauperẽ, aut ſe in pauperẽ fuderit, dicat

Mat. 25. ipſe iam nobis. Eſuriui, inquit, et dediſtis mihi manducare. Non dixit eſuriuit pauper, et dediſtis illi manducare: ſed eſuriui ego, et dediſtis manducare mihi. Sibi datum clamat quod pauper acceperit: ſe mãducare dicit quod comederit pauper: quod bibit pauper ſibi teſtatur infuſum. O quid agit amor pauperis: gloriatur in cælo Deus, unde pauper erubeſcit in terra: et hoc reputat in honorem ſibi, quod pauperi computatur iniuria. Dixiſſe ſuffecerat, dediſtis mihi potũ: ſed præmittit, eſuriui: ſitiui: quia paruus fuiſſet amor pauperis quod pauperẽ ſuſcepiſſet, niſi et paſſiones pauperis ſuſcepiſſet: et certe uerus amor non niſi paſſiõibus probatur. Verus amor eſt, feciſſe ſuas anguſtiãtis anguſtias: nimis eſt quod ſapit Deo pau-

periſ cibus:qui totius creaturæ bona non eſurit,ſagi/
natum ſe in eſca pauperis prophetizat in regno cæli,
coram omnibus Angelis, in cõuentu reſurgentium.
Quod Abel paſſus ſit, quod ſeruauit mundum Noe, Geñ.4.
quod Abraham fidem ſuſcepit,quod Moyſes legem Geñ.6.
tulit, quod Petrus crucem reſupinus aſcendit, Deus Geñ.15.
tacet:et hoc clamat ſolum quod comedit pauper. In Exo.20.
cælo prima eſt eſurientis annona: prima ſtipendia
pauperis tractantur in cælo: erogatio pauperis pri/
ma diuinis ſcribitur in diurnis. Beatus cuius nomen
totiens Deo legitur, quotiẽs ratio pauperis recitatur
ĩ cælo. Sed iſtius beatitudinis audiamus et fructum.
„ In die mala liberabit eum Dominus. Qui ſe nouit
per mala ſæculi uitam ducere, Eleemoſynæ ſemper
ſe cum auxilium ducat: ad præſidiũ ſibi turmas pau/
perum uocet:in paſtu pauperum largus prorogator
exuberet:pauperum frequentet donum: nõ trepidet
erogando:deficere neſcit cui porrigit manum, par/
cus acceptor:exhauriri theſaurus is nõ poteſt:de quo
„ ſufficit nũmus. In die mala liberabit eum dominus.
In die mala illi Deus liberator aſſiſtet, qui a malis
pauperem liberarit. In anguſtiis illum Deus claman
tem audiet, qui pauperem cum clamaret audiuit. Nõ
uidebit diem malum, qui dies bonos habere paupe/
rem fecit. Videbit diem malum, qui diem iudicii ſi/
ne aduocatione paupertatis intrauerit. Sine cauſa ac
cuſant peccata, quem pauper excuſat. Excuſari non
„ poteſt, quẽ fames pauperis accuſarit. Dominus, ait,
„ conſeruet eum, et uiuificet eum. Non dixit conſer/
uat, et uiuificat:ſed dixit, conſeruet, et uiuificet. Dixit,
non ut denunciantis uox ſit iſta, ſed rogantis. Qui au
diuit rogantem egenum, ecce audit orbe toto pro ſe

» Eccleſiam ſic rogãtem. Dominus conſeruet eum:
» & uiuificet eum. Conſeruet, ne rapiatur ad pœnam:
» uiuificet, ut reſurgat a mortuis, et recipiat uitam. Et
» non tradat eum in manu inimici eius. Cuius inimi/
» ci? nempe Diaboli: ipſe eſt inimicitiarũ princeps: de/
ſpicit inimicos, qui ipſum inimicitiarum calcarit au/
» ctorem. Dominus autem adiuuet eum ſuper lectũ
» doloris eius. Exequitur Propheta omnes ærumnas
» fragilitatis humanæ. Dominus autem adiuuet eum
» ſuper lectum doloris eius. Quis eſt lectus doloris
noſtri, niſi corpus noſtrum? in quo anima iacet, & ia
cet dolens: & dolet, quæ cælum repetere cupiens pre
» mitur corporis terra. Vniuerſum ſtratum eius uer/
» ſaſti in infirmitate eius. Iſtum non uerſat in ſtratũ,
ſed in ſtrato uerſat infirmus. Caro ergo eſt, quæ uer/
ſatur, & uerſat. Ipſa eſt ergo quæ in aduerſis uolui/
tur, ĩ proſperis uerſat. Dominus ergo uerſat ſtratum
noſtrum, quãdo nobis aduerſa uertit in proſpera: &
quia in lecto doloris, hoc eſt in lecto corporis ani/
mus uoluebatur ægrotus, ipſe qui uoluebatur procla
» mat. Ego dixi domine miſerere mei: ſana animam
» meam quia peccaui tibi. Quia per conſenſum carnis
ſentit animi ſe contraxiſſe languorem, ut anima ſa/
netur implorat: & miſericordiam petit fidẽs, quia in
pauperem miſericordiam fecit. Beatus qui fœneran
do pauperi ipſum ſibi iudicẽ præſtitit debitorem.

DE CENTVRIONE. SERMO XV.

AVdituri eſtis hodie fratres, quemad/
modum cohortis Romanæ Centurio
dux factus eſt militiæ Chriſtianæ: &

» merito:quia ante cœpit docere,quã credere. Venit Mat.8.
» inquit,IESVS Capharnaum:& acceſſit ad eum Cen/
» turio rogans,& dicens. Domine puer meus iacet in
» domo paralyticus:et male torquetur. Et ait illi IE/
» SVS. Ego ueniam,& curabo eum:& reſpõdens Cen/
» turio ait. Domine non ſum dignus ut intres ſub te/
» ctum meum: ſed tãtum dic uerbo,et ſanabitur puer
» meus:nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitu/
» tus,habẽs ſub me milites:& dico huic,uade, & uadit:
» & alii ueni,& uenit:& ſeruo meo,fac hoc,et facit. Vi
detis Cẽturionem anteꝗ diſcipulatus ſubiret officiũ,
locum magiſterii fuiſſe ſortitum. Præbet enim pe/
tendi formam: dat normam credendi: fidei pandit
cauſas:uirtutum commendat exempla:qui nondum
» Chriſtianæ ſcholæ ingreſſus eſt diſciplinam. Acceſ
» ſit ad eum Cẽturio rogans eum. Hoc eſt ſapere,nõ
» rogare. Puer meus iacet in domo. Cauſas pueri
quaſi magiſter agit:uere Centurio, qui ſtipendia ter
rena centenarium cæli mutauit in fructum: et ſerui/
tutem militiæ ſæcularis in diuinam ſuſtulit dignita/
» tem. Domine puer meus iacet in domo. Qui uo/
cat dominum, fatetur ſuam fideliter ſeruitutem. Et
quomodo hic Centurio qui ſic agnoſcit dominum,
puerum ſuum auſus eſt profiteri, quaſi neſciens ſer/
ui peculium ad dominum pertinere? Aut ignorat
» cõmunia,qui docet tam ſecreta,tã profunda? Puer
meus. Meum dico, quia iacet:ſi tuus eſſet domine
non iaceret. Probat hoc Propheta: cum dicit. Ecce Pſa.133.
nunc benedicite dominum omnes ſerui domini:qui
ſtatis in domo domini. Qui ſtatis,nõ iacetis ait:ſtant
ſerui tui:hominum ſerui iacent. Puer meus qui iacet,
ut tuus ſit, ſurgat: meus quia paralyticus, ut tuus ſit,

iam ſanetur. Meus, quia male torquetur: ut tuus ſit, iam non ſit in pœna. Domine tuos ſeruos non decet malis ſubiacere: iniuria eſt tua tuorum pœna ſeruorum: tuos ſeruos poſſidere non debet uis malorum: ſerui tui & ſi patiuntur mala, non patiuntur ad pœnam, ſed ſubeunt ad coronas. Aduerſa illis non ſunt neceſſitatum cauſæ, ſed ſunt cauſa uictoriæ. Serui hominum ſunt, qui mala patiuntur inuiti: quia illis in deſperatione ſui domini nequeunt ſubuenire. Tu autem domine, cui uirtutes ſeruiunt, curationes parēt, obtemperant ſanitates, quomodo computabis ſeruū tuum, quem ſeruū tantorū conſpicis eſſe morborū? Nota eſt circa malos bonitas tua: pietatem tuam etiā impii cōfitentur: clamant exteri miſericordiā tuam. Hunc tuum dicerem, quem iacentem tua benignitas ,, non requirit? Tacet in domo: & male torquetur. Hinc eſt quod afferre eum: & offerre tibi pœnæ non ſinit magnitudo: ne familiaris infirmitas publice & dolori ſit, & pudori. Mouit Centurio iudicem talia, et tanta dum perorat: & ſic mouit, ut ad ſeruū ſuum ,, cæli dominum ipſum ire uelle perficeret. Ego, in,, quit, CHRISTVS ueniam, et curabo illum. Fratres non Centurio ad pietatem pietatis traxit auctorem: neq; ad hoc ille ire compulit CHRISTVM ad quod uenerat CHRISTVS: ſed Cēturio magis ſic ſentire, ſapere ſic docetur, quare ad ſeruum in ſeruo uenerit CHRISTVS: quare ad hominem in homine uenerit Deus: utiq; ut leuaret iacentes: eliſos erigeret: ſolueret compeditos: & eos quos iam nemo nec afferre, nec offerre poterat, ipſe operis ſui uector clementiſſimus baiularet. Sed iam quid reſponderit Centurio ,, audiamus. Domine, inquit, nō ſum dignus ut intres.

» ſub tectum meum.Dedit debitum de humilitate reſponſum:& ipſum eſſe dominum ſingulari pauore ſignauit,deducere dum uerctur ad animæ ſuæ domũ: ad ſecretum cordis ſui:ad tectum ſuæ cõſcientiæ: ad penetrale mentis, in quo familia cogitationum incõdita, & confuſa uerſatur: nec patitur aulam pectoris humani ſine uitiorum ſtrepitu in ſynceritatis ſilẽtio
» permanere.Magiſtro ergo timore reſpõdit. Domi
» ne nõ ſum dignus ut intres ſub tectum meum. Hinc eſt quod Petrus ubi CHRISTVM rerum cognouit auctorem,exclamauit dicens.Exi a me domine,quia peccator ſum. Sic cum Petrus exire a ſe rogat; quomodo Centurio cum ad ſe ſupplicat non uenire:agit uterq; ne indignitas hoſpitii in hoſpitis maner iniu Luc.5.
» riam. Non ſum dignus ut ſub tectum meum intres; Hoc bene dictum eſſet anteq̃ Deus hoſpitiũ noſtræ carnis intraret:at nunc quid ſic Centurio tectum ſuũ CHRITSVM uetat intrare, quem totum uidet intra tectum ſui corporis iam manere? Fratres, Centurio iam uidebat in CHRISTO corporis ſui formam:ſed paſſiones in illo ſui corporis nõ uidebat.Natus eſt in carne CHRISTVS,ſed natus eſt de ſpiritu ſancto: ac cepit hoſpitium carnis,ſed in aula uirginis:ut et ueritas eſſet corporis humani, et de pollutione humani corporis nil haberet.Bene ergo Centurio tectũ ſuũ in dignum iudicat CHRISTO:quia ſub ſingulari tecto manebat noſtri corporis CHRISTVS: iuxta illud Prophetæ. Vigilaui:& factus ſum ſicut paſſer ſoli Pſal.101.
» tarius in tecto. Sed dic tantum uerbo, & ſanabitur
» puer meus. Centurio iſte cum ſine lege eſſet,nihil ſi
» ne lege egit:dicit. Dic tantum uerbo. Quia dictum erat, Dixit,& facta ſunt. Et ſi oĩa perfecta ſunt dictu, Pſa.148.

quomodo dictu ſolo unius infirmitas non curatur?
» Dic tantum uerbo. Et ſine uerbo quid dicitur? Sed
iſte poſtulat uerbum non de loquēdi uſu: ſed de uir/
Pſa.106 tute faciendi: uerbum de quo dictum eſt. Miſit uer/
bum ſuum, et ſanauit eos. Dic uerbo tantum. Quia
iſte credidit in uerbo omnes manere uirtutes. Ver/
bum tuum domine ſanitas eſt: uerbum tuū uita eſt:
uerbum tuum ubi acceſſerit, inde cōfeſtim fugit do/
lor: īfirmitas mox recedit: uerbum in quo Petrus cū
Luc.5. laxaret retia, piſciū multitudinem cepit: ſine quo &
ignorātiæ noctē pertulit: & nullū fructū peruigil pi/
ſcator inuenit. Domine, inquit, laborātes per totam
noctem nihil cepimus: ſed ī uerbo tuo laxabo retia.
Et quaſi non ſufficeret quod de uerbo egerat, uerbo
præſtari poſſe quod poſtulat, rebus aſtruit: cōmen/
» dat exemplo. Nam et ego homo ſum ſub poteſtate
» poſitus, habēs ſub me milites: & dico huic uade, & ua
» dit: & alii ueni, & uenit; & ſeruo meo fac hoc, & facit.
Nam & ego homo ſum: hoc eſt dicere, tu Deus. Sub
poteſtate poſitus. Hoc eſt, tu ipſa poteſtatum pote/
ſtas. Habens ſub me milites. Hoc eſt, tu uirtutes.
Et dico huic uade, et uadit. Hoc eſt, dic infirmitati,
uade, & uadit. Alii ueni, & uenit. Hoc eſt, dic ſanita
ti ueni, & uenit. Et ſeruo meo fac hoc, & facit. Ille
puer meus erit tuus ſeruus, cum receperit ſanitatem,
Ioā.5. Audiat: quid audiat? Sanus factus es, iam noli pecca
re: faciat iuſtitiam, ut liberetur a paralyſi omnium
Pſal.22. peccatorum: & poſſit pſallere cum Propheta. Con/
uertere anima mea in requiem tuam, quia dominus
benefecit tibi: quia eripuit animam meam de mor/
te, oculos meos a lachrymis, pedes meos a lapſu. Pla
cebo domino in regione uiuorum. Fratres, imite/

tur Centurionem qui ad centeſimũ fructum deſide/
rat peruenire. Ne ergo leuiter Cẽturionis huius prudẽ
tiã trãſeamus, hodie de ipſo dicta ſufficiãt: quia my/
ſteriũ permagnũ eſt, quo Iudæus geritur ĩ figurã.

DE DVOBVS DAEMONIACIS. SERMO XVI.

CHRISTVS quod trãſfretat maria, qđ
loca circuit, non eſt res humani deſi/
derii, ſed cauſa ẽ ſalutis humanæ. Am/
bulat CHRISTVS, non ut uideret lo/
ca, ſed ut homines qui uariis caſibus
pierãt ĩueniret. Qui loca fecerat, quid noui uideret
ĩ locis? Aut illi quid aberat, qui ubiq; erat? ut homo
uidebatur ĩ locis, ſed ubiq; uidebat ut Deus: uidebat
utiq;, & deſperatos uidebat, quibus ibat diuina reme
dia largiturus: ibat ad eorum curam, quibus huma/
na iam defecerat cura: ſicut hodierna probatum eſt
„ lectione. Cum ueniſſet, inquit, IESVS trans fretum Mar. 8.
„ in regionem Geraſenorũ, occurrerunt ei duo habẽ/
„ tes dæmonia, de monumentis exeuntes ſæui nimis,
„ ita ut nemo poſſet tranſire per uiam illam. Lucet
ſciſſe, & uidiſſe dominũ quid mali, quid periculi illis
haberetur in locis: & ideo illuc iſſe, ut ſic deſperatis,
afflictis ſic miſeris ſubueniret. Occurrunt ei duo dæ/
monia habentes, de monumẽtis exeuntes. In monu
mentis ſedẽ fecerãt mortis auctores. Attendite quæ
ſæuitia, quis furor, quæ rabies Dæmonũ erga huma
nũ genus: quãuis breue tẽpus hominũ ferre non poſ
ſunt: cõtenti nõ ſunt mori homines, ſed uiuos homi/
nes geſtiunt ſepelire: ſe ſepulchris mandant, ut ho/
mines redigãt in ſepulchra: paſcuntur cadaueribus,

putredine ſaginantur:deliciantur fœtore,quibus tota uoluptas eſt homines iterire. Sed ſentiamus quid machinentur fraudibus,quid moliantur malis,quorum crudelitas modum non habet in aperto. Quid faciunt iſti quãdo diuitias oſtẽtant, ut auaritiam ſerant ? ut inſerant ſuperbiã,pompam proponunt ? ſingularitatem uenditant, ut quod eſt cõmunionis excludant ? ut iram nutriant,cauſas colorant ? ut pietatem uiolent,affectibus dant querelas ? philoſophiam fingunt,ut faciant nihil ſcire homines plus quærendo ? Deos multos figurãt,ut Deus, qui unus, et uerus
,, eſt,neſciatur ? Occurrunt ei duo Dæmonia habẽtes. Quando ad duos homines Dæmonia multa,ad unũ legionem totam ſignificat cõueniſſe, hoc ideo facit, ut doceat cauendos eſſe Dæmones,non timendos:ſimulq; monſtrat,quam ſit potentia CHRISTI ſingularis: quod nomine ſolo CHRISTI fugatur omnis
,, dæmonum multitudo. Occurrũt ei duo dæmonia
,, habentes. Exhibiti,non uolentes,uenerunt imperãtis iuſſu,non ſuo auſu:attracti ſunt inuiti, nõ ſua ſpõte currẽtes: deniq; ad præſentiã CHRISTI homines exeunt de monumentis:et uerſa uice captiuos ferũt; a quibus fuerãt captiuati:ſiſtunt pœnis,quorum cruciatibus torquebantur: aptant ad ſententiam,a qui
,, bus addicti fuerant iam ſepulchris. Occurrerunt ei
,, duo Dæmonia habentes ſæui nimis,ita ut nemo poſ
,, ſet tranſire per uiam illam. Videtis quia Dæmones uenientibus ad CHRISTVM præcluſerant uiam: tranſitum denegarant. Etenim Dæmonum iſta cura, ne ad Deum homines poſſint reditum inuenire. Non enim aliter poſſunt homines poſſidere, niſi eos
,, ab auctoris ſui ſocietate ſubducãt. Ita ut nemo poſ

ſet tranſire per uiam illam. Hinc eſt quod CHRI- STVS factus eſt uia. Ita ut nemo poſſet tranſire per uiã illam. Illam, non iſtam. Ego ſum, inquit, uia. Vt ad uiam per uiã, ad Deum per Deum uenietibus ob- ſiſtere uis Dæmonum non ualeret: ad Deum niſi per Deum nõ poteſt perueniri. Sed iam quid Dæmones clamauerint audiamus. Quid nobis, et tibi fili Dei? Hoc eſt dicere: uitæ auctor quid tibi cum mortuis? Habitator cæli quid tibi cũ ſepulchris? Odor paradi- ſi quid tibi tum fœtore? Quos de cælo deiecisti, quos de paradiſo excluſiſti, quibus nũc tollis urbes, regio- nes habitabiles negas, permitte inhabitare nos uel ſe pulchra: et ſi nos perſecutione tanta digni ſumus; tu tãta nõ es dignus iniuria. Quid nobis, et tibi? Quid? quod iudici, et reo: quod uindici, et pœnali: quod Re gi, et deſertori. Quid nobis, et tibi fili Dei? Hoc di- cunt poſſeſſori fures: hoc dño prædones: tenent ſpo- lia: prædam geſtãt: et quid ſibi cum eo ſit qui ſua re- poſcit iter rogãt. Quid nobis, et tibi fili Dei? Quid? ut reddatis homines: mundum reſtituatis auctori: et ueniente creatore ſciatis uobis in creaturis ãplius nil licere. Quid nobis, et tibi fili Dei? Veniſti ante tem- pus torquere nos? Quid nobis et tibi? Et uobis cum hominibus qd? Quid nobis et tibi fili Dei? Agno- ſcunt, agnoſcunt Deũ: iudicẽ confitentur: clamant iu dicium ſe debere, et de tempore pręſcribunt. Quid nobis, et tibi fili Dei? Veniſti ante tempus torquere nos? Auctori temporũ tempus opponunt. Veniſti ante tempus torquere nos? De tempore ſic querun tur, quaſi ipſum cum tempore fecerint, ut uiuos con derint in ſepulchris. Veniſti ante tempus torquere nos? Tempus abſcindit: præuenit mortem: ſepelit ui

Ioã. 14.

uos crudelitas ĩmatura:et de tempore queritur:quaſi ante tempus habere debuerit; et non ut exorta eſt mox puniri:de tempore cauſatur nequitia ſæculi indurata. Malis patientia breuis eſt, bonis tarda ultio: quod læſis longum eſt, anguſtum eſt ad lædentes.
„ Erat inquit,non longe ab eis grex porcorum multo
„ rum paſcens:Dæmones autem rogabant eum dicen
„ tes.Si eiicis nos, mitte nos in gregem porcorum.Di
„ gna petit indigna ſeruitus. Mitte nos ĩ gregem por
„ corum. De monumẽtis mitti ſe precatur in porcos nequitia, quia fœtores amittere neſcit,ſed mutare.
„ Mitte nos in gregem porcorum. Cœnum petunt ruentes cælo:poſt ætherias habitationes ambiũt uo
„ lutabra porcorum. Mitte nos ĩ gregem porcorum. Grex ĩ gregem mittitur,ut prodatur Dæmonũ multitudo:ut appareat hoc duos portaſſe homines,quod
„ numeroſitas nõ ualuit ſufferre porcorum. Ait illis.
„ Ite.at illi exeuntes abierunt in porcos: et ecce impe
„ tu abiit totus grex p præceps in mare:et mortui ſunt
„ in aquis. Traditur uile pecus non pro uoluntate Dæmonum,ſed ut tali facto ĩnoteſcat,quomodo in homines ſæuiunt, quomodo quærunt mortes hominum,qui ſic porcos ut perderent quæſierunt.Dæmones omne quod eſt,agitur,mouetur,uiuit, ardent pdere,non habere.Ne quis ergo talis fieri homo præſumat,humano generi inimicitia uetus,fixa ira, malitia deſtinata eſt.Dæmones niſi uicti non cedunt:lædere non ualent niſi iuſſi. Traditur ergo uile pecus, ut luceat Dæmonibus in homines nil licere, quibus in porcos iuſſum eſt ut liceret.Nos ergo aut uitiis noſtris facimus,ut illi accipiant poteſtatem nocẽdi:aut uirtutibus ſubiecta nobis Dæmonum colla CHRI

STO triumphante calcamus.

DE DAEMONIACO. SERMO .XVII.

VEniſſe Dominũ tranſfretũ in regioné Geraſcnorũ,et exeunti ei de naui ſtatim occurriſſe hominé de monumentis habentem ſpiritum immundum, catenis,et compedibus uinctum, Euãgelico hodie ſermone cognouimus: qui domiciliũ haberet in monumẽtis. Auctor mortis mortis incubat manſiones:et humanæ necis auidus, quos crudelitate ſua occidere non poteſt, uiuos geſtit feraliter funerare:ſæuit, furit interitus noſtri auarus exactor: cui pœna eſt quod homo naſcitur:quod tardius moritur cruciatur: hominis hanc ipſam breuiſſimã uitã amandare horrida nititur per ſepulchra:cõfuſus hoſtis, et ad utrũq; peruerſus, ingerit ſepulchris uiuos, mortuis apponit cibos, mera fundit, ut et uiuos enecet:et mortuos inquietet. Catenis, et cõpedibus uinctus tenebatur homo:uinctus alieno crimine: et habitatoris ſcelere habitaculum inocens torquebatur. Diaboli culpa hominis redundabat ad pœnã:et prædæ miſeriis prædo ſaginabatur iclufus: nec facienté, ſed patienté miſerabilis exponit inuidia. Huic morbo cupiens Dominus ſubuenire, tranſfretat mare: hoc eſt fluctuantis mundi terminos corporis noſtri nauigio tranſmittit: ad littora peruenit ſalutis noſtræ repleta naufragiis:et regionem cæcis ignorantiæ tenebris infuſam lucis ſuæ ſplendore perfundit, callidi hoſtis deprehenſurus inſidias: ipſumq; principem nequitiæ ſpiritualis cũ ſuis legionibus regia po Mar. 5.

teſtate fugaturus:ut tandem reddat liberos,quos diu
„ tenuit poteſtas inimica captiuos. Videns,inquit,IE
„ SVM a longe cucurrit:et adorauit eum: et clamans
„ uoce magna dixit. Quid mihi, et tibi IESV fili Dei
„ ſummi? Adiuro te per Deum ne me torqueas. Ad
nutum CHRISTI conuerſus eſt ordo pœnarũ: ante
latrocinante diabolo homo uexabatur inocuus: nũc
homo currit,ſed Diabolus incurrit: inclinatur caro,
„ ſed imũdus iacet,et proſternitur ſpiritus. Cucurrit:
Mat.4.„ et adorauit eum. Quid eſt Diabole,quem trina ten
tatione prouocabas ad lapſum, quẽ promiſſione re/
gni ut te adoraret ſubdolus ambiebas,nunc tremẽs,
et miſerandus prolaberis,et adoras? Ecce qui hono/
res omnes regni promittebat,et gloriæ,habitare fœ
tidis corruptione cadauerũ reperitur ĩ tumulis. Sic,
ſic iſte decipit cum promittit:ut ad inferna ſecũ per/
trahat, cũ de ſupernis ſe cõſolantes fallax promiſſor
„ illudit. Quid mihi, et tibi fili Dei ſummi? Nam et
modo ut adulator,non ut deuotus, et obſequens hic
adorat euadere cupiens pœnã, prædam perdere per
timeſcens.Credit infelix ut eum quẽ tentatione uin/
cere,quem muneribus nequiuit inflectere,poſſit adu
latione pulſare: ſed ille conſueuit uinctos abſoluere:
reuocare captiuos:nec acquiſitos,ſed conditos a ſe ſi
bi reſtituere terminos:hoſtem libera uirtute percel/
lere: nec factione pellaci inimicum ſuorũ requirere
„ poſſeſſorem. Et clamans uoce magna dixit. Quid
„ mihi,et tibi IESV fili Dei ſummi?adiuro te per Deũ
„ ne me torqueas. Quid agit? quid patitur fragilitas
humana talibus,et tãtis ſubiecta miſeriis? Ecce Dia/
bolus patrona uoce hominis hominem petiturus in/
clamat; et tota mẽbra hominis hoſti ſuo ſuam mi/
litant

» litãt in ruinã. Quid mihi & tibi IESV fili Dei ſũmi?
Quid mihi,& tibi? quod puniendo,& iudici: quod re
» gi,& deſertori:quod inuaſori,& dño. Quid mihi, &
» tibi fili IESV Dei ſũmi? Si agnoſcis filium,utiq; nõ
neſcis hæredẽ:ſi hæredẽ noſti,hæreditatẽ rapere cur
» præſumis? Adiuro te per Deũ,ne me torqueas. Ti
met tergiuerſator,& ſimulat: fat eť filiũ,ſed ne Deus
intelligatur, ſolita arte cõtendit: adiurat Deum per
Deum,ut alterũ uideri ipſum faciat: ut aſtantiũ deci
» piat,& fallat auditũ. Interrogabat eũ IESVS, quod
» tibi nomen eſt? Interrogat, nõ ignorat; ſed implet
iudicẽ:ſeruat ordinẽ cognitoris: nomen interrogat,
ut de cõditione diſcutiat:iudicet de reatu:addicat de
crimine: Deũ ſe eſſe data ſententia perdemonſtret.
» Reſpondit:legio,quia multi ſumus. CHRISTI inter
rogatio noſtram ignorantiã ſic depellit: nobis ape/
rit quod latebat:ad unum legio. Euidens eſt deſidia
militis,ſi deſerat aciem,ſi greſſum retrahat,ſi confli
gere pertimeſcat, ubi unũ numeroſo hoſte fortiorẽ
peruidet eſſe captiuum. Ad præſentiã regis iſti quid
ſunt,qui ut unũ,& nec dum tyronẽ caperent,toto co
hortis ſuæ agmine conuenerunt? ubi eſſent ſi uexillũ
ibi iã crucis,ſi CHRISTI ſigna uidiſſent? Age Chri/
ſtiane,incede ſecurus: manus tãta,& tam multa quæ
ſic metuit inermẽ,procul fugiet,ſi uideat,ſi ſentiat,ſi
» cognoſcat armatũ. Deprecabantur eum ſpiritus di
» centes,mitte nos in porcos. Vide ubi ſatanas ſedem
deſiderat collocare:de ſepulchris in porcos ſemel in
fectus putredine habitacula fœtida, & imũda perqui
rit:ſordibus delectatur,& cœno, qui utiq; ſemper fœ
tore criminũ,& ſquallore paſcitur uitiorũ. Sed ſic eſt
odor eius tartareus,& crudelis,ut eum nec porcorũ

natura ſufficeret ſuſtinere: deniq; demergi in mari, et fluctibus maluit deperire, quam eius immunditiam pati, et putrediné tolerare: aut quid poſſunt pſumere Dæmones: qui nec porcos quidé contingere præualét, niſi eos poteſtas diuina permiſerit? Miſer eſt qui relicto iudice fruſtra carnificis requirit fauoré: qui nec uexare, nec parcere, nec minuere poteſt tormenta, nec addere, ſed facit totum addictus ipſe uerbero ad ius, et arbitrium iudicantis.

DE SOCRV PETRI. SERMO .XVIII.

HOdierna lectione didicit attentus auditor, quare cæli dominus, reſtaurator uniuerſorú, terrenas, et ſeruiles intrauerit manſiones. Sed nihil mirum ſi ad omnia dignanter acceſſit, qui clementer uenerat omnibus ſubuenire. Cum ueniſſet, Mat. 8. „ inquit, IESVS in domum Petri; uidit ſocrum eius iacentem, et febrientem. Videtis quæ res ad domum Petri inuitauerit CHRISTVM: utiq; non diſcúbendi uoluptas, ſed iacentis infirmitas: non prandendi neceſſitas, ſed ſalutis occaſio: diuinæ uirtutis opus, non humani pompa conuiuii. In domo Petri non uina, ſed lachrymæ fundebantur: turbabat ibi familiá nó cura conuiuii, ſed cura languétis: febris ibi, non edacitas æſtuabat. Vnde illuc CHRISTVS non epulas percepturus, ſed uitá redditurus intrauit. Deus quærit homines, non humana: cæleſtia dare cupit, nó cócupiſcit inuenire terrena: CHRISTVS ergo recepturus nos, non noſtra quæſiturus aduenit. Cum ueniſſet, inquit, in domú Petri, uidit ſocrú eius iacenté, et

febrienté. Ingreſſus in domú Petri CHRISTVS ad
quod uenerat, uidit: nó aſpexit qualitaté domus, non
occurrétiú turbas, nó ſalutátiú pompá, nó familiæ cõ
curſum, certe nó ipſum præparationis ornatu, ſed in
ſpexit gemitum languentis: febrientis attendit incen
dium: uidit periculu deſperatæ: et ſtatim manus ad
opus ſuæ Deitatis extédit: nec ante ad humana diſcu
buit CHRISTVS, quá mulier quæ iacebat conſurge
ret ad diuina. Tenuit, inquit, manú eius: et dimiſit
eá febris. Videtis quomodo dimittit febris, qué te/
nuerit CHRISTVS: ibi nó ſtat iſirmitas, ubi auctor
ſalutis aſſiſtit: acceſſus illuc mortis nullus eſt, ubi ui/
uificatoris ingreſſus eſt. Tenuit, inquit, manu eius.
Quæ neceſſitas tágendi erat, ubi inerat ius iubendi?
Sed CHRISTVS tenuit manú mulieris ad uitá: quia
Adá de manu mulieris acceperat morté. Tenuit ma/
nú eius. Vt quod manus præſuméus amiſerat, ma/
nus repararet auctoris. Tenuit manú eius. Vt accipe
ret indulgentiá manus, quæ carpſerat de morte ſen/
tentiá. Et ſurrexit, inqt, et miniſtrabat ei. Et CHRI
STVS mulieris indigebat obſequio, et mulieris pro
uectæ ætatis, ſenectutis ſummæ, filiis aggrauatæ: ſic
in domo Petri nó erat uernula, nó miniſter, nó fami
liaris, nó propinquus, certe nó uxor, quæ matris obſe
quiú præueniret? et ad ſúmá, Petrus ipſe cauſas ſuæ
uerecúdiæ nó uidebat, ut hoc anus, hoc ſocrus face/
ret magiſtro, diſcipulus qď debebat? fratres CHRI/
STVS ab illa humanú nó exigebat obſequiú, cui mi
niſteriú diuinitatis ípéderat: ſed miniſtrare illam ad
indiciú redditæ ſanitatis admiſit. CHRISTVS ſic fu
gat morbos, ut uires priſtinas mox reducat: ubi cu/
rat ars, ibi iſirmitatis reſidet laſſitudo: ubi ſanat uir/

tus,ibi lāguor ueſtigiū nō relinqt.Sed ī hac lectione quid ſpiritualis intelligentiæ lateat ſi ſcire uolumus, uerborū floſculos nō quæramus:qui maturitatis fructū quærit,deſpicit amœna cāporū:uiolæ,roſæ,lilia, narciſſus,grati flores,ſed gratior panis: qđ eſt odoribus,hoc eſt auribus ſermonis ornatus: quod dat panis uitæ, hoc ſciētia dat ſaluti.Seponenda eſt ergo eloquētiæ uoluptas,quādo ſcientiæ depoſcitur fortitudo. „Cū ueniſſet,inqt, IESVS in domū Petri. Ad domū Petri uenit CHRISTVS,ut domus Petri ueniret ad CHRISTVM:tūc ad domū Petri uenit CHRISTVS,quādo habitacula noſtræ carnis intrauit. „Cū ueniſſet IESVS ī domū Petri. Quæ eſt domus Petri? Illa de qua dicit Dominus.Et tu Bethlehē domus Iuda nō es minima ī principibus Iuda:ex te enim exiet dux,qui reget populū meū Iſrael. Vnde & Apoſtolus. Ex quibus CHRISTVS ſecundū carnem,qui eſt „Deus benedictus in ſæcula. „Cū ueniſſet in domū Petri, uidit ſocrū eius iacentem,& febricitantē. Vidit Synagogā iacentem in perfidiæ ſuæ tenebris,decūbentē ſub ſuorū ſarcina peccatorū: uitiis ad phreneſim uſq; febrientē:& ideo tenuit manū eius: quia nō tantū uerbo, ſed & manibus Iudaicæ gētis operatur ſalutē:audi Prophetā. Deus autē rex noſter ante ſæcula operatus eſt ſalutē in medio terræ. „Tenuit manū eius. Vt ante prophetarū ſanguine manus eius mundaretur, quā miniſtrationis Eccleſiaſticæ ſumeret ſacramentū. „Et ſurrexit,& miniſtrauit ei. Hinc eſt quod erecta eſt quæ iacebat,& miniſtrat CHRISTO,dum ſanctificat manus ſuas modo in operibus bonis,quas ante malis operibus polluebat. „Veſpere, inquit,facto obtulerūt ei multos dæmonia habētes,

Mat.2. Mich.5. Rom.9. Pſal.73.

» et eiiciebat ſpiritus uerbo. Hoc humanitus quomodo intelligi poteſt, ut contẽpto die, ueſpere multos, et male ſaucios ſalutis auidi ad ſalutis remedia baiularent? Sed ueſpere eſt, cũ finitur dies ſæculi: mũdus a luce tẽporũ cũ declinat. Sero lucis redditor uenit, ut nobis gentibus, qui in nocte uenimus ſæculorum,
» diem redderet ſempiternũ. Veſpere autẽ facto, ob/
» tulerũt ei multos dæmonia habentes. Veſpere, hoc eſt nouiſſimo tẽpore nos gentes offert Deo Apoſtolorũ pia, et ſolennis deuotio: et pelluntur a nobis dæmones, qui nobis idolorum cultibus imperabant: audi Prophetam. Omnes dii gentium dæmonia. Ignorantes enim unum Deum innumeris diis ſeruiebamus ſacrilega, et ſordidiſſima ſeruitute. Et eiiciebat ſpiritus uerbo. Quia ad nos CHRISTVS carne non uenit, uenit uerbo: ubi ergo uenit fides ex auditu, auditus per uerbum, nos fecit liberos dæmoniaca ſeruitute: Dæmones reddidit ex impia dominatione captiuos. Hic eſt quod Dæmones ſub manibus noſtris torquentur imperantibus nobis, qui nos ſubiiciebãt lignis: lapidibus addicebant: et uacuas cotidie figuras inani timore uexabant. Modo eſt fratres, ne nos infidelitas ad eorum reuocet ſeruitutem: nõ laqueemur auguriis: non diuinatione fallamur: non capiamur ſortibus: non a manibus inducamur: non ſeducamur mortibus: non peſtibus anhelantibus captiuemur: ſed nos, noſtroſq; actus commendemus Domino: committamus patri: credamus Deo, quia tempus hominũ ſicut Deus agit: et ideo ſicut pater actus dirigit filiorum: et ut dominus curam familiæ non relinquit.

Pſal. 95.

Ro. 10.

DE SCRIBA CVI CHRISTVS SEQVI SE NON PERMISIT. SERMO .XIX.

Mat.8. „ HOdie Euangeliſta ſic cœpit. Videns,
„ inquit, IESVS turbas multas circa ſe,
„ iuſſit ire trans fretum. Quotiens circa
dominũ ſe indocilis turba diffundit, et
iactatur in conſcientiæ procella, quie/
tem deſerit, petit fluctus, portũ deſerit; naufragia in/
trat, ad excelſa cõtendens mergitur in profundũ, tũc
CHRITSVS hoc mare talibus turbatũ turbis trãsfre
„ tari iubet. Videns, inquit, IESVS turbas multas cir/
„ ca ſe, iuſſit ire trans fretũ. Non ut fugeret hoĩes qui
hominũ uenerat ad ſalutẽ, ſed inſipiẽtibus inducias
dat credendi: errantes ut reuertãtur expectat: patien
tiã præbet, et ueniã, qui non uult proferre ſententiã:
ſuſtinet contumaces, qui uult nõ perdere, ſed ſaluare
„ quod fecit. Accedens, inquit, unus ex ſcribis ait illi.
„ Magiſter ſequar te quocũq; ieris. Decidit, nõ acce/
dit, qui promittit dominum incaute ſequi. Se ad oĩa
poſſe quis promittit? Dixiſſet cautius, ſequar te quo/
„ cũq; iuſſeris: humanius certe, quocũq; uolueris. Se/
„ quar te quocũq; ieris. Sic dicit qui inter ſe, & domi/
num quid interſit ignorat: ſic dicit qui CHRISTVM
„ Deum nõ itelligit, ſed magiſtrũ. Sequar te quocũq;
„ ieris. Petrus per mare ſequitur, ſed ſubmergitur: ad
paſſionẽ ſequit̃, ſed negat. Et ſi Petrus ſic deficit, ſic
ſuccũbit ad pauca: iſte qui eſt qui ſe ad oĩa ſequi Do
„ minũ ſic promittit? Sequar te quocũq; ieris. Sic di
cit iſte, quaſi poſſet cum CHRISTO ſubire cõflictũ:
ignominiã crucis adire per gloriã: intrare mortis ar
cẽ: mortẽ mortificare per mortẽ: penetrare ignotos

tartari ſinus:dirūpere inferni uincula:ſæculis iam du
ratas animas oblitas ad lucē propria reuocare p cor
pora:cōcutere terrā:ſaxa ſcindere: ſepulchra reſera/
re:educere ſepultos ab inferis:teſtes ſuæ reſurrectio/
nis afferre. Adhuc adiiciat iſte ire quocūq; uadit xp̄s:
ſuperſedeat humeris Angeloꝝ:cōſcendat cælos: cōſi
deat patri:apicē teneat omniū cæleſtiū dignitatū:ad
iſta CHRISTVM, ad hæc dominū, ſcriba ſtultus, ſu/
pbus uernula, ſequi ſe dn̄m cur pmittit? Sed accipit a
„ xp̄o tā dignū pro tāta p̄ſumptione reſponſum. Vul/
„ pes foueas habēt: et aues cæli nidos: filius autē homi
„ nis nō habet ubi caput reclinet. Quid eſt hoc? Vul/
pis uiribus īfirma, calliditate potens, inuentrix doli,
fraudis artifex, ſimulatiōis magiſtra, ſimplicitatis ua
cua, plena ſtrophis, auiū domeſticaꝝ prædo, rectis fa
miliaribus inimica: merito hāc xp̄s i typum format
Herodis principis iudæoꝝ, qui priſtinæ libertatis ob
litus, ſub Romana poteſtate cōſiſtens, dominabatur
arte: calliditate regnabat: imperabat fraude: præſide
bat dolis: ſimulatione pollebat: et qa ab exteris gēti/
bus nō ualebat referre prædā, familiarē pleb ē, uerna
culos populos, uelut aues domeſticas deuorabat. Pro
bat hoc xp̄s qñ Herodi mādat, Ite, dicite uulpi illi. Ve Luc. 13.
re uulpis, qui regnum dolis rapit, quod nec naſcen/
do meruit, nec uiuēdo. Hic ergo Herodes in corꝑo/
dibus ſcribarū uſq; ad necem CHRISTI foueas ſibi
ſuorum ſcelerum collocauit: nec reliquit locum ubi
CRHISTVS caput ſuum, quod Deus eſt, reclinaret. 1. Cor. 2.
Vulpes foueas habent, et aues cæli nidos. Aues hic
quoq; appellat Dæmones in aere uolitantes, qui et
ipſi in pectoribus ſcribarum malitiæ ſuæ nidos fe/
cerunt: ubi tota nequitiæ ſuæ germina procrearent.

Hinc ē quod ubi ſe Diabolus Iudæ animo imiſcuit, mox et concepit doli fructū : et crimen peperit proditoris. Videtis quia Scribā CHRISTVS nō reppulit uolētem, ſed fingentē prodidit: et horruit præſumētē. Aut quare CHRISTVS, aut quare pietatis auctor, largitor ſalutis, iſtum uenire uolentem prohiberet, qui mox alium diſcipulū ire cupientē retinuit ne abiret? Alius, inquit, diſcipulus ait. Domine permitte mihi primū ire, et ſepelire patrem meū. IESVS autē ait illi, ſequere me: et dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. Nunquid ſic CHRISTVS negat ultimum pietatis obſequiū? uetat extremū munus parentibus quod debetur? Non pietatis obſequiū negat, ſed diuinā præponit humanis affectibus ſeruitutē : audite quid diſcipulus dixerit. Permitte mihi primū ire: et ſepelire patrem meū. Hoc ei non primū eſſe debuit, ſed ſecundū: terrenus pater cæleſti poſtponēdus eſt patri. Sequere me: & dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. Hoc eſt dicere, me ſequere ad contumeliā paſſionis, ut mecū poſſis ad reſurrectionis gloriā peruenire. Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. Fidei filius ad domū perfidiæ cur rediret? Salutis proles perditū cum perditis cur defleret? Reſurrectionis pignus ad ſepulchra genitoris quid curaret? Sequere me : et dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. Quomodo mortui ſepeliunt mortuos ſuos? Fratres

Ioā. 14. ipe dixit: Ego ſum uita. Quod eſt anima corpori, hoc eſt animæ CHRISTVS : ſine anima corpus nō uiuit, nō uiuit anima ſine CHRISTO : recedente aīa mox corpori fœtor, corruptio, putredo, uermis, cinis, horror, et oia uiſu deteſtāda ſuccedūt: diſcedēte Deo cōfeſtim uenit in animā peccatoꝝ fœtor, corruptio cri-

minũ,uitiorũ putredo,conſcientiæ uermis,uanitatũ
cinis: infidelitatis horror: et fit in corporis ſepulchro
uiuo funus animæ iã ſepultũ. Accedebat ad cauſam,
ꝙ cadauer perfidiæ perfidis agebatur obſequiis: et i/
pietatis miniſterio pietas curabatur. Ingreſſus,inqt, Mat.9.
IESVS domũ principis uidit ſymphoniam. Nũquid
tales piaculũ de pietate nõ faciunt,qui ad luctũ muſi/
cam,ad funera ſuorũ extranea lamenta conducunt?
ubi uero planctus non eſt,ibi eſt empta,et mercena/
ria cantilena.Mortuũ non artifex fiſtula,ſed ſimplex
plangit affectio. CHRISTVS ergo diſcipulũ ſuũ nõ
deeſſe uoluit exequiis paternis, ſed profanis lucti/
bus noluit intereſſe.

DE SEDATA MARIS TEMPESTATE. SERMO .XX.

ECcleſiaſticæ lectiones ſic diuino diſpẽ
ſantur arcano, ut et peritis ſcientiã cõ/
ferant altiorẽ: et ſimplicibus ſalutaris
intelligentiæ gratiã largiãtur. Aſcen/
dente, inquit, in nauiculã CHRISTO
feciſſe motũ magnũ refertur auſa tẽpeſtas. Aſcen/ Mat.8.
„ dente, iquit, eo in nauiculã ſecuti ſunt eum diſcipuli
„ eius: et ecce motus magnus factus eſt in mari,ita ut
„ nauicula operiretur fluctibus: ipſe autẽ dormiebat.
Mare qđ pedibus CHRISTI tumẽtia terga ſubmi/ Ioã.6.
ſit,ſtrauit i plano uertices ſuos,motus frenauit,aſtri/
xit fluctus,et p liquentẽ uiã ſaxea ſoliditate ſeruiuit,
modo quid eſt ꝙ uſq; ad periculũ ſui ſæuit, furit, cõ
tendit auctoris? quid ipſe CHRISTVS futuroꝝ præ/
ſcius præſentiũ ſic uidebatur ignarus? ut inſtantem

procellá, tempeſtatis horá, tépus periculi non caue-
ret? Sed inter uigilantes oés tunc ſolus teneretur in
ſomno, quádo imminebat ſibi, ſuisq; tá grande diſcri-
men? Fratres gubernatoris peritiá nó probat tempe
ries ſerena, ſed procelloſa tépeſtas: blandiente aura
nauim regit ultimus nauta: in confuſione uentoꝝ pri
mi qritur ars magiſtri. Hinc eſt, q diſcipuli poſteaq̃
uiderunt ſibi induſtriá nauticoꝝ deperiiſſe, in ſe ma
ria ſæuire, ſe fluctus petere, aduerſum ſe uentoꝝ tur-
bines conueniſſe, ad ipſum gubernatoré rerú, uecto
rem múdi, elementoꝝ magiſtrú trepidi cófugerút;
petentes ut ſedaret fluctus: periculú ſummoueret: ſa
luté redderet deſperatis. Deniq; ubi iuſſio ſola addi-
xit mare, recuſſit uentos, tulit turbines, dedit quieté,
nauigantes ipſum eſſe omniú ſentiunt, credúnt, faté
tur auctoré. Sed iam quod intus eſt proferamus. Vbi
CHRISTVS Eccleſiæ ſuæ nauim mare ſæculi tranſ-
fretaturus aſcendit, gentiú flabra, Iudæoꝝ turbines,
perſecutoꝝ procellæ, uulgi nubes, Dæmonú nebulæ
ſic ruerunt, ut totius múdi fieret una tépeſtas: Regú
ſpumabant undæ: feruebant poteſtatú fluctus: ſona-
bat rabies traditoꝝ: populoꝝ gurgites rotabátur: pſi
diæ notabátur ſcopuli: mugiebát littora Chriſtiana
lapſoꝝ naufragia uexabátur: et erat totius múdi unú
„ diſcrimen, unúq; naufragiú. Tunc diſcipuli accedút
„ ad dominú, et ſuſcitauerút eú, dicétes: dñe ſalua nos,
„ perimus: et dicit eis IESVS. quid timidi eſtis modi-
cæ fidei? Suſcitatus ergo a diſcipulis CHRISTVS
mare, hoc eſt mundú, corripit: tráquillat orbé: reges
mitigat: poteſtates placat: ſedat fluctus: cóponit popu
los: Romanos efficit Chriſtianos: ipſosq; executores
uerbi Chriſtianæ fidei reddidit, qui fuerant perſecu

tores nominis Chriſtiani. Hãc trãquillitatẽ ſeruant principes Chriſtiani: Eccleſia tenet: habet Chriſtiani
,, tas: gẽtilitas admiratur. Tunc, inquit, ſurgens impe
,, rauit uentis, et mari: et facta eſt tranquillitas magna:
,, Porro homines illi mirati ſunt dicentes: qualis eſt
,, hic, quia et uenti, et mare obediunt ei? Diſcipuli ſunt hi qui accedunt ad dominũ: qui ſuſcitant eũ: qui ſal/uari ſe humili ſupplicatione depoſcunt: homines uero dicũtur, qui elemẽta CHRISTO taliter obediſſe mirantur. Vere homines ſunt, et ſæculi homines, qui mirãtur ad obedientiã CHRISTI mundum ſic eſſe cõuerſum: qui temploꝝ uertices uelut undaꝝ tumo/res ſtupent ſic eſſe deiectos: qui idoloꝝ ſpumas, Dæ/monũ uident turbines ſic fugiſſe: quos attonitos red dit Chriſtiani nominis toto orbe profunda, et diffu/ſa tranquillitas. Et uere fratres dormiente in morte CHRISTO ĩ Eccleſia magna eſt exorta tempeſtas: reſurgente a mortuis CHRISTO Eccleſiæ reddita eſt, ſicut ſcriptum eſt, trãquillitas magna. Modo nos dormientem ĩ nobis CHRISTVM toto præcordio/rum gemitu, fidei uoce, Chriſtianis lachrymis, plo/ratu alto, Apoſtolicis clamoribus excitemus: et dicamus. Domine ſalua nos, perimus. Et quia lectio apte tempori conuenit: et ſicut ſcriptum eſt, Aquilo durus uentus, nomine autem dexter uocatur: qui nobis gẽtes ſic feras, ſic amaras aduectat: hic ergo aquilo uentus durus per Dextrum; per Africum, per Au/ſtrum, per Eurũ diffundit ſe CHRISTI turbine: ma/ria confundit: delet aera: montes deiicit: ſorbet ur/bes: prouincias mergit: totius orbis cogit unum eſſe naufragium. Hinc eſt ꝙ nauicula CHRISTI nunc tol litur ad cælum: nunc in trepidationũ ima deſcendit:

Prou. 27 iuxta lxx

nunc CHRISTI regitur uiribus: nunc formidine iactatur: nunc operitur fluctibus paſſionum: nunc confeſſionum remigiis enatat. Sed nos fratres iterum atq; iterum clamemus. Domine ſalua nos, perimus. Et re uera fratres ſi eſſemus unũ, et humanũ corpus, ſi eos qui pereunt noſtra eſſe uiſcera crederemus, afflictione ieiunii, precũ gemitu, effuſione fletuũ, iugiter clamaremus: Domine ſalua nos, perimus: et ſtuderemus nobis in noſtris fratribus ſubuenire: nec furente gladio ſanguinis noſtri mare uideremus in terris: nec tanta corporũ, ſed nec animarũ iã naufragia ſentiremus: atq; humili uoce precaremur: Dñe ſalua nos, perimus. Nec tamẽ ulla compaſſio, pietas ulla, ullus pauor, quicũq; pudor nos, uel compunctio exuſcitat ad dolorem. Dei, Dei eſt φ urgemur malis: φ uerberamur ſemper: φ gentes ualent: φ ruit grando: φ rubigo inficit: φ impietas poteſt: φ dominantur morbi: φ ſæuit mors: φ tremit terra: nos tamen nec tremimus, nec timemus: nec declinamus a malis: nec appetimus bona. Auaritia furit: anhelat pompa: iniquitas placet: aliena delectant, ſed noſtra pereunt: Dei flagella ueniunt, ſed noſtræ prouocant culpæ. Si Deus iuſtus, utiq; noſtri miſericors: Fratres reuertamur ad dominum, ut reuertatur ad nos Deus: renuntiemus malis, ut reſpondeant bona: ſeruiamus Deo bono, ut non malis gentibus, et poteſtatibus iniquis ſeruiamus, CHRISTO Domino, ac gubernatore nos auxiliante, honor cuius, et maieſtas, ſine fine permanet in ſæcula ſæculorũ, Amen.

DE EADEM. SERMO .XXI.

Q Votiens CHRISTVS noſtra dormit i
naui,& ignauiæ noſtræ ſomno ſopora
tur in corpore,irruit procella tota cõ/
fuſione uentorũ:ſæuiunt minaces un/
dæ:& dum ſpumoſis fluctibus ſæpius
eleuantur,& decidunt, amara nauigantibus gignunt
expectatione naufragia: ſicut præſens Euãgeliſtæ le/
ctio declarauit dicens. Et ait illis IESVS illa die,cũ Mar.4.
ſero eſſet factũ:tranſeamus contra: & dimittentes
turbam aſſumunt eum ita ut erat in naui. Et ait illis
IESVS illa die.Qua die? Illa nempe qua iuxta Iſaiã, Iſa.2.
conſurgit confringere terrã:illa die qua tota munda Iſa.24.
næ lucis claritas ueſperaſcit:illa qua iminente tenta/
tionũ nocte crebreſcunt imagines fugiendæ uanita/
tum. Cum ſero eſſet factũ. Sero tũc eſt,cum tẽpus
extremũ,& hora nouiſſima ſenſibus humanis confu
ſiones rerũ nũtiant quæ procedunt. Tranſeamus cõ
tra. De terrenis ad cæleſtia:de præſentibus ad futu/
ra.Et bene contra, quia diuina ſemper cõtraria ſunt
humanis: dũ iſta ſubiectos attrahunt ad fragilitatẽ,
ad uirtutem illa qui ſequũtur attollunt. Et dimittẽ/
tes turbã. Dimittunt turbã,qui popularẽ aurã,& uul
gum deſerũt incerto ſemper iudicio peruagãtem:
neq; addicti rumoribus humanis a uirtutis itinere re
tardantur ſed de bono conſcientiæ ſtabiles,& ſecuri
laudũ,& derogationũ mendaces fluctus CHRISTO
comitante pertranſeũt. Et aſſumunt eum,inquit,ita
ut erat in naui. Quid hoc? Aliter eſt CHRISTVS i
cælo,aliter habetur CHRISTVS in naui:aliter i ma
ieſtate patris, aliter in hominis humilitate ſentitur:
aliter coæternus patri, aliter ætatũ noſtrarũ gradi/
bus cernitur tẽporalis: aliter noſtro dormit in cor/

„ pore, aliter i ſui uigilat ſpiritus ſanctitate. Aſſumſit
„ eū ita ut erat, inquit, i naui. Laus fidei eſt, ita CHRI
STVM recipere ut eſt, & habetur in naui, hoc eſt, in
Eccleſia: ubi natus: ubi adoleuit: ubi paſſus: ubi cruci/
fixus: ubi ſepultus: ubi aſcēdiſſe in cælū, patris ad dex
teram cōſediſſe, unde uiuorū, & mortuorū iudicem
eſſe uenturū ſingularis ſalutis eſt cōfiteri: qui taliter
in naui noſtra CHRISTVM confeſſus aſſumpſerit, &
ſi tunditur fluctuū ſcandalis, nō tamen periculis mer
„ gitur, & operitur undarū. Et facta eſt, inquit, procel
„ la magna uēti: & fluctus mittebat in nauim, ita ut ad
„ impleretur nauis. Et facta eſt procella magna: non
auſa eſt explorare domini dormientis uirtutē, ſed di
ſcipulorū pulſare fidem, timorē prodere, ut auctori
„ ſuo quantū ſeruitutis deberet oſtēderet. Et erat, in/
„ quit, in puppi dormiens. Ad dormientē confugiūt
uigilantes: & credunt obſiſtere ſæuientibus clemētis
eū, cui ſomnū dominari ſua cōpaſſione conſpiciunt:
contēplantur irruiſſe taliter humanæ neceſſitatis ſo/
porem, ut nec fragore maris, nec clamore fluctuum,
nec extremo iminente naufragio potuerit ſuſcitari.
Pſa.120. Et ubi ē illud, Ecce nō dormitabit, neq; obdormiet,
qui cuſtodit Iſrael? per ſe non dormit, neq; ſibi dor
mitat maieſtas expers laſſitudinis, qetis ignara: ſed
totū per me mihi agit, qui quotiens ſpeciē ſui actus,
ſui uultus immutat, totiens noſtrarum uarietates ar
Pſal.10. guit, & culpas animarū: audi Prophetā dicentē. Palpe
bræ eius iterrogant filios hominū. Videte quemad/
modū Dei oculi clauduntur; ne uideant eos, ut uindi
Pſal.50. cent qui delinquunt: Auerte, inquit, faciem tuā a pec
catis meis: et iterū patent, ut currētes incitēt: laſſeſcē
tes erigant: reſpiciant ſupplicantes. Hic ergo domini

ſomnus explorat diſcipulorũ fidem: dubitationem prodit:& modicæ eos credulitatis aperit eſſe: qui nõ modo in ſe tantũ, ſed in ipſum auctorẽ credunt poſ/
,, ſe elementa conſurgere. Fluctus, inquit, mittebat in
,, nauim. Quia Dominicã nauem quantũ extrinſecus quatiunt, & infundunt undæ gentiũ moles: tantũ in/ trinſecus tumidi hæreticorũ irruunt, & deſæuiũt flu/ ctus. Hanc tẽpeſtatem beatus Paulus ſe pertuliſſe de/
,, clarat, cũ dicit. Foris pugnæ, intus timores. Ita ut ad
,, impleretur nauis. Merito ſpumoſis fluctibus Euãgeli/ 2.cor.7.
ſta refert fuiſſe nauem repletã: cum tot pene hæreſes Eccleſia patiatur, quot diuinæ legis legimus eſſe quæ/
,, ſtiones. Et erat, ait, ipſe in puppi, dormiẽs ſuper cer
,, uicale: & excitant eum, & dicunt ei. Magiſter non ad
,, te pertinet: quia perimus? & exurgẽs cõminatus eſt
,, uento: & dixit mari, tace, & obmuteſce: & ceſſauit uẽ/
,, tus: & facta eſt tranquillitas magna. Et ait illis, quid ti
,, midi eſtis? necdũ habetis fidem? Dum factũ pandit lectio, tempus cõmẽdat exẽplo. Si quidem magna, & ſatis grauis imminet procelloſa tẽpeſtas, dũ ſe un/ diq; furens, ac pernitioſus ingerit turbo uentorũ: ma ria mugiunt: ipſæ quoq; inſulæ funditus ſubruũtur: & triſti ſonitu littora uniuerſa feriuntur. Sed quia ut di ximus, CHRISTVS noſtra dormit in naui, accedamus ad eũ magis fide, quã corpore: & pulſemus eum plus opere miſericordiæ, q̃ deſperantiũ tactu: ſuſcite mus nõ inſolenti ſtrepitu, ſed clamore ſpiritualium canticorũ: non murmuratione improba, ſed ſuppli/ catione peruigili: demus Deo aliquid temporis uitæ noſtræ, ne totã diem infelix iſta uanitas, & ſollicitu/ do miſeranda conſumat: ne noctem totam pernitio ſus ſomnus, & inanis ſopor expẽdat: ſed itidem pars

diei,et noctis ipſi temporũ deputetur auctori. Vigila homo,uigila,habes exemplũ:ut quod tibi Gallus impẽdit hoſpiti,tu tuo exhibeas creatori: præſertim cũ tibi ille inſonat profuturus:cũ te ad opus ſuſcitat: cũ diem nuntiat iam uicinũ, quãto magis hymnis cæleſtibus te Deũ de ſuperna ſede tuã ſuſcitare conuenit
Iſa. 26. in ſalutem:audi Prophetã dicentẽ. De nocte ſpiritus
iuxta lxx meus uigilat ad te Deus.Et pſalmiſta.Manibus meis
Pſal.76. nocte corã eo,et non ſum deceptus.Diei uero tria tẽ
Pſal. 54. pora idẽ pſalmiſta Deo admonet deputãda dicens.
Dan.6. Veſpere,et mane,et meridie narrabo, et ãnuntiabo: et exaudiet uocẽ meã.Per quæ tria tẽpora dũ Daniel Deo ſedulus ſupplicaret: impetrauit nõ ſolũ præſciẽtiã futurorũ, ſed et captiuæ diu gentis ſuæ meruit li
Pſal.43. bertatẽ.Dicamus ergo quod Propheta.Exurge quare obdormis domine? exurge,et ne repellas uſq; in finẽ.Dicamus cũ Apoſtolis.Magiſter non ad te pertinet quia perimns? et uere Magiſter,quia non ſolum factor eſt omniũ elementorũ:ſed etiã moderator,et rector eſt:qui cũ nos audierit,cũ fuerit euigilare dignatus,planabuntur undæ: et tumidi fluctus ſternentur,et colles: uẽti diffugient:peribit procella: et tempeſtas iſta quæ iminet,et magna tẽpeſtas,in trãquillitatem maximam cõmutabitur.

DE TERRENORVM CVRA DESPICIENDA, DEQ. SERVO VIGILI. SERMO.XXII.

PRæmia ſtatuũtur his ſemp quibus certamina dura proponuntur:ac pro magnitudine certaminis,præmii proponitur magnitudo.Hinc eſt quod diſcipulis ſuis

lis ſuis

lis ſuis CHRISTVS regnum ponit in præmio, ut in certamine non cedant periculis, non timori: pericula deſpicit, qui tendit ad regnũ: uictoriæ cupidus neſcit timere. Nolite timere, inquit, puſillus grex: quia cõplacuit patri ueſtro dare uobis regnum. Grex puſillus mundo, magnus Deo: puſillus, quia glorioſos uocat eos, quos inſtituit ad ouium innocentiã, et mãſuetudinem Chriſtianã: puſillus grex eſt, qui non de magno minuitur, ſed creſcit de puſillo: puſillus grex naſcentis Eccleſiæ ſic deſignat infantiã: quam uenire ad regni ſui infulas incrementis cæleſtibus mox promittit. Nolite timere puſillus grex; quia complacuit patri ueſtro dare uobis regnum. Adiecit quid faciẽdum ſit regnaturis. Vendite quæ poſſidetis: et date eleemoſynã: facite uobis ſacculos qui nõ ueteraſcũt: theſaurum nõ deficientem ĩ cælo. Vendite quæ poſſidetis: nõ poteſt dominari oĩbus, niſi is qui propriis non tenetur: deiectæ mẽtis eſt, qui familiaris rei meminit cum uocatur ad regnum: iacens animus plebeius nũmulũ theſauris regalibus anteponit: pauper ſenſus paruis incubans, perdit magna: et inhians tẽporalibus, deſerit ſempiterna. Vendite, inquit, quæ poſſidetis: et date eleemoſynã: facite uobis ſacculos qui non ueteraſcunt: theſaurum non deficientem in cælo. Homo tali monitu CHRISTVS te ditare uoluit, non nudare: manere tibi tua uoluit, non perire: perpetuari, non uacuari ſacculos imperauit: iuſſit te transferre, non perdere. Theſaurũ non deficientem in cælo: quo fur non appropiat, neq; tinea corrũpit. Plus conſilio patris agit, q̃ iure dominantis: inter inſidias latronum, et tinearum morſus, quare tua recõdas obiurgat: peruigiles noctes, dies anxios, ſollicita Luc. 12.

tempora,ne tibi ipſe facias cōmoneris. Auri cuſtos,
ſeruator argenti,ſecuritatē nō habet:neſcit quietē:
& cui deeſt ſecuritas,quies perit: pœna diues eſt ille,
» non cenſu. Theſaurū nō deficientem in cælo. Hoc
eſt dicere,ubi ego ſum,ibi ponite: date mihi:ego ſer
uo.Homo da patri:crede Deo:quia et hæredi pater,
& Deus homini creditum nō negabit: tenere tua nō
poteſt,qui ſua dedit.An humanis indiget,qui diuina
largitur?an eſt noſtrorum cupidus, qui nos ſuorū fecit
hæredes?certe quibus regnū contulit,quid negabit?
O homo ſi hic permanſurus es, quæ tua ſunt hic re-
pone:ſi illuc iturus es,hic quæ tua ſunt cur relinquis?
Qui relinquēda ſeruat,alienorum cuſtos eſt, non ſuorum.
Si i hac uita,qua peregrini ſumus & uiuimus,ad mo
dicum tēporalem eſſe pauperē d[illegible]iſtem, inho-
norem eſſe,quale eſt in perpetua pa[illegible]er æternos ci-
ues,de contēptu dolorē, de ignobilitate pœnam, de
nuditate opprobrium ſuſtinere? Et tunc addici pœ-
nis, quando alii promouentur ad regnum? quando
pauper ducitur ad cōſeſſum Dei,et diues trahitur ad
conſortium punitorum? Heu q̄ lamentandæ uices,quā
do deſperati penes homines poſſidebunt ſpem diui-
nam:& humanis bonis præditi bonis cæleſtibus frau
dabunt. Et hoc facit theſaurus, qui cor hominis aut
per eleemoſynam leuat ad cælum, aut per auaritiā
» demergit in terrā.Et ideo dixit. Vbi.n.theſaurus ue
» ſter eſt,ibi et cor ueſtrum erit. Homo mitte,& præ-
mitte theſaurum tuum in cælos,ne cæleſtem animā
demergas i terrā. Aurum de profundo terræ,anima
ab excelſis cæli.Melius proinde eſt ad ſedem animæ
deferri aurum: quā in ſepulchro auri anima demer
gatur.Exutos ergo totis diuitiarum curis,et iam per

omnia expeditos, militare ſibi in ſæculo iubet, quos
regnare donauit in cælo. Sint lumbi ueſtri præcin-
cti, & lucernæ ardētes in manibus ueſtris: et uos ſimi-
les hominibus expectantibus dn̄m ſuum qn̄ ueniat a
nuptiis. Sint lumbi ueſtri p̄cincti: ibi præcingēda
eſt uirtus, ubi uoluntas eſt cōprimenda. Neſcit uince-
re uitia corporis, uirtutis cingulum qui deponit. Cin-
cti ergo caſtitatis balteo, qđ eſt inſigne militiæ Chri-
ſtianæ, fluxā carnis detruncemus ignauiā: et regis no-
ſtri expectatione peruigiles inſomnē ſomnum ſæcu-
li neſciamus. Nō dormiunt, ĩquit, niſi cum malefece- Pro. 4.
rint. Et lucernæ ardentes ĩ manibus ueſtris. Beati,
ĩ quoꝝ manibus bonoꝝ operū lucent lucernæ. Sic.n. Mat. 5.
luceat lux ueſtra corā hominibus, ut uideant bona ue-
ſtra opera: et magnificēt patrē ueſtrū qui eſt ĩ cælis.
Et ut lucerna ante oculos, opus bonū in mētibus ſic
refulget. Nō portanti tantū lucerna lucet, ſed multis:
et opus bonū dū facto in uno lucet, multos illuſtrat
exēplo. Lucerna repellit noctiū obſcura, opus bonū
malitiæ fugat tenebras. Accendamus lucernam bo-
nis operibus in manibus noſtris, ſi uolumus coram
domino, & hominibus nos lucere. Et uos ſimiles ho-
minibus expectantibus dominū ſuum, quādo ueniat
a nuptiis. Quia ſemper nuptiis amicæ ſunt faces: lu-
minū teſtimonio celebrat caſtitas nuptiaꝝ. Sicut.n.
fugit lucem illicita qui præſumit, ſic multiplici coru-
ſcat in lumine licita qui requirit. Et uos ſimiles ho-
minibus expectantibus dominum ſuum, quando ue-
niat a nuptiis. Homines ſunt, qui more debitæ ſer-
uitutis indefeſſis excubiis aduentum ſui domini præ-
ſtolant: qui uero ſic uentri ſeruiunt, ut diuinā neſciāt
ſeruitutē: et de carnis uoluptate ſolliciti ſollicitudinē

occurſus dominici perdiderunt,homines non uocādi ſunt,ſed iumenta. Et uos ſimiles hominibus expectantibus dominū ſuum,quando ueniat a nuptiis. Ex quo ad deſponſandū ſuam Eccleſiā CHRISTVS aduenit,thalamus ornatur ſpōſæ:et ornatur auro fidei,argento ſapientiæ,uirtutum gemmis,ſanctitatis uelis,uerecundiæ roſis,liliis caſtitatis,pudoris uiolis: et ad alta cæli pudicitiæ tēplum,faſtigium uirginitatis attollitur:nec deſunt pſalmorū citharæ,prophetica organa,Apoſtolorum uoces,totæq; ſymphoniæ cæleſtium nuptiarum.Satis ſeruus ſomni eſt,qui tali,et tanto clamore non ad cæleſtis regis nuptias ſuſcitatur. Et uos ſimiles hominibus expectantibus dominum ſuum,quādo ueniat a nuptiis:ut cum uenerit,et pulſauerit,confeſtim aperiāt ei. Veniens pulſat:corda bene conſcius aperit:male conſcius claudit:iuſta mens pateſcit,ad præmium:iniuſta quia nō meruit, ſe præcludit.Vigilemus ergo dilectiſſimi,ut beatitudinem quæ ſequitur conſequamur. Beati ſerui illi, quos cū uenerit dominus inuenerit uigilantes. Sufficiant beatitudinis hæc promiſſa: ſed quia CHRISTVS ipſius beatitudinis eloquitur charitatē, differamus hodie, ut plenius audiamus qd ſuis filiis promiſerit talis pater.

DE TERRENORVM CVRA DESPICIENDA. SERMO .XXIII.

AVdiſtis hodie queadmodum dn̄s paſtorali iubilo clangorem tubæ cæleſtis adiunxit:ut diu inclinatas ouium mētes ad diuina tolleret:cæleſte pro-

„ tinus promoueret ad regnū. Nolite, inquit, timere Luc.12.
„ puſillus grex,quoniā cōplacuit patri ueſtro dare uo/
„ bis regnū. Acquiſiuit humilitas,ſuperbia quod ami
ſit:et grex puſillus,ac mitis,totas, et uarias edomuit
propria māſuetudine feritates;puſillus grex uicit, ac
fregit tot genera beſtiarū,quot diuerſitates ſubdidit
iugo CHRISTI nationū. Grex puſillus ac mitis diu „
contentus occidi,diu deuorari paſſus eſt,donec gen/ „
tilis ſæuitia ſanguine ſatiata, uel carnibus, Euāgelici
pabuli ſuauitatē,et diuini fontis fluēta deguſtans,to/
tū contagiū ſæculi euitaret, et paſtū:atq; in hominē
rediret ex beſtia, qui ex homine fuerat dilapſus i be/
ſtiā.Hoc ſenſiſſe ante Prophetas,hoc Apoſtolos im/
pleſſe,hoc pertuliſſe Marty res conſtat:atteſtante illo
qui dicit.Propter te mortificamur tota die:æſtimati Pſal.43.
ſumus ut oues occiſionis.Vt uero iſte grex noui ordi
nis aggrederetur prælīū,ubi uiuit ille,qui fuerit occi
ſus: qui occubuerit,uincit : inuenit animā, qui amit/
tit:imitatus eſt ſuū Regem : illam ouem,illū ſecutus
eſt agnū,qui ſicut ouis ad occiſionē ductus eſt : et ſi/ Iſa.53.
cut agnus corā tondente ſe non aperuit os ſuū:tacet,
qui uolēs patitur:clamat,qui laniatur iuitus.Nec po/
teſt de morte conqueri, qui mortē dignatus,nō co/
actus aſſumit. Poteſtatis iſigne eſt, cū pro multis uo
lens quis moritur:nolēs cū morit,eſt neceſſitatis ex
tremæ : quia uenit de contēptu mortis alterū,alterū
de conditione naturæ .CHRISTVS ergo ſicut ouis,
& uolens,et tacens tondetur:ut tegat illā quā Adam
primus intulit nuditatē:uelut agnus occiditur,ut pec
catū totius mundi imolatus abſoluat:ponit pro oui/
bus animā ſuā,ut impleat et pietatē paſtoris,et curā:
tibi ergo rex,tibi ſacerdos,tibi paſtor, tibi ſacrificiū,

tibi ouis,tibi agnus,tibi totum factus eſt, qui fecerat totum.Et qui ſibi nūq̃,tibi totiens immutatur: propter te uarias monſtratur in formas, qui manet unica ſuæ maieſtatis in forma. Et quid plura? dat ſe tibi Deus homo ut ferre potes,quia ut eſt tu nō potes ſuſtinere. Sed audiamus iā quid puſillo gregi talis
„ ꝓmiſerit paſtor. Nolite timere,inq̄t,puſillus grex;
„ quia cōplacuit patri ueſtro dare uobis regnū. O bonitas effuſa,O inaudita pietas,O ineffabilis affectio,i ſocietate cēſus paſtor oues aſſūmit:atq; ad conſortiū dominatiōis ſeruos dn̄s aſſiſcit: ad participatū regni rex gregē populi totius admittit:ſic ſic dat,cui deficere cēſus,cui regnū minui,uacuari poteſtas nō pōt largiēdo.Prouidēter aūt cœpit dn̄s dicendo. Nolite ti-
„ mere puſillus grex, quia cōplacuit patri ueſtro dare
„ uobis regnū. Promiſſionē regni ſine timore ſeruilis ſtatus audire nō ſufficit, quia qui libertate uix dignus eſt,capere nō ualet infulas principatus. Dn̄s ergo ſeruoꝝ mentes tali uoce cōfirmat,ne eos repentinus promiſſi regni proſternat auditus. Regnū uelle ſeruū crimen eſt:audire periculū:temeritas nō timere.Sed hoc ad CHRISTVM quantū eſt?aut quā mirū,qđ das ſeruis regnū,qđ ſibi ſeruos facit in dn̄atione cōſortes, q ſeruoꝝ pedes lauat, ut extrema ſeruis ſeruiat ſeruitute? Veniāt huc,ueniāt, qui diſcutiūt poteſtatē eius:& tūc de eius æquitate cōtendant,cū potuerint tantā capere,loqui,æſtimare pietatē:nec iam calūnientur,ſi ſe in noſtro corpore patre minorē dicat,qui nō dicto,ſed & facto, cū pedes lauat ſeruoꝝ, ſe ſubdidit,& ſubiecit pedibus ſeruuloꝝ.Homo iā tibi parce,quia ut tibi parcas, tuos Deus lauit,tuos tenuit,tuos amplexatus eſt pedes.Sed ad cœpta redea-

» mus, Nolite timere puſillus grex,quia cõplacuit pa/
» tri ueſtro dare uobis regnũ. Ecce qui dat,dare loq/
tur patrẽ.nũquid largitatẽ ſuã denegat ſic dicendo?
Abſit:non poteſtatẽ minuit,ſed pandit affectũ ſic di/ «
cendo.Non diſtantiã facit,ſed patris,ſuãq; uoluntatẽ «
mõſtrat:firmat unitatẽ.Quod autẽ dixit cõplacuit,et
nõ dixit,placuit,munus edocet Trinitatis: quia quod
» erga nos filio placuit,hoc cõplacuit Trinitati. Noli/
» te timere puſillus grex,quia complacuit patri ueſtro
» dare uobis regnũ. Poſt tantã ergo dñs largitatem,
poſt ſuã gratiã tibi copioſius collatã,abiecta, & uilia
» peculia ſeruitutis iubet abiicere regnaturũ. Vendi/
» te quæ poſſidetis:et date eleemoſynã. Plebeiũ cultũ
regia nõ admittit poteſtas: auguſtus honor non ni/
ſi diademate cõfertur,& purpura. Abiicere ergo de/
bet habitum ſeruitutis,qui ſe regem credit diuinitus
conſecratũ.Hinc eſt quod rex ſupernus illum,qui cũ
indigna ueſte maieſtatis eius auſus eſt intrare conui Mat.22.
uium,ligari,pcipitari,detrudi in tenebras iuſſit exte
riores:quia deformitas inuitati ad inuitantis redun/
dat iniuriã.Peculia quoq; priſtinæ libertatis,iam di/
uitiis, iã regiis ditatus opibus qui reſeruat,captiuus
miſeria ſe neſcit eſſe felicem. Eſt conſuetudinis, eſt
animi felicis, ut adſcitus ad regnum, quod fuit pro/
prium,quod priuatum,mox parẽtibus,mox propin/
quis,ciuibus indigentibus,liberaliter prorogare: ne
ſit mendicus animo, qui cẽſu functus eſt,et honore.
Tali ergo prouidentia dominus, conſilio tali, uilia,
& caduca iubet ut uendamus:ut largiamur:ut done/
mus,qui in cæleſti regno omnia quæ in cælo,& quæ
in terra ſunt uolumus poſſidere. Sed ſi uis ſeruare
tuorum pretia prædiorum,& ſæculorum forte con/

dita te delectant: fac tibi ſacculos quales ille præcepit, qui iá cupiditatis tuæ cuſtos eſt,& prouiſor. Deniꝗ ut uidit ꝙ duriter dixit. Vendite quæ poſſidetis, mox adiecit. Facite uobis ſacculos, q nō ueteraſcūt: Theſaurū nō deficientem in cælis. Iterum contriſtatus es: quia quod habes,in cælis cogeris collocare. Rogo crede Deo tuo,qui ſeruo credis:& magis Deo, ꝗ homini cōménda. Sed ſi times,ne quid inde præſumat, ne quid diſpergat pietas largitoris; ſigna fidei annulo ſacculos tuos:ut tali cuſtode dormias tu ſecurus;quia ubi ille eſt, ibi locus nullus eſt furi. Non poterit tibi tuam pecuniá denegare,qui tibi omnia ſua contulit:qui te regni ſui et honore ditauit,& gloria.

DE SERVO VIGILI. SERMO XXIIII.

SEmper,& ad omnia Vigilias eſſe ſalutares nullus ignorat:quia re uera plus uigilare, plus uiuere eſt. Nam quid tam mortis ſimile, ꝗ dormientis aſpectus? quid tam uitæ plenum, quá forma uigilantis? Indulgendum ſomno eſt, ut corpus reparet,non reſoluat:et uires reuocet,non eneruet. Semper ergo ad omnia uigilias eē ſalutares nullus ignorat. Quæ ars? quod opus? quod tempus? quæ poteſtas? quod officiū? non uitæ lucra lucubratione perquirit? Hinc eſt quod Rex in procinctu péruigil callidi hoſtis præcauet,et euitat inſidias: tunc in caſtris miles ſuperuenientes nocturnos impetus cauta pernoctatione propellit. Sic nauta uigilando diffuſi itineris incertas uias intrat:& calles tranſit inuios:& ueſtigio furtiuo ad lucroſi portus uotiuam peruenit:

manſionem. Hinc paſtor adiungit noctes diebus: et totum ſibi tempus denegat dormiendi: ne qua lupis ſuffragante ſomno craſſandi in gregem præbeatur occaſio. Sic uiator ſollers per auras noctis æſtus ſolis præuenit: actumq; diem prouidentius deputat manſioni. Hoc Propheta ſciens non die ſolo, ſed et nocte tota clamabat ad dñm, Dñe Deus ſalutis meæ in die clamaui, et nocte coram te. Quid plura? Ipſe dominus pernoctat in oratione Dei: ut ante nos oratione liberet, q̃ redimat paſſione. Et ſi pro ſeruis dñs uigilat: merito pro ſe ipſis ſeruos uigilare ſic iubet. Præcincti, inquit, ſint lumbi ueſtri: & lucernæ ardẽtes in manibus ueſtris: & uos ſimiles hominibus expectantibus dominũ ſuũ, quãdo ueniat a nuptiis. Sint lũbi ueſtri præcincti. Nouus ordo uigiliarũ, nouus habitus imperatur. Sint lumbi ueſtri præcincti: et lucernæ ardentes in manibus ueſtris. Nil de ueſtitu, nil de calciamentis, nil de ipſius occurſus apparatu ſerui uigiles admonentur, ſed tota in præcingendis lũbis mandatur cura: tota in conſtringendis lumbis ſtatuitur uis præcepti, addito lucernarũ ſolatio tantum, ſi ne quo nec noctis aperitur obſcuritas, nec uenientis diei clareſcit aſpectus. Sint lumbi ueſtri præcincti: & lucernæ ardentes in manibus ueſtris. Cingulum quidem eſt proprie indiciũ ſeruitutis: quod & diſcurſus expeditos red dat, et faciat obſequẽtes. Sed dixiſſe ſuffecerat, eſtote præcincti, cur lumbos potiſſimum nominat? cur tanta iubentis reuerentia lumborum facit magnopere mentionem? Quæris quare? quia in lumbis eſt tota corporis cauſa: ex lumbis tota carnis negotia ſuſcitantur: in lumbis tota eſt humani lapſus, humanæ fragilitatis occaſio. Inde uenit quod

Pſal. 87.
Luc. 6.
Luc. 12.

uirtutis ignaros reddit:efficit ſegniores. Hinc eſt ergo quod pricipaliter dominus lūbos noſtros aſtringi iubet balteo caſtitatis: & totū carnis noſtræ pendulum, fluidum, reſolutū, conſtringi mandat continua zona uirtutis: ut carne ſuccincta ad domini occurſum liber, uelox, expeditus noſtræ mentis reddatur inceſſus. Hæc tamen audiens homo ſcire debes, quia te nō retardat ab occurſu Dei caro: quia ipſius occurſus, officii ipſius eſt inſeparabilis comes, ſi tu eius componas ſarcinas: ſi releues onera eius: ſi pendula, et ſinuoſa inuolucra eius tu prouidus uiator aſtringas. Quid plura? Erit tibi ſalubre contuberniū, ſi tu eius deſes, & reſolutus nō fueris inſtitutor: quēadmodū autem debeas æquare ſarcinas eius, eius pōdera iniuſta moderari, Apoſtolus edocet ſic dicēdo.

Col. 3. Mortificate membra ueſtra quæ ſunt ſuper terram: fornicationem, imunditiā, libidinem, cōcupiſcentiā malam, & auaritiā, quæ eſt idolorū ſeruitus. Cōſtringenda eſt ergo caro continentiæ cingulo, ne effuſa uitiis, ac toto peccatorum grauata pōdere, ſupernis, & cæleſtibus inſiſtere nō poſſit inceſſibus. Bene ergo „ dominus adiecit. Et lucernæ ardentes in manibus „ ueſtris. Quia ſemper innocentiæ teſtimoniū lucernæ nocturno portātur in tempore: et ſicut uitiis amicæ ſemper ſūt tenebræ, ita lucernæ ſemper inimicæ criminibus: ſociæ ſemper boni operis ſunt lucernæ. Sed in manibus ſanctorū ipſa bona opera ſunt lucernæ, dicente domino.

Mat. 5. Sic luceat lux ueſtra coram hominibus, ut uideāt ueſtra bona opera, & magnificēt patrem ueſtrum qui eſt in cælis. Et uere portant lucernas ſuas, uere fomentis operum, uere miſericordiæ unguento inflāmant lampades ſuas, quæ cum lo

co,propoſito,ſtudio;latitant:opere,uirtute,meritis,
coruſcant,ac ſplendent toto orbe terrarum. Et quia
expectationis ſuæ dominus ſatis triſtes, ſatis anxias
nouerat moras:ne quis ſuperaretur tædio,ne quis laſ
ſeſceret tarditate,ne quis longæ expectationis fatiga
tione ſuccũberet,perſeuerantibus beatitudinem cæ-
leſtem,cæleſte promittit obſequiũ, Beati,ĩquit,ſer-
ui illi,quos cum uenerit dominus inuenerit uigilan-
tes.Et ne ipſius beatitudinis qualitas haberetur incer
ta; mox adiecit. Amen dico uobis,quia præcinget
ſe:et faciet illos diſcũbere:et trãſiens miniſtrabit eis.
Præcinget ſe Deus:& faciet ſeruos diſcũbere:et mini
ſtrabit eis. En mutatio inaudita rerum: en terribilis
correptio dominationis: en pauenda conuerſio ſer-
uitutis:quia parumper ſeruus aſtitit in domini ſui ex
pectatione ſuccinctus:et ſuſtinendi fidem breui fati-
gatione portauit:cui ut talionem redderet, diſſimu-
lat ſe in ipſa diuinitate diuinitas. Præcinget ſe:et fa
ciet illos diſcũbere:& tranſiens miniſtrabit eis. Di-
ſcũbenti homini Deus aſtat, et aſtat ĩ cæleſtibus:epu
lanti ſeruo ſeruit dominus:et ſeruit accinctus:pueris
ſuis,miniſtris ſuis miniſteriũ facit CHRISTVS: & fa
cit in patris iam gloria cõſtitutus. Homo calumnia-
ris:eſt adhuc quod detulerit patri:qui tibi in terra la
uando pedes, extremũ repreſẽtauit obſequium? &
repromittit in cæleſtibus nouiſſimam ſeruitutem?
Crede hæretice:& tu illi ſtude reddere talionem. Ille
tibi in cæleſtibus parat conuiuiũ ſe miniſtro,& tu illi
in terra non deſinis continuas ingerere, & generare
blaſphemias:faciet & ille tranſitus ſuos,quia tranſiẽs
miniſtrabit illis:de dominatione ad fidelium ſuorũ
pia tranſiet,& migrabit obſequia:ad te de miſericor

„ di patre ſeueriſſimũ tranſibit in iudicẽ. Et tranſiens
„ miniſtrabit illis. Confitentibus, expectantibus mini
ſtrabit epulas: miniſtrabit & tibi ſed dignam de tua
„ negatione ſententiam. Et ſi uenerit in ſecunda ui/
„ gilia, et ſi in tertia uigilia uenerit, et ita iuenerit, bea
„ ti ſunt ſerui illi. Si in ſecunda, et tertia uigilia uene/
rit: Vigilias mundus plures, tres tantum uigilias no/
uit expectatio Trinitatis: quare tamen a ſecunda cœ
pit: & tacuit primam? Quia prima iam uigilia in or/
tu Dominicæ natiuitatis exceſſerat. Probant hoc pa/
ſtores, qui dum ſupra gregem ſuum uigilant, gregis
ipſum paſtorem in præſepio inuenire, uidere, tenere
merentur, & auctorem: ſed quæ ſit ſecunda, & tertia
uigilia requiramus. Sicut utiq; prima uigilia eſt ſui
ortus in carne, ita ſecunda eſt uigilia, qua noſtra re/
dit, & reſuſcitatur in carne. Deniq; ut ad reſurgẽtem
✠ ueniat, annuas excitatur, & euigilat mundus. Tertia
uigilia eſt illa, qua expectatio tota nouiſſmo uenien/
tis finitur aduentu: ut ſicut ille reſurrexit nobis, ita
nos illi iam perpetuam reſurgamus ad uitam.

DE TERRENORVM CVRA DESPI/CIENDA. SERMO.XXV.

HOdie dominus Euangelici gregis pu/
ſilla, et tenera primordia q̃ blanda ex
hortatione ſit cõſolatus audiſtis. No
Lu. 12. „ lite timere, inquit, puſillus grex, quia
„ cõplacuit patri ueſtro dare uobis re/
„ gnum. Aufert ſpes anxias, dubios tollit euẽtus, om/
néq; propellit, et excludit timorem, quãdo in exor/
dio ipſo regnum naſcentibus pollicetur. Quoniam

cõplacuit patri ueſtro dare uobis regnum. Quis de
uictu, quis de ueſtitu, quis de plebeio cenſu, et uerna/
lis ceſpitis uilitate ſuſpirat, de regno certus, de domi
natione ſecurus? Satis ſibi inuidet, qui eleuatus ad
ſumma, ipſe ſe ad humilia deiicit: ad egena deponit.
Sed ſcire conuenit, pater iſte qui eſt: uel qualis eſt:
uel quod regnum ſuis filiis repromittit. Quis ſit iſte
pater, cotidie te confitente cognoſcis, cum clamas.
Pater noſter qui es in cælis. Qualis autem ſit, ipſa Mat. 6.
operum magnitudine peruidiſti: ex nihilo fecit cæ/
lum: terram ſolidauit ex liquido: montes ſtatuit ad
ſtateram: maria intra legitimos terminos ſola præ/
cepti auctoritate cõcluſit. Verum ſi regni, quod pro/
mittit puſillis, deſideras noſſe qualitatem, ipſe ape/
rit ſic dicendo. Sinite paruulos uenire ad me talium Mat. 19.
eſt enim regnum cælorũ. Eſſe i cælo mirũ eſt: in cæ/
lo uiuere, eſt maieſtatis. Iam regnare in cælo quan/
ti ſit, ſenſus deſinit æſtimare mortalis: et tamen ho/
mo, quod æſtimare non potes, percepiſti, Apoſtolo i. Cor. 2.
ſic dicente. Quod oculus nõ uidit, nec auris audiuit:
nec in cor hominis aſcẽdit: quæ præparauit Deus di/
ligentibus ſe. Et quod te mereri dubitas, habere te, &
poſſidere iam cogeris confiteri. Quid ergo cum ter/
ra illi, qui poſſidet cælum? Quid illi cum humanis,
qui indeptus eſt iam diuina? niſi forte placent gemi
tus: eliguntur labores: amantur picula: peſſima mors
delectat: et illata mala bonis ſunt gratiora collatis.
Sed uideamus quod dat pater tantus conſilium re/
gnaturis. Vendite quæ poſſidetis: et date eleemoſy/
nam. Si uicturos uos, ſi regnaturos, ſi uos iam diui/
tes eſſe creditis i ſupernis, ubi futuri, quo migraturi,
ubi regnaturi eſtis: uos illa quæ ueſtra ſunt iam præ/

cedant:opes miſeras miſericordia cōputate:quæ hu/
mana ſunt in diuina conuertite. Et ne cui forſitan de
eſſet euectio ad portanda illa quæ dimittitis, anga/
riatus eſt pauper: ferūt pauperes onera noſtra: et uo
lentes ferunt: quia tali non deprimuntur pōdere, ſed
leuantur. Vendite quæ poſſidetis, et date eleemoſy
nam: facite uobis ſacculos qui non ueteraſcunt, the/
ſaurum non deficientem in cælis: ubi fur non appro
piat: neq; tinea corrumpit. Facite uobis ſacculos qui
non ueteraſcunt. Videtis quia pater iſte ditare uult fi
lios, non nudare. Facite uobis ſacculos qui non ue/
teraſcunt. Nouo modo, imo cæleſti modo, qui hunc
audit uendendo comparat: recondit erogando: dum
amittit, acquirit. Quam cupit pecuniam perdurare?
perpetuare ſacculos diuitiarum? condita permane/
re? qui dicit. Facite uobis ſacculos qui non uetera/
ſcūt. Ecce docet auaritiam qui cœperat ſuadere cō
temptum. Facite uobis ſacculos qui non ueteraſcūt.
Et qui theſaurizantes temporaliter arguebat, ad to/
tum cupiditatis fomitem iubet ſacculos ſine fine per
quiri. CHRISTE quo te pertrahit amor tuorum? ut
auarum lucrifacias, facis eum quod deſiderat, non
quod oportet, audire: ſacculos imperas: æternos the/
ſauros qui non deficiant uis parari: ut auarus dum
conſueta percurrit ad lucra, aut uirtutem capiat, aut
a uirtute capiatur. Vere pater es, qui cum tuis quibuſ
cūq; paruulis ſic agis. Namq; & nos interdum noſtris
paruulis petētibus noxia, ingerimus ſalutaria ſub ſpe/
cie noxiorum: fallentes inſipientiam, non decipien/
tes affectum. Dixiſti. Facite uobis ſacculos qui non
ueteraſcunt, theſauros non deficientes in cælo. Sac
culus cur paratur? Quid ibi clauſtra, ubi ipſa cuſtos

eſt innocentia? ibi quid ſignaculum, ubi fraudis ſuſpitio non habetur? Si et in cælo ſacculis opus eſt, cura nō amittitur, ſed mutatur. Domine tu uidiſti quia in theſauris tota fides, tota ſpes in ſacculis ſit auaris: et ideo imputribiles in cælo ſacculos uis parari, ut qui te non ſequitur ad cælum, ſequatur ſaltem ſacculos ſuos. Auare fac tibi ſacculos, et fac iubente Deo: quia uotis tuis annuit diuina maieſtas. Sed fac tibi ſacculos erogando: quia quicquid pauper acceperit, pater cæleſtis ſuſcipit. Et ubi recondit? in cælo. Et ne forte perdidiſſe te doleas uel uſuram, centuplum in cæleſti fœnore recipies, quicquid ī cælo paupere trāſmiſeris perferente. Vſura mundi centum ad unum, Deus unum accipit ad centum: & tamen homines cū Deo nolunt habere cōtractum. Sunt forſitan de cautione ſolliciti. Quare? Non ne homo homini exiguæ chartulæ obligatione conſtringitur? Deus tot, et tantis uoluminibus cauet: et debitor non tenetur? Sed dicis, eſto quod debeat, quo exigente reſtituet? ſeipſo: quia nō poteſt ille mētiri: idē ipſe eſt et executor, et debitor. Nō erit ī reddēdo durus, qui profuſus eſt in largiēdo. Crede homo Deo quod tibi Deus dedit: maiora reddere uult, cū uult debere, largitor.

DE FIDELI DISPENSATORE. SERMO XXVI.

QVod hodie dominus interroganti Petro reſpōdiſſe legitur, per figuram ad Apoſtolos ipſos, ad doctores tantum, & ad eos qui Eccleſiis præſident dictū, multorum perſenſit auditus. Interrogat Petrus. Domine ad nos dicis hāc parabolā: an et Luc. 13.

„ ad oẽs? Cui reſpondit dñs. Quis putas eſt fidelis di
„ penſator, et prudens, quem cõſtituit dñs ſuper fami/
„ liam ſuam, ut det illis in tempore tritici menſuram?
„ Beatus ſeruus ille, quem cum uenerit dñs ita inuene
„ rit facientem: uere dico uobis quod ſuper oĩa, quæ
„ poſſidet, conſtituet eum. Quod ſi dicat ſeruus ille in
„ corde ſuo: moram facit dñs meus uenire: & cœperit
„ percutere pueros, & ancillas, & edere, & bibere, & ine
„ briari, ueniet dñs ſerui illius in die qua non ſperat, et
„ hora qua neſcit, & diuidet eum: parteḿq; eius cũ infi/
„ delibus ponet. Eccleſiæ quidem præſules iſta quam primũ ſimilitudo cõſtringit: ſed hominem nullum, mortalẽ nullum prorſus eximit hæc figura, quæ dũ loquitur ad diſpenſatorem, oĩbus uno interrogante reſpondit. Si eſt quiſquã qui a Deo nil acceperit, di/ ſcuſſionem diſpenſationis, diſpenſatoris officium nõ timebit. Homo ſi hoc ipſum quod das accepiſti, accepiſſe te quod habes quomodo tu negabis? De cæleſtibus conditis, de horreis diuinis rationẽ reddet, præ/ ſtabit cauſas Eccleſiæ prorogator. Et quanto maius ſuſcipit creditum: tanto maius ſe debitum non dubi
Luc. 12. tat redditurum, dicente domino. Cui plus eſt credi/
Sap. 6. tum, plus exigetur ab eo. Et alibi. Potentes potenter tormenta patientur. Quãto altius aſcẽderit homo, lapſus tanto altius cadet. Quid altius cælo? De cælo cadit in cæleſtibus qui delinquit: deſperatus ĩcurrit, qui in ipſis dominãtis oculis offendit: et excuſatione caret, qui facinus ipſo iudice teſte cõmittit. Aut quã defenſionem ſperat, quem teſtimonium cognitoris accuſat? Sic diabolus cum eſſet angelus, & in cælo, & coram Deo ſemper clariſſimus uerſaretur, & fulgẽs, dum Dei temptat aures, dum ĩ Dei ſuperbit aſpectu,

lapſus ad

lapſus ad terram,ad tartara deiectus,in diabolũ mu taẽ ex Angelo: et qui erat miniſter ueniæ, factus eſt dux pœnarum. Hinc eſt quod Apoſtolus noſtri ordi nis hominem cõmonet,ne incidat in ſuperbiã,et la/ queũ diaboli. Diſpenſator ergo diuini uerbi,et cæle ſtis doctrinæ prorogator,qui ante dominũ ſtat iugi ter,uerſatur inter altaria ſemper,neq; a Dei oculis re cedit unq̃,qui peccatorũ cauſas, dolores populi ſuſci pit,fert,offert,ingerit preces,accipit,refert, reſtituit i petrata,ex homine totus in Angelũ ſubſtitutus,non poteſt niſi in ipſa Dei facie iter ſanctorũ ſancta pec/ care:ut inde ſibi ſumat crimen,unde aliis ueniam cõ ſueuerat reportare.Deniq; Nadab,et Abiud ſacerdo tes filii Aaron ſacerdotis,dũ contaminare externo igne altaria præſumunt, ipſius altaris conſumuntur incendio:ut ſumerent de ſacrificio pœnam, qui fece rant de propitiatione peccatũ:quod peccatũ illis ſu/ ſcitarat ebrietas:nam uini odor odorem fugarat in cenſi: et ebrietatis ignis flãmam prouocarat altaris: unde quia alienati uino alienum portauerant ignẽ, mox diuino igne referuntur extincti. Ebrietas i alio crimen eſt,in ſacerdote ſacrilegiũ:quia alter animã ſuam necat uino, ſacerdos ſpiritum ſanctitatis extin guit:dicente Apoſtolo. Spiritum nolite extinguere. i.Theſ. 5 Merito inter cætera quæ in diſpenſatore malo ar/ guit hodiernus ſermo,uini condemnat inſaniam,di

„ cendo. Quod ſi dicat ſeruus ille, moram facit dñs
„ meus uenire:et cœperit percutere pueros,& ancillas,
„ & edere,& bibere,& inebriari. Proprie dixit,edere,

& bibere:& inebriari:& percutere.Ebrietas cædis ma ter, parens litium,furoris genetrix,petulantiæ defor miter eſt magiſtra:hanc qui habet,ſe non habet:hãc

qui habet, homo non eſt: hanc qui habet, non peccatum facit, ſed eſt ipſe peccatum. Ebrietas eſt dæmon blandus: uenenum dulce: rabies uoluntaria: inuitatus hoſtis: illecebra honeſtatis: et pudoris iniuria: hanc nullus nouerit Chriſtianus: ne auditu quidem ſacerdos attingat: ne qui eſt forma uirtutum, uitiorum inde fiat, & inueniatur exemplum. Verum quia ad nos, & ad Eccleſiaſticos uiros ſatis dictum eſt: quẽadmodũ cunctos teneat reſponſio Saluatoris, quod non ſit qui a Dei diſpẽſatione inueniatur extraneus,
Ro. 13. perquiramus. Apoſtolus dicit, Non eſt poteſtas niſi a Deo. Si a Deo poteſtas omnis: a Deo Rex etiam diſpenſationis regiæ adeptus eſt dignitatem. Sic dux, ſic miles, ſic prouinciarum rectores, ſic urbiũ, rationem reddituri ſunt omnes iſti, ſi in ullo creditæ poteſtatis exceſſere menſuram: ſi Rex iuſtitiam cuſtodiuit: ſi æquitatem tenuit: ſi poteſtatem moderatus eſt: ſi miſericordiam non omiſit: ſi tenuit ſic ponderis ſui libram, ut i neutrã partẽ poteſtatis ſuæ trutina perpenſa declinaret: ſi omniũ curam geſſit: ſi ciuium procurauit quietem: ſi ſic temperauit cenſum, ut neq; militi ſufficiẽtia deeſſet: neq; tributarius laſſaretur. Et Dux præſtabit Deo cauſas: ſi ſequentibus ſe præbuit uirtutis exemplũ: ſi in excubiis peruigil: ſi in diſcurſibus indefeſſus: ſi pacem omniũ proprio labore perquiſiuit. Rationem reddet & miles: ſi paruit imperatis: ſi concuſſit neminem: ſi accepta ſtipendia iuſtiſſimo labore penſauit. Iudex quoq; iudicii ſui ſupernum iudicem ſuſtinebit. Et tu qui Dñs es domus tuæ, diſpenſatorem poſitum pluſq̃ dominũ uolo credas: ut exhibeas coniugi ſimplicem charitatem: doctrinãq; ei quam didiceris in Eccleſia prudẽ-

rer infundas:cui Apoſtolus in Eccleſia tacere præce/
pit:& domi diſcere te docente,dicens.Mulieres in ec i.Cor.14
cleſiis taceant;ſiquid autem uolunt diſcere,domi ui/
ros ſuos interrogent.Filiis impendas affectũ ſobriũ:
ſollicitam curam:eosq; fideliter in Domini enutrias
diſciplina.Seruis uictum,& ueſtitũ debitũ reddas:re/
mittas culpas:minas temperes:imperes diſciplinam:
& habeas eos fratres progenie cæleſti,quos ſubditos
mundana poſſides ſeruitute.Vos quoq; ſerui debetis
domino fidem in ipſa quã geritis ſeruitute:quia qui
pio,& puro corde carnali dño debitũ nõ reddet obſe
quium,Deo ante qui corda uidet,quam homini te/
netur obnoxius:qui te parem fecit per gratiam, quẽ
conditio fecerat diſparem uilitate ſeruili. De diuite
quid dicã? qui quãto plus habet, tanto ãplius debet.

Deſunt nõnulla. deniq; ſimul reddit,ſimul
tradit altari: q̃ ſi noluerit reddere, ſingulis cõmittat
per partes.Et tu pauper cõmiſſam tibi diſpenſationẽ
non paruam paupertatis exiſtimes,ſi patienter feras:
ſi ingratus nõ ſis:ſi ſis uel in ipſa neceſſitate ſobrius,
& frugalis:ſi danti agas gratias, non danti non inge
ras blaſphemans iniurias:ſi tantum quæras, quãtum
dat miſericordia,nõ quantũ cupiditas importuna cõ
pellit.Certe & tu pauper qui libenter petis, da etiã tu
libenter petentibus.Sed forte dicis,non habeo:ſit dã
di animus,& facultas non deerit largiendi:pone ad/
uenienti ſellam tuam:pone menſam tuam,candela/
brum;lucernam:certe ex eo quod accepiſti gratãter
appone.ſic Elias, ſic Eliſæus dum declinant ad uidua/ 3.Re.17
rũ uacuas,et inopes manſiones,copioſe quod uiduis 4.Re.4.
deerat ſuppleuerunt. Adiecit autem Dominus ad cõ
firmationem ſimilitudinis huius dicẽdo. Ille autem

„ ſeruus qui cognouit uoluntatem Domini ſui, & non
„ ſe præparauit, & non fecit ſecũdum uolũtatem eius,
„ uapulabit multis:qui autem non cognouit,& fecit di
„ gna plagis,uapulabit paucis. Ille quidem qui per cõ ſcientiam peccat, merito grauius ſoluit conſcientiæ pœnas:ſed & iſte per ignorantiæ culpas,plagas ignorantiæ non uitabit: Deum ſicut contemni non licet, ſic non licet ignorari.

DE SCANDALO TOLLENDO. SERMO XXVII.

IN procinctu belli ſemper uigiliæ ſunt militũ diſtributæ:ut inſidiis nil liceat: nil pateat dolis.Pernitioſiſſimus nimis eſt repentinus hoſtis: nam aut inſcios præuenit: aut icautos præoccupat:aut opprimit dormientes. Hinc eſt ꝙ CHRISTVS Rex noſter ante ſæcula per totam ſæculi noctem milites ſuos præmandatis uigiliarũ uicibus cõmonuit cõtra diaboli.i.ueteris hoſtis ſubtiliſſimũ dolũ:contra latẽtes impetus uitiorũ:contra criminũ inſidias irruentes:contra ſcandala quæ nobis uariis oriuntur ex cauſis:contra tentamenta præſentis uitæ: cõtra furentes
Mat.26. acies ſæculariũ preſſurarũ, taliter admonendo.Vigilate,& orate,ne intretis in tentationem. Et ſtatuens
Luc.12. qualiter uigilaretur adiecit.Et ſi uenerit i ſecũda uigilia, & ſi in tertia uigilia uenerit, & ita inuenerit, beati ſunt ſerui illi quos cum uenerit inuenerit uigilantes. Et plane beati,quia qui uigilant, & anticipãt dolos hoſtium, de Domini ſui gloriabũtur aduẽtu. Hodie tamen Dominus ipſas noſtrorũ ducũ contra

ſcandala exuſcitauit, et armauit excubias, dicēdo ad
diſcipulos. Impoſſibile eſt ut non ueniant ſcandala, Luc.17.
hoc eſt, impoſſibile eſt ut non ueniant hoſtes. Et pri
mū fratres ſcire nos cōuenit ſcandala hæc quid ſint.
Scandalorū genera ſunt diuerſa: & prima ſunt illa, q̄
diaboli fraus parturit. Secunda ſunt, quæ generat cal
liditas humana. Tertia ſunt, quæ parit ipſa ex nobis
ſuſpicax, et incauta natura. Et a diabolo ſunt illa, quæ
fallunt ſpecie: quæ prætendunt bona, cum mala infe/
rant: ſicut illud ad Adam; cū nobis humanæ abſtulit, Gen̄.3.
dum diuina promittit. Et illud, quod per Petrū. Non
tibi hoc erit domine: triūphum crucis uacuare cōten Mat.16.
dit, cū feruere ſe nimio amore mentitur. Nam cum
dn̄s loqueretur paſſionis ſuæ gloriam, reſpondit per
Petrum. Non tibi hoc erit dn̄e: uenenum q̄ dulce ſer
pentis, ante facit militē regis ſui negare uictoriā, ſer/
uus ipſe dominū q̄ negaret: unde dn̄s ſeruum poſt ſe
mittit, ſcandalū remittit auctori, dicendo ad Petrū.
Vade poſt me: & diabolo. Satanas ſcandalū mihi es.
Et uere poſt dn̄m uadit Petrus, quia ut eum ſequerē
ad cælum, crucem reſupinus aſcendit. Sed et illud eſt
ſcandalū tale quod fecit Iudæis. Nam lapidem firmā
dis ueſtigiis laturū, i totam ſulcauit, et exaſperauit of
fenſam: et totius fundamenti petrā uertit i ſcanda/
lum, ut eſſet miſeris ad ruinam. Ecce pono, inquit, in Eſa.8.&
Sion lapidem offenſionis, et petram ſcandali. Hinc 28.
eſt quod Pſalmiſta anxia ſupplicatione depoſcit. Cu Pſal.140
ſtodi me a laqueo quem ſtatuerunt mihi: et a ſcāda/
lis operantium iniquitatem. Et quia trāſilierat offen
ſam, ſcandalum uicerat, taliter gloriatur. In petra ex Pſal.60.
altaſti me: et deduxiſti me: quia factus es ſpes mea.
Diximus primum genus ſcandali: dicamus et ſecun/

dum quod de humana calliditate diximus euenire.
Num.31 Scandalum populo Iſraelitico Balaam diuinator
Apoc.2. obiecit: quando bellatoribus non cum ferratis uiris, ſed cum puellis toto lenocinio fucatis occurrit: ut arma uerteret in luxum: triumphum mutaret in infamiam: et in reatum reatus deuocaret ultores: et ad ſummam, profanaret totam de turpitudine ſanctitatem. Hinc eſt, quod eum Moyſes tali notauit ſententia cum puniret. Et Balaam, inquit, diuinum occidite: quia hic miſit ſcandalum ante filios Iſrael. Scan-
3.reg.12 dalum molitus eſt Ieroboam, qui ex auro uaccas populo in Deos figmẽto miſerabili collocauit: ne Deũ uiuum, ne uerum templum, ne diuinã legem, ne legitimos reges, ne patrios ritus quæreret: ſic populus mancipatus errori ſcandalum facit iuxta Apoſtolũ:
i.Cor.8. cum quis idolis immolata quaſi nihil nocitura manducat: et inſenſatos lapides, et ligneos Deos, qui neq; ſanctificare, neq; polluere quid poſſunt, tali facto æſtimat debere contemni. Sed quod ille fidei arbitratur exemplum, fit ignorantibus erroris occaſio: quia nõ ad cõtemptũ, ſed ad cultum prouocat neſcientes: et conuiuium religionis uideri facit inſciis: quos ſciens ſtudio deriſionis abſumit. Vnde bene Apoſtolus cõ
i.Cor.8. cludit: et aperit. Et peribit infirmus in tua ſcientia frater, propter quem CHRISTVS mortuus eſt. Tertiũ genus eſt ſcandali: quod nobis noſtris generatur ex ſenſibus: cum fallimur oculis: cum decipimur auditu: capimur odore: et ſapore uitiamur. Vnde Eua ueriti, et lethalis cibi ſic guſtu ẽ ſauciata, ſic uiſu. Et
Geñ.3. uidit, inquit, mulier ꝙ bonũ eſt lignũ ad mãducandum: et ꝙ gratũ oculis ad uidendum: et ſpecioſum eſt ad intuendum. Bene ergo Dominus adiecit ſcan

dalizate ſenſus ipſos, dicendo. Si ſcandalizauerit te
oculus tuus, aut manus tua abſcide: et proiice abs te: Mat.9.
melius eſt tibi ſine oculo, & manu uenire ad uitam,
q̃ toto corpore ingredi in gchennā. Et quāuis Domi
nus lapſus, & uitia iuſſerit ſic nos ſecare, nō membra:
tamen ſi hoc Eua mater humani generis ſic feciſſet,
melius ſine oculo, et manu ĩ uitam ueniſſet, q̃ totam
poſteritatem ſuam lamētabilem miſiſſet in mortē.
Cauere ergo oportet nos fratres, ne ſcādalum facia/
mus alii: ne uel ipſi alio faciente patiamur. Scanda/
lum eſt quod offendit ſenſus: quod mentem turbat:
quod confundit intelligētiæ puritatem. Scandalum
eſt quod diabolū fecit ex Angelo: quod ex Apoſto/
lo reddidit proditorem: quod inuexit peccatum mū
do: quod hominem deduxit ad mortem: audi Domi
num dicentem. Væ mundo a ſcandalis. Scandalum Mat.18.
ſanctos tentat: fatigat cautos: incautos deiicit: confun
dit omnia: cōturbat omnes: et licet in præſenti loco
Dominus de ſcandalo ſuæ paſſionis loquatur, et Iu/
dam denotet, per quem uenit ipſum ſcandalum ſcā/
dalorū: tamen ne quis ĩ hoc deueniret, admonuit di/
„ cendo. Impoſſibile eſt ut non ueniant ſcandala: uæ Luc.17.
„ tamen illi per quem ueniunt. Bonum eſt illi ſi lapis
„ molaris appendatur collo eius, et proiiciatur in ma/
„ re: quā ſcandalizet unum de puſillis iſtis. Quare nō
lapis, ſed lapis molaris? quia lapis molaris dum tri/
ticum terit, dum farinam fundit, a polline furfurem
dum ſecernit, panem pie laborantibus ſubminiſtrat.
Bene ergo illi qui eligit miniſter ſcādali magis eſſe,
q̃ pacis, ad collum lapis alligatur molaris: ut hoc illū
ad mortem trahat, quod illum trahere debuiſſet ad
uitam: quia ſenſus ad uitam datos mortis conuertit

in ſcandalum, ſuadendo aliud uidere, aliud audire,
aliud ſentire, aliud ſapere, q̃ erat i CHRISTO: q̃ erat
Eſa. 28. in ſcientia ſalutari. Hinc angularē lapidem, hinc ad/
i. Reg. 7. iutorii lapidem, hinc lapidē ſine manibus abſciſum,
Dan. 2. quod eſt CHRISTVS, ſic puſillorum circuit, et tra/
xit ad ſcandalum: ut non panem uitæ, ſed panem la/
chrymaꝝ conficeret, et doloris: ſicut Propheta teſta
Pſal. 126 tur dicens. Qui manducatis panem doloris. Bene er
Mat. 18. go illi, ſicut alibi dixit, ut mola aſinaria alliget̃ collo
eius: et inde ſumat pœnam, unde ſumpſit et ſenſum:
et exæquetur iumentis inſipientibus, qui noluit ho/
minibus ſuperna ſapientibus comparari.

DE MATTHAEO, ET CHRISTO CVM PVBLICANIS MANDVCANTE. SERMO. XXVIII.

Quod ſit uirtutibus cognata paupertas, terrena, et cæleſtis comprobat diſcipli na. Athleta ad luctamen nudus acce/ dit: confligit cum fluctibus nauta nu/ dus: miles in acie non niſi expeditus aſſiſtit: qui tendit ad philoſophiā totum quod in re/ bus eſt ante contemnit. Eſt ergo uirtutibus cognata paupertas: et ſi paupertas uirtutum parens, uirtutum ſocia ſic habetur, ſapere cōuenit quare CHRISTVS ad uirtutis officiū pauperes ſic elegit. Petrus, et An/ dreas, Iacobus, et Iohānes, germanitas cōbinata, im mo congeminata paupertas, i Apoſtoloꝝ principes eliguntur: pauperes cenſu: loco humiles: uiles arte: obſcuri uita: labore cōmunes: addicti uigiliis: fluctí/ bus mancipati: negati honoribus: iniuriis dati: præ/

ſidio retis,ſolo piſcium captu,uictum,ueſtitũq; con/
quirentes. Sed in iſtis quantũ uilis mundanus uide/
batur aſpectus, pretioſas tantũ animas Dei intuitus
tunc uidebat. Erant cenſu pauperes, ſed innocẽtia lo
cupletes:loco humiles,ſed ſanctitate ſublimes: uiles
arte,ſed ſimplicitate prioſi:obſcuri uita, ſed uitæ me
rito perlucentes:labore cõmunes, ſed propoſito ſin/
gulares: addicti uigiliis, ſed ad cæleſtes uictorias iã
uocati:fluctibus mancipati, ſed fluctibus non demer
ſi:negati honoribus,ditati magis honoribus, non ne
gati:iniuriis dati,ſed iniuriis non relicti:captores pi/
ſcium,ſed piſcatores hominum iam decreti. Venite, Mat.4.
inquit,et faciam uos fieri piſcatores hominũ:ut uita
lis eſcæ iactu,ut hamo cæleſtis uerbi de mortis gur/
gite animas ad lucem tollerent ſempiternã. Capto/
res piſcium fiunt hominũ piſcatores: de labore tran
ſeunt ad laborem:quia labor neſcit laſſeſcere medi/
tatus. Omnia quæ de uſu ueniunt non fatigant. Vir/
tus exercitio perſeuerat. Hinc eſt, quod Apoſtolos
ſuos CHRISTVS humanis laboribus exerceri uo/
luit, ut eos indefeſſos redderet in diuinis: uoluit eis
Deus manere fortitudinem, de exercitio præſtare
uirtutem:et quia fructus prouenit ex labore, uoluit
eos labores non perdere, ſed mutare: ipſe ante illis
uſum laboris indulſit, qui poſtea eis tolerantiã de/
dit uirtutis. Hinc eſt quod regna,gẽtes,carceres,uin/
cula, tormẽta, mortes,ſæuientes homines terris om
nibus ſic uicerunt. Diximus quod ĩ Apoſtolis amica
uirtutum,Deo cara, ſit electa paupertas. Matthæum
de telonio diuitem,de uſuris locupletem,lucris ſæcu
li honuſtum, quod ĩ Apoſtolatum CHRISTVS ele/
gerit, quid dicemus? Hodie Matthæus de ſe ipſo ſic

Mat.9. „ cœpit, Et cũ tranſiret inde IESVS, uidit hominem
„ ſedentem in telonio Matthæum nomine : et ait illi:
„ ſequere me. Matthæus publicanus generat nobis nõ
paruam ſuis quæſtibus quæſtionem:& magnum no/
bis negotium ſua negotiatione proponit. Sed dicit
aliquis, Quam quæſtionem? Quod negotium? Deus
ſuſcipit pauperes, ſed diuites nõ repellit. Habentes ſu
ſcipit: et ad ſe attrahit non habẽtes. Abraham diues:
Diues Iob: Dauid diues. Et quid Abraham beatius?
Quid fortius Iob? Quid Dauid ſanctius? Nã & Abra/
Luc.16. ham poſt terrenos mœrores pias animas, et reuolã/
tes ad cælum in gremium ſuæ cõſolationis ĩcludit.
Et Iob ĩ ipſis diuitiarum machinis diabolum et ipſe
uicit: et nobis uincendi eum reliquit exẽplum. Abra
Geñ.14. ham ſic poſſedit diuitias, ut eas ſæpe et oblatas con/
temneret, et calcaret indultas: et ſic diligeret poſſide
re diuitias, non a diuitiis poſſideri: habere eas ad lar/
gitatis materiam, non ad cupiditatis ĩcendium. Sed
ad hæc reſpondetur: fuerunt ſanctis innocentes diui/
tiæ, ut pote a deo datæ, nõ turpiter acquiſitæ: conceſ/
ſæ ad uſum uitæ, non ad mortis uſuram. Matthæum
uero publicanum diuitiæ ſic cupiditatis publicabant
magiſtrum, fornace auaritiæ ſic coquebãt, ſic alliga/
bant uinculis cautionũ, ſacculoꝝ põderibus ſic p̃me/
bant, ut leuari ad ĩnocẽtiã, ad iuſtitiã ſurgere, ad uir/
tutẽ progredi nõ ualeret. Vnde et ſedere eius erat iã
ſubſidere, nõ ſedere. Hũc ergo talẽ ad ſua cur uoca/
uerit CHRISTVS, cur elegerit ad diuina, niſi quæra
tur altius, facit altiſſimã quæſtionẽ: et nõ tantũ q̃ſtio
nem, ſed & ſcandalum: ſicut illo tempore circunſtan
tium patefecit intentio. Quomodo enim infirmitas
non laboraret humana: quãdo uidebat apud CHRI

STVM pecuniam ſic ualere, ut daret fraudulento fi/
dem ⁊ uenali gratiam ⁊ cupiditatis magiſtro officiũ
largitatis ⁊ doctori fœnoris magiſteriũ ſanctitatis ⁊
publicano ſæculi cæleſte ſecretum ⁊ urebat uidentes,
quod uſura quæ uaſtat terram tollebatur ad cælum:
& hanc quam deteſtantur homines Deitas aduoca/
bat. Sic autem ſenſiſſe tunc uidẽtes aperit Matthæus
ipſe, qui dicturus uera de ſe, non potuit hæc tacere.
,, Cum autem IESVS diſcumberet in domo, ecce ue/
,, niebant multi publicani, et peccatores: et diſcumbe/
,, bant cum eo, et diſcipulis eius: Phariſæi autem uidẽ/
,, tes, dicebant diſcipulis eius: quare cum publicanis, et
,, peccatoribus manducat magiſter ueſter ⁊ Et hoc di
cebant phariſæi, ut eſſet magnum malum, quod &
malis poterat diſplicere: et ſi erat nefas publicanos
CHRISTO participes uel in cibo eſſe: diuinis ſociare
quid erat publicanum ⁊ Fratres in quæſtione hac in/
genium laboraret interpretis, ſi non ipſe Dominus
cui fit ipſa quæſtio, totum quod eſt quæſtionis aufer
ret. Repetamus ergo ordinẽ lectionis: CHRISTVS
,, quare ad Matthæum uenerit audiamus. Cum tran/
,, ſiret, inquit, IESVS. Non dixit cũ ſtaret ibi: tranſi/
uit, et pertranſiuit inde IESVS, ne Matthæus rema/
neret ibi: tranſiuit inde IESVS, ne Matthæus ibi tali
,, ter permaneret. Vidit hominem. Non dixit, uidit
Matthæum: quia in Matthæo hominem liberarat,
hoc eſt homines quos pecunia poſſidebat: ſeruire
Deo nequeunt pecuniæ ſeruientes. Non poteſtis, in/
,, quit, Deo ſeruire, et mãmonæ. Veni ſequere me. Mat. 6.
Non dixit affer ad me: quia Matthæum, nõ Matthæi
,, ſacculos requirebat. Veni ſequere me. Hoc eſt, de
,, pone pondera: diſrumpe uincula: ſolue laqueos. Me

,, ſequere. Quære te,perde uſuram, ut te ualeas inue/
nire.Sed iam Phariſæis quid reſpoderit audiamus.
,, Non eſt opus,inquit,ſanis medicus,ſed male haben/
,, tibus. Ecce quare ad Matthæũ uenerat CHRISTVS;
ut auatitiæ curaret uulnera:ut ſaniem ſanaret uſuræ.
,, Euntes,inquit,diſcite,quid eſt,miſericordiam uolo,
,, & non ſacrificium. Miſericordiam uoluit,ut Mat/
thæus quod tulerat per miſeriam, in miſericordias
prorogaret:et inde redimeret pœnam,unde compa ,,
,, rauerat culpam. Non ueni uocare iuſtos,ſed pecca/
,, tores, Sic dicens non repulit iuſtos,ſed iniuſtos qui
ſe iuſtos mentiebantur excluſit. CHRISTVS ergo
quod ad peccatores uenit,peccata delere uoluit,non
peccatoribus uoluit cõmanere.Quod eſt dare uitam
mortuo, hoc largitatem tribuere eſt auaro. Itaque
CHRISTVS quod Matthæum uocat, non eſt illa pe
cuniæ ratio,ſed eſt ratio tota uirtutis. Denique Mat/
thæus mox factus eſt terræ pauper, ut diues habere/
tur in cælo.

DE EISDEM SERMO.XXIX.

CVM Matthæũ publicanũ Dominus ad
apoſtolatus faſtigiũ euocat,et extollit,
dat manũ lapſis: ſpem reſtituit deſpe/
ratis: reddit uitæ quos ſibi iam mors
Mar. 2,, detinebat addictos. Cum præteriret,
,, inquit, IESVS uidit Leui Alphæi ſedẽtẽ ad teloniũ.
Sedebat utiq;, quia ſtare non poterat pondere cupi/
ditatis oppreſſus: & ipſa totus conſcientia fraudis in/
curuus. Aurum natura graue grauius fit auaritia ni/
mis. Hinc eſt quod plus habentem deprimi, q̃ feren

rem:& uehementius aggrauat corda,q̃ corpora.Naſcitur in terra profunda:ſectatur ipſa montiũ fundamenta:perq; ima uenarũ cæcis diſcurrit ãfractibus : & dum ſuam ſemper repetit ad naturã, cæleſtes animos ad inferna deponit:obſcurat ſenſus ſemper:alta mentiũ ſemper in terrena demergit. Aurũ erogare bonũ:reponere malum:cõtemnere ualidum:fugere perſecurũ : quod ſicut uincere uirtutis eſt,ita felicitatis eſt euaſiſſe. Auri furor ardẽtius humano feruet in pectore,q̃ caminus totis igneſcit incendiis : & acrius homines diſſoluit in terra,quã ſoluitur in calore flãmarũ.Crudelitatis dominus,ſæuus hoſtis,amãdo lædit:nudat uitando:ipſum etiã captiuat aſpectũ:fidem frangit:uiolat affectum : uulnerat charitatem:turbat quietem:adimit innocentiã:docet furtũ:ſuadet fraudes:imperat latrociniũ. Et quid plura? Hoc eſt quod Apoſtolus dixit. Radix omniũ maloꝝ eſt Auaritia. i.Tim.6
Eſt cõmutatio ſane una, ſi homo prudens illud ante mittat ad cælum, q̃ mittatur ab illo ut ſtultus in tartarum.Mittat per manũ pauperis:quia quicquid propter Deum pauperi dederit,ad cælum ſine dilatione tranſmittit.Merito Matthæũ dominus talibus uinculis abſolui cupiens præpeditũ ſuſcitat,dicendo. „Sequere me. „Hoc eſt,me ſequere de ſupernis ad ſuperna tendentẽ: & nõ aurum de inferis ad inferna mergẽtem. Vbi fuerit theſaurus tuus, illic & cor tuũ erit. Mat.16.
Aurum Patriarcharũ ſtirpem, progeniem ſanctam, tantam germanitatis ſingularẽ coronam adeo corrupit:& totius reddidit pietatis extorrem , ut Ioſeph Geñ.13.
Aegyptiis,fratrem Barbaris innocentem noxiis, ingenuitatem traderent ſeruituti. Sic cæcauit mentes: ſic corda depreſſit:ſic quod in eis fuerat humani ſen:

ſus ferinā in rabiem cōmutauit: ut nō offenſam Deī, non ſancti patris dolorē, non proprii ſanguinis ſenſum meminiſſe permiſerit. Intuere quid auro grauius: quod cum mores hominū perdit, perdit & naturam. Aurum Iudaicū populum ſic ſuo captiuauit aſpectu, uicit illecebris, ſpecie perdecepit, ut hoc eē Deum crederent: & Deū uerum, Deum tot beneficiis cognitum denegarent: ſic conuertit homines in iu-
Exo.32. menta, ut uituli caput caput ſuū crederent: & omniū rerum capiti caput pecudis anteferrent. Attendite q̄ ſit pernicies iſta fugienda: quæ cum mores hominū, honeſtatem, uitamq; perdiderit, ipſum quoq; Deum
Mat.26. uoluit homini, et contēdit auferre. Hoc eſt, quod Iudam fecit eſſe proditorem, ut hominē cogeret Deū negare: uēdere germanū ſui ſanguinis: diſtrahere cōditorem: et ipſum ſanguinē taxare pretio, quē ſpōte dominus erat noſtrum largiturus i pretium. Sed ne multa ſuper hoc generent exempla faſtidiū, tranſeamus ad reliqua. Sequere me: et ſurgens ſecutus eſt eum. Sæpe legitur et in hoſte utilis uirtus: ſæpe i aduerſario cōprobatur. Matthæus nō ſubtrahitur operi, ſed mutatur: et telonium ſuſcipit magis, quam relinquit: ut manſura Deo, non homini peritura cōquirat: ut nō triceſimū in quadrageſimū, quinquageſimūq; nūmum triſtis redigat ſupputator: ſed triceſi-
Mat.4. mū in ſexageſimū, et centeſimū gaudii fructū lætus recondat diuinis cōmodis profuturū. Et ſurgens ſecutus eſt eū. Generoſus animus, qui ſic ea quæ magna putarat, facile, et quaſi nulla contempſit: apparet illū per ignorantiā lucra ante præſentia conquiſiſſe, a quibus ut ſe ſenſit, et uidit liberum, ſic raptus eſt ad diuina. Et factum eſt, dum accumberet in domo il-

» ſius:multi publicani, et peccatores diſcũbebant cum
» IESV, et diſcipulis eius. Diſcũbebat IESVS plus in
Matthæi mente,quam ſigmate:et epulabatur non ci
bis,ſed reditu peccatoris:ut reuocaret cõuiuio, colle
gio;humanitatis affectu,dulciſſima ſui confabulatio
ne diſcũbentes, quos ſciebat poſſe iudicis agnita po/
teſtate diſſolui:pcelli terrore maieſtatis ſuæ:Dei nu/
da mox pñtia poſſe proſterni, uelatus humano cor/
pore,qui homini uoluit ſubuenire.Occultauit domi
num,qui ſeruis dignatus eſt fiduciã non negare: ma
ieſtatem texit, qui fragilem ſtuduit parentis amore
» complecti.Sed offenduntur Iudæi dicentes. Quare
» cũ publicanis,et peccatoribus manducat,et bibit ma
» giſter ueſter? Miraris Iudæe cur miſceatur cõuiuio
peccatorũ, qui propter peccatores et naſci uoluit : et
non recuſauit occidi : oblatras cur peccatorũ uinum
bibat, qui pro peccatoribus ſuum ſanguinem fudit.
Et ſi uis noſſe ãplius : ſuſcepit ipſe peccatũ,ne perde
ret peccatores:in ſe ſententiã ſuam iudex retorſit,ut
amaſſe ſe peccatores proderet magis ſoluendo debi
tum,q̃ donando.Sed talibus ipſum dominũ reſpon/
» diſſe ſufficiat. Non neceſſe habent ſani medico, ſed
» male habentes:non.n.ueni uocare iuſtos, ſed pecca/
» tores. Et quis non erat ægrotus, ipſa generis huma
ni ſic ægrotante natura? Ad oẽs ergo uenit, qui oẽs
male habẽtes ut curaret inuenit:ſed plane mori me/
ruit,qui medicũ contẽpſit ne ſe accuſaret,uel cõfite/
retur ægrotum:ſed dicti ſui dominus aperit mox fi/
» guram dicendo. Non.n.ueni uocare iuſtos, ſed pec
» catores. Non hic dominus iuſtos reſpuit,ſed ſuper/
bos:et eos notat; qui cum non ſint, eſſe ſe iactant iu/
ſtos.Et ubi erant iuſti? Cum iuxta Prophetam Non

Pſal.13. erat qui faceret bonum,nō erat uſq; ad unum. Vt in/
telligant ægritudinem, medicū ut curentur admit/
tant:cōfiteātur ſe peccatores, ut modo CHRISTVS
parens,et conuiua, largiatur ueniam: ne poſt iudex
ferat in contumaces debitam ſine fine ſententiā.

DE EISDEM. SERMO.XXX.

HOdierna Euangelica lectio Matthæū
publicanū ſic in Apoſtolatū cōmuta/
uit, ut qui erat fraudator pecuniæ fie/
ret gratiæ diſtributor: et de impieta/
tis ſchola ad pietatis magiſteriū per/
ueniret:fieretq; doctor miſericordiæ,q̄ auaritiæ fue/
Mat.9.„ rat inſtitutor. Dum tranſiret inde IESVS uidit ho/
„ minem ſedentem in telonio, Matthæum nomine.
Cum tranſiret inde IESVS:bene tranſiret inde:tran
ſibat Iudæā,ut ueniret ad gentes:p̄teribat ſynagogā,
ut in Eccleſia permaneret:prætergrediebatur carnis
patriā,ut deitatis ſuæ remearet ad ſedem. In CHRI/
STO fratres trāſitoria eſt carnis iniuria, inquo diui/
„ nitatis honor eſt ſempiternus. Dum tranſiret inde,
„ uidit hominē. Vidit plus diuinis oculis, q̄ humanis.
„ Vidit hominē, ut peccata hominis nō uideret. Vidit
opus ſuum, ut deſpiceret opera peccatoꝝ. Vidit illū
Deus,ut ille uideret Deum. Vidit illum CHRISTVS,
ut ille pecuniæ latebras amplius non uideret. Vidit il
Mat.9 lum CHRISTVS ſedentem, quia preſſus cupiditatis
pondere ſurgere non ualebat. Fratres, deterius ſede
bat in telonio publicanus iſte, q̄ paralyticus, de quo
ante diximus, iacebat in lecto. Quia ille carnis patie/
batur paralyſim, iſte mentis:in illo fuerat compago
turbata

turbata membrorũ,in iſto totus ordo fuerat ſenſuũ diſſipatus:ille iacebat captus carne,ſedebat corpore, et animo iſte captiuus : ille doloribus ſuccũbebat in uitus,iſte uitiis uoluntarius ſeruiebat : iſte ſibi innocens auaritiæ uidebatur in crimine,ille ſe cognoſcebat inter uulnera peccatorũ : iſte lucrorũ cumulabat peccata,ille dolorũ gemitibus peccata delebat. Merito ergo paralytico dicitur : confide fili, dimittuntur tibi peccata tua : quia cõpenſarat delicta doloribus:
» publicano autẽ dicitur: Veni,ſequere me. Hoc eſt, ut ſequendo me repares quod cõſequendo pecuniã perdidiſti. Sed dicit aliquis,quare publicanus q maior uidetur in crimine,maior habetur i munere? nã mox Apoſtolatus certa præditus dignitate non ſolũ ipſe accepit,ſed aliis indulgentiã tribuit peccatorũ,et tũ orbẽ ſplẽdore Euãgelicæ prædicationis irradiat: et paralyticus ſola dignus uenia uix habet. Vis noſſe quare plus cõſecutus ſit publicanus? Quia, iuxta Apoſtolũ,ubi abundauit peccatũ,ſuperabundauit et gratia: ſimul ut publicanus gentilis populi typũ teneat, paralitycus Iudaici populi ſit figura:qui hodieq; malæ ualetudinis tenetur in lecto:ut niſi portatus fuerit fide gẽtiũ,oblatus CHRISTO miſatione Sanctorũ, Chriſtiani populi credulitate ſaluatus, ad domũ fidei,ad domũ patriæ non poteſt peruenire. Et diſcũbente eo in domo,ecce ueniebãt,inquit,multi publicani,et peccatores,et diſcũbebant cũ eo,et diſcipulis eius. Videntes autẽ Phariſæi dicebant diſcipulis eius: quare cũ publicãis,et peccatoribus magiſter ueſter manducat? Arguitur Deus,quare inclinat ſe homini:quare cõiacet peccatori : quare eſurit pœnitentiã: quare ſitit reditũ peccatorũ : quare acceptat miſeri

Rom. 5.

cordiæ fercula: quare ſumit poculũ pietatis. Fratres, uenit ad prandiũ CHRISTVS, uenit ad conuiuium uita, ut faceret ſecum conuiuere morituros: iacuit re ſurrectio, ut de ſepulchris ſurgerent qui iacebant: decubuit indulgentia, ut peccatores leuaret ad ueniam; uenit ad humanitatem diuinitas, ut ad diuinitatem ueniret humanitas: uenit iudex ad reorum prandiũ, ut humanitas præueniret reatus ſentẽtiam: uenit ad languentes medicus, ut reficeret conueſcendo defeſſos; inclinauit paſtor bonus humeros ſuos, ut ouem perditã ſalutares reportaret ad caulas. Sed hoc Phariſæus deteſtatur, et arguit; qui prãdium Dominicũ putat non uirtutis eſſe, ſed uentris: nõ ſpiritus, ſed carnis: non diuinæ bonitatis, ſed uoluptatis humanæ: terreni luxus, non gratiæ cæleſtis. Sic ſic ſe uidet, qui Deum non uidet. Quis arguit medicum iacentibus coniacentem, niſi humanæ ſalutis inimicus? quis paſtorem ſubnixum laſſo pecori reprehendit, niſi qui lucroſi gregis amorem neſcit? quis iudicem de pietate iudicat, niſi ille qui fuerit deſperatus? quis cõmunionem Dei niſi ſacrilegus ſpernit? indulgentiam quis niſi crudelis horreſcit? „ Quare magiſter ueſter „ cum publicanis, et peccatoribus manducat? Et quis eſt peccator, niſi qui ſe peccatorẽ negat? Magis ipſe peccator eſt, et, ut uerius dicam, ipſe iam peccatum eſt, qui ſe iam non intelligit peccatorem. Et quis iniuſtus, niſi qui ſe iudicat iuſtũ? Legiſti Phariſæe, quia

Pſal. 142 non iuſtificabitur in cõſpectu tuo oĩs uiuens. Quamdiu ſumus in mortali corpore, et fragilitas dominatur in nobis, et ſi actu peccata uincimus, uincere peccata cogitationũ non poſſumus, et iniuſtitias fugere: qui ſi corpore poſſumus euitare, & ſi conſcientiã ma

Iam deuincere ualemus,culpas negligentiæ,ignorã/
tiæ peccata quemadmodum poſſumus abolere?Pha
riſæe cõfitere peccatum , ut CHRISTI uenire poſſis
ad mẽſam:ut ſit tibi panis CHRISTVS:et panis ipſe
frangatur in tuorũ ueniam peccatorũ:ut fiat tibi po/
culũ CHRISTVS , qui in tuoꝝ delictoꝝ remiſſionẽ
funditur.Phariſæe prande cũ peccatoribus , ut poſſis
prandere cũ CHRISTO: agnoſce te peccatorem, ut
tecũ prandeat CHRISTVS:intra cũ peccatoribus cõ
uiuium Domini tui,ut poſſis non eſſe peccator:intra
domũ miſericordiæ cũ CHRISTI uenia, ne cũ tua
iuſtitia extra domũ miſericordiæ puniaris excluſus:
agnoſce CHRISTVM:audi CHRISTVM:audi Dñm
tuũ: audi cæleſtẽ medicũ calumnias tuas peremptor/
» rie confutantẽ. Non eſt opus ſanis medicus,ſed ma
» le habentibus. Si uis curã,agnoſce languorẽ. Non
» ueni uocare iuſtos,ſed peccatores. Si cupis miſeri/
» cordiã,cõfitere peccatũ. Euntes,inquit,diſcite quid
» eſt,miſericordiã uolo,et nõ ſacrificiũ. CHRISTVS Oſee.6.
miſericordiã uult,et non ſacrificiũ: aut quod ſacrifi/
ciũ quæret,q ut te quæreret,ſacrificiũ factus eſt ipſe?
» Non ueni uocare iuſtos,ſed peccatores. Non reppu
lit iuſtos,ſed quia ſine CHRISTO innocens non ha/
» betur in terris. Non ueni uocare iuſtos, ſed peccato
res. Sic dicendo , non reppulit iuſtos, ſed quia oẽs
repperit peccatores: audi Pſalmiſtã.Dominus de cæ Pſal.13.
lo proſpexit ſuper filios hominum:ut uideat ſi eſt in
telligens, aut requirẽs Deum. Omnes declinauerũt:
ſimul inutiles facti ſunt : non eſt qui faciat bonum,
non eſt uſq; ad unum. Fratres ſimus, ſimus peccato/
res confeſſione noſtra,ut CHRISTI uenia non ſi/
mus peccatores.

DE PHARISAEORVM, ET DISCIPVLORVM IOHANNIS IEIVNIO. SERMO .XXXI.

BOnitas uirtutū mater, malitia origo
uitiorū: uirtutes comitatur gloria, in-
hæret uitiis cognata confuſio: ſicut ui
tia teguntur dolis, ita illuſtrātur liber
tate uirtutes. Hinc eſt quod CHRI-
STVS uirtutum lux agebat libere: loquebatur pure:
præſtabat ut Deus: patiebatur ut parens: ut Dominus
arguebat: Iudæi uero uiperinū germen, genetricis
mors, genitoris occiſio, dū perimunt CHRISTVM,
Synagogæ matris uterū diruperunt. Vere ſicut ſcri-
Mat. 3. tum eſt, progenies uiperarū ſummitebāt capita: adu
labantur lingua: uulnera dabant dolis: blaſphemiis
uenena fundebant: et quaſi non ſufficeret ad odium
contēptus, deſpectus ad iniuriā, ſic CHRISTVM per
ſequebātur inſidiis: tentabant dolis: interrogatione
pulſabant: appetebant contumeliis: et tota cupidi ſi-
mulatione uallabant: obiiciebant curandos ſabbato:
ut ſi non curaſſet, fieret de impoſſibilitate contem-
ptus: de lege maneret calumnia ſi curaſſet. Interro-
Luc. 20. gabant: in qua poteſtate faceret ſua iuſſione uirtutes:
ut ſi dixiſſet, Deitatis, inuidiam cōmouerent: ſi tacuiſ
ſet, artis magicæ crimen inferrent. Dicebāt enim, in
Mat. 12. Beelzebub principe dæmoniorū eiicit dæmonia: et
ſicut hodie lectū eſt, apud diſcipulos in magiſtrum
notam de publicanorū conuiuio cōponebant: apud
magiſtrū diſcipulos ieiunii neſcios, gulæ deditos ac
cuſabant: ſed diſcipulis de magiſtro, magiſtro de di
ſcipulis odiorū cauſas, diſcordiæ ſemina, liuore iacta
„ bant. Acceſſerunt, inquit, diſcipuli Iohānis dicētes.

,, Quare nos,et Phariſæi ieiunamus frequẽter,diſcipu/ Mat. 9.
,, li autem tui non ieiunant? Et cũ diſcipulis Iohãnis
quæ ſocietas Phariſæis? niſi qa iunxerat inuidia, quos
diſiunxerat diſciplina. Hic iam ſua perdit iura zelus:
iunxit diſiungere cõſuetus. Iudæi poſtponi Moyſen
Domino nõ ferebãt: diſcipuli Iohãnis CHRISTVM
nolebãt Iohãni ullatenus ãteferri: ſic ĩ CHRISTVM
,, fremebant utriq; liuore cõmuni. Quare nos,et Pha
,, riſei ieiunamus frequẽter,diſcipuli autem tui non ie
,, iunant? Quare? quia penes uos eſt de lege, non de
uoluntate ieiuniũ: ieiuniũ non ieiunantem reſpicit,
ſed iubentem.Et quis uobis ieiunii fructus eſt, qui ie
iuniũ ieiunatis inuitũ? Ieiuniũ eſt ſingulare ſancti/
tatis aratrũ:colit corda:eradicat crimina:euellit deli
cta:uitia ſubruit:charitatem ſerit: copiam nutrit:pa/
rat innocentiæ meſſem.Diſcipuli ergo CHRISTI in
tota ſanctitatis ſegete conſtituti, et uirtutũ manipu/
los colligentes,habentes panem iam noui fructus,in
ueterata non poſſunt ieiunia ieiunare: quæ iactantur
uerbis:pallore proponuntur:uenditãtur defectu: pla/
,, cent humanis oculis,non diuinis. Quare nos,et Pha
,, riſæi ieiunamus frequẽter,diſcipuli autẽ tui non ieiu
,, nant? Reſpondit Dñs. Nũquid poſſunt filii ſponſi ie/
,, iunare quamdiu cũ illis eſt ſponſus? Quid eſt hoc?
Interrogatus Iohannes ſponſum eſſe ſic teſtatus eſt
CHRISTVM.Qui habet ſponſam ſponſus eſt : ami/ Ioã. 3.
cus autem ſponſi qui ſtat,et audit eum, gaudio gau/
det propter uocem ſponſi.Conuenienter ergo diſci/
pulis Iohannis magiſtri ſui uoce reſpondit:ut uel il/
li crederent:et nõ cogerent tempora ſponſi læta tri/
ſtitias ĩtrare ieiunii:quia qui quærit ſpõſam ,ieiunia
ſeponit:relinquit auſtera : totũ ſe dat gaudiis: epulis

indulget:totus blandus,totus amabilis,totus feſtiuus
incedit:et facit totū quod ſponſæ tenera requirit affe-
ctio. CHRISTVS ergo qui tunc Eccleſiam deſpon-
ſabat,indulgebat ſe menſis: cõuiuantibus ſe nõ ne-
gabat:humanum,comem, blandum ſe pia charitate
reddebat:donec diuinis humana cõniungeret: et fa-
ceret de terrena ſocietate cæleſte conſortiū. Adiecit
» Dominus dicens. Nemo immittit cõmiſſuram pãni
» rudis in ueſtimentū uetus: tollit enim plenitudinem
» eius a ueſtimento:et peior ſciſſura fit. Antiquæ legis
ſupellectilem dicit Iudaicis ſtudiis attritam: corru-
ptis ſenſibus,ſectis ſciſſam: impuris actibus obſole-
tam. Pannum rudem Euangelii nuncupat indumen-
tum. Sed audi pannū nõ ſciſſuræ partē,ſed principiū
texturæ. Tunc .n. primum regalis indumenti tela de
CHRISTI uellere texebatur, de uellere quod dabat
Ioã.1. agnus, Agnus Dei qui tollit peccata mundi. Texeba-
tur autem regium ueſtimentū,quod ĩ purpureū ful-
gorē cruor tingeret paſſionis. Merito ergo CHRI-
STVS hunc pannū rudē Iudaicæ uetuſtati prohibe-
bat immitti: ne peior ſciſſura fieret, ſi Iudaicã uetu-
ſtatē nouitas ſcinderet Chriſtiana. Et geminat exē-
» plū dicēs. Neq; mittunt uinū nouū in utres ueteres:
» alioquin rumpũtur utres:& uinū effunditur: et utres
» pereunt:sed uinum nouum mittunt in utres nouos,
» & ambo cõſeruantur. Vtres ueteres Iudæos uocat:
nouos utres nuncupat Chriſtianos: quia ſicut utres
pelliū ab omni ſquallore purgantur,& pigmentis li-
niuntur odoratis,ut ſaporē uini poſſint inuiolabilē
cuſtodire:ita ieiuniis corpora humana ab omni car-
nalium delictoꝝ ſquallore purgantur: et ſunt utres
diuinis torcularibus apti: ut de prælo crucis accipiãt

uinum nouũ : & incorruptam nouitatem cõſeruent.
Sed hoc ſicut accipiũt Chriſtiani, ita Iudæi niſi Chri
ſtiani fuerint non habebunt: qui corrupti uitiis, et in
ueterari malis, uinum nouũ quod eſt Euangeliũ uer/
bum, ſi acceperint, et rumpuntur, et fundunt. Agno/
ſcendum eſt ergo, quia CHRISTVS per exẽpla hæc
non diſcipulos ſuos noluit ieiunare, ſed noluit ieiu/
nium uerum fraudolento miſcere ieiunio.

DE EO QVI HABEBAT MANVM ARIDAM. SERMO XXXII.

OMnia ſignorũ CHRISTI opera, ſtupen
da uirtutũ, non humanitus, neq; caſu,
ſed diuina procuratione credẽda ſunt
eueniſſe: ſicut hodie nobis Euangelicũ
demonſtrauit eloquium. Et intrauit, Mar. 3.
,, inquit, IESVS in Synagogã: et erat ibi homo habẽs
,, manũ aridam. CHRISTVS quidem ingreditur ſy/
nagogam, ſed Iudæus nec recipit intrantẽ: nec agno
ſcit præſentem: nec operãrem cæcatus intelligit. Cer
tũ ite q̃ nihil ſit præſentia corporalis, ubi fuerit mẽn/
tis miſeranda ſeparatio: ſicut contra nihil officit ab/
ſentia corporalis, ubi corda fuerint ſociata per fidẽ.
,, Et erat ibi homo habens manum aridam. In hoc
homine omnium hominum imago figuratur: ĩ hoc
geritur cura cunctorum: in hoc uniuerſorum ſanitas
diu expectata reparatur. Arucrat enim manus ho/
minis magis ſtupore fidei, q̃ ſiccitate neruorũ: & plus
culpa conſcientiæ, q̃ debilitate carnali. Antiqua ni/
mis iſta erat, & quæ ĩ ipſo mũdi principio cõtigerat

ægritudo:nec arte hominis, aut bñficio poterat hæc curari, quæ iuſta Dei fuerat indignatione contracta: terigerat uetita: incõceſſa præſumpſerat:cũ ſe ad ar/
Gen. 3. borẽ ſciendi bonũ, malũq; porrexerat, auctore indi/ gebat, non qui malagma imponeret, ſed qui poſſet illatã relaxare ſententiã:et ignoſcendo reſoluere, qđ religauerat indignando. In hoc homine noſtræ tan/ tum geritur umbra ſanitatis:perfecta autẽ ſalus no/ bis reſeruatur in CHRISTO: quia tunc ariditas no/ ſtræ manus miſeranda diſſoluitur, cũ cruore perfun ditur Dominicæ paſſionis: cũ i illo uitali ligno Cru/ cis extenditur: cũ carpit fructuoſam de dolore uirtu tem:cũ totã arborẽ ſalutis amplectitur:cũ clauis Do/ mini corpus affigitur, quo nunq̃ ad arborẽ concupi/
„ ſcentiæ;et aridæ redeat uoluntatis. Obſeruabant,in
„ quit, Phariſæi ſi ſabbatis curaret, ut accuſarent eum. Ad infamiã iudicis, et nequitiã cognitoris, quæritur de cura crimen:de pietate accuſatio: reatus de uirtu/ te:de ſalute ſuppliciũ. Sed mirũ nõ eſt:ſemper offen/ dũt bona malos:pia impios:ſancta profanos:aut quã do non laſciuus diſciplinã, uirtutẽ uitioſus, innocen/ tiã criminoſus accuſat? Obſeruabant ſolliciti ſacer/ dotes ſabbatis non ſi peccaret, ſed ſi curaret:ut accu/ ſarent eum. Amatores criminum inuigilant, inſidiã tur in accuſatione uirtutum: quaſi cõtra ſalutem, nõ pro ſalute Sabbatum ſit prouiſum. Si Sabbatis cura/ ret obſeruantia tali legis interprete, non dico laborat nimis, ſed funditus expirat ægrotus. Sabbatum non impie curam denegauit infirmis, ſed tota pietate ali quotiens quietem præſtitit feſſis nimio labore mor
„ talibus. Et ait homini habenti manum aridam:ſur/
„ ge in medium. Profeſſor debilitatis propriæ:ſuper/

næ pietatis exactor:teſtis diuinæ uirtutis : Iudaicæ in
credulitatis aſſertor. Surge in mediū. Vt quos nō
compungit uirtus tanta ſignorum, quos non opera
tantæ ſalutis inclinãt, uel debilitatis tantæ miſeratio
conſtringat, et mitiget. Tunc dicit eis: licet Sabbatis
benefacere, an male? animam ſaluam facere, an per
dere? Hoc dicendo, bonitatem commendat operis
ſui et illorū malitiæ conceptæ conſcientiam accuſat:
quia cum ille hominē ſaluū facere corpore, animoq;
geſtiret, illi eum accuſandi ſtudio perdere moliun/
tur: qui et patiebantur eum Sabbatis curare: inſidian
tes animo utrum curaret, ut cum curaſſet ſenſus ſui
malignitate damnarentur: et eſſent tali patiētia, quā
ipſa malitia nequiores: et plus furentes dolo, q̄ tali iu
dicio demētes. At illi tacebant: et circūſpiciens eos
cum ira, contriſtatus ſuper cæcitate cordis eorum.
Circūſpiciens dixit, non conſpiciēs, ideſt nō tantum
faciem ut homo ītuens, ſed ut Deus corpora, corda,
mentes, ſenſus, præterita, præſentia, futura contem/
platus. Circūſpiciens eos cum ira, contriſtatus. Ira
ſcitur ut Dominus: contriſtatur ut parēs: dolet ut ho/
mo: intuetur ut Deus. Dicit homini extende manū
tuam: et extendit: et reſtituta eſt manus illius. Extē/
de manum tuam: iuſſione ſoluitur, quæ fuerat iuſſio
ne deuincta. Extende manum tuam. Agnouit pœ/
na iudicem: opus Deum: indulgentia prodidit condi
torem. Orate fratres, ut ſola synagoga tali debilita
te fuſcetur: nec ſit in Eccleſia cuius manum arefaciat
cupiditas: contrahat auaritia: rapina debilitet: tenaci
tas ægrotam cōſtringat: ſed ſi acciderit, idipſum au/
diat Dominum: et cito eam in opere pietatis exten/
dat: relaxet et in miſericordia: in eleemoſynis porri

gat. Sanari neſcit, qui neſcit pauperi fœnerari. Tũc egreſſi Phariſæi ſtatim cum Herodianis conſiliũ faciebant, quomodo eum perderent. Semper Iudæus Herodianis iungit, ut inuadat Chriſtianos. IESVS inquit, cũ diſcipulis ſeceſſit ad mare. Vt cõparatione fluctuũ prauiorẽ Iudæorũ probaret, & demonſtraret errorẽ. Sed quia IESVS deſeruiente nauicula, id eſt Eccleſia, ſequeſtratur a cõfuſione turbarũ, et Chriſtiani populi gubernator reſidet indefeſſus uario genere medendi, et imperauit uentis, et mari, ut tandẽ
Mar. 4. tranquillitatis obedientia cõquieſcant, iuxta prophe
Pſal. 2. tã, Dirumpamus uincula eorũ: & proiiciamus a nobis iugum ipſorũ: ut ſub iugo pietatis manentes, diuinæ gloriæ mereamur eſſe participes.

DE FILIA ARCHISYNAGOGI, DEQ. MVLIERE SANGVINIS PROFLVVIO LABORANTE. SERMO XXXIII.

AVdituri eſtis hodie fratres, et ſancto Euangeliſta Marco referente mecũ pariter cogituri, qualiter ãte CHRISTVM Synagogæ prolabitur, et proruit principatus, et eũ duplici modo Deum, & Dominũ cõfitetur; cũ adorat pro legis im
Deut. 6. perio ſic dicentis: Dominũ Deum tuum adorabis: & redditorẽ uitæ indicat, cũ ſalutẽ filiæ morientis im
Mar. 5 plorat. Venit, ait, ad eum quidam Archiſynagogus nomine Iairus: et uidẽs eũ procidit ante pedes eius: et deprecabatur eũ multũ, dicens: filia mea in extremis eſt: ueni ĩpone manũ tuã ſuper eã, ut ſalua ſit: & uiuet. Anteq̃ ſermo Euãgelici ſenſus aperiat ſacra

mentũ, libet in hoc loco paululũ parentum prodere paſſiones, quas ſumunt, et proferunt de affectibus, & amore filiorũ. Circũſtãte familia inter tenera, & blãda obſequia ꝓpinquorũ, molli filia decũbit in lectulo: pater pronus ſicca iacet, & uerſat̃ in terra: illa deficit corpore, hic mente, & aĩo contabeſcit: illa ſecretas lãguoris ſui ſuſtinet paſſiones, hic fœdus, & lugubris totus, toto ferẽ, et iactaẽ in populo: illa moritur ad qetẽ, hic uiuit ad pœnã. Et certe omiſimus anxia parẽtũ uota, cũ gignũt: piculoſos ordines, ſobolẽ cũ ꝓducũt: cũ nutriũt, mœſtos labores: et iuges pœnas, cũ ferũt ægrotãtes: peior eſt mortis dies pignora cũ ꝓcedunt. Heu me cur tanta filii neſciunt? cur iſta nõ ſentiũt? cur uicẽ parẽtibus reddere nõ deſudãt? & tñ parentũ pietas pſeuerat: quia quicqd filiis parentes impenderint, repenſabit parẽtibus parẽs omniũ Deus.

„ Sed ad propoſita redeamus. Venit aũt quidã Archi
„ ſynagogus noĩe Iairus: & uidens eũ procidit ante pe
„ des eius: et depcabat̃ eũ multũ, dicens. Filia mea i ex
„ tremis eſt: ueni, & ĩpone manũ tuã ſup eã, ut ſalua ſit.

Quod ſupplicatiõe flebili extrema filiæ ſic lamẽtat̃, quod remediũ languoris ſic poſtulat, deſperatũ ſatis probat, & demõſtrat affectũ: unde eſt quod curæ or
„ dinem ſic depoſcit. Veni, impone manum tuam ſu
„ per eam. Aegrotus non quemadmodum curetur imperat; ſed tantum ut curetur implorat. Sed cum eſſet Archiſynagogus, legis notitiam hic habebat: et cum uerbo cætera, hominem manu Dei legerat eſſe figuratum: credidit ergo Deo, quia eadem manu, qua creatam ſenſerat filiam, recreari, et reduci poſſet ad
„ uitam. Cognouimus quid ſit, Veni, et impone ma
„ num tuam ſuper eam. Vt qui ſponte poſuit ad cre

andum, ad reparandum iterum exoratus imponat.
Pſ. 138. Hoc eſt quod Propheta fatetur, cum decantat in Pſal
mis. Tu formaſti me: et poſuiſti ſuper me manum
tuam. Quia qui poſuit cum formaret ex nihilo, im
poſuit iterum ut reformaret ex perdito. Denique
idem Pſalmiſta ut manus huius ſalutare ſenſit, & ad/
eptus eſt largitatem, repetitam prorupit in uocem.
Pſ. 117. Dextera, inquit, Domini fecit uirtutem: dextera Do
mini exaltauit me: dextera Domini fecit uirtutem.
Et ut meruiſſe ſe quod Archiſynagogus popoſcerat
demonſtraret: adiecit. Non moriar, ſed uiuam. Ille
cum peteret, dixerat. Veni, impone manum tuam,
ut ſalua ſit, et uiuat: hic iam conſecutus exultat. Non
moriar, ſed uiuã. Dextera Domini CHRISTVS eſt,
ſicut prophetico docemur eloquio. Et uere fecit uir/
Mat. 12. tutem diabolum dum debellat: dum alligato forti,
ſicut ipſe dixit, uaſa fortis diripit: dum infernum de/
ſtruit: dum ipſam mortificat mortem. Et uere exal/
tauit nos, quos de profundo extulit, et eleuauit ad cæ
lum. Sed iam ad mulierem ſermo tranſeat: quæ oc/
culto uulneri, et uerecundo languori remedium ſic
quæſiuit, ut et ſuum pudorem tegeret, et curantis re/
„ uerentiã cuſtodiret. Et abiit cũ illo: & ſequebatur, in
„ quit, eum turba multa, & cõprimebant eũ: & ecce mu
„ lier quæ erat ĩ profluuio ſanguinis annis duodecim,
„ & fuerat multa perpeſſa a cõpluribus medicis, & ero/
„ gauerat oĩa ſua, nec profecerat quicquã, ſed deterius
„ habebat, cũ audiſſet de IESV, uenit in turba retro, &
„ tetigit ueſtimentũ eius: dicẽs. Si uel ueſtimentũ eius
„ tetigero, ſalua ero. Et confeſtim ſiccatus eſt fons ſan
„ guinis eius: & ſenſit corpore quod curata eſt a plaga.
Nõ tantũ duo maria cõfundũtur fluctibus ſuis, quãtũ

mulieris huius animus ancipiti cogitationũ cumulo
iactabatur. Poſt certamina deſperata medicorũ, poſt
medicamina ſumptuoſa, poſt uanẽ, et antiquiſſimã
curã, ubi ars, et peritia defecerat iam curãtiũ, ubi lã-
guentis oĩs iam conſumpta fuerat ſubſtantia, ipſi au-
ctori reuerendũ uulnus nõ caſu, ſed diuinitus occur- ✠
ritur quod humana arte tot annis curari nõ potuit,
ſola fide, & humilitate curaretur. Mulier ſtabat emi-
nus; quã natura pudore perfuderat: quã per hoc imũ
dã Iudaica lex notarat, dicens. Immunda erit, et ſan Leui. 12.
ctũ non continget: contingere metuens, ne Iudaicũ
furorẽ, ne legis poſſet ſubire ſententiã. Dicere nõ eſt
auſa, ne circũſtantiũ cõfunderet, et oneraret auditũ:
ne fieret populorũ fabula, quæ tot annis ſtadium, et
σκάμμα fuerat paſſionũ. Si quidẽ & amplius ferre, et .i. cauea
ſuſtinere dolor diuturnus, et continuus non ſinebat: ludorũ.
et deliberandi tempus CHRISTI prætereuntis
celeritas amputabat: et e contra nouerat, quod ta-
centi, quod occultãti morbũ ſuum ſanitas non dare
tur. Inter hæc bella cogitationũ, ſolã ſalutis uiã mu-
lier, curã ut furaretur, inuenit: ut raperet tacita, quod
petere non ualebat, et pro ſua uerecundia, et pro re-
uerentia præſtaturi: et quæ non merebatur corpore,
corde perueniret ad medicũ: fide Deũ, manu tantũ
tangeret ueſtimentũ: ſciens hanc fraudẽ non ſolum
ueniam, ſed et remediũ præſtaturã: quã non uolun-
tas, ſed neceſſitas uerecũda generauit: præſertim cũ
et furantis lucrũ quæreret: et, ei cui auferebatur nul-
lũ gigneret detrimentũ. Pium latrociniũ, quod mi-
niſtra fide, fide attrahente cõmittitur. Ecce ubi uir-
tus eſt quæſita contrariis, ubi fraus fide cõniuente
quod nitebatur obtinuit. Mulier inter cõprimẽtes ut

neſciretur accedit, et præſumpſit furari ſe poſſe curā fide ſola: ut habitu lateret, et corpore, retro accedit: et ad uidendū ſe iudicabat indignā. Curauit fides intra ictū tēporis, quod duodecim annis ars humana curare non potuit. Poſt hoc exēplum ſuo uitio lōga trahit in languoribus tempora, et ſua negligētia diu laborat, qui ſola fide neſcit curari, ſed aromatum diſpendiis onerari. Tetigit ueſtimentū mulier, et curata eſt: et ab antiquo eſt abſoluta languore. Miſeri qui cotidie corpus Domini tractamus, et ſumimus, et a noſtris uulneribus non curamur. Non CHRISTVS infirmātibus, ſed fides deeſt: nam multo magis modo in nobis manēs poterit uulneratos curare, qui latentē mulierem ꝑteriens ſic curauit. Sufficit hodie fratres furta fidei, et Domini ꝑtereuntis narraſſe uirtutem: cur autem Dominus ueluti ignorans quærit quam uirtutis ſuæ opere ſcit curatam: quia nunc longum eſt, ſequenti ſermone narrabimus.

DE EISDEM. SERMO XXXIIII.

OMnes Euāgelicæ lectiones fratres chariſſimi, magna nobis & ꝑſentis, et futuræ uitæ cōmoda largiuntur. Sed hodierna lectio et totū quod eſt ſpei cōtulit: et quicquid eſt deſperationis excluſit. Eſt nobis dura, et deflēda cōditio: peccare nos cogit fragilitas innata, et cōfiteri prohibet confuſio cognata peccati: malū .n. facere pudor non eſt, et pudor eſt cōfiteri: timemus dicere, quod cōmittere nō timemus. Sed hodie mulier cū q̄rere medicinā tacita uulneri uerecūdo, inuenit ſilentiū, per quod poſſit

peccator ad ueniam peruenire? Prima eſt felicitas in
peccatorũ turpitudinẽ non ueniſſe: ſed felicitas eſt ſe-
cunda peccatorũ ueniã peccatis latentibus inueniſſe.
Hoc Propheta ſenſerat, qui dicebat. Beati quorũ re- Pſal,31.
miſſæ ſunt iniquitates: et quorũ recta ſunt peccata.
,, Ecce, inquit Euãgeliſta, mulier, quæ ſanguinis fluxũ Mat.9.
,, patiebatur ab annis duodecim, acceſſit retro: et teti-
,, git fimbriã ueſtimenti eius. Cõfugit mulier ad fidẽ
ſubitã, cui longa defecerat cura: quæ confundebatur
medicinã petere, furari uoluit ſanitatẽ: ne ſciri ſe ab
eo uoluit, a quo ſe credidit poſſe ſaluari. Vt aer uẽto-
rũ turbine, ſic cogitationũ procellis mulier turbaba-
tur: cõfligebat cũ fide cauſa: cũ timore ſpes: neceſſitas
cũ pudore: timoris frigus extinguebat credulitatis
ardorẽ: obſcurabat lucẽ fidei uis amoris: ſpei cõfidẽ-
tiã neceſſitas uerecũda frangebat: ſic mulier magni
maris inſtar confuſis æſtibus iactabatur: quærebat quo-
modo faceret occultũ de publico, de turba ſecretũ:
agebat ut ſibi et rediret ſanitas, et uerecũdia nõ peri-
ret: curabat ne cura ſua ad curãtis redũdaret iniuriã:
prouidebat ut redderetur ſibi ſalus ſalua reuerentia
ſaluatoris. Tali ergo ſenſu mulier merito de ſummi-
tate fimbriæ peruenit totam ad Deitatis ſummam.
,, Acceſſit, inquit, retro. Sed ubi retro? Et tetigit fim
,, briam ueſtimenti eius. Acceſſit retro. Sed ubi? Re-
tro nil erat: ibi faciem quam declinabat iuenit. Erat
in CHRISTO corpus multiplex, ſed erat Deitas ſim
plex: erat totus oculus, q poſt ſe ſupplicẽ ſic uidebat.
,, Acceſſit retro: et tetigit fimbriam ueſtimenti eius.
O quid iſta mulier uidit habitare in iterioribus xp̃i,
quæ in CHRISTI fimbria diuinitatis totam uidit in
habitare uirtutẽ. O quã docuit mulier quantũ ſit cor

pus CHRITSI,quæ in CHRISTI fimbria tantũ eſſe
monſtrauit. Audiant Chriſtiani qui cotidie corpus
CHRISTI attingunt,quantã de ipſo corpore ſume-
re poſſint medicinã:quãdo mulier totã rapuit de ſo-
la CHRISTI fimbria ſanitatẽ. Sed quod nobis flen-
dũ eſt,mulier de uulnere medicinã tulit,nobis medi
cina ipſa retorquetur in uulnus.Hinc eſt quod Apo-
ſtolus tangentes indigne corpus CHRISTI taliter
i.Cor.ii. admonet:et deplorat.Qui enim tangit indigne cor-
pus CHRISTI,iudiciũ ſibi ſumit.Et quod inde teme
ritas infirmitatẽ capiat, unde fides accipere debebat
ſanitatem,rurſus intulit. Propterea inter uos multi ĩ
firmi,& imbecilles,et dormiunt multi. Itẽ dormien
tes mortuos dicit,quos luget in uiuo corpore iam ſe
pultos.Petrus, et Paulus prĩcipes fidei Chriſtianæ no
titiã nominis CHRISTI toto orbe diffuderunt: mu-
lier accedẽdi ad CHRISTVM prima tradidit diſci-
plinã: mulier prima dedit formam quomodo pecca
tor tacita cõfeſſione deleat ſine confuſione peccatũ:
quomodo delinquẽs ſoli Deo cognitus de reatu nu-
dare apud homines uerecũda conſcientiæ non coga
tur:quomodo homo poſſit ueniã iudicium ꝑuenire.
,, At IESVS, inquit, conuerſus,et uidens eam, inquit.
,, Cõfide filia,fides tua te ſaluã fecit. At IESVS cõuer
ſus nõ motu corporis,ſed diuinitatis aſpectu:CHRI-
STVS conuerſus eſt ad mulierẽ,ut mulier cõuertere
tur ad CHRISTVM:ut ab ipſo curam ſumeret,unde
ſumpſerat uitã: et ſciret ſibi ꝑſentis uulneris cauſam
,, fuiſſe perpetuæ rem ſalutis. Conuerſus,et uidens eã.
Vidit eam diuinis oculis,nõ humanis : uidit ut ſaluti
redderet,nõ ut agnoſceret quam ſciebat:uidit eam:
donatur bonis,malis caret,quem uiderit Deus. Hoc
uniuerſitas

uniuerſitas ſentit ex uſu de felicibus ſic dicēdo. Vidit illum deus. Vidit ergo iſtam Deus, quam cutādo red didit ſic felicem. Et quid plura? CHRISTVS mulieris docuit exemplo, quam fides ſola totam proficiat ad ſalutē. Sed de ſynagogæ principe iam loquamur: qui dum CHRISTVM ducit ad filiam ſuam, uiam dedit qua mulier perueniret ad CHRISTVM. Sic cœpit hodiernæ principium lectionis.
„ Ecce princeps unus accedens adorabat eum dicens.
„ Domine filia mea modo defuncta eſt: ſed ueni, impo
„ ne manum tuam ſuper eam, & uiuet. Futurorū præſcium CHRISTVM non latebat, quod prædictæ mulieris eueniret occurſus: per quam Iudæorū princeps diſceret, Deum non mouendum locis: non itinere ducendum: non trahendum præſentia corporali: ſed credendum quam ſit Deus ubiq; præſens: ubiq; totus: ubiq; ſemper: Et quam totum poſſit iuſſu facere, non labore: uirtutes mittere, non deferre: mortē non manu, ſed imperio effugare: uitam nō arte reddere,
„ ſed præcepto. Filia mea modo defuncta ē, ſed ueni. Hoc eſt dicere, Adhuc uitæ manet calor: adhuc animæ ueſtigia uidentur: adhuc eſt in uia ſpiritus: adhuc dominus domus habet filiam: adhuc mortuam tartarus neſcit: ergo ut euntem poſſis animam retinere feſtina. Stultus putauit CHRISTVM non poſſe ſuſcitare mortuam, niſi teneret. Hinc eſt quod CHRISTVS ubi peruenit ad domū, & uidit puellā quaſi perditam fleri, ut infideles animos promoueret ad fidem, dormire eam dicit, non defunctam: ut crederent facilius de morte poſſe ſurgere, quam de ſom-
„ no. Non eſt, inquit, mortua puella, ſed dormit. Et uere apud Deum mors ſomnus eſt: quia uelocius

Deus mortuum ad uitam ſuſcitat, quam de ſom-
no dormiens ab homine ſuſcitetur: et ante Deus
frigentibus morte membris uiuificantem refun-
dit calorem, quam homo ſepultis ſomno corpo-
i.Cor.15 ribus uigorem poſſit infundere: audi Apoſtolū. In
momēto, in ictu oculi, mortui reſurgent. Beatus Apo-
ſtolus quia uelocitatem reſurrectionis non potuit
referre uerbis, aptauit exemplis. Aut quomodo ibi ce-
leritatem ſermonis perſtringeret, ubi ipſam celerita-
tem præuenit uis diuina? Aut quomodo apparet ibi
tempus, ubi æterna ſine tempore res donatur? Sicut
temporalitatem tempus attulit, ſic excluſit æterni-
tas tempus.

DE MVLIERE PROFLVVIO SANGVINIS OBNOXIA. SERMO. XXXV.

QVid ſit Chriſtum tangere, hodie do-
cuit mulier in profluuio ſanguinis con-
ſtituta: quæ cum tangit fimbriā CHRI-
STI, totum diuini pectoris pulſat arca-
num: et furto fidei ſummam rapuit de
fimbriæ ſummitate uirtutem. Felix fraus, quæ et lu-
crum ſalutis contulit: & damna ſuſtulit mox pudo-
Mat.9. ris: probat hoc Euangelicæ lectionis auditus. „Ecce,
„ inquit, mulier quæ ſanguinis fluxum patiebatur duo-
„ decim annis, accedens retro tetigit fimbriam ueſti-
„ menti eius, dicens intra ſe. Si tetigero tantum ueſti-
„ mentum eius, ſalua ero. In arduis languoribus dat
crebro conſilium uis doloris: in deſperatis cauſis eſt
ſæpe magiſtra neceſſitas: inuenit ipſa ſibi paſſio me-

dicinam. Hinc eſt quod mulier uerecundo uulneri qualiter ſubueniret inuenit, ut fidei inſinuaret ſilentio, quod inſinuare publico clamore non poterat: et ſecreta ſpiritus uia cæleſtem perueniret ad medicum, ad quem peruenire manifeſto carnis itinere non ualebat. Dabat audaciam multam pietas curantis, ſed fiduciam pudendi languoris neceſſitas auferebat: cogebat ad CHRISTVM doloris accedere magnitudo, ſed adire CHRISTVM fœditas hulceris non ſinebat. Sic anceps mulier, et fidei trepidante conſilio, maluit de fide iudicari, q̃ de fœdo uulnere ſic perire. „ Acceſſit retro: & tetigit fimbriam ueſtimenti eius. „ Sciens ꝙ Deum nec tactus polluit: nec offendit uiſus: nec odor exaſperat: nec auditus ſauciat: nec inquinat humana cogitatio. Nam ſi ſol tangit ſtercora, non tamen ſtercoribus inquinatur, quanto magis creator ſolis tangit omnia, & tamen non poteſt ullis contactibus inquinari? Et ſi medicus cum ſaniem uulnerum tractat, cum curat uerecunda membrorum, non iniuriam computat, ſed honorem: quanto magis Deus non arbitratur iniuriam, dum uulnera noſtra curando reſpicit ? tangit ad remedium ? uiſitat ad ſalutem ? Dei conſpectum offendunt peccatorum uulnera, non dolorum: morbi criminum, non corporum paſſiones: uitiorum ſanies, non uiſcerum fluxus: quia homo habetur uolũtarius in delictis: in lãguoribus tenetur inuitus. Hinc eſt ꝙ peccator pœnã recipit, ægrotus recipit curã. Mulier ergo nõ uolũtatis cõſcia, ſed doloris, nec ꝯfuſa crimine, ſed cõfuſa languore, acceſſit retro: ut turbæ declinaret oculos, nõ CHRISTI uitaret aſpectũ: a populis neſciri uoluit, nõ a CHRISTO: geſtiuit nõ Deũ

latere,ſed homines:quia non niſi a ſolo Deo potuit
» latens uideri:audiri tacens:celata curari. Acceſſit, &
» tetigit fimbriam ueſtimenti eius. Quia in CHRI
STO nil poſtremũ credidit: nil iudicauit extremũ:
quia nec minoratur Deus in homine: nec uirtus at/
tenuatur in fimbria: nec cæleſtis natura membrorũ
uariatur officiis. Hinc eſt ꝙ mulier, per dorſum per/
uenit ad faciem: per ueſtimẽtum penetrauit interna:
& per fimbriam capitis tetigit ſummitatem: nec hoc
ps. 132. ſine myſterio: audite prophetam dicentem. Sicut un
guentum quod deſcendit in oram ueſtimenti eius.
Videtis fratres in fimbriam ueſtimenti huius totam
plenitudinem diuini chriſmatis, totam diuini capitis
tranſiſſe uirtutem. Sciẽter ergo mulier ſacrã CHRI
STI fimbriam geſtiuit attingere, ut de occulto my/
ſterio uulneris poſſet ſumere medicinã. Fratres, ma/
gna hæc mulier, & nimium permiranda, quæ ſciẽtia
doctores legis uicit: ſacramento omnes Iudæos ſu/
perauit: fide præceſſit Apoſtolum: nam Iudæa cum
Scribis, & Doctoribus ſuis Deũ totum deſpexit in cor
Ioã. 20. pore: Thomas Apoſtolus ut CHRISTVM Deum
crederet, immiſit manus: iniecit digitos: patefecit uul
nera: & ut CHRISTVM crederet, iterũ pati com/
pulit CHRISTVM. Sed hæc mulier quam perſo/
nã teneat, cuius typum præferat, cuius præſentet ima
ginem, ſpirituali intelligẽtia perquiramus. Quæ eſt
iſta, quam ſic genuinus ſanguis, naturalis debilitas,
originalis morbus, ad cauſas mortis, ad lethale uul/
nus, ad fœdi languoris adduxit anguſtias? et quã ſic
ſordidauit uitiis: fœdauit criminibus: ſecretis uulne
✠ ribus ſauciauit, ut eam ars curare: non ſolum uidere
oculus, non ſolum honẽſtas pateretur: non præuale/

ret lex ipſa mundare: immo quam lex iuſſerat arceri templo:prohiberi ſacris: ſanctis omnibus abſtinere: et quam ſic dixerat immundam, ut quicquid tetigiſſet haberetur immundum. Iſta eſt fratres, iſta é, iſta eſt Eccleſia: quæ primi hominis uulnerata peccato, toto fluebat ſanguine: tota originaliter decurrebat in mortem.

Hoc loco diuus Petrus obmutuit: cuius ſilentii ratio abunde redditur Sermone. LXXXVI.

DE HAEMORRHOISSA, ET FILIA ARCHISYNAGOGI. SERMO. XXXVI.

VErecundi debitoris eſt mox promiſſa diſſoluere: nec creditoris animum, aut deludere moris: aut longa expectatione ſuſpendere. Cum Archiſynagogi, uel Hæmorrhoiſſæ mulieris connexa ſibi, et producta narratio a conſueta ſermonis noſtri breuitate diſcederet, maluimus dimidiare tractatũ: ne non recrearetur tantum, quantum ueſter oneraretur auditus. Domino Archiſynagogus occurrit: et totus prolabitur in terram: cauſam refert: inſinuat dolorem: mouet præſtãtis affectum: impetrat ut properet, et accedat ad curam: econtra mulieri Dominus non quæſitus occurrit: præteriens occaſionem ſalutis ingeſſit: tacens cauſam tacentis agnouit: occultum uulnus etiam celantis aſpexit. Inter Dominum, et mulierem furtiuæ ſalutis agitur tam grande commercium: et dum publica petitione uiam facit rogatus, fidei cogitatio diuinum penetrat, et peruenit ad

ſecretũ. Felix mulier quæ in tanta multitudine eſt ſo la cum CHRISTO:ut ſola ſit conſcia et ſalutis reddi tæ, et uirtutis excelſæ. Beata quæ talẽ repperit acceſ/ ſum, cui nullus poſſit obſiſtere. Beata quæ tali uia ad ſuũ proripuit, et irrepſit auctorẽ:quæ anteq̃ de uulne re ſuo cõfunderetur ab homine, careret ipſius uulne/ ris fœditate:ſciens ſibi apud hoĩes, et per hoĩes inter/ cluſum totius aditũ ſanitatis:qui horrere magis, q̃ cu rare uulnera cõſueuerunt. Deus abſtergit uulnera hu mana, nõ deſpicit:neq; horret lãguores hominũ, ſed depellit:nec deteſtatur ĩmunditias humani corporis, ſed emũdat: quia creaturæ ſuæ ad tactũ neſcit deus, deus nõ põt ſordidari. Sed Euangeliſta generat quæ/ Mar. 5. „ ſtionẽ, cũ dicit. Et ſtatim Ieſus in ſemetipſo cum co „ gnouiſſet uirtutẽ q̃ exierat de eo, cõuerſus ad turbam „ aiebat. Quis tetigit ueſtimẽta mea? Dũ interrogat, uelut ignorantiã profitetur:exiiſſe uirtutem de ſe ſen tit, ad quã exierat neſcit: quod præſtiterat nouit, cui præſtiterit ignorat? de perſona dubitat, qui certus eſt de ſalute collata? Verũ non ignorãtis errore, ſed ma ieſtate Dominus hic ſciẽtis, et præſciẽtis interrogat: nec quod occultũ ſibi eſſet requirit: ſed et ipſum ſibi bene eſſe cognitũ ſic demonſtrat:dum taliter quærẽ do cunctis ignorãtibus ſolus aperit quod latebat. In/ terpellatricem tacitam, et ſuggerentem cogitationi bus ſolis, ac poſt tergum uirtutis ſuæ conſiliis adhæ/ rentẽ, nõ ut diſcuſſor neſcius, ſed ut præſcius inquiſi/ tor producit in mediũ, ſuiſq; facit aſtare cõſpectibus, ut q̃ ſibi portarat ſalutẽ, oĩbus reportaret:et quæ uir/ tutẽ probarat, agnoſceret maieſtatem:nec rediret, ut putabat, incognita, quæ plenã ſui dederat notionem. Dum erubeſcit uulnus, dum in tali cura ipſum uere/

tur ut deum,fidei ſuæ mulier non parua nubila ſuſti/
nebat:et mentis ſuæ lumine cõfuſionũ nebulis ipſa ca
ligabat.Vox ergo inquirẽtis Dñi uelut flatus ſalutaris
fugauit nubes:diſperſit nebulas:illuſtrauit fidem:et il
lam,quæ noctis latebat in tenebris,ipſo ſole reddidit
clariorẽ.Aut minor ẽ iſta ſole:quæ toto orbe radiat:
quæ toto Eccleſiæ fulget,et reſplendet in cœtu? ſi ſic
rediiſſet inuiſa,date ueniã,eluſerat medicũ,nõ proba
rat:et ſibi quod cõſecuta fuerat aſcribere potuit, non
ſananti:quæ ſe curã rapuiſſe de fimbria curãtis credi/
derat,nõ de ſenſu : aut quid illius eſſe crediderat : cu/
ius in ſe uirtutẽ ſenſerat,uoto tñ iudicabat extraneũ?
Q uæ utiq;,et ſi ante curã uerecundiæ fuerat qđ late/
bat,humilitatis qđ ſe iudicabat indignã,cur poſt cu/
ram nõ ſpõte,ut ageret gratias , ut honorẽ redderet,
ut gloriã tãti operis referret,occurit? ſed poſteaq̃ ui/
dit Dñm in inquiſitione pſiſtere,et diſcipulis excuſan
tibus,& cõpreſſionẽ turbæ opponentibus,nõ poſſe cõ
ſpicit ſe latere,poſtq̃ illã timor , & tremor cõſcientiæ
cœpit arguere,uenit in mediũ:ut quem occulte ſenſe
rat medicũ,palã ꝓfiteretur,et adoraret ut Deũ:& tam
p̃ſentibus,q̃ futuris fieret de tanto ſuo languore me/
» dicina,dicẽte Euangeliſta. Mulier aũt timens,ac tre
» mens,ſciens qđ factũ eſſet in ſe uenit: & ꝓcidens ante
» pedes eius dixit ei omnẽ ueritatẽ. Verũ quia hiſtori
ca relatio ad altiorẽ ſemper eſt intelligentiã ſublimã
da:& figuris p̃ſentibus futura ſunt noſcẽda myſteria,
Archiſynagogus , uel eius filia , ſiue mulier in fluxu
ſanguinis cõſtituta,quid ſub harũ ſpecie perſonaꝝ te
neãt ſacramẽti,allegorico nũc ſermone pãdendũ ẽ.
Archiſynagogi filia ad quam uenit CHRISTVS,
uadit,et properat,et humano gradu iter facit, qui di/

uinitus loco non poteſt promoueri,ſine dubio ſyna/
Mat.15. goga eſt,dicente Domino. Non ſum miſſus niſi ad
oues quæ perierunt domus Iſrael.Sed dum ad illam
CHRISTVS tendit,Eccleſia in cunctis gentibus poſi
ta,amiſſo naturæ bono,perdebat,et profundebat ſan
guinem generis humani:cuius lãguorem peritia hu/
mana dum curare nititur,ipſum cumulabat: nã cen/
ſura fragilitatis humanæ, ac mundanæ diſtrictio di/
ſciplinæ,et populorum ſemper ſanguinem fudit:et ta
men nec hoſtes abolere,nec ciuium bella compeſce/
re,nec criminum potuit dementiam perdelere. Hæc
ergo talibus confoſſa curis,ubi quicquid ſuæ fuerat,
et erat ſubſtantiæ uidit eſſe conſumptũ, ideſt animũ,
mentem,ſenſum, ingenium , laborem , induſtriam,
rationem , quæ utiq; rectoribus ad profectum ue/
lut medicantibus commodamus; ubi CHRISTI
prætereuntis ſenſit præſentiam,retro acceſſit:quia ui
dere eum ſanguine polluta non merebatur : accedit
retro,hoc eſt fidei ſequitur auditũ:& extrema CHRI
STI uelut ipſam tangit fimbriam:dum non honora
tur in patribus:non ſanctificatur in lege:non ſe iacti/
tat in prophetis:nõ Dominico ipſo honoratur in cor
pore:dum ab illo generationis CHRISTI ordine ha
betur extranea.Poſt tergum,hoc eſt nouiſſimo tẽpo
re CHRISTVM ſequitur:& ſancitur occulto fidei
ſacramento:& uere tetigit ueſtimentum quod in ſe/
pulchro repperit:per quod reſurgentis Domini cre/
didit,& prædicauit inſignia.Sed dũ circa hãc CHRI
STVS ſuis uirtutibus occupatur, in Archiſynagogi
filia deficit,et moritur ſynagoga:ut & ipſa ad uitam
per fidem redeat, quæ per legẽ mortua fuerat:& pe/
rierat per naturam. Inter hæc ueniunt de domo Ar

„ chiſynagogi:et dicunt:noli uexare magiſtrum,mor/
„ tua eſt puella. Hodieq; Iudæi nolunt uexari CHRI
STVM,quem cupiunt non uenire:& mortē pronun
tiant,qui ſpem reſurrectionis infideliter perdiderūt.
Sed & illud huic aſſertioni noſtræ q̄ conuenit, quod
Archiſynagogi filia duodecim annos egiſſe refertur
in uita:et hæc duodecim annos perſeueraſſe memo/
ratur in uulnere:cū utriſq; nouiſſimo, et expleto tem
pore ſalus redderetur,et uita:nam iſte numerus tem
pus humanæ uitæ concludit:qui ut annum faciat,duo
decim diſtinguitur,et numeratur in menſibus: unde
et propheta ſub annū Domini acceptū CHRISTVM Iſa. 61.
indicat aduenìſſe:& Apoſtolus temporis plenitudine ſorta.Irr.
CHRISTVM ueniſſe approbat,dicens. Poſtq̄ ue/ Gal.4.
nit temporis plenitudo,miſit Deus filium ſuū. Orate
fratres,ut ſicut ſibi,& legi,ut CHRISTO uiueret de/
functa eſt ſynagoga:ita & nos peccatis moriamur, et
carni,ut uiuere poſſimus in CHRISTO.

DE IONAE PROPHETAE SIGNO. SERMO. XXXVII.

FRatres Sanctorū geſta caſibus nō ſunt deputanda,ſed ſignis:et quæ uitia putā tur illorum,myſteriis ſunt applicanda, non lapidibus:ſicut hodie Dominica ſi gnauit,& patefecit inſtructio,dicens.
„ Turbis autem concurrentibus cœpit dicere IESVS.
„ Generatio hæc nequam eſt:ſignum quærit: & ſignū Luc.11.
„ non dabitur ei,niſi ſignum Ionæ prophetæ: ſicut.n.
„ Ionas ſignū fuit Niniuitis:ita erit et filius hominis ge
„ nerationi iſti. Ecce ꝓphetæ fuga ipſius Domini uer

titur in figurā:et quod celebratur ferale naufragiū, hoc ſacramentum Dominicæ reſurrectionis exiſtit. Nam queadmodum Ionas typum per omnia tenuerit,et impleuerit Saluatoris,hiſtoriæ,quæ de ipſo ſcri
Ionæ.1. pta eſt,textus oſtendit. Fugit,inquit,Ionas a facie dei. Nõne Dominus ut hominis faciem præferret, et formam,faciem,formãq; propriæ Deitatis aufugit? Apo
Phil.2. ſtolo ſic dicente.Qui cum in forma Dei eſſet,non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo: ſed ſemetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens.Formam ſuſcepit ſerui Dominus,ut lateret mundū:ut diabolū præueniret,in hominē ſe fugit ipſum. Et bene typus Chriſti ipſius Ionæ ſeruatur in uerbis:nõ dixit, fugio Deum,ſed,a facie Dei ego fugio ; Deus qui ubiq; eſt, quo ſeipſum fugiat non eſt: ſed CHRISTVS non ut loco,ſed ſicut ſpecie faciem Deitatis aufugeret, totū noſtræ ſeruitutis confugit ad uultū.Deſcēdit, inquit, Ionas in Ioppen,ut fugeret in Tharſis. Audi deſcēſo
Ioā.3. rem.Nemo,inquit,aſcendit in cœlū, niſi qui de cœlo deſcēdit.Deſcendit Dñs de cœlo ad terram : deſcēdit Deitas ad humana:deſcendit ad noſtram ſuperna dominatio ſeruiturē:et tñ qui deſcenderat ad nauē, nauem nauigaturus aſcēdit:ſic CHRISTVS qui in hūc mundū deſcendit,uirtutibus, & mirabilibus Eccleſiæ ſuæ cõſcendit in nauē . Quid ſibi uult aūt cõfuſa uētis procella,niſi diabolū, qui cor Iudæ penetrās, reges, gentes,populos,militiā,iudicēs,marinos eleuauit, et inflauit in fluctus,ut aſcendentes,et cadētes undæ auctorē ſuū ſæculi peterent ad quietē?audi undas ſæcu
Pſal.2. li:audi prophetā dicentē. Quare fremuerunt gētes:& populi meditati ſunt inania? Aſtiterūt reges terræ, & principes cõuenerūt in unū aduerſus Dñm, & aduer

ſus CHRISTVM eius. Et quia ſors Ionam proditura
non defuit, implet ſuper CHRISTVM Dauidicam
prophetiam, quæ dicit. Et ſuper ueſtimentum meum Pſal. 21.
miſerũt ſorté. Quod aũt Ionas auctor ſuæ demerſio
nis exiſtit, cũ dicit. Tollite me, et mittite in mare: uo/
luntariã Dñi indicat paſſioné: nam quare ſibi illi ſu/
ſtinent hæc iuberi, qui ſibi in periculo tali ſpõte pote
rant ſubuenire? Quãdo.n. multorum ſalus petit unius
morté, mors in intereuntis arbitrio collocatur: quia
et moriturũ retardare poteſt ad morté uolũtas, et pe
riclitantis mora periculũ præuenire: ſic hic ubi totũ
dñi geritur in figurã, expectatur moriẽtis auctoritas,
ut mori nõ ſit neceſſitas, ſed poteſtas: audi Dñm dicé
tem. Poteſtaté habeo ponédi animã meã: et poteſta/ Ioã. 10.
té habeo itẽ ſumẽdi eã: nemo tollit eá a me. Quo?
quia CHRISTVS, et ſi emiſit ſpũm, nõ amiſit: quia
qui oĩum in ſua manu recipit, et tenet aĩas, ipſe aĩam
ſuã quẽadmodũ poſſit perdere nõ uidetur: audi Pro
phetã dicenté. Aĩa mea in manibus tuis ſemp. Et ali/ ps. 118.
bi. In manus tuas cõmẽdo ſpũm meũ. Sed qd plura? Pſal. 30.
Currit, occurrit, adeſt bellua de pfundo totũ Dñicæ re
ſurrectionis impletura, et pditura, imo cóceptura, et
paritura myſteriũ: adeſt bellua, adeſt imago horri/
da, et crudelis inferni: quæ dũ fertur auidis faucibus
in pphetã, uigoré ſui ſenſit, et deguſtauit auctoris: in
currit nãq; ieiuniũ deuorando: ſed domiciliũ cordis
ſui tremẽs ad ſuperni hoſpitis aptat, et pparat mãſio/
né: ut ipſa q̃ fuerat tota cauſa diſcriminis, ipſa fieret
neceſſariæ nauigatiõis inaudita uectura, uectoré ſuũ
ſeruãs, et poſt triduũ referés ad ſuperna: et hoc daret
gentibus, quod abſtulerat a Iudæis: quibus ſignũ quæ
rentibus, ſolũ dandũ Dñs eſſe ſignũ hoc decernit: per

quod ſcirent gloriam, quam in Chriſto ſperauerant,
» totam eſſe gentibus conferendam. Generatio, in/
» quit, hæc nequā eſt: ſignum quærit: et ſignum nō da/
» bitur illi, niſi ſignum Ionæ prophetæ. Sicut enim Io/
» nas ſignum fuit Niniuitis: ita erit & filius hominis ge
» nerationi iſti. Quia Iudaica perfidia fluctuante in/
ferni CHRISTVS demerſus eſt in profundum: & tri
duano curſu tota tartari occulta percurrens, et Iudai
cæ crudelitatis, et maieſtatis ſuæ, ac peremptæ mor/
tis dedit indicium cum reſurgeret: merito ergo ſur/
gent Niniuitæ in iudicio: et condemnabunt illam ge
nerationem: quia illius unius ꝓphetæ naufragi, adue
næ, ignoti præconio corrigūtur: iſti poſt uirtutes tan
tas, mirabilia tāta, cum toto reſurrectionis coruſco,
ad fidem non ueniunt: ad pœnitentiam non mouen
tur: ipſum namq; reſurrectionis ſignum non credūt,
ſed geſtiunt infamare: dum pretio militum claudūt
oculos, corda corrumpunt, quod ſcierant, quod uide
rant ut tacerent: redimentes mendacium, ut tollerēt
ueritatem, facinus ſuum in Chriſti retorſere diſcipu/
Mat. 28. los, cum dicunt. Dicite quia diſcipuli illius nocte ue/
nerunt, et furati ſunt. Erras Iudæe: hoc diſcipuli non
tulerant, ſed magiſter: et ipſe ſe furatus eſt, qui uide/
batur occiſus. Sed miror quod Iudæus CHRISTVM
requirit: quem inter duos latrones feraliter colloca/
rat: cōmittit male: cuſtodit impie: iniquius quærit. Iu
dæe CHRISTVS perire non poteſt: ſed tu eum tibi
tuo ſcelere perdidiſti. Veniet, ueniet in iudiciū Regi
na auſtri: et eo ipſo, q furatus putabať, iudice te ꝯdem
nabit: qa illa uenit ab extremo terræ audire ſapientiā
Salomōis: et tu ad te uenieťē ſapiam Dei īfeliciſſimus
occidiſti. Niniuitæ crediturarū gentiū, Regina auſtri

Eccleſiæ tunc prouiſa eſt in figuram. Beati ſumus fra-
tres, quia quod præceſſit in typo, quod promiſſum ẽ
in figura, nos ſpecie, ueritate ueneramur: cernimus:
& habemus.

DE INIVRIA AEQVO ANIMO TOLE-RANDA. SERMO XXXVIII.

QVanta ſit cæleſtis philoſophiæ magni-
tudo, quanta uirtus militiæ Chriſtia-
næ, hodie docuit Dominus, ſic dicẽdo.
,, Si quis te percuſſerit in dexteram ma- Mat. 5.
,, xillam tuam, præbe illi & alterã. Hoc
putat arduum, qui præmia patientiæ quãta ſint neſcit.
Putas ne poteſt iſte uulneribus inuenire uictoriã, qui
nec ictu palmæ acquirere uult coronam? Poteſt iſte
morte inquirere gloriam, cui pro honore diuino hu
mana grauis uidetur iniuria? Homo nõne præceptis
talibus infantiæ tuæ rudimenta cõponuntur? Palmæ
paruulorum ſunt uerbera, nõ uirorũ. Hinc eſt quod
leuibus mãdatis pueritia CHRISTI animatur: ut ad
grauia toto iam robore Euangelica iuuẽtus accedat:
ut hoc laboribus, pœnis, morte, ſe gaudeat obtinere,
quod per infantiam paruis iniuriis acquirere nõ uale
bat. Vt autem dura nõ eſſe quæ præcepta ſunt appro-
,, bentur, mandatorum ſeries ipſa replicetur. Audiſtis Exo. 21.
,, quia dictum eſt antiquis: oculum pro oculo, & dentẽ Deu. 19.
,, pro dente: Ego autem dico uobis non reſiſtere ma-
,, lo: ſed ſi quis te percuſſerit in dexteram maxillã tuã,
,, præbe illi & alteram: & qui uult tecum in iudicio cõ-
,, tendere, & tunicam tuã tollere, remitte illi & palliũ:
,, Et qui te angariauerit mille paſſus, uade cum illo &

» alia duo. Audiſtis quia dictũ eſt antiquis. Quibus anti quis? utiq; Iudæis, quos antiquos plus malitia fecerat, ꝗ̃ uetuſtas: quos furor uindictæ cupidos ſic tenebat, ut pro oculo caput, ꝓ dente animã poſtularẽt. Hinc eſt ꝙ eos lex ad uindictæ uiciſſitudinẽ refrenabat, ut q ueniã culpæ ſapere nõ ualebãt, uel modũ ſaperent ul tionis: & tantũ uindictæ exigerẽt, quantũ læſionis in tulerat uis furẽtis. Sed hoc antiquis: nobis aũt per gra tiã inouatis diuina quid imperet bonitas audiamus.
» Ego aũt dico uobis. Quibus? utiq; Chriſtianis. Nõ re
» ſiſtere malo. Sic cũ dicit, uult nos uitia nõ repẽſare ui tiis, ſed ſuperare uirtutibus: et in ipſis ſcintillis adhuc extinguere iram: quæ ſi peruenerit ad totum furoris incendium, ſine ſanguine non ſedatur. Ira uincitur le nitate: manſuetudine extinguitur furor: malitia boni tate palpatur: crudelitas pietate proſternitur: impatiẽ tia patientia punitur: contentio ſuperatur iniuriis: ſu perbiã humilitas ſternit. Ergo fratres, qui uult uitia uincere, pietatis arma teneat, non furoris. Et quãuis poſſit lucere ſapienti, quid ſit quod inſtituuntur iniu riis primordia Chriſtiana: tamẽ quia non intelligũt quidam eſſe hoc uirtutis, eſſe hoc bonitatis culmen, pietatis eſſe hoc faſtigium, hoc eſſe diuinæ philoſo phiæ, non humanæ, non reſiſtere malo, ſed uincere in bono malum: maledicenti benedicere: percutienti iterũ percutiendi licentiam non negare: tollenti tuni cam dimittere palliũ: & rapienti prædã facere largita tem: angarianti mille paſſus addere ſuã ad alia duo millia ſeruitutem: ut uincat neceſſitatẽ uoluntas: im pietatẽ pietas: et hoc ſit patiẽtis uirtus, quod imperat uis cogentis: ergo quamuis iſta doceant, quare miles CHRISTI ad uirtutem roboretur iniuriis: tamen ut

plus pateat:qua ex cauſa ſint præcepta altius requiramus.Fratres,ubi ſe peccatorum morbus, uitiorũ ſcelus,impietatis phreneſis mentibus infudit humanis, et quicquid erat ſcientiæ,ſenſus, et rationis extinxit, furore ueſano fecit per orbem diffuſas gentes Deum fugere,ſequi dæmones:creaturas colere, contemnere creatorem:deſiderare uitia, horrere uirtutes: agi. gladiis:uulneribus ruere: uiuos mortibus deperire: unde ſanari aliter homines non ualebant, niſi cæleſtes medici armati pietate tota,et patientia mitterentur: qui ſic laborantiũ phreneſi paterentur iniurias: maledicta portarent:ſuſtinerent uerbera:uulneribus ſcinderentur:donec eos ad ſobrietatẽ ſenſus, ad ſynceritatem ſpiritus,ad mentium reducerent ſanitatẽ: ac ſic Deum quærere, fugere dæmones, languores ſentire,ſapere ſanitatem,abiicere uitia,capere uirtutes,declinare uulnera,horrere ſanguinem, recuſare mortem,uitam deſiderare perficerent. Et ſi multis ut quod diximus plenius innoteſcat: carnaliũ medicorũ loquamur exẽpla.Nõne quotiẽs miſerũ hoiem cholerę inflãmauerit incendiũ,et dominãte febre ue ſanũ reddiderit ægrotantẽ,turbatur ſenſus:mens deperit:feritas accedit: recedit humanitas? et ne multis,moriẽte homine furor uiuit?Hinc ẽ,qđ frẽdit dentibus:parentes laniat:ſcindit proximos:cædit pugno, morſu agit,atq; afficit obſequentes: tunc medicus ad uirtutis laudem,ad artis gloriam, ad famæ cumulũ armatur patientia,tolerantiam ſumit, iniurias deſpicit,morſus ſuſtinet,fert labores,& nõ leues pœnas patitur,ut a pœna liberet laborantem:fouet oleo: inſiſtit curis:erogat medicinam:certus quod mercedem honoris obſequiis repenſet ægrotus dum receperit

ſanitatem.Rogo, quæ maior phreneſis,quæ grauior uis furoris,quæ par demētia,ſancti hominis percutere maxillā? mãſueti fratris faciem uerberare? placidi uultus gratiā triſti liuore pfundere?nudare hominē ſolo quo tegitur ueſtimento? et ob uilem prædā nil Deo,nil homini , nil naturæ relinquere , nil pudori? angariare hominem ſuis actibus occupatum?et alienam pœnam ſuum ſolatium cõputare? Ergo fratres ſi talia perpetrantes grauiſſima phreneſi laborare cognouimus,obediamus CHRISTO: et furentum fratrū morſus,uerbera,onera,tota pietatis uirtute portemus:ut et fratres noſtros liberemus a pœna : et nos æternum patiētiæ præmiū conſequamur : nec dedignetur ſeruus hoc accipere a conſeruis,quod Dominus a ſeruis,et pro ſeruis, dignāter accepit: palmis faciem non negauit:tollenti tunicam,et pallium dimiſit,et corpus:angariantem ſe ad laborem gratus,ac libens eſt ſecutus ad mortem. Ergo fratres ſi dignum Dominus pati duxit:pati ſeruum quomodo,quomodo uidetur indignum?Erramus,erramus fratres: qui non facit quod iuſſit Dominus, gratis ſperat Dominus quod promiſit.

DE PERSEVERANTIA ORATIONIS. SERMO. XXXIX.

PEr ſe ſemper ſibi diuina ſufficiunt : ſed ob hoc hominibus humanis frequēter inſinuātur exemplis: quia cæleſtis prouidentia nō quid ipſa dicere , ſed quid auditor capere poſſit attendit . Sic fons per tenues uenarū primitus erūpit meatus : atq; anguſtis ſenſim ſerpit in riuulis:

in riuulis:donec digno ſucceſſu in totam ſe fluuiorũ latitudinẽ prorũpat,et ualenter effundat. Et ut uobis de nobis loquar:nato paruulo mox coæuũ præparat ſuccũ natura:eſcã cõmutat in potum:et ſtupentes ad huc fauces,torpenteſq; internoꝝ meatus, ad uſum ſo lidioris cibi longa lactis infuſione componit: ſic nos Dominus ad capiẽda diuina uernaculis erigit,et ĩfor

„ mat exemplis,dicendo. Quis ueſtrũ habebit amicũ: Luc.11.
„ et ibit ad illũ media nocte:et dicet illi. Amice cõmo/
„ da mihi tres panes:quoniã amicus meus uenit de uia
„ ad me:et non habeo quod ponã ante illũ: et ille dei/
„ tus reſpondeat:noli mihi moleſtus eſſe, quia iã oſtiũ
„ clauſum eſt:et pueri mei mecum ſunt in cubili: non
„ poſſum ſurgere,et dare tibi ? dico uobis,ſi non dabit
„ illi ſurgens quia amicus eius eſt:propter improbita/
„ tem tamen eius ſurget: & dabit illi quotquot habet
„ neceſſarios. O quã dare uult,qui ſe inquietari tali/

ter,taliter patitur ſuſcitari. O quã neceſſitatis eſſe ſuæ quod ſuæ poteſtatis eſt, uult uideri. O quã pulſanti iſte geſtiuit occurrere,qui ſic ſecreti ſui cubile ipſam collocauit ad ianuam. O quã negare noluit, qui ſibi etiã neganti qualiter extorqueret oſtendit. O quam non ad ianuã tantum Dominus, ſed ipſa ianua Dñs fuit:Ego ſum,inquit,ianua. Qui dormientibus ſeruis Ioã.10. pulſantis neceſſitatẽ ſolus, et primus audiuit. O quã pius,quã miſericors,qui quod mandatis docet, pro/ bat,& informat exemplis. Cum facis,inquit,eleemo Mat.6. ſynam noli tuba canere. Et iterũ. Neſciat ſiniſtra tua

„ quid faciat dextera tua. Quis ueſtrũ habebit amicũ:
„ & ibit ad illũ media nocte. Parũ eſt quod facieti mi

ſericordiã nox uelabat:quod largitatẽ dantis peten/ tis obtegebat improbitas: niſi ad cumulum pietatis

ncládæ aſcriberetur & ſomnus. Indicit in hac huma
nitate geminam neceſſitatis ſpeciem, petentis, & dor
miétis: ut illum petere hoſpes, dare compellat hunc
ſomnus: utpote qui propterea ſe daturum ei dicat in
tempore, quod non occurrere amico, ſed recurrere
uideatur ad ſomnum: & ut ei magis dormire liceat,
q̃ dare libeat ſic petenti. Quid plura? ecce pulſanti il
li plus ſomnus, q̃ ſonus extitit ſuffragator. Nec otio
ſum reor eſſe quod horam petendi ſic aperit, ſic de
ſignat: dicẽdo. Quis ueſtrum habebit amicũ, et ibit
ad illum media nocte? Quaſi nõ et prima, & ſecun
da, & tertia hora noctis, cum ſe ſopor blandus dor
miẽtibus primum fundit in corpora, et uiſceribus di
urno labore feſſis dulcis, ac totus illabitur, moleſta,
& aſpera ſit inquietãtis improbitas. Sed hoc tempus
eſt, quod deuotum, & iuge pernoctantis demonſtrat
indicium: hoc tempus eſt, quo inter præteritos, et fu
turos labores ardens animus ſed ad diuina, nil indul
get corpori, nil quieti: ſed anteq̃ finiat tranſacti diei
opera, inchoat, & anticipat iam futuri. Iſta ſatis hora
eſt efficax impetrãdi: hoc ſciens Propheta, ipſum tẽ
Pſ. 118. pus ſuæ ſupplicationis aſſerit extitiſſe, cantando. Me
dia nocte ſurgebam ad confitendum tibi. In hac ho
ra uigilantibus ſemper ſponſus ille cæleſtis occurrit:
Mat. 25. qui dicit. Media nocte clamor factus eſt, ecce ſpõſus
uenit. Non potuit non impetrare quod uoluit, qui ut
reciperet hoſpitem, hoſpitem reficeret, totam ſibi re
quiem denegauit. Aut quomodo ſic petenti, ſic pul
ſanti, non reſpõderet ille, qui ſe in hoſpite ſuſcipi cõ
Ibidẽ. fitetur, cũ dicit: Hoſpes fui, & ſuſcepiſtis me. Aeſtimo
hoc dixiſſe pulſantem: aut forte taliter conuepiſſe: fe
ci quod iuſſiſti, redde quod promiſiſti: tibi credidi di

centi. Nolite ſolliciti eſſe in craſtinũ. Vnde heſterno Mat.6.
hoſpiti quod apponerem non reliqui: ſi tibi ego ſic
habenti moleſtus ſum, quanto mihi ille extitit mole
ſtior non habẽti? & tamen ego illi excuſare non po/
tui: quia tibi obedire contendi. Plus hic iubẽtis, q̃ nõ
habentis uerecundia nunc laborat. Hoſpes in domo
eſt: & tu dormis: immo tu dormis, qui non dormis.
Ego ſuſcepi hoſpitem: niſi dederis panem, panẽ ho/
ſpiti tu negaſti. Merito ſic pulſanti, petenti taliter,
quotquot neceſſarios habuit Euangelicus iſte fœne/
rator largitus eſt panes. quid faciunt qui ſe non in
cubili, ſed ipſo collocant in ſepulchro? qui ſe non
ſomno, ſed morti tradunt? quos gallus non cõmo/
net: lucifer non ſuſcitat: ſol ipſe non reuocat, & pro/
ducit ad lucem? iſti & tempus ſupplicandi, & hoſpi/
tis mercedem, & ipſa diei opera perdiderunt. Contri
ſtamur fratres, quando nos diluculo ſtamus ante do
minum: et nobiſcum noſtros filios non uidemus. Il/
le noctis medio ſic pulſauit, ĩ cuius domo hoſpes ue
nerat: rogo, tu quare non uel diluculo uigilas, cui eſt
hoſpes in domo? quod ille gratiæ, tu tribue uel pi/
gritiæ: quod ille humanitati, tu neceſſitati ſaltẽ, plus
ſomni, quam tui amator impende: certe ut poſſis ui/
gilare ad uitam, qui dormis ad mortem, quæ ſequũ
„ tur auſculta. Et ego dico, ĩquit. petite, & dabitur uo/
„ bis: quærite, et inuenietis, pulſate, & aperietur uobis.
„ Omnis enim qui petit accipit: & qui quærit inuenit:
„ & pulſanti aperiet. Sed dicis, eſto quod petere poſ/
ſim, pulſare quomodo potero cæleſte ſecretũ? quẽad
modũ? iterãdo preces: & expectãdo iudiciũ largito
ris: moras dantis patientiſſime ſuſtinẽdo: quia qcũq;
cũ ſemel pulſauerit, ĩdignatur mox ſi nõ fuerit audi/

Matt. 6. tus, iſte nõ ẽ petitor ſupplex,ſed ẽ ĩperioſus exactor:
Pſal.26. audi Prophetã dicẽtẽ. Expecta Dñm:uiriliter age: et
confortet cor tuũ. Et ſi iteꝝ diſtulerit ĩ futurũ,tu Do
minũ tuũ patiẽter expecta.Vbi autẽ quid q̃rere debe
as,uis noſſe:ſunt diuitiæ in ſinu pauperis:et regnũ cæ
Luc.17. loꝝ intra te eſt:Intra uos eſt regnũ cæloꝝ,dicit dñs.
Quis ſit autẽ amicus q dormit: & quis eſt amicus q
de uia uenit:et qui ſunt pueri qui dormiũt:et quis eſt
iſte qui pulſat:et cur ſub certo numero tres tantũ po
ſtulat panes:cũ petiero,q̃ſiero,pulſauero, et peruigil
inquietator accipere meruero,uobis amicis mei Do
mini non negabo. Sed dicitis mihi,ecce amicus Do/
mini tui uenit ad te:iſte dare,non accipere cõſueuit:
hãc deniq; ſitarciã de uiatici ſui copia paſtor auidus
expleuit:ut de noſtræ paupertatis uiliſſima præpara/
tione guſtaret:nec paſſus eſt intẽpeſta nocte me ſibi
aliunde petere hoſpitũ locupletiſſimus quod habe/
bat.Nec mirũ fratres, ſemper dare uult diues ad pau
perem cum declinat.Iſte illius Euãgelici amici ſem/
per manet ĩ ianua:in iſtius cubili ille cum pueris ſuis
largitor Euangelicus perſeuerat: in cuius corde Pa/
ter,et Filius,et Spiritus ſanctus faciunt ſemper,et col
locant manſionem.Quid plura?Pater eſt:ab ipſo pe
tere,in ipſo quærere, per ipſum pulſare me credidi:
& ideo me uobis datuꝝ nõ incautus ꝓmiſſor aſſerui.

DE BONO PASTORE. SERMO. XL.

VBi uernalis auræ tempus annuos ouiũ
cœperit partus aperire, ubi per cãpos,
prata, uias cœperit fœcũdi gregis ger
mina copioſa diſpergere, paſtor bo/

nus ſeponit,& cantus: & diſcurſu anxio teneros quæ-
rit,legit,colligit fœtus:atq; eos collo,humeris, ulnis,
lætus uector imponit,ut ſaluos omnes perferat, & to
tas perducat ad caulas.Sic nos fratres,ubi quadrage-
ſimæ arridente uerno eccleſiaſticum gregem uide-
mus fundere uberes partus, tractatus noſtri cantus,
& conſueti ſermonis epulas ſeponentes, totam curã
in colligendo,& comportãdo cæleſti germine anxii
grauiſſimo labore dependimus.Sed quia agnos red
ditos gregi,et totos intra CHRISTI uidemus eſſe iã
ſepta,diuinos lætiſſimi reuocamur ad cãtus, domini
ci uobis cibi exultatione tota uitales copias apponẽ-
tes:ut quos ſocios ſenſerimus in labore,participes in
gaudiis habere poſſimus. Et quia præfatio hæc no-
ſtra paſtoris boni fecit,et intulit mentionem: de ipo
qui ſolus bonus,ſolus paſtor,ſolus paſtorũ paſtor ẽ,
tota ſermonis noſtri,et tractatus repleatur, et habea
» tur intentio. Paſtor,inquit, bonus animã ſuam po- Ioã.10.
» nit pro ouibus ſuis. Forté faciat uis amoris: quia nil
durum,nil amarum,nil graue,nil lethale, computat
amor uerus. Quod ferrum? quæ uulnera? quæ pœ-
na? quæ mortes amorem præualent ſeparare perfe-
ctum? Amor impenetrabilis eſt lorica:reſpuit iacu-
la:gladios excutit:periculis inſultat:mortem ridet: ſi
amor eſt,uincit omnia. Sed quæramus,utrũ ſit oui-
bus cõmoda mors iſta paſtoris:quæ deſtituit oues: q̃
lupis tradit inerme pecus:quæ ſic charũ gregem feri
nis morſibus derelinquit: direptioni dat: & exponit
morti: ſicut ipſius paſtoris CHRISTI probatur ex
morte.Ex quo nãq; poſuit ipſe animã ſuam pro oui-
bus ſuis:ſeq; Iudaico furore pmiſit occidi, oues eius

gentilium uelut prædonum diripiútur incurſu: ma/
ctandæ in carceribus uelut latronú claudútur antris:
a perſecutoribus quaſi a ſæuientibus lupis ſine ceſſa/
tione laniantur: ab hæreticis quaſi ab extraneis cani
bus rabido dente carpuntur. Hoc Apoſtolorú peré/
ptus probat chorus: hoc Martyrú toto orbe fuſus cla
mat ſanguis: hoc Chriſtianorum membra data beſtiis,
conſumpta ignibus, demerſa fluminibus, patéter de/
monſtrant: quod utiq; totú ſicut mors intulit, ita ui/
ta potuit prohibere paſtoris. Ideo pro te paſtor amo
rem morte probat: quia cum uideat ouibus iminere
diſcrimen, cum gregé defenſare non poſſit, mauult
mori ante q̃ mali de ſuis ouibus quid uideat. Sed qd
facimus, quia uita mori non poterat niſi uoluiſſet c
datori animæ animá quis tollere potuiſſet nolenti c
» dicente ipſo. Poteſtatem habeo ponendi animam
» meá: & poteſtatem habeo iterú ſumendi eam: nemo
» tollit eam a me. Ergo mori uoluit, qui ſe cum mo/
ri nó poſſet, permiſit occidi. Quæramus ergo huius
quæ uis, quæ ratio, ſit amoris: quæ huius cauſa mor/
tis: quæ huius ſit utilitas paſſionis. Eſt plane uis certa,
uera ratio, cauſa lucens, utilitas tanti ſanguinis pera/
perta: náq; paſtoris una ex morte uirtus emicuit ſin/
gularis: paſtor pro ouibus morti quæ ouibus imine
bat occurrit, ut auctorem mortis diabolum nouo or
dine captus caperet: uictus uinceret: puniret occiſus:
& ouibus moriendo uiam uincédæ mortis aperiret.
Nam & Diabolus dum in hominem tendit, proſiliuit
in Deum: dum in reum ſæuit, incurrit in iudicem: in/
uenit ſupplicium, dum ingerit pœnam: ipſe accipit,
dum dat ſententiam: & uiuens mortaliú paſtu mors

moritur,dum deuorat uitam:abſorbens reos mors; abſorbetur inocentiæ dum deglutit auctorem:& perit mors ipſa quæ perdebat omnes, dum omnium perimere uult ſaluté. Ergo tali forma præceſſit oues paſtor,paſtor ab ouibus non receſſit: nec illas dedit lupis,ſed tradidit lupos illis,quibus donauit ſuos eli/ dere ſic prædones:ut occiſæ uiuerét,laniatæ reſurgerent: ſanguine ſuo tinctæ fulgerent regali purpura: niueo uellere perlucerent: ſic bonus paſtor pro ouibus cum poſuit animam, non amiſit: & oues taliter tenuit,non reliquit:nec deſtituit oues taliter, ſed inuitauit: quas per mortales campos, per iter mortis, uitalia uocauit,& perduxit ad paſcua. Sed dicit aliquis: quando hæc erunt? Ecce interim oues, ideſt, Apoſtoli,Prophetæ, Martyres, & Cõfeſſores iacent ſepulti:diſcerpti toto ſpargũtur in orbe:inuoluti ſanguine tetris clauduntur ſepulchris. Et quis dubitat quod reſurgant, uiuant, regnent occiſi Martyres, quando CHRISTVS illis reſurrexit,uiuit,& regnat, occiſus? Audi uocem paſtoris huius. Oues meæ uocem meam audiunt:& ſequuntur me. Neceſſe eſt ut quæ ſunt ad mortem ſecutæ,ſequantur ad uitã: quæ ad contumeliam comitatæ ſunt, comitentur ad honorem:& ſint participes gloriæ,quæ paſſionis participes extiterunt. Vbi ſum,inquit,ego,ibi erit & miniſter meus.Vbi? utiq; ſuper cælos,ubi CHRISTVS eſt ad dexteram Dei ſedens. Homo non te turbet fides:ſpes te longior non fatiget:quia certa tibi res eſt, quæ in ipſo tibi rerum ſeruatur auctore. Mortui, inquit,eſtis: & uita ueſtra abſcõdita eſt cũ CHRISTO in Deo:cũ auté apparuerit CHRISTVS uita ueſtra, Ioã.12. Colo.3

tunc et uos cum illo apparebitis in gloria. Laborans meſſor quod in ſemine nō uidet, uidebit in meſſe: & quod in ſulco deflet, gaudebit in fructu.

DE IEIVNIO, ET ELEEMOSYNA. SERMO. XLI.

Bella gentiū legimus ſuperaſſe q̄ plurimos, quos tñ pugnas carnis legimus non uiciſſe: & audiuimus eos dediſſe delictis pectora, q dorſa hoſtibus nō dederūt. proh dolor, uictores gētium uitiorꝫ fuiſſe captiuos: nationū dominos turpi ſeruiſſe criminibus ſeruitute: ſtetiſſe inter ſæuientes gladios, et īter eneruata lenocinia corruiſſe: regnis fuiſſe terrori, ludibrio fuiſſe peccatis: aduerſas acies cōtriuiſſe ieiunos, et crapulatos ſuarꝫ caſtra diſſoluiſſe uirtutū: iacuiſſe effuſo uino, qui iacere effuſo ſanguine neſcierunt. Vnde eſt hoc? unde? quia hoc nō eſt ratio, ſed languor: non uita, ſed febris: phreneſis, non natura. Nā quotiens ciborꝫ cruditas uitalia deiicit, infirmat ſtomachū, corrumpit ſanguinē, uitiat humores, ſuccendit cholerā, extremū febris gignit incendiū, totiēs æger mentē perdit: amittit ſenſum: fertur deſideriis: cōtrariis urgetur: ſalutaria reſpuit: quærit noxia: fugit curā: tunc medici ſtudio parant abſtinētiæ remedio ſubuenire, ut ſanetur: ut ſanet abſtinētia, quod uoracitas ſauciarat. Et ſi pro tēporali cura ægri medicis obediunt, ſeruant arduā parcitatē, quare pro ſempiterna ſalute ſit durū CHRISTO moderatis obedire ieiuniis? corpus gubernare mēſura?

mentem regere parcitate? ſenſum ſobrietate frena
re? Sicut terræ nubes caligant cælum, ſic obſcurant
animas intemperata conuiuia: ſicut uentorū turbi-
nes elementa confundunt, ſic fercula congeſta ſto-
machū conturbant: ut nauem fluctus, corpus ebrie-
tas ſic demergit: hominē dat in profundū: lucra uitæ
aufert: mortis facit ſubire naufragiū. Eſt ergo febris,
eſt febris, quā beatus Apoſtolus anhelare i humanis
uiſceribus ſic deplorat. Scio quia non habitat in me, Rom.7.
hoc eſt, in carne mea, bonū: ſi non bonū, utiq; malū:
quod malū? Fragilitas certe, quæ dū ſerpit in carne i
uenis æſtuat, intrat oſſa, conditur in medullis, feruet
in ſanguine, in uitiorum phreneſim ſic erumpit. Fra-
gilitas febris naturæ, languorū mater, genetrix paſ-
ſionū: fragilitas eſt, quæ nobis ius neceſſitatis impo-
nit: et ubi neceſſitas, nō uoluntas: ubi extat de condi-
tione captiuitas, iudicium de poteſtate non conſtat.
Fragilitas eſt per quā uadit homo nō quo inuitat uo
luntas, ſed quo neceſſitas ducit: audi Apoſtolū dicen
tem. Non quod uolo hoc ago. Fragilitas dum parat Rom.7.
homini neceſſaria, facit illum ad non neceſſaria per
uenire: dum parat cibū, perducit ad crapulam: ebrie-
tatem ſuadet, dum potū miniſtrat: offert ſomnū, ut
inertiam tradat: cura uentris onerat, ut ſalutis aufe-
rat curā: dat carni totum, ut animæ nil relinquat: fa-
cit corpus paſſionū pōpā: facit ut ſit homo ſua mors:
uita uitiorū. Vnde ſi ſe homo taliter ſentit ægrotum,
medico ſe cæleſti tradat: ſecure eius monitis acquie-
ſcat: a cibis ſe temperet: menſurā ſeruet in potu: ut
poſſit ſic fragilitatis ſuperare languorē: fragilitatem
fugere paſſionū: febrem, ac phreneſim uitare uitiorū.

Abſtinentia eſt hominis prima medicina,ſed ad ple nam curã miſericordiæ requirit expenſas.Abſtinen/ tia extinguit febrem,ſed areſacta membra longæ fe bris incendio,niſi largo infundantur unguento, niſi blandiſſimis rigentur fomentis,niſi iuuentur medi/ cinæ ſumptu,ad integram ſanitatem redire non poſ ſunt:ſic ieiuniũ quáuis excludat uitiorũ morbos,car nis amputet paſſiones , criminũ cauſas propellat,ta/ men ſine miſericordiæ unguento,ſine pietatis riuo, ſine eleemoſynæ ſumptu,perfectam ſalutem menti/ bus non reponit.Ieiuniũ ſanat uulnera peccatorum, ſed cicatrices uulnerũ ſine miſericordia non emun/
Luc.ii. dat : audi Dominũ dicentẽ.Date eleemoſynã:et ecce ſunt uobis oĩa mũda . Ieiuniũ ſingulari cultu euellit uitia:eradicat crimina:ad fructus bonos agrũ parat et mentis, et corporis ; ſed niſi miſericordiæ fecerit fundaméta,ſeniũ eſt ſtudium ieiunantis. Ieiuniũ eſt ſanctitatis hoſtia,ſacrificiũ caſtitatis, ſed ſine miſeri cordiæ incenſo ad diuinũ non poteſt conſpectum in odorem ſuauitatis aſcendere . Quod anima eſt cor/ pori,hoc miſericordiã conſtat eſſe ieiunio : quando ieiuniũ ex miſericordia uiuit, tunc uiuificat ieiunan tem.Ieiunium uirtutum nauis portat quæſtũ uitæ:lu crum ſalutis aduectat.Sed qui intrat carnis pelagus, ſcindit uitiorũ fluctus, inter ſcopulos criminũ trãſit, præterit littora paſſionũ,niſi cito portũ pietatis itra/ uerit,exercere uirtutes non poteſt: lucrum nõ poteſt habere uirtutum.Qui ſe ſtare nouit in huius uitæ lu/ brico,qui ſe intelligit carnis uiã tranſire per lapſum, qui ſe ſentit incurſionibus ignorantiæ, negligentiæ caſibus ſubiacere,ſic ieiunium teneat , ut miſericor/

diam non relinquat. Ieiuniū nobis aperit cælū: ieiu-
nium nos intromittit ad Deum: ſed niſi tunc affuerit
nobis miſericordia noſtrarum patrona cauſarū, qui
de innocentia conſtare non poſſumus, ſecuri de ue-
nia non erimus: dicente Domino. Iudicium ſine mi- Iac. 2.
ſericordia illi, qui non fecerit miſericordiam. Dies
gratus, ſed gratior eſt ſerenus: erit ergo ieiunium no-
ſtrum illo clarius, ſi nobis quadrageſimæ dies ſplen-
dor miſericordiæ det ſerenos. Clamat Deus: Miſeri- Oſee. 6.
cordiam uolo. Homo da Deo quod uult, ſi uis tibi
dari a Deo quod uis. Miſericordiā uolo. Dei uox eſt:
Deus a nobis miſericordiam petit: & ſi dederimus,
quid dicturus eſt? illud quod hodie lectum eſt. Eſu- Mat. 25.
riui, & dediſtis mihi manducare: ſitiui, & dediſtis mi-
hi potum. Et quid? Venite benedicti patris mei: per-
cipite regnum quod uobis paratum eſt ab origine
mundi. Qui dederit eſurienti panem, dabit ſibi re-
gnum: negabit ſibi fontem uitæ, ſitienti aquæ calicē
qui negarit. Amore pauperis Deus ſuum regnum uē-
dit: & ut emere illud omnis homo poſſit, fragmen-
tum panis ponit in pretiū: quia uult habere omnes,
qui tantum petit pretii, quantum hominem ſcit ha-
bere. Deus regnum ſuum fragmento panis uendit:
quis excuſare poterit non ementem, quem tanta ui-
litas uenditionis accuſat? Fratres prandium noſtrū
ſit pauperis cœna: ut menſa CHRISTI noſtrum pa-
retur in prandium: promittente ipſo, cum dicit. Mā- Luc. 22.
ducabitis in menſa mea in regno meo. Fratres ſint
deliciæ pauperū noſtra ieiunia, ut temporale ieiuniū
noſtrum in æternas poſſit nobis delicias immutari. Ho-
mo dādo pauperi das tibi: quia quod pauperi nō de

deris habebit alter. Tu ſolum quod pauperi dederis hoc habebis.

DE EISDEM. SERMO.XLII.

IEiunii bona fratres, prout potuimus, ſuperiori ſermone perſtrinximus: et ꝙ eſſet oratio cognata ieiunio patefeci/ mus ipſa cõcluſione ſermonis. Sed qa ieiuniũ ſine miſericordia deficit, ieiu/ nium ſine pietate ieiunat, ſine miſeratione infirma tur oratio: oratio ſine largitate laſſeſcit, reficiamus noſtrum miſericordiæ exhibitione ieiuniũ: oratio/ nem noſtrã pietatis erigamus auditu: adhibeamus ieiunio miſericordiam patronã: quia fames eſt aua/ ritiæ, ieiunium ſine miſericordia: cupiditatis pœna eſt, ſine pietate ieiunium: ultio non deuotio eſt, non Deo ieiunare, ſed ſacculo: atterere ſe abſtinentia, et hydropi cupiditatis ĩflari: exonerare uentrem cibis, et mentẽ pecuniæ põdere prægrauare: ipſum ſe redi git in ſacculũ, qui pecuniã neſcit prorogare, ſed clau dere: iſte alienoꝝ cuſtos, non dñs eſt ſuoꝝ: quia parat alii, negat ſibi, cũ miſericors eroget, quod auarus op preſſit. Eſt ager cultus ſine ſemine, ſine miſeratione ieiunans. Ager cultus caret ſentibus: uitat gramina: euadit totũ qđ eſt negligẽtiæ, qđ ẽ ſqualloris: ſed ſi/ cut ſine ſemine fit ſterilis, ĩpo cultu fructũ nõ dat, dat laborẽ, et ad bonã frugẽ nõ ualet peruenire, ieiunãs ita excolit animã: purgat ſẽſus: cor mũdat: abſcindit uitia: eradicat crimĩa: dat mẽti cultũ: corpori dat de/ corẽ: ſed ſine miſericordia ad fructũ uitæ nõ puenit:

ad ſalutis præmiũ non uadit. Quod eſt ſine rege au/
la regia, hoc eſt ſine largitate ieiuniũ. Aula regis ful
get auro: nitet marmore: picturis ſplendet: grande/
ſcit ſpatiis: leuatur culmine: amœnatur uiretis: ipſo
terribilis eſt ſecreto: ſed ſine rege honorem non ha
bet: caret gloria: eſt uacua ſolitudo: ẽ clauſa eremus:
eſt horribilis ſolitudo: ſic ieiunium lucet innocen/
tia: radiat caſtitate: fulget actu: pingitur moribus: in/
ceſſu micat: ſanctitatis toto magnificatur ornatu: ſed
ſine miſericordia gloriã non habet: mercede caret:
palmã nõ tenet: perdit fiduciã ſupplicandi: ĩpetrandi
meritum nõ capeſcit: atteſtante ſcriptura quæ dicit.
Qui claudit aurem ne audiat infirmũ, et ipſe clama/ Prou.21
bit, & non erit qui exaudiat. Quomodo petet miſeri iuxta .lxx.
cordiam qui negarit? Iudicium, inquit, ſine miſeri/ Iac.2.
cordia fiet illi qui non fecerit miſericordiam. Miſe/
ricordiã qui non dat alteri, tollit ſibi. Miſericordia ſi
bi erit, qui ſpargit pauperi. Diſperſit, ĩquit, dedit pau Pſal.iii.
peribus: iuſtitia eius manet in ſæculum ſæculi. Miſeri
cordiã qui ſeminat inopi, ſibi metet. Qui ſeminant, Pſal.125
inquit, in lachrymis, in gaudio metent. Non ſic iber
infundit terrã, quomodo ieiuniũ lachrymæ rigant
pauperũ. Homo in lachrymas pauperũ iacta ſemina
ieiunii tui: quia ſiccantur ieiunii uirtutes, areſcunt ie
iunantium meſſes, quæ pauperũ fletibus non fuerint
irrigatæ. Cæli pluuia ĩfundit terrã, lachrymæ paupe/
ris cælum rigãt: ergo ſitit cælum: & expectat de plo/
ratu pauperũ uicem roris: quia miſericordia arat cæ
li campos: ſulcos ducit pietas per ſuperna: illic miſe/
ricordia ſeminat: quia quæ ſuſceperit manus paupe/
ris, ibi metit: ibi ſegetem colligit, qui ſemen ſuũ pau/
peri cõmiſerit hic ferendũ. Beatus cui ſeminanti ſic

æterna horrea perpetē præparantur ad uitam. Hunc
ſerentē beatus Apoſtolus perſcribebat: cum diceret.
2.cor.9. Hoc autem dico: Qui parce ſeminat, parce et metet:
& qui ſeminat in benedictionibus, de benedictioni/
bus et metet: unus quiſq; ſicut propoſuit cordi ſuo,
non ex triſtitia, aut ex neceſſitate: hilarem enim da/
torem diligit Deus. Magna ſunt opera Domini, ſed
magnitudinem præcellit miſericordiæ magnitudo:
p̄s.110. nam quum dixiſſet Propheta, Magna opera Domi/
p̄s.144. ni: adiecit alibi, Miſericordiæ eius ſuper omnia ope/
ra eius. Miſericordia fratres, implet cælū: replet ter/
Pſal.35. ram. Domine, iquit, in cælo miſericordia tua. Et idē
Pſal.32. ipſe. Miſericordia Domini plena eſt terra. Et re uera
fratres periiſſet totū quod Deus fecerat, niſi miſeri/
cordia ſubueniſſet. Culpa, & ultio quicquid in hunc
mundum uenerat auferebant: quia & fragilitas ſem/
per tendebat ad lapſum, et cogebatur ad uindictam
Iſa.14. ſemper cenſura iudicātis. Sic Angelus deiicitur e cæ
Geñ.3. lo: ſic de paradiſo exulat homo: ſic mundus diluuio
Geñ.7. deletur: ſic gentes confunduntur linguis: dantur gla/
Geñ.ii. dio: ſic exuruntur urbes incendio diuino: ſic ex Aegy
Geñ.14. pto plebs educta in eremo occulebat: ſic terra hians
Geñ.19. uorat populū: & ne multis, ſic Iudæam ultor CHRI/
Exo.19. STI ſanguinis Romanus deleuit exercitus. Hæc eſt
Num.16 CHRISTI magna, larga, ſola miſericordia, quæ iu/
Mat.24. dicium omne in diem ſeruauit unum: & homini to/
tum tempus ad pœnitentiæ deputauit inducias: ut
quod de uitiis infantia ſuſcipit, rapit adoleſcentia, in
uadit iuuētus, corrigat uel ſenectus: & de peccato uel
tunc pœniteat, quando ſentit iam ſe non poſſe pecca
re: & tunc ſaltem reatum deſerat, quando illum reli/

querit iam reatus:faciat de neceſſitate uirtutem:mo
riatur innocens, qui totus uixit in crimine. Hinc eſt
quod Propheta ad miſericordiam currit totus: quia
fiduciam de ſua iuſtitia nō habebat. Miſerere, inquit, Pſal. 50.
mei Deus ſecūdum magnam miſericordiam tuam.
Et quare magnam? quia, Miſericordia tua, inquit, Pſal. 85.
magna eſt ſuper me: et eruiſti animam meam ex in/
ferno inferiori. Et ſi Deus reddit per miſericordiam
quod per iudicium deperierat, homo tibi quid ſta/
re, quid conſtare ſine miſericordia tu putabas? Pro
batum eſt ergo tibi non ieiunium ſolum, ſed omnes
ſine miſericordia nutare uirtutes. Abraham cæleſtis Gen. 18.
conuiuii principem humanitas ardens Deo impen/
ſa perficit: nam quia duos cum Deo terrenam ſuſce/
pit ad menſam, orientis, & occidentis populum men
ſam ſuſcepit ad cæleſtem. Venient, inquit, ab oriēte, Mat. 8.
& occidente, & recumbent cum Abraham, Iſaac, &
Iacob in regno cælorum. Loth quia hoſpitio ſuſce/ Gen. 19.
pit Angelos, iudicium præuenit: Hinc gehēnam uicit
in carne: miſericordem neſcit diuinus ignis exurere.
Facit ergo miſericordiam qui uult gehennæ incen/
dium non timere. Deniq; ueniens CHRISTVS ante
de miſericordia diſputat, q̄ iudicet de reatu. Cum ſe Mat. 25.
derit, inquit, ſuper thronū gloriæ ſuæ, dicet. Eſuriui
& nō dediſtis mihi mādu care. Nō dixit occidiſtis, fur
tum feciſtis, ſed eſuriui ego: & nō dediſtis mihi man
ducare. De crimine non præſtabit cauſas, cui de mi/
ſericordia cauſa conſtabit. Quare? quia, date elee/ Luc. 11.
moſynam: & ecce ſunt uobis omnia munda. Non iu/
dicabitur de culpa, cui de largitate laus defertur a iu
dice: uindictam nō exigit, humanitatis debitum qui
fatetur. Eſuriui, inquit, et dediſtis mihi manducare.

Mâducat Deus in cælo panem, quem perceperit pau
Mat.25. per in terra. Quâdiu feciſtis uni ex minimis iſtis,mi/
hi feciſtis. Da ergo panem,da potum,da ueſtimen/
tum,da tectum,ſi Deum debitorem,nõ iudicé uis ha
bere:nihil nos nocebit in terra, ſi nobis in cælo miſe
ricordia ſit patrona.

DE ORATIONE, IEIVNIO, ET ELEE/ MOSYNA. SERMO.XLIII.

POpulis populariter eſt loquendum:cõ/munio cõpellanda eſt ſermone cõmu/ni:omnibus neceſſaria dicẽda ſunt mo re omniũ: naturalis lingua chara ſim/plicibus,doctis dulcis:docens loquatur oíbus profutura: ergo hodie imperito uerbo ueniã dent periti.Tria ſunt, tria fratres, per quæ ſtat fides: conſtat deuotio:manet uirtus:Oratio,Ieiuniũ,Miſe/ricordia.Quod oratio pulſat,impetrat ieiuniũ:miſe/ricordia accipit. Oratio,Miſericordia,Ieiunium, ſũt hæc tria unum:dant hæc ſibi inuicem uitam.Eſt nãq; oratiõis anima ieiuniũ:ieiunii uita miſericordia eſt. Hæc nemo reſcindat: neſciunt ſeparari. Horum qui unum habet,iſta qui ſimul nõ habet,nihil habet,Er/go qui orat,ieiunet:q ieiunat,miſereatur: audiat pe/tentem,qui petens optat audiri:auditũ Dei aperit ſi/bi,qui ſuum ſupplicanti non claudit auditũ. Ieiuniũ ieiunator intelligat,eſurientẽ ſentiat,qui uult Deum ſentire quod eſurit:miſereatur, qui miſericordiã ſpe rat:pietatem qui quærit,faciat:qui præſtari ſibi uult, præſtet.Improbus petitor eſt, qui quod aliis negat ſi bi poſtulat. Homo eſto tibi miſericordiæ forma: ſic quomodo

quomodo uis,quantum uis,quam cito uis,miſericor
diam tibi fieri:tam cito alii,tantum,taliter,ipſe miſe
rere.Ergo oratio,miſericordia, ieiunium, ſint unũ
patrocinium pro nobis ad Deum:pro nobis hæc ad/
uocatio ſint una:una hæc pro nobis oratio ſint trifor
mis.Hæc ſunt fratres, hæc ſunt quæ tenent cœli arcẽ:
quæ ſecretum Dei iudicis pulſant: quæ ante tribunal
CHRISTI causas humani generis exequuntur: quæ
iniuſtorum petunt indulgentiam: reorum ueniã pro
merentur.Hæc cui in cæleſtibus non aſſiſtunt,ipſe nõ
ſubſiſtit in terris:hæc cum teneant in cæleſtibus prin
cipatum,in terris rerum ſummã moderantur:hæc re
gunt proſpera:hæc aduerſa propellũt:uitia extinguũt
iſta:uirtutes iſta ſuccendunt:hæc reddũt caſta corpo/
ra:corda pura:hæc pacem membris, mentibus dant
quietem:humanos iſta ſenſus ſcholam faciunt diſci/
plinæ:per hæc in templum Dei pectora humana con
ſurgunt:hæc hominem præſtãt Angelũ: homini dei
tatis deferunt hæc honorem.Hinc eſt, quod fit horũ
ſuffragio Moyſes Deus:& ad triumphos ſuos milita/ Exod.7.
re ſibi omnia mandat elementa:iubet mare diſcede/ Exo.14.
re: durari undas:profunda ſiccari: cœlum pluere dat Exo.16.
frumenta:uentos ſpargere cogit carnes:noctem ſplẽ Exo.13.
dore ſolis illuſtrat:ſolem nubis temperat uelamẽto: Nu.28.
petrã percutit,ut de recenti uulnere frigida ſitiẽtibus Exo.24.
det fluenta:primus dat terris legem cœli: ſcribit uitæ &.75.
normã:figit terminos diſciplinæ.Per hæc Elias ne/ 4.Reg.2
ſcit mortẽ:relinquit terras: cœlos intrat: cõmoratur
Angelis:cõuiuit Deo:et terrenus hoſpes ſupernas poſ
ſidet mãſiones.Per iſta Iohãnes fit Angelus in carne: Mar.1.
cæleſtis in terra:et auditu,uiſu,tactu, totam ſolus ca/
pit,tenet,complectitur Trinitatem. Et nos fratres, ſi

uolumus Moyſi gloriæ, Eliæ uitæ, Iohannis uirtuti/
bus, omnium ſanctorũ meritis applicari, inſiſtamus
orationi: uacemus ieiunio: miſericordiæ ſeruiamus;
qui in his uixerit, qui per iſta fuerit cõmunitus, iacula
peccati, diaboli tela, mundi machinas, uitiorum cu/
neos, mala carnis, uoluptatũ laqueos, arma mortis,
Chriſtianus armiger, bellator Dominicus non time/
bit: ſed nos qui ad incerta conſurgimus, qui inter inſi
dias diem ducimus, qui horarum uarietates, momen
torum motus, uerborum lapſus, actuũ pericula ſuſti/
nemus, quid eſt quod Eccleſiã mane nolumus intra/
re? quid eſt quod matutina prece totius diei cuſto/
diã nolumus poſtulare? quid eſt quod homini aſta/
re toto tempore libet: & Deo aſſiſtere nec puncto li/
bet? Non eſt noſtrum fratres, nõ eſt noſtrum, inimi/
ci eſt iſta ſurreptio: decipere parat quos non patitur
orationibus cõmuniri. Quid de aduerſis queritur, qui
ſibi proſpera non precatur? Audiamus uocẽ Dei mo
Mat. 26. nentem. Orate ne intretis in tentationẽ. In tentatio/
nem uadit, qui ad orationem non uadit. Hoc ſciens
Pſal. 94. propheta cantabat. Venite adoremus, et procidamus
ante eum: et ploremus coram Domino qui fecit nos.
Putas ne ante Deũ lachrymas fundere dignatur, qui
uerba nõ dignatur expromere? Maniceemus, oremus,
uel humano timore, ſi non amore diuino; ſi non in/
uitati bonis, uel coacti malis. Mala tempora facit no/
bis contemptus Dei, temporũ curſus non facit. Quod
ergo contemptu perdidimus, ieiuniis conquiramus:
animas noſtras ieiuniis immolemus: quia nihil eſt
quod Deo præſtantius offerre poſſimus, probãte pro
Pſal. 50. pheta, cum dicit, Sacrificium Deo ſpiritus contribula
tus: cor contritum, & humiliatum Deus non ſpernit.

Homo offer Deo animā tuā ,& offer oblationem ie/
iunii:ut ſit pura hoſtia:ſacrificium ſanctum:uiuens ui
ctima,quæ et tibi maneat,& data ſit Deo.Hoc qui nō
dederit Deo excuſatus non erit:quia daturus , ſe non
poteſt non habere.Sed accepta ut ſint iſta, miſericor
dia ſubſequatur: ieiunium non germinat,ſi de miſe/
ricordia nō rigetur:ſiccatur ieiunium miſericordiæ
ſiccitate: quod imber terris , hoc ieiunio miſericor/
dia eſt.Quamuis cor excolat,carnem mundet, eradi
cet uitia,uirtutes ſerat,ſi miſericordiæ fluenta nō de/
derit,fructum non colligit ieiunator.Ieiunator ager
tuus miſericordia ieiunante ieiunat : ieiunator quod
tu in miſericordia fuderis,tibi in horreo hoc redun/
dat.Homo ergo ne ſeruando perdas ; collige proro/
gando: homo dando pauperi da tibi , quia tu quod
tu alteri reliqueris non habebis.

IN PSALMVM PRIMVM, SERMO. XLIIII.

PEritus medicus quotiens uario languo
re defeſſis plenā deſiderat conferre me
dicinam,altas aperit morborum cau/
ſas:latentes peſtilentiæ exponit incur/
ſus:peſtiferas caueri commonet regio/
nes:ꝗplurima remediorum genera demonſtrat: her
barum uires pandit: medicamentorum loquitur qua
litates:obedientibus promittit longiſſimam ſanita/
tem:ſic ægros arduas,& aſperas ſuadet,& perducit ad
curas.Hinc eſt quod Propheta ſanctus corporis, ani/
mæq; medicinam cælitus prolaturus,impietatis pro
fundos patefecit receſſus:opertos peccatorum nudat

morbos:iniquitates oſtentat:ſecretum uirus, uitiorũ naturas,origines delictorum,radices criminum mirabili ratione depromit.Sic ægras mortalium mentes moderatione pia,pro ætate,pro ſexu, pro tempore,pro uiribus ad ſalutem perpetem diuina curatione perducit.Pſalmus quem hodie cãtauimus pſalmorum præfatio eſt,immo eſt pſalmorũ pſalmus:titulorum titulus:eſt argumentum generans argumenta: eſt tota cauſa ſequentium canticorum.Et ſicut clauis aulæ regalis ubi primã ianuã patefecerit, penetrales reddit intimas,ac multiplices manſiones:ita pſalmus iſte ubi reſerauerit aditus intelligentiæ primos,pſalmorum omniũ pandit myſterium:pandit ſecretum.
,, Beatus uir qui non abiit in conſilio impiorum: & in
,, uia peccatorum non ſtetit:& in cathedra peſtilentiæ
,, non ſedit. Beatus uir: ſicut dimicaturo cum beſtiis, & grauiſſimorum certaminum diſcrimina ſubituro pronuntiantur ante brauia, præmia,coronæ,propheta beatitudinem ſic præmiſit, ut prouocaret hominẽ totam,quam poſt enumerat,criminum uincere feri/
,, tatem. Beatus uir qui non abiit in conſilio impiorũ:
,, & in uia peccatorum non ſtetit. Quod in cõſilio abire,& in uia ſtare dixit,forſitan uideatur abſurdũ: cũ in conſilio conſiſtere,et in uia abire magis hominũ ſit in uſu.Peruerſa quidẽ ſunt uniuerſa peruerſis:nec poſſunt tenere ordinem quæ per ordinem nõ aguntur:tamen hic propheta nõ de corporis loquitur,ſed mentis inceſſu:neq; prohibet pedũ lapſus, ſed ruinas
,, arcet animarum. Beatus uir qui non abiit in conſi/
,, lio impiorum. Abiit,abiit a ſe,a Deo impius cum receſſit:nec ſtat in cõſilio impiis cogitationibus qui uagatur.Iſte modo fertur ad cœlum:modo refertur ad

terras:iactatur per maria:leuatur fluctibus:mergitur in profundo: cumq; ſua ſemper mente uolutetur ut ebrius,non ſe computat,et computat cælum: qui ſe ſcire exiſtimat totum, ſe neſcit:qui ſi ſciret ſe, nunq̃ cælum,ſolem,lunã,ligna,lapides adoraret, quæ ſunt omnia ſuæ data,et ſubdita ſeruituti: ſed adorat lapidem,ſeruit ligno,qui Deo uiuo,Deo uero ſeruire cõtempſit.Et ut ab ipſo principio rerum impietatis facta replicemus,impietatis conſilium perduxit ad inferna Angelum de ſupernis: nuntium cæleſtis ſecreti in Diabolum cõmutauit: hominẽ de regimine uitæ ad mortalis habitaculi trãſmiſit exilium:de Paradiſi deliciis ærumnoſos ſæculi pepulit ad labores: mulierem de uirginitatis gloria gemitus conſcios deiecit ad partus: inde eſt ꝙ anteq̃ gaudeat,non ignorat dolores:& ſoluit ante de reatu pœnã, q̃ ſobolis gaudeat de proceſſu.Multiplicans,inquit,multiplicabo triſtitias tuas,& gemitus tuos:in triſtitia, & gemitu paries filios.Qualis finis eſt,ubi eſt origo pœnalis? in uita lætitiam quã tenebit,qui uitæ ſumit exordiũ de mœrore? Hoc Propheta nouerat qui dicebat.In iniquitatibus conceptus ſum:et in delictis peperit me mater mea.Si ſic fratres ab utero in uiam proiicimur peccatorũ,et delictorum iter totas currimus per ætates,cogitemus infantiæ uanitates:adoleſcentiæ lapſus: iuuẽtutis ruinas:ſenectutis morbos:et tunc nos non uiam uitæ,ſed peccatorũ uiam carpere ſic uidebims. Hanc uiam notat CHRISTVS ſic dicendo.Quã lata,& ſpatioſa uia, quæ ducit ad perditionem:& multi ſunt qui intrant per eam.Delictis lata,diffuſa fluxibus, criminibus ſpatioſa,et uere uia eſt uita præſens, in quã uenit,et uadit homo.Generatio,inquit,uadit;et gene

Geñ. 3. · Pſal. 50. · Mat. 7. · Eccles. 1

ratio uenit:& terra in æternum ſtat. Et ideo ante di-
„ xit: Beatus uir qui non abiit in conſilio impiorum:
„ & in uia peccatorum non ſterit. Non dixit, non ue-
nit: nemo enim in uiam nō uenit peccatorum, in qua
nos lex ipſa naturæ perducit, & mortis: ſed beatus ille,
qui non ſtat in ea. Stat ille, ille demoratur in ea, qui
leuat onera peccatorū: et honuſtus uiator tarde per-
uenit: et cæleſtem clauſam ſibi inuenit manſionem.
Iſtis ponderibus impeditus flebat Propheta, dicens.
Pſal. 37. Iniquitates meæ ſuperpoſuerunt caput meum: et ſi-
cut onus graue grauatæ ſunt ſuper me. Et quia toto
uitæ tēpore has ferebat, exclamat. Miſer factus ſum,
& curuatus ſum uſq; in finem. Peccatorum uiam uia-
tor ille pertranſit, qui mala huius uitæ uidet, ſed de-
ſpicit: ſentit, ſed calcat: patitur, ſed uincit: et dum fu-
git illa, plus currit: unde illi occurrit cæleſtis ianitor:
cæleſtis illi manſio ſe non claudit. Sed quid eſt quod
peccatorum uiæ impietatis conſilium ſic præmiſit:
„ Beatus uir qui non abiit in conſilio impiorum: et in
„ uia peccatorum non ſtetit? Quia & ſi natus homo
mox peccatorum uenit in uiam, iacet tamen primū;
non mox peccati currit in uiam: ſed ubi cœperit im-
pietatis uenena guſtare, tunc ſaporem trahit de pin-
guedine peccatorum. Impius in Deum tendit: a Deo
uadit cum delinquit: peccatores Deus contemnit, qui
ante mandauit non debere peccare. Lucem tenebræ
fugiunt: tenebræ luce redeunt abſcedente: ubi Deus,
peccatum nullum: ubi peccatum, non ibi Deus. Et ut
ſcias homo a conſpectu Dei hominem uiam curſita-
Pſal. 9. re peccatorum: audi prophetam: Non eſt Deus in cō-
ſpectu eius: polluuntur uiæ eius in omni tēpore. Gra
uius ergo homo tunc in uia labitur peccatorum, quā

„ do in ea per prærupta impietatis illabitur. Et in ca/
„ thedra peſtilétiæ non ſedit. Impietatem probat,qui
facit:qui facit,amat:qui amat,nó poteſt non docere:
hinc eſt quod docés impietatem , peſtilentiæ reſidet
in cathedra:& ſermone mellito uirus doctrinæ letha
lis audientibus ſic diffundit.Peſtilentiæ cathedrá Phi
loſophiam poſuit: quæ docuit aut Deos multos , aut
eum qui eſt,uel non eſſe,uel non poſſe docuit inueni
ri:qui ipſam creaturam naturæ dedit,ut naturæ nega
ret auctorem.Cathedram peſtilentiæ Phariſæus pro
poſuit:qui traditiones humanas decretis cœleſtibus
anteponens,uaſtá lucé fudit populo Iudæorú. In ca/
thedra peſtilétiæ Hæreticus ſedit:qui ſub ſpecie fidei,
„ fidei ſcindit,rumpit, diſtrahit unitaté. Beatus ergo
„ uir qui non abiit in conſilio impiorum:et in uia pec/
„ catorum non ſtetit:et in cathedra peſtilentiæ non ſe/
„ dit. Et plane beatus,quia iſta tria declinando ad Tri
nitatis beatitudinem meruit peruenire. Meditetur er
go in lege Domini,& meditetur die,ac nocte,ut quæ
ſequuntur mereatur uidere in futuro:et audire latius
tempore competenti.

IN PSALMVM .VI. SERMO.XLV.

RESponſorium quod hodie Propheta
ſupplicante cantauimus,opportunum
tempori,aptú malis præſentibus, me/
cum ueſtra probat , & cognoſcit affe/
„ ctio. Domine,inquit,ne in ira tua ar/
„ guas me : neque in furore tuo corri/
„ pias me. Et Deus tumeſcit ira ? caleſcit furore?

abſit fratres:Deus nec ſubiacet paſſioni,nec ira accen
ditur,nec furore turbatur , ſed ira Dei eſt delin/
quentium pœna:furor Dei eſt ſuppliciũ peccatorum.
Fratres,puluere concreti,plaſmati luto,calcamur ui/
tiis:ſubdimur delictis:curis cõficimur:areſcimus mẽ
bris:morte diſſoluimur:fœtidis horremus ſepulchris:
& ſic inhabiles ad uirtutes,ad uitia habiles inuenimur.
Propheta ergo memor fragilitatis humanæ,& carna
lis ſubſtantiæ conſcius;quia non confidebat de meri
tis,ad auxilium miſericordiæ cõuolauit:ut Dei cõſta
ret circa eum de pietate,non de ſeueritate iudicium.
„ Domine ne in ira tua arguas me. Hoc eſt dicere,ar/
gue me,ſed nõ in ira:corripe me,ſed nõ in furore:ar
gue me ut pater,non ut iudex:corripe me non ut Do
minus,ſed ut parens:argue me non ut perdas,ſed cor
ripias:corripe me non ut interimas, ſed emendes : et
„ hoc quare? quoniam infirmus ſum.Miſerere,inqt,
„ mei Dñe,quoniá infirmus ſum. Quid infirmius ho
mine,quem ſenſus fallit:ignorantia decipit:circũue/
nit iudicium : pompa lædit : tempus deſerit : mutat
ætas : hebetat infantia : iuuentus præcipitat : ſene/
ctus frangit? Huic ergo Deum iraſci in ira, indigna/
ri in furore,non eſt,non eſt creatoris pii, ſed eſt ſeue
„ riſſimi cognitoris. Miſerere mei Dñe, quoniá infir/
„ mus ſum. Et quid uis? Sana me Dñe. Sentit iſte ſta
tus ſui uulnera:ſentit morſum ſerpentis antiqui : ſen/
tit primi parentis ruinam:agnoſcit ſe ad has infirmi/
tates ueniſſe naſcendo:agnoſcit ſe ad mortem natu/
raliter perueniſſe:et quia mortem remouere non po
terat ars humana,diuinam cogitur expetere medici/
nam:et ut facilius ægritudinis ſuæ impetret curam,ip
ſius ægritudinis cauſas aperit:qualitates narrat : ma/

gnitudinem pandit:exprimit uim doloris. Sana me
» Domine. quare? Quoniam conturbata ſunt oſſa
» mea. Totam ſtructuram corporis oſſa portant: & ſi
oſſa turbantur,quæ membrorum firmitas? quæ for/
titudo neruorum? ubi carnis miſeranda ſubſtantia?
Turbantur oſſa fratres peccatorum pondere, metu
mortis,terrore iudicii:audi ipſum alibi hoc dicentē.
Non eſt,inquit,ſanitas in carne mea a facie iræ tuæ: Pſal. 37.
non eſt pax oſſibus meis a facie peccatorum meorū.
Et poſt. Anima mea impleta eſt illuſionibus:et nō eſt
» ſanitas in carne mea. Merito ergo addidit. Et ani/
» ma mea turbata eſt ualde. Inter Dei præcepta & cor
dis paſſiones, inter uirtutes & uitia, inter aduerſa &
proſpera,inter pœnas & præmia,inter uitam & mor/
tem,ſtans in acie,bella ſuſtinens, ſuſcipiens uulnera,
raro ſtans,occumbens ſenſu,turbatur anima, turba/
tur ualde:quia carnis impedita pōderibus, priuſq̄ ad
uirtutes ueniat,uitiorū fit ante captiua.Hæc bella de/
ſcribit Apoſtolus cum dicit.Caro concupiſcit aduer/ Gal. 5.
ſus ſpiritum,et ſpiritus aduerſus carnē: ut nō quæ uul
tis,illa faciatis.Et alibi.Video aliam legem in mem/ Rom. 7.
bris meis,repugnantem legi mentis meæ, et captiuū
me ducentem in lege peccati. Allegans ergo beatus
Propheta has infirmitates,hæc bella, has animorum
» turbationes,Deum tali uoce conuenit. Et tu Domi/
» ne uſquequo? Hoc eſt,quouſq; pateris? quouſq; diſ
ſimulas? quouſq; nō ſubuenis? quouſq; diſſipari opus
tuum,deleri imaginem tuam,tuam tibi creaturā pe/
rire permittis? ubi eſt CHRISTVS tuus totiens nun
tiatus? per legem,per nos, per prophetas multifarie
repromiſſus? Veniat,ueniat,priuſq̄ pereunte ſæculo
in ſæculo nil inueniat quod reſaluet. Veniat, ueniat,

ut carnem reparet:innouet animam:ipſam naturam
in cœleſtem cōmutet ſubſtantiam. Veniat, ut peccatū
tollat:mortem deleat:deſtruat infernum:uitam red/
dat:donet cælum:ne amplius terrena labes poſſit in
uobis inuenire quod perdat. Hoc autem petere pro/
phetam ſequens ſermo demonſtrat. Cōuertere Do/
mine. Homo Deo, reus iudici, addictus ſic loquitur
cognitori? Conuertere Domine. Homo peccat, et
Deus cōuertitur? Ita fratres: quia iuxta Prophetam,
Iſa. 53. Iſte peccata noſtra portat:& pro nobis dolet. Et bea/
Iuxta. lxx. tus Iohannes. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit pecca/
Ioā. 1. tum mundi. Suſcepit peccatum, ut peccatum tolleret,
non haberet. Conuertere Domine. Vnde? ubi? De
Deo in hominem:de Domino in ſeruū: de iudice in
patrem:ut pium conuerſio te demonſtret, quem po/
teſtas terribilem cōminatur. Conuertere Domine:
libera animam meam. De inferno inferiori. Saluū
me fac propter miſericordiam tuam. Non propter
meritum meum, quem labor afficit:gemitus ſauciat:
ſoluūt lachrymæ:ira turbat:impugnat inimicus. Sed
hoc ut clareat, ipſa prohetæ decantetur oratio. Sal/
uum me fac propter miſericordiam tuam. Quare?
Quia non eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno
aūt quis confitebitur tibi? Laboraui in gemitu meo:
lauabo per ſingulas noctes lectum meum:lachrymis
meis ſtratum meū rigabo. Hoc dicebat ſanctus Da/
uid in regali uertice conſtitutus:qui ſic agebat princi
patum poteſtatis humanæ, ut in ſe ſanctitatem ſpiri/
tus, prophetiæ gratiam cuſtodiret: et nos in ira tota
Dei poſiti neſcimus dicere: Dn̄e ne in furore tuo ar/
guas me. Terra negat fructus:cælum temperiem: aer
ſalubritatem:hinc peſtilentia ubiq; diffuſa per urbes,

per agros uario morborum genere conſumit genus omne mortalium;&tamen nos non dicimus:Domi/ne ne in furore tuo arguas nos:neq; in furore tuo cor/ripias nos. Ille poſt triumphos gemitibus noctes, & dies lachrymis occupabat,nos ſub hoſtili gladio ſub iacentes,nulla tempora Deo damus:nullas uel ad horā lachrymas Deo fundimus:ſed iugiter rapinis, fraudibus,periuriis,dolis,detractionibus,noſmetipſos tradimus,& donamus,ut magis,magiſq; irā Dei in nos fomentis criminum ſuſcitemus.Venite frates, uenite cum Propheta,Venite adoremus, & procidamus an/ Pſal. 94.
eum:& ploremus coram Domino qui fecit nos: uenite dicamus. Dñe ne in ira tua arguas nos: neq; in furore tuo corripias nos:ut memor miſericordiæ ſuæ iram mutet in miſericordiam:reddat perdita: captiua liberet:noſq; ſibi cū lætitia ſeruire iam donet: qui uiuit,et regnat in ſæcula ſæculorum.Amen.

IN PSALMVM. XCIIII. SERMO. XLVI.

SIcut grauiter æſtuanti,& longo ſitis ardore ſucceſo,fons frigidus,ſatis lætus, & ſatis ſalubris occurrit: ita nobis poſitis in mœrore,& nimium tribulationū pondere depreſſis ad gaudia hodie prophetica uocis extitit cantilena. ,, Venite,inquit, exultemus Domino. ,, Venite:quo? uel unde? ex te homo in te:ubi non locorum mutatio, ſed conuerſio ſenſuum aduerſa depellit: mœrores fugat: deſperationes abiicit: excludit anguſtias: & intra domicilium ſynceri pectoris lætitiæ diuinæ æternam præparat

» māſionem. Exultemus Dño. Et ubi eſt illud, Beati
Mat. 5. qui lugēt? et, Væ uobis qui ridetis? Planc beati qui lu
Luc. 6. gent mundo: & uæ qui rident mundo: ſed beati qui
exultant Domino, qui neſciunt de rapinis, neſciūt de
fraudibus, neſciunt lætari de lachrymis proximorū.
» Exultemus Domino. Ille exultat Domino, qui uer/
» bo, actu, opere, non ſibi, ſed ſuo exultat auctori. Exul
» temus Dño. Ille exultat Dño, cui ſola, & tota lætitia
» ſemper eſt Deus. Iubilemus, inquit, Deo ſalutari no
» ſtro. Nō eſt ouium uox iſta, paſtoris eſt: qui dulci iu/
bilo, et uaria modulatione, aut gregem producit ad
paſcua: aut ſub nemore umbroſo feſſum pecus reti/
net ad quietem: aut alta collium ſalubrioris grami/
nis hortatur cupiditate conſcendere: aut ad deuexa
uallium ſenſim tota neceſſitate deſcendere. Sed bea/
tæ ſunt oues illæ, quæ ſui uocem admittunt paſtoris:
attrahunt: nutriunt: cōgregant: et uere paſtori ſuo iu/
bilant: quæ germina ſui gregis domino multiplica/
» re moliuntur. Præueniamus faciem eius in cōfeſſio/
» ne. Et quis præuenit peccatorum cognitorem? ſcru
tatorem cordium? cogitationum conſcium? futuro
rum præſcium? præſentem ſemper, et ubiq;? ſed præ
ueniendus eſt non ſenſuum uicinitate, ſed ingenii ſa
gacitate nō uelocitate pedū, ſed prouido cōfeſſionis
obſequio: ſiquidem non dixit, præueniamus eum tan
» tum, ſed, Præueniamus faciem eius in confeſſione.
Hoc eſt, cū ſpes miſericordiæ eſt, cum tempus eſt ue/
niæ, cū pœnitentiæ locus eſt, confiteamur patri, ne iu
dicē ſentiamus: prodamus quæ fecimus pietati, ne ſe/
ueritati cogamur exoluere quæ tacemus: dicamus
indulgentiæ tempore delicta noſtra, ne ſi tacemus,
ad excipiendam ſententiā defleamus. Et quid plura

fratres? nō iudicem, ſed iudicium nos hortatur Pro„
„ phera clementiſſimus præuenire. Et in pſalmis, in„
„ quit, iubilemus ei. Ne indicta pectori noſtro irratio„
„ nabilis iubilatio crederetur. In pſalmis iubilemus.
Vt myſticis diſtinguerétur, in pſalmis diuinum reſo
net ſacramentum: et quod ad prouectum ſalutis ani
„ mos promoueat audientium. Quoniam Deus, in
„ quit, magnus Dominus. Hic Dominici corporis ape
rit ſacramentum: quia Deus etiam in noſtro corpore
„ magnus Dominus. Et rex magnus ſuper oēs deos.
iuxta illud. Quis ſimilis erit Deo iter filios Dei? quia Pſal. 88.
omnes ſupernæ Virtutes cū regant cæteros, ipſæ tā
„ men regunt a CHRISTO. Quia in manu eius ſunt
„ omnes fines terræ. Quia quæ in manu Dei ſunt ſi
ne Deo nequeunt obtineri: ſi dilatare fines, ſi proro
gare terminos, ſi deſideramus amiſſa reuocare, Deū
ergo fidei uiribus depcemur: per cuius offenſam no
bis iſta depereunt: & ipſius propitiatione redeunt am
pliata: qui dat ſicut uult: tollit et cū uult: ſi reddere nō
poteſt, omnipotens non habetur: multa facit ad ſuæ
maieſtatis indiciū, ad noſtræ emendationis, & corre
ctionis exemplū. Vacant aliena præſidia, ſi noſtri re
„ gis non ſubuenerint adiutoria. Quoniā ipſius ē ma
„ re, et ipſe fecit illud. Ne putetis quæſitum, inuentū, et
„ non a deo conditum. Ipſius eſt mare, et ipſe fecit il
„ lud: & aridam manus eius formauerūt. Vbi ſunt qui
Deū de materia, et maxime de aqua mundū figuraſ
ſe confingūt? Deus noſter in cœlo, et in terra, nō ut
inuentor, ſed ut conditor materiæ, ex nihilo cuncta
„ perfecit. Venite, inquit, adoremus. Quæ ſequūtur
fratres, ignorantibus ueluti immemorē Prophetam
exultationis ſuæ fuiſſe demonſtrāt, dum prouocatos

„ ad gaudia,mox euocat ad ploratus. Venite, inquit,
„ adoremus,& procidamus ante eũ : & ploremus corã
„ Dño qui fecit nos. Dixerat:Venite exultemus:uerum
hic propheta ſecũ fletus ſuorum nos deſiderat funde
re gaudiorũ:quia ſemper lachrymæ ſicut dolore ma
gno,ita producuntur et gaudio:quæ utiq; interni pe-
ctoris exponunt,& teſtantur affectum. Qui ergo la-
pidibus proſternebamur,& lignis, uero tandem Deo
cognito,uult nos adorare:procidere:& repenſare la-
chrymis, atq; continuo deuotionis obſequio, quod
diu,et longo tempore neglexinius.Plorat ergo,dum
de præteritis pœnitet,gaudet de præſentibus, æſtuat,
et metuit de futuris.Perfectæ autẽ lætitiæ fletus fuiſ
„ ſe ex ſequentibus ſic demonſtrat. Venite adoremus,
„ et procidamus ante eum:et ploremus coram Domi-
„ no qui fecit nos. Et quaſi interrogaretur,quare ẽ red
„ dit cauſas:aperit rationes. Quia ipſe eſt Deus noſter:
„ & nos populus paſcuæ eius : et oues manus eius. Ex
hoc utiq; quantũ deuotus eſt ille qui gaudet, tantum
certe qui contriſtatur ingratus.Sed iam quæ admo-
„ net audiamus intentius. Hodie ſi uocem eius audie-
„ ritis,nolite obdurare corda ueſtra, ſicut in irritatio-
„ ne ſecundum diem tentationis in deſerto: ubi tenta-
„ uerunt me patres ueſtri:probauerũt,et uiderũt ope
„ ra mea.Quadraginta annis proximus fui generatio
„ ni illi:et dixi:ſemper hi errant corde:ipſi uero nõ co-
„ gnouerunt uias meas:quibus iuraui in ira mea, ſi in-
„ troibunt in requiem meam. Cum dicit hodie,te cõ-
uenit,ad te loquitur,quicũq; homo es auditor,ne au-
dita uoce eius,contemptus reatum, contumaciæ cri-
men incurras:quem non præcepta,quem non corre-
xit exemplum.Nam ob hoc Iudaicam duritiam lon-

go ſermone narrauit, ut te Chriſtiane faceret cautio/
rem: cui non quadraginta annis tantum côuerſatur,
et cohabitat Deus, ſed toto uitæ tempore paret, et mi
litat ad ſalutem.

DE PARABOLIS INVENTAE MARGARITAE, ET SA/GENAE MISSAE IN MARE. SERMO. XLVII.

CHRISTVS Deus noſter quod cælũ,
terrã, mare, & in eis magnas, multas,
uarias, condiderit creaturas, miranda
potentiæ ſuæ documenta monſtrauit;
quod uero humana ſuſcipit, agit homi
nem, intrat tempora, tranſit ætates, docet uerbo, uir/
tute curat, ſimilitudines loquitur, proponit exempla,
affectus noſtri in ſe pondus aperit: ineſſe ſibi dilectio
nis humanæ pandit ineffabilem charitatem. Hinc eſt
quod cæleſtia terrenis commendat exemplis: de præ
ſentibus ſapere dat futura: inuiſibilia uiſibilibus inſu/
mulat argumentis: probant hoc ſimilitudines, quas
„ nobis hodie Euangelicus clamat auditus. Simile eſt Mat. 13.
„ regnum cælorum homini negotiatori quærenti bo/
„ nas margaritas: inuenta autem una pretioſa marga/
„ rita abiit, et uendidit omnia quæ habuit, et emit eã.
Neminem qui hoc audit nomen negotiatoris offen/
dat: hic negotiatorẽ loquitur qui dat miſericordiã,
nõ qui dat fœnoris ſẽp uſurã: prouidentẽ ornamẽta

uirtutum,non irritamenta uitiorũ: grauitatẽ morũ, non lapidum pondera perferentem: honeſtatis, non luxus monilia portantem: geſtantem non uoluptatis pompam,ſed inſignia diſciplinæ. Iſte ergo negotiator has cordis,& corporis margaritas proponit, non humano cõmercio,ſed diuino exercens: non ad præſens cõmodum,ſed ut futurum mercetur: non ad terrenam gloriam,ſed cæleſtem: quatenus cœlorum regnum poſſit uirtutũ præmio comparare: et innumeris bonis unã redimere perpetuæ uitæ margaritam.
» Adiecit aũt ſimilitudinem Dñs dicens. Iterum ſimi
» le eſt regnũ cœlorũ ſagenæ miſſæ in mare,& ex om
» ni genere piſcium congreganti: quam cum impleta
» eſſet educentes,et ſecus litus ſedentes, elegerunt bo
» nos in uaſa,malos autẽ foras miſerunt.Simile eſt re
» gnum cœlorum ſagenæ miſſæ in mare: Similitudo hæc prodit cur in Apoſtolatum piſcatores elegerit CHRISTVS: et captores piſcium fecerit hominum piſcatores: ut diuini iudicii typus arte piſcatoria mõſtraretur.Piſces congregat captura cõfuſos, ſed in uaſa diſcretio dat electos: ſic uocatio Chriſtiana iuſtos, et iniuſtos,malos,bonoſq; congregat,ſed bonos, ma
» loſq; electio diuina diſcernit. Simile eſt regnũ cœlo
» rum ſagenæ miſſæ in mare. Ad huius ſæculi mare tumens pompa,elatũ uertice,undoſum ſectis,inſcitia fluctuans,clamoſum litibus,fremens ira,ſæuum perfidia,peccatis naufragũ,impietate demerſum; miſit piſcatores ſuos CHRISTVS, hoc eſt Petrũ,Andreã, Iacobum,Iohannẽ,probatos arte: cum dicit. Venite poſt me,faciam uos fieri piſcatores hominum. Miſit ergo piſcatores ſuos retia portantes præceptis legalibus,& Euãgelicis innodata,monitis circũcincta uirtutum,

Mat.4.

tutum donis,& gratia dilatata,Euangelico ſinu con/gregantia ſine fine capturã.Hoc tempus modo, hoc agitur fratres:per gentes,per populos CHRISTI re/tia nunc trahuntur:et ducunt cõfuſas toto orbe credituras ſine diſcretione perſonas. Sed quia ſæculi uici/nus eſt finis , & ad iudicii litus capturæ noſtræ retia iam propinquant,piſces,hoc eſt,homines qui profundo ſæculi diſcurſu feriato,ac libero uagabantur, ſic/citate litoris, hoc eſt finis propinquitate turbati,to/ta ſe rerũ diſpenſatione collidunt:uidẽtes impias gẽtes triũphis ſuccedentibus ampliari,anguſtiari captiuos toto orbe populos Chriſtianos:impios proſperis gaudere ſucceſſibus,pios malorũ continuata ſucceſ/ſione calcari:ſubdi dños ſeruituti , dñari dñis ſeruos: rebelles filios in parentes,ſenes iuuenibus eſſe contẽptui: oẽmq; naturæ ſtatũ,uitæ ordinẽ deperiiſſe. Sed hæc cũ ita ſint,fortes non turbant:īmo infirmos tur/bant:fortes turbare non poſſunt,quia ſumũt uires de ſimilitudine, fortitudinẽ de figura.Eiecti de profun/do piſces parũ quidẽ in litore ſui confuſione uoluũ/tur:ſed citata diſcretio dum malos abiicit, eligit bo/nos:facit bonos,non turbat,breuis iſta,et cito tranſi/tura confuſio. Iſta diſcretio ſuperna quæ dat malos pœnis,bonos rapit ad honorẽ,impios deducit ad tartarũ,pios trãſmittit ad regnũ,patres,ſenes,iuſtos,electos oẽs de cõtumelia exigua perpetua gloria conſolatur: probat hoc autem cõparatio ipſa, cũ dicitur.
" In conſũmatione ſæculi exibũt Angeli Dei:et ſegre/
" gabunt malos de medio iuſtorũ. In conſũmatione ſæculi : qui conſũmationẽ ſæculi credit,qui de ſæcu/li minoratione cauſatur,qui confidit manſura ſuccedere,habere quid quærit tranſitura:Fratres,mundus

de fine principiũ ſumit: fine innouatur, non deficit;
creatura: ſæculũ deficit nõ creatori, ſed crimini: neq;
„ iuſtis, ſed peccatoribus finiuntur elementa. In con/
„ ſũmatione ſæculi exibũt Angeli. Parere iuſtis: nec
quiſq́ dubitet ſanctis Angelis eſſe pariturus, quibus
obſequiũ ſuũ promittit & CHRISTVS: CHRISTI
Luc.12 „ uox eſt. Præcingã me, & miniſtrabo uobis. Exibunt
„ Angeli Dei, & ſegregabunt malos de medio iuſtoꝝ.
Portate iuſti, portate, imo inducias iuſti date, breuis
„ iſta mixtura longa ſeparatione penſabitur. Separa
„ bunt malos de medio iuſtoꝝ: & mittent eos in cami
„ num ignis. Ecce qui eiiciunt uicinos, qui expellunt
hoſpites, qualem ſibi eligunt manſionẽ: ecce qui ſibi
hic delicias pauperis fame, pœnis præparant alienis,
ibi ignem ſibi quãtũ de exigua uoluptate ſuccẽdũt.
„ Ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Quã male ſtridet
ibi, qui hic male ridet: & qui nũc malis pauperũ gau/
det, de bonis pauperũ tunc lugebit, quia potuit cum
paupere gaudere, ſed noluit: uos autem fideles gau/
dete in Domino ſemper.

IN ILLVD MATTHAEI, VENIT IESVS IN PATRIAM SVAM: ETC. ET DE INVIDIA. SERMO. XLVIII.

EVãgeliſta hodie Iudæoꝝ circa CHRI/
STVM proditurus inuidiã, ſic cœpit.
Mat.13. „ Venit, inquit, IESVS in patriã ſuam: &
„ docebat eos in Synagogis eorum, ita
„ ut mirarentur: & dicerent. Vnde huic
„ ſapiẽtia, & uirtus? Nõne hic eſt fabri filius? Nõne ma
„ ter eius dicitur Maria, & fratres eius Iacobus, & Io/

„ ſeph,& Simō,& Iudas? & ſorores eius nōne oēs apud
„ nos ſunt? unde ergo huic oia iſta? Nō ſic nubes cæ-
lū,nox diē,ſolē caligo,quō mentē cæcat,et tenebrat
inuidia. Liuor hoc Iudaicus ꝓbat: qui CHRISTI ſa-
pientiā miratꝰ,uirtutes ſtupet,attollit opa,dicta ſuſci
pit,& tñ ne in ipſo uideatꝰ diuinitas,deitas ſentiatur,
„ carnaliū parentū noīa cōmonet,& diuulgat. Venit,
„ inquit,IESVS in patriā ſuā. Nemo miretur,ſi cōdi-
tor rerū,cælorꝫ Dñs,Deus omniū,patriā,locūq; ſorti
tur,quādo ſe claudit utero:metiꝰ cunis:uberibus oc-
cupat:arctat gremio:dat in ulnas:& ut anguſtias tol-
lat humanas,humanis ſe dedit,atq; aptauit āguſtiis.
Homo ad te Deus ſe ꝑ iſta deponit,te ꝑ iſta ſequitꝰ,ꝑ
iſtas te perquirit anguſtias, ut quē formauit opere,
reformet exēplo:quem iudicio reppulit,reducat affe
ctu:& in ſe ſeruet,quem præter ſe cōſpicit deperiiſſe.
„ Venit, inquit, IESVS in patriā ſuā:& docebat eos in
„ Synagogis eorꝫ. Non in tēplo ſuo, ſed ī Synagogis
eorꝫ: ſynagogæ nō poterant eius eſſe,in qbus ſe tur-
bæ pſidiæ,nō fidei cōgregabāt:in qbus cōueniebat ī
uidiæ populus,nō amoris:ī qbus ꝯſidebat ꝯciliū mali
„ gnātiū,nō bonæ ꝯciliū diſciplinæ. Docebat in ſyna-
„ gogis eorꝫ,ita ut mirarentꝰ. Mirabātur īdignatione,
nō grā:ſtupebāt liuore,nō laude:furebāt, quia quod
ſapere non poterant ſuperba ſubſellia, ſtans humili-
„ tas perdocebat. Ita ut mirarentur:et dicerent.Vnde
„ huic hæc ſapientia? Sic dicit qui Deū, ex quo eſt ſa-
piētia,ex quo uirtus,ignorat:ſic dicit q CHRISTVM
neſcit eſſe Dei ſapiētiā,Dei eſſe uirtutē. Vnde ſit ſapiē
tia Salomon probat:qui cū regni apicē paruulus ſu-
ſcepiſſet,ut creditū ſibi populum regeret uirtute nō
faſtu,ſapiētia non tumore,corde non uertice,a Deo

» ſapientiã uoluit:popoſcit:accepit. Vnde huic hæc ſa
» pientia, et uirtus? Virtutẽ quæ dat oculos quos na/
tura non dedit, quæ auditũ reddit debilitate conclu/
ſum, quæ i mutis ſui ſoluit uincla ſermonis, quæ clau
dos reducit ad curſum, quæ animas apud inferos iã
deuinctas propria redire cogit ad corpora, a Deo eẽ
niſi ſalutis inuidus non negaret: at Iudæi ſciebant
CHRISTI opera diuinæ uirtutis eſſe, non eſſe poſſi/
bilitatis humanæ: ſed liuoris nubilũ, malitiæ fumus,
uiſum ſpectantiũ caligabãt, ne lumen CHRISTI, ne
» tẽpus Euangelii peruiderent: dicendo: Nõne hic eſt
» fabri filius? Dicebant hic eſt fabri filus, ſed cuius fa/
bri filius nõ dicebant: dicebãt fabri filius, ut arte uili
ars lateret auctoris: et deitatis nomen fabrile nomẽ
abſconderet. CHRISTVS erat fabri filius, ſed illius
qui mundi fabricã fecit nõ malleo, ſed præcepto: qui
elementoꝝ mẽbra non ingenio, ſed iuſſione compe
git: qui maſſam ſæculi auctoritate, non carbone con
flauit: qui ſolem non terreno igne, ſed ſuperno calo
re ſuccendit: qui lunã, tenebras, noctem formauit, &
tempora: qui ſtellas uariata luce diſtinxit: qui cũcta
fecit ex nihilo: & fecit o homo tibi, ut opificẽ operis
æſtimatione penſares. Sed tu Iudæe huius fabri filiũ
notas, cui pro tantis beneficiis repẽſare uicem debe/
res in filium: hinc eſt quod non accipis futura, quia
„ de pſentibus exiſtis ingratus. Nonne hic eſt fabri fi
„ lius? Nonne mater eius dicitur MARIA? Iterũ Iu/
dæe matris nomen clamas, occultas patris: patrẽ di
cis, nomen nõ dicis: fabrũ dicis, opus nõ dicis. Iudæe
„ decipiunt te iſta, non decipiunt crediturosi. Nonne
„ mater eius dicitur MARIA? & fratres eius Iacobus,
„ & Ioſeph, & Simon, & Iudas: & ſorores eius nõne oẽs

„ apud nos ſunt? Si mater, ſi fratres, ſi ſorores apud
uos ſunt, pater ubi eſt? uobiſcũ nõ eſt: quia Deus odit
fictos: inuidos deſerit: declinat ingratos: ſibi nõ ſinit
„ crudeles, et ipios cõmorari. Et fratres eius, & ſoro/
„ res eius nõne oẽs apud nos ſunt? Callide frẽs inge/
ris, oſtẽtas ſorores, ut numeroſo partu ſãctæ matris
uirginitas lateat: obſcuret integritas: & ſentiat de fi
lio totũ qđ humanũ eſt, nihil diuinũ. Iudæe qđ dicis
frẽs, & ſorores CHRISTI, Cleophæ ſororis Mariæ
filii ſunt, nõ Mariæ: & fratrũ, et ſororũ filios, frẽs nũ
cupat et diuina lex, et humana cognatio. Ergo xp̃i
frẽs fecit nõ matris uirginitas q̃ permãſit uirgo poſt
partũ, ſed materteræ eius fecit propinqtatis aſſertio.
Beata MARIA ſi alios filios habuiſſet, a CHRISTO
mater in ipſo crucis tẽpore, i articulo ipſo mortis nõ
diſcipulo traderetur: nõ comendaretur extraneo. In
uidia de cælo deiecit Angelum: de paradiſo excluſit Iſa. 14.
hominẽ: ipſa primũ ꝯtaminauit terras germano ſan Gen. 3.
guine: ipſa germanos cõpulit uenundare germanũ: Gen. 4.
ipſa Moyſen fugauit: Aaron in fratris excitauit iniu/ Gen. 37
riã: Mariã maculauit liuore germani: ac ne multis, Exod. 2.
quod pauet mẽs, quod uiſus tremit, quod auditus nõ Num. 12
capit, ipſum CHRISTI tetendit, et peruenit ad ſan/
guinem. Inuidia omnibus malis peior quos ceperit
liberari nequeunt: quos uulnerauerit ad curam non
ueniunt: non redeunt ad ſalutem. Inuidia delictorũ
uenenum: criminum uirus: peccatorum mater: ori/
go uitiorum: hanc qui non uiderit, bona uidet: hanc
qui neſcierit, mala neſcit: hanc qui fugerit, uiuit. In/
uidia uitari fuga poteſt, non poteſt ſuperari confli/
ctu. Sed iam quid Dominus reſponderit, audiamus.
„ Non eſt Propheta ſine honore niſi in patria ſua, & in

„ domo ſuã. CHRISTVS quidem uenit in patriã ſuã,
Ioã.1. & in domum ſuam, quia ſcriptum eſt. In ſua uenit, &
„ ſui eũ nõ receperũt. Verũ dicendo, Nõ eſt Prophe-
„ ta ſine honore, niſi in patria ſua, & ĩ domo ſua: do-
cet quia inter ſuos poſſe, morſus eſt, aduſtio eſt: īter
ciues eminere proximos, proximorũ urit gloriã: pro
pinqui propinquo ſi honorẽ debeant, cõputant ſer-
„ uitutem. Et non fecit, inquit, ibi uirtutes multas pro
„ pter incredulitatem illorũ. Non fit ibi uirtus, ubi in
credulitas non meretur. Et ſi mercedem cum ſanat
nõ exigit CHRISTVS, indignatur tamen dum pro
honore ſibi fertur iniuria: qui eſt ſuper omnia Deus
benedictus, & glorioſus in ſæcula ſæculorũ: Amen.

DE EISDEM SECVNDVM MARCVM. SERMO. XLIX.

QVotiẽs humana Dominũ ſanctus Euã
geliſta ſuſtinuiſſe, aut egiſſe cõmemo
rat, totiens carnaliũ ſenſus tota uelut
fluctuũ cõmotione cõturbat: ĩbecilles
nãq; mẽtes neſciũt Dñici corporis au-
dire, diſcernerẽ, & diſpẽſare myſteria: ſicut hodierna
Mat.6. „ lectio monſtrat, quæ dicit. Et egreſſus inde IESVS
„ abiit in patriã ſuã. Egredit̃ unde, quo ingredit̃, qui
nullo cõtinetur, nullo cõcludit̃ loco? ad quã patriam
uadit, orbẽ qui fecit, et poſſidet uniuerſum dicente
Pſal.88. Propheta. Tui ſunt cæli, & tua eſt terra: orbẽ terrarũ,
& plenitudinẽ eius tu fundaſti. Verũ non ſibi p ſe, ſed
per te tibi egredit̃, & ingredit̃ CHRISTVS, donec
te intromittat expulſum: exulẽ reuocet: reducat, et re
„ portet eiectũ. Abiit ergo IESVS in patriã ſuã. Nõ

ut ſuã ſibi, ſed ut tuã tibi, quã Adã perdiderat, patriã
» redonaret. Abiit in patriam ſuam. Si natus, quo⁄
modo non homo? ſi homo, quomodo non ciuis? ſi
ciuis, eſſe illi patriam quis miretur? Sed hic humani
tatis modus, non diuinitatis ordo eſt quem fatetur:
quia qui eſt, et qui erat ante ſæcula Deus noſter, pa⁄
rens noſter, nouiſſima uoluit eē p ſæcula, ut quos po
teſtate fecerat, pietate ſaluaret: &, compatiendo reci⁄
peret, quos extorres arguendo fecerat, & iubendo.
Quicquid enim per hominem ſuſceptum legimus
egiſſe, aut pertuliſſe CHRISTVM, nõ ad diuinitatis
audiamus iniuriã, ſed profeciſſe hominis ad gloriã.
» Et ſequebantur, inquit, illum diſcipuli eius. Merito
diſcipuli CHRISTVM redeuntem ſuam ſequuntur
ad patriam, quos iam in ſuperni ordinis albo deſcri
ptos, cæleſtis patriæ ciues, et municipes electio tanta.
tantæ gratiæ perfecerat plenitudo, dicente Domino.
Gaudete quia nomina ueſtra ſcripta ſunt in cælis. Luc, 10.
» Et facto ſabbato cœpit in ſynagoga docere: & mul⁄
» ti audientes mirabantur in doctrina eius, dicentes.
» Vnde huic hæc omnia? et quæ eſt ſapientia quæ da
» ta eſt illi? & uirtutes tales quæ per manus eius efficiũ
tur? Infelix iudaicæ mentis, & deteſtanda neqtia ad
diſcutiendũ ſemp promptior, quam credendum, di
uinis uirtutibus nõ ad fidem, ſed ad calumniam ſol⁄
licite cõmouetur, uel quia meruit audire ſapientiam
tantã: ſed unde ſit malitioſe curioſa, uel q̃rula, ĩ bonis
ſuſpicax, ad noxia ſatis facilis, doctrinã deſpicit quã
miraẗ: q̃ probat p̃cepta contemnit: ad Deum cõtatur,
ad idola pprocliuis: in diuinis aſtuta, ligno, lapidi⁄
bus tota reſoluta: prophetiæ rebellis, contraria ueri
tati: auguriis, mendaciisq; pdita. Rogo, cui cautũ qđ

cæcus uidet? cui ſollicitũ quod mortuus ſurgit? cui dubiũ quod loquitur mutus? certe quis neſciat eſſe Deũ,cuius ſola curatur oĩs debilitas iuſſione? Moy/ ſes ſigna fecerat multa: Elias maxima mõſtrauerat documenta uirtutũ:nec diſſimilia opera fecerat Eli/ ſæus:cur nemo perſonã diſcutit?cur nemo ſtatus cõ mouet quæſtionẽ? cur nemo unde eſſent,q ue eẽnt, unde iſta,& per quẽ facerẽt curioſitate ſic requiſiuit ingratus?Sed iudicatur hic ſolus, qui ſolus iudicare noluit ne puniret: improba ſeueritate diſcutitur,qui ut largiretur ueniã,nil quæſiuit:& cũ ſolus innocens inuenerit oẽs reos, ad idicium pietatis|imenſæ ſuſci pere maluit,ꝙ rogare ſententiã:ut uitam mortalibus olim perditã redderet: et repararet occiſos.Vere ſi/
i.Tim.3 cut dixit Apoſtolus. Magnũ pietatis eſt ſacramentũ quod CHRISTI noſtri manifeſtatur ĩ carne.Exten/ dit tñ adhuc curioſitatẽ ſuã carnalis iſta æmulatio,
✠ cui ſemper eſt inimica cogitatio:nec patitur CHRI/ STVM uirtutibus, et ſapientia Deũ credi,ſed ꝓximo rũ,parẽtum,fratrũ,affiniũ documẽto,hominẽ tantũ
„ aſſerit,geſtit,optat intelligi,dicẽdo. Nõne iſte eſt fa
„ bri filius,et MARIAE?frater Iacobi,et Ioſeph,et Si
„ monis, et Iudæ? nõne et ſorores eius hic nobiſcum
Io.11.„ ſunt? Caiphas ꝓfano prophetat ore: et cũ ſacerdos eſſet falſitatis ſuæ ſenſum uicit officio ueritatis:ſentẽ
Nu. 23. tiã nõ ſuo,ſed addicti probat ĩperio.Balaã maledico
&.24. benedicit ore,et cõductus ad nequitiã tota loquitur myſteria ueritatis:et ſicut ĩ ſpinis roſa, hoc eſt in fru tice horrenti miri odoris floſculi germinant,ita ſen ſus aliquotiẽs peſſimoꝝ ad bona diuinitatis impulſu aguntur inuiti, ut non ſit meriti, ſed myſterii quod loquntur: quod tunc maliciæ Iudaicæ uidemus eue/

niſſe, quæ in cõtumeliã Dñicæ generationis, cum per
artẽ Ioſeph proſapiæ CHRISTI exaggerat ueritatẽ,
» ueri genitoris cõfitet̃, et loquit̃ q̃litatẽ, dicẽdo. Iſte
» eſt fabri filius. Bene perſonã tacuit, ut ꝑderet ex ar-
te genitorẽ, dicẽdo nõ Ioſeph, ſed fabri filius. Et quis
talis faber, qualis eſt iſte, qui ex nihilo tantũ, talẽ fa
bricatus eſt mundũ? et quis faber talis, q totius bo
næ artis ſolus auctor, ſolus largitor exiſtit? Dic ergo
Iudæe fabri filiũ, ut Dei filiũ fatearis iuitus: dic MA-
RIAE, ut uerũ hominẽ, ſed uirginis filiũ cõfitearis i-
pulſus: dic fr̃es, ut tantã dignationẽ tui p̃dices, et ꝑſe
ras creatoris. Et licet ipe genetricis ſanctæ p hoc uir
tutes moliaris abſcõdere, tñ Euãgeliſtæ ueritas non
Ioſeph, et MARIæ, ſed Cleophæ ſororis eius filios,
quos tu fr̃es appellas, ꝓbat, et aſſerit extitiſſe: uſus.n.
tẽporis ẽt pñtis germanoꝝ, et germanarũ filios, fr̃es
noſcit̃ nuncupaſſe. Nũq̃.n.cõtra pietatis ordinẽ ma-
trẽ dñs extero, hoc eſt, Iohãni cõmendaſſet ex cruce,
ſi alios ipſa p̃ter illũ filios ſuſcepiſſet: ſed uirgini uir-
ginem tradit, ut inter tales cura ſola ſacramenti, ſo-
la ſocietas religionis haberetur: nec mundanæ ſolli-
citudini diſcipulus tantus iſte ſeruiret, ſed prædicatu
rus uirginitatis partum, domi haberet unde hoc du-
bitantibus approbaret: at Iacobus unius fœminæ, et
matris habere non potuit curam: qui inter primor-
dia, et in illo Iudaico tunc furore Hieroſolymitanã
ſingulariter rexit Eccleſiã: bene addidit Dominus.
» Non eſt Propheta ſine honore niſi in patria ſua. Ec
ce qualiter carnales ſapiunt ciues: ecce qualiter mun
dani parentes ſentiunt, et honorant. Beatus qui cum
patrem meruerit habere Deum, præter cæleſtem pa
triam nil requirit.

DE PARALYTICO. SERMO L.

Diuis Hieronymo, ac Iohanni Chryſoſtomo falſo aſcriptus.

CHRISTVM i humanis actibus diuina
geſſiſſe myſteria, et i rebus uiſibilibus
iuiſibilia exercuiſſe negotia, lectio ho
Mat.9. „ dierna mõſtrauit. Aſcendit, inquit, in
„ nauiculã, et tranſfetauit, et uenit in ci/
„ uitatẽ ſuã. Nõne ipſe eſt, q fugatis fluctibus maris ꝓ
Exo.14. funda nudauit, ut Iſraeliticus populus iter ſtupentes
undas ſicco ueſtigio uelut montiũ cõcaua ptrãſiret?
Mat.11. Nõne hic eſt, qui Petri pedibus marinos uortices icli
nauit, ut iter liquidũ humanis greſſibus ſolidũ ꝓbe/
ret obſequiũ? Et quid eſt, qd' ipſe ſibi maris ſic dene
gat ſeruitutẽ, ut breuiſſimi lacus trãſitũ ſub mercede
„ nautica tranſfretaret? Aſcendit, inquit, in nauiculã,
„ et trãſfretauit. Et qd mirũ fr̃es? CHRISTVS uenit
ſuſcipe ĩfirmitates noſtras: et ſuas nobis cõferre uir/
tutes: humana quærere, præſtare diuina: accipere in/
iurias, reddere dignitates: ferre tædia, referre ſanita
tes: quia medicus qui nõ fert infirmitates, curare ne/
ſcit: et qui nõ fuerit cum infirmo infirmatus, ĩfirmo
non poteſt conferre ſanitatẽ. CHRISTVS ergo ſi in
ſuis manſiſſet uirtutibus, cõmune cũ hominibus nil
haberet: et niſi impleſſet carnis ordinẽ, carnis in illo
eẽt otioſa ſuſceptio. Suſtinuit ergo has neceſſitates,
ut homo uerus humanis neceſſitatibus probaretur.
„ Aſcendit, inquit, in nauiculã. CHRISTVS Eccleſiæ
ſuæ nauem ſæculi fluctus ſemper mitigaturus aſcen/
dit, ut credentes in ſe ad cæleſtẽ patriã trãquilla na/

uigatione perducat: et municipes ciuitatis ſuæ faciat,
quos humanitatis ſuæ fecit eſſe conſortes. Non ergo
CHRISTVS indiget naui, ſed nauis indiget CHRI-
STO, quia ſine cæleſti gubernatore nauis Eccleſiæ p
mundanum pelagus tali, et tanto diſcrimine ad cæ-
leſte portum non ualet peruenire. Hæc diximus fra-
tres, quãtum ad intelligentiã pertinet ſpirituale: ue-
,, rum nunc ipſius hiſtoriæ ordinẽ pſequamur. Aſcẽ-
,, dit, inquit, in nauiculam, et tranſfretauit, et uenit in
,, ciuitatem ſuam. Creator rerum, orbis Dominus, po-
ſteaq̃ ſe propter nos noſtra anguſtauit in carne, cœ-
pit habere humanam patriam: cœpit ciuitatis Iudai-
cæ eſſe ciuis; parentes habere cœpit parentum om-
nium ipſe parens: ut inuitaret amor, attraheret cha-
ritas, uinceret affectio, ſuaderet humanitas, quos fu-
garat dominatio: metus diſperſerat: fecerat ius pote-
,, ſtatis extortes. Venit in ciuitatem ſuam: et ecce of-
,, ferebant ei paralyticum iacentem in lecto: et reſpi-
,, ciens, inquit, IESVS fidem illorum, dixit paralytico.
,, Confide fili: dimittuntur tibi peccata tua. Audit ue-
niam, et tacet paralyticus, nec ullam reſpondet gra-
tiam, quia plus corporis, q̃ animæ tendebat ad curã:
et temporales ærumnas reſoluti corporis ſic defle-
bat, ut æternas pœnas reſolutioris animæ non defle-
ret: gratiorem ſibi præſentem uitam iudicans, quam
futuram. Merito CHRISTVS offerẽtium fidem
reſpicit, et uecordiam reſpicit sic iacẽtis, ut fidei alie-
næ ſuffragio paralytici anima ante curaretur, quam
,, corpus. Reſpiciens, inquit, fidem illorum. Cerni-
tis in hoc loco fratres, Deum non quærere inſipien-
tiũ uoluntates, nõ expectare ignorantiũ fidẽ, nõ īfir-
mo℞ ſtulta deſideria perſcrutari, ſed ad alterius fidẽ

ſubuenire, quod per ſolā gratiā cōferebat, cum quicquid diuinæ uolūtatis eſt nō negaret. Et re uera frēs, quādo medicus languentiū, aut q̄rit, aut reſpicit uoluntates, cū ſemper cōtraria deſideret, & requirat infirmus: hinc eſt quod nunc ferrū, nunc ignem, nunc amara pocula ingerit, & apponit inuitis, ut curā ſani ſentiant, quā nō poterāt ſentire ægrotātes. Et ſi hō iniurias deſpicit, maledicta cōtemnit, ut ſauciatis morbo ſponte uitā cōferat, & ſalutē: quāto magis CHRISTVS medicus bonitate diuina morbis ſaucios peccatorꝝ, & phreneſi criminū laborātes, ad ſalutē etiā inuitos atrahit, & nolentes. O ſi uelimus fratres, o ſi uelimus omnē mentis noſtræ paralyſim puidere, animā noſtrā uirtutibus deſtitutā iacere in uitiorū ſtratis cerneremus: luceret nobis quēadmodum CHRISTVS & noſtras cotidie noxias reſpicit uolūtates: & ad ſalutaria nos remedia pertrahit, & purget iuitos.
„ Fili, inquit, remittūtur tibi peccata tua. Hæc dicens, Deū ſe uolebat intelligi, qui p hominē oculis adhuc latebat humanis: uirtutibus.n.& ſignis cōparabatur Prophetis, qui per ipſum fecerāt & ipſi uirtutes: peccatis autem dare ueniam, quia penes hominem non eſt, & eſt ſingulare deitatis inſigne, Deū illū pectoribus īſerebat humanis. Probat hoc Phariſaicus liuor:
„ nam cum dixiſſet, Remittuntur tibi pececata tua.
„ reſponderunt phariſæi. Hic blaſphemat: quis enim
„ poteſt peccata remittere niſi ſolus Deus? Phariſæe q ſciēdo neſcis, cōfitēdo negas: cū teſtaris, īpugnas: ſi deus ē q remittit peccata, cur tibi CHRISTVS Deus nō eſt, qui unius indulgētiæ ſuæ munere totius mūdi ꝓbat abſtuliſſe peccata? Ecce, inq̄t, agnus Dei: ecce
Ioā. 1. qui tollit peccata mundi. Vt autē poſſis maiora cape

eius diuinitatis inſignia:audi eum pectoris tui pene
traſſe ſecretũ:aſpice eum ad cogitationũ tuarũ late/
bras perueniſſe:intellige eum cordis tui tacita nuda
,, re conſilia. Et cũ uidiſſet, inquit, IESVS cogitatio/
,, nes eorũ, dixit: quid cogitatis mala in cordibus ue/
,, ſtris? Quid.n.eſt facilius dicere, remittuntur tibi pec
,, cata tua:an dicere, ſurge, & ambula? ut autem ſciatis
,, quia filius hominis habet poteſtatẽ dimittendi pec/
,, cata, dixit paralytico, ſurge, tolle lectũ tuũ:& uade in
,, domũ tuã:& ſurrexit:& abiit ĩ domũ ſuã. Scrutator
animarũ præuenit mentiũ maligna cõſilia, & deitatis
ſuæ potentiã operis atteſtatione mõſtrauit, dum diſ/
ſipati corporis mẽbra cõponit:neruos ſtringit:iũgit
oſſa:cõplet uiſcera:firmat artus:& greſſus ad curſum
,, ſuſcitat in uiuo cadauere iam ſepultos. Tolle lectũ
,, tuum. Hoc eſt, porta portantẽ, oneris muta uices, ut
quod eſt infirmitatis teſtimoniũ, ſit probatio ſanita
tis:ut lectus doloris tui ſit meæ curationis inditiũ:ut
receptæ fortitudinis magnitudinẽ ponderis afferat
,, magnitudo. Vade, inquit, ĩ domũ tuã. Ne Chriſtia/
na fide curatus in uiis Iudaicæ perfidiæ iã moreris.

DE DAEMONIACO SVRDO, ET MVTO. SERMO. LI.

QVia ſolito plus ſe ſe terris æſtus infude
rat diu tacui, ne cõpreſſio quæ ex deſi/
derio naſcitur audiendi, ipſa nobis cy/
nocaumatũ generaret incendiũ: nũc
ubi aerẽ tẽperies mitigauit autumni,
Dñicum, iuuante Dño, reuocamur ad uerbũ. Cũ fi/
lũ ſuũ quidã ſurdi, & muti ſpiritus furore poſſeſſum

ingereret Dño curādum, Dñm præter moré patien/
tiæ ſuæ Euāgeliſta ſic retulit fuiſſe cōmotū, ut ante ī
patris uulnus ipſe inueheretur, quá ad filii moueref
Mar.9.,, curá. Rñdens, inquit, unus de turba dixit. Magiſter
,, attuli filiū meū ad te hñtem ſpūm mutū, qui ubicūq
,, cum apphenderit, allidit eū: & ſpumat: et ſtridet den
,, tibus, & areſcit: & dixi diſcipulis tuis ut eiicerent eū,
,, & nō potuerūt: qui rñdens eis dixit. O gñatio icredu
,, la. Rñdes unus de turba: quid eſt quod uno interro
gāte feriunf multi? quid eſt quod cōquirēte uno in/
credulitatis notantur oēs? quid eſt qd' ad unius uocē
tota gñatio ſupba pfidiæ nuncupatf? quid eſt? quia
iſte nō ad Deū uenerat, ſed ad magiſtrū uenerat: cu/
rā nō a uirtute exigens, ſed ab arte: tarditatē curæ nō
cauſæ deputans, ſed curanti: ipoſſibilitatē diſcipulo
magiſtri iperitiæ aſſignans: Iudaico liuori, inuidiæ
,, ſcribarū talē ſatiſfaciens p clamorē. Et dixi diſcipu/
,, lis tuis ut eiicerent eū, & nō potuerunt. Hoc eſt dice
re, eſſe diabolū qui CHRISTO nō cederet: eſſe dæ/
moné qui parui poſſit CHRISTI nois hre uirtuté.
Diſcipuli non ſuo, ſed CHRISTI noie dæmones de
obſeſſis corporibus effugabát. Quod ergo Dæmon
diſcipulis ipſe rātibus nō cedebat: iſtō ad īfirmitatem
CHRISTI nois, nō diſcipulo trahebat ad culpam.
Videns ergo Dñs Iudæo ſic circūſtantes ſapere ca/
uernas, in filiis patrū perfidiá ſic inurit: & in genitori
bus germina ſic uenenoſa percellit; O gñatio icredu
,, la. Veniens, inqt, Dñs ad diſcipulos ſuos uidit circa
,, illos turbā magnā, & ſcribas cōquirētes cū illis: & cō/
,, feſtim oís populus uidens IESVM ſtupefactus eſt, &
,, expauerunt. Timētes utiq ne qd' inſultauerāt diſci/
pulis, ueniēte magiſtro hoc perderét: et tāto dæmo/
ne fugato ipſa fieret diſcipulis cauſa gloriæ, q̃ fuerat

cōfuſionis occaſio.Hinc eſt qđ Dñs uno oībus iterro
» gāte rñdit. O gñatio icredula quādiu apud uos ero?
Quoꝝ icredulitate neqꝫ unus dæmon captiuo fugat̃
» ex corpore.) Quādiu apud uos ero? Et nō ad gentes
mitrā?ubi ad unius diſcipuli mei uocē tēpla corruūt:
ſimulacra fugiūt:cōſumunt̃ aræ:cadūt idola:cædunt̃
luci:tota dæmonū poteſtas ātiqs,& ueternoſis ſedib.
ſuis gemēs,et tremens,& eiulās effugat̃:cōmutant̃ in
eccleſias delubra:i altaria uertuntur aræ;pecoꝝ uicti
mæ mortuoꝝ,i uiuā cordis hoſtiā trāſferūt̃:auguria,
diuinatiōes,ſomnia,i ſolo Dei nutu,i Dei tm̄ ꝯſtituūt̃
» arbitrio. Quādiu apud uos ero?quādiu patiar uos?
Patit̃ patiētia,nō timore:nō neceſſitate,ſed miſicor/
dia:expectatiōe,nō metu hos patit̃,portat,expectat,q
» redire uult ipſiū,nō pire. Afferte illū ad me.qſi lōge
poſitū curatē nō poſſit:ſed afferte uos incredulitatis
ueſtræ cauſam,īfidelitatis titulū,pfidiæ documentū,
» Afferte illū. Vt q ſaltē doceri Deo noluiſtis credere,
uel dæmone ꝯfitēte credatis:& ſentiatis uos ipſo dia/
bolo neqores,cū uideritis illū confiteri,tremere ſui
» mox pñtia cognitoris. Et attulerūt eū:et cū uidiſſet
» eū,ſtatim ſpūs ꝯturbauit illū:et eliſus i terra uolueba
» tur ſpumās.) Voluebat̃ hō,ſed diabolus torqbat̃: in
uaſum uexabat cura,ſed iuaſorē maieſtas iudicis ar/
guebat:ſiſtebat̃ captus,ſed puniebat̃ hoſtis: Diaboli
pœna cruciatu humani corporis apparebat.Opus eſt
frēs,opus ē Dei lumine, ne i ope Dei oculi ſic fallant̃
» humani. Et interrogauit patrē eius,quātū tēporis ē,
» ex quo hoc accidit ei?at ille ait:ab īfantia. Requirit
paſſiōis tēpus auctor tēporis, medicus paſſionis tem
pus requirit,non ut neſcius, ſed ut ſciens neſcienti/
bus prodat : deniqꝫ interrogatione tali tēpus aperit:

ætatem pandit, reuoluit infantiā,ut tanti mali cauſa non tangat ſobolē,ſed parentē: quia a Deo ſibi datū pignus ad diaboli gratiā,dæmonū rettulit ad hono/
ps.105 rē:dicēte ſcriptura. Et obtulerunt filios ſuos, & filias ſuas dæmoniis. Infantia ut i ſe diabolo locū faceret, quid criminis admiſerat? quid reatus? ſed replētur dæmone paruuli,quādo a parentibus ſuis offeruntur diabolo:dæmonū ducuntur ad curā. Deniq; patris fi de ſoluĩtur:quē patris infidelitas illigarat.Patris uox
» eſt. Si quid potes adiuua nos miſertus noſtri. Hoc eſt,nos adiuua, miſerere nobis, quoq; reatus aggra/ uat innocentē:ad quoq; pœnā infantis periculū ſic re dundat. Et bene Dominus a parente fidē repetit di/
» cens. Si potes credere,oīa poſſibilia ſunt credenti.
» Et pater. Credo Domine:adiuua incredulitatē meā. Pater credidit:&,ſicut diximus, patris liberatur fide, qui patris fuerat infidelitate damnatus. Nā cui geni/ toris fides profuit,quomodo ei genitoris pfidia po/ tuit non obeſſe? Quō autē ſanatus ſit, uel quare diſci puli qui multos eiecerant dæmones hunc nequerint effugare,iuuāte Dn̄o ſecuturo ſermone pādemus.

DE EISDEM. SERMO.LII.

DOctoris officium eſt lecta differere, et myſticis obſcurata ſenſibus lucido a/ ſtruere,et demōſtrare ſermone,ne mi nor intelligētia inde perniciē generet auditori,unde ſcientiā cōferre debuit, & potuit ſalutarē.Hæc eſt igitur hodiernæ cōſonātia
Mar.9 » lectionis.Et reſpōdens unus de turba dixit.Magiſter
» attuli filium meū habentem ſpiritū ſurdū, & mutū.

Non dixit,

Non dixit,attuli filium meum ſurdum,& mutũ, ſed attuli filium meum habentem ſpiritũ ſurdum,& mutum.Nunquid nequitia ſpiritalis humanis diſtinguitur mẽbris? et ſenſibus anguſtatur humanis? ut debilitates noſtras,noſtras perferat paſſiones? nec uidere poſſit niſi feneſtris oculorum? et foraminibus aurium capere auditum? ſermonẽ linguæ, aut oris officio proferre? et per hoc ſurdi,mutiq; ſtatum miſerabilem ſuſtinere? cum tenuis,et aeria natura carnem neſciat:refutet oſſa:uelut aura ſpirans orbẽ totum temporis tranſeat in momẽto: diuerſas ſpecies aſſumat:uarias mutetur in formas:corda penetret:illudat animabus:inſpiret impias,et turpiſſimas cogitationes:nec unde ueniat, aut quo redeat ſentiatur: ac ſic innocuas mentes,uelut iaculum uolans,lethali uulnere,et tota facilitate tranſuerberet. Parum eſſet ſi hoc pater ſolus ſua ſupplicatione dixiſſet: cũ dicit:
,, Attuli filium meum habentẽ ſpiritum ſurdũ,& mu
,, tum: niſi Dominus ipſe immũdum ſpiritum tali in
,, crepatione depuliſſet. Surde, et mute ſpiritus ego
,, præcipio tibi,exi ab eo. Sed iam quæ ad ſolutionem quæſtionis pertinent proſequamur.Deus qui Dæmones eſt perpetuo crematurus incendio, qui iam eos & in præſentia aſtringit uinculis, angit cruciatibus, urget pœnis,poteſt & cũ iuſſerit tota debilitate truncare:atq; eo modo quo uident,quo audiunt, quo loquũtur cæcos reddere:ſurdos,et mutos facere ne loquantur.Sed in hoc loco quid Diabolus homini fecerit declaretur. Antiquus refuga,ubi Deũ terris repperit aduenisse,obſtruxit aures hominum: uinxit linguã:& obſeratis humani ſenſus foribus ſpeluncæ ſuæ latebram pectus fecit,et parauit humanum: æſtimãs

quod illuc auditus uerbi, uirtus diuini nominis non ueniret: ſimul ut eſt doloſus, & callidus patrem cape re, parenteſq; tali ſe credidit decipere figmēto: ut de ſperarent curari poſſe eum, qui audire nec poterat, nec fari: et ut quod erat Diabolici operis, eſſe crede rent debilitatis humanæ: deputarent pignori, aſcribe rent naturæ, quod intulerat hoſtis incluſus. Deniq; ſi cut Matthæus de eodem refert, & alia ſimulatione iſtius miſeri fefellerat patrem: nam ibi ſic ſupplicat.
Mat.17. Dñe miſerere filii mei quia lunaticus eſt: et male tor quetur. Aut humanæ naturæ, aut cæleſtis elemēti dæ mon quod ſuæ artis fuerat uoluit tunc uideri: aptans Lunæ curſibus hominis paſſiones, uexabat corpus lu naribus incrementis, ut eſſe lunæ crederent, qđ erat Diabolici criminis, et furoris. Sic homines illuſit: cir cumuenit ignaros: infamauit apud deſides creaturā, quæ lumini tantum condita lædere neſcit homines, quos continua magis iuuare cogitur ſeruitute. Verū poſteaq̄ uenit occultorū cognitor, inſpector ualidiſ ſimus ſecretorum, cui latentia Diaboli non poterāt obuiare figmēta, adducitur puer ſanādus præceptio ne diuina, ut quicquid Diabolus uinxerat, ſolueret a CHRISTO. Egit, egit inimicus ut hoc quod uideba tur, eſſet naturæ. Sed quare Diſcipuli non potuerunt eiicere eum? quia hic homo gentilis populi produ citur in figuram: ſiquidē gentilis populus, iuxta Apo
Eph.2. ſtolum, habebat ſpiritū aeris huius. Aeris, inquit, ſpi ritus qui nunc operatur in filiis diffidentiæ. Hic ergo erat ſurdus, et mutus, qui nec audire legem poterat: nec Deum poterat confiteri: ſed in igne gehennæ, et per aquas amari ſemp gurgitis iactabatur: nec pote rat a Diſcipulis, uel ullo homine ſanari, quia CHRI

STVS olim auditus fidei, confeſſio ſalutis, gentium redẽptio dicebat, et uita. Deniq; ubi imperio CHRISTI fugatus eſt Diabolus, pateſcunt clauſa: uincula ſoluuntur: ſermo redditur: auditus redit: homo ſeparatur: et ſolus Diabolus deflet diuturna ſe poſſeſſione detruſum. Hinc eſt quod ueniens ex gentibus impoſitione manus, et exorciſmis ante a dæmone purgatur, et aperitionem aurium percipit, ut fidei capere poſſit auditum: ut poſſit ad ſalutem proſequente Domino peruenire.

DE PACE. SERMO. LIII.

Beati pacifici, ait Euangeliſta, chariſſimi, quia ipſi filii Dei uocabuntur. Merito Chriſtianæ uirtutes uireſcunt in eo qui unanimitatem Chriſtianæ habet pacis: nec peruenitur ad uocabulũ filii Dei niſi per nomen pacifici. Pax eſt chariſſimi q̃ ſpoliat hominem ſeruitute: dat nomen ingenuũ: mutat apud Deũ cũ conditione perſonam: ex famulo filium, liberum facit ex ſeruo. Pax fratrum uolũtas eſt Dei: iucunditas CHRISTI: perfectio eſt ſanctitatis: iuſtitiæ regula: magiſtra doctrinæ: morũ cuſtodia: atq; in rebus omnibus laudabilis diſciplina. Pax ſuffragium precum eſt: ſupplicationum facilis, atq; impetrabilis uia: deſideriorum omnium cõpetens plenitudo. Pax dilectionis mater eſt: concordiæ uinculum: ac puræ mentis indicium manifeſtum: quæ ſibi exigit de Deo quod uelit: quæ quicquid uoluerit petit: quicquid petierit ſumit. Pax præceptis regalibus conſeruanda eſt, ipſo Domino CHRISTO dicente, Mat. 5.

Ioã. 14. Pacem relinquo uobis:pacem meam do uobis: hoc eſt dicere:In pace uos dimiſi,in pace uos inueniam: proficiſcens uoluit dare quod deſiderabat rediẽs in omnibus inuenire.Cæleſte mãdatũ eſt ſeruare quod dedit:una uox eſt,inueniã quod dimiſi. Plantare pacem radicitus eſt Dei, euellere penitus inimici: nam ſicut amor fraternitatis ex Deo eſt,ita odium ex Diabolo: quapropter damnanda ſunt odia, quoniã ſcri-

1. Ioã. 3. ptum eſt.Qui odit fratrem ſuum homicida eſt.Videtis ergo fratres dilectiſſimi quare pax amanda eſt,et diligenda cõcordia:iſta ſunt.n.quæ generant, & nutriũt charitatem: ſcitis autem ſecundũ Apoſtolum,

1. Ioã. 4. quia charitas ex Deo eſt:ſine Deo ergo eſt qui nõ habet charitatem.Pax plebis chariſſimi eſt gloria ſacerdotis: et pacis plena lætitia eſt perfecta charitas filiorum.Sacerdotis eſt admonere quod decet,plebis eſt audire quod monet: quicquid non licet Paſtoris eſt prohibere,gregis audire,ac uelle ne fiat:utraq; ſi cõueniant,ſalua ſunt omnia:nec Deus inuenit in plebe quod puniat:nec ſacerdos põt habere quod doleat. Seruemus ergo fratres mãdata quæ uitæ ſunt:teneat ſe profundæ pacis nexibus colligata fraternitas: & ſalutari uinculo charitatis mutua ſe dilectione cõſtringat,quæ operit multitudinem peccatorum.Dilectio ergo omnibus deſideriis amplectẽda eſt:quæ tot bona poteſt habere,quot præmia. Cuſtodiẽda præ omnibus uirtutibus pax eſt,quoniã Deus ſemper in pace eſt.Locum nõ demus inimico,ne in tritici ſegete ualeat ſeminare zizania:et ſecuro iam ruſtico, & ſpe lõgi laboris eluſo,expectatos fructus ipſa meſſis maturitate perdat:aut uinum uetuſtate ſuaue in liquorem perfidiæ demutatum infuſa fæcis permixitione con

turbet:aut inter dulcia mella felle uenena amariora
confundat.Procul contentiones,procul lites , procul
maledicta mittātur:et quia laqueus ē mortis lingua
ſuſurronis,& bilinguis,parcat unuſquiſq; animæ ſuæ,
ne in ſuppliciū ſuū uincla ſibi mortis innectat. Amā
te pacem,& tranquilla ſunt omnia:ut et nobis p̄mia,
& uobis gaudia reſeruetis:ut Eccl̄a Dei in pacis unita
te fundata perfectā in CHRISTO teneat diſciplinā.

DE ZACCHAEO. SERMO.LIIII.

BEatus Euangeliſta proxime dum di/
uitis inhumani uitam deſcribit, et fi/
nem,humanos mouit , & mœſtifica/
uit affectus:ſed hodie Zacchæi diui/
tis humanitatem,fidemq; referendo
,, cæleſte nos extulit,& prouexit ad gaudiū. Et ingreſ Luc. 19.
,, ſus,inquit,IESVS perambulabat Hierico.Quare per
ambulabat, nō ambulabat ? quia quod Moyſes am
bulauerat,perambulabat CHRISTVS : et populum
quem Moyſes induxit in uia,IESVS ad quietem pro
,, miſſæ manſionis adduxit. Perambulabat Hierico.
Hierico Ciuitas ipſa eſt,quam Ieſus Naue ſepteno tu Ioſ.6.
barum clangore ſubuertit.Sed quia CHRISTVS ue
nit ſaluare quod perierat,ingreditur Hierico , ut qd̄
lex terribili uociferatione deiecerat , IESVS clamo/
,, re piæ prædicationis attollat. IESVS, inquit, ingreſ
,, ſus perambulubat Hierico:& ecce uir nomine Zac/
,, chæus,et hic erat princeps publicanorum , et ipſe di/
,, ues.Princeps publicanorū in ciuitate perdita perditi
operis Zacchæus egiſſe ſcribitur principatum : ex lo
co,perſona,officio,reatus magnitudo mōſtratur , ut

ex magnitudine criminis remittentis luceat magni-
» tudo. Et q̃rebat IESVM uidere. Qui CHRISTVM
uidere quærit,cælum unde CHRISTVS eſt, non
terram de qua aurũ eſt , itueatur.Diues ergo qui ſui
ſum reſpicit non portat diuitias,ſed proculcat:nec in
curuatur diuitiis,ſed leuatur:atq; agit diuitias ad lar
gientis obſequium,non ad diuitiarum auaritiæ ſer-
uitutem: diuitiarũ ſeruus,non Dñs eſt auarus: at mi-
ſericors tot ſeruos ſe probat habere, quot nummos.
» Quærebat Ieſum uidere , & non poterat præ turba,
» quia ſtatura puſillus erat. Satis hic animo magnus
erat,qui puſillus uidebatur in corpore: nã mente ran
gebat cælos,qui corpore homines non æquabat. Ne
mo ergo de breuitate corporis cui addere nil poteſt
» curet,ſed ut fide emineat hoc procuret. Et præcur-
» rens aſcendit in arborem. Quibus putas iſte grãdi-
bus altiſſimæ arboris peruenit ad ramos? Iſte calca
uit terrã,ſuper aſcendit aurum, tranſcendit auaritiã
& totam diuitiarum ſupergreſſus eſt molem,ut pro-
ſiliens in arborem ueniæ,miſericordiæ apprehende
ret fructũ:et de ſpecula cõfeſſionis, indulgentiæ cer-
» neret largitorem. Aſcendit in arborẽ ſycomorum.
Myſterio,non caſu aſcendit in arborem ſycomorũ,
ut unde Adã texerat nuditatem corporis, Zacchæus
» inde uelaret fœditatẽ auaritiæ. Aſcendit in arborẽ
» ſycomorũ,ut uideret IESVM,quia inde erat trãſitu
» rus. Vere dixit trãſiturus:quia CHRISTVS per ter-
renas uias,& humanos labores nõ mãſurus uenerat,
» ſed uenerat trãſiturus. Cum aũt IESVS ueniſſet ad
» locũ,ſuſpiciens uidit eũ. Quaſi ſi illuc non uertiſſet
Ioã. 1. oculos nõ uideret,qui Nathanael cũ abſens eſſet ſub
eadẽ arbore longe uidit:ſed uidit eum , uidit ad ue-

niam:reſpexit ad gratiā:intendit ad uitā:contēplatus
eſt ad ſalutē.Deus quē uidet nō ut ignorans agnoſce
,, re cupit,ſed ut ſciēs ad gloriā uult uidere. Vidit eū:
,, & ait ad illū. Zacchæe feſtinās deſcende, quia hodie
,, oportet me in domo tua manere. Si bene aſcende/
rat,quare ei dicit̄ deſcēde? Superius dixit: ꝑcurrens
aſcēdit arborē:ꝑcurrit ſeruus dn̄m:& ante Zacchæus
aſcendit arborē,quā crucē dn̄ator aſcēderet: hinc eſt
,, quod ei dicit̄: Feſtinās deſcēde: ſi ſapis, feſtinās de/
ſcende:deſcende ante Dn̄m de Adamatica arbore, ut
poſt crucē Dn̄icæ paſſionis aſcēdas.Niſi qs tulerit cru Mat. 10.
cē ſuā,& ſecutus me fuerit:nō dixit ꝓceſſerit me. De/
ſcēde ergo ut deponas tantæ fraudis onera: pondera
cupiditatis:uſurarū molē: magiſteriū publicani: exa
ctionis crudeliſſimæ principatū:expeditus itres paup
tatis ſcholā: diſcipulatū miſericordiæ:pietatis uſum:
patiētiæ diſciplinā: ſtudia uirtutū: ſciētiā diuinitatis:
tolerantiā paſſionū: philoſophiā mortis:atq; inter ui
,, talis ligni ardua iā pfectus aſcēdas. Deſcēde, qa ho/
,, die in domo tua oportet me manere. Cuius domū
nō intrauerit CHRISTVS,ille ad diuinā nō ꝑueniet
manſionē:et cuius hic ad menſam nō ſederit CHRI
,, STVS,ille cæleſtē nō accūbet ad menſam. Et feſti/
,, nās deſcēdit:& ſuſcepit eū gaudēs. Gaudet qa ſuſce/
pit ſuſceptorē ſuū:qa paſtorē ſuū paſcit:quia reus iu
dicē ſuffragio humanitatis inclinat:qa cibi, et potus
fœnore debitorē ſuū ſibi facit,et acquirit: et ſic fit,ut
,, quæſtū nō pdat publicanus iſte, ſed mutet. Et cū ui
,, derēt,inqt,oēs murmurabāt dicētes, ꝙ ad hominē
,, peccatorē diuertiſſet. Et quis ſine peccato? et ſi ne/
mo,ipſe ſibi ueniā negat,q Deū ꝙ ad peccatores in
greditur accuſat:Deus quādo peccatorē quærit, non

peccata, ſed hominem quærirur peccatum quod eſt opus hominis, deſpiciatur opus ſuũ, quod homo ẽ,
Pſal. 50. non amittat: audi Prophetam dicentẽ. Auerte faciẽ „ tuam a peccatis meis: hoc eſt, ab operibus meis: de „
Pſ. 137. ſe aũt. Opera manuũ tuarum ne deſpicias. Iudex cũ „ uult ignoſcere, hominẽ reſpicit, nõ culpam: pater cũ miſereri uult filio, affectum cogitat, non delictũ: ſic in homine Deus ſui memor eſt operis, ut operis obliuiſcatur humani. Tu ergo qui reprehendis, qui murmuras, cur ad peccatorẽ diuerterit CHRISTVS, uiã ſalutis, exemplum ueniæ, miſericordiæ ſpem, de tali ingreſſu cape:& caue ne hoc tibi ſit blaſphemãdi materia, quod tibi occaſio ẽ ſalutis. Quo medicus niſi ad ægrũ? Nõ eſt opus, inquit, ſanis medicus, ſed male habentibus: ubi anhelus paſtor niſi ad ouẽ perditam? quãdo ſe Rex hoſtibus ĩmiſcet, niſi cum uult liberare captiuũ? Et qui pretioſam perdit margari-
Mat. 9. tam, loca ſqualida nõ dedignatur intrare: et eã inter ſtercora ipſa perquirere nõ abhorret: in quod pceps poſt filiũ nõ ſe dat mater? et arguitur Deus qui crea-
Gen. 1. uit hominem ad imaginẽ, & ſimilitudinẽ ſuã, quare hominẽ inter peccata charitate conditoris inquirit. Murmuras homo quare hominẽ Deus inter peccata quærat: quid facies, cum uideris eũ propter hominẽ ipſas tenebras tartari penetrare? Audi tñ quid ingreſſus ad peccatorem fecerit CHRISTVS. Stans, inqt, „ Zacchæus dixit. Vides quõ erectus eſt qui iacebat. Iacemus in uitiis, & iacemus oppreſſi: ſtamus, cũ bonis operibus erigimur ad profectum. Stans, inquit, „ Zacchæus dixit: dimidiũ bonorũ meorum do pau- „ peribus. Iſte poſt mortẽ ſe credit eſſe uicturum, qui dimidiũ bonorũ iam futuram tranſmittit ad uitam.

Sit licet ille perfectus, qui totũ quod habet, illuc ubi uicturus eſt ſemper hinc præmittit, eſt iſte tũ uirtutũ ſocius, conſors prudentiæ, fidei particeps, qui ad Deũ uel dimidium mittit: quia homo quod huc reliquer/ rit, hoc amittit. Et reuera fratres, ſicut ſe iſte ibi cre/ dit uiuere, qui illuc tranſmittit ſua, ita ille ſe ibi non credit eſſe uicturũ, qui ſibi illic quod habere debeat nil pararit. Nam ſi paupertatem uix ferre poſſumus temporalem, in æternũ mẽdicus fieri quis durabit? Quis militans non ad patriã mittit quicquid bellico ſudore conquirit, ut adoleſcentiæ labores ſenectus delitioſa cõpenſet? et Chriſtianus cui militare eſt id quod uiuit in ſæculo, quomodo non cogitat ut peri/ cula terrena otiis cæleſtibus conſolet? Qualiter hæc faciat Chriſtianus, Zacchæus ipſe et uerbo docet: et
›› monſtrat exemplo. Dimidium bonorũ meorũ do
›› pauperibus: et ſi cui aliquid fraude abſtuli, reddo qua
›› druplum. Qui aliena prorogat, plus dando diripit, q̃ furando: nec cõpeſcit inde dolentum gemitus, ſed producit: audeo dicere, qui de fraude Deo offert, cõ memorat crimina, non emundat: quia Deus in tali munere exuuias ſuorũ pauperum, nõ miſericordias intuetur. Sine cauſa deo plorat, contra quẽ iuſte cau ſa pauperis plorauerit Deo. Dei uox eſt. Si pignus tu/ Exo. 22.
leris fratri tuo tunicã, ante ſolis occaſum reddes illi. Sicut furem lucerna prodit, ita ſol eos qui fraudãtur accuſat. Si uolumus Deo offerre noſtra, ſi apud Deũ quæ noſtra ſunt poſſidere uolumus, mereamur et
›› nos audire talia, qualia Zacchæus audiuit. Hodie do
›› mui huic ſalus aduenit, quia & hic filius eſt Abrahæ. Inhumanus diues cum eſſet filius Abrahæ, factus eſt gehẽnæ filius: iſte cum eſſet rapinæ filius, dando ſua,

aliena redhibendo Abrahæ adoptatur in filium. Ne
quis tñ putet Zacchæum offerendo dimidiũ bonorũ
perfectionis non tenuiſſe faſtigiũ,qui poſt oĩa ſua,&
ſeipſum ſic dedit dño,ut Epatus honore fultus, a mẽ
ſa publicani quæſtus ad menſam Dñici corporis per
ueniret:& fraudulentas ſæculi diuitias derelinquens,
in pauptate CHRISTI ueras ſæculi diuitias iueniret.

IN ILLVD LVCAE. QVIS EX VOBIS PATREM PETIT PANEM: ETC. DEQ. PATRVM IN FILIOS CHARITATE. SERMO. LV.

POſteaq̃ præcepta legis diffuſa uolumi
nibus,congeſta libris, amorem nobis
non ſuffecerunt cõmendare, diuinum
duris hominũ præcordiis comparatio
nibus,exẽplis,inſeritur Dei, & inſinuat
Luc. 11 affectus. Quis,inquit,ex uobis patrẽ petit panẽ, nun
„ quid lapidem dabit illi? aut piſcẽ, nunquid pro piſce
„ ſerpentẽ dabit illi? aut ſi petierit ouũ, nunquid por
„ riget illi ſcorpionẽ? Si ergo uos cum ſitis mali,no
„ ſtris bona data dare filiis ueſtris,quanto magis pater
„ ueſter cæleſtis ſpũm bonũ dabit petentibus ſe? Quis
ex uobis patrẽ petit panẽ,nunquid lapidẽ dabit illi?
Charitas dolũ non habet:fraudẽ pietas, affectio non
recipit falſitatẽ.Si pater eſt,non poteſt non amare:ſi
amat,niſi quod bonũ eſt dare neſcit: negat patrem,
qui de patris ſuſpectus eſt largitate: ignorat ſe filiũ,
quẽ data paterna ſollicitant:totum quod eſt pietatis
excludit,qui ſalutare non credit quicquid dederit pa
ter:aut quomodo pater poterit filiis dare mala ꝑ bo

nis,qui mala ſemper pro filiis paratus eſt ſuſtinere: qui pro filiis mortem non refugit: pericula non declinat: ideoq; te Deus patrem fecit: ideo a te uoluit hominem procreari: qui utiq; q te de terra fecerat, poterat feciſſe q̃plurimos:ſed egit,ut generando ſcires quanta eſſet generantis affectio:et in te amorem tui tantum probares auctoris,quantũ ipſe auctor pignoris tuo pignori conaris impẽdere. Certe non ſolũ in te quid eſſet generantis affectio ſentire te Deus uoluit;ſed in feris,et i pecudibus,et auibus,hoc Deus uoluit te uidere:quæ cũ de terra produxerit ſola iuſſióne,pòſtea laborẽ ſentire cõpulit generandi;mutare patrias:loca cubilibus apta conquirere:fœtus locorũ difficultatibus cõmunire: gemitibus edere: maximis laboribus enutrire:ac ſe morti, ſi natos ſuos capi uiderint,non negare:unde ſi non hominis, uel ferarum cõparatione,pecũdum ſimilitudine,exemplis auium,diſce quanta ſit in paterna charitate ſynceritas.Si ergo Deũ credis,& cõfeſſus es patrẽ, quicquid iuſſerit,quicquid in te elegerit,crede tibi ſatis eſſe ſaluiferũ:crede ſatis eſſe uitale. Matris data diſcutere non licet:patris monita retractare non conuenit: ſit licet paterni mandati ſpecies triſtior, res tñ ipſa ſalutifera,& uitalis.Sic Abraham ubi Deũ patrẽ credidit Geñ.17. mandatorũ formas non attendit aſperas, & acerbas: circuncíſionẽ recipit uerecundã:& quæ cæleſtis pater iubet nõ diſcutit,ſed iudicat glorioſa:parricidiũ conſiderat perſceleſtũ,ſed quia Deus imperat,totũ pietati cõmittit: hinc Iſaac patris ſup ſe gladium cũ uideret,hòſtiã ſe eſſe cũ horrere,cũ dolere poterat,eſt gauiſus:hinc Iephte filia p̃ris munus,p̃ris uota,ſua morte tota gratulatione pſoluit. Quare ergo iam ſciens Geñ.22. Iud.11.

Deū de patris diſputat datis? cū paruulus, et inocuus quærit a pře, nō niſi bona, & profutura percipit. Sed
„ cur has ſiſitudines Dn̄s fecerit pquiramus. Quis, in/
„ quit, ex uobis patrē petit panē, nunqd lapidē dabit il
li? Potuit dicere, nunqd zizania? nunqd loliū, quod
ex uicinitate, & ſiſitudine mentit̄ panē, ſed gn̄at angu
ſtias? Sed CHRISTVS uenerat filiis, ideſt, Iudæis,
Iſa. 1. quos genuiſſe tali clamore q̄rebatur: Filios genui, &
exaltaui: ipſi aūt ſpreuerūt me: uenerat ergo filiis, ue
Ioā. 6. nerat panis de cælo, q dixit. Ego ſum panis qui de cæ
lo deſcēdi: ſed Iudæis eſt cōuerſus in lapidē offenſio
Rom. 9. nis, & petrā ſcādali, dicēte dn̄o. Ecce pono in Sion la/
Iſa. 8. & pidē offenſionis, et petrā ſcādali. Quare petrā? quia
28. mordere petrā, nō panē a pře q̄rere geſtiebāt. Circun
Pſal. 21. dederūt me, inqt, canes multi. Deniqȝ poſtea quā illi
ex hoībus in canes ꝓbant̄ eſſe cōuerſi, cæleſtis illis in
petrā cōuerſus eſt panis, nō dantis uitio, ſed accipiētis
neqtia: qui illos non reficeret, ſed necaret: nec in fun
damēto poſitus ꝓmoueret ad culmē, ſed eos qui ſui
pr̄is tendebāt ad necē, in ꝓfundā daret, & uolueret in
„ ruinā. Adiecit aliā ſiſitudinē. Nunqd pro piſce ſerpē
„ tē dabit illi? Erat & piſcis CHRISTVS Iordanis le/
uatus ex alueo: q carbonibus īpoſitus paſſionū, poſt
reſurrectionē ſuis, ideſt Diſcipulis, eſcā p̄buit tūc uita
lē: ſed Iudæis in ſerpentē piſcis iſte cōmutat̄, dicente
Ioā. 3. Dn̄o. Sicut Moyſes exaltauit ſerpētem in eremo, ita
exaltari oportet filiū hoīs. Iudæus in ſerpēte uidebat
CHRISTVM, qa impius oculus Deū uidere nō pōt:
„ nō pōt uidere pietatē. Dixit & tertiā ſiſitudinē. Nun/
„ qd ſi petierit ouū, porriget illi ſcorpionē? Cōſi etū
eſt, & ſolenne ſemp paruulos ouū petere, & parentes
ouū puſillis petētibus non negare: ſed qa xp̄s uenerat

congregare ſicut gallina pullos ſuos, ouum protulit Mat.23.
uerbi, per quod Eccleſiæ germina ſancta nutriren/
tur:ſed quia Iudæus per inuidiam effundere magis,
q̃ ſumere ouum id uolebat, repperit ibidẽ Scorpio/
nem:ut iuxta Apoſtolum, Mandatum quod erat illis Rom.7.
in uitam, hoc illis eſſet ad mortẽ. In cõmendationẽ
pietatis tria Dñs protulit, & demonſtrauit exempla,
ut tribus teſtimoniis, ſicut tribus teſtibus, et pios ad
fidem ſui amoris animaret:et confutaret impios, nõ
patris, ſed ſuo uitio charitatis gratiã nõ cepiſſe.

DE SYMBOLO APOSTOLORVM. SERMO. LVI.

SOllicitaret me acerbi partus ſubita, & cõfu ſa tempeſtas, & ĩmatura germinũ me pu/ lulamenta turbarent, niſi crebro diſruptis temporum moris, & rudi latrocinio, et fra ctis uiſcerum clauſtris, repẽtina uiuẽdi lu cra quærerent, & raperẽt naſcituri. Hinc eſt quod ho mo ſæpe menſis decimi deſpiciens terminum, ſepti/ mo mẽſe anguſtas primæ domus, et arctas uteri abii cit, et deſerit manſiones, ut præliator nouus ante ſe tempus euiciſſe gaudeat, q̃ dependat ipſe ſuam tem/ poribus ſeruitutem. Et ſi hoc humanæ licet naturæ, naturæ cæleſti quid obſiſtere poterit, & diuinæ? aut quid ſanctus Spiritus non poteſt, ſi hoc poteſt caro? aut quomodo gratia ſuperna non efficit, quod fragi litas obtinet, et implet humana? Nonne ſic Paulus Act.9. acerbo dolore uiam noſtræ uexauit, et uiſcera geni/ tricis, ut cæleſti turbine, ac tota tempeſtate, Eccleſiæ præueniret tempora parientis:ut ſubito, et in uia na/

ſceretur,qui erat ad fidem uiam gentibus præbitu/
i.Cor.15 rus:merito ſe abortiuum nũcupat,et miratur ſe fuiſ/
ſe natum,qui nouit ſe nulla conceptus tempora per/
tuliſſe:namq; cum adhuc hoſtis ipſe cæderet extrin/
ſecus ſanctæ matris uterum, et in ipſo ortu pignora
ueneranda collideret; repente ſanctum mutatur in
germen,qui ipſius germinis fuerat ferociſſimus per
Act.8. ſecutor.Eunuchus etiã generatur in uia:ut quem ca/
ſtrauerat humana temeritas ad hominis ſeruitutẽ,
et intra Regis aulam inuita caſtitas collocarat,uolũ
taria caſtitas,& uotiua ad cæleſtis aulæ gloriam , ad
æterni Regis promoueret,& tranſferret obſequium.
Beatus iſte cui datum eſt,ut palatii infulas nõ amit/
teret,ſed mutaret.Hæc dicit ratio filioli,ut uos quos
triſtes ſuſcepimus ad matris uterum,lætiſſimos per/
ducamus uno,eodemq; momento.Audite fidẽ: ora/
tionẽ diſcite.Sed quia impediente tempore nec nos
uobis poſſumus aperire myſterium , nec uos nobis
poteſtis ſolenniter reddere quæ traduntur , agite ut
et nũc Symboli ſimpliciter uerba diſcatis:et Paſcha/
li tempore quo plenius hæc traduntur,ſacramẽti ip/
ſius interiora poſſitis agnoſcere.Accipite quod uul/
tis:quod deſideratis inuadite: quia regnum cælorũ
Mat.11. uim patitur: et qui uim faciunt diripiunt illud:accipi
te quod uultis:& quod uis poteſt tollere , gratia lar/
giatur.Ingreſſus uitæ, ianua ſalutis , introitus fidei,
ſingularis,innocens,et pura confeſſio perdocetur,di
Pſal.99. cente Propheta . Intrate portas eius in confeſſione.
Vnde idem Propheta taliter admonitus,Dei in ſe lo
ps.117, quentis aditum morũ poſtulat dicens. Aperite mihi
portas iuſtitiæ , & ĩgreſſus in eas cõfitebor Domino.
Videtis quia non poteſt confiteri,qui non fuerit in/

greſſus hanc domum ſalutis,& fidei,in quã ſicut intromittit confeſſio,ita negatio de ea indubitãter excludit:ſed quomodo cõfitendum ſit audiamus. Corde,inquit Apoſtolus,creditur ad iuſtitiam : ore autẽ confeſſio fit ad ſalutem. Et quid crederetur oſtẽdit. Si credis,inquit,Dñm IESVM in corde tuo,et ore cõfeſſus fueris,ſaluus eris. Corde creditur ad iuſtitiam: ore confeſſio fit ad ſalutem:magnum filioli per hoc fidei noſtræ uidemus eſſe compendium, quando inter cor,& linguam totum ſalutis humanæ uerſatur, et geritur ſacramẽtum . Habes homo unde credere debeas,corde creditur ad iuſtitiam : habes unde debeas cõfiteri,ore cõfeſſio fit ad ſalutẽ. Et quid dicã? Totum in ſe habet homo,qui ſe habet:ipſe autem ſe habet,qui Deum habet:Deum uero habet,qui eũ ſuũ credit,& cõfitetur auctorem. Signate uos. Fides quæ capitur auditu,corde creditur,ore promitur ad ſalutem,in ſecreto mentis eſt collocanda:& ipſis eſt noſtri pectoris cõmittenda uitalibus,ne dum chartis,& atramento deſcribitur incaute , non reſeruetur credulis ad uitam,ſed prodatur perfidis ad ruinam . In te homo cuſtodire debes,quod tibi extra te poſitum poterit deperire. Rom.10

IN SYMBOLVM APOSTOLORVM. SERMO .L V I I.

BEatus Iſaias Euangeliſta non minus, q̃ Propheta , immunda labia ſe habere, et in medio populi habentis labia immunda ſe habitare deplorat : dicens. O miſer ego,quoniã compũctus ſum, Iſa.6, iuxta.lxx.

quia cum ſim homo, et imunda labia habeã, in me/
dio quoq; populi habentis labia imunda ego habitẽ,
regem Dñm ſabaoth uidi oculis meis. Superhuma/
no percellitur hic dolore, quia quod de Deo ſentit,
et uidet, loqui non ualet: annuntiare non poteſt: non
poteſt confiteri. Quantum caro anguſta eſt, animo
ſuo arcta ſunt labia tãtum: lingua tantum breuis eſt
ſuæ mẽtis interpres. In carne ignis anhelat incluſus,
uaporat uenas, inflãmat uiſcera, exæſtuat in medul/
lis, totaq; hominis interna ſemper incendit, qa quod
mentis contemplatur affectu, ore depromere, effun/
dere labiis, lingua diſtinguere, & in totum non ſuffi/
cit euaporare ſermonem. Hinc eſt q Iſaias ubi uidit
regẽ cæli, hoc eſt CHRISTVM, ipſumq; eſſe Do
minum ſabaoth clara uiſione conſpexit, ſua, ſuiq; pó
puli labia immunda defleuit: quia ſicut illuſtrat cor/
da, purgat ora, labia emundat CHRISTI cõfeſſa
diuinitas, ita CHRISTI polluit negata maieſtas.
Sed quid iſte profecerit Prophetæ gemitus audia/
mus. Et miſſus eſt, inquit, ad me unus de Seraphim,
qui in manu habebat carbonem, quem forcipe acce
perat de altari: et tetigit os meum, dicens. Ecce hoc
tetigit labia tua: et abſtulit iniquitates, & peccata cir/
cũpurgauit. Non eſt huius temporis dicere, cur unus
mittitur: et quis ſit iſte qui mittitur: & quantus ẽ qui
carbonem ſuperni ignis ſic manu geſtat intrepidus,
immo ſic ſuo temperat attractu, ut Prophetæ purget
labia, non perurat: ſed nunc nos etiam toto cordis
cõpungamur affectu: noſq; in hac miſeria carnis mi/
ſeros eſſe fateamur, imunda quoq; labia nos habere
piis gemitibus defleamus, ut unus iſte de Seraphim
legis gratiæ forcipe acceptum de ſuperno altari no/
bis ignitũ

bis ignitum fidei deferat ſacramentũ, taliq́ʒ modera mine noſtrorũ tangat ora labiorũ, ut iniquitates au ferat: peccata depurget: & ora noſtra ſic in flãmã ple næ cõfeſſionis accendat, ut ſit iſta ſalutis aduſtio, nõ doloris. Petamus etiã ut ad corda uſq́ʒ noſtra perue niat calor iſte carbonis, ut de tanta ſuauitate myſte rii, non ſolum labiis guſtũ, ſed ipſis totã ſatietatẽ ſen ſibus, & mente capiamus: & ſicut Iſaias poſt emunda tionẽ labiorũ ineffabilẽ partum uirginis eſt locutus, dicens. Ecce uirgo in utero accipiet, & pariet filium: Iſa. 7.
ſic nos paſſionis ſacramẽtũ, et reſurrectionis refera mus gloriã. Credo in Deum patrem omnipotentẽ. In Deum uos hodie meritoconfitemini credidiſſe, quãdo deos, deaſq́ʒ ſexu diſpares, numero confuſos, turba populares, uiles genere, fama turpes, impietate maximos, primos ſcelere, crimine ſingulares, ipſis etiã ſepulchrorũ ſuorum uultibus accuſatos, lætami ni uos fugiſſe: quia miſeriæ, doloris, et iſelicitatis eſt, tantos, & tales habuiſſe ſeruulos, quãtos uos, & quales dños hactenus pertuliſtis: ſed ad unũ uiuũ, uerũ, ſolũ, ſed nõ ſolitariũ Deũ uos perueniſſe gaudete, dicẽdo. Credo in Deũ patrem. Iam confiteatur Filium, qui nominat Patrẽ: quia qui uocari pater, pater dici uo luit, habere ſe filiũ clementer oſtendit: quẽ non acce pit ex tẽpore: non genuit in tẽpore: nõ ſuſcepit ad tẽ pus. Diuinitas nec initiũ capit, nec recipit finem, nec admittit poſterũ, quæ non agnoſcit occaſum. Deus filium nõ doloribus parturit, ſed uirtutibus eſſe ma nifeſtat: nec præter ſe facit qđ ex ſe eſt, ſed generat, dum quod i ſe eſt aperit, & reuelat. De Patre proceſ ſit Filius, non receſſit: nec ſucceſſurus Patri ꝓdiuit ex patre, ſed prodiuit manſurus ſemper in patre: audi

Ioã.1. Iohannem dicentem.Hoc erat in principio.Et alibi.
1.Ioã.1. Quod fuit ab initio.Quod erat,utiq; non acceſſit: q&
Iſa.44. fuit,apparet utiq; nō cœpiſſe.Ego ſum,iquit,primus,
& ego nouiſſimus.Qui primus eſt,nō eſt iſte poſt al/
terū:qui nouiſſimus,poſt ſe alterū non relinquit:ſed
iſta cum dicit,non excludit patrem,ſed in ſe,& patre
uniuerſa concludit. Sed ad ea quæ ante ſunt acceda/
„ mus. Et in CHRISTVM IESVM filiū eius unicum,
„ dominū noſtrū. Sicut reges triūphorū ſuorū titulis
nuncupantur,& ſubiectarū gentium nominibus con
quirūt numeroſiſſima cognomēta, ita CHRISTVS
bonoꝝ ſuoꝝ titulis nuncupatur:a Chriſmate.n.uoca
tus eſt CHRISTVS,qui Diuinitatis unguentū aridis
iam mortaliū membris pius medicator īfudit: & ut
a Chriſmate CHRISTVS,ſic IESVS uocatus eſt a ſa
lute:q ob hoc nos diuino infudit unguento, ut ægris
certam ſalutem,perditis perpetuam redderet ſanita
„ tem. Et in CHRISTVM IESVM filium eius unicū.
Quia et ſi ſunt multi filii per gratiā, iſte unus, et ſin/
„ gularis eſt per naturam. Dominum noſtrum. Qui
nos de tantorum,tam crudelium,tam turpium libe
ratos ſeruitio dominorum,ut non ad conditionem
priſtinam uendicet,ſed ut ad perpetuam libertatem
„ manumittat,inquirit. Qui natus eſt de Spiritu ſan/
„ cto. Ita,et taliter tibi naſcitur CHRISTVS, do/
nec tibi homo naſcēdi ordinem mutet:ut ſit tibi no/
uus ortus ī uita, cui uetuſtus ſemper in morte mane
„ bat occaſus. Qui natus eſt de Spiritu ſancto, ex MA
„ RIA uirgine. Vbi Spiritus generat, uirgo parturit,
totum diuinum geritur,nil humanum: nec ullus in/

firmitati locus eſt, ubi uirtus eſt ſociata uirtuti: ſopo/
ratus eſt Adam, ut de uiro uirgo ſumeretur: nũc ſtu/ Gen. 2.
puit uirgo, ut uir repararetur ex uirgine. Quid ſibi Luc. 1.
de tanto, de tali partu natura poterit uendicare, ubi
dum uidet nouari ordinem ſuum, tota ſua conſpicit
iura mutari, ueniſſe in ſuam ſobolem ſuum ſentit, et
miratur auctorem? Videatur hoc perfidis uile, ma/
» gnum eſt credentibus ſacramentum. Qui ſub Pon/
» tio Pilato crucifixus eſt, et ſepultus. Audis iudicis
nomen, ut tempus etiam paſſionis agnoſcas: audis
crucifixum, ut nobis ſalutem perditam per quod pe/
rierat reparatam eſſe cognoſcas: et ibi uideas pende
re credentium uitam, ubi mors pependerat perfido
rum: audis ſepultum, ne mors putetur illuſa. Hoc eſt
diuinæ uirtutis inſigne, cũ mors morte moritur: au/
ctor mortis proprio mucrone truncatur: prædo ca/
pitur ſua præda: infernus uita dirumpitur deglutita.
» Tertia die reſurrexit a mortuis. Tres dies ſepultu/
» ræ ſuæ tribus impendit CHRISTVS habitationi/
bus profuturos, inferis, terræ, cælo: iſtauraturus quæ
in cælo ſunt: et quæ ſunt reparaturus in terra: et quæ
apud inferos redempturus: ſimul ut Trinitatis gra/
tiam tridui ſacramento datam panderet hominibus
» ad ſalutem. Aſcendit in cælos. Aſcendit, non ut ſe
referret in cælum qui ſemper manſit in cælo, ſed ut
te perferret, quem taliter uinctum abſoluit, et ſub/
traxit inferno: intellige unde, ubi, homo per De/
um ſis leuatus, ut eſſes in cæleſtibus ſtabilis, qui
eras lubricus, ac ſemper nutabundus in terra. Se/
» det ad dexteram patris. Sed ſuis pater nil ha/
bet a ſiniſtris. Confeſſio noſtra non diuini conſeſſus

loca, ſed uirtutis aſſignat indicia : Deus loca neſcit:
„ Diuinitas recipit nil ſiniſtrũ. Inde uenturus eſt iu/
„ dicare uiuos,& mortuos. Eſto uiuos,mortuos quẽ/
admodum poterit iudicare? Sed illi uiuunt,qui no/
bis mortui computantur.Ergo reſurrecturos eos cõ
fitemini ad iudicium, quos infidelitas exiſtimat de/
periiſſe:ut qui mortui fuerint, & qui reperiẽtur uiui,
„ pariter ſuorum reddãt actuũ,uitæq; rationem. Cre/
„ do in Spiritum ſanctum. Poſtq̃ ſuſceptæ carnis con
feſſus es ſacramentũ,oportet te Deitatẽ Spiritus cõ
fiteri:ut Trinitatis unitas æqua,Patris,Filii,Sãcti Spi
ritus,per omnia, & in omnibus,uirtutis integrã fidei
in noſtra confeſſione cuſtodiat,et teneat ueritatem.
„ Sanctam Eccleſiam catholicam. Quia neq; a capite
membra,neq; ſponſa ſeparatur a ſponſo,ſed dum ta
li coniunctione Spiritus fit unus,fit omnia,& in om/
nibus Deus. Ergo ipſe in Deum credit, qui in Deum
„ ſanctam Eccleſiam confitetur. Et remiſſionem pec
„ catorum. Ipſe ſibi donat ueniam,qui ſibi peccata p
„ CHRISTVM remitti poſſe confidit. Carnis reſurre
„ ctionem. Bene credis,ſi te per Deum credis reſur/
gere ex morte poſſe,cui reſurgunt ſemper elemen/
ta:ſic tempus ex tempore,ſic ex nocte dies: ſic de ſe/
pultura ſua ſemina:nec tu perire poteris,cum illa re
uiuiſcãt:nec difficile eſt Deo facere de te ſene, quod
„ tu facis ſemper ipſe de ſemine. Vitam æternã. Hæc
fides,hoc ſacramentũ non eſt cõmittendum chartis,
non ſcribendum literis, quia chartæ, & literæ ma/
gis cauta,q̃ gratiam proloquũtur:ubi uero Dei gra/
tia,donatio diuina conſiſtit,ad pactum fides,altitu/
do cordis ſufficit ad ſecretum:ut hoc ſalutis ſymbo/
lum,hoc uitæ pactum,diuinus arbiter nouerit,teſtis

falſus ignoret. Signate uos. Ipſe autē Dominus Deus noſter ſenſus ueſtros, corda ueſtra cuſtodiat: & in his quæ præcepit uobis ipſe uobis fautor aſſiſtat.

IN IDEM. SERMO LVIII.

QVi fidem quærit, rationem nō quærit: qui diuinā poſtulat, ſeponit humanā: qui Deo genitore naſcitur, trāſcendit naturā: et tempori nil debet, qui temporis meretur auctorem. Ecce pia fidei germina uidemus ante naſci uos uelle, quā cōcipi: ante percipere cæli regnū, q̄ uentris anguſtias ſuſtinere: ſic tendere ad patris gaudia, ut matris trāſeatis langores: nec putatis abortiuū, quod maturū creditis eſſe per CHRISTVM: ſic Paulus Apoſtolus per fidem maturus naſcitur, qui ſe abortiuū clamat eſſe per tempus. Accipite ergo fidem ſola fide: nec quæratis aperiri uobis ipſius fidei rationē, quam uos ne requireretis itra fidem ueſtra feſtinatione clauſiſtis. Ad fidem uos filii hodie fides ueſtri auctoris iuitat, qui promiſſionis ſuæ ante fidem implet, q̄ fidem ueſtræ percipiat ſpōſionis: & hoc reſtituit rebus humanis, ut olim uerbo promiſerat per Prophetam. Dilata, inquit, os tuum, & adimplebo illud. Hoc eſt, tu dilata in confeſſione, & ego illud ipſius confeſſionis replebo ſacramento: & myſtico ſermone ditabo: & replebo illud toto eloquio cæleſtis arcani. Et reuera filii quicquid audientis, quicquid reſpondētis obediētia profitetur, hoc donantis, et docentis Dei redūdat ad gratiam. Accepturi ergo ſymbolum, hoc eſt pactum uitæ, ſalutis placitum, & iter uos, et Deum fidei

i. Cor. 15

Pſal. 80.

inſolubile uinculum,pectora parate,non chartā:ſen/
ſum acuite;nō calamū:et audita nō atramēto,ſed ſpi
ritu miniſtrante deſcribite:quia cōmitti nō poteſt ca
ducis,et corruptibilibus inſtrumētis æternū,et cæle/
ſte ſecretum,ſed in ipſa arca animæ,ī ipſa bibliothe/
ca interni ſpiritus eſt locādum: ne profanus arbiter,
ne improbus quod dilaceret diſcuſſor īueniat:et fiat
ad contemnentis,et ignorantis ruinā,quod confiten
tis,et credentis donatum eſt ad ſalutē: ſed dicēti tibi
Pſal.80. Prophetæ,Dilata os tuū:et implebo illud:tu reſpon/
Pſal.ii8. dere poſſis: In corde meo abſcōdi eloquia tua,ut nō
„ peccē tibi. Credo in Deū patrē omnipotentē. Qui
confeſſus eſt Patrem, confitetur et Filium; quia ſine
filio pater dici non poteſt: et quia Deo augeri, Deo
addi nil poteſt:ſemper fuit filius, quia fuit ſemper et
pater:neſcit īchoari filius,quia deficere pater neſcit:
nec creſcit genitus,ubi genitor non ſeneſcit: æterna,
et coæterna Patris,et Filii ſubſtantia nō gradibus hu
„ manis,ſed diuinis ē æſtimāda uirtutibus. In CHRI
„ STVM IESVM filium eius unicum,Dominum no/
„ ſtrum. CHRISTVM unctum accipe non cōmuni
„ oleo,ſed ſancto quo natus eſt Spiritu. Qui natus eſt
„ de Spiritu ſancto. Tali natiuitate cōſecrata eſt in
Deo humanitas, nō tali dignatione minorata eſt in
„ homine Deitas. Qui natus eſt de Spiritu ſancto,ex
„ MARIA uirgine. Virginitas Deum credidit, quia
non niſi per Deum ipſa uirgo eſſe potuit, et mater.
„ Qui ſub Pontio Pilato crucifixus eſt,et ſepultus. Iu/
dicem īdicat,ut tempus deſignet:crucifixum memo
rat,ut paſſionis conferat qualitatem:et inde fides ar/
gumētum diuinæ uirtutis,et ueræ reſurrectionis col

ligat,unde impietas materiam contumeliæ,et occa
ſionem præſumpſit erroris. Crucifixus in Cruce, in
edito coram omnibus inimicis, et tota crudelitate
ſpectantibus,et tota acerbitate obſeruantibus, mor/
tem ſuſcepit. Sepulturam patitur, ne mortem non
adiiſſe ut uinceret,ſed ſimulaſſe ut eluderet,ab impiis
» iactaretur, Sepultus tertia die reſurrexit. Et ſi in
paſſione noſtræ ſe carnis ueră probauit,habuiſſe ſub
ſtantiam,per triam dierum figuram totam Trinita
» tis reſurgit in gloriam. Aſcendit in cælos. Aſcen/
dit nos perferens,non ſe referens,qui nunq́ receſſit è
» cælo. Sedet ad dexteram patris. Ordo ibi diuinus
eſt,non humanus: ſic a dextris ſedet Filius, ut Pater
non ſedeat a ſiniſtris: unica, et ſingularis eſt diuina
confeſſio, ubi superna uirtus recipit nil ſiniſtrum.
» Inde uenturus eſt iudicare uiuos,et mortuos. Deſi/
nant homines, deſinant hæretici iudicare iudicem
ſuum:ſperent ueniă, ne incurrăt de tali præſumptio
» ne ſententiam. Credo i Spiritum ſanctum. Nunc
perfecta eſt tua in Trinitate confeſſio, quando Spiri
tum ſanctum unius cum Patre,et Filio ſubſtantiæ fi/
» deli uoce confeſſus es. Et ſanctam Eccleſiam. Quia
ſic coniuncta CHRISTO eſt, ut totam Diuinita/
» tis traſferatur in gloriam. Remiſſionem peccato/
rum. Acquire tibi tua fide ueniam:quia ſatis ſibi ini
micus eſt,qui hoc ſibi dari non credit,quod tota be/
» nignitate largiſſimus promittit indultor. Carnis
» reſurrectionem. Crede carnis reſurrectionem:quia
qui hoc non credit, fidem nō habet in prædictis, di/
cente Apoſtolo. Si mortui non reſurgunt, neque i.Cor.15
CHRISTVS reſurrexit. Quos iudicabit, qui //

bus regnabit Deus,ſi uitæ,ſi iudicio, reſurrectio non reddiderit,quos ſæculo mors ademit? Vitam æter-nam, Manifeſtum eſt, quia uita æterna ipſa morte moriente ſuccedit.

IN IDEM. SERMO. LIX.

AVdiſtis uocem patris: uocem uocâtis audiſtis: uenite filii,uenite, uenite,q̃ uenit tẽpus fidei:credulitatis dies:con feſſionis hora: uenite petitores fidei: afferte ſyncerum pectus, cor mundũ, puram uocem,ut quod per nos ſermo ſalutaris inſi-nuat,uos ſancto capiatis auditu. Fides ex auditu, au-

Ro.10. ditus ex uerbo conſtat. Placitũ fidei,pactum gratiæ, ſalutis ſymbolũ tota ſimplicitate ſenſus audite, qua-tenus illud confeſſionis tempore,& audire poſſitis,& reddere: quia iſtud reddere ẽ habere:diuinũ munus

Exo.19. qui reddiderit,non amittit. Daturus legẽ Deus iuſſit ut populi lauarẽt ueſtes,lauarẽt corpora ſua, totoſq; ſe ab omni carnis contagione mundarent, quia ap-propinquare Deo homo non poteſt fæce corporali, mundano ſquallore pollutus:lex illa quæ gratiæ um bram tenuit,& figurã,purificationem merito quærit tantã,tantã merito exigit puritatẽ: audituris Diuini-tatis ſacramẽtũ totum,quãta mentis,quãta corporis opus eſt puritate? Mundemus ergo corda, purifice-mus corpora,aperiamus oculos,referemus ſenſum, animæ ianuas patefaciamus totas,ut Symbolũ quod eſt fidei pactum,audire,capere,tenere,& in ipſo cor-dis noſtri ſecreto ſemper ſeruare poſſimus. „ Credo „ in Deũ patrem omnipotẽtem. Credimus in Deum,

ſi negamus Deos:ſi renuntiamus idolis:ſi diabolũ,et eius angelos abnegamus. Audi,inquit,Iſrael Domi/nus Deus tuus Deus unus eſt. Et iterũ.Non erunt tibi dii alii abſq; me.Habebit ergo Deũ uerũ unũ Deũ,q Deum alterũ non habebit.Credimus in Deũ,et eun/dem cõfitemur patrem,ut eundẽ ſemper habuiſſe filiũ nos credamus:habuiſſe autẽ filium, nõ conceptũ, non inchoatum, non ſeparatum partu, non auctum tempore,non minoratum gradu, non ætatibus imutatum,ſed intra æternũ genitorẽ germen permanẽs in æternum. Ego, inquit, in patre,& pater in me eſt. Audiuimus patrem,credamus filium uirtute diuina, ordine non humano: arcano Dei,non ratione mun/dana: non lege ſæculi, potentia ſed ſuperna. Quod ſcire licet,diſcutere non licet:credere conuenit, non conuenit perſcrutari:nam ob hoc omnipotentẽ Deũ diximus,ut Deo ĩpoſſibile nil putemus. Et in CHRISTVM IESVM filiũ eius unicum, Dominũ noſtrũ. Ab unctione CHRISTVS, IESVS uocatus eſt a ſalute:quia et unctio quæ per reges, Prophetas, et ſacer/dotes olim cucurrerat in figuram,in hunc regem regum,ſacerdotem ſacerdotum, prophetarũ prophe/tam, tota ſe plenitudine ſpiritus Diuinitatis effudit: ut regnum,& ſacerdotium,quod per alios præmiſe/rat temporaliter, in auctorem ipſum refunderet,& redderet ſempiternum.Et IESVS quidem, ideſt Saluator, recte dicitur ſalus, quia & dedit rebus eſſe: & idem pereuntibus dat ſalutem. Filium eius unicum. Ipſe eſt unicus filius, qui quod aliis per ſuam gratiã donat, ipſe ſibi unicam poſſidet per naturam. Do/minum noſtrum. Sicut ſupra diximus, Dominus Deus,Deus unus conſtat in CHRISTO: quia qcquid

Deut.6. Mar.12. Exo.20. Ioã.14.

eſt & Deitate,& humanitate Deus unus eſt: deſijt in
Chriſto ſubſtātiarum diuerſitas, ubi caro cœpit eſſe
quod Spiritus: quod homo Deus: quod noſtri cor/
,, poris,et Deitatis una maieſtas. Qui natus eſt de Spi
,, ritu ſancto, ex MARIA uirgine. Quid terrenū na/
ſcitur,ubi auctore ſpiritu uirgo uocatur in partu? qs
non diuinum credat, quando quæ peperit nil ſenſit
humanum? Deum mulier uirgineo portabat in tē/
plo:hinc eſt quod & acquiſiuit honorē matris,& uir/
,, ginitatis gloriam non amiſit. Qui ſub Pontio Pila/
,, to crucifixus eſt,& ſepultus. Nomē iudicis dicimus,
ut paſſionis tempus, ut rei geſtæ ueritas ſic pateſcat.
,, Crucifixus eſt. Vt quia per lignum mors uenerat,re
,, diret uita per lignum. Et ſepultus. Vt officia tota
mortis impleret:ut mors morte moreretur:ut ex il/
lius ſemine corporis omnis humanorū corporū ſa/
,, tio uitalem ſurgeret,& leuaretur in meſſem. Tertia
,, die reſurrexit a mortuis.Vt tribus in diebus Trinita/
tis beneficiū panderetur:ut per triduanū tempus hu/
mana triū temporū generatio ſaluaretur, ideſt ante
,, legem,in lege,et in gratia. Aſcendit in cælos. Non
Ioā.3. ut petens,ſed ut repetens cælos.Nemo aſcēdit in cæ/
,, lum,inquit,niſi qui de cælo deſcēdit. Sedet ad dex/
,, terā patris. Sed patrem non habet ad ſiniſtrā: Diui/
,, nitatis conſeſſus recipit nil ſiniſtrū. Sedet ad dexte/
,, rā patris. Vt patris Deitate una. Sedet ad dexterā.
Ne ſit minor gradu,poſterior ordine,ſed patri diui/
Ioā.10. nitate una,æqua poteſtate conregnet. Ego,inquit,et
,, pater unū ſumus. Inde uenturus eſt iudicare uiuos,
,, et mortuos. Si credimus uenturum iudicem,inno/
cētes iudici nos præparemus:iudicem negat eſſe,ad/
uenire non credit,iudicādum ſe ſatis iſte diffidit,qui

male uiuit. Iudicat uiuos: iudicat et mortuos, quos
» utiq; iudicaturus exuſcitat. Credo in Spiritū ſanctū.
Hucuſq; Dñicæ natiuitatis, paſſionis, reſurrectionis,
aſcenſionis, aduentus myſteriū cōfitentes, ad ꝯfeſſio
nē ſancti spūs iā uenimus: ut ſicut in Patrē, et Filiū, ī
ſanctū spūm ſic credaē: ut unā ī Trinitate Deitatem,
» uirtutē, gloriā ꝑdicemus. Et sāctā Eccleſiā. Credi/
mus et Eccleſiā, quā CHRISTI receptā, ꝯfirmatā cre
» dimus, et ꝯfitemur ī gloriā. Remiſſionē peccatorū.
In nouū hominē naſciturus, āti qui reatus, peccati ue
teris qd habebit, q̄ ꝑterita ſibi remiſſa nō credit debi
» ta, dubitat percipe ſe futura. Carnis reſurrectionē.
Crede hō de morte reſurgere te poſſe, qa anteq̄ uiue
res nil fuiſti: aut q̄re dubitas ꝙ reſurgas, cū tibi totū
qđ ī rebus ē cotidie ſic reſurgat? Sol occidit, et reſur
git: dies ſepeliē, et redit: mēſes, āni, tēpora, fructus, ſe/
mina cū trāſeūt ipa moriunē, cū redeūt ſua ipa mor
te reuiuiſcūt: et ut reſurrectu⁊ te iugi, et uernaculo ī
ſtruaris exēplo, quotiēs dormis, et uigilas, totiēs mo
» reris, et reſurgis. Vitā æternā: Amen. Neceſſe eſt ut
qui reſurgit uiuat ī æternū: qa ſi ī æternū nō uiueret,
nō uitæ reſurgeret, ſed morti. Signate uos. Hoc ſpei
pactū, hoc ſalutis placitū, hoc uitæ ſymbolum, hāc ſi
dei cautionē mēs teneat, cōſeruet memoria, ne Diui
nitatis pretioſum munus dēpriet charta uilis: ne my
ſteriū lucis atrū tenebret atramentū: ne ſecretū Dei
habeat īdignus, et ꝓfanus auditor. Si mihi ſilētiū ſē/
per ueſtra charitas ſic ꝑberet, ad oēs tractatus mei
ſermōis ueſter pueniret auditus: ſed Deus nr̄ et mihi
fiduciā dicēdi, et uobis audiēdi deſideriū donare di/
gneē.

IN IDEM. SERMO. LX.

Mat.15. SI Cananitis mulier clamore ſubito,re
pentina fide,iuuante CHRISTO,et
quod petebat accepit,et quod negaba/
Act.8. tur extorſit, ſi Aethiops ſpado arcanú
uitalis lauacri præteriens iuenit in uia,
Act.10. rapuit in tranſitu,ſi Cornelius centurio anteq̃ intra/
Luc.23. ret baptiſma,peruenit ad Spiritú,ſi latro in ipſo mo
mento mortis paradiſum inuaſit, et uitam uobis,in
articulo temporis quam quæritis,quis negabit ꝛex fi
de ergo accipite fidé:et ut fidei myſteriú ſcire poſſi/
Deu.32. tis,acceſſu temporis laborate.Moyſes laturus legem
iuxta.lxx. cælum uocat,et terrá: ſacerdos quid iṇocabit gratiá
prolaturus ꝛ ille dixit: attende cælú,et loquar:et au/
diat terra uerba ex ore meo:ego dicá,attende Deus,
loquar:et audiat homo uerba ex ore meo.Ille dixit:
Expectetur ſicut pluuia eloquiú meum:et deſcendát
ſicut ros uerba mea:ego dicam:ueniat ſicut ros Spi/
ritus tuus:et inundet ſicut flumen gratia tua: fiatque
nunc cæleſtis uerbi unda ſaliens in uitam æternam.
Ille dixit:quia nomen Domini iuocaui,date magni/
ficentiam Deo noſtro: ego dicam:quia fidem inuo/
caui,date credulitatem Deo ueſtro. Et quia nauigia
corpoꝶ noſtroꝶ quadrageſimæ ſunt curata ieiunio,
neceſſe é ut placitú fidei, symbolú cæleſtis cómercii
iam dicamus:quatenus ſub certa ſpe per tota mundi
æquora,per infidos ſæculi fluctus lucra manſura ſæ/
culis cóquiramus.Accipite ergo fidé,expectate rem:
quia cui fides nó ꝓcedit in ſemine, res ei nó ſequiť in
fructu.Signate uos.Sermo creat auditú:auditus cóci
pit fidem:credulitatem parturit fides: confeſſionem
credulitas nutrit: confeſſio perpetuam dat ſalutem:
hic eſt quod meo,ueſtroq; ore occurrit ſic ſibi fides:

credulitas ſic amplectitur ſe: ſalus ſe cōfeſſionis oſcu
» lo ſic ſalutat. Credo in Deum patrem omnipoten-
» tem. Hæc uox totum Trinitatis fatetur, & aperit ſa-
cramentum. Deum dicit, non Deos, quia unum Deū in Trinitate credit Chriſtiana fides: ſcit Patrem: ſcit Filium: ſcit Spiritū ſanctū: Deos neſcit. Diuinitas i perſonis trina eſt, ſed una eſt in Trinitate diuinitas: perſonis Trinitas diſtincta eſt, nō eſt diuiſa ſubſtantiis: Deus unus eſt, ſed Trinitate: Deus ſolus eſt, ſed nō ſolitarius: Diuinitas nec Trinitate diuiditur, nec cōfun-
» ditur unitate: hæc ſentit fides cū dicit. Credo i Deū.
» Mox addidit, Patrem. Qui credit patrem eſſe, filium confitetur: qui credit Patrem, et Filium, ætates non ſentiat: gradus non cogitet: non tempora ſuſpicetur: non conceptum quærat: neſciat partū: qui Deū credit, diuina confeſſus eſt, non humana. Sed dicit hæreticus: quomodo pater, ſi non præcedit? quomodo Filius, ſi non ſequitur? quomodo non dat initiū, qui generat? quomodo quod generat, principium a generante non ſumit? hoc ratio docet: hoc natura probat. Erras hæretice: hoc habet humana ratio, nō habet hoc diuina: hoc accipit natura mundi, Deitatis non recipit hoc natura: fragilitas humana cōcipitur, et concipit: parturitur, et parturit: generatur, et generat: accipit initium, et dat finem: mortem ſuſcipit, et refundit: et reſeruat in ſobole quicquid ſuæ conditionis eſt, et naturæ: Deus uero pater non genuit in tempore, quia tempus ignorat: non dedit initium, qui initium neſcit, non transfudit finem, qui non habet finem: ſed ſic genuit ex ſe filium, ut totum quod in ſe erat, eſſet, et maneret in filio. Honor geniti generātis honor eſt: perfectio geniti generantis forma eſt:

minoratio geniti reuolat ad generantis iniuriã. Sed
hæc audiens hæretice non dicas quomodo iſta ſint:
dixiſti Deum:credidiſti patrem:omnipotentem con
feſſus es:ſi dubitas,mẽtitus es:credo ſi dicis, quomo-
do non credis,ſed diſcutis: ſi putas impoſſibile,om-
nipotentiam quam confeſſus es ſuſtuliſti:ſed nos qui
Patrem,et Filium,& Spiritũ ſanctum unius maieſta-
tis,et gloriæ cõfitemur,fidem Dominici corporis iã
„ loquamur. Et in IESVM CHRISTVM filium eius
„ unicum Dominũ noſtrum. Poſteaq̃ Dei filius ſicut
pluuia in uellus toto diuinitatis unguento noſtram
ſe fudit in carnẽ,ab unguento nuncupatus eſt CHRI
STVS:& huius nominis extitit ſolus auctor,q ſic Deo
ſuperfuſus eſt, & infuſus, ut homo,Deusq; eſſet unus
Deus. Hoc ergo unguenti nomen effudit in nos,qui
a CHRISTO dicimur Chriſtiani: et impletum eſt il
Cant.2. lud quod cantatur in Cãticis canticorũ. Vnguẽtum
„ effuſum eſt nomen tuum. Et in CHRISTVM IE-
„ SVM filium eius. Illud ſacramenti nomen eſt, hoc
triumphi:nam ſicut a Deo unctus nomen ſortitur ex
unguine,ita cum ſalutẽ perditam mundo reddidit,a
ſaluãdo nomen ſaluatoris aſſumit. Sæpe iã diximus
quod IESVS hebraica lingua dicitur, Saluator dicit
„ hoc latina. Et in CHRISTVM IESVM filium eius.
Cuius ẽ utiq; Dei patris:cũ dicis ergo in IESVM filiũ
eius,cõfiteris IESVM qui natus eſt de MARIA Dei
eſſe filiũ.Caue ergo ne amplius ſentias ĩ CHRISTO
quod homo fuit,ſed ſemper quod Deus ſit cõfitere:
2.Cor.5 Apoſtolo ſic dicente.Et ſi nouimus CHRISTVM ſe
„ cundũ carnẽ,ſed iam nũc nõ nouimus. Vnicũ dñm
„ noſtrũ. Hoc cõuenit ad utrũq;: quia et unicus patris
eſt:& unicus dñs noſter eſt:alii filii,alii dñi eſſe p gra

tiam perceperunt: ſolus CHRISTVS eſſe filius, eſſe
„ dñs habet, et poſſidet per naturam. Qui natus eſt de
„ Spiritu ſancto ex MARIA uirgine. Si iuxta Euáge- Mat. 1.
liſtam, quod in ea natū eſt, de Spiritu ſancto eſt, quia
Deus Spiritus eſt, hæreticus iam Deū natū uirginea Ioā. 4.
confiteatur ex carne: neq; amplius cæleſte myſteriū,
uirginitatis partū, trahat ad conceptū mundi: ad ter-
„ renæ fragilitatis iniuriá. Qui ſub Pontio Pilato cru
„ cifixus eſt, et ſepultus. Nomen iudicis audis, ut tem-
pus paſſionis agnoſcas: audis crucifixū, ut ex mortis
ignominia magnitudinē ſentias charitatis: mortēq;
quæ per lignū uenit, mortificatá ſcias eſſe per lignū:
et credas maiora tibi eſſe reddita per crucis arborē,
q̃ perdidiſſe te per paradiſi arborē ſuſpirabas: ſepul-
tum dicis, ut uerá carnē CHRISTI, mortēq; nō per-
functoriá probet ꝯfeſſio ſepulturæ: mortē ſuſcepiſſe,
& uiciſſe, intraſſe iferos, et rediiſſe, ueniſſe in iura tar
tari, et tartari iura ſoluiſſe, nō eſt fragilitas, ſed pote
„ ſtas. Cōfiteris, Die tertia ſurrexiſſe, ut itelligas reſur
rectionē CHRISTI totius Trinitatis fuiſſe uictoriá.
„ Dicis, Aſcendiſſe in cælos: ut cæli dominū credas: ut
unde uenerat rediiſſe fatearis: qa ſuperato diabolo,
calcata morte, liberato mūdo, ſuper cælos triūphat
CHRISTVS, qui uictus putabatur in terris. Clamas,
„ Sedet ad dexteram patris. Vt quia Patris, et Fili una
eſt Deitas, par poteſtas, in cæleſti conſeſſu nulla ſit ſi
„ niſtræ ſeſſionis iniuria. Inde uenturus eſt iudicare
„ uiuos, & mortuos. Quia ueniente CHRISTO re-
ſurgent mortui, ſiſtentur uiui, ut pariter cauſas red-
dant de ſuorum ratione factorum. Et quia Domini-
ci corporis iam diximus ſacramentū, ad confitendū
„ Deitatē Spūs ꝑueniamus. Credimus i Spūm ſanctū.

Quem Deum nobis inclamat uox diuina:cum dicit.
Ioã.4. „ Quia Deus ſpiritus eſt. Credimus i Sanctũ Spiritũ.
Quem Propheta cooperatorem Patris, & Filii ſic de
cantat. Verbo Domini cæli firmati ſunt: et Spiritu
Pſal.32. oris eius omnis uirtus eorũ. Totus Deus, totaq; Dei
uirtus eſt, qui creator cæleſtium probatur eſſe Virtu
„ tum. Credimus ſanctam Eccleſiam. Quam ſic in ſe
ſuſcepit CHRISTVS, ut eam diuinitatis ſuæ faceret
„ eſſe conſortem. Credimus remiſſionem peccatorũ.
Quia qui per CHRISTVM, et Eccleſiam in nouum
hominẽ fuerit natus, ueteris delicti nil habebit. Cre/
„ dimus carnis reſurrectionem. Vt credamus paſ/
ſionis, mortis, reſurrectionis CHRISTI hanc fuiſſe
cauſam, ut nos reſurgeremus ex mortuis. Reſurget
caro, reſurget, ut ipſi ſumus: ut agnitio maneat pſo/
narum: ut & martyr de perſecutoris pœna lætitiam
ſumat, et perſecutor ſumat de martyris honore ſup/
„ plicium. Credimus uitam æternam. Quia poſt re/
ſurrectionem nec bonorum finis eſt, nec malorum.
Signate uos. Fidem quam credimus, & docemus, nõ
atramento, ſed ſpiritu, cõmittamus pectori, nõ char/
tæ: demus memoriæ, non libro: ne diuinum munus
uiolẽt res humanæ: ne cæleſte ſecretum arbiter pro/
fanus aſſumat: ne quod eſt credentibus ad uitam, exi
ſtat perfidis ad ruinam. Sol lippientibus oculis non
lucem tribuit, ſed tenebras: uinum uires febrientiũ
non reparat, ſed eneruat: ſine medico uitæ poculum
fit lethale: ſic perfidis pernitioſum eſt ſine fide fidei
Ro.10. ſacramentum. Sicut dicit Apoſtolus, capiatur fides
ex auditu: auditus autẽ capiatur ex uerbo: & uitæ pla/
citum, pactum fidei, lex ſalutis, nõ hæreat morituris,
ſed uiuis ſenſibus affigatur.

IN IDEM

IN IDEM. SERMO. LXI.

NIſi me ſolaret beati Pauli ſubita, & inopinata conuerſio, uix crederem tam facile uos de terrena labe in cæleſtē poſſe gloriam cōmutari: illum namq; de perſecutore mox Apoſtolum præſtitit repentina confeſſio, et Eccleſiæ dedit inſignē magiſtrum, quem furentem Chriſtiani nominis inuenerat uaſtatorem. Nec minus animat me illius ſpadonis exemplum, quem fides ante rapuit ad gratiam, q̄ currus ad Indiam, domūq; reuocaret. Accedit illud etiam latronis mirabile documentum, qui tunc rapuit paradiſum, quando latrocinii ſui pœnas eſt appenſus ut ſolueret. Vnde nos filioli, quia ſic tēpus ueſtræ regenerationis aptaſtis, ut neq; nos poſſimus dicere quod nec eſſe eſt, neq; uos poſſitis quod oportet audire, fidem fidei cōmittentes tradimus breuiter, quod latius cōmendare non poſſumus. Nam quēadmodū exponentibus nobis poteſtis cognoſcere ſymboli ſacramentum, qui ipſum Symbolum memoria capere uix ualetis? Hoc monemus ſolū, ne quis committat litteris quod eſt cordi mandaturus ut credat: Apoſtolo ſic monente. Corde creditur ad iuſtitiam: ore aūt confeſſio fit ad ſalutem. Audituri formam fidei, credulitatis normam, confeſſionis ordinē, parate ſimul corporis, & cordis auditū. Sicut fons ore anguſto manans magnis fluuiorū laticibus ampliatur, ſic fides Symboli breuiato ſermone credulitatis latiſſimos dat meatus: et ſicut radix alte fixa in excelſum germen ſe protendit, fides ſic radicata pectoris in profundo in excelſum credulitatis cacumen attol

Act. 9.
Act. 8.
Luc. 23.
Rom. 10

litur. Ergo de cordibus ueſtris expurgate pfidiæ cœ-
num, ut pura per uos fidei fluenta percurrant: incre-
dulitatis fructeta in uobis radicitus amputate, ut ex-
creſcant ad alta credulitatis ueſtræ robuſta plãtaria.
Rom. io Et quia, auctore Apoſtolo, corde creditur ad iuſtitiã,
ore confeſſio fit ad ſalutem, in confeſſionis uocẽ mo
„ do dare quod iam corde creditis. Credo in Deũ pa
„ trem omnipotentem. Qui credit in Deum, Deũ di
ſcutere non præſumat: Deus ꝙ ſit ſufficit ſcire: qui re
quirit unde ſit, quantus ſit Deus, Deus quid ſit hic ne
ſcit: ſol importunum tenebrat aſpectum: ad Deũ in-
conceſſus cæcatur acceſſus: Deum qui uult uidere, ui-
ſionis eius diſcat tenere menſuram: Deum ſuum qui
uult ſcire, neſciat gentium deos: qui deos dicit con-
tradicit Deo. Seruire uni libertas eſt, captiuitas mul-
tis. Quẽ Deum confeſſus es, crede patrem, ut credens
patrem, eſſe filium diſcas: dicens filium, genitum co
gnoſcas eſſe de patre: cognoſcens de patre genitum,
„ quomodo ſit genitus nõ requiras: quia dixiſti. Cre-
„ do in Deum patrem omnipotentem. Omnipotens
poteſt omnia: et ſi omnia poteſt, ꝙ in ſe, ex ſe, et ſem
per ſecũ habeat filium quis negabit? Generatio Dei
initium non habet: neſcit finem: non admittit exceſ-
ſum: quando in genitore genitus permanet: et in ge
nitore genitus permanere perſiſtit: dicente ipſo Do-
Ioã. 13. mino. Ego in patre, et pater in me eſt. Ego & pater
Ioã. 10. unum ſumus. Confeſſus es patrem, confeſſus es filiũ,
confeſſus es diuinitatis arcanum, cõfitere incarnatio
„ nis Dominicæ ſacramentum. Et in CHRISTVM Ie
„ ſum filium eius. CHRISTVS a ſuperno uocatur un
guento: eſt. n. tota plenitudine diuinitatis infuſus: IE
SVS nomẽ eſt a ſalute: quod nomen omne quod in

cælo, quod in inferno eſt, tremens, genuflexũ, ſũmiſ- Phil. 2.
,, ſo uertice confitetur. Et in CHRISTVM Ieſum fi-
,, lium eius unicum Dñm noſtrum. Vt patris, & filii,
,, eſt nobis una deitas, ita dñatio una ſit nobis. Qui na-
,, tus eſt de Spiritu ſancto, ex MARIA uirgine. Spũs,
& uirgo copula terrena non eſt, cæleſte ſed eſt ſecre-
tum: hinc eſt, quod naſcitur eſt diuinum. Ergo quod
natus eſt, confitendum eſt: quomodo natus eſt, tacẽ-
dum eſt: quia quod ſecretum eſt, ſciri non põt: quod
clauſum eſt, neſcit aperiri: quod ſingulare eſt, non re
,, fertur exẽplo. Qui ſub Pontio Pilato crucifixus eſt,
,, & ſepultus. Iudicis nomẽ audis, ne tempus ignores:
Crucifixum audis, ut tibi mortis qualitas innoteſcat:
& intelligas quid impenderit tibi, qui propter te pœ
nam tantæ mortis excepit. Audis ſepultum, ut ſcias
mortem non fuiſſe perfunctoriam, ſed ueracem: mo
ri nolle eſt timoris humani, diuinæ uirtutis eſt ſurre
xiſſe de morte: hic ergo nõ offendat mortis auditus,
ubi reſurrectionis gloria abſcondit mortis iniuriã.
,, Tertia die reſurrexit. Quia hominis eſt quod mo-
,, ritur: Trinitatis eſt quod reſurgit. Aſcendit in cæ-
,, los. Hominem ferens illo, ubi ſemper manſit. Se-
,, det ad dexteram patris. Ad dexteram ſedet, quia ha
,, bet deitas nil ſiniſtrum. Inde uenturus eſt iudicare
,, uiuos, & mortuos. Iudicabit uiuos & mortuos, quia
reſurgent ad iudiciũ, qui non putãtur eſſe poſt mor-
tem, quos gentilitas exiſtimat periiſſe cum ſæculo.
,, Credo in Spũm ſanctum. Vt in patre, & filio, & ſpiri
tu ſancto unam credas, & intelligas eſſe deitatem.
,, Credo ſanctam Eccleſiam. Vt confitearis eccleſiam
CHRISTI ſponſam in perpetua CHRISTI ſocieta-
,, te manſuram. Credo remiſſionem peccatorũ. Car-

nis reſurrectionem. Qui remiſſionem peccatorum, qui carnis reſurrectionem non credit, aufert ueniã ſibi: ipſe ſibi ſubtrahit uitam. Quod audiſtis, et crediſtis, quod cõfeſſi eſtis, cor habeat: memoria teneat: charta neſciat: ſcriptor ignoret: ne ſacramentũ fidei diuulgetur in publicum: ne ad infidelem fidei deriuetur arcanum. Deus qui uobis ſacramẽtum fidei & audire dedit, & credere, ipſe uos æternam peruenire faciat ad ſalutem.

IN IDEM. SERMO. LXII.

NVtritor pius niſi totus fuerit redactus in paruulum, nunq̃ paruulum perfectũ perducit in uirum: deniq; tunc uocem tenuat: uerba ponit: agit nutibus: ſenſus ſeponit: infirmat uiſcera: abiicit uires: membra diſſoluit: greſſum tardat: geſtit non ambulare, ſed repere: ridere ſimulat: timere fingit: flere mentitur: quia eſt in illo mendacium pietas: deſipuiſſe prudentia eſt: eſt infirmitas uirtus. Hoc reor beatũ
i. Theſ. 2 Paulum feciſſe, cum dicit. Factus ſum paruulus in medio ueſtri, tanq̃ ſi nutrix foueat filios ſuos. Sed forte aliquis ſtupeat, cum uideat nutriculum iſta facientẽ: non irridet ſi eſt parens: ſi pater eſt non miratur: hoc ſtultitiam dicere nõ poteſt qui ſcit amare. Vnde uos iam patres, iam fortes, iam prudẽtes deprecor, ut me patiamini paruulis Dñi mei dependere debitæ nutritionis obſequia: & blandimẽtis hodie magis cõgrua, q̃ peritiæ uerba depromere: non quadrare, ſed liquare ſermones: et eos adhuc teneris faucibus in modũ
i. Cor. 3. lactis effundere: docente Apoſtolo. Lac uobis potum

dedi,non eſcā:mutare uoces:amare uarios affectus: et quid plura? mente,corde,corpore, imbecillis par uulorū mentibus occupari.Sed iam uos Eccleſiæ pia germina prophetico ſermone cōpello. Venite filii, Pſal.33. audite me:immo per me,& per meam uocem, iuſſa ueri genitoris audite:quia uos meo ore Deus uocat. Venite filii:quo uenite? & ad quid? Timorem domi ni,inquit,docebo uos.Et quis ueniat ad timorem? il le qui uult uitam:ille qui cupit uidere dies bonos:ille qui uult bonum facere,fugere malum: ille qui poſt carnis,& ſpiritus conflictum quietē diuinæ pacis deſi derat obtinere.Venite filii,audite me:timorem Do/ mini,inquit,docebo uos.Quis eſt homo qui uult ui/ tam:& cupit dies uidere bonos? prohibe linguā tuā a malo,& labia tua ne loquātur dolum. Sicut autem uitiant crimina cōſcientiam,ſic dolus labia polluit: linguam maledicta contaminant:ac ſic Deo confite ri non poteſt labiis inquinatus,& lingua.Et quia cor Rom.10 de creditur ad iuſtitiam,ore cōfeſſio fit ad ſalutem, ſanctificate corda,mundate labia, iuſtificate linguā, ut uox fidei baiula de puro pectore toto ſanctitatis procedat exemplo.Signate uos.Placitum,uel pactū, quod lucri ſpes uenientis continet, uel futuri, Sym/ bolum nuncupari contractu etiam docemur huma/ no:quod tamen Symbolum inter duos firmat ſem/ per geminata cōſcriptio,& in ſtipulatione cautum reddit humana cautela,ne cui ſurrepat,ne quem de/ cipiat perfidia contractibus ſemper inimica: ſed hoc inter homines,inter quos fraus,aut a quo facta eſt, aut cui facta eſt ſemper lædit:inter Deum uero,& ho mines Symbolum fidei ſola fide firmatur:non litte/ ræ,ſed ſpiritui creditur:& mādatur cordi,nō chartæ:

quia diuinum creditum humana nõ indiget cautio-
ne. Deus facere fraudem neſcit, pati non poteſt, quia
non excluditur tempore: non ætate uincitur: occulta
tione non fallitur: uidet abſcondita: furata tenet: ne-
gata poſſidet. Deo ſalua eſt ratio ſua ſemper, quia il-
le quod credidit ubi pereat non eſt: ac ſic homini, nõ
Deo, neganti perit, nõ perit fœneranti. Sed dicis: qui
falli non poteſt, quid eſt quod exigit placitum? quid
Symbolum quærit? quærit ille propter te, non pro-
pter ſe: non quia ille dubitat, ſed ut tu credas: quærit
Symbolum, quia qui ad tuam ſortem uenit, ad tuũ
non dedignatur uenire contractum: quærit Symbo-
lum, quia qui cum totum ſemper ipſe cõmodat, uult
deberi: quærit Symbolum, quia te modo nõ ad rem
conuocat, ſed ad fidem: & per placitum præſens futu
rum pertrahit, & inuitat ad lucrum. Hoc Apoſtolus
Rom. 1. cõmemorat, cum dicit. Ex fide in fidem. Et alibi. Iu-
Heb. 10. ſtus ex fide uiuit. Nemo ergo ĩmemor Symboli ſit:
nemo initi cum Deo placiti ſit oblitus: nemo cum fi-
dem modo ſuſceperit, rem requirat: cum ad ſpẽ ue-
nerit, quare non mox ſperata percipiat cõqueratur:
Rom. 8. audi Apoſtolum dicentẽ. Spe ſalui facti ſumus: ſpes
aũt quæ uidetur, nõ eſt ſpes: quod.n. uidet quis quid
ſperat? ſi autem quod nõ uidemus ſperamus, per pa
tientiam expectamus. Spes ad futura tendit: fides ad
promiſſa tranſmittit: cum res uenerint, aduenerint
et promiſſa, ſpes deſinit: fides ceſſat. Dulcis eſt Epiſto
la, ſed uſq; dum ueniat ipſe qui miſit: neceſſariũ chi-
rographum, ſed uſq; ad debiti redhibitionem: grati
flores, ſed uſq; dum ueniatur ad poma: ſed præſen-
tia Epiſtolam delet: rumpit ſolutio cautionẽ: flores
conſumuntur a pomis: et ideo te superni patris filiũ,

hæredem Dei,cohæredem CHRISTI, participē re-
gni cæleſtis,confeſſorem diuini iudicis, cœli incolā,
paradiſi poſſeſſorem,modo deſignatum te fide no-
ueris:modo ſpe,non re noueris te promotū. Et ideo
ſuſcipite fidem,tenete ſpem,dicite Symbolum,ut ad
rem,et ad illa ualeatis bona quæ prædiximus perue-
nire.Signate uos.Hodie homo repræſentata eſt Deo
» anima tua. Credo in Deum. Quæ diu ante dicebat
Deum,ſed neſciebat:uocabat Deum, ſed ignorabat:
ignorabat utiq;,quem taliter per lapides, & ligna re
» quirebat:dicat ergo modo,dicat. Credo in Deū pa
» trem omnipotentem. Quæ diu cū uideret lapides,
cui crederet nō uidebat:ſed eſt uere Deus, qui te præ
ſtitit non uidendo uidere,quem uidendo dii gentiū
fecerant non uidere:audi dicentem Dñm.In iudiciū Ioā.9.
ueni in hunc mundum,ut qui non uident uideant: et
» uidentes cæci fiant. Credo in Deum patrem. Ineſt
Deo pietas:eſt in Deo ſemper affectio:paternitas per
manet apud illum:ſemper ergo filium fuiſſe credas,
ne patrem ſemper non fuiſſe blaſphemes:ſed dicis,ſi
genuit,quomodo ſemper habuit? quō genuit? qui
interrogas,fidem denegas quā fateris: credo dixiſti:
ſi credis,unde uenit quō? quomodo ſermo dubitā-
tis eſt,non credentis.Credo,dixiſti,in Deum patrem
omnipotentē:ſi eſt quod non poteſt,omnipotens nō
eſt:ſed tu illū genuiſſe ex aliquo filiū putas, quē totū
feciſſe cōfiteris ex nihilo:ex aliquo utiq; ſi ex tēpore:
quod ſi pater tp̄s nō capit,filius initiū neſcit:ſed ꝙ mi
ſerū,ut tu illū facias temporalē,qui te præſtitit ſem-
piternū.Nō ergo cōceptione temporū, non paſſione
» uiſcerū,ſed pr̄ filiū gn̄at nobis dū reuelat. Et in Chri
» ſtū Ieſum filiū eius,unicū Dn̄m nr̄m. Attēde hō qua

reuerentia tibi fides inſinuatur,& traditur: audi patrem,ut ſentias,intelligas,credas,non diſcutias filiũ; et quia eſt,confitearis:non unde, & quando, & quomodo ſit,temerarius perſcrutator inquiras.Hinc eſt quod tibi cæleſtis ſermo ut annuntiet patrem, mox te ad CHRISTVM,ad IESVM, ad filium, ad unicũ Dominum noſtrum tota mente tranſmittit, ut cum uideris eius quæ ſunt humana te nec aſſequi poſſe, nec æſtimare,nec capere,non audeas eius quæ ſunt
» diuina contingere. Qui natus eſt de Spiritu ſancto,
» ex MARIA uirgine. Age homo,ſi tamẽ homo,progredere corde tuo:conſurge mente tua: dilatare ſenſibus tuis:arripe ingenii tui acumina: excita ſcientiæ tuæ uires:quicquid in te rationis eſt exuſcita: examina:diſcute:perſcrutare:& tunc ſtupenti mundo ſolus aperi quid eſt,ꝙ Spiritus generat:Virgo cõcipit:Virgo parit:permanet Virgo poſt partum: quemadmodum fit Verbum caro:Deus homo: homo trãſfertur in Deum:quemadmodum cunabula capiunt, quem non capit cælum:quemadmodum portatur humeris,orbem qui ſuſtinet totũ:quare ipſe qui fecit omnia,inſtituit uniuerſa,cuncta moderatur,de te naſci, a te regi uoluit,inſtituit nutriri, ut te parente uiueret,cuius ante deſpexerat ſeruitutem: et ſi hoc potueris de repoſito diuinitatis attingere, & proferre de Deitatis arcano,tunc interius accede: aſcende altius: licentius intuere:& tunc patris tempora,initia filii,explorator nouus,ſingularis inuentor, proditor Diui-
Iſa. 53. nitatis expone:eſto maior Iſaia,qui dixit. Sicut ouis ad occiſionem ductus eſt:et ſicut agnus coram tondente ſe ſine uoce, ſic nõ aperuit os ſuũ:in humilitate iudicium eius ablatum eſt:generationẽ eius quis

enarrabit? Cuius? huius generationē qui ſicut ouis ad occiſionem ductus eſt. Si CHRISTI humana generatio extitit, ſi diuina, et ſi ut generatur narrari nō poteſt, quæ te homo unda, qui te fluctus, ad iſtud naufragium pertulerunt? qui te ſpiritus per aera uolitare impulit ad ruinam? Pater, Filius, & Spiritus ſanctus, una Deitas, una Virtus, una ſempiternitas, maieſtas una: quicquid autem filius minoratur, accipit, neſcit, mei eſt corporis, non ſubſtantiæ ſuæ. Aut miraris homo, quia patrem uocat in cælo, qui matrem habere dignatur in terra? Qui ſub Pontio Pilato crucifixus eſt, & ſepultus. Quare homo, qui in ſe æqualis eſt patri, hoc ſolum quod in te minor eſſe uoluit accuſas? quem audis ſedente Pilato aſtare, cognoſcente Pilato iudicari, quare hoc ſolum accipis, addici accuſantibus criminoſis? reo pronuntiante damnari? ſed ille de carne tua naſci uoluit, tuis uoluit uberibus occupari, iacere in tuo pectore, tuis uoluit humeris baiulari, qui ſemper a te amari uoluit, non timeri! Require quid in lege mandauerit primum, et quid in gratiam quæſierit, tunc uidebis. Interrogatis Dominus, ſicut Euangeliſta dixit, quod eſſet mandatum in lege primum, ait. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, et ex tota mente tua: hinc eſt ꝙ ad cor tuum uenit, & ad mentem tuam, quia animo, corde, corpore, a te ab initio diligi perquiſiuit. Qui ſub Pōtio Pilato crucifixus eſt, & ſepultus. Huc uſque Iudæus: ſequitur Hæreticus: expectet: ad priora illorū nullus accedat: quia CHRISTI paſcūtur, & ſaginantur iniuriis: ſed uos filioli audite, ut poſt paſſionem, mortis, ſepulturæ mœrorem reſurrectionis gaudiis

Mat. 22.

„ effugetis. Tertia die reſurrexit. Vt eſſet noſtri cor-
poris reſurrectio,uirtus,gratia,beneficium Trinita-
„ tis. Aſcendit in cælos. Per me,qui per ſe nunquam
„ defuit cælo. Sedet ad dexteram patris. Diuinæ uir-
tutis ordine,non honoris humani. Diximus, ſic Fi-
lius a dextris ſedet,ut nunq̃ Pater ſedeat a ſiniſtris.
„ Inde uenturus eſt iudicare uiuos,& mortuos. Et qd
debet iudici mors? hinc eſt quod reſurgit,ut debeat.
„ Credo in Spiritum ſanctum. Hunc in quem credi-
„ dit negat,qui Spiritum ſanctum negat. In ſanctam
„ Eccleſiam. Quia Eccleſia in CHRISTO,et in Ec
cleſia CHRISTVS eſt: qui ergo Eccleſiā fatetur, in
„ Eccleſiam ſe confeſſus eſt credidiſſe. Remiſſionem
„ peccatorum. Da tibi homo ueniā tu credendo, qui
„ ad omnia peccata dilapſus es deſperando. Carnis
„ reſurrectionem. Hoc eſt totum fidei documētum,
ſi carnem quæ corrupta eſt,quæ putrefacta eſt, quæ
periit,per Deum reſurgere,repaginari, redire poſſe
credas,quem poſſe omnia, quando omnipotentem
„ confeſſus es,tunc iuraſti. Vitam æternam. Bene ad
didit uitam æternam,ut ſe reſurrecturum crederet,
qui reſurget,per ipſum qui cum Deo patre, & Spiri-
tu ſancto uiuit,& regnat,nunc,& ſemper, & per im-
mortalia ſæcula ſæculorum. Amen.

DE LAZARO A MORTVIS SVSCITATO. SERMO. LXIII.

POſt Apoſtolicam lectionem cupienti-
bus nobis ad Euangelicas redire uirtu
tes mox Lazarus ab inferis reuerſus oc
currit,apportans uincendæ mortis for

mam:deferens reſurrectionis exemplum:ſi ergo pla
cet,priuſq̃ ingrediamur pelagus lectionis, priuſq̃ ag
grediamur quæſtionũ fluctus,anteq̃ facti talis altitu
dinẽ penetremus,reſurrectionis huius tantũ contem
plemur aſpectũ:quia hoc ſignũ uidemus eſſe ſigno/
rum:uirtutũ cernimus eſſe uirtutẽ:mirabiliũ eſſe mi
rificentiã peruidemus.Suſcitauerat Dñs filiam Iairi Mar.5.
principis ſynagogæ,ſed adhuc funere calente,ſed ad
huc mediante morte,corpore adhuc pñte,adhuc in/
ter hoĩes hoĩe morante,adhuc uiante ſpũ, adhuc aĩa
clauſtra tartari neſciente:ac ne multis,ſic mortuæ ui
tam reddidit,ut ius maneret inferni:ſuſcitauit & uni Luc.7.
cũ mris,ſed ſic,ut retineret pheretrũ : ut anticiparet
ſepulchrũ:ut corruptionẽ ſuſpenderet,&ꝓueniret fœ
torẽ:ut ante mortuo uitã redderet,quã tota mortuus
iura mortis intraret:circa Lazarũ uero qđ gerit̃,totũ
ſingulare eſt:cuius mors , cuius reſurrectio cõmune
nil habet cũ ꝑdictis:quẽ circa & uis tota mortis ĩple/
ta eſt,& forma reſurrectionis plena reſplẽdet:audeo,
& dico totũ rapuiſſe reſurrectionis Dñicæ ſacramen
tũ,triduanus ab inferis Lazarus ſi rediiſſet:nã CHRI
STVS rediit triduanus ut Dñs:Lazarus reuocat̃ qua/
triduanus ut ſeruus.Sed ad ꝓbanda q̃ diximus iam ꝑ
„ libemus aliqua lectionis. Miſerũt,inqt,ſorores eius Ioã.11.
„ ad Dñm dicẽtes:Dñe ecce quẽ amas infirmat̃. Sic di
centes affectũ pulſant:interpellãt amorẽ:conueniunt
charitatẽ:neceſſitudinẽ neceſſitudine geſtiũt ſubmo
uere:ſed CHRISTVS cui plus eſt mortẽ uincere , q̃
remouere languorẽ,cuius amare illud eſt, non ut di
lectũ alleuet,ſed ab inferis ut reducat,dilecto nõ lan
guoris medicinã,ſed reſurrectionis gr̃iam mox para
„ uit:deniq;,Vt audiuit ĩfirmari Lazarũ,ſicut dicit Euã

„ geliſta, manſit in eodẽ loco duobus diebus. Videtis queadmodũ dat locũ morti:licentiã dat ſepulchro: corruptioni poſſe permittit:negat nil putredini, nil fœtori:atq; ut tartarus rapiat, trahat, habeat, admittit:atq; agit ut humana ſpes tota pereat, & tota uis mundanæ deſperationis accedat, quatenus quod facturus eſt diuinum ſit, non humanum: tãtum autem in loco expectatione mortis reſidet, ut & mortuum ipſe nuntiet:& tunc ad Lazarum denuntiet ſe uenire: „ ait.n. Lazarus mortuus ẽ, & gaudeo. Hoc eſt amaſſe & gaudebat CHRISTVS, qa mœror mortis uertẽdus mox erat reſurrectionis in gaudiũ. Et gaudeo „ propter uos. Quare propter uos? quia in morte, & reſurrectione Lazari, figura tota mortis, & reſurrectionis Dominicæ pingebatur:et quod erat ſecuturũ mox in Domino, iam præcedebat in ſeruo. Dicebat Mat. 20. ſemel, et iterum Diſcipulis ſuis. Ecce aſcendimus Hieroſolymam:& filius hominis tradetur principibus ſacerdotum, & Scribis:& cõdemnabunt eũ morte:et tradent eum gentibus ad deludẽdum, & flagellandum, & ad crucifigendum:& iſta dicens, uidebat eos fieri ſatis dubios, ſatis triſtes, ſatis conſolationis extorres: & nouerat eos ita opprimendos eſſe ipſo pondere paſſionis, ut nihil in eis ex uita, nihil in eis ex fide, nihil in eis remanere poſſet ex luce, ſed tota pene perfidiæ nocte fuſcandos: et ideo mortem Lazari uſque ad quatriduanum tempus protendit, uſque ad fœtorem præualere permittit, ut Diſcipuli dubium non haberent, poſſe Dominum poſt triduũ adhuc recentem ſurgere, cum ſeruum uidiſſent poſt quatriduanum ſurgere iam fœtentem: et crederent illum facile poſſe ſibi uitam reddere, qui alium

„ taliter reuocarat ad uitam:hinc eſt quod dicit. Gau
„ deo propter uos,ut credatis. Neceſſe ergo erat,ut & mors Lazari cum Lazaro,& diſcipulorum fides con-
„ ſurgeret cum ſepulto. Quoniam non eram ibi. Et erat locus ubi non erat CHRISTVS? et quomodo non erat ibi,unde mortuũ Lazarum diſcipulis nun-tiabat?Fratres,erat ibi CHRISTVS Deus, ſed ibi nõ erat homo CHRISTVS:erat ibi CHRISTVS Deus cum moreretur Lazarus,ſed tunc ad mortuum uen-turus erat CHRISTVS,quando erat mortẽ CHRI-
„ STVS Dominus ſubiturus:dicebat itaq;. Quoniam
„ non eram ibi. Hoc eſt in morte,in ſepulchro, in in-ferno,ubi per me,et meã mortẽ poteſtas tota mor-
„ tis eſt ſubruenda. Martha,inquit,ut audiuit quia IE
„ SVS uenit,occurrit illi dicens.Dñe ſi hic fuiſſes, fra-
„ ter meus non fuiſſet mortuus. Mulier & Deum con fiteris,& dicis,ſi hic fuiſſes? Deum nec abſentant lo-ca:nec tempora repræſentant.Nõ moreret Lazarus, ſi Dñs fuiſſet ibi,qui erat ibi,ſed ſi in paradiſo tu mu lier non fuiſſes:mulier tu quæſiſti lachrymas,tu inue niſti gemitus,tu mortẽ gulæ pretio comparaſti, et accuſas abſentiam Dei,quando cauſam mortis fuiſſe tuam præſentiam non recuſas?Mors quãdo a te pro-uiſa eſt,tunc lamentandi materia fuit:nunc uero fa-cta eſt uirtus occaſio,quia tunc ad pœnam peccantis data eſt,nunc permiſſa eſt reſuſcitantis ad gloriam: tunc tartarus inuenit hominem,nũc amittit:ſed iam quære per fidem mulier,quod per perfidiam perdi-
„ diſti. Domine ſi fuiſſes hic,frater meus non fuiſſet
„ mortuus: ſed et nunc ſcio, quia quæcunq; petieris a
„ Deo,dabit tibi Deus.Hæc mulier non credit,ſed cre-dere conatur,cuius credulitatem incredulitas cõfun

„ dit. Quæcũq; petieris a Deo dabit tibi Deus. Deus ex ſe dat, non a te petit: quid affers moras mulier ſupplicandi, cũ iam præſtaturus aſſiſtat? mulier iudex ipſe eſt, quem tu deſideras aduocatum: in hoc dantis poteſtas eſt, nõ neceſſitas eſt rogantis. Scio, inquit, qa
„ quæcũq; petieris a Deo, dabit tibi Deus. Mulier hoc credere, non eſt credere: hoc ſcire, neſcire eſt: proba
I. Cor. 8 uit hoc Apoſtolus: quia homo quãdo ſe putat aliqd ſcire, tunc neſcit. Sed iam quid Dñs reſponderit au
„ diamus. Reſurget frater tuus. Et mulier. Scio qa
„ reſurget in reſurrectione in nouiſſimo die. Martha iterũ ſcis quod neſcis: ſcis quia in nouiſſimo die poſſit reſurgere frater tuus: ſed q & hic poſſit neſcis: aut forte Deus qui tunc poteſt ſuſcitare omnes, unũ modo mortuum non poteſt ſuſcitare? Poteſt, põt Deus ſuſcitare ad temporale ſignum mortuum unũ, qui tunc omnes mortuos ad uitam perpetem ſuſcitabit.
„ Scio qcũq; petieris a Deo dabit tibi Deus: et ſcio qa
„ reſurget in reſurrectione in nouiſſimo die. Martha
„ ante te eſt reſurrectio, quam tam longe mittis. Ego
„ ſum, inquit, reſurrectio. Et quid eſt ego ſum reſurrectio? et non ego reſuſcito? quid eſt? quia ſuſcepit hominem, ſuſcepit mortem, ut qui reſuſcitat iubẽdo unum, reſurgendo in ſe reſuſcitet omnes: et quibus Adã puteus mortis extitit, his uitæ fons CHRISTVS
I. Cor. 15 exiſtat: & impleatur illud Apoſtoli. Sicut in Adã omnes moriuntur, ita et in CHRISTO omnes uiuificabuntur. Ego ſum, inquit, reſurrectio, et uita: qui credit in me, etiã ſi mortuus fuerit, uiuet: et omnis qui uiuit, & credit in me, non morietur in æternũ: credis hoc? Et mulier. Vtiq; Domine ego credidi, & credo, quia tu es CHRISTVS filius Dei uiui qui in

» hunc mũdum ueniſti. Qui ad Lazarũ uenerat, quid ſic occupatur in Martha? quid? ut ante iſta in fide ſurgeret, q̃ ille reſuſcitaretur in carne: ſic facit qui et uiuis, & mortuis cõſulturus aduenit: nec pertimeſcit faciendi moras, penes quem facti, & effectus permanet, et poteſtas. Fratres patimini hodie differri uerbum, ſi deſideratis audire latius quæ ſequuntur.

DE EODEM. SERMO. LXV.

QVoniam mortem Lazari Mariæ fletus, lachrymas Marthæ, Iudæorum planctus iam perſtrinximus ſermone geminato? nunc exoneremus animos, abiiciamus curas, exoccupemus ſenſus, ut reſurrectionis tantæ gaudia totis mentibus & capere, et audire poſſimus. Euangeliſta ueniſſe ad
» monumentum ſic prædicat Saluatorem. IESVS, in- Ioã. 11.
» quit, rurſus fremens in ſemetipſo uenit ad monu-
» mentum: erat autem ſpelunca, & lapis ſuperpoſitus
» erat ei. IESVS fremens uenit ad monumentum: Fremit CHRISTVS, ut caro reuiuiſcat: fremit uita, ut mors fugetur: fremit Deus, ut reſurgat homo: fremit indulgentia, ne ſententia contradicat: fremit CHRISTVS debellans mortem, quia non poteſt non fremere, qui ſingularem rapit de hoſte
» uictoriam: quod autem dixit. Rurſus fremens. Fremit rurſum, ut geminata reſurrectionis demonſtret inſignia: quia uoce CHRISTI ſicut mortui corpore

de ſepulchris ſuſcitantur ad uitã, perfidia mortui ad
„ uitam fidei ſic reſurgunt. Erat,inquit,ſpelunca. Di
xiſſe ſuffecerat,ueniſſe ad monumẽtũ: quid eſt quod
tantopere ſpeluncam Euangeliſta cõmemorat? Spe
lunca plane,ubi hominẽ diaboli latrocinium collo/
cauit:ſpelunca,ubi uirum fraus cõdidit mulieris:ſpe/
lunca,ubi Dei plaſma mortis rapacitas includebat.
„ Et lapis ſuperpoſitus erat ei.Duræ mortis ianua du/
rior duriſſimo lapide claudebatur: ſed plorans quid
proficit ad ſepulchrum,quando ſic duras,& cõgeſtas
obices non penetrat uox plorantis? Chriſtiani plore/
mus Deo pro peccatis noſtris:& mortuis non audiẽ/
„ tibus cum gentibus non ploremus. Ait IESVS:tolli
„ te lapidem. Inter diuinas uirtutes humanũ CHRI/
STVS requirit auxilium? non ſufficit amouere lapi
dem,qui mortẽ ſufficit effugare? ſepulchri clauſtra
reſerare non ualet,qui portas tartari præualet aperi/
Ezech.ii re? dixerat per Prophetam.Auferam cor lapideum
de carne eorum:et dabo eis cor carneum: præcepit
ergo,ut Iudæi ex ſe cor lapideum tollant, euoluant
perfidiæ ſaxum,ſilicẽ duræ incredulitatis excludant,
quatenus animæ per infidelitatem mortuæ de ſepul
chro pectoris proſilirent:& nõ tantum ſurrexiſſe La/
zarum,quantum ſe Lazaro conſurrexiſſe gauderent.
„ Tollite lapidem. Tollite miſeræ humanitatis obſe/
quium,ut diuinitatis beatæ opera nunc clareſcant.
„ Tollite lapidem. Quem poſuiſtis uos, ut hominem
quem ego poſui nũc reponam. Reſpondit Martha.
„ Domine iam fœtet. Mulier et quod fœtet cuius eſt?
„ Iam fœtet. Modo ad te pertinet,quod a te uenit:ad
ſepulchrum non ſentires fœtorem,ſi in paradiſo ſua
„ forẽ noluiſſes audire. Iam fœtet. Quod perditori
fœtet,

,, fœtet, non fœtet creatori. Iam fœtet. Quod horret
alieni operis euerſor, amator ſui operis non abhor-
ret: ſed dicendo ſic, teſtaris mortem quam tu mulier
intuliſti: fœtorem clamas, ut plena mors audiẽtibus
innoteſcat: quatenus quod reſurget Lazarus redeun-
tis ſit ſpiritus, non latentis: Diuinæ uirtutis ſit, non ſit Mat. 9.
artis humanæ: neque Iudæi, qui nos dicunt in princi
pe Dæmoniorum eiicere dæmones, iterum dicant
nos non imperio Dei, ſed humano præſidio mor-
,, tuos ſuſcitare. Iam fœtet, quatriduanus eſt. Dicit &
tempus, ut ſciant quia auctor eſt temporum, cui tem
,, pora nulla præſcribũt. Iam fœtet quatriduanus eſt.
Dicendo ſic, exaggerat deſperationem, ut qui adſunt
uideant, quia Deus eſt, qui ſic uitam mortuis, deſpe-
,, ratis ſalutem, fœtentibus dat uigorem. Eleuatis, in-
,, quit, oculis ſurſum. Eleuat oculos ſurſum, ut nobis
formam ſupplicandi tribuat, nõ ſibi uiam præparet
impetrandi: namq; ſurſum reſpicit, qui ſemper eſt
ſurſum cum patre: ſemper pater in ipſo eſt: et ipſe eſt
ſemper in patre. Ego, inquit, in patre, et pater in me
,, eſt. Pater, inquit, gratias tibi ago, quia audiſti me. Ioã. 14.
De præſtito agit gratias: et quod pater audierit hoc
dicitur, quod filius petierit hoc tacetur. Fratres, inter
patrem, & filium audiendi eſt affectio, non eſt neceſ
ſitas ſupplicandi: charitas aſſenſus eſt, non eſt auſteri
tas iuſſionis: ibi amore geruntur omnia, ubi nõ indi
,, getur obſequio: ſicut ex ſequentibus eluceſcit. Pater
,, gratias ago tibi, quia audiſti me: ego autem ſciebã,
,, quia ſemper me audis. Vacat inuocandi cura, ubi fi
ducia certa eſt audiendi: aut quid ibi facit petendi la
bor, ubi præſtandi eſt cauſa communis? nemo ergo
ſic filium minoret precibus, ne patrem circa ſalutem

hominum ſic minoret.Quare autem ſic loquatur fi-
,, lius,ipſe aperit ſic dicendo. Pater gratias ago tibi,
,, quia audiſti me:ego autẽ ſciebam, quia ſemper me
,, audis:ſed propter populum dixi qui circunſtat. Vi-
detis quia loquendo talia ſuum,patriſq; affectum tol
lit:prodit,pandit gratiam:loquitur unitatem. Dixe-
Ioã.17. rat,Omnia quæ habet pater mea ſunt: et ſi ſua ſunt
omnia,quomodo petit? qui de ſuo petit quod petit,
,, non neceſſitatis eſt,ſed amoris. Pater gratias ago ti
,, bi,quia audiſti me:ego autem ſciebam,quia ſemper
,, me audis:ſed propter populum dixi qui circunſtat,
,, ut credant quia tu me miſiſti. Miſſum ſe dixit,ut po
puli ſciant de cœlo ueniſſe CHRISTVM, non receſ-
ſiſſe de cælo:ſic ergo mittitur,ſic & quod habet acci-
pit,quomodo unde uenerat non receſſit: ſic ergo &
filius quod habet accipit:& pater quod dederit non
amittit.Fratres,& quod auditur,& quod mittitur, &
quod uenit,& quod accipit,et quod naſcitur, & quod
patitur,et quod moritur, et quod reſurgit, non eſt
hoc Diuinitatis ſuæ,infirmitatis hoc noſtræ eſt: no-
ſtræ eſt hoc naturæ:quod tamen totum cauſa noſtri
tulit in noſtro corpore,non propter ſe in ſua pertu-
lit maieſtate: ſed ad propoſita redeamus. Quid eſt
,, quod dicit, Pater gratias ago tibi,quia audiſti me?
quid eſt? Vbi CHRISTVS cœpit inferi pulſare
fores,portas tartari ſubmouere, ianuas aperire mor
tis,gehennæ ſoluere legem uetuſtam,deturbare an-
tiquiſſimũ ius pœnarũ,repoſcere Lazari aĩam, ab in
feris uiam reditus innouare, occurit ei tartari tota
furens poteſtas: præferens edictum ſuperni princi-
pis:excelſi regis portans decretum: geſtãs latam tot
ſæculis Deo loquente ſententiam:et uidens hominẽ

ſciſcitabatur quis iſte eſſet:quid auderet:quid ſibi uel let:cur ſolus,aut ſine tremore tremendos mortis la/ ceſſat,& inceſſat acceſſus. Cui dicenti quis eſſet, re/ ſponderunt prophetica uoce miniſtri reſurrectio/ nis Angeli:Ipſe eſt Rex gloriæ:ipſe eſt fortis, & po/ Pſal. 23. tens in prælio.Sed refert Tartarus.Ego Regem glo/ riæ in cæleſtibus ſcio omnibus poteſtatibus cælicis præſidere:cuius nutum tota ſufferre non poteſt crea tura;hunc autem uideo de terrenis unum: concre/ tum limo:corpore mortali ſeptum:& in ipſo habi/ tu hominis hominibus uiliorem:& ad ſummam, ci/ to dandum ſepulchro: ſubdendum meæ protinus eſſe ditioni.Sed perſiſtentibus Angelis, & repetenti/ bus,Ipſe eſt Dominus uirtutum:ipſe eſt Rex gloriæ: ipſe cæli præſul:ipſe creator mundi:ipſe Saluator ſæ culi:ipſe Redemptor omnium:& de qua furis tu, la/ tor ipſe ſententiæ: ipſe tuum calcaturus caput: ipſe tuum contriturus imperium:ipſe te ſuo iudicio per/ diturus,qui reos iuſſus capere, attrahis innocentes: ſanctos diripis:ipſi Dei filio cõminaris. Redde ergo unũ,priuſq̃ multos cogaris exoluere. Sed Tartarus adhuc iſta non credens,per conſuetos nuntios recur rit ad cælum, hæc inuidioſa interpellatione deplo/ rans.Ego Domine,& ſi extremus creaturæ tuæ, et ſi triſti ſeruitio mancipatus, præcepta tua inuiolabili lege ſeruo:peruigilo ne quis ſententiæ tuæ uetuſtum ius nouus temerator immutet:ſed apparuit homo q dicitur CHRISTVS,tuum ſe filium iactans,ſacerdo tes tuos notat:ſcribas tuos arguit:ſabbata tua uiolat: legẽ tuã ſoluit:& animas exẽptas carne, & pœnæ iã, meæq; cuſtodiæ deputatas,ad corpora in qbus ſcele rate uixerãt,redire cõpellit:& tantis cotidie procedit

auſibus,ut Lazarũ iam carcere noſtro clauſum, iam lege noſtra uinctum,iam in iure noſtro manentem, effractis clauſtris inferi conetur eruere: aut cito ſub/ueni: aut ſi patefecerit ſemel ianuas, omnes quos tot ſæculis ſeruauimus,nunc amittis. Ad hæc Filius de ſinu Patris reſpondit.Pater iuſtum eſt, ut carcer non innocentes teneat,ſed nocentes: pœna non iu/ſtos cruciet,ſed iniuſtos. Quãdiu ſub unius hominis culpa,propter Adæ ſolius noxam,Patriarchas, Pro/phetas,Martyres,Cõfeſſores,Virgines,Viduas, in caſtitate coniugii permanentes,omnes ætates, utrunq; ſexum,certe paruulos neſcientes bonum, uel malũ, hic carnifex ad ſe trahere crudeli infeſtatione non ceſſat? Pater ego moriar, ut non moriãtur omnes: Pater ego Adæ debitum ſoluam, ut per me tibi ui/uant,qui per Adam moriuntur inferno: Pater pro/pter ſententiam tuam ego meum ſanguinem fundã: tantum eſt ut ad te tua redeat creatura: pretium chari tibi ſanguinis mei redemptio ſit omniũ mortuo/rum. Ad hæc totius Trinitatis conſenſus & Lazarum præcepit exire:& tartarus ad reddendos omnes mortuos CHRISTO iuſſus eſt obedire:hinc eſt quod Fi/„ lius clamat. Pater gratias tibi ago,quia audiſti me.
Heb.4. Teſtatur Apoſtolus quod CHRISTVS aduocatus noſter ſit apud patrem: deniq; quando ſedet, coniudi/cat patri:quando ſtat,officio fungitur aduocati. Tũc CHRISTVS peracta aduocatione clamat uoce „ magna. Lazare ueni foras. Tũc tartarus ligatis manibus,& pedibus, Lazarum retulit ad ſuperna: ti/mens,& tremens,ne dum ſoluit, ne dum moras fa/cit,ne dum tardius refert unum, omnes cogeretur afferre:ſic factus eſt uiuorum relator,qui raptor eſſe

conſueuerat mortuorum: nam quare CHRISTVS uincula inferni dirupit, mortis ligamenta diſſoluit, niſi ut nobis monſtraret inferni tremendam ſeruitutem? nam ſi de Moyſi corpore diabolus Angelo cõ Iudæ.
tradixit, quomodo non tartarus CHRISTO de uita,& de reſurrectione Lazari cõtradicet? Orate fratres,ut qui guſtum reſurrectionis Lazaro propinãte ſuſcepimus,redeunte CHRISTO uniuerſalis reſurrectionis uoces mereamur audire.

Pręcedens Sermo poſt ſequentem collocari debuit.

DE EODEM. SERMO. LXIIII.

Singula ſcripturæ uerba ſi libris ſingulis mandarentur,nec ſic myſteria quæ in ipſis ſunt audientibus perlucerent:& quid faciet ſubitus,& breuis ſermo, qui in modum fulguris, priuſquã illuſtret oculos,iam refugit:nec dat lucem uidentibus,ſed pauorem? Orate ergo, uti quia in ſæculi obſcuritate uerſamur,& in carne poſiti noctis tempus agimus, non diei,lucernam nobis uerbi ſui CHRISTVS accẽdat,qua præuia myſterii cæleſtis ingrediamur obſcura:& gradu lento perueniamus ad ſcientiæ diuinæ quãtam poſſumus claritatem:ſicut illi Magi, qui Mat.2.
mentis ſuæ oculos metientes,non audent ſplendori ſolis,aut diuinæ ſe committere claritati,ſed nocte tenerum ſtellæ lumen tenerioribus oculis aſſumentes, ad cubile CHRISTI tenerrimum peruenerunt.Sed iam ſicut promiſimus,Euangelicæ lectionis quod ſupereſt exequamur. Martha, inqt, ut au/

Ioã.ii. „ diuit quia IESVS uenit,occurrit illi. Sic ſeruus non
fuit,non proximus,non amicus,certe qui aderat con
ſolator,ut mulier ſola medias per turbas, per caſtrũ
totum,extra ciuitatem,& luctus tempore, ueniẽti oc
curreret Saluatori? Fratres in his perſonis non cau
ſæ currunt,ſed ſacramenta ſignantur: mulier currit
pro morte,quæ cucurrit ad mortem: feſtinat ad ue
niam,quæ feſtinauit ad culpam:ad redemptorẽ piũ
peruenit,ſeductor peſſimus quam præuenit:reſurre
ctionem quærit,quæ quæſiuit ruinã: & ipſa quæ mor
tem uiro attulit,ut uitam uiro referat,hæc anhelat.
Hinc eſt quod in loco CHRISTVS reſtitit: expe
ctauit CHRISTVS,quod non intrauit turbas: quod
non contendit ad domum: quod nõ ad ſepulchrum
diuertit:quod non ad Lazarum propter quem uene
rat feſtinauit,ſed mulierẽ ſuſtinet,mulierem remo
ratur,mulierem primam ſuſcepit,quã primam ſua
ſor infecit:a muliere perfidiam fugat, ad mulierem
reuocat fidem,ut quæ fuit perditionis obſequium,ſa
lutis eadem ſit miniſtra:et ſit tandem per deum ui
uentium mater,quæ per diabolum diu mater extitit
mortuorum.Et quia mulier fuerat mali caput, cau
ſam mortis agit,ut ante crimen diluat,q̃ ueniam lar
giatur:ante cauſam tollat,q̃ ſententiam ſoluat:et ca
uet ne uir mulierem, per quam ſemel deceptus eſt,
participem refugeret ad uitam:ac ne multis,periiſſet
mulier,ſi ante ad uirum CHRISTVS Dominus
perueniſſet.Hinc eſt fratres,quod per mulierem na
ſcitur CHRISTVS,hinc eſt ꝙ uirum mulier ſemper
uentris ſui ſuſcitat de ſepulchro, ut doloribus reuo
cet,quẽ depulit blandimentis:ut flendo reparet, quẽ
perdidit manducando. Deniq; ubi Martha confeſſa

eſt CHRISTO, et quicquid ſuæ culpæ non in perſo-
na mulieris pia confeſſione deleuit, mittitur ad Ma-
riam, quia ſine MARIA nec fugari mors poterat:
nec uita poterat reparari? Veniat Maria, ueniat
materni nominis baiula, ut uideat homo CHRI-
STVM uirginalis uteri habitaſſe ſecretũ: quatenus
prodeant ab inferis mortui: mortui exeant de ſepul-
„ chris. IESVS, inquit, ut uidit Mariam plorantem,
„ & Iudæos qui cum ea uenerant plorãtes, fremuit ſpi
„ ritu: & turbauit ſeipſum: et dixit: ubi poſuiſtis illum?
„ Reſponderunt: Domine ueni, & uide: et lachrymatus
„ eſt IESVS. Plorat Maria: plorant Iudæi: plorat &
CHRISTVS: putas ne ſimili compaſſione? Eſto ꝙ
Maria ſoror fleret, quia nec fratrem retinere potuit,
nec morti potuit obuiare, quæ licet eſſet de reſurre
ctione ſecura, deſtitutione tamen ſolatii præſentis,
mora abſentiæ tam longæ, triſtitia diutinæ ſepara-
tionis, non potuit non deflere: ſimul quia tam trux,
tam funerea, tam crudeliſſima imago mortis quam
uis fidelem mentem non potuit non tangere, nõ mo
uere: flebant Iudæi et conditionis ſuæ memores, et
futuræ uitæ deſperatione poſſeſſi: mors cum ſatis ui-
uentibus ſit amara, ſatis turbat ipſo exitu, plus con-
turbat exemplo: mortuum quotiens quis uiderit, to-
tiens ſe morti eiulat deſtinatum: ſic de morte nõ po
teſt non dolere mortalis: quid horũ CHRISTVS?
& ſi nihil horum, quare flebat? certe ipſe eſt qui di-
xerat, Lazarus mortuus eſt, & gaudeo: de quo gaudet
mortuo, ipſum cũ reſuſcitat tunc lamentatur: qui cũ
amittit, non flet, cum recipit, tunc deplorat: tunc fun-
dit mortales lachrymas, uitæ ſpiritum cũ refundit.
Fratres, habet hoc natura corporis humani, ut ꝑdu-

cat lachrymas uis gaudii, uis mœroris: quoties enim
uiſcera aut lætitiæ, aut triſtitiæ nimio arctantur im/
pulſu, oculi in lachrymas mox erumpunt: hinc eſt
quod CHRISTVS non dolore mortis, ſed illius læ/
titiæ recordatione lachrymauit: qui uoce ſua, uoce
una, omnes eſt mortuos perpetuam ſuſcitaturus ad
uitam. Fremit ſpiritu, & tota ſe uiſcerum commotio
ne conturbat, quia adhuc ſolum Lazarum, & nō iam
omnes mortuos ſuſcitabat. Quis ergo ex humana in
Luc. 15. firmitate exiſtimet hic fleuiſſe CHRISTVM, cum
cæleſtis pater luxurioſum filium non quando abiit,
ſed quando recepit tunc deplorat? CHRISTVS
recipiens fleuit Lazarum, non amittens: denique non
quando plorantes uidet, tūc plorat CHRISTVS,
ſed quando interrogat: et in reſpondentibus uidet fi
„ dei nil manere: dixerat, Vbi poſuiſtis eum? At illi
„ reſponderunt: Domine ueni, & uide. Putauerunt eū
neſcire ubi poſitus eſſet in terra, qui ſciebat ubi illum
tartara dira retinerent. Ille ſic interrogans exigebat
fidem, ſcientiam porrigebat, ut aſtantes ſcirēt quod
mors, quod ſepulchrum, quod corruptio, quod pu/
tredo, quod fœtor non ex conditione Dei, ſed ex de/
licto hominis hominibus accidiſſet: nam cum dicit,
ubi poſuiſtis eum? mulieres increpat: mulieres ar/
guit: hoc eſt, quem ego poſui in Paradiſo, in regione
uitæ, ecce uos ubi poſuiſtis eum: ſed et Iudæi ad igno
„ rantiam requirentis reſpondebāt. Domine ueni, et
„ uide. Quid? illū iubere morti? qd? iubere illū in
feris crederent, qui credebant eum quod erat in ocu
lis non uidere? qui de lachrymis eius taliter diſputa
„ bant? Qui potuit aperire cæci oculos, quomodo fa
„ cere non potuit, ut et hic non moreretur? Potuit,

potuit facere ut non moreretur, ſed mori permiſit
is, qui mortuum ad ſuam gloriam uoluit ſuſcitare:
permiſit ad inferna deſcendere, ut appareret Deus
ab inferis hominem cum reduceret. Sed Iudæi pate/
bunt corda ueſtra obſtructiora inferis, uiſcera ueſtra
duriora mortuis, oculi ueſtri tetriores ſepulchris, cũ
uox quæ patefacit tartara, ueſtra non patefacit arca/
na: cum iuſſio quæ exuſcitat mortuum, mentes ue/
ſtras non ſuſcitat: cum lux quæ illuſtrat ſepulchrum,
ueſtram non illuminat cæcitatem. Sed iſta ſufficiãt,
ut cum CHRISTO reſurgentis Lazari gloriam pa/
tentius uidere poſſimus.

DE DIVITE, ET LAZARO.
SERMO. LXVI.

DVas hodie a duobus Euangeliſtis edi/
tas ita recitari fecimus lectiones, ut ſer
moni noſtro ueſter intellectus occur/
reret: paterent abdita. Lazari reſurgen
tis occaſio cur alterius nos Lazari cõ/
pulerit facere mentionem, ex ſequentibus audietis:
modo inhumani diuitis, & Lazari pauperis, ſtupen/
das uices, pauendas ſucceſſiones, conditiones admo/
dum lamentandas in medium producere, & afferre
geſtimus: quia diues qui participem pauperem in bo
nis præſentibus audire contempſit, in futuris malis
compatientem pauperem non meruit inuenire: nec
ardens aquæ refrigerium percepit, æſtuanti pauperi
„ fame panis refrigerium qui negauit. Cum eſſet, in/ Luc. 16.
„ quit, in tormentis eleuauit oculos ſuos, & uidit Abra
„ ham de longe, & Lazarum in ſinu eius. Gratis reſpi

cit modo Lazarum ſurſum, qui ante deorſum Laza/
rum uidere deſpexit: de talibus dixit Propheta. Ocu/
ps.16. „ los ſuos ſtatuerunt declinare in terram. Cum eſſet
„ in tormentis. Pungit pœna, quem non pœnitudo cō
punxit: & uexant tormenta, quem Lazari uulnera
non mouerunt: nec gratis aculeos percipit pœna/
„ rum, qui in purpura uolutabatur ingratus. Vidit
„ Abraham de longe. Longe illi erat Abraham, cui
„ non fuerat proximus pauper. Vidit Abraham diui/
tiarum conſortem, ſed inhumanitatis exortem: et
Abraham diues, ſed plus humanitate, q̃ cenſu, tu di/
ues inhumanitate tua maior tuis diuitiis extitiſti:
Abraham ſibi peregrinus, ciuis hoſpitum fuit, tu pa/
latia poſſidens tectum pauperi nō dediſti: Abraham
dum ſeruos ſuſcipit, Dominum ſic recepit, et cunctis
hominibus ponens panes, ipſum dominum ſuam ſu
ſcepit ad mēſam, tu dum ſingulari pauperi negas mi
„ cas, ſtillam refrigerii perdidiſti. Et ipſe clamans di/
„ xit. Sic clamat ibi, qui hic clamantes contempſit au
dire: ibi caſſa uox eſt: iſtic inanis eſt clamor: audi Pro
Pſal.6. phetam dicentem. In inferno autem quis confitebi/
tur tibi? In inferno quis miſericordiæ locus? in tor
mentis quæ ſpes ueniæ? et in hora ſentētiæ tempus
„ indulgentiæ quis requirit? Pater Abraham miſere
„ re mei. Crudelis fili, quam miſericordiā petis? quā
„ tibi negando pauperi tu negaſti? Et mitte Lazarū.
Miſer fili, ſi Lazarus ad tuam menſam ueniſſet, tu ad
„ iſtum diſcubitum non ueniſſes. Vt intingat extre/
„ mum digiti ſui in aquam. Qui claudit manum pau
peri, extremi ſtipem digiti ſic depoſcit: et ſitit aquæ
„ guttam, qui uini lacus, ne guttam daret, incluſit. Vt
„ intingat extremum digiti ſui. Qui diuitias ſuas non

miſerando pauperi dedit ſibi miſericordiam ſic mi-
„ norat. Et refrigeret linguam meam,quia crucior in
„ hac flamma. Quaſi reliquum corporis ab incendio
haberet immune:ſed lingua plus ardet, quæ miſeri-
cordia ut fieret,iubere neglexit:in lingua maius ſen
tit incendium,quæ maledixit pauperi: pauperi miſe
ricordiam contradixit: lingua in tormentis prima
eſt,quæ derogando pauperi pauperis blaſphemauit
auctorem.Sed audiamus iam quid reſpõderit Abra
„ ham. Fili,inquit,recordare, quia recepiſti bona in
„ uita tua,et Lazarus ſimiliter mala. Nemo putet au-
diendo iſta,quia diues pro bonis receperit bona,quã
do hinc magis reus eſt,ꝙ cum a Deo pro malis re-
ceperit bona,bona pro bonis Deo redhibere cõtem
pſit:nam de diuitiis tantis nec uictum dedit pauperi:
nec ſacrificium Deo minima oblatione depẽdit. At
pauper diues uulnere, cenſu nudus, exutus corpore,
ueſtitus pœnis,animam quam ſolam non tenebant
uulnera Deo in hoſtiam iugiter offerrebat: hinc eſt
quod recipit pro doloribus requiem:pro opprobrio
gloriam:pro contumeliis honorẽ:pro deſpectu gra-
tiam:pro pãnis immortalitatẽ:pro uulneribus pͤmia:
pro ſiti refrigerii fontẽ:pro fame cæleſtis menſæ de-
licias ſempiternas:& quẽ diuitis angulus non cœpit,
ſinus diuinæ conſolationis includit. Tu diues fulgẽs
quondã purpura,nũc tegere fimo: pro coccino ueſti
re flammis:pro molli diſcubitu ſuſtine tormentorũ
dura:pro lautis ferculis epulare pœnas:copiasinopia
compenſa: ebrietates ſiti digere:pro odoribus aſper-
gere fœtore:et cui aſtiterũt uoluptatis obſeqa, aſtẽt
tibi miniſteria nũc pœnaꝝ:qꝛ iſta tibi deſpiciẽdo pau
„ perẽ tañ tu mutaſti. Adiecit ãt Abrahã dicẽs. In his

„ omnibus inter nos,& uos chaos magnum firmatum
„ eſt,ut qui uolunt hinc tranſire ad uos, non poſſint;
„ neq; inde huc tranſmeare. Dicendo ſic, tam iuſtos,
q̃ iniuſtos ante aduentum Domini apud inferos fuiſ
ſe declarat:et diſcretos locis tantum, non regioni/
bus aperit fuiſſe diuiſos.Poſtq̃ uero Dominus reſur/
gens a mortuis aperuit infernum,patefecit cælos, pa
radiſi clauſtra reſerauit,dedit ſanctis paradiſi intra/
re requiem:ad cæli gloriã peruenire:iſta qui ſic cre/
dit,intelligit q̃d mortalibus ueniẽs donauerit CHRI
STVS.Inſipiẽter ergo diues putat apud inferos mu/
tari loca,quando hic agendo homo bene, uel male
ibi ſibi terminum, aut pœnæ,aut quietis indicit.Stul
tus in uita diues,ſtultior inuenitur in pœna:et qui bo
norum ſuorum neſciuit tempus,nec malorum ſuo/
„ rum tempus miſerandus agnoſcit. Rogo te pater.
Modo rogas:modo tibi tempus patiendi eſt,non ro
„ gandi. Rogo te pater. Quid? Vt mittas Lazarum
„ in domum patris mei. Ante quam bene iacuit Laza
rus:ad illam ianuam,in qua fame ſua inhumanitatis
tuæ titulos fixit:ubi poſtes tuos ſuis hulceribus laurea
uit:ubi ſanie ſua pinxit micas tuas.Patere ergo ſtare
uices:iam depone dolos:lucet quia tu Lazarum non
potes ſic uidere:ſcitur,ſcitur quia plus te felicitas La/
„ zari, q̃ gehennæ torquet incendium. Reſpondit
„ Abraham: habent Moyſen, & Prophetas,audiant
„ illos. Hoc eſt ſi Moyſen qui regna Aegypti ele/
Exo.7. mentis ſecum militantibus triuit, qui ſiccauit ma/
Exo.14. re, qui durauit fluctus, qui lapides in fluenta con/
Exo.17. uertit, qui ſolem texit nube, qui noctem luce ra/
Exo.13. diauit, qui cælum fecit pluere carnes, rorare pa/
Num.16 nes,non ſolum non audierunt, ſed & occidere ſunt

moliti,iſti Lazarum dignabuntur audire, quem tot uulnera ſepiũt, quot Moyſen cinxere uirtutes? pate re & me ſentire quod genui,et tu patere quæ feciſti.
» Non pater Abraham. Vere non pater, quia nõ erat
» Abrahæ filius,ſed gehennæ. Non pater Abraham,
» ſed ſi quis ierit a mortuis ad eos,pœnitentiam agẽt. Hoc diues de corde omnium dicit,hoc de deſideriis cunctorum petit,hoc de uotis omnium loquitur mũ danorum:omnes.n.ſuſurrare cõſueuimus: O ſi quis ueniret a mortuis,& quod ibi agitur hic referret,om nes crederent ei. Certe ut dubitantes dicerent, quis inde uenit,unde nemo uenit? poſt mortem quod ſit aliquis, quis probabit? Omnes audita loquimur:di ctis inſinuata ſentimus:nam quid ueri fides habeat, merſum eſt in profundum:ſed perfidiæ,non ignorã tiæ eſſe quod ſic loquimur,cum ita credimus, hodie beati Iohannis Euangeliſtæ lectio ſecuta mõſtrauit: nam ſicut diues petit,Deus pro Lazaro Lazarum mi ſit:ſed quid miſſus,quid deſideratus, quid reſurgens
» profecerit patienter audite. Cogitauerunt, inquit, Ioã.12.
» principes ſacerdotum,ut Lazarum interficerent, qa
» multi propter illum abibant ex Iudæis,& credebant
» in Ieſum. Quaſi ad hoc deſideratus aduenerit,ut ite ratæ mortis pericula ſuſtineret.Nolunt,nolunt refer ri uiſa,qui uolunt audita non credi. Scimus, ſcimus et uitam parari bonis,& malis tormenta præparari: ſed dum uitiis capti uirtutum tempus nolumus ad/ uenire,fingimus neſcire quod ſcimus: & poſt mortẽ quid ſit nolumus ab inferis uenire qui dicat: cum de cælo CHRISTVS ueniens, & ab inferis ipſe re/ diens,& quid bonos in cœlo maneat, & quid malos expectet in inferno,& uerbo docuerit, & firmauerit

exẽplo.Sed forte ideo nec iſta credimus,nec CHRI/STVM nolumus aduenire,quia mundum trãſire nolumus,immo non quia mundum tranſire nolumus, ſed quia dolemus uitia præterire. CHRISTVS uenit non uitam fugare,ſed mortem:mortem fugare, non uitam:mundum reuocare,non tollere:uitia perdere,non ſuam diſperdere creaturam. Sed orate fratres,ut ueniens nos inueniat tales,quales regni ſui cupit,& præcipit eſſe conſortes.

IN ORATIONEM DOMINICAM. SERMO. LXVII.

ACcepiſtis auditum fidei fratres chariſſimi, formam Dominicæ orationis audite: CHRISTVS breuiter orare docuit, qui cito uult poſtulata præſtare: aut quid petentibus ſe non dabit,qui ſeipſum non petentibus dedit? aut in reſpondendo quam facit moram, qui in dictandis precibus uota ſupplicum ſic præuenit? Hodie quod audituri eſtis ſtupent Angeli:miratur cælum:pauet terra: caro nõ fert:auditus non capit:non attingit mens: tota ſuſtinere non poteſt creatura:ego dicere non audeo; tacere non poſſum:Deus det,ut et uos audire poſſitis, et ego dicere.Quid eſt magis tremendũ,ꝙ ſe dedit terris Deus, aut ꝙ uos dat cælo? ꝙ ſocietatem carnis intrat ipſe,aut ꝙ uos facit conſortium Diuinitatis intrare? ꝙ mortem ſumit ipſe,aut ꝙ uos reſumit ex morte? ꝙ ipſe in ueſtram naſcitur ſeruitutẽ, aut

ꝗ uos ſibi gignit in liberos? ꝗ ſuſcipit paupertatem ueſtram, aut ꝗ uos ſibi facit hæredes, ſui unici cohæredes? Eſt utique terribilius, ꝗ terra transfertur in cælum: homo deitate mutatur: ſeruitutis ſors dominationis iura ſortitur. Sed hoc quamuis metuendum ſit, tamen quia cauſa non docentem reſpicit, ſed iubentem, accedamus filioli quo uocat charitas: trahit amor: inuitat affectio: Deum patrem uiſcera ſentiant: uox perſonet: loquatur lingua: ſpiritus clamet: et totum quod eſt in nobis, reſpondeat gratiæ, non timori: quia qui iudicem mutauit in patrem, amari uoluit, non timeri. Pater noſter qui es in cælis. Hoc cum dicis, non ſic habeas, quaſi non ſit in terris: non ſic accipias, quaſi ſit loco clauſus qui claudit omnia: ſed intellige eſſe tibi genus e cælo, cuius pater habetur in cælo: et age ut uiuendo ſancte ſancto reſpondeas patri. Dei filium ille ſe probat, qui uitiis non obſcuratur humanis: qui diuinis uirtutibus luceſcit. Sanctificetur nomen tuum. Cuius genus ſumus, eius cenſemur et nomine: rogamus ergo, ut nomen eius quod in ſe, et per ſe ſanctum eſt, ſanctificetur in nobis: nomen enim Dei aut honoratur ex noſtro actu, aut ex noſtris actibus blaſphematur: audi Apoſtolum dicentem. Nomen Dei per uos blaſphematur in gentibus. Veniat regnum tuum. Et quando non regnauit Deus? petimus ergo, ut qui ſibi regnauit ſemper, modo regnet in nobis, ut et nos i illo regnare poſſimus. Regnauit diabolus: regnauit peccatum: regnauit mors: & fuit diu captiua mortalitas: petimus ergo, ut regnante Deo pereat diabolus, deficiat peccatum, moriatur mors, captiuitas captiuetur,

Mat. 6.

Rom. 2.

„ ut nos liberi perpetuam regnemus in uitā. Fiat uo-
„ luntas tua ſicut in cælo,et in terra. Hoc eſt regnum
Dei,quando & in cælo,et in terra Dei uoluntas eſt ſo
la:quando in omnibus hominibus Deus mens eſt:
Deus uiuit:Deus agit:Deus regnat:Deus eſt totum:ut
1.Cor.15 iuxta illud Apoſtoli,Sit Deus omnia in omnibus uo
„ bis. Panem noſtrum cotidianum da nobis hodie.
Qui patrem ſe nobis dedit,qui ſibi nos adoptauit in
filios,qui rerum nos fecit hæredes, qui nos nomine
ſublimauit,qui nos ſuo et honore donauit,et regno,
ipſe nos ut panem cotidianum poſtulemus addixit.
In regno Dei,inter munera diuina, quid quærit pau
pertas humana? tam bonus,tam pius,tam largus pa
ter panem filiis non niſi poſtulatus indulget? Et ubi
Mat.6. eſt illud? Nolite ſolliciti eſſe quid manducetis: aut
quid bibatis:aut quid ueſtiamini. Hoc petere iubet,
quod prohibet cogitare,quatenus cæleſtis pater cæ-
leſtem panē, cæleſtes filii ut poſtulemus hortatur:
Ioā.6. ipſe dixit.Ego ſum panis,qui de cælo deſcendi. Ipſe
eſt panis qui ſatus in Virgine,fermentatus in carne,
in paſſione confectus,in fornace coctus ſepulchri, in
Eccleſiis conditus,illatus altaribus. cæleſtem cibum
„ cotidie fidelibus ſubminiſtrat. Et dimitte nobis de-
„ bita noſtra,ſicut et nos dimittimus debitoribus no-
„ ſtris. Homo ſi ſine peccato eſſe nō potes,et uis ſem-
per dimitti tibi totum,dimitte ſemper:quantum uis
dimitti tibi,dimitte tantum:quotiens uis dimitti ti-
bi,totiens tu dimitte;immo quia uis totum dimitti
tibi,totum dimitte: homo intellige,quia remittēdo
„ aliis,tu tibi ueniam dediſti. Et ne nos inducas in ten
„ tationem. Quia in hoc ſæculo eſt ipſa uita tentatio:
Iob.7. Tētatio,inquit ille,eſt uita hominis.Rogemus ergo,

ut nos

ut nos arbitrio noſtro nõ relinquat,ſed in omni actu paterna nos pietate cõſtringat: et in uitæ tra mite cæ
» leſti moderatione confirmet. Sed libera nos a ma/
» lo. A quo malo? a diabolo quippe,ex quo eſt omne malũ. Rogamus liberari nos a malo,quia malo qui non caruerit,frui nõ poteſt bono.Si ad huc non nati, ſi adhuc in utero conſtituti,panẽ petunt,expetunt re gnum,quare fit quæſtio, ꝙ ſemper Dei filius in Dei patris manſit arcano? ſi Eccleſia gene rat, ratio non eſt,eſt cæleſte myſteriũ, ꝙ ĩ patre Deo Dei filius fue rit,quomodo humana ratiocinatione tractetur non eſt: non eſt humano modo diuinitas æſtimanda: au/ diſti Deum,nil terrenũ cogites,nil humanũ: audiſti patrẽ CHRISTI,hoc per ſubſtantiã crede: audiſti pa trem tuũ,hoc crede per gratiã: ille ut eſſet filius ha/ buit ſemper,te eẽ filiũ dedit modo. Sic ergo te filiũ ſcito,ut ſeruũ te eſſe non neſcias: ſic audi ad CHRI/ STI ſimilitudinẽ te reductum,ut ſemper te CHRI/ STO cognoſcas eſſe ſubiectum.

IN EANDEM. SERMO .LXVIII.

COnditio mortalis, terrena compago, limoſa ſubſtantia,uitæ,ac mortis icer/ ta,labore attrita,conſumpta pœnis,pu tredini, ac pulueri ſubiecta,natura ca/ pere non ualet, æſtimare non ſufficit, fugare nõ audet,credere pertimeſcit,quod hodie co gitur confiteri:tantã donorũ Dei gratiã, promiſſoꝝ magnitudinẽ, munerũ largitatẽ,fragilitas humana unde promereri ualeat nõ poteſt inuenire.Hoc reor

nō ambiguū Abacuc Prophetā mentis intuitu præ/
uidiſſe:dum ſe tanto pauore concuſſum, huius audi/
Abac. 3. tus taliter exagitatum tremore, dicit. Domine audi/
iuxta. lxx. ui auditū tuum, et timui: conſideraui opera tua, et ex
paui. Auditū timuit, non quia tunc Propheta tantus
audierit Dominū, ſed quia tunc ſeruus Dominū ſuū
ſibi conuerſum repperit, & audiuit in patrē: non quia
mundi huius fabricā elementis ita ſibi diſſonis cōſo/
nantē contēplatus expauit, ſed quia pietatis erga ſe
tantæ conſiderans tunc opera admirationis tremo/
re cōcuſſus eſt, & pauore. Cōſideraui, īquit, opera tua
& expaui. Adoptatū ſe tunc ſtupuit ī filiū, quādo per/
diderat ipſius fiduciā ſeruitutis. Deniq; ut ſciatis hu/
ius orationis quam uobis hodie diuinitas īſinuat, &
infundit, affectum, Propheta tunc audet cælitus per/
cepti huius muneris quodammodo pauore ſolutus.
Quid iterum dixerit peruidete: Cuſtodiui, inquit,
& expauit uenter meus a uoce orationis labiorum
meorum. Poſteaq̄ diuini muneris ſenſerat largitatē
cuſtodiuit ſe, ne ſe hoſtem, ne inimicum, ne latronē
ſe iterum ſicut in paradiſo ſuſtineret: ſit uigilantior,
ſit ſollicitior ſui cuſtos, qui ſe poſt tātæ rei iacturam
cæleſtem theſaurum in uaſis fictilibus cuſtodiuit. Et
expauit uenter meus. Ventrem cordis interna nomi
nat hic Propheta: quia ſicut uenter cibis, cor ſic ſenſi
bus paſcitur, & repletur. Et expauit uenter meus a uo
ce orationis labiorum meorum. Si intellectus cor/
dis infuderat ori uocem, labiis dederat uerba, cur uo
ta ſua, cur deſideria ſua, cur ex hoc quod eſt exoratu
rus expauit? Quia non ſuggeſtione ſui cordis, ſed di
uini Spiritus loquebatur affatu: audi Paulum dicen/

tem.Miſit Deus ſpiritum filii ſui in corda noſtra cla- Gal.4.
mantem Abba pater. Quod auditum cum ad inter-
na trāſmitteret,tantum ſe meruiſſe mirabatur:& in-
terna tota hominis pauebāt.Merito adiecit.Et intra-
uit tremor in oſſa mea : quia ipſa Prophetæ uiſcera
uexabantur . Et ſubtus me,inquit,cōmota eſt uirtus
mea.Quid eſt ſubtus me? quatenus ipſe,idemq; ho-
mo ſurſum per gratiam iam leuatus, iacebat ſubtus
priſtinam per naturam: nec uirtutem cæleſtem uir-
tus poterat ſuſtinere terrena.Iā fumauit mons Sina, Exo.19.
cum daturus legem Deus deſcēdit in montem:quid
caro faceret, cum deſcendit Deus in carnem carni
gratiam collaturus? Venit pater,quia homo Deum,
ſeruus Dominum nō ferebat. Et quia fidelis eſt ī uer
bis ſuis qui dixit, Aperi os tuum : et implebo illud. Pſal.80.
Aperite nunc ora ueſtra ,ut ipſe ea tali prece ,tali re-
» pleat et clamore . Pater noſter qui es in cælis . Vbi Mat.6.
ſunt qui de Dei promiſſione diffidunt? Ecce q̄ cito ſi
dei eſt remunerata confeſſio:mox ut Deum unici fi-
lii confeſſus es patrem, tu ipſe es Dei patris adopta-
tus in filium:ut eſſes cæli hæres,qui paradiſi exul ha-
» bebaris, et terræ : & ideo nunc uocas . Pater noſter
» qui es in cælis. Quia fuit tibi quondam pater,qui te
reſoluit in limum:qui te ad clauſtra duxit, & pertra
xit inferni:terram neſciat , amorem carnis ignoret,
patrem pulueris non requirat , nihil in ſe uitii liceſe
permittat,qui Deum patrem cæleſtem repetit ad na
turam . Et qui ſe Dei filium credit : actu, uita, mori-
bus,honeſtate,tanto generi reſpondeat , ne iterū ad
terrena deſcendens ad ipſam tanti genitoris tendat
» iniuriā. Sāctificetur nomen tuū. Si nomen CHRI-

STI cæcis uiſum,curſū claudis,defeſſis uario lāguo-
re ſanitatē,mortuis dat uitam,teq; homo ipſum,to-
tāq; ſanctificat creaturā,quemadmodū tu ipſius no-
minis oras,et expoſtulas ſanctitatem:quia a CHRI-
STO uocatus es Chriſtianus:et ideo ſupplicas ut præ
rogatiua tanti nominis meritis in te ſubſequentibus
» roboretur. Adueniat regnū tuum.Deuotionē man
dat,exigit deſideria,uota perquirit ipſe,qui aduentū
ſuū in ſua cōtinet poteſtate.Fidelis eſt ille miles,qui
regis ſui pſentiam ſitit:exoptat regnū:expetit,et con
cupiſcit triumphos: ſed hic petis,ut tibi,et in te adue
niat regnaturus,in quo diabolus arcem, mors impe
rium,diu infernus geſſit,et tenuit poteſtatem. Ore-
mus ergo chariſſimi,ut CHRISTVS ſemper ſuo
regnet in milite:ut miles ſemper ſuo triūphet in re-
» ge. Fiat uoluntas tua ſicut in cælo,& in terra. Bea-
tus dies ille,qui terrenorū iungit,ſociat, exæquat cæ
leſtibus uolūtates: ut inter diſpares ſubſtantias una,
atq; eadem ſit uoluntas.Hæc eſt fida pax, inconcuſſa
cōcordia,gratia perſeuerans, quādo per unius domi
ni ordinem familia natura diuerſa,uolūtate fit una:
» eadem reperitur et ſenſu. Panem noſtrum cotidia-
» num da nobis hodie. Poſt cæleſte regnum panem
quis poſtulet temporalem:ſed cotidianum,et in diē
uult nos in ſacramēto ſui corporis panis uiaticū po-
ſtulare, ut per hoc ad perpetuū diē,& ipſam CHRI-
STI perueniamus ad menſam: ut unde hic guſtum
ſumpſimus,inde ibi plenitudinē,totaſq; ſatietates ca
» piamus. Et dimitte nobis debita noſtra:ſicut & nos
» dimittimus debitoribus noſtris. Qui ſic petit,& debi
ta nō relaxat,iſte ſe etiam per quod orat accuſat:qui

ſibi tantum donari poſtulat,remitti tantum,quantũ ipſe remittit,& donat,ad placitum Deum,Deum ta/liter inuitat ad pactum.Quiſq; quantum ipſe præſti/terit alteri,tantum ſibi exigat & ipſe præſtari.Dimit tenda ſunt autem fratres debita non pecuniæ ſolum, ſed omnium cauſarum, culparum,criminum: quic/quid homo incurrere poteris,in his tibi cum incurre rit alter ignoſce. Fidens peccatis ſuis petit ueniã, qui
„ peccanti libenter ingnoſcit. Et ne nos inducas in tẽ
„ tationem. Hoc petere miles multis modis cogitur fratres,ne fragilitas plus auſa, & de ſe tumore præſu mens, nec uirium ſuarum modum colligens,in con flictu malecauta ſuccumbat: deinde offenſus Deus
„ tradat tentationibus quos relinquit. Sed libera nos
„ a malo. Satis de ſe humiliter ſentit, nec ſaluari p ſe præſumit,qui ut a malo per Deum liberetur implo/rat.Signate uos.Intelligite filioli quanta perfectoꝝ, quanta fortium gloria ſit,et poteſtas, quando tanta uirtus in ipſo cõceptu,tanta maieſtas aperitur in par tu.Nondum natus patrem uocat: ſanctitatem poſtu/lat:regnum petit:dat iura terris: terrenas cæleſtibus exæquat uoluntates:et laboribus profuturis exigit iã deuotus annonam.Panem noſtrum,inquit,cotidia/num da nobis hodie.Beati eſtis,qui cœpiſtis ante pu gnam uincere,ante triumphare, uiuere:ante ad pa tris promptuaria, matris ad gremium peruenire: ante paſtũ gregis, ſuccum lactis ĩuadere:toto ante uictoriaꝝ ſonare iubilo, uagitu reſpõdere cunarũ. Vere,ut dixit Apſ̃s,Infirmum Dei fortius eſt homini bus:aut qs poterit tãti ꝯceptus referre ſacramẽtũ?ubi uirgo mater parit orbe cotidie:nec relinqt poſteros ad laborẽ,ſed æternã germina p̃mittit ad gloriã. i.Cor.1.

IN EANDEM. SERMO. LXIX.

PVtas ne mortale pectus Dñicæ charitatis erga nos magnitudinẽ capit? Putas ne terreni corporis pondere mens depreſſa erga nos diuinum intelligat, ac ſentiat affectum? Nam quicquid cæli micat, radiat, & ſplẽdet ornatus, quicquid terra fragrat in floribus, ſapit in fructibus, in animãtibus gaudet, noſtro amore factũ, noſtræ addictũ ẽ ſeruituti. Sed quis magna, parua tamẽ ſunt ad ſupernæ ĩ nos dilectionis indicium. Nobis principatus cælorũ, nobis ætheriæ poteſtates, nobis ſupernæ dominatiões, nobis Angelorũ officia excubiis militant indefeſſis. Sed iſta adhuc aſſerendæ in nos diuinæ neceſſitudinis parua ſunt, & minora, tantumq; infima, quãtum creatore ſuo minor eſt creatura. Deus uultu incõtẽplabilis, uiſu ĩperſpicabilis, nullo ſenſu æſtimabilis, inacceſſus mente, ne ipſo quidem ad plenum notus auditu, quotiens, qualiter, quã uarie, q̃ diuerſe, ſe humanis aptauit obtutibus? quã ſe cõmunioni, quã ſe
Gen. 6. familiaritati præſtitit, & conceſſit humanæ? Cũ Noe cõſilii ſui facit eſſe participem: et expiãdo mũdo diluuiũ p̃monet iminere: et totũ ſæculũ ipſo cuſtode
Gen. 18. paruo arcæ deſignat in ſemine. Cũ ad Abrahã uelut hoſpes aduẽtat: inuitatus tota dignatiõe ſuccedit: oblata non reſpuit: appoſita uelut eſuriẽs, & laſſus aſſumit: & diuina collatione uelut egens ſuſcipit, et acce-
Gen. 21. ptat humana. Hinc eſt q̃ emortua mox ſenis mẽbra reuiuiſcũt: ſterilis uetulæ iã uiſcera ſuſcitãtur extincta: et natura ĩ uiuo cadauere p̃ſepulta proditura ſuũ

reſurgit auctoré : et generat plurimos trāſacto iam
tempore per unum quem crediderat conditoré. Ad
Moyſen igneus Deus glomeratur ī rubo: deinde cō/ Exo.3.
fert faciēda cum ſeruo : exercetur uariis in Aegypto Exo.8.
uirtutibus:& patefit ad nutū famuli: irrogat flagella,
uel tollit:& in mari quātus ſit, quantū uc homini de/
derit,ultricis undæ demōſtrant obſequia : cū ſiccato Exo.14.
gurgite cedit unda piis:& liquore durato murū præ/ „
ſtat,munimen exhibet liberādis : ac tota naturæ ſuæ
uirtute de hoſte ſæuiſſimo triūphatura decurrit,Mi/ „
ro cōtubernio Iſraeliticis Deus cōuerſatur in caſtris: Deu.23.
numeroſas gentes nunc ferit fulmine , nunc tangit Ioſ.10.
grandine,nunc ſolo tubarū clangore proſternit : ut Ioſ.6.
ſine cōflictu, ſine uulnere Deus ducat uictrices acies,
quas præcedit :affuit deſideriis,uotis annuit ſingulo/
rū:mox ad interrogata reſpōdit:occulta ꝑdidit:præ/
dixit futura:quæſita patefecit:regnum contulit:dona
uit opes: temperauit pluuias : fœcnudas præſtitit ter/
ras: coniugia ipſa filiorum copia, & honore decora/
uit. Sed adhuc parum eſſe credidit,ſi affectum ſuum
erga nos præſtando proſpera tantum, & non etiam
aduerſa ſuſtinendo monſtraret. Poſt omnia mun/
dum ſuum pauper ingreditur : iacet in cunabulis ut
homo : uagitu ſuo implorat , inquirit , exigit quam
tibi præſtitit ipſe pietatem . Parens omnium uſus
eſt te parente : ſubiectus tibi extitit , cui omnis ſub /
iacet altitudo : timuit, quem timenda metuunt : fu/
git,ad quem cuncta confugiunt:cælorum arbiter eſt
hoſpes in domibus peccatorum : pane paſcitur , qui
paſcet omnes : & quid plura ὁ παντοκράτωρ tenetur i.oſpotés
ſæculorum : ſiſtitur terræ fundator : iudicatur hu /
manæ largitor ueniæ:diſcutitur cordis ſcrutator: pu

nitur uitæ dator,& redditor: cunctorum reſurrectio
ſepelitur,ut tarda mens hominis, & intelligentia ſa/
tis pigra,uel morte in ſe Dei probaret affectum,quæ
prædictis,& innumeris Dei beneficiis Dei erga ſe nõ
intellexerat, non ſenſerat charitatem, Qui ergo eſſe
fecit,dedit uiuere,docuit & orare:quia totum uoluit
Mat.6. „ præſtare, qui ſua ſibi prece uoluit ſupplicari. Pater
„ noſter q es in cælis. Ecce homo tua te uoce CHRI/
STVS hodie ut ſibi faceret cohæredẽ,Dei patris ado
„ ptat in filium,dum ait. Pater noſter. Quod ſuæ di/
gnationis eſt, tuæ eſſe uoluit poteſtatis: iuxta illud.
Ioã.1. Quotquot receperunt eum dedit eis poteſtatẽ filios
Dei fieri:& tamen iubet dicere,ut dignatio donantis
„ ſit,non temeritas præſumentis. Qui es in cælis. Nõ
ꝙ non ſit in terris,ſed te qui cæleſtem patrẽ iam uo/
cas,ad cæleſtem uult tendere, et repetere iã naturã:
ut generi tanto uita noſtra reſpõdeat:ne terreni mo
res degenerent,quos cæleſtis donauit, et contulit iã
„ natura. Sanctificetur nomen tuum: Non ꝙ tua ſit
prece ſanctificandum quod te ſanctificat nomẽ, ſed
quia CHRISTI nomine uocatus es Chriſtianus,pe/
tendum tibi eſt,ut actu tuo nomẽ hoc ſanctificetur,
et honoretur in te. Quia ſicut uirtutũ fama nominis
tantam reſpõdet ad gloriam, ita male cõuerſantis ĩ
famia ad eiuſdem nominis redundat iniuriam: dicẽ
Rom.2. te Apoſtolo. Nomen Dei per uos blaſphematur ĩ gẽ
tibus. Et reuera filii,tunc gentilis nomini derogat
Chriſtiano,quando aliter ꝙ̃ profitetur, et dicitur ui/
„ uere uiderit Chriſtianum. Veniat regnum tuum.
Non ut Deo ueniat regnum habenti ſemper,ſed po/
ſtulas ut tibi ueniat nõ habẽti : et pcipias illud quod
Mat.25. tibi affectu ſuo Dominus pollicetur:cum dicit.Veni/

te benedicti patris mei, percipite regnum quod uobis paratum eſt a conſtitutione mundi. Venite benedicti, non dixit ueniamus: percipite, non dixit percipiamus. Nemo miretur quia patrem uocat qui nondum natus eſt: nam ſi Iohannes exultat, et Iacob colluctatur in utero, prudẽs æſtimet quid poſſit natura diuina, ſi tantũ poteſt per Deũ humana conceptio. Luc. I. Gen. 25.

IN EANDEM. SERMO. LXX.

Omnia, quæ diuinitus dicta, factaq; referunt, ſunt miraculo, ſunt ſtupori, ſunt pauenda mortalibus, ipſis etiam cæleſtibus ſunt treméda, ſed nihil tam ſtupet cælum, pauet terra, expaueſcit uniuerſa creatura, quã quod uos eſtis hodie nobis dicẽtibus audituri. Seruus Dominũ patrẽ uocare audet: iudicẽ ſuũ reus nũcupat genitorẽ: ꝯditio terrena ſua ſe uoce adoptat ĩ filiũ: qui terrena perdidit, æſtimat ſe diuinitatis hæredẽ. Sed audemus: qa præſumptio dicentis non eſt, ubi auctoritas eſt iubẽtis: ipſe enim nos hodie dicere ſic uoluit, qui nos docuit ſic orare. Et quid mirum ſi homines Dei conſecrauit in filios, quando ſe hominis dedit, et aptauit in filium? Carnis tunc naturam tranſtulit in diuinã, deitatem quãdo humanã detulit ad naturã: tunc hominem ſibi in cæleſtibus præſtitit cohæredẽ, quãdo ſe participem reddidit terrenorũ. Aut homini negare quid amoris potuit? quid muneris? qui totum quod erat hominis, etiam peccatum ſuſcepit, et mortẽ? aut quomodo hominem in ſuis proſperis ſocium non habebit, qui in aduerſis hominis ſe fecit eſſe conſortem?

Homo redi ad Deum ſic amatus a Deo: & ad illius gloriam da totum te, qui ſe totum propter te ad ſuā deduxit iniuriam: et uoca patrem fidens, quem tātō amore tuū probas, ſentis, intelligis eſſe genitorem.
„ Pater noſter. Quod nōdum natus patrem uocat, nemo miretur: Deo nata ſunt naſcitura: futura facta ſūt
Eccl. 3. Deo. Quæ futura ſunt, inquit, iā fuerūt. Hinc eſt quod
Luc. 1. in utero ſuū Iohānes ſentit auctorē: & extat nuntius
Gen. 25. matri, q erat ſuæ neſcius uitæ. Hinc eſt ꝙ Iacob ante legitur bellare, q̄ naſci: ante triūphare, q̄ uiuere. Hīc eſt ꝙ iam ſunt Deo, qui ſibi adhuc nō ſunt, qui electi
„ ſunt ante conſtitutionē mundi. Qui es in cælis, Nō ꝙ ille non ſit in terra, ſed ut tu per hoc germen eſſe noueris te cæleſte: & ſi te Dei filium eſſe fateris, uiue quaſi Dei filius: ut actu, uita, uirtutibus, tāto poſſis re-
„ ſpondere genitori. Sanctificetur nomen tuū. Quia a CHRISTO uocatus es Chriſtianus, petis ut prærogatiua tanti nominis ſanctificetur in te: qa nomen Dei quod per ſe, & ſibi ſanctū eſt, aut ſanctificatur in nobis noſtro actu: aut noſtro actu blaſphematur in gē-
Lu. 17. „ tibus. Veniat regnum tuum. Ipſe dicit: Regnū Dei intra nos eſt: ſi intra nos eſt, ueniat ut quid oramus? eſt in fide, eſt ī ſpe, eſt ī expectatione, ſed ut in re ueniat iam precamur. Veniat autem nobis, non illi qui ſemper cōregnat patri ſuo, ſemper regnat in patre,
Mat. 25. ſed ueniat nobis. Venite benedicti patris mei, percipite regnum quod uobis paratū eſt ab origne mundi.
„ Dicimus: Veniat regnum tuum. Vt ſic Deus regnet in nobis, quatenus in nobis deſinat mors regnare: de-
Rom. 5. ſinat regnare peccatum. Regnauit, inquit, mors ab
Rom. 6. Adam uſq; ad Moyſen. Et alibi. Non regnet peccatū

„ in ueſtro mortali corpore. Fiat uolūtas tua ſicut in
„ cælo,et in terra. Nunc in terra multa fiunt pro dia-
boli uoluntate,pro ſæculi nequitia,pro deſiderio car
nis,i cælo uero fit nihil præter Domini uoluntatem:
petimus ergo,ut interempto diabolo,ut nouo ſæcu-
lo,ut mutato corpore,ut deſtructo mortis imperio,
ut abolita dominatione peccati,in cælo, et in terra,
in Deo, & hominibus,una Dei ſit, eadéq; uoluntas.
„ Panem noſtrum cotidianum da nobis hodie. Poſt
regnum cæleſte terrenum panem petere non iube-
mur prohibente ipſo, cum dicit. Nolite ſolliciti eſſe Mat.6.
animæ ueſtræ quid mãducetis, aut quid bibatis. Sed
quia ipſe eſt panis qui de cælo deſcendit,petimus, & Ioã.6.
precamur,ut ipſum panem quo cotidie, id eſt iugi-
ter ſumus in æternitate uicturi, hodie id eſt in præ-
ſenti uita de conuiuio altaris ſancti ad uirtutem cor
„ poris, meritíſq; capiamus. Et dimitte nobis debita
„ noſtra:ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.
Sic dicendo homo indulgentiæ modum,menſuráq;
ueniæ tu tibi dediſti,qui a Domino tantum tibi petis
dimitti,quantum dimiſeris ipſe conſeruo. Dimitte
ergo delinquenti in te totum, ſi uis ipſe de tuis nihil
Domino debere delictis:in altero dimitte tibi, ſi uis
„ ipſe uindicem uitare ſententiam. Et ne nos inducas
„ in tentationem. Deus,ſicut ſcriptum eſt, neminem Iac.1.
tentat,ſed tentare dicitur,cum contumaciter euntes
ad tentationum laqueos derelinquit.Sic Adam ten- Gen.3.
tatoris incurrit inſidias,dum ſui præcepta deſerit cõ
ditoris.Vnde aũt,& a quo tentaretur hõ,pdit ſic dicẽ
„ do. Sed libera nos a malo. Hoc ẽ a diabolo,q to-
tius mali et auctor eſt,& origo:diabolus natura cæle
ſtis fuit:nũc ẽ neqtia ſpũalis:ætate maior ſæculo:no-

cendi uſu tritus:lædendi arte peritiſſimus:unde non
iam malus,ſed malum dicitur,a quo eſt omne quod
malum eſt. Hinc eſt quod propriis uiribus liberari
homo non poteſt carnalibus uinculis illigatus.Peté/
dum nobis eſt ergo,ut Deus nos a diabolo liberet,q
CHRISTVM terris ut diabolum uinceret cõmoda/
uit. Clamet homo,clamet ad Deum, clamet, libera
nos a malo,ut a tanto malo ſolo CHRISTO uincen
te liberemur. Pater noſter qui es in cælis. Orandi
thema,materiam petendi,ſupplicandi normam pau
ciſſimis in uerbis ipſe tibi qui tibi eſt exorandus in/
dulſit; ut ex hoc tu petendi ſumas ſenſum:intellectũ
poſtulandi capias: menſuram colligas impetrandi:
et breuiſſimo magiſterio orandi latiſſimam capias
diſciplinam:ſimul quia ad amoris indicium rex ipſe
officio functus eſt aduocati, ut preces quibus reſpon
ſurus erat ipſe dictaret. Cunctatio ablata eſt impe/
trandi omnis,immo fiducia collata eſt tota prome/
rendi,quãdo ipſum ſe legit in precibus qui rogatur.
Metus locum non habet,ubi a patre filius pietate in/
terprete deſiderat quæ ſancta ſunt impetrare.

IN EANDEM. SERMO.LXXI.

FRatres chariſſimi q uos donauit crede
re,ipſe uos docuit et orare:et totã peté/
di formã paucis aptauit ĩ uerbis, qa cũ
patré poſtulat,multa p̃ce filius nõ labo
rat: ſicut.n.petere cogit neceſſitas geni
tũ,ita urget charitas dare genitoré.Pater ergo q ſpõ
te p̃ſtat,nõ tã ut petat,q̃ quid petat oſtendit: ut filius
petẽdo iuſta placeat, q põt ſtulta poſtulãs diſplicere.

Audite patrem,& uos filios eſſe iam credite, ut quæ petieritis incũctáter impetrare poſſitis. Quid ualeat fides,credulitas quid poſſit, quanti ſit cõfeſſio hodie mõſtratur in uobis:ecce Trinitatis trina confeſſio in cæleſtem ſobolẽ de terrena uos ſuſtulit ſeruiture:ecce fides quæ Deum locuta eſt patrem, patrem uobis Deum hodie conquiſiuit: ecce uox quæ confeſſa eſt Deum filium,uos Dei adoptauit in filios: ecce credulitas quæ Deũ ſpiritũ proclamauit,de carnis ſubſtantia mortali in uitalẽ ſpiritus ſubſtantiã uos mutauit. Quis pietatis tantæ dignus inuenietur aſſertor?Deus pater homines dignatur hæredes: Deus filius nõ dedignatur ſeruulos cohæredes: Deus ſpiritus carnem conſortem diuinitatis aſſumit:fit cælũ poſſeſſio terrenorũ: et inferis addicti iuriſdictione ſuſcipiuntur ĩ ſupernis, Apoſtolo probante cum dicit. An neſcitis quia Angelos iudicabimus? Vocate ergo Deum patrem:uoſq; & ſi nondũ natos,iã tamen deſignatos filios eẽ iã credite: et date operam,quatenus ſit uobis cæleſtis uita:ſint uobis diuini mores:& forma Deitatis tota ueſtra præferatur in forma: quia cæleſtis pater reſpondentes generi filios muneribus ditat diuinis:degenerátes ad pœnalẽ reuocat ſeruitutẽ. Pater noſter qui es in cælis. Succũberet cõſcientia ſeruilis,terrena cõditio ſolueret,niſi nos ad hunc clamorẽ ipſius patris auctoritas,ipſius Filii Spiritus excitaret.Miſit,ait,Deus Spiritũ filii ſui in corda noſtra clamantem Abba pater. Laſſeſcit mens,caro deficit ad diuina,niſi Deus quæ fieri iubet, impleat ipſe qui iubet.Quãdo auſa mortalitas Deum uocare patrẽ niſi modo, quãdo ſuperna uirtute hominis animãtur interna? Pater noſter qui es ĩ cælis. Homo quid cõe

1.Cor.6

Gal.4.

cum terris tibi, qui cõfiteris tibi genus eſſe de cælis?
Ergo cæleſtem uitã monſtra in habitatione terrena:
quia ſi quid in te geſſerit terrena cogitatio, cælo ma
„ culam, cæleſti generi iniuriam intuliſti. Sanctifice
„ tur nomen tuum. Nos petimus, ut ſanctificet nomẽ
ſuum Deus, quod ſanctitate ſua totam ſaluat, et ſan-
ctificat creaturã. Fratres hoc nomen eſt, quod ſuper-
næ poteſtates pauent: quod tremenda ſuſcipiunt ſer
uitute: hoc nomen eſt, quod mundo perdito dat ſa-
lutem: ſed petimus, ut nomen Dei actu noſtro ſan-
ctificetur in nobis: nobis enim bene agentibus bene
dicitur nomen Dei: nobis male agentibus blaſphe-
Rom. 2. matur: audi Apoſtolũ dicentem. Nomen Dei p uos
blaſphematur in gentibus. Petimus ergo, petimus ut
quãtum nomen Dei ſanctum eſt, tantũ nos eius me-
„ reamur in noſtris mentibus ſanctitatem. Veniat re
„ gnum tuum. Quaſi non ſemper fuerit, ac ſit, ſic re-
gnum CHRISTI ut ueniat nũc rogamus. Et ubi eſt
Luc. 17. illud, Regnũ Dei itra uos eſt? Intra nos eſt fide, ſed
ut re ueniat ſupplicamus. Fratres quãdiu diabolus ua
rio nequitiarũ genere, multimoda arte fallendi re-
aciem turbat, ſenſus hominũ, moreſq; cõfundit, ſæ-
uit idolis, ſacrilegiis furit, fallit auguriis, diuinatione
mentit, ſignis decipit, illudit aſtris, ſpectaculis occu
pat, obſidet uitiis, peccatis uulnerat, criminibus ſau-
ciat, deſperatione proſternit, CHRISTI regnum
prolongat, et abſentat a nobis. Petimus ergo ut ue-
niat tempus quo mali tanti auctore pereunte, mun-
dus totus, creatura tota totam ſolius CHRISTI
regnet, et triumphet ad gloriam: et fiat quod ſequi-
tur, ut ſicut in cælo, ita et in terra una Domini ſit uo
luntas. Sit terra cælum: uita Deus: tempus æternitas:

patria requies:cenſus innocentia:honor immortali/
„ tas:furia caſtitas: Deus totum:addidit. Panem no/ ✠
„ ſtrum cotidianum da nobis hodie. Poſt paternita/
tem Dei, poſt diuini nominis ſanctitatem, poſt cæli
regnũ,cotidianũ panem iubemur expoſcere.CHRI/
STVS obliuioni non ſubiacet: CHRISTVS manda
tis ſuis contraria nõ demandat:ipſe dixit.Nolite ſol/ Mat.6.
liciti eſſe animæ ueſtræ quid manducetis,aut quid bi
batis.Sed quia ipſe eſt panis qui de cælo deſcendit,q Ioã.6.
legis,et gratiæ mola aptatus eſt in farinam,qui cru/
cis confectus eſt paſſione,qui magnæ pietatis fermẽ
tatus eſt ſacramento,qui cõperſionis leuamentũ ſu/
ſtulit de ſepulchro, qui ut diuinitatis ſuæ calore co/
queretur, ipſe clibanũ decoxit inferni,qui ad cæleſtẽ
cibum cotidianus Eccleſiæ defertur ad menſam,qui
in remiſſionẽ frangitur peccatorũ,qui edentes ſe ꝑ/
petuã paſcit,et enutrit ad uitã:hunc panẽ cotidie no/
bis dari petimus:donec illo in die perpetuo perfrua/
„ mur. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut et nos di
„ mittimus debitoribus noſtris.Homo penes te eſt po
teſtas ueniæ:in te eſt indulgentiæ ius:tu tibi remiſſio
nis auctor es cõſtitutus.Gratis petis ueniã, qui tibi in
alio indulgere cõtemnis.Hõ tu tibi miſericordiæ fa/
ctus es ipſe mẽſura: quãtũ q̃ris miſericordiæ, fac tm̃.
„ Et ne nos inducas in tentationẽ. Tẽtatio eſt fr̃es ſpe
cies fallens,q̃ ꝓſpa ĩ aduerſis, aduerſa occultat ĩ ꝓſpe
ris:humanãq; ignorãtiã doloſos educit ĩ lapſus:peri/
mus ergo ne peccatis ĩpellẽtibus ĩ tẽtationũ foucas ĩ
cidamus.Inducere aũt Deus dr̃,currẽtes ad crimina
„ eũ relinq̃t. Sed libera nos a malo.Hic mali malũ de
ſignat auctorẽ,hoc ẽ,diabolũ. Petimus ergo ut mu/
nere hoc uno malis oĩbꝰ cũ mali careamus auctore.

» Pater noſter qui es in cælis. Nemo cum ſe filiũ cla/
mat,manere ſe miretur in habitu ſeruitutis:ad diui/
num germen hodie deſignatus es, non promotus:
ſpem,non rem te noueris conſecutũ:audi Apoſtolũ.
Rom.8. Spe ſalui facti ſumus:ſpes autem quæ uidetur nõ eſt
ſpes: quod.n.uidet quis quid ſperat? ſi autẽ quod nõ
uidemus ſperamus,per patientiã expectamus.Hodie
adoptionis eſt dies:hodie promiſſionis tẽpus eſt:au/
di:crede:expecta: crede creditori tuo,q tibi credidit
debitori: expecta parũper ut ueniat, qui te diu ſuſti/
nuit ut uenires: da illi iducias de ꝓmiſſo,q tibi qcqd
erat debiti iã donauit.Aut quare tu fatigaris ſpe dei,
cũ genus oẽ hominũ ſubſiſtat ſpe? fide uiuat? Agri/
cola nũq̃ ſereret anhelus,ſi fructũ laboris ſui de tem
pore nõ ſperaret: uiator laborẽ prolixi itineris non
ſubiret, niſi ſe ad deſtinata crederet ꝑuenire: nauta
mare nõ intraret incertus,ſi ſe lucris ſequentibus cõ/
penſatuꝝ uiaꝝ diſcrimina nõ ſperaret:miles tota iu/
uentutis tempora nõ ageret in periculis,ſi ſenectutis
honores copioſiſſimos non ſperaret: filius paternæ
dominatiõis tẽpora nõ duraret,ſi ſe ſubſtãtiæ pater/
næ nõ ſperaret hæredẽ. Et tu ſi te iã filiũ Dei credis,
Pſal.26. iuxta Prophetã,Expecta Dominũ,uiriliter age,et cõ
fortetur cor tuũ,& expecta,ut hæreditatẽ Dei de ex/
pectationis fide, & de uirtute patientiæ conſequaris:
Ioã.3. audi Apoſtolum:Filii Dei ſumus:& nondum appar/
uit quid erimus: ſcimus qm̃ cũ apparuerit,ſimiles ei
Colo.3. erimus: et iteꝝ.Vita uña abſcõdita eſt cũ CHRISTO
in Deo: cum autem apparuerit xp̃s uita uña, tunc &
uos apparebitis cũ ipſo in gloria. Fr̃es beati ſunt filii
Dei,quia & hæreditatẽ rerum omniũ poſſidebunt:&
de exceſſu patris luctus tempoꝝ non uidebunt.

IN EANDEM.

IN EANDEM. SERMO LXXII.

QVod ego modo cum magno tremore di/
cturus ſum, quod uos eſtis nunc terribiliter
audituri, imo terribiliter uocaturi, ſtupent
Angeli: pauueſcunt Virtutes: ſupernum cælũ
non capit: ſol non uidet: terra non ſuſtinet:
tota non aſſequitur creatura. Quid ad hæc mortale
pectus? Quid ad hæc mẽs hominis imbecilla? Quid
ad hæc humani ſenſus anguſtiæ? Quid ad hæc hu/
manæ uocis aura? Quid ad iſtud humana lingua ci/
to tacitura? Hoc Paulus inuiſibiliter cũ uidiſſet, pro
didit non prodendo dicens. Nec oculus uidit: nec au 1.Cor.2.
ris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præpa/
rauit Deus diligentibus ſe. Hoc Iſaias cum ſuo mox
cepiſſet auditu, ad hoc hominum peruenire poſſe
dubitat uel fidem dicens. Domine quis credi/ Iſa.53.
dit auditui noſtro? Hoc Ieremias cum diuino con/
cepiſſet auditu, partus ſupernorum ſenſuum non ſu/
ſtinebat, clamans. Ventrem meum, uentrem meum Hier.4.
doleo: & ſenſus cordis mei perturbati ſunt. Hoc Aba
cuc diuini Spiritus perorabat afflatu: cũ dicit. Cuſto/ Abac.3.
diui, & expauit uenter meus a uoce orationis labio/
rum meorum: et intrauit tremor in oſſa mea: & ſub/
tus me cõmota eſt uirtus mea: eleuatus uirtute Dei
ſenſit ſuam ſub ſe ſuccubuiſſe uirtutem. Longum eſt
ſuper hoc, ſacramentũ pauoris proſequi, et dinume/
rare ſanctorum: tẽpus non ſinit diu me in hoc timo/
re demorari: cæleſtis partus impetus non poteſt tar/
dare naſcẽtium. Dico ergo, et uos in utero adhuc pe
netrali uoce cõpello, prouida exhortatione præmo/
neo, ut antequam uideatis matrem, uocetis et patrẽ:

ante blandimenta matris,patris tendatis ; & feſtine/
tis ad regnum:ante patris perueniatis ad pané,q̃ ma
tris ad ubera pédeatis:Nec in uos quicquam ſibi , aut
matris neceſſitas,aut ætatis tempora uindicent : ſed
in uobis totum diuino patri, totũ cæleſti reſpõdeat,
Mat. 6. & occurrat auctori. Pater noſter qui es in cælis.Hoc
eſt quod pauebam dicere:hoc eſt quod trepidabam
proferre:hoc eſt quod neq; cæleſtiũ , neq; terreſtriũ
quemq̃ ſinebat ſeruitutis propriæ conditio ſuſpica/
ri:cæli,& terræ,carnis,& Dei repente tantũ poſſe pro
uenire cõmercium , ut Deus in hominem , homo in
Deum,Dñs in ſeruum,ſeruus uerteretur in filiũ: fie/
retq; diuinitatis,& humanitatis ineffabili modo una ,
& ſempiterna cognatio.Et quidem deitatis erga nos
dignatio tanta eſt,ut ſcire nequeat quid potiſſimum
mirari debeat creatura : utrum ꝙ ſe Deus ad noſtrã
depoſuit ſeruitutem:an ꝙ nos ad ſuæ diuinitatis ra/
puit dignitaté.Hinc eſt homo quod te diuinitus ad/
hortatur,qui tanto nunc tuo amore flãmatur: ꝙ ad/
huc in utero uoce tua te Deus adoptat in filium:ꝙ te
non fieri ſolum liberum uult ille,ſed naſci : ꝙ ipſam
propter te manumittit naturam : ne quem neuũ, ne
quam maculam imponat ortus priſtinæ ſeruitutis.
O uos beatos , quibus dñari datum eſt ante,q̃ naſci:
ante regnare,q̃ uiuere:ante ad Dei patris gloriã per/
uenire,q̃ proſapiam propriæ uilitatis agnoſcere. Ec/
cleſia fęlix mater,quæ uos tales reſpicit:quæ cum uir
go permaneat,genuiſſe tales, & tantos uos taliter ſe
miratur.Olim partus iſte præcedentibus deſignaba/
Gen. 25. tur exemplis.Hinc eſt ꝙ Iacob in utero matris cum
fratre luctatur,præripit & triumphos. Hinc eſt , ꝙ in
Gen. 38. utero Thamar gemini de primatus honore prælian

turſi etardant partus:nec ante lucem cupiunt uidere, ꝙ uincere.Hinc ē ꝙ Iohānes exultat ante, & ante ſuo occurrit auctori,genetricis ex utero ꝙ procedat.Et ſi humana pignora ſic ante Deo militant,ꝙ naſcantur parentibus:ꝙ uiuant ſæculo:quid mirum ſi Eccleſiæ diuina germina, ſi Deo ſua ſoboles in utero adhuc quod ſit superni germinis iā fatetur? Pater noſter qui es in cælis: Stupor inſurgit:CHRISTVS de Dei patris pectore matrem uocat, & fatetur in terra: & homo de matris utero patrem uocat, & cōfitetur in cælis. Pater noſter qui es in cælis. Quo te homo repente prouexit gratia? quo te rapuit cæleſtis natura? ut in carne,& in terra poſitus adhuc,& carnē iam neſcias,& terram:dicendo. Pater noſter qui es in cælis. Qui ergo ſe tanti patris filium confitetur,& credit,reſpondeat uita generi,moribus patri: & mente, atque actu aſſerat,ꝙ cæleſtem conſecutus eſt paternatum. Sanctificetur nomen tuum. Cuius utique genus eſſe cœpimus, eius utiqȝ cenſemur & nomine: & ideo petimus, ut in nobis illius nominis ſanctificatio perſeueret, honor,& prærogatiua nominis, quod ſublimauit ſic tanti genitoris celſitudo. Adueniat regnum tuum. Non illi petimus,cui nunquam defuit regnum,immo qui eſt ipſe regnū, totamqȝ in ſe regni continet poteſtatem, ſed qui nos uult ad promiſſam regni gloriam peruenire, monet nos expetere oībus hoc uotis:in hoc uult nos totis mentibus inhiare.Quantum namqȝ eſt temerarius qui diſcutit de genere,ignarus eſt tantū qui nō gaudet,æſtuat,anhelat,cū promiſſum intēdit, et per tendit ad regnum. Fiat uoluntas tua ſicut in cælo, & in terra. Sicut in cælo, ſic et in terra: tunc iam

Luc.1.

totum cælũ eſt,tunc agit Dei mens una omnes, tunc
in CHRISTO omnes, et in omnibus CHRISTVS,
quando omnes ſolius Dei ſapiunt,& faciunt uolunta
tes:tunc omnes unum,immo unus omnes, quando
» Dei ſpiritus in omnibus uiuit unus. Panẽ noſtrũ co
Ps.67. » tidianum da nobis hodie. Sicut in pſalmo: Benedi/
» ctus Dominus de die cotidie,ita hic. Panem noſtrũ
» cotidianum da nobis hodie. Cotidianum iugem di
Ioã.6. cimus:iugis panis ille eſt,qui de cælo deſcendit.Ego
ſum panis,qui de cælo deſcendi.Perfectio ergo bea/
titudinis eſt hodie,hoc eſt in præſenti, illius panis iã
cibo uiuere,cuius perpetuitate,quod eſt cotidie,ſagi
» nabimur in futurũ. Et dimitte nobis debita noſtra,
» ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. De ſup
plicantis pectore ueniæ fons emanat: & ad ueniã re/
fluet,quicquid pietatis exuberat, & effundit in alterũ
quando indulget ſibi tantum,quantum alteri cõdo/
» narit. Et dimitte nobis debita noſtra,ſicut & nos di
» mittibus debitoribus noſtris. Satis poteſt homo mi
ſericors,qui cum Deo de pietate confligit, cum tan/
tum ſibi dari,quantum dederit, quãtum donauerit,
tantum deſiderat & donari.Homo ſit ſemper in pe/
» ctore tuo uenia,ſi uis crimina nõ timere. Et ne nos
» inducas in tentationem. Hæc interpretatione non
indigent,quia tentatio diaboli praua, & amara eſt
miniſtra eius:quamdiu uero hoc fragili cõtinemur
in corpore,neceſſario precamur,ut in nos nec tenta
tioni pateat aditus,nec Diabolo tribuatur acceſſus.
» Sed libera nos a malo, Ipſe autem Dominus Deus
noſter liberet nos a malo, & perducat ad omne bo/
nũ,qui uiuit,& regnat Deus modo,& ſemper, & per
infinita ſæcula ſæculorum.Amen.

DE PASCHALI SOLENNITATE. SERMO. LXXIII.

HOdierna feſtiuitas fratres chariſſimi nouis uetera non cōnectit, nec carnes agni ſeruat in craſtinū, ſed dum præ/terita præſentibus ſolenni deuotione participat, et paſcha noſtrū paſcha re/deunte coniungit, nouæ regenerationis ablactat in/fantiam: quia iuxta Apoſtolum, Vetera tranſierūt: et ecce facta ſunt omnia noua. Annus Dñi perficitur tē/poribus, non ſeneſcit: qui tamdiu ſuo recurrit in cir/culo, quādiu nos ad diem retributionis adducat. Pa/ſchalis hodierna ſolēnitas a lacte quos ante genuit nunc repellit, ut ſolidioris cibi paſtu perfectū CHRI STI roborentur in uirum. Feciſſe Abraham epulum magnum, totiuſq; domus ſuæ lætitiam ſuſcitaſſe ab/lactato Iſaac, hiſtoria diuina referente cognouimus: et ſi ſenectutis ſoboles, ſi ſterilis unicus, choris tripu/diantibus, cithara, et tympano, & toto pſalterii reſo nante concentu, uniuerſæ familiæ corda traxit, & cō/mouit in gaudium: quanto magis nos in hymnis ſpi ritualibus conuenit exultare, uel canticis, quando uir ginei germinis ablactatur uniuerſa fœcunditas? An na quoq; Saræ conſterilis, quæ lachrymis orationū ſuarum tamdiu madefecit ariditatem ſui corporis, et naturæ, quādiu fuerat longo uitæ tempore negata poſteritas, Samuelem diuino munere ſuſceptū, abla ctatum mox diuinum refundit in munus: & lætitiam ſuā ſacrificiorum uictimis ad plenitudinē liberatio/nis accumulat: multo magis nos oportet laudis imo lare ſacrificiū, uota ſoluere, ſuauitatis incēſum ado/

2.Cor.5.

Gen.21.

1.Reg.1

lere,& tota holocauſtorũ pinguedine Deo patri uicti
mas imolare,qñ uirgo mr̃ enutrita, & ablactata tot
numero pignora,quot ſtellas cæli,pr̃i toto orbe rep
Pſal.64. ſentat:ut impleat illud,ppheticũ.Benedices coronã
anni benignitatis tuæ:et cāpi tui replebunt ubertate.
Nemo ergo otioſum credat iſtud feſtiuitatis nr̃æ ſa/
lutare myſteriũ,nec exiſtimet pãnũ nouũ ueteri nos
aſſuere ueſtiméto,ubi nihil Iudaicæ uetuſtatis noui/
2. Cor. 5 tati cõiungimus Chriſtianæ:ſciẽtes,Ap̃lo docẽte, nõ
uã totã in CHRISTO nobis emerſiſſe creaturã: ſed
agnitionẽ diuinã ſupernæ uirtutis euehimus ad pro/
fectum:ut dum ſimul nuper nati quid facere debeãt
imbuuntur,& ante geniti quantam Deo gratiam de
perfectione ſua debeant,inſtruũtur,appendãtur col/
lo ii,qui modo nati ſunt:& pietate tota ſub Eccleſiæ
matris uberibus occupẽtur:trahant teneris faucibus
innocentiæ pactum:in opere ſancto brachia meditẽ
tur extendere:nitantur in curſu fidei tremula firma/
re ueſtigia. Nunquid ſic relinquendi ſunt iam nutri/
ti,ut non patris cura,patris manu,patris regantur ar
bitrio:& ita matris conſilio,matris fide muniantur,
ut non humana ſolum,ſed etiã diuina prudentia per
Gen.27. cipiant,& præripiant ſalutaria? Sic Iacob ſuo nimis
timidus,matris cõſilio ſatis auſus,patris ut præripe/
ret benedictionem,plus myſticus,q̃ doloſus inceſſit:
nam primogenitũ ſe mentitus non eſt:quia ille pri/
mus eſt,quẽ cæleſtis gr̃a generat, nõ natura morta/
lis:ille nos ſub hircorũ pellibus figurabat,qui ut mo/
riamur peccato hortatu matris Eccleſiæ mortificati
corporis induimur ueſtimento:et odore agri conti/
nuis cõfeſſionũ fructibus,& ubertate redolemus,do/
nec cæcitati Iſraeliticæ ſalutariter illudentes, pater/

nam benedictionē toto fidei præripiamus arcano:
dicente Apſo.Cæcitas in parte in Iſrael facta eſt,do. Rom .ii.
nec plenitudo gentium introiret.

DE RESVRRECTIONE CHRISTI. SERMO.LXXIIII.

ALiquantulum nos tacere fratres cha/
riſſimi et uigiliarū labor fecit,& coe/
git ieiunii laſſitudo:&ideo hodie red
dimus de Dñica reſurrectione ſermo
nem:in qua ſi diuinū eſt ꝙ exVirgine
naſcitur CHRISTVS, quantum diuinius eſt CHRI/
STVS a mortuis ꝙ reſurgit? Quod ergo diuinū eſt
,, humano nō accipiatur auditu. Veſpera,inqt,ſabba/ Mat.28.
,, ti q̄ luceſcit in prima ſabbati. Veſpera ſabbati : hoc
neſcit dies ſæculi:hoc nō habet mūdi uſus:Veſper fi/
nit,nō inchoat diē:tenebreſcit ueſper,nō luceſcit : nō
in aurorā uertiẽ,qa lucis ortum ignorat:Veſpera mr̄
noctis parturit diē,mutat ordinē,dū agnoſcit aucto
rē:radiat de nouitate myſteriū,anhelat creatori ſer
,, uire,non tēpori. Veſpera,inqt,ſabbati q̄ luceſcit in
,, prima ſabbati,uenit Maria Magdalene, & altera Ma
,, ria uidere ſepulchrū. Sero mulier currit ad ueniā,q̄
mature cucurrit ad culpā:Veſpere q̄rit CHRISTVM,
,, quæ in matutinis Adam ſe nouerat ꝑdidiſſe. Venit
,, Maria,& altera Maria uidere ſepulchrū.Quæ de para
diſo ꝑfidiā ſumpſerat,feſtinat fidē ſumere de ſepul/
chro:contendit rapere de morte uitam,quæ de uita
,, rapuerat mortem. Venit Maria. Hoc nomen ma/
tris eſt CHRISTI : uenit ergo mater in nomi/
ne, uenit mulier,ut fieret mater uiuētium,quæ facta

fuerat morientium mater ,ut quod ſcriptum eſt im-
Gen.3. „ pleretur.Hæc eſt mater omnium uiuentium. Venit
„ Maria,& altera Maria. Non dixit uenerũt,ſed uenit:
ſub uno nomine uenerunt duæ myſterio , non caſu.
„ Venit Maria,& altera Maria. Venit ipſa , ſed altera:
altera,ſed ipſa:ut mulier mutaretur uita,nõ nomine:
uirtute,non ſexu:& fieret reſurrectionis nuntia, quæ
„ internuntia & lapſus extiterat, et ruinæ. Venit Ma-
„ ria uidere ſepulchrum. Vt quã deceperat arboris ui
ſus,uiſus repararet ſepulchri:& quam proſtrauerat il
„ lecebroſus aſpectus,aſpectus ſalutaris attolleret. Ec
„ ce,inquit,terræmotus factus eſt magnus:Angelus.n.
„ Domini deſcendit de cælo. Tremuit terra , nõ quia
Angelus deſcendit de cælo,ſed quia ab inferis domi
„ nator aſcendit. Ecce terræmotus factus eſt magnus.
Mouetur chaos:diſſiliunt ima terrarum:timet terra:
montium tremunt pondera:orbis fundamenta qua-
tiuntur:corripitur tartarus:ſiſtuntur inferna: addici-
tur mors,quæ in reos tendens incurrit in iudicẽ: do-
minata ſeruis,exarſit in dominum: ſæuiens in homi
nes,proſiliuit in Deũ . Merito ergo perit lex tartari:
remota ſunt inferni iura:poteſtas mortis ablata eſt:
et in pœnam temeritatis ſuſcitauit mortuos cogni-
toris iniuria:deniq; redduntur corpora: redintegra-
tur homo:uita reparatur:et conſtat de uenia iam to
tum,quia in auctorem uitæ mox eſt tranſgreſſa ſen-
„ tentia. Ecce terræmotus factus eſt magnus. Modo
terræmotus magnus: O ſi tunc uel leuis turbo arbo-
rem mortiferam deieciſſet,O ſi nebulæ fumus illius
mulieris tenebraſſet aſpectũ , O ſi terra nubes letha-
lis pomi ſpeciem caligaſſet , O ſi manus tangens in
conceſſa tremuiſſet, O ſi peccati diẽ tenebraſſet nox

iniuſta,et lamenta mundi,et incrementa mortis,&
creatoris iniuriam tunc tuliſſet:ſed uitiis ſemper ſer
uiunt blandimenta:lenocinantur dulcia delictis:uir/
» tutibus uero auſtera,& fortia ſunt amica. Angelus
» enim Domini deſcendit de cælo. Reſurgēte CHRI
STO,morte pereūte terrenis reddit cæleſte cōmer
ciū:et mulieri cui fuerat cum diabolo lethale cōſiliū,
» cum Angelo colloquium fit uitale. Angelus enim
» Domini deſcendit de cælo:et reuoluit lapidē. Non
dixit uoluit,ſed reuoluit:reuoluit lapidem,qui aduo
lutus probauit mortem:& reuolutus extitit reſurre/
ctionis aſſertor.Beatus lapis qui CHRISTVM et re/
uelare meruit,& uelare: beatus qui non minus cor/
da aperit,q̃ ſepulchrum: beatus qui dat reſurrectio/
nis fidem,fideiq; reſurrectionem: qui diuinā carnē
reſurrexiſſe teſtatur.Mutatur hic ordo rerum: mor/
tem,non mortuum deuorat hic ſepulchrum:domus
mortis manſio fit uitalis:uteri noua forma mortuū
» concipit,parit uiuum. Angelus enim Domini de/
» ſcendit de cælo,& accedens reuoluit lapidem: et ſe/
» debat ſuper eum. Et Angelo quæ cauſa ſedēdi erat,
cui nulla inerat laſſitudo? ſed ſedebat ut fidei do/
ctor,ut reſurrectionis magiſter:ſedebat ſuper petrā,
ut ſoliditas ſedis daret credentibus firmitatem. Po/
nebat Angelus ſuper petram fundamenta fidei, ſu/
per quam CHRISTVS erat Eccleſiam fundatu/
rus,qui dixit.Tu es Petrus:et ſuper hanc petram ædi Mat.16.
» ficabo Eccleſiam meam. Erat,inquit, aſpectus eius
» ſicut fulgur:et ueſtimenta eius ſicut nix. Ad Angeli
gloriam nō ſufficit fulgor:ad cæleſtem naturā quid
facit ueſtimentum? ſed ſplendore tali referebat ſpe
ciem noſtræ reſurrectionis,& formam:quia reſurgē

tes per CHRISTVM CHRISTI mutãtur in gloriã.
,, Præ timore autẽ eius exterriti ſunt cuſtodes, et facti
,, ſunt uelut mortui. Miſeri quos tunc percutit pauor
mortis, quando ſecuritas redditur uitæ: ſed crudelita ,,
tis miniſtri, perfidiæ executores alienæ fiduciã ſunre
re quomodo poterant de ſupernis? Obſidebãt ſepul
chrũ: reſurrectioni ianuas obſtruebant: et ne qua poſ
ſet intrare uita, mors perire, ſeruabãt: merito eos An
geli percuſſit, & proſtrauit aduẽtus. Miſera, & ſibi ſem
per inimica mortalitas dolet ſe mori: ne reſurgere
poſſit oppugnat: ſepulchrum aperire cõuenerat, & ad
reſurgẽdum quicquid erat facilitatis afferre, ut eſſet
miraculum de facto: de exemplo ſpes: de reuerſo res:
credulitas de uidendo. Grandis dementia eſt hoc ho
minem nolle credere, qđ ſibi deſiderat euenire. Hoc
de his cuſtodibus hodie dixiſſe ſufficiat: quid aũt no
ſtra fides habeat, ne hodie lõgum ſit, poſt dicemus,
præſtãte Domino noſtro Ieſu CHRISTO, qui uiuit,
& regnat cum patre Deus in ſæcula ſæculoꝝ. Amen.

DE EODEM. SERMO. LXXV.

QVantum a uobis ego, a me tãtum peregri-
natus ẽ ſermo: ſed orate fratres, ut ſicut me
uobis Deus reddidit, ita mihi dignetur red
dere, et redonare ſermonem. Audiſtis Euã
Mat. 28. geliſtam dicentem. Veſpera, inquit, ſabba
,, ti, quæ luceſcit in prima ſabbati. Quid hic intelligit
humanus ſenſus? quid hic humana ſapit ſapientia?
,, Veſpera quæ luceſcit. Veſper finit, non inchoat diẽ:
nec lucem parturit, ſed tenebras: ſed hic elementorũ
auctor elementorum uices mutat, ut in reſurrectio-

ne Domini totũ diuinum ſentias;nil humanum. Deni
niq; reſurgente CHRISTO fidelibus luceſcit ueſper,
dies infidelibus tenebreſcit: Diſcipulis nox mutat̃ in
diem, Iudæis dies uertitur, & mutatur in noctem. Ab
hora, inquit, ſexta tenebræ factæ ſunt ſup uniuerſam Luc. 23.
terram uſq; ad horã nonã. Vt ipſa quæ tota eſt meri
diana claritas obſcuraretur: et illud quod ſcriptũ eſt:
impleretur. Occidet illis Sol meridie: occidet illis, Amos. 8
ideſt Iudæis: noſtris aũt, Nox ſicut dies illuminabit̃. ps. 138.
Quia ueſper qui in profundam ſemper caliginẽ uer
git, totam tunc CHRISTI tetendit, & erexit in lucẽ:
ac ſplendore toto tota mortalium pectora ab inferis
» CHRISTO reſurgente compleuit. Veſpera ſabba
ti. Quia illuminatur per CHRISTVM ſabbatũ, non
deletur: Non.n. uenit ſoluere legẽ, ſed adimplere. Il Mat. 5.
luminatur, ut in die Dñico luceat, clareſcat in Eccle
ſia, quod in Synagoga Iudæis obſcurãtibus fuſcaba
» tur. Venit Maria Magdalene, & altera Maria uidere
» ſepulchrũ. Præcedunt Apl'os ad miniſteriũ fœminæ,
quæ ſexu uiros, ordine diſcipulos q̃ ſequuntur: ſed nõ
hinc faciunt Apl'os ſegniores, quæ nõ fœminarũ for
mas, ſed Eccleſiarum typum deferunt Dñicum ad ſe
pulchrum. Maria, & Maria, ſic altera ut ipſa: ipſa ut al
tera: altera ipſa Maria; MARIA mater CHRISTI:
unum nomẽ duas geminatur in fœminas, qa hic Ec
cleſia ex duobus populis ueniens una figurat̃: ex duo
bus populis, ideſt ex gẽtibus, & Iudæis, quia primi no
uiſſimi, & nouiſſimi primi. Venit Maria ad ſepulchrũ, Mat. 20.
uenit ad reſurrectionis uterum, uenit ad uitæ partũ,
ut iterum CHRISTVS ex ſepulchro naſceret̃ fi
dei, qui carnis fuerat generatus ex uentre: & cũ quem
clauſa uirginitas uitam protulerat ad præſentem,

clauſum ſepulchrum ad uitá redderet ſempiterná. Diuinitatis inſigne eſt clauſam uirginem reliquiſſe, poſt partū:de ſepulchro clauſo exiſſe cū corpore eſt, Diuinitatis inſigne.Maria,&Maria uenerunt,ut uide rent ſepulchrū:uides quia uenerunt,nō ut Dñm cer/ nerent,ſed ſepulchrū:nec quærebát cū mortuis iam,
„ uiuenté,quæ Dñm iam reſurrexiſſe credebát. Ange
„ lus.n.Dñi deſcédit de cælo:et accedens reuoluit lapi/
„ dem. Reuoluit lapidem non ut egredienti Domi/ no præberet aditum,ſed ut Dominum mundo iam reſurrexiſſe monſtraret:conſeruis ad credendum da ret fidem,non ad reſurgendum Domino præſtaret
„ auxilium. Reuoluit lapidem. Reuoluitur ad fidé,
„ qui ad perfidiam fuerat aduolutus. Reuoluit lapi/
„ dé. Vt idem eſſet uitæ titulus,qui acceperat mortis tenere cuſtodé.Orate fratres, ut nunc deſcendat An gelus,et totá duritié nři cordis euoluat: aperiat ſen/ ſuum clauſa noſtrorū:reſurrexiſſe CHRISTVM no ſtris ét teſtetur ex métibus: qa ſicut illud cor cælū é, in quo uiuit,et regnat CHRISTVS, ita illud pectus ſepulchrū,í quo CHRISTVS adhuc habeť mortuus, & ſepultus,CHRISTI mors ſicut fuiſſe,ita ptranſiſſe credať:CHRISTVS homo paſſus,mortuus,ſepultus fuit:eſt,uiuit,regnat,manet,pmanet Deus:audi Apo
2.Cor.5 ſtolum dicentem.Et ſi nouimus CHRISTVM ſecū/
Rom.6: dum carnem,ſed iam nunc non nouimus: et, Quod mortuus eſt peccato,ſemel mortuus eſt: quod auté
„ uiuit,uiuit Deo:hoc eſt,uiuit Deus. Et accedens re/
„ uoluit lapidem:et ſedebat ſuper eum. Sedebat ad docendam reſurrectionem,nō ad laſſitudinem ſub/ leuandam.Cæleſtis natura ignorat laſſitudinem:ne/ ſcit laboré:ſed factus é lapis uas Angelicæ ſeſſionis,

doctrinæ cæleſtis cathedra,ſchola uitæ,qui a Iudæis ad mortis ianuam,ad cineris ſeruitiū,ad triſte ſilen
» tium fuerat conſtitutus. Erat,inquit,aſpectus eius ſi
» cut fulgur: ueſtimenta autem eius ſicut nix. Vultus claritas a ueſtiū candore ſeparatur, & facies fulguri, niui ueſtis Angeli comparatur,quia fulgur de cælo, nix de terra:audi Prophetam dicentē.Laudate Dñm ps.148.
de terra ignis,grando,nix. In facie ergo Angeli claritas cæleſtis ſeruatur naturæ:in ueſte uero figuratur gratia cōmunionis humanæ: & ſic tēperatur ſpecies Angeli colloquentis,ut carnales oculi,& ueſtiū ferāt placidā claritatem:et ex fulgore uultus nuntium ſui
» tremerent,et reuererentur auctoris. Præ timore aūt
» eius exterriti ſunt cuſtodes. Quare territi? quia cuſtodiebant crudelitatis ſtudio,nō pietatis obſequio. Ruit,deſtruitur,ſtare non poteſt,quē conſcientia deſtituit:impellit reatus:hinc eſt ꝙ Angelus percellit
» impios,pios alloquiť,& ſolatur. Nolite timere uos. Hoc eſt,illi timeant:quærentes non timeant, timeāt
» perſequentes. Nolite timere uos: ſcio enim ꝙ IE
» SVM qui crucifixus eſt quæritis:nō eſt hic. Hoc eſt, ego ueni,ut inſtruerem uos,non ut illū eximerē,qui
» et rerum factor eſt:& ſui eſt ſuſcitator. Non eſt hic:
» ſurrexit enim ſicut dixit. Vides quia uenit Angelus, ut factis aſſereret ſeruus,quæ Dñs prædixerat uerbis: & doceret moriēdi,et uiuēdi penes illū poteſtatem fuiſſe,qui ante ſuā mortē ſuā ꝑdixerat reſurrectionē: nā utiqꝫ qui ſcire potuit,potuit et cauere:ſed quia uincere potuit,declinare cōtempſit,quia reſurgētis gloria ſepeliuit moriētis iniuriā.De ſequentibus frēs ſequēti ſermone tractabimus,qa ꝓtrahere nos, & dilatare ſermonē adhuc recēs itineris ꝓhibuit laſſitudo.

DE EADEM, DEQ. SECVNDA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA MVLIERIBVS A MONVMENTO REGREDIENTIBVS. SERMO. LXXVI.

SVperiori ſermone Mariam,& alteram Mariá Eccleſiæ ex duobus populiś uenientis figuram diximus habuiſſe: hoc ex ſequentibus hodie cupimus approbare, ſi modo nobis ueſter benignus
Mat. 28. præbeatur auditus. Reſpondens,inquit,Angelus dixit.Nolite timere uos,ſcio.n.quia IESVM,qui crucifixus eſt,quæritis:non eſt hic: ſurrexit enim ſicut dixit.Venite,uidete locum ubi poſitus erat Dñs. Angelus prædicat nomen,crucem dicit,loquitur paſſioné, fatetur mortem,ſed reſurrectionem mox,mox Dominum confitetur. Et ſi Angelus poſt tāta ſupplicia, poſt ſepulchrum agnoſcit Dominum, ſuá loquitur ſeruitutem,& iniuriam paſſionis totam tranſiſſe ſentit reſurrectionis in gloriam,cur homo aut minoratum Deū in carne iudicat? aut in paſſione exiſtimat eius defeciſſe uirtutem? aut cōſumptam dominationem credit ſeruitute digna? Dicit crucifixum,oſtendit locum,ubi poſitus erat Dñs, ne alter, & non ipſe idem reſurrexiſſe crederetur ex mortuis.Et ſi Dominus eadem redit in carne,uulnera reportat,ipſa clauorum foramina reſumit,& ipſa facit teſtimonia ſui corporis,ſuæ reſurrectionis indicia,quæ ſuæ fuerant cōtumelia paſſionis,quare homo ſe in alia putat,aut in ſua nō putat carne rediturū? aut carnē ſeruus forte dedignatur ſuā,cum noſtrā Dñs non mutarit? Acquieſce homo ipſum te futurum eſſe in carne tua,ne

tu ipſe nõ ſis,ſi in carne ſurrexeris aliena. Adiecit An
„ gelus dicens. Et cito euntes dicite diſcipulis, qa ſur
„ rexit:et præcedet uos inGalilæá:ibi eũ uidebitis. An
gelus hic nõ fœminas, ſed Eccleſiã duabus in fœmi/
nis mittit:unã mittit,ut eã mittendo ſic longe, lateq̧
diffundat: Angelus hic ſponſam mittit ad ſponſum:
deniq̧ eũtibus illis occurrit Dñs: & ſalutat eas dicẽs,
„ Auete. Occurrit:& nõ poteſtate terret;ſed præuenit
charitatis ardore:non auctoritate turbat; ſed ſalutat
lege ſponſi:nõ dominantis iure onerat,ſed honorat
„ dilectione cõſortis:ſalutat. Auete. Dixerat diſcipu/
lis ſuis ipſe:Neminẽ ſalutaueritis in uia:et quid eſt q̧ Luc. 10.
hic in uia tam feſtiuus ſalutat? occurrit, nõ expectat
cognoſci? intelligi non reqrit? non ut interrogetur
admittit,ſed in ſalutationẽ uadit totus? uadit feruẽs?
et ſuũ ſoluit ipſe ſalutatione mandatũ? fecit,fecit qa
totũ uincit,et exuperat uis amoris:ſimul qa CHRI/
STVS in Eccleſia ſe ſalutat,quã ſuã fecit eſſe:et ſic ui
ſcera ſua ſuũ ſic recepit in corpus:dicente Apl'o. Et ip Coloſ. I.
ſe eſt caput corporis Eccl'iæ. In iſtis uero fœminis Ec
cleſiæ figurã manere plenã res ipſa oñdit euidenter,
qa diſcipulos ſuos CHRISTVS de reſurrectione nu Luc. 24.
tãtes arguit:trepidãtes firmat:oñſione lateris,clauoꝝ
cauernis,ſumptione cibi,uix reuocat ad fidẽ. Vnde&
merito in fide paruulos ſic pueros appellat dicendo.
Pueri nunqd habetis pulmentariũ? ipſamq̧ alibi Ma Ioã. 21.
riã flentẽ quaſi de mortuo,mulierẽ uocat:atq̧ tangẽ Ioã. 20.
di ſe licentiã negat:iſtas aũt ſic perfectas inuenit, ſic
credentes,ſic nõ de ſexu trepidãtes,ſed myſterio cur
rẽtes,ſic Dñm toto fidei ardore requirentes,ut habẽ
„ dũ ſe tradat eis ſalutatione tali dicens. Auete. An/
gelus dixerat. Scio.n.quia IESVM crucifixum qritis:

et requirentibus CHRISTVS, Auete, reſpondit: ali-
Ioã.20. bi aût Mariæ nec tangendi datur facultas: hic non ſo
lum tangendi, ſed & tenendi copia tota conceditur.
„ Illæ autē, inquit, acceſſerunt: et tenuerunt pedes eius.
Iſtæ tenēt pedes CHRISTI, quæ in Eccleſia typū
Euangelicæ prædicationis tenent, et merētur ex cur
ſu: ac ſic fide tangunt ſui ueſtigia Saluatoris, ut ad to
tius Deitatis pertingant gloriam: perueniant ad ho-
Ioã.20. norem: illa aût merito audit, Noli me tangere: quæ
in terris deflet Dñm, et ſic in ſepulchro quærit mor-
tuum, ut eum in cœlis neſciat regnare cū patre. Noli
me tangere, ideſt obſequi tactu carnis, quem fidei ta
ctu deberes attingere: nec quaſi hominem tantū tan
gere tu præſumas in terra, quem Deum nondum ſa
pis in cæleſtibus adorare: fœminea cura deſinat, mu
liebris ſollicitudo deſiſtat, uirilis credulitas tuā con-
ſcendat in mentem, aſcenſum meū cordis tui capiat
latitudo, ut in cæleſtibus æterna tactus mei beatitu-
Pſal.83. dine perfruaris: iuxta illud Prophetæ. Beatus uir cu-
ius eſt auxiliū abs te Dñe: aſcēſus in corde eius diſpo
ſuit. In terra non tangit CHRISTVM, qui fide in cæ
lo non conſcendit ad CHRISTVM. Q ꝺ ergo eadē
Maria nunc in fidei uertice conſtituta, nunc in Eccle
ſiæ ſublimata faſtigio, et tangit CHRISTVM, &
tenet toto ſanctitatis affectu, nunc imbecillitate car-
nis, & fœminea infirmitate deiecta dubitat, & tactū
ſui non meretur auctoris, non facit quæſtionē: ſiqui-
dem illud de figura eſt, hoc de ſexu: illud eſt de diui
na gratia, hoc de humana natura: quia nos idem ipſi
cum diuina ſcimus, Dei munus eſt: cū humana ſapi-
mus, cæcamur ex nobis: ſic btūs Petrus CHRISTVM
Mat.16. dum Dei filium cōfitetur, patre reuelante cognoſcit:
cum negat

cum negat CHRISTVM, carnis ſentit, & patitur cæcitatem. Inter hæc Iudæi crimina aut male emũt ſua, aut diſtrahunt peius aliena, dum peccata taxant pretio, dum pecunia penſant, & cõpenſant delicta: dũ in ſceleribus ſuis fundunt, quod toto ſcelere congregauerunt: ſic Iudã cõparant traditorẽ domini ſui: & pretio redẽptoris mundi ſanguinẽ penſant: ſic aperti ſepulchri fidẽ claudunt ſacculo, ut negandæ reſurrectionis crimen nũmis criminũ mercarentur. Pecuniam, inquit, copioſam dederunt militibus dicẽtes:
„ Dicite qa diſcipuli eius uenerunt nocte, et furati ſunt
„ eum uobis dormientibus: et ſi hoc præſes audierit,
„ nos ſuadebimus ei: & ſecuros uos faciemus. At illi ac
„ cepta pecunia fecerunt ſicut erant edocti: & diffama
„ tum eſt uerbũ iſtud apud Iudæos uſq; in hodiernum
„ diem. Apud Iudæos, nũquid apud Chriſtianos? Iudæe quod tu in Iudæa obſcurabas auro, fide toto claruit, et eluxit in mundo: Diſcipuli receperunt, non furati ſunt CHRISTVM: tu perfidiã cõparaſti, ſed non furatus es ueritatem: Iudæe reſurrexit CHRISTVS, tu pecuniã perdidiſti. Sanguis eius ſuper nos, & ſuper filios noſtros. Iudæe CHRISTVS uiuit: tu et te, & tuos poſteros occidiſti. Mat. 27.

DE RESVRRECTIONE CHRISTI. SERMO. LXXVII.

PLenum ſatis, & perfectæ deuotionis indicium, ꝙ tẽpore paſſionis tota creatori ſuo cõpatitur creatura: quæ caro terra tremente nõ tremuit, quæ mens nõ torpuit, quod ingeniũ nõ defecit, cum

Sol ante tempus occidit? lux refugit? deniq; fratres & noſtra occubuere tunc uiſcera. ſenſus eſt cõmortuus, ſermo noſter ſuo eſt cõſepultus auctori, ut eius totam nunc ſuſcitaretur ad gloriam. Iſta extitit ſilẽtii mei cauſa: iſta debiti mei deuota dilatio fuit. Nec mirum fratres, ſi prouide ſermo meus toto affectionis obſequio ad iferos etiam ſuum ſecutus eſt largitorem: quia ſine ipſo uobis talibus, ac tantis creditoribus quod redderem nõ habebam: q̃ ſi cupidus aliquis, & auidus exactor de ſolutionis tarditate cõqueritur, calumniã temporis nobis deſiſtat inferre, quia diues Dñs meus multiplicẽ fœnoris ipſius auget, & repẽſat uſurã. Abſoluat ergo nos iã Euãgelicæ largã lectiõis humanitas, quos officii neceſſitas hoc tantũ

Mat. 28. deduxit, & addixit ad debitũ. Veſpera, inquit, ſabbati q̃ luceſcit in prima ſabbati. In Dño reſurgẽte nõ humanæ ſolũ conuerſum eſt ius naturæ, ſed etiã ipſe creaturæ ordo inſigniter eſt mutatus. Veſpera ſabbati quæ luceſcit. Ecce Dño reſurgente nõ tenebreſcit ueſpera, ſed luceſcit: & fit lucis exordiũ, quod prĩcipiũ noctis eſſe cõſueuerat. Veſpera ſabbati quæ luceſcit in prima ſabbati. Sicut mortalitas in ĩmortalitatem, corruptio in incorruptionẽ, caro in Deum, ita tenebræ trãsferuntur in lucẽ: ut ſe nox ip̃a taliter non periiſſe gaudeat, ſed eſſe mutatã, quæ obſcuritate magis, q̃ tẽpore ſic defecit: quæ interualla, quæ uicem ſuæ felicius perdidit ſeruitutis, ut ĩ perpetuæ lucis proflueret, & erũperet libertatẽ: dicẽte Propheta.

Pſ. 138. Et nox illuminatio mea in deliciis meis. Veſpera q̃ luceſcit in prima ſabbati. Sabbatũ ſecundariũ ſe lætatur effectũ, quod iuſſione legis torpebat in otio: & per diei Dominici primatũ in diuinæ uirtutis opera

mirabiliter excitatur, quod Iudaicæ obſeruationis i/
ertia a uirtute ſalutari reddebat extraneũ: dicēte Do
mino: Non licet ſabbatis ægris curā, afflictis opē, cæ/ Luc. 6.
cis uiſum, uitā mortuis condonare? & interpretādo
taliter a Deo diem ſabbati ſanctæ legis ſtudiis depu/
„ tatũ, miſeræ tantũ uentris addixerat ſeruituti. Ve/
„ ſpera ſabbati quæ luceſcit ī prima ſabbati, uenit Ma/
„ ria Magdalene, & altera Maria. Vna uenit nomi/
„ ne, quæ nunc alia legitur in diuerſa perſona. Venit
„ Maria, & alia Maria. Quo & unam in duabus nomi
nis unitas figuraret: & mutatam fœminā diuerſitas
panderet perſonarũ: uenit enim, non uenerunt: & cũ
dicit, alia, in utraq; eandem myſtico deſignat affatu,
ut aliam ueniſſe ante fidem, aliam poſt fidem redi/
turam eſſe mōſtraret. Venit mulier, ſed redit Maria:
uenit quæ intulit mortem, redit quæ genuit uitam:
uenit Adam quæ deduxit ad inferos, redit quæ ab in
„ feris CHRISTVM recepit. Venit Maria, & alia
„ Maria. Quare? Videre ſepulchrum, et non CHRI/
STVM quærere: tãtũ uidere ſepulchrum, reatus ſui
titulum, facinoris ſui triſte documentũ, ſuæ cum dia
bolo præſumptionis, ſui quæſtus ferale cōmercium,
ut inde recuperaret fidem, unde perpetuum ſuæ præ
„ uaricationis ſuſtinebat opprobrium. Et ecce terræ
„ motus factus eſt magnus. Si ſic terra tremuit, cum
ſuorum Dominus reſurgit ad ueniam, quemadmo/
dum contremiſcet, cum noxiorum cōſurget ad pœ/
nam? dicente Propheta. Terra tremuit, & quieuit, Pſal. 75.
cum reſurgeret in iudicium Deus. Et quæ conſerui,
hoc eſt Angeli, præſentiam ſuſtinere nō ualuit, quē/
admodũ Deum iudicē ſuſtinebit? Ecce hiſdē lineis
quibus perierat ſalus humana reparatur. Prima ad

perfidiam mulier, prima procuratur ad fidem: pri/
ma currit ad interemptoré mortis, quæ prima cucur/
rerat ad mortis auctorem: prima audit ab Angelo,
„ quæ prima cum diabolo fuerat collocuta. Angelus
„ Domini deſcendit de cælo: et accedens reuoluit lapi
„ dem: et ſedebat ſuper eum. Nó ut conferret reſurre
ctionem tali operatione, ſed ut proderet: dicente Do
Ioã. 10. mino. Poteſtaté habeo ponendi animã meã: et pote/
ſtatem habeo iterũ ſumendi eam. Nobis clauſa ape/
rit: nobis occulta reſerat: nec auctoré ſuum qui iã nõ
erat in ſepulchro educit ad lucem, ſed cóſeruos ſuos
qui poſiti erãt in dubitationis obſcuro ad fidé reſur/
rectionis adducit: ipſo atteſtante cum dicit. Non eſt
„ hic: ſurrexit. Reuoluit lapidem: et ſedebat ſuper eũ.
Quare non uoluit, ſed reuoluit? ut qué perfidia Pha
riſæoꝶ ad offenſam uoluerat, et ſcãdalũ, Angelus ad
Iſa. 8. et fidem reuolueret, et ſaluté: dicẽte Propheta. Ecce po
28. no in Syon lapidé offenſionis, et petrã ſcãdali. Reuo
Rom. 9. luitur ergo lapis, ut euolueret morté, qui uitã clauſe
Deu. 28. rat aduolutus: dicente ſcriptura. Videbitis uitam ue/
ſtram pendenté coram oculis ueſtris: et nõ credetis.
„ Et ſedebat ſuper eum. Non laſſitudiné recreans, ſed
ſacri, et uitalis ſepulchri ſe eé præſidé ſic demõſtrãs:
et deſtructã eé mortem cæleſtis miniſter officii tali
ſeſſiõis ſuæ declarabat indicio: et eſſe Deum qui paſ/
ſus eſt, Deũ qui intra noſtri corporis eſt receptus an/
guſtias, Deum quem habitu ſuperno ſic reſidens te/
ſtabatur aſſertor: et quid plura fratres? ſedet, quia ab
illo tam uenerabili ſepulchro nũq̃ Angelus recedit.
„ Præ timore auté eius exterriti ſunt cuſtodes: et facti
„ ſũt ſicut mortui. Quos proſternit terror noxios, ad
conſcios mox recurrit. Sic ſic inocui cum reſurgent,

terror, et mors iniuſtos, et impius poſſidebit. Erat autem aſpectus eius ſicut fulgur, et ueſtimēta eius ſicut nix. Quid facit ueſtis ubi nulla eſt nuditas? quid indumentum ubi tegendi neceſſitas non habetur? ſed Angelus fratres, noſtrum habitum, noſtram formam, noſtram ſimilitudinem, in reſurrectione taliter præfigurat, ubi homo ipſa corporis ſui claritate reſtituit: dicēte Domino. Tunc iuſti fulgebunt ſicut Sol in regno patris eorum. (Mat. 13.) Reſpōdens autem Angelus dixit mulieribus. Nolite timere uos: ſcio enim ꝙ IESVM, qui crucifixus eſt quæritis. Adhuc crucifixum, et mortuum requirebant: quarum fidem ſæua paſſionis procella turbauerat, et tētationis eas ita pondus incuruauerat, ut cæli Dominum adhuc quærerent in ſepulchro. Non eſt hic. Secundū id quod in loco extitit: hic eſt autem, per hoc ꝙ ubiq; eſt, & loci capacitate non clauditur. Venite, uidete locum ubi poſitus erat Dominus. Mulieres uocat Angelus ad uidendum, ut ſacri corporis locus mundaret oculos, quos diabolo claudente uetitæ arboris macularat aſpectus. Ingrediuntur ſeplchrum, ut conſepultæ Domino totam fidei reſurgerēt in ſalutem: Si com- (Rom. 6.) plantati ſumus ſimilitudini mortis eius, ſimul & reſurrectionis erimus. Euntes dicite diſcipulis eius. Reuertere ad uirum mulier iam ſanata, & ſuade fidem, quæ perfidiā ſuaſiſti: refer homini Dominicæ reſurrectionis indicium, cui ante tentationis, & ruinæ conſilium detuliſti.

SERMO

DE SEPTIMA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA DISCIPVLIS AD MARE TIBERIADIS. SERMO. LXXVIII.

POſt illam terris inexpertam, tremẽdã
cælis, inauditam ſæculis, inferis non fe
rendam tempeſtatem Dominicæ paſ/
ſionis, uenit ad mare Dominus: et diſci
pulos ſuos nocturnis in tenebris reppe
rit fluctuantes: fugiente. n. ſole quid de ſplendore lu/
nari, quid de ſtellis ad noctis potuit ſolatium rema/
nere? erat. n. una tetra, et confuſa caligo, quæ non ſo
lum uiſum corporis, ſed ipſum mentis cæcabat obtu
tum: nec ſinebat litus fidei, portum ſalutis petere, uel
Io.21. „ repetere nauigantes. Mane, inquit Euangeliſta, iam
„ facto ſtetit IESVS in litore: nõ tamen cognouerũt
„ diſcipuli quia IESVS eſt. Creatoris iniuriã tota fu/
gerat creatura: necem Domini ſui mũdus euitare cõ
tendit: ſciens ad totã domũ uindictã pertendere, in
qua fuerit ſeruorũ ſcelere dominator occiſus: hinc ẽ
ꝙ ſuis ſe deſerentibus fundamẽtis terra tremuit: Sol
ne uideret, aufugit: dies ne intereſſet, abſceſſit: petræ
quia non ualebant diſcedere per naturam, nouum
ſcinduntur per uulnus, facinus tantum ſono, quia uo
ce non poterant accuſantes: infernus ubi ad ſe pene/
trare ipſum iudicem uidit, uictus, et eiulans quos te/
nebat amiſit: hinc eſt ꝙ redditæ corporibus ſuis ani
mæ reſurrecturos mortuos, quos mundus putauerat
deperiiſſe, uiuentibus nuntiarunt: ergo taliter cũ mũ
di compago tota confuſo ordine fluctuaret, & ad pri
mordiales tenebras, atq; antiquum chaos crederet

ſe auctoris ſui morte deuolutam ſubito reſurrectio
nis ſuæ lumine Dominus diem reducit,& orbem to/
tum pristinum reformat in corpus,ut quem ſibi tali,
ter uiderat eſſe cōpaſſum, ſuam ſecum ſuſcitaret ad
„ gloriam:dicente Euangeliſta. Mane iam facto. Id
„ eſt tranſacta nocte Dominicæ paſſionis. Stetit IE/
„ SVS in litore. Vt i antiquum terminum reuocaret
uniuerſa:firmaret dubia:iactata compeſceret:turba/
ta componeret:et ſtatione ſua ipſa fundamenta or/
bis,quæ ſic cōmota fuerant,ſtabiliret:quo mox mun
dus ad ſui recurreret auctoris obſequium,qui ad ſui
„ diffugerat auctoris iniuriam. Mane autem facto ſte
„ tit IESVS in litore. Vt Eccleſiam præcipue, in qua
diſcipuli amaris tunc fluctibus iactabātur, ad fidam
fidei ſuæ reduceret ſtationem:deniq; quia eos a fidei
uirtute repererat deſtitutos,& a uirili robore inuene
rat perdeiectos,arguit tales pueros nuncupando: cū
„ dicit. Pueri nunquid pulmentarium habetis? Ibi
enim erat Petrus qui negauerat: Thomas qui dubi/ Mat.26.
tauerat: Iohannes qui fugerat: non ergo ut fortiſſi/ Ioā.20.
mos milites,ſed pueros cōpellat ut timidos: & quos Mar.14.
idoneos necdum depræhendit ad prælium,ut tene/
„ ros inuitat ad menſam,dicendo. Pueri nunquid ha
„ betis pulmentarium? Vt humanitas ad gratiam,pa
nis ad fiduciam, pulmentum reuocaret ad fidem:
corpus enim reſurrexiſſe non crederent,niſi eum to
to hominis ordine cernerent māducantē. Hinc eſt
ꝙ petit eſcas ſaturitas tota rerū: panis ipſe māducat:
quia non ille cibū,ſed ſuorū ſemper eſurit charitatē.
„ Pueri nūquid habetis pulmētariū? reſpōderūt ei:nō.
Et quid habebant,qui CHRISTVM iam ſecum poſi

tum non habebant: qui coram ſtantem Dominum ſuis adhuc oculis non uidebant: non enim cognoue„runt diſcipuli quia IESVS eſt. Dicit eis: mittite in dex„teram partem nauis rete, & inuenietis. Reuocat ad dexteram, quos turbo paſſionis egerat, et redegerat „ad ſiniſtram. Miſerunt, inquit, & non poterant illud „trahere a multitudine piſcium. Miſerant in dexteram, miſerant in uirilem partem, ſed ut pueri adhuc trahere non ualebant: ſenſerunt tamen ex ipſo pondere, ſenſerunt piſces ueniſſe ad iubentis imperium, „non humanæ artis incurriſſe capturam. Diſcipulus „autē ille qui diligebatur ab IESV ait, Dominus eſt. Primus qui diligitur uidet: quia ſemper amoris oculus acutius intuetur: & ſemper uiuacius qui diligitur „ſentit. Petrus ut audiuit. Quæ res illam Petri ſic tardauerat mentem, ut ab alio audiret Dominum, qui cæteris conſueuerat nuntiare: ubi eſt illud ipſius ſin

Mat. 16. & 26. gulare: Tu es CHRISTVS filius Dei uiui: ubi eſt: in domo aufugerat Caiphæ principis Iudæorum, tardius ſuum Dominū uidebat, qui uocē facile ancillæ „ſuſurrantis audiuit. Vt audiuit, inquit, quia Domi„nus eſt, tunica ſe præcinxit, erat.n. nudus. Mirum fra

Mat. 14. tres, cū cōprehenderetur Dominus, Iohānes abiecit ſindonē, et Petrus iuentus eſt nudus, quia Iohannem texit fuga: Petrū negatio ſic nudauit. Mirū fratres, & uere mirum, quia qui in naui nudatus eſt, in mare ſe demergit indutus: quia innocentia nunq̄ nuda eſt: &

Gen. 3. reatus ſemper refugit ad uelamen: deniq; ſicut Adā, ita & nunc Petrus poſt culpā ſuam geſtit tegere nuditatem, qui fuerāt ambo utiq; ante culpam ſancta nu„ditate ueſtiti. Tunica ſe præcinxit: et miſit ſe in ma

re. Vt mare dilueret, quod negatio taliter ſordida/
,, uerat. Miſit ſe in mare. Vt eſſet primus in reditu,q
,, acceperat in ordine principatum. Et tunica ſe præ/
,, cinxit. Qui præcingẽdus erat martyrii paſſione:di/
cẽte Domino. Alius te præcinget:et ducet quo tu nõ Ioã.21.
,, uis. Alii autẽ diſcipuli nauigio uenerunt, non enim
,, longe erant a terra, ſed quaſi cubitis ducentis, trahẽ/
,, tes rete piſcium. Alii nauigio perueniunt, et captu/
ram piſcium trahunt, ut Eccleſiam ſæculi iactatam
procellis, et eos quos Euangelico rete ad ſupernam
lucem rapiunt, et eleuant de profundo, ad Dominũ
,, ſecum fideli labore perducant. Non, inquit, longe
,, erant a terra. Non erant longe a terra uiuentium,
quos præſentium finis proximos eſſe fecerat iam fu/
,, turis. Sed quaſi cubitis ducentis. Ex Iudæis, et Gen
tibus centenariũ numerum duplicat, qui duorum ui
tam, ſalutẽq; iungit populorum. Reliquam partem
lectionis ſequenti ſermone, Domino iuuante, tracta
bimus.

DE RESVRRECTIONE CHRISTI. SERMO. LXXIX.

QVoniam Matthæi, et Marci ſuper Do/
minicam reſurrectionem iam cucur/
rimus lectiones, modo quid hinc ito/
nuerit Lucas beatiſſimus exqramus.
,, Vna, inquit, ſabbati ualde diluculo ue Lu.24.
,, nerunt ad monumentũ mulieres portantes quæ pa/
,, rauerant aromata. Sæpe diximus quæ circa reſurre
ctionẽ CHRISTI geſta ſunt, geſta eſſe reſurrectio/
nis noſtræ in formã: hinc eſt ꝙ Euãgeliſtæ ſermone
plus myſtico, ꝗ̃ nouo factorũ CHRISTI ſeriẽ prolo

„ quuntur. Vna,inquit,ſabbati. Bene una, quia reſur
rectiõis dies alterã neſcit:lucis æternæ mater noctis
tempus ignorat: perpetuus dies perpetuo illuceſcit:
reſurgentiũ lux mori nõ poteſt:lux quæ noctem de/
„ let neſcit extingui. Venerunt, inquit, ad monumen
„ tum portantes quæ parauerãt aromata:& inuenerũt
„ lapidẽ reuolutũ a monumẽto:& intrantes non inue/
„ nerunt corpus Domini IESV. Quid eſt, ꝙ quæ ante
de monumẽto fugerant,nunc audaces redeunt ad ſe
pulchrũ? intrepidæ pauidũ redeunt ad funus? ſepul
chri triſtitiã confidenter inuadunt? & nõ inuenientes
Dñm,cõſtanter q̃runt? cõſtantius ĩmorant? nec illud
paueſcũt,ꝙ monumẽto nox addita, dũ tenebras ge/
nerat, addit timorẽ? Fr̃es mulier mali cauſa:pecca/
ti auctor:uia mortis:ſepulchri titulus: ĩferni ianua:la
mẽti neceſſitas tota:ob hoc naſcũtur lachrymis: mã
cipãtur mœroribus:gemitibus addicũtur:et in lamẽ
tis tantũ fortes ſunt,quantũ uiribus inueniũtur infir
mæ:et quãtũ ĩparatæ ſunt ad labores,tãtũ ad lachry/
mas ſunt paratæ: hinc eſt ꝙ lachrymis arma uincũt:
regna fletibus inclinãt:lamentis totã fortitudinẽ ui/
rorũ frãgunt.Nõ eſt ergo mirũ,ſi ad lachrymas, ad
funus,ad ſepulchrũ, ad obſequiũ Dñici corporis fœ/
minæ ardẽtiores Apl̃is hic uidentur,ubi mulier pri/
ma currit ad lachrymas, q̃ prima cucurrit ad lapſũ:
ꝓcedit ad ſepulchrũ,q̃ ꝓceſſit ad mortem: fit reſurre
ctionis nuntia,q̃ fuit mortis interpres:et q̃ uiro por/
rexerat interitus tanti nuntiũ,uiris ipſa porrigit ma
gnæ ſalutis auditũ:ut cõpenſet fidei nuntio,quod ꝑfi
diæ ademit auditu.Nõ eſt hic præpoſterus ordo, ſed
myſticus:nõ poſtponuntur Apl̃i fœminis, ſed ad ma
iora ſeruãtur:fœminæ obſequiũ CHRISTI ſuſcipi/

unt, Apoſtoli CHRISTI ſuſcipiūt paſſiones: illæ por
tant aromata, iſti flagella: illæ intrant ſepulchrū; iſti
carcerē: illæ ad obſequiū feſtinant, iſti peruolant ad
catenas: īfundunt illæ oleū, iſti ſanguinem fundunt:
mortē ſtupēt illæ, ſuſcipiunt hi mortes: et qd multa?
reſident illæ domi, ad acies iſti tēdunt, ut deuoti mi/
lites probent aduerſis fidē: uirtutē laboribus: iniuriis
patientiā: periculis mortē: uulneribus tolerantiā: de/
uotionē pœnis: uiſcerū laceratione cōſtantiā; mulie/
res ergo ferūt pro CHRISTO lachrymas, Apoſtoli
diabolo ſuperato, et uictis hoſtibus, CHRISTO et ui
ctoriā referunt, et triūphū. Verū ꝙ Apłi reſurrexiſſe Luc. 24.
Dominū mulieribus nuntiantibus aut nō credidiſſe,
aut deliramentum iudicaſſe referuntur, grauiter ne/
mo arguat: alte dubitat, qui altius credit: decipi non
poteſt, qui non eſt facilis auditui: ignauus nimis eſt,
qui poſt exēplum inuenitur incautus: rudis miles ad
aciem concurrit: qui cauſam belli neſcit, uim bellato
ris ignorat: peritia eſt, non eſt ſegnities, cum ſenſim
miles ueteranus incedit: ſic Adam nouus cito ceci/ Gen. 3.
dit, dum cito credidit: et dum facile dat aures ad mu
lieris auditum, ſe, ſuoſq; poſteros peſſimo addixit ini
mico: at ueteranus Petrus fœminam non facile au/
dit: fœminis nuntiantibus credit tarde: et ut uetera/
nus deliberat, ne ut puer incurrat: deniq; ubi duo ex
diſcipulis, qui poſt reſurrectionem CHRISTVM
meruerunt itineris habere collegam, reuerſi nuntia
bant Dominū ſe uidiſſe, Apoſtoli quod audiunt non
delirum iudicant, ſed uirile: dant aures: ora figunt:
aperiunt oculos: corda pandunt: et quæ dicuntur ſic
commendant ſenſibus, ut poſt cunctationis æſtus ſi/
tienter bibant auditum fidei de flumine, quod col/

legarum lingua fundebat: ſicut ardorem ſitis frigida pocula reſtinguunt, & refrigerant, ita mētis auditus lætior fit poſt mœrorem. Fratres quis cauſas capere Dominicæ natiuitatis poteſt? Dominicæ reſurrectionis negotium exiſtimare quis meretur? iſta cogitare, capere, æſtimare, niſi qui ab ipſo Deo acceperit, nō ualebit: ꝙ creator rerum fœmineo creatur partu: ꝙ mundi Dominus in ſeruitute uidetur humana: ꝙ paſtor omnium paſtu indiget: reis ꝙ additur qui abſoluit uniuerſos: ꝙ punitur uita ſæculi: ꝙ mortuorum moritur ſuſcitator: ꝙ claudens omnia ſepulchro clauditur: ꝙ ſupernorum Dominus apud inferos inuenitur: qui ergo iſta capere poteſt, Apoſtolorum cūctationes, trepidationes, timores, fugas, latebras, profunde iudicans non miratur. Ergo fratres ꝙ Apoſtoli dubitant, ꝙ iſta tam tarde tanta credulitate ſuſcipiunt, non miremur nos qui hucuſqꝫ nō credimus: ſed oremus, ut de his tantum ſentire mereamur, quantum dederit ille qui diuina hominem ſentire largitur. Quod remanſit de ſerie lectionis, Deo iuuante, proximo ſermone perſcrutabimur.

DE CHRISTI RESVRRECTIONE, ET SECVNDA MANIFESTATIONE FACTA MVLIERIBVS A MONVMENTO REGREDIENTIBVS. SERMO LXXX.

Mat. 28. SErmone proximo quia primā partem perſtrinximus lectionis, hodie quæ ſunt in ſequētibus audiamus. Reſpondens, inquit, Angelus dixit mulieribus: nolite timere

„ uos: ſcio.n.quia IESVM,qui crucifixus eſt, quæritis
„ non eſt hic:ſurrexit.n. ſicut dixit:uenite,uidete locũ
„ ubi poſitus erat Dñs. Putas ne Petri,Iohãnis,diſcipu
lorũ omniũ abſentia uritur, caſtigatur ignauia,ꝙ re
ſurgẽti CHRISTO mulieres primæ ſolæ peruigiles
ardenter occurrant ⁊ ipſa etiã uirilis portio ſic nota/
tur,ut ad reſurrectionis gloriã muliebris præcurrat
infirmitas⁊ abſit fratres,eſt iſtud cauſa, nõ caſus: my
ſterium,non euentus: ordo, non culpa:nam mulier
hic uirum ſequitur,non præcedit,ubi uir reſurgit in
CHRISTO.Sentias ergo Petrũ non mulieribus ceſ/
ſiſſe,ſed CHRISTO:non ancillæ,ſed Domino:ſa/
cramento,non ſomno:ordini,non timori: deniq; iã
uir erat in CHRISTO,quãdo ad mulieres Angelus
uenit:ut quantum præcellit Deus Angelum,tantum
„ uir mulierẽ ꝓcederet ĩ honore. Nolite timere uos.
Quia bonos amor poſſidet, malos pauor: et impios
„ timor terret,pios ſolat̃ affectio. Nolite timere uos.
Hoc eſt dicere,timeat Iudæus qui tradidit: Pilatus q
addixit:qui illuſit miles:quæ crucifixit impietas:cru/
delitas amara pocula quæ propinauit: ſæuitia q̃ obſe
dit ſepultum:perfidia quæ emit mendacium: fidem
quæ uẽdidit inhumanitas,quæ Dominũ ſuum reſur/
rexiſſe dolet,non dolet occidiſſe: uos autẽ gaudere
conuenit,non timere, quia reſurrexit quẽ quæreba/
„ tis mortuũ:uiuit quẽ lugebatis occiſum. Scio.n.qa
„ IESVM, qui crucifixus eſt, quæritis. Hoc eſt, quid
quæritis uiuentẽ cũ mortuis⁊uitã quid quæritis in ſe
pulchro ⁊ ite potius ad occurſum uiuentis:et iam no
lite concurrere ad morientis obſequium. Scio quia
„ IESVM, qui crucifixus eſt, quæritis:non eſt hic. Sic
dixit Angelus,qui aperuit ob hoc ſepulcrum,non ut

inde exiret CHRISTVS, qui ibi iam nõ erat, ſed ut
„ ibi CHRISTVM iam non eſſe monſtraret. Surre-
„ xit ſicut dixit. Gemina uirtus eſt, & redire a mor-
„ tuis,& futura præſcire. Venite,uidete locum ubi po
„ ſitus erat Dominus. Venite mulieres,uenite, uidete
ubi Adam poſuiſtis uos: ubi ſepeliſtis hominem:ubi
uirum ueſtro conſilio contruſiſtis, per quod feciſtis
pro ſeruis ipſis Dominũ ſic iacere:& intelligite erga
uos tantam magnitudinem ueniæ,quãta fuit in Do-
„ mino iniuriæ magnitudo. Venite, uidete locũ ubi
„ poſitus erat Dominus. Virtus Angelica eſſe Domi-
num qni crucifixus eſt confitetur: et īfirmitas huma
na diſcutit utrum ſit Dominus qui reſurgit? CHRI-
STVS ſic humanas ſuſcepit paſſiones, ut totũ quod
„ Diuinitatis eſt non amittat. Et euntes cito,dicite di
„ ſcipulis eius,quia ſurrexit:et ecce præcedet uos ī Ga-
„ lilæam:ibi eum uidebitis. Neq; hic mulieribus Apo
ſtoli poſtponuntur,ſed mulier abſoluitur a reatu,dũ
portat uitæ,portat reſurrectionis auditũ,quæ auditũ
„ mortis portauerat,& ruinæ. Et exeũtes,inqt,cito de
„ monumẽto cũ timore,& gaudio magno. Mulieres
intrãt ſepulchrũ,ut fierẽt ſepulturæ participes, ſociæ
paſſionis:exeũt de ſepulchro, ut ante fide ſurgerent,
„ quã reſurgerẽt carne. Exeũtes cũ timore,& gaudio
„ magno. Et ubi eſt,nolite timere? quia timor nõ ab-
latus eſt,ſed mutatus:timor abſceſſerat de reatu, ſed
de ſeruitio permanebat: malus timor culpæ, bonus
reuerentiæ timor: Adam datũ perdiderant, ne per-
„ derent ipſum redditum pertimeſcebãt. Cum timo-
Pſal. 2. „ re,& gaudio magno. Scriptum eſt:Seruite Domino
„ cum timore:& exultate ei cum tremore. Cum timo

» re,& gaudio magno. Quia timor Domini ſanctus Pſal.18.
permanet in ſæculum ſæculi. In ſanctitate ergo ma-
» net,qui Dei permanet in timore. Currebant nuntia-
» re diſcipulis eius: et ecce occurrit eis IESVS dicens:
» auete.Fideliter currentibus occurrit CHRITVS, ut
quod fide crediderant agnoſcerent uiſu: & firmaret
» præſentia,quas adhuc trepidas habebat auditus. Oc
» currſt eis IESVS dicẽs:auete. Occurrit ut Dominus:
ſalutat ut parens:affectu animat:ſeruat timore: ſalu-
tat,ut per amorem ſeruiant, non fugiant per timo-
» rem. At illæ acceſſerunt, & tenuerunt pedes eius.
» Haberi ſe uoluit,qui paſſus eſt ſe teneri. Acceſſerũt,
» & tenuerunt pedes eius. Vt ſcirent in capite CHRI-
STI uirum eſſe,ſe eſſe in pedibus CHRISTI:et datũ
ſibi uirum ſequi,non præire per CHRISTVM. Di-
» cit eis:nolite timere. Quod dixerat Angelus,dicit &
Dominus,ut quas firmauerat Angelus,CHRISTVS
» redderet firmiores. Sed ite,dicite fratribus meis ut
» eant in Galilæã:ibi me uidebunt. Reſurgens a mor
tuis CHRITVS reſumpſit hominem,non reliquit:
uocat ergo fratres,quos corporis ſui fecit eẽ germa-
nos:uocat fratres, quos patris ſui adoptauit in filios:
uocat fratres,quos benignus hæres ſibi præſtitit co-
hæredes. Sed reſurgente CHRISTO impietas quali
» ter reſurgat audite. Ecce uenerunt quidam de cu-
» ſtodibus in ciuitatem:et nuntiauerunt principibus ſa
» cerdotum omnia quæ facta fuerant:at illi congrega
» ti cum ſenioribus conſilio accepto pecuniam copio-
» ſam dederũt militibus,dicẽtes:dicite quia uenerunt
» nocte diſcipuli eius:et furati ſunt eũ dormiẽtibus no
» bis. Qui dant pecuniam,non perdẽda cõparant,ſed
ſeruãda: Iudæi uendẽte Iuda emerunt,ut perderent

CHRISTVM: nunc pecuniam copioſam, ut ſe, legem, templum, patriam perderent, effuderunt. Viri ſanguinum, et doloſi, ſtatuunt pretium falſitatis: perfidiæ conficiunt inſtrumentum: cõmercio crudeli fraudem fidei, ueritatis latrocinium nundinantur: corrumpunt milites, ut furtum uocent, quod erat re-
» ſurrectionis arcanum. Venerunt diſcipuli eius no-
» cte: et furati ſunt eum. Non cõtenti interfeciſſe magiſtrum, quomodo diſcipulos poſſent perdere moliuntur: diſcipulorum crimen eſſe faciunt uirtutem
» magiſtri. Venerũt nocte diſcipuli eius: et furati ſunt
» eum. Plane amiſerunt milites: perdiderunt Iudæi: ſed diſcipuli magiſtrum ſuum nõ furto, ſed fide, uirtute non fraude, ſancitate non crimine, uiuum non mortuum ſuſtulerunt: hinc eſt ꝙ in Galilæam ut eũ poſſint uidere mittuntur, quia Deus in loco perfidiæ
» non uidetur. ꝙ autem dixit, Data eſt mihi omnis
» poteſtas in cælo, et in terra, Quid ipſe in ſe ſibi dederit hoc declarat: probante Apoſtolo cum dicit.
2.Cor.5 Deus erat in CHRISTO mundum reconcilians ſibi. Filius Dei uirginis filio, Deus homini, diuinitas carni, contulit quod ſemper cum patre poſſedit, et
» ſpiritu. Et ideo ait. Ite: baptizate omnes gentes in
» nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Vt omnes gentes poteſtas una, eademq́ recrearet ad ſalutem,
» quas crearat ad uitam. Et ecce, inquit, ego uobiſcũ
» ſum omnibus diebus uſq; ad cõſumationem ſæculi. Eſt ſemper nobiſcum, qui cum patre eſt ſemper: et ueniet nobis per hoc quod aſſumpſit ex nobis: et qd plura fratres? quod naſcitur, ꝙ patitur, ꝙ reſurgit, quod accipit, non eſt, non eſt neceſſitatis ſuæ, noſtræ eſt hoc ſalutis.

DE QVINTA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA DISCIPVLIS CVM THOMAS ABESSET. SERMO.LXXXI.

CVm rebellis Iudæa creatorem ſuũ debellare contendit,& in auctoris ſui necem leuat impias manus,terris abſtulit pacem,concordiam rerũ ſoluit, elementorum ſic fœdus rupit, ut mundũ totum ad chaos reuocaret antiquum:deniq; diem fugat:noctem inuadit:lucẽ tenebris, cælum rebus aufert:facit tremere terram:miſcet mortuos uiuis:inferos,ſuperoſq; confundit:& diſſipato ordine in creatoris iniuriam pacificum nil penitus, amicum penitus nil reliquit. Hinc eſt q reuerſus ab inferis CHRISTVS ut rebus pacem reddat,exclamat:pax uobis. Luc.24.
» Dum hæc loquuntur, inquit, Diſcipuli, IESVS ſtetit » in medio eorum:et dicit eis: pax uobis. Bene addidit uobis,quia iam terra ſteterat:dies redierat: ſol recurrerat:& ordinem ſuum compago mundi redditũ iam tenebat:Diſcipulis aũt manebat adhuc bellũ: et collidebat eos acriter fidei,perfidiæq; conflictus: nõ ſic terram,ſicut diſcipulorum corda turbo concuſſerat paſſionis: et ideo animos eorum credulitatis, et incredulitatis acies pertinaci dimicatione uaſtabat: inſiſtebant mentibus eorum cogitationum cateruæ: & excurſibus deſperationis, ac ſpei robuſta licet pectora rũpebantur. Inter miracula innumeroſa ſignorum CHRISTI, et multimoda paſſionis eius genera, inter Deitatis inſignia, et imbecilla carnis, inter mortis damna,& dona uitæ,diſcipulorũ ſenſus,men

V

teſq; ferebantur:nunc ſpiritus corũ tollebatur ad cœlum:nunc eorum animæ collidebantur in terram:et in intimis eorum tali procella ſæuiẽte portum quietis nullum,nullam ſtationem pacis poterant inuenire.Hoc uidés ſcrutator pectorum CHRISTVS, qui iubet uentis,procellis imperat,et ſolo nutu tempeſtates tranquillitate cõmutat,mox eos ſua pace confir/
„ mat,dicés. Pax uobis:ego ſum:nolite timere. Ego
„ ſum crucifixus ille:mortuus:ſepultus. Ego ſum, Per
„ me Deus,per uos homo. Ego ſum. Non ſpiritus in
„ figura carnis, ſed ipſa ueritas in carne. Ego ſum.
Ego ex mortuis ſum uiuus:ex inferis ſum ſupernus.
„ Ego ſum. Quem mors fugit:inferna tremuerũt:tar
„ tarus Deum confeſſus eſt cum paueſcit. Nolite time
Mat.26„ re. Petre ꝙ negaueris:ꝙ fugeris tu Iohannes:ꝙ de/
Mar.14. ſeruiſtis omnes:ꝙ infidelibus de me totis cogitatio/
nibus iudicaſtis:ꝙ adhuc non creditis me uidentes.
„ Nolite timere,ego ſum. Qui uos per gratiam uocaui:elegi per ueniam:pietate ſuſtinui:charitate portaui:et modo uos ſola bonitate ſuſcipio, quia culpas uidere neſcit,pater cum filium recipit: ſuos affectio
„ cum reſumit, Conturbati, inquit, et conterriti exi/
„ ſtimabant ſe ſpiritum uidere. Quare? quia clau/
Ioã. 20. ſis oſtiis intrauerat Dominus.Diſcipuli ergo conſternati mœroris ſomno,dabant CHRISTO non qđ poteſt diuina uirtus,ſed qđ natura recipit humana.
„ Putabant ſe ſpiritum uidere. Namq; ſpiritus hominis in utero ſepta tranſit,penetrat muros, ut clauſo corpore intret corpus incluſum: ſic anima quando dat uitæ finem, a corporis dulci contubernio cum recedit, domorum clauſtris, mundanis obſtaculis non tenetur: ſubſtantia cæleſtis terrenis ergaſtulis

neſcit includi: iuxta illud. Spiritus neſcis unde ue/ Ioã. 3.
niat, aut quo uadat. Diſcipuli ergo poſt reſurrectio/
nem clauſis oſtiis Domino ingreſſo reportaſſe eum
ſoliditatem corporis non credebant: in imaginem
carnis ſolam rediiſſe animam ſuſpicantes, ut dor/
» mientibus ſolent corporeæ imagines apparere. Exi
» ſtimabant ſe, inquit, ſpiritum uidere. Ergo, ſicut di
ximus, in Diſcipulis non ſedabantur cogitationum
bella, non ſedabantur, ſed magis, magiſq; cogitatio/
num bella creſcebant: & tumultus mentium ipſis
etiam uiſionibus augebatur: et unde reſurrectionis
aſſerebatur fides, inde totius cunctationis ſcrupulus
naſcebatur. Quod uenerat, erat res: ꝙ clauſis oſtiis
intrauerat, fides non erat: non erat fides, ſed uirtus
erat: humanum non erat, ſed homo erat: ut eſſet ue/
rum corpus in deitatis potentia, nõ inanis carnis ſpe
cies in reſurrectionis iniuriam. Ergo ad comprimẽ/
dos ex hoc naſcentes conflictus cogitationum, reſpõ
» dit CHRISTVS. Quid turbati eſtis? & cogitatio
» nes aſcendunt in corda ueſtra? Bene aſcendunt, nõ
deſcendunt: quia depreſſæ carnis pondere cogitatio
nes humanæ ad altum Dei myſterium conãtur aſcẽ
dere, & conatibus in ipſis franguntur, ruunt, depo/
nuntur ad terram, niſi ille iuuerit, qui donat homi/
» ni cogitare diuina. Quid turbati eſtis? & cogitatio/
» nes aſcendunt in corda ueſtra? Videte manus meas,
» & pedes. Videte, hoc eſt dicere, uigilate: quare?
» quia non eſt ſomnium quod uidetis. Videte ma/
» nus meas, & pedes. Quia grauatis oculis caput ad/
huc reſpicere non poteſtis: uidete carnis uulnera,
quia Dei opera non uidetis: cõſiderate inimicorum
titulos, quia Dei adhuc non conſideraſtis inſignia:

palpate,ut uel manus fidem faciat,quia uidés oculus ſic cæcatur: oculus non uidet,uideat tactus: digiti ueſtri intrent ueſtigia clauorũ,manus ueſtræ alta uulneris exquirant,aperite manuum foramina, ſulcate latus,renouate uulnera,quia negare non poſſum Diſcipulis ad fidem,quod inimicis in pœnam ſæuientibus non negaui:palpate,palpate,& uſq; ad oſſa inquiſitores ardui peruenite,ut uel oſſa carnis aſtruant ueritatem:et me eſſe ipſum uel uulnera ſeruata teſtentur.Rogo quare me reſurrexiſſe non creditis, qui innumeros mortuos ſub ueſtris oculis ſuſcitaui? niſi forte uirtus quæ aliis affuit,mihi defuit:iuxta illã uocem quæ mihi pendenti inſultauit in cruce, dicens,

Mat.26. Alios ſaluos fecit,ſeipſum ſaluũ facere non poteſt: ſi rex iſrael eſt,deſcendat de cruce, et credemus ei. Et quid eſt maius,excuſſis clauis deſcendere de cruce,aut ab inferis calcata morte conſcendere? Ecce & me ipſum ſaluum feci:& ruptis inferni uinculis ad ſuperna conſcendi:& tamen neq; apud uos fidem meæ Deitatis inueni.Aut forte triduana mors abnegat fi-

Ioã.11. dem credendi? nonne quatriduanum Lazarum iam fœtentem uobis coram uocauit ab inferis uox mea: mea iuſſio reuocauit ad uitã? Et ſi ſeruus quatriduanus ſurgit:cur triduanus Dñs non reſurgit? Adhuc aũt illis non credentibus præ gaudio,& mirantibus. Votiua gaudia & cum data fuerint uix creduntur:optata cum perueniunt dant ſtuporem:hinc eſt q́ Apoſtoli reſurrectionem CHRISTI celeriorem q̃ ſperauerant admirantur: et quod credunt tardius, non eſt perfidiæ,ſed amoris:ſcrutantes.n.taliter fidé non abnegant,ſed requirunt:et dum intendunt altius, uerum eſſe quod intuentur,exoptãt. Fratres diſcipulos

ad iſta tardos,ſtupidos ad tanta, nõ perfidiæ timor, ſed cauſæ præſtitit magnitudo:uiſa non uidere, neſcire ſcita,credita non credere, non incredulitas facit,ſed miraculum ſingulare.Fratres ad uirtutes natura eſt nimis infans,quæ niſi per Deum creuerit,capere matura non poteſt:non ualet perfecta ſentire. Deus ergo quod per nos non poſſumus, ipſe nos capere per ſe,& ſentire concedat.

DE CHRISTI RESVRRECTIONE, ET QVARTA MANIFESTATIONE FACTA DVOBVS EVNTIBVS IN CASTELLVM. SERMO. LXXXII.

QVoniã Matthæus ſanctus iam nobis quæ de reſurrectione Domini cognouerat, ſalutariter indicauit,hodie quid etiam beatus referat Marcus audiamus. Et cum tranſiſſet, Mar.16.
» inquit,ſabbatum,Maria Magdalene ,& Maria Iacobi,& Salome emerunt aromata, ut ueniẽtes ungerent IESVM. Mulieres hoc loco fœminea deuotione diſcurrunt,quæ non ut uiuenti fidem, ſed ut mortuo unguenta deferunt ad ſepulchrum: & ſepulto parant mœroris obſequia,non reſurgenti diuinorum gaudia triumphorũ.Mortem CHRISTVS, ut mors moreretur,accepit:CHRISTVS dum occidit,illud qnod omnes occidebat occidit: ſepulchrũ CHRISTVS infernum patefacturus intrauit. Soluta ergo legẽ tartari,& inferni carcere deſtructo,& ipſo mortis imperio perempto,iam CHRISTVS non eſt ungendus ut mortuus,ſed adorandus ut uictor. Mulieres pernoctant:uigilant:inſomnes agunt: obſcura

penetrant erumpentis auroræ:unde et lucē dubiam
,, non minus cordis uidentur ſuſtinere,q̄ corporis. Et
,, ualde mane,inquit,una ſabbatorū ueniunt ad monu
,, mentum orto iam ſole. Si ualde mane, quomodo
orto iam ſole? Sic neſcit Euangeliſta qd dicat? Euā
geliſta quid dicat ſcit,ſed quid audiat qui nō didice-
rit,neſcit:nō eſt erroris iſta relatio,ueritatis eſt: nec
lapſum patitur ſermonis humani,ſed rei geſtæ cæli
Mar.15. tus aperit ueritatē:dixerat,Ab hora ſexta,uſq; ad ho-
ram nonam tenebræ factæ ſunt: ergo ſol qui præter
horam ut Dño cōpateretur,abſceſſerat; claritate cū
+ reſurgeret Dominus ante tempus occurrit: et qui ut
ſuo cōmoreret̄ auctori,ipſam meridianam ſuā mor
tificauerat claritatem,ut cōſurgeret auctori ſuo,cui-
,, ctis tenebris antelucanus erupit. Valde mane. Quia
tūc ſol ut mane faceret manicauit: et qui ante noctē
fugerat,nūc ipſe noctem præuenit fugaturus,ut red-
dat luci nox horas,quas terror Dominicæ paſſionis
,, inuaſerat. Dicebant,inquit,ad inuicem.Quis reuol-
,, uet nobis lapidē ab oſtio monumenti?Ab oſtio mo-
numenti,an cordis? a ſepulchro,an ab oculis? Mu-
lieres obſeratum eſt pectus,oculi ſunt clauſi;et ideo
patefacti ſepulchri gloriam non uidetis: oleum non
corpori Dominico,ſed lucernæ cordis ueſtri, ſi uide
re deſideratis,infundite:ut luce fidei pateat, qd' clau-
,, ditur incredulitatis obſcuro. Et reſpicientes,inquit,
,, uiderunt lapidem reuolutū:erat quippe magnus ual
,, de. Plane magnus,et magnus ualde,et plus iam ma
gnus merito,q̄ forma,qui creatoris mundi corpus &
,, claudere,et operire ſuffecit. Et introeuntes monu-
,, mentum uiderunt Iuuenem ſedentem a dextris,coo
,, pertum ſtola candida. Introierunt ſepulchrū,ut cō-

ſepultæ CHRISTO, CHRISTO cõſurgerent de ſe-
pulchro, et impleretur illud Apli. Conſepulti eſtis ei Coloſ. 2
in baptiſmo: in quo et reſurrexiſtis. Vidét iuuenem,
ut cernerent noſtræ reſurrectionis ætaté: uidét iuue-
nem, quia neſcit reſurrectio ſenectutem: neq; ætates
recipit æterna perfectio. Homo ubi neſcit naſci, mo-
ri neſcit: et ubi naſci, moriq; neſcit, ibi ætatũ nec ad-
mittit detrimentum, nec indiget incremétis. Vident
iuuené ſedenté a dextris, quia reſurrectio recipit nil
ſiniſtrũ. Vias, inquit, quæ a dextris ſunt, nouit Dñs: et Prou. 2.
Tũc ſtatuet iuſtos ad dexteram ſuá. Orate fratres, ut ſcrta.lrr.
et nos moriamur uitiis, ſepeliamur téporalibus pom Mat. 25.
pis, ut æternitati reſurgamus in CHRISTO: et a dex
tris poſiti mereamur audire, Venite benedicti patris Mat. 25.
mei: percipite regnũ quod uobis paratum eſt ab ori„
„ gine mundi. Coopertũ ſtola candida. Stola iſta nõ
ex mortali uellere, ſed ex uirtute uitali: ſplendens cæ-
leſti lumine, nõ colore terreno: et clara creatoris mu
nere, non arte fullonis, dicente Propheta. Amictus lu pſ. 103.
men ſicut ueſtimentũ: et de iuſtis. Tũc iuſti fulgebũt Mat. 13.
ſicut ſol. Terreni terrenis uelati ſunt ueſtimentis: &
ideo ſicut nouitate ſplendét, ita uetuſtate ſordeſcũt:
cæleſtes uero amictu cæleſtis luminis ambiuntur: et
a terreno ſquallore ſuſpenſi, nec fœdantur uetuſtate
unq̃, nec ullis ſordibus obſcurantur, ſed ueſtes quas
ſemel dederit reſurrectio, perpetuo lumine ueſtiun-
„ tur. At illæ exeuntes de monumento fugerunt: in-
„ uaſerat enim illas tremor, et pauor. Angelus ſe-
det in monumento, de monumento fugiunt mu-
lieres: quia ille de cæleſti ſubſtantia confidit, tur-
bantur iſtæ de conditione terrena. Sepulchrum
qui mori non poteſt timere neſcit: mulieres

aũt & de facto tremunt,& ſepulchrum ſicut morta-
les adhuc mortaliter expaueſcunt:hinc eſt ꝙ nemi-
» ni quicꝗ dicunt. Et nemini quicꝗ dixerunt. Quia
mulieribus audire,non loqui datum eſt: diſcere da-
1.Cor.4 tum eſt,non docere:dicente Apl̃o.Mulieres in Eccle
ſia taceãt.Deniqꝫ eadem Maria poſtea & uadit,& nũ-
tiat, ſed iam non fœminam,ſed Eccleſiam geſtãs: ut
ibi ſicut fœmina taceat:hic ut Eccleſia enunciet, & lo
» quatur. Poſt hæc,inquit,duobus ex his ambulãtibus
» oſtenſus eſt. Quare non tribus, quare non quatuor,
ſed duobus? quia duobus populis,id eſt gentibus, &
Iudæis reſurrectionis fides hic prædicanda monſtra
tur:unde,ſicut diximus, probat in duabus fœminis,
aut in diſcipulis duobus Eccleſiam unam figurari.
» Oſtẽſus eſt in alia effigie. Nemo putet CHRISTVM
ſua reſurrectione ſui uultus effigiẽ cõmutaſſe, ut qui
in uulnere erat ipſe,alter eſſet in uultu:ſed mutat effi
gies,dum efficitur ex mortali ĩmortalis, & ex corru-
ptibili incorruptibilis,ut hoc ſit mutaſſe ſubſtãtiam,
non mutaſſe perſonam:et acquiſiuiſſe uultus gloriã,
non uultus notitiam perdidiſſe.Et ne feſtinus ſermo
aut fugiat,aut tranſuolet quæſtiones, quod ſequitur
proximo ſermone,Dño reuelante,innoteſcemus.

DE NONA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA RECVMBENTIBVS VNDECIM DISCIPVLIS. SERMO. LXXXIII.

HOdie btũs Euangeliſta ſic rettulit Apoſtolos in ipſo crucis tempore mẽſis deditos,inhiantes epulis,conuiuiis occupatos, Dominicæ paſſionis oblitos.

„ Recumbētibus,inquit,illis undecim apparuit Domi Mar.16.
„ nus. Recumbentibus ubi? ad ſepulchrum Domini,
mox ad mēſam ſerui? Hæc eſt ſeruorum fides? hæc
diſcipulorū charitas?hic Petri ardor?hæc eſt Iohan-
nis de ip̄ſo CHRISTI pectore aſſumpta dilectio?hæc
eſt tanto tempore,tantis donis,uirtutibus tantis, affe
ctio conquiſita?ut in ipſo articulo paſſionis, calente
adhuc morte,recenti adhuc funere,exultantibus ini-
micis,inſultāte Iudæa tota,diſcipuli toto tori cultu,
totaq; diſcumbentium uoluptate prāderent? Moyſi Iudæ.
mortuo aſſiſtunt Angeli:agit ſepulchri curam Deus
ipſe: Iudaica caſtra ſiſtūtur:diſſimulatur iter: horri-
da eremi ſtatio duratur:indicitur triginta dierū plā- Deu.34.
ctus:et longo lamentationis obſequio ſeruile funus
honoratur:et CHRISTVS uerus unus Dominus,
creator rerum,redemptor omnium, poſt illam tra-
gicam paſſionem,poſt mortem, & mortem crucis,
triduanas a Diſcipulis lachrymas non meretur.Ter-
ra tremit:turbatur tartarus:ſcinduntur ſaxa: monu-
menta diſſiliunt:Sol fugit:dies ſepelitur:fit nox totū:
& ſoli Diſcipuli alto ſigmate,choro uno, toto otio,
deliciis ſecuri epulantur:et hoc fratres reuerſus ab in
„ feris ipſe ſic magiſter inuenit. Recumbētibus ergo
„ illis undecim apparuit Dn̄s,& exprobrauit increduli
„ tatem eorum,et duritiā cordis,quia his qui uiderant
„ eum reſurrexiſſe nō crediderunt.Ad hæc Petre fide-
„ lis,Petre deuotiſſime quid dicemus? Recūbentibus
„ illis. Nunquid prandentibus? Fratres hoc non erat
diſcumbere,ſed iacere:nec conuiuii erat chorus ille,
doloris erat ille conuentus:ibi panis nō erat gaudii,
ſed mœroris:ibi crucis felle,nō uini dulcedine pocu-
la miſcebantur.Erant,inquit, clauſi propter metum Ioā.20.

Iudæorum. Si metuentes, ſi clauſi, certe non prandẽtes: et ſi non prandentes, non erat domus illa, ſed carcer: illud ſigma nõ erat, ſed ſepulchrum: tunc tota ad diſcipulos pœna Dñicæ tranſierat paſſionis: et nõ ſolum lateribus eorũ, ſed et cordibus doloris lãcea tota figebatur: tunc triſtitiæ clauis affixæ manus eorũ, pedeſq; tenebantur: tunc illis acetum, tunc fel amaritudo Iudaica propinabat: tunc illis ſol occidit: dies fugit: tunc illorũ mentes, animaſq; nox profundiſſima poſſidebat: tunc illos in perfidiæ ſcopulos, in naufragium fidei cogitationum tẽtatio ſæuiſſima collidebat: tũc deſperatio quæ eſt inter omnia mala peior, et in aduerſis uenit ſemp extrema, funereis illos ſternebat ſepulchris: unde, ſicut diximus, non diſcumbẽtes, non epulantes eos Dñs, ſed iacẽtes inuenit, ſed ſepultos: & ideo exprobrat incredulitatẽ eorum, quia tantũ crediderant deſperationi, ut reſurrectioni præ dictæ a Domino nil crederent, a ſeruis non crederẽt nuntiatæ: atq; in ſe nihil fidei relinquerent, & ſalutis, ſed ſæculo mortui, ſepulti mundo, unam domum il lam unum ſibi eſſe oẽs crederent iam ſepulchrum. Hinc eſt, q eos Dominus uidens exemiſſe ſe mũdo, „ ad mũdũ reuocat, remittit in mundũ, dicens. Ite in „ mundum uniuerſum: prædicate Euangeliũ uniuerſæ „ creaturæ. Venite in mundum, ut qui putatis uos in uno oẽs domicilio iam iacere, ſubiacere uobis oẽm mundũ repente uideatis: uenite in mundũ uniuerſũ: prædicate Euangeliũ uniuerſæ creaturæ: hoc eſt dicere, eſtote uos ſpes omnibus, qui uobis ipſis deſperationis cauſa fuiſtis: & incredulitas ueſtra quãta ſit tũc probate, cũ uideritis auditui ueſtro mundũ credere, qui credere ueſtro uiſui nõ potuiſtis: & cordis ueſtri

quãta ſit duritia tũc ſcitote,cũ ſenſeritis,nõ uiſo me,
orbe toto gẽtes ferociſſimas me fateri, quẽ poſitum
uſis in oculis uos negaſtis. Videbitis a terra diuiſos,
clauſos inſulis,pẽdẽtes rupibus,ſolitudine remotos,
Magorũ ſciolos,Græcoꝝ q̃rulos,Romanoꝝ ꝑitos,
fidẽ fide ſola q̃rere , quã manu,digito , ſulcatis meis
uulneribus uos q̃ſiſtis:ſed qa meæ paſſiõis,meæ mor
tis,meæ reſurrectiõis uos mitto teſtes,altius uos iſta
pſcrutatos eſſe cõcedo:dũmodo cũctatio uſa fiat eis
„ qui uobis credituri ſunt firmamẽtũ. Qui crediderit,
„ inqt,et baptizatus fuerit ſaluus erit. Fr̃es,qđ ẽ aĩa cor
pori,hoc eſt baptiſmati fides:hinc eſt ꝙ qui gñaẽ ex
fonte,ex fide uiuit:Iuſtus,inqt,ex fide uiuet:Moriẽ er Rom. I.
„ go oĩs qcũq; fuerit ſine fide.Qui crediderit.Quia Tri
nitas Deus unus ẽ:qa in Pr̃e,et Filio,et Spũ ſacro una
eſt tota æqualitate maieſtas:qa Deitas Trinitate diui
ſa eſt,nõ eſt unitate cõfuſa,ſed Deitate una eſt,eſt tri
na pſonis:qa Deus Trinitatis nomẽ ẽ:qa Pr̃, & Filius
nõ cẽſendi ſunt ordine,ſed æſtimãdi ſunt charitate:
ꝙ Spũs ſanctus nõ eſt habendus inferior,plus, minus
ue,nõ ut exterior hñdus ẽ plus minuſue,qa neſcit ex-
teriora Diuinitas:qa xp̃s ſic hõ factus eſt, ut qđ Deus
eſt pmaneret:ſic eſt mortuus,ut mortuos totis ſæcu
lis ſua reſuſcitaret ex morte:ꝙ nõ ſibi reſurrexit ille,
ſed nobis:ꝙ nos cælo intulit,dum ſe ſuſtulit cælo: ꝙ
ſedet ad auctoritatẽ iudicis,nõ ad requiẽ fatigati : ꝙ
ueniet nõ loco,qui ubiq; eſt ad mouẽdũ:neq; ut mun
dũ ſuũ teneat,q totũ poſſidet mundũ , ſed ut mũdus
iã ſemper uiſionẽ ſui mereaẽ auctoris.Credat homo
etiam peccatorum remiſſionem:quia cæleſtis regio
cum ſit latiſſima non capit peccatorem,neq; de ſuo-
rum deſperet homo magnitudine peccatorũ,quia ſi

eſt quod Deus donare non poteſt, omnipotens nō
eſt. Credat & carnis reſurrectionē, ut ſit homo ipſe:
ut accipiat ipſe qui peccat pœnam: ipſe præmiū qui
laborat. Credat æternam uitā, ne locū habeat mors
ſecunda. Quod aūt de humanis corporibus Dæmo-
nes, ideſt hoſtes effugantur antiqui, ꝙ ex uno ore ua
rius fundiť ſermo linguarū, ꝙ tacti ꝑ CHRISTVM
neſciunt ſua uenena ſerpentes, ꝙ uenenata pocula bi
bentes non ualent nocere per CHRISTVM, ꝙ mor
bi corporum fugantur CHRISTVM prædicātis,
ad tactū, eſt fratres ſummum credulitatis indiciū.
„ Signa, inquit, credentes hæc ſequentur: In noīe meo
„ dæmonia eiicient: linguis loquentur nouis: ſerpētes
„ tollent: et ſi quid mortiferum biberint, non nocebit
„ eis: ſuper ægros manus imponent, & bene habebunt.
Homo ergo eſto tibi per fidem medicus, ne cogaris
extraneis medicis tuo diſpēdio ſubiacere, & caro qđ
gratis poſſides comparare. Orate fratres, ut et in præ
ſenti medicinam ſemper fidei ſentiamus: & in expe-
ctatione CHRISTI poſiti in aduentu eius ſecuri
de noſtra conſcientia gloriemur.

DE QVINTA CHRISTI MANIFESTATIONE FACTA DISCIPVLIS CVM ABESSET THOMAS, DEQ. SEXTA CVM ADESSET. SERMO. LXXXIIII.

Diebus quadraginta, quibus poſt reſur-
rectionem ſuā Dn̄s diuerſo modo re-
ferť, & crediť ſuis apparuiſſe diſcipulis,
haud imerito ſermone ipſis lectioni-
bus, ipſis deſeruit, & nititur ſacramen-

tis,ut Dominicæ paſſionis mœrorē multiplici reſur/
rectionis indicio perfectum ueſtræ charitatis cōuer/
tat in gaudium:et qui ante per uirtutē ſuam noſtro
reſurrexit in corpore, nunc etiā per fidem noſtris re
» ſurgat in cordibus. Et cū eſſet ſero die illa una ſab/ Ioā.20.
» batorum,& fores eſſent clauſæ ubi erant Diſcipuli cō
» gregati propter metum Iudæorum,uenit IESVS:&
» ſtetit in medio eorum. Cū eſſet ſero: ſero erat plus
+ mœrore,quam tempore: ſero eſt,mœroris,et triſti/
» tiæ nubilo mētibus obſcuratis. Sero erat. Quia et
ſi crepuſculum dederat aliquod reſurrectionis indi/
tium, necdum tamen eis Dominus refulſerat plena
» ſui luminis claritate. Et cum fores eſſent clauſæ ubi
» erant Diſcipuli congregati propter metū Iudæorū.
Magnitudo terroris,& facinoris tanto turbine Diſci/
pulorum domum ſimul,et corda concluſerat, et ita
totum luminis abdicarat ingreſſum, ut magis, ma/
giſq; mœrore ſenſibus occupatis cæca noctis augere
tur offuſio:nullæ noctis tenebræ caligini mœroris,et
formidinis comparantur,quia nullo poſſunt aut con
ſolationis,aut conſilii lumine tēperari: audi Prophe
tam.Timor,& tremor uenerunt ſuper me:et operue Pſal.54.
» runt me tenebræ. Et cū fores eſſent clauſæ ubi erāt
» Diſcipuli congregati propter metum Iudæorum,ue
» nit IESVS:et ſtetit in medio eorum. Rogo cur du/
bitatur clauſi corporis arcanum,et obſeratū tota in/
tegritate domiciliū uirginale abſoluta diuinitas po/
tuiſſe penetrare,quæ poſt reſurrectionē corporis no
ſtri craſſata myſterio,foribus ingreditur, et egredit
clauſis:taliq; indicio ſe totius creaturæ demōſtrat au
ctorem:cui non obſiſtit,cui deſeruit ad omnia crea/
tura? ſed ſi cōceptum,partumq; uirginitas excuſare

ſuo neſcit creatori,ſi ingreſſum,egreſſumq; clauſa ia nua creatori ſuo non poteſt denegare, quemadmo/ dum lapis monumenti quamuis magnus, quamuis Iudaica malitia ſignatus,reſurgenti poterat obſiſte/ re ſaluatori? Sed ſicut Virginitas, & ianua clauſtris ſuis fidem faciunt Deitatis, ita reuolutus lapis fidem reſurrectionis affirmat,qui nullum reſolutus Domi/ no ſuo præparauit egreſſum, ſed noſtræ fidei præ/ ſtat,& admittit ingreſſum. Venit IESVS: et ſtetit in medio eorum:& dicit eis: pax uobis. Diſcipulo/ rũ corda fidei & dubitationis, deſperationis & ſpei, defectus & magnanimitatis, cõtinui conflictus præ/ lia ſuſtinebant:talium ergo cogitationum bella in/ ſpector præuidens ſecretorum pacem primitus ſe ui dentibus reddit,ut qui taliter ablatus materiam reli querat confligendi,redditus oculis eorum cauſam totam certaminis amputaret. Gauiſi ſunt,inquit,di ſcipuli uiſo Domino. Gauiſi ſunt:quantum poſt te/ nebras gratior lux eſt,ſerenitas poſt tempeſtatis ob/ ſcura, tantum eſt acceptius gaudium poſt mœro/ rem. Dicit eis iterum:pax uobis. Quid repetitæ pa cis largitas iſta manifeſtat? niſi quia quietem,quam ſenſibus indixerat ſingulorum, uult inter eos etiam repetitæ pacis donatione ſeruari, quos utiq; non mo dica habituros eſſe nouerat in poſterum de ſua cun/ ctatione certamina: dum unus ſe in fide perſtitiſſe iactaret,dubitaſſe alter mœreret:ut ergo & arrogan tis iactantiam,tumoremq; reſecaret, & eius qui in/ firmatus fuerat ſanaret, & excluderet paſſiones,cau/ ſæ,non Diſcipulis quicquid acciderat pius modera/ tor aſcribens, imperio pacis ſuæ bella naſcitura cõ/ preſſit:ne alter alteri improperaret,quod ipſe,cui ro

tum debebatur,donauerat in futuro. Petrus negat: Mat.26.
Iohannes fugit:Thomas dubitat:cuncti relinquunt: Mar.14.
quibus niſi pacem ſuam CHRISTVS dediſſet, et Pe Ioã.20.
trus qui primus erat omnium,putaretur inferior: &
ſequens indebite forſitan extolleretur aduerſus pri/
„ mum. Sicut miſit me pater, ſic et ego mitto uos.
Miſſi ſermo non minorat filium; ſed declarat: quia
non mittentis poteſtatem hic, ſed miſſi uoluit in/
„ telligi charitatem,cum dicit. Sicut miſit me pater.
„ Non Dominus,ſed pater. Sic et ego mitto uos. Non
auctoritate adhuc iubentis, ſed toto diligentis affe/
ctu:mitto uos ad tolerantiam famis:ad onera uincu/
lorum:ad ſqualorem carceris: ad perferenda om/
nia genera pœnarum:ad ſubleuandum cunctis exe/
crabile mortis iugum:quæ omnia charitas utiq; hu/
„ manis mentibus imperat,non poteſtas. Quorum re
„ miſeritis peccata,remittuntur eis:& quorum retinue
„ ritis,retenta ſunt. Dedit poteſtatem remittendi pec
cata,qui in ſufflatione ſua infudit ipſum cordibus eo
„ rum,& largitus eſt remiſſorem. Hæc cum dixiſſet:
„ inſufflauit eis dicens. Accipite Spiritum ſanctum:
„ quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis. Vbi
ſunt qui per homines hominibus remitti peccata
non poſſe præſcribunt? qui ſemel diabolica im/
pulſione collapſos opprimunt, ne ſe erigant? qui
languoribus curam, uulneribus crudeli ſpiritu ſub/
trahunt, negantque medicinam? qui peccatori/
bus remittendi, & redeundi deſperatione impia
reſultant? Remittit Petrus peccata, & toto cum
gaudio ſuſcipit pœnitentes, atq; omnibus ſacer/
dotibus hanc a Deo conceſſam amplectitur po/
teſtatem: qui poſt negationem niſi pœnitentiam Mat.26.

repetiſſet, Apoſtolatus gloriam, & uitam pariter per
didiſſet: et ſi Petrus per pœnitentiam rediit, quis ſine
pœnitentia ſubſiſtit? Thomas autem cum audiſſet a
» condiſcipulis ſuis q uidiſſent Dñm, rñdit. Niſi uide-
» ro fixuram clauorum: & miſero manũ meam in la-
» tus eius, non credam. Cur Thomas ueſtigia fidei ſic
requirit? cur tam pie patiẽtem, tam dure diſcutit re
ſurgẽtem? cur ea uulnera quæ manus infixit impia,
deuota dextera ſic reſulcat? cur latus quod impii mi
litis lácea patefecit, refodere manus nititur obſequẽ
tis? cur dolores perſecutorum furoribus irrogatos,
famulantis curioſitas renouat ĩmitis? cur tormentis
Dñm, cur pœnis Deum, cur cæleſtem medicum pro-
baturus de uulnere diſcipulus ſic requirit? cecidit po
teſtas diaboli, patefactus eſt carcer inferni, diſrupta
ſunt uincula mortuorum, moriente Dño ſunt euulſa
monumenta, & reſurgente Dño tota mortis eſt mu-
tata cõditio, ab ipſo Domini ſacratiſſimo ſepulchro
lapis reuolutus eſt, linteamina reſoluta ſunt, & reſur-
gẽtis ad gloriã mors fugit, uita rediit, caro amplius
caſum neſcitura ſurrexit, & cur tibi ſolus Thoma ſo-
la uulnera præſentari ad indicium fidei nimis calli-
dus explorator expoſtulas? quid ſi iſta cũ aliis aboli
ta fuiſſent, quod periculum fidei tuæ curioſitas iſta
peperiſſet? nulla pietatis monimenta, nulla Domini
cæ reſurrectionis inueniri æſtimas potuiſſe documẽ
ta, niſi manibus tuis ſulcares Iudaica crudelitate exa
rata ſic uiſcera? Quæſiuit fratres pietas iſta, exegit
iſta deuotio, ut reſurrexiſſe Dominũ nec ipſa in po-
ſterum dubitaret impietas: ſed Thomas nõ ſolũ cor
dis ſui, ſed omnium hominum curabat incertum: et
prædicaturus hæc in gentibus, quemadmodum tãtæ
fidei

fidei aſtrueret ſacramentum executor ſtrenuus per/
quirebat.Certe prophetia magis,ꝙ cunctatio fuit:nã
cur talia peteret,niſi a Domino ad indicium reſurre
ctióis ſuæ ſeruata ſola uulnera prophetali ſpiritu co/
gnouiſſet? deniꝗ ſponte præſtitit cæteris, quod iſte
» tardius ipſorat. Venit,inquit,IESVS: & ſtetit in me
» dio:& oſtẽdit eis manus,& latus. Nam qui ingreſſus
fuerat clauſis oſtiis, et merito a diſcipulis ſpiritus eẽ
putebatur,nõ aliter ipſum ſe,niſi ipſa corporis paſſio
ne,ipſis uulnerũ notis, taliter dubitãtibus poterat ap
» probare:deniꝗ uenit,et dicit Thomæ. Infer digitũ
» tuum huc: & uide manus meas: & affer manum tuã,
» & mitte in latus meũ:& noli eſſe incredulus,ſed fide/
lis. Vt effundant toto orbe iterũ te aperiẽte hæc uul/
nera fidẽ,quæ aquã in lauacrum,ſanguinem in om/
» nium pretium iam fuderunt. Reſpondit Thomas,
» et dixit: Dominus meus, & Deus meus. Veniant, &
audiant hæretici: et,ſicut dixit Dñs,nõ ſint increduli,
ſed fideles:ecce nõ ſolũ corpus humanũ, ſed perpœ/
nalis corporis paſſiones Deũ,et Dominũ eſſe CHRI/
STVM, Thoma uociferãte,manifeſtant:et uere Deus
eſt qui uiuit ex morte: reſurgit ex uulnere: qui talia,
et tanta cum ſuſceperit,uiuit,et regnat Deus per om/
nia ſæcula ſæculorum: Amen.

IN ILLVD IOHANNIS. IAM DIE FESTO MEDIANTE. SERMO.LXXXV.

ET ſi aliqua uidẽtur occulta ſui profun/
ditate myſterii,nulla tamen eſt Eccle/
ſiaſtici cultus infructuoſa ſolẽnitas:di/
uina feſtiuitas non pro noſtris eſt uo/

luntatibus conſecranda, ſed pro ſuis eſt percolenda
uirtutibus: Chriſtianus animus quæ ſunt traditione
patrum,& ipſis roborata temporibus, neſcit in diſpu
tationẽ deducere, ſed uenerari ea toto deſiderat de/
Ioã,7. „ uotionis eloquio. Iam die feſto, ait, mediante aſcẽ/
„ dit Dominus in tẽplum. Quod tẽplum? Neſcitis qa
1.Cor.3 templum Dei eſtis?& Spiritus Dei habitat in uobis?
Aſcendit hodie Dominus noſtri pectoris in tẽplum,
qui tam clementer noſtri corporis deſcendit in for/
mã: ꝙ autẽ aſcẽſus Dei ſit in humani cordis excelſo.
Pſal.83. beatus Propheta aſſerit: cũ decãtat. Beatus uir cuius
eſt auxiliũ abs te Domine: aſcenſus tui in corde eius.
„ Iam die feſto mediante aſcendit Dñs in tẽplum. Me
rito die feſto mediãte aſcẽdit Dñs in templum, quia
nobis erat perfectum diem feſtum præſtaturus e cæ/
lo: quicquid ſublime, quicquid ad cælum tendens in
cordibus habebatur humanis, uſq; ad infernũ Dñicæ
pondus incuruauerat paſſionis: id nãq; eſt, ꝙ CHRI/
Act.1. STVS quadraginta diebus reſidet, & remorat̃ in ter
ris:&, ſi dici fas eſt, patris occurſum differt, patris ſu/
ſpẽdit amplexũ, donec totum ſe releuet, & reformet
ſuæ aſcenſionis in gloriã. In cuius ergo tẽplo hic nõ
aſcenderit CHRISTVS, cælum nõ aſcendet ille cum
„ CHRISTO. Aſcendit in tẽplum,& docebat:& mira
„ bantur Iudæi, dicẽtes: quomodo hic literas ſcit, cum
„ nõ didicerit? Bene mirãtur CHRISTVM quod nõ
didicerit ſcire, quãdo ipſi probantur, quæ didicerit,
Ioã.3. & doceãt, legis præcepta neſcire: dicẽte Domino. Tu
es doctor in Iſrael, et hæc ignoras? Mirantur Iudæi
iam rebelles: nolunt credere: mirati norunt: detre/
„ ctant ſapere: neſcire poſſunt. Mirabantur Iudæi, di/
„ centes: quomodo hic literas ſcit, cum nõ didicerit?

ꝙ uirgo peperit derogas,nõ miraris: ꝙ Deus noſtro ſentitur,& operatur ĩ corpore abrogas,nõ fateris : ꝙ cæcus uidet,ſurdus audit,claudus currit, ſurgit mor/tuus,et tota CHRISTVS arcana Dei loquitur,nõ miraris:hoc ſolum ꝙ ſciat cum nõ didicerit, hoc mi raris. Hic eſt ipſe qui non didicit literas, ſed dona/uit:hic eſt qui ſenſum condidit, per quem literæ fin/guntur : peritus legis, auctor omniũ cur literas non didicerit,admiratur :Deus utiq; adeſt origo cuncto/rum,qui facit eſſe quod non fuit : cum non didicerit docet. Deeſſe videntur non pauca.

DE ANNVNTIATIONE, ET CONCEPTIONE DIVI IOHANNIS BAPTISTAE. SERMO .LXXXVI.

MVndanus ſermo ut humano profertur ex ſenſu, humanis ſeruit, & obſecun/dat ingeniis:Diuinus uero ſermo ĩ po teſtate dantis eſt,non dicentis. Audi/ſtis quemadmodum Zacharias ille ſummi ſacerdotii ſplendor dum exorat, obmutuit : tacuit pater uocis : Ego,inquit, uox clamantis in de/ Ioã.1.
ſerto : genitor clamoris obmutuit,& egreſſus ſilen/tium rettulit,qui reſponſa relaturus intrauerat.Vide tis ergo quia ſilentium meum quod antea contriſta uit uos uenit de antiquo pontificali uſu, non de no/uitatis incurſu . Ille ubi ſenſit linguæ ſuæ uincula ſui ianuam clauſiſſe ſermonis , imperauit nutu , ne quis cauſas taciturnitatis inquireret , quia cæleſte my/ſterium dicere non didicerat, qui didicerat ſcire:

ſed hoc ad tempus, quia ſacerdotis differtur ſermo, non aufertur:recõditur,nõ negatur: myſterio ſuſpẽditur,non fugatur:deniq; Zacharias ipſe q tacet, nõ eſt pœna,ſed ſignũ:nec eſt terrena debilitas, ſed cæleſte ſecretum:Deus qui loqui dat,tacere facit: & imperat ſilentium,qui inſerit uerbum : dominatur diuinus ſermo,non ſeruit: quia Deus Verbum : & ideo non cum iubetur, loquitur, ſed cum iubet:nõ cum exigitur, ſed cum donat:non cum cogitur, ſed cum uenit : unde fratres et cum uenit audite,& cum non uenit ſuſtinete : & cum ſe donat accipite : & cum ſe negat orate : quia hoc doctor accipit,quod meretur auditor.Ergo tam uobis,q̃ mihi præteritus ſuſpẽ
Mat.9. ſus eſt ſermo,ut profluuiũ mulieris,& uerecundi uulneris cauſam,& illius pudorem ſic noſtra uerecũdia celaret,ut quod illa tacuit,etiã noſtro ſilẽtio clauderetur:ſed cœptũ reuertamur ad uerbũ.Hieroſolymi
Ioã.5. tanus fons abundat cum impellit Angelus,non cum ſitit hauritor,ſic ſacerdotis ſermo exuberat,quando dat Deus,non cũ perorat ſacerdos:hinc eſt q Zacharias ipſe qui prophetias loq̃batur populis, tacet ſibi, ut nos ingrati Deo non ſimus,ſi nos ſemel tacere uoluit,quibus ſemper ĩoffenſum largitus eſt uerbũ:ille non dedignatur a filio uerbum recipere,cui dederat lucem:& uos filii orate nobis uocem , ut poſſitis audire ſermonem:reparate gaudiũ meum,ut aſſuetã poſſitis lætitiã poſſidere:& implere illud Apoſtoli,Quis
2.Cor.2 eſt qui me lætificet,niſi qui contriſtatur ex me? Veniat ergo,ueniat in mediũ beatus Zacharias,qui nos tacens pio conſolatur exẽplo:& ſilẽtio ſuo nos de noſtro non ſinit triſtes eſſe ſilentio.Veniat,ueniat præcurſor Verbi, ſacerdotii ſpeculũ, sãctitaris exemplũ,

» Euãgeliſtarũ princeps,clauſula prophetarum. Fuit, Luc. 1.
» inquit,in diebus Herodis regis Iudææ,ſacerdos qui/
» dam nomine Zacharias. Dum dicitur ſub quo rege
quis ſacerdos ſit,temperatur mala : adeſt ſemper in
mœrore ſolatiũ:nec conſolator deeſt,cui imminet
» perſecutor. Fuit in diebus Herodis regis Iudææ ſa/
» cerdos quidam nomine Zacharias. Vſq; ad Herodẽ
Iudaicæ genti ſacerdotalis ſanctitas, ſenũ grauitas,
patrũ pietas præſidebat:ius erat lex diuina:ambitio
nil ibi,nil temeritas,præſumptio nil ualebat:quia ge
rebatur totum diuino ordine,non humano: ſed He/
rodes ueniens ex gente aliena inuaſit regnum:uiola
uit ſacerdotium:confudit ordinem: mutauit mores:
ſpreuit ſenes: infecit iuuenes:tribus miſcuit : deleuit
ſtẽmata:corrupit genus: tulit qcqd erat et diuinæ,et
humanæ funditus diſciplinæ:ſed hoc quid ad Zacha
riã ſanctũ? ne quid ergo tale et in ipſo Zacharia cre
deretur admiſſum,Euangeliſta cogitur ſic referre.
» Fuit in diebus Herodis regis Iudææ ſacerdos quidã
» nomine Zacharias de uice Abia. Quia uſq; ad ipm̃
ab atauis,auis,patribus,tranſfuſum genus manſit ſa
cerdotii:tempus legis,ſacrificii omnis ſeruata eſt di
ſciplina,eo q̃ impietatem regis,iniquitatem tempo
ris,ambitionis rabiem,temeritatis furorem,ſacerdo
tis et meritum ſuperauit,et uita:ſed quid ſequitur au
» diamus. Factum eſt ut incenſum poneret ingreſſus
» ĩ templum Domini: et omnis multitudo populi ora
» bat foris in hora incenſi. In hora incẽſi fratres,iam
ſol Iudaico occũbebat in templo, ut in Eccleſia ma/
tutinus exurgeret : et Iudaicæ doctrinæ inſtabat ue/
ſper,quia Euangelii imminebat aurora:legis obſcu/

rabatur dies, ut totus reluceret in gratia: hinc eſt q.
Zacharias in hora inceſi, hoc eſt in extremo tempo/
re legalium cærimoniarum prophetali ſpiritu incẽ/
ſum infert: offert preces: deſideria ingerit; uota com
mendat: tempus admonet: promiſſa repetit: exigit
CHRISTVM. Et omnis multitudo orabat foris.
Vt ergo populus qui ſtabat foris intromitteretur, ex
orat, quia quos lex adducit ad ianuam, gratia intro/
mittit in templum. Apparuit, īquit, ei Angelus Do/
mini ſtans a dextris altaris incenſi: et uidens Zacha/
rias turbatus eſt: & pauor cecidit ſuper eum. Ergo
non eſt mirũ ſi turbatur ſacerdos: ſi ſtupet doctor: ſi
paueſcit antiſtes: ſi tacet minima, cum uidet maxi/
ma: ſi deſerit uerba, cum ſigna conſpicit: et ne ſolus
Zacharias timuiſſe uideatur, audi alium prophetam
Abac. 3. dicentem. Domine audiui auditum tuum, et timui:
cõſideraui opera tua, & expaui. Qui cum Deo loqui/
tur expaueſcit? unde loquatur Angelus ignorat? &
quid tenemus? unde ſacerdos taceat iam dicamus.
Et reſpõdens ei Angelus dixit: Ego ſum Gabriel, qui
aſto ante conſpectũ Dei: & miſſus ſum ad te hæc lo/
qui: & hæc tibi euãgelizare: & ecce eris tacens, nec po
teris loqui. Quæ taceris culpa, ſi imperat ſilentium
uis iubentis? Ergo & nos tantilli qui tacuimus, quod
tacuimus habetote non obliuionis fuiſſe, ſed tempo/
ris: diuini negotii, non rationis humanæ. Ergo tri/
ſtes non ſimus, quia donante Deo, ſilentium momẽ
ti continuato ſermone pẽſabitur: & modicum quid
triſtitiæ noſtræ magnum uertetur in gaudium. Gra
tias ago Deo meo, qui mihi in amoris lucrum uer/
tit damnum ſermonis: nam quanta ſit in me chari/

tas ueſtra, pallor prodidit: teſtatus eſt clamor: oſten/
derunt lachrymæ: oratio effuſa monſtrauit.

DE EISDEM, SERMO. LXXXVII.

SIcut nimio dolore, & infirmitate lõ
ga luminibus obſcuratis, niſi ſen/
ſim refuſa fuerit fit inimica lux, cer
te cum ſolis ſit cõdita lux oculis, ſo
lis ſit oculis lux amica, ꝑ quos utiq;
reliquo corpori uel traditur, uel ne
gatur: ita diurno perfidiæ morbo
contenebratis mentibus, niſi paulatim fuerit fidei cla
ritas reſtituta, ſubito ipſo fidei ſplendore magis per
fidiæ craſſeſcit caligo: longo uſu aut producitur, aut
obtunditur ſemper natura: hinc eſt ꝙ Dominus te/
tro infidelitatis nubilo cordibus iam cæcatis, ut irra
diaret partus uirginei ſacramentum, deſperatæ, & an
noſæ ſterilitatis ante præmiſit conceptum: ut qui ui/
debat poſt ſenectutem longam arida membra reui/
uiſcere, & tranſacto curriculo iam uitæ ueteranæ in
primam refloreſcere pubertatem, atque ipſam na/
turam in occiduam ætatem ad naſcentis ſerui inſi/
gnia ſuſcitari, pudicitiæ florem, pudoris titulum, ca/
ſtitatis inſigne, uirginitatis clauſtra manere: poſt
partum poſſe crederet: poſſe auctore ipſo ex utero
procedente ſeruari. Et ut præfationi noſtræ, ac ſimi/
litudini, quam de oculis ſumpſimus uetuſto languo
re defeſſis, ipſa de qua loquimur modo, adſit, et aſti/
puletur auctoritas, ac probet oculos hominum nocti
male aſſuetos, obſcuratos, promotos ſenſim reuoca/

ros ad lucem,in Iohāne Dominus accendit ſui lumi-
nis,& præmiſit lucernā, ut deguſtato lumine in ſe iā
diuini Solis iubar ipſum perferrēt: ipſam Deitatis cla
perēt claritatē:iuxta illud quod dictū eſt de Iohāne:
Ioā.5. Ille erat lucerna ardens,& lucēs:ut ille denſas noctis
placido lumine aperiret tenebras: ipſe noctis neſciū
diē iā deſiderātibus ad lucē perpetē redonaret.Hinc
Mat.2. eſt ꝙ et Magos adhuc noctis icolas,et totis obſtupe-
ſcentes oculis,tenuiter micans ſtella aſſueſacit ad lu
cē:et gradatim pertrahit ad ipſum fontē luminis, et
dierū.Et re uera fr̃es cōgruit,quia totius anni metas
tēpoꝝ quadriga percurrit,ac nobis Dñi nr̃i natalitia
feſta reuocat,et gaudia iā reducit,nunc de Iohannis
ortu,de partu ſterilis iā loquamur:ut cōpēdio credu
litatis iſto,ad illud ubi partus eſt ſine partu, ubi crea
tur auctor ipſe procreātis, ubi naſcitur ipā origo ge
nerantis,iter hiemales,ac nubibus,et nebulis dubias
luces, lucerna præuia, ſtella duce puenire poſſimus.
Luc.1.„ Fuit,inquit Euangeliſta,ſacerdos quidā noīe Zacha-
„ rias:& uxor eius Eliſabet: & non erat illis filius,eo ꝙ
„ eſſet Eliſabet ſterilis:& proceſſiſſent ambo in diebus
„ ſuis. Sterilitas ſenectute exaggeratur extrema:& ab
ſpe generandi totum ſubducitur quicquid eſt corpo-
ris,& naturæ:& ne uel cogitatio ſobolis ulla remane
ret,ad id peruentum eſt temporis,et ætatis,quo trā-
ſacto calore uitali mortale frigus ſterilis iam uiſce-
ra poſſidebat: ut genitor ipſe cognoſceret inde iam
per hominem nō poſſe naſci hominem,unde abſceſ
ſerant res humanæ.Sic ſic fratres duris hominū præ
cordiis credulitas aſſeritur: et inſeritur fides: & tunc
totum diuinum creditur,cum fuerit nil humanum.

» Sorte exiit ut incenſum poneret Zacharias ingreſ-
» ſus in templum Domini. Bene dixit ingreſſus in tẽ-
plum, non ingreſſus templum: quia ipſe erat Dei fa-
miliarius templum, portans in ſui pectoris puritate
tota legis arcana: & apponens non tam thuris, q̃ pu-
ræ ſupplicationis incenſum. Gratius namq; Deus in
ſuo, q̃ in hominis opere requieſcit: & non tam liben-
ter odoratur Arabicæ arboris guttã, q̃ ſynceri cor-
» dis, & pectoris ſanctitatẽ. Apparuit ei Angelus Do-
» mini, inquit, ſtans a dextris altaris incẽſi. Dicere ſuf
fecerat, apparuit ei Angelus, quid magnopere a dex
tris altaris? ut eſſe in ſanctis Angelis auditor intelli-
gas nil ſiniſtrum: dicente ſcriptura. Vias quæ a dex- Prou.4.
» tris ſunt nouit Dominus. Apparuit ei Angelus. Cũ ſupra.lxx.
iam defecerat totus homo, ut ante Iohannes naſcere
tur ex ſterili, q̃ CHRISTVS naſceretur ex uirgi-
ne: dictum eſt de Iohanne. Ecce ego mitto Angelũ Mat.11.
meum. Felix, quæ ut i Deum creſceret, in ſenibus ſic
defecit natura: felix, quæ ſterilitatis damna uirginea
fœcunditate mutauit: felix, quæ uno concepit in par
tu, quicquid in toto orbe confundere deplorabat: fe-
lix, quæ facta eſt uitalium germinans mater, quæ
erat ante origo miſeranda mortalium: ad dolores
pariens cum dolore: ad gemitus edens ipſa cum ge-
mitu: ad pericula producens hominem cum pericu-
lo generantis: & in ipſo ortu occaſum nuntians per
lamenta, et lachymas: ſemper deuorans partus ſuos
ſciens ſe tantis mœroribus generare morituros. Pa-
ſcebatur ergo ſterilitate magis natura, ne ipſa fœcũ-
ditate grauius deſæuiret, fletus potius editura, quam
pignora: quæ utiq; lachrymis, mœrore, gemitu, tãto

tẽpore ſuum quærebat, et interpellabat auctorẽ: in-
telligens hoc ſibi accidiſſe per culpã, nõ eſſe ab aucto-
re piiſſimo inſtitutũ cũ crearetur. Hinc eſt ꝙ Domi-
nus conditor ipſe naturæ uiã uirginei conceptus, uir-
ginei partus, inuiſibili ueſtigio, et ignoto calle penetrã-
ſit, et iter humani ortus diuino greſſu ãbulat, nõ hu-
mano, ut naſcendo ipſam naturã a ſeruitute mortis,
cui taliter addicta fuerat, primitus liberaret: et fonte
purgato ſupernã riuulis redderet puritatem. Merito
Iohãnes i utero exultat, qui originis ſuæ libertatem
ante noſſe, ꝗ eſſe meruit: ante meruit ſentire, ꝗ uiue-
re. In hora incenſi per Angelũ aperitur ſterilitas: cõ-
ceptus iubetur: promittitur partus: et iter ſacraria na-
tiuitas ſacra procuratur: hinc eſt ꝙ adhuc i utero cũ
mẽbrorũ cõpage pene cõcepta i Iohãne eſt prophe-
tia: ante nutũ Dei loquitur, ꝗ perueniat ad uocis offi-
ciũ. Verũ ne dũ profunda, et mirã latiſſimæ lectiõis
breuiatõ cupimus ſermone cõcludere, quæ maxime
dicenda ſunt tranſeam, proxime, ſi Deo placuerit, de
ſequentibus diſſeremus.

DE EISDEM. SERMO. LXXXVIII.

SEmper debere anxiũ eſt fratres: ſemp
triſte fœnoris uiculis alligari: ſed me,
quẽ uobis mea ſæpe facit promiſſio de-
bitorẽ, ſatis ſibi de talis debiti natura,
et obligatione blanditur, quia dat, nõ
accipit qui promittit: et qui dando debet, ſibi magis
ipſum facit obnoxiũ creditorẽ: atq; ubi qui credidit
debet, et qui debet credidit, ibi neceſſitudinis, nõ

neceſſitatis probatur eſſe contractus:et in tali fœno/
re animæ non oneris, ſed honoris prædulcis currit
uſura.Poſteaq̃ Zachariæ ſacerdoti apparuiſſe Ange
lum Domini Euangelicus ſermo deſcripſit, adiecit
„ dicens. Et turbatus eſt Zacharias uidens, et timor Luc. 1.
„ irruit ſuper eum. Si de iudicis poteſtate ſollicitus eſt
qui ſemper de apparitoris turbatur, et contremiſcit
aduentu: et mandati meritum de perſona uenientis
æſtimat,et metitur:et quãuis bene cõſcius pauet,do/
nec cauſas uenientis agnoſcat, et intelligat qualita/
tem: quid faciet? quo pauore trepidabit,cum pote/
ſtatẽ ſupernã ſenſerit hominis imbecilla natura? cũ
reſpexerit homo Angelũ:et diuinæ ſedis miniſtrum
uiderit? Caro nunq̃ de ſua conſcientia eſt ſecura: ſi/
cut Zacharias ipſe,de quo loquimur nunc,cõproba/
uit:qui in ipo tempore placationis offendit:qui dum
credit,dubitat:dicente Angelo: quia non credidiſti
uerbis meis:dum poſtulata promeretur,incurrit:cõ/
demnatur,munera ipſa cum ſuſcipit: qui uocem,cũ
uocem percipit,tunc amittit.Hinc eſt ꝙ Angelus an
teq̃ mandata pandat, dona tradat, referat impetra/
ta,metum diſcutit,fugat timorem, cõfortat animos
ancipiti cogitatione turbatos, ut mens quæ migra/
uerat a ſe nimio pauoris exceſſu, in ſemetipſam re/
uerſa beneficiorum tantam ſentiret,et caperet largi
„ tatem,dicẽs. Ne timeas Zacharia, quoniã exaudita
„ eſt depcatio tua:et uxor tua Eliſabet pariet tibi filiũ:
„ et uocabis nomẽ eius Iohãnẽ. Putas ne ſacerdos tã/
tus ſic ẽ populi,ſic uniuerſitatis oblitus, ut de ꝯceptu
ueteranæ cõiugis,de partu deſpatæ ſterilis rogaret ẽ
ut ſibi ſoli legatus omnium tunc adeſſet? ut aduoca
tus omnium pro ſe ſingulariter oraret?ut tantũ põ/

tificatus officiũ intra domeſticas arctaret curas ? in ter familiares clauderet, et occuparet anguſtias? et i/ cenſum totius plebis in ſolum deſiderium proprii pi gnoris addiceret ueteranus antiſtes ? ac tali deſide/ rio grandæuus, et ipſum tempus iam reſpiciens, ad partum ſuccẽderetur intempeſtiuum ? abſit fratres, abſit, ut hoc de ſancto Zacharia fidelis anima ſuſpi/ cetur: et quidem Angelus in hoc fuiſſe refert totius
„ ſupplicationis effectum, dicens. Exaudita eſt depre/
„ catio tua: et uxor tua Eliſabet pariet tibi filium. Si Angelus ad petita reſpõdit, ſacerdos pro ſolo pigno re ſupplicauit, ſi pro omnibus egit ſupplicatio ſacer/ dotis, cur Angelus de ſolo pignore rettulit impetra/ ta ? Quid tenemus, quid diu ſuſpẽdimus animos au/ ditorum ? q̃ non ſibi ſoli, ſed omnibus affuerit iſte uenerandus antiſtes, quam reſpõderit Angelus uni/ uerſis, quam Deus proſpexerit in uno iſto germine ſacerdotis, quem genitoribus utiq;, & ipſi ob hoc de legerat naturæ, ut cum daret uniuerſitati, largiretur ſæculis, populis condonaret, & fieret ſacramenti fi/ lius inter ſacraria delatus, inter ſacramenta conceſ/ ſus, eſſet antiſtes de uenerando generatus antiſtite, eſſet Angelus ore Angeli ſancta dilatatus in uiſcera,
Ioã. 1. eſſet uox CHRISTI, Ego uox clamantis in deſerto, eſſet uox CHRISTI, ad CHRISTVM ſua reſeruatus ad tẽpora, eſſet p̃co iudicis p̃ſentiã clamaturus, eſſet pœnitẽtia populos CHRISTI uocaturus ad ueniã, q̃ ſacerdos ergo iſte iã ſui neſcius, iã ſibi mortuus, ex/ traneus cõiugi, ſoboli iam negatųs egerit omnibus, omnibus ĩpetrarit, mox Angelo referẽte diſcamus.
„ Et multi, inquit, in natiuitate eius gaudebunt. Non eſt unigenitus, qui eſt cũctorum creatus ad gaudiũ,

,, Erit.n.magnus coram Domino. Qui corā Deo ma
gnus eſt,quantus ſit penes homines quis probabit?
,, Et uinum,& ſicerā nō bibet. Qui natus eſt ſancto de
corpore ſacerdotis,& ſūma ſenectute,ab oībus uitiis
defæcato,atq; exempto iuuentutis incendiis,uinū ne
ſcit,ignorat ſicerā,quæ pariunt luxus ebrietatis,& ui
tia:& tota diſſipant morū decora,ornamenta uirtu/
,, tum. Et uinum,& ſicerā non bibet,ſed ſpiritu ſancto
,, replebitur adhuc in utero matris ſuæ. Iuxta illud
Apoſtoli,Fratres nolite inebriari uino,inquo eſt lu/ Ephe. 5.
,, xuria,ſed replemini Spū ſancto. Et ſpiritu ſancto re
,, plebitur adhuc in utero matris ſuæ. Beatus Iohan/
nes,qui ante in Dei Spiritu meruit intonare,quā ho/
minis uagiret in fletu: beatus,qui ante diuina poſſi/
dere meruit, q̄ ſortiretur humana : beatus, qui ante
meruit cælum ſcire,q̄ terrā:beatus, qui ātēq̄ uideret
præſentia, futura meruit nuntiare : beatus, qui ante
Deum capere potuit,q̄ ſuo ipſe caperetur a corpore:
beatus , & ſingulariter eſt beatus, qui anteq̄ ſaperet
quærere,meritum conquiſiuit : beatus,qui non per/
uenit ad gratiam per laborem,ſed ad labores ipſius
,, gratiæ dignatione deſcendit. Et multos, inquit, fi/
,, liorum conuertet. Ad quem? dicat Angelus, ut q̄a
blaſphemat,quia negat hæreticus cōmuteſcat : dicat
Angelus,ut audiat fidelis,& gaudeat: credat hæreti/
,, cus,& recurrat. Conuertet. Ad quem? Ad Domi
,, num Deū,inquit,ipſorū. Quis eſt hic Deus? de quo
Propheta dicit.Hic eſt Deus nr̄: & non eſt alius abſq; Baruc. 3
eo:qui inuenit omnē uiam diſciplinæ:& dedit eā Ia/
cob puero ſuo : & Iſrael dilecto ſuo.Quando dedit?
tunc utiq; quādo legalibus ī tabulis totius uitæ regu/
lam,totā diſciplinæ deſcripſit & normā.Attētus eſto

auditor, ut ſcias quis eſt hic Deus nr̄, abſq; quo alius non eſt. Quis eſt? Poſt hæc in terra uiſus eſt: & cum hominibus cōuerſatus eſt. Quis eſt alius uiſus ī terra niſi CHRTVS, qui nr̄a eſt cōuerſatus in carne? et qs eſt alius, cōuerſatus cū hominibus, niſi ille qui cū hominibus humano eſt cōmoratus in corpore? & ſi hic eſt Deus nr̄, & nō alius abſq; eo, hæretice cū hunc nō habueris, quē habebis? Nō eſt alius, inquit, abſq; eo: et hunc nō dicis, ergo ubi eſt pr̄? Propheta dicit: non eſt alius abſq; eo: et ubi eſt? in filio utiq;, quia præter

Ioā. 14. filiū nō eſt pater: Ego in patre, dicit, et pr̄ in me eſt. Vnde et Propheta nō dixit, nō eſt alius: ſed nō ē alius abſq; eo: hoc eſt dicere, eſt, ſed in ipo eſt: ſed dicis, et ſi in ipo eſt, quomō eſt alius? Hæretice, ſic eſt alius pſona, ut ſit ipſe ſubſtātia: ſic eſt ipſe ſubſtātia, ut nulla ſit cōfuſio Trinitatis: ſic eſt unitas Trinitatis, ut nulla ſit in Deitate diſtātia: ſic in ſe eſt, et ſine ſe tota Trinitas nō eſt, ut inſit ī Patre, et Filio, Spū Sācto perſonalitas diffinita, nō ſeparata diuinitas. „Et ipe præcedet „ante illum. Ante quem? ante CHRISTVM, qui eſt Deus ipſorum, Deus nr̄, Deus omniū, Deus abſq; quo alius nō eſt. „In ſpū, et uirtute Eliæ. Nemo cū hoc audit, μετεμψύχωσιν imputet: hic ſpiritū dicit illū, quē p diuinā gratiā meruit, nō quē carnis eſt cōſecutus ad uitā: et uirtutē dicit illā, quā de ſupnis habuit, nō illā quam propter corporis adeptus eſt firmitatē. Iohānes ergo Eliæ uenit in ſpiritu, & in eius uirtute graditur, qui totum uictu, ueſtitu, honore, caſtitate, abſtinentia, et omnibus Eliam uirtutibus repſentat, et CHRISTVM. „Præparare Domino plebē perfectā. Quam ī uobis Deus, et Dominus noſter præparare, et confirmare dignetur in gloriā nominis ſui.

.i. eos qui aiat: deini grationes aſſerunt.

DE EISDEM. SERMO.LXXXIX.

Omnia quæ a Deo creata ſunt nobis,bona ſunt,& bona ualde: dicente ſcriptura.Et uidit Deus omnia quæcũq; fecit, & ecce ualde bona. Ergo omnia quæ a Deo creata ſunt, bona ſunt, & ualde bona:ſed inter uitia,uirtuteſq; media ſic habẽtur,ut ex ipſis,& periti doctrinæ materiã ſumant:& erroris cauſam inueniant imperiti: ſapientes namq; creatorem creaturæ cõtẽplatione cognoſcunt:ſtulti uero dũ creaturas ipſas Deos exiſtimant, ſapere nequeũt creatorem:hinc eſt ꝙ ſolem,lunã,ſtellas,aurum,lapides,ligna,Deos ſibi fecerunt gentiles,quæ Chriſtiani addicta ſuæ ſapiunt ſeruituti. Nec mirumſic eſſe mediam creaturã,quãdo ipſe creator omniũ CHRISTVS eſt fidelibus in ſalutem, ĩfidelibus in ruinam, Euangeliſtã dicente.Hic poſitus eſt in ruinam, & reſurrectionem multorum.Apoſtoli etiam aliis habẽtur in mortem,aliis habentur in uitam : Paulo probante cũ dicit.Quibuſdã ſumus odor mortis in mortem:quibuſdã autẽ odor uitæ in uitã. Ergo & Euãgelicæ lectiones fiunt bonis ĩtelligẽtiæ ſalutaris, malis uero erroris occaſio. Antehac Euangeliſta beatiſſimus cũ referret Iohãnem Baptiſtã Herodis aſtrictũ uinculis, adulteriis Herodiadis extinctũ, truncatũ in pmiũ ſaltatricis,ſenſimus aliquos fuiſſe pmotos,cur Deus ſacrilegæ ſanctũ,adulteræ uirginẽ, Angelũ addixerit ſaltatrici:ſfes uirtutes Iohãnis,Herodis crimina abũdãter alio ſermone tractauimus:nũc eloquamur q̃ uinculoꝝ cauſa,carceris q̃ neceſſitas,q̃ mortis utilitas fuerit in Iohãne. Iohãnes nõ potuit mori cõi

Gen. 1.
Iuxta.lxx.
Luc. 2.
2.Cor.2
Infra ſer. cxxvii.

ſorte,q natus ẽ priuilegio ſingulari:cũ CHRISTVS Deus naſceretur in carne,Iohãnes Angelus eſt generatus in terris,ut ita officia terrena officiis ſe cæleſtibus miſcerent,ſicut humanis ſe diuina miſcebant: & in terra Deo Angelus, Domino ordo cæleſtis obſequii non deeſſet: ſed audiamus ordinẽ naſcentis Io-
„ hannis,ut cauſas mortis eius iuenire poſſimus. Fuit,
„ inquit,in diebus Herodis regis Iudææ,ſacerdos qui-
„ dã nomine Zacharias de uice Abia : & uxor eius de
„ filiabus Aaron, & nomen eius Eliſabet : erãt autem
„ ambo iuſti ante Deum, incedentes in omnibus man
„ datis,& iuſtificationibus Domini ſine querela. Oratores magni,& excellẽtes ingenio,quotiens illuſtriũ uirorũ parant narrare uirtutes, auos,atauoſq; cõmemorant, ut ad honorem pſentium accedat dignitas antiquorũ: et laus patrũ filiorum redundet ad gloriam:maior eſt innata gloria,q̃ q̃ſita:præcedit quod uenit ab origine,quod ſequitur ex labore:gloriã beatius ẽ habere,q̃ quærere:hinc eſt q Euãgeliſta ut extollat Iohãnis gloriã, Zachariæ patris,Eliſabet matris genus dicit:auos memorat:ſcribit merita:loquitur titulos:gradus digerit:uitam pandit:dilatat inſi-
„ gnia:prædicat ſanctitatem. Fuit,inquit,ĩ diebus He-
„ rodis regis Iudææ. Tempus memorat regis neſandi,qui ſacrum ſacerdotii uiolauit morem : confudit ordinem:ſtatutum ſoluit:abſtulit inſtitutum: et hoc accedit ad meritũ Zachariæ:quia cum in omnes pene Herodes auſus ſuæ temeritatis extẽderit, auſus ſit nil in iſto:uirtutibus ſit huius oppreſſus,ut ſacerdotis ĩmaculata ſucceſſio ad gloriã germinis ſeruaretur.
„ Et uxor eius de filiabus Aaron. Aaron primus Pontifex in lege,fuit ſacerdotii origo: propterea merito

pteremiſſis

prætermiſſis omnibus eius filia dicit,cuius in ſe me/
moria prærulit ſanctitatē, quā tāti generis pia cuſtos
gloriosiſſime tranſfudit in filium: ſed huius matris
» laudes Euangeliſta deſcribit. Erant,inquit,ambo iu
» ſti ante Deum. Eſt noua felicitas,eſt coniugium ſin
gulare,quando manet in duobus mens una, una ſan
ctitas in duobus:conſtabat mente, quod diſtabat in
ſexu:et in moribus erat unū, quod geminabat aſpe/
ctus:ac uirtus reddebat pares,impares dederat quos
» natura. Erant,inquit,iuſti ambo ante Deum. Place/
re iudiciis humanis,coram hominibus eſſe iuſtū, eſt
uirtutis humanæ,maximi eſt et laboris: ante Deum
qui ſcrutatur corda,cogitationes diſcutit, uidet men
tium motus,eſſe iuſtum humani laboris non eſt,mu
neris eſt diuini.Si magnus eſt qui non peccat in car/
ne,quantus eſt qui corde non peccat? Iohānes ergo
ſupra carnem eſt natus de iſtis, qui ante Deum nec
corde,nec corpore peccauerunt:adiecit Euangeliſta
» dicens. Incedentes in omnibus mandatis, & iuſtifi/
» cationibus Domini ſine querela. Incedentes: ince/
dit qui non ſtat in triuiis peccatorum:qui peregrinū
ſe hoc ſentit in ſæculo:qui aſperas uirtutum intrat in
trepidus manſiones,qui montes iuſtificationū, man
datorum colles indefeſſus uiator aſcendit: ut præſen
tia parentis Dei, patriæ cæleſtis beatitudine perfrua
» tur. Incedentes in omnibus mādatis,et iuſtificatio/
» nibus. Hi in omnibus,in qbus nemo, uel pauci. In
» omnibus mandatis,et iuſtificationibus. Quis fumi
neſcius cupiditatum tranſit incēdia? quis uitæ lubri/
cum nunꝗ lapſus euadit? per uitiorū gurgites quis
impollutus icedit? carnis negocia,uitæ cauſas, actus
mundi quis peragit,et non erit in querela,cum naſci

ipſum plenum ſit & lachrymis, & querelis? Nãq; par turiẽs queritur ex dolore: et natus in lachrymas que ritur ex natura: ſed in Zacharia, et Eliſabet reatus occidit, periit querela, omnis eſt amputata cauſatio, quia in illis parabat unde tota ſanctitas naſceretur: ,, ſed hoc ex ipſa iam lectione luceat. Et non erat eis, ,, inquit, filius, eo q̃ eſſet Eliſabet ſterilis. Sterilitas iſta non erat maledicta, ſed myſtica, in qua partus nõ ab latus eſt, ſed dilatus: neq; erat pignori clauſa, ſed tem pori: colebatur tempore, uirtute ſerebatur, matura batur ætate, ſenectute creſcebat, ut in filio ſingulari tota fœcunditas penſaretur, quando in uno naſceba tur numeroſitas congeſta uirtutum. Beata ſterilitas quæ unum ſeruabatur ad partũ: et expectabat Iohan nem, cui quia prima omnia debebantur, primogeni ,, ti dignitas non periret. Et ambo proceſſerãt in die ,, bus ſuis. Proceſſerant, non deceſſerant: uixit in ſan ctis ætas, non defecit, ſed proceſſit: aut quid illis defi cit, quibus accedunt ſemper incrementa uirtutũ? Er go in Zacharia, & Eliſabet ſtupet ſexus: frigeſcit ca ro: membra ſopiuntur: tempus præterit: ætas tranſit: aboleſcit totũ quicquid eſt & humani ordinis, et ne gotii coniugalis: ut diuino munere, non partu ex ho minibus Angelus naſceretur. Promiſeramus de or tu Iohannis cauſas mortis eius exprom ere: ſed quia nos hodie longius ſermo protraxit, et ad probatio nem rei ſatis nobis neceſſaria ſunt quæ ſequuntur, quæ modo dicta ſunt ortus eius deputentur ad glo riam: noſq; ingrati non ſimus uobis, qui differimus debitum, nõ negamus: nam debitoribus dilatio cre ſcit ad gratiam creditoris. Expectate ergo quod pro mittit debitor, & expectate ſecuri, quia promiſſa ne

gari nequeunt, quando ſterili tam largiter nega/
ta ſoluuntur.

DE EISDEM. SER/ MO. XC.

ERigi nos ſanctorum lapſibus, ſancto/
rũ trepidatione fundari, cunctatio nos
hodie Zachariæ docuit ſacerdotis: qui
cum nõ credit Dei promiſſa, ſed diſcu
tit, et opera diuina nõ fide percipit, ſed
humana ratione diſquirit, infidelitatis culpam lõga
ſilentii condemnatione perſoluit: audierat ab Ange
» lo. Exaudita eſt deprecatio tua: et uxor tua Eliſabet Luc. 1.
» pariet tibi filium. Qui tunc reſpondit: unde hoc
» ſciam? ego enim ſum ſenex: et uxor mea proceſſit
» in diebus ſuis. Nonne quantum ſenectute longa
ſpem poſteritatis amiſerat, tantum longo uitæ uſu
fuerat edoctus, ꝙ Deus impoſſibile nil haberet? le/
gerat tanti temporis ſacerdos, ſciebat ueteranus pon
tifex lege naturam, non auctorem naturæ poſſe con
ſtringi: & tempus homini poſſe, ſuo non poſſe præ/
ſcribere conditori: nouerat de Abrahæ, & Saræ e/ Gen. 21
mortuis extrema ſenectute corporibus, & a patris,
matriſque nomine famoſiſſima ſterilitate ſummo/
tis, Iſaac ad totam fœcunditatem Iſraelitici germi/
nis erupiſſe: cui non obfuit tantum defuiſſe natu/
ram, quantum naſci profuit auctoris beneficio, non
naturæ: didicerat Rebeccæ, & Annæ effœtis diu, diu Gen. 25.
naturæ ſuffragio deſtitutis, dediſſe Deũ qđ ſterilitas 1. Reg. i.
» abnegauerat: edoctus ergo tãtis qd é ꝙ dicit? Vñ hoc
» ſciã? Ego. n. ſenex ſum: & uxor mea proceſſit in die/

„ bus ſuis. Fratres ſatis ad Deum trepida, ſatis ad diui nas uirtutes hominis eſt imbecilla natura:nec talem ſe in cauſa inuenit,qualem ſe æſtimat ante cauſam: et ſatis ſe ignorat ante,q̃ ſe rebus probet, et experiať exemplis:petit cælũ:petit alta:ſcrutatur ſuperna: mo uet cælum : pulſat cælum: ſed cum cælum mouerit, cæli pondera non poterit ſuſtinere:ambit fidei ſubi re uerticem:ardet cælum ſua penetrare uirtute : ſed ætherias in uias ubi incedere humanis greſſibus in choat,et eum ſuã deorſum reſpicit ad naturam,non tantum fidit de præteritis,quantum trepidat de rui
Mat. 14. na:ſic beatus Petrus cum per æquora diuinos imita tur inceſſus,& nouus uiator molle iter duris greſſi bus calcat,ante de lapſu ſupplicat,q̃ gaudeat de do nato:ſic nunc Zacharias,qui cum diu fleret Diabolũ poſſe,regnare mortẽ culpa hominis unius: naſci ho
✝ mines ad labores,ad gemitus,ad pericula, optare li cet ærumnoſa,moritura: nec poſſe pignora prome reri:ſtare inter acies criminum:obſideri uitiorũ ca teruis:infirmitatum quati,& quaſſari ſemper impul ſu:uidere eminus uexilla uirtutũ,ſpem legis , gratiæ libertatem,nec tñ illuc quemq̃ propriis poſſe uiribus peruenire:uelle bona,& non facere : crimina odiſſe, nec uincere:debere iam miſereri Deum:debere iam taliter ſubuenire captiuis.Põtifex ergo iſte cum Dei aures continua,& tali querela, tali lamentatione pul ſaret,Deus ſic pia,ſic iuſta poſcẽri, ex germine ipſius reſponſionis ſuæ ſumpſit,et inſtituit mirabile docu mentum:quo crederet poſſe Deum dare uitam mor tuis,ſalutem reddere deſperatis,ſi ſenectuti mortuæ ſobolem,ſi ſterilitati dediſſet filium deſperatæ: ſicut
» Euangelicus aperit ſermo:cũ dicit. Exaudita eſt de

" precatio tua:& uxor tua Eliſabet pariet tibi filiũ. Re
demptionis huius nuntium, huius ſalutis præuium:
qui Deum non ſicut tu uoce adeat, nõ gemitibus fle
ctat, nõ ad impetrandũ noſtra ille ſicut tu ſuffragia
requirat, ſed ipſe in noſtro ordine conſtitutus, & An
gelico honore fultus, Deum ſatis ab oĩbus deſidera-
tum, nec ulli unq̃ cognitum, etiam ipſis Angelis inui
ſum, manu teneat: amplectatur gremio: & iam cõſpi
cuum mundo ulnis felicibus tradat: palmis beatiſſi-
mis aſſignet humanis oculis peruidendum: Deũ co-
gnitum faciat uniuerſis: perducat Dominum ad con
ſortia ſeruulorum: miſceat reis iudicem: cenſorẽ in
ſe teſtetur noxiorum ſuſcepiſſe perſonam: ac ſic pro-
bet condemnationis humanæ ſententiã ceſſaturam,
quãdo ipſe agitur, ipſe currit per ueniã, qui reos erat
daturus ad pœnam. Vt luceat hoc myſterium pieta-
tis imenſæ, Zacharia tuus filius ſuum dominum pœ
nitentiæ demergit in baptiſma: in remiſſionẽ diluit
peccatorum: quia uoluit fons dilui, cognitor ſuſcipe
re ueniã, iudex ipſe ſuam ſubire ſententiam, ne dam
naret reos: ne uindictam proferret in noxios: aſcẽdit
crucẽ, deguſtat mortem, ſepulturam patitur, intrat
infernũ, qui puniri uoluit, ne puniret: qui amari ma-
gis uoluit, q̃ timeri. Quod ubi Zacharias fratres au-
diuit, tantum ſe meruiſſe ſuis precibus ſacramentũ,
rei ipſius conſideratione territus, ſacramenti ipſius
æſtimatione turbatus, nec ſe mereri tãtum credidit:
et Deum dubitauit ad hæc talia, & tanta deſcendere:
" hinc eſt ꝙ dicit. Vnde hoc ſciã? ego .n. ſenex ſum:
" et uxor mea ꝓceſſit in diebus ſuis. Hoc ẽ dicere: quo
modo me habere filiũ ratio non permittit humana,
ita naſci, & mori Deum maieſtas non ſinit ſempiter

nã.Cui Angelus ueniabiliter nõ credenti pœnam ſi/
gni tantũ dedit,non pſidiæ:cautelæ eſt tarde de Deo
humilia credere:de Deo tardius contumelioſa ſenti
» re:adiecit Angelus dicens. Ego ſum Gabriel. Vt ex
noie tanto,et ex merito miniſtri tanti,Pontifex pro/
» miſſionis fidẽ penſaret,et crederet qualitatem. Ego
» ſum Gabriel:qui aſto ante Deũ:et miſſus ſum loq ad
» te. Dum dicit nomen,deſignat meritum: cum ſe re
fert aſtare,ſe miſſum refert: ſeruiturẽ fatetur, ne pro
» gatiua nominis debitũ celaret obſequiũ. Ego ſum,
» inquit,Gabriel,qui aſto ante Deũ: et miſſus ſum loq
ps.146 » ad te:& hæc tibi nuntiare. Vere magnus Dñs, et ſa/
pientiæ eius non eſt numerus:infirmantem curat de
uulnere:nutantẽ de ultione cõfirmat:de ſupplicio fi/
» dei perficit argumentũ:dicendo. Et ecce eris tacẽs:
» et non poteris loqui. Vt ex te,& in te credendi regu
lam cõſequaris:et uernaculo exemplo Deũ poſſe cre
das facere quod promittit:nam cũ uult tuæ uocis or
ganum claudit:et cũ uult tui aperire oris officiũ,pro
fecto poteſt:et cũ uult fœcundam ex ſterili facere,ex
fœcũda ſterilẽ cum promittit,poteſt:cũ uult largiri
partus officia,obſequia naturæ cũ uult, præualet de/
negare.Egit ergo Angelus,ut tali documento Ponti
fex eruditus non dicat amplius,Vnde hoc ſciã? Qui
totius creaturæ indicio potuit approbare,ꝙ Deus, q
+ cælum,terram,mare,& oĩa quæ in eis ſunt,ex nihilo
legerat ſubſtitiſſe,credere debuit,ꝙ potuit ex aliquo
facere quod uult:et deſperato reddere,qđ promittit:
et qui totũ fecit ex eo quod nõ erat,ex eo qđ ẽ qcqd
» uult facere non laborat. Et erat plebs expectans Za
» chariã:et mirabantur ꝙ tardaret in tẽplo: egreſſus
» aũt Zacharias nõ poterat loqui ad illos:et cognoue/

,, rũt,inquit,ꝙ uiſionẽ uidiſſet in templo. Ille aũt erat
,, innuens illis:et permanſit mutus.Egreditur pontifex
geſtans in ore ſterilitatis indiciũ,portans in pectore
cõceptionis figurã,ut cũ mater pareret filiũ,daret fi/
lius uocẽ,tunc Verbi pater ederet ſacramẽtũ: & ante
natus daret patri ueniã,quã dilueret crimina uetuſta
populorũ:et quia qui nõ credidit tacuit,merito Pro/
pheta quia credidit,glorіatur:dicendo.Credidi,pro/ ps.115.
pter qđ locutus ſum.Fratres dat uerbũ fides:negat in
fidelitas uerbum:Si nos ergo fratres, ſicut dixi , ſan/
ctorũ lapſus erigit,firmat trepidatio beatorũ , nihil
unq̃ Deo eſſe ĩpoſſibile iudicemus: neq; inquiramus
quẽadmodum facturus ſit quod promittit, cuius uo
luiſſe,feciſſe eſt:cuius dediſſe,eſt promiſiſſe.

DE EISDEM. SERMO. XCI.

AVrũ de terra legere q nouerũt,ubi di/
uitẽ ſenſerint uenã , ibi qcqd artis eſt,
qcqd laboris impẽdũt:et nos qa in ſan
cto Zacharia cæleſtẽ nouimus latere
theſaurũ,in ipſo totũ qđ ſermonis ẽ nr̃i, qđ ur̃i audi
tus eſt occupemus:q̃tenus cõe lucrũ ſit,qđ fuerit cõi
,, labore q̃ſitũ. Fuit,inqt, in diebus Herodis regis Iu/ Luc.1.
,, dææ ſacerdos qdã noie Zacharias,ex uice Abia. Hoc
,, iã diximus. Et uxor eius de filiabus Aarõ. Sic cœpit
Euãgeliſta,ut in cõiuge ſacerdotis ſeruata ſacerdota
,, lis ſtẽmatis generoſitas mõſtrareť. Erãt,inqt,ambo
,, iuſti ante Deũ.Ambo iuſti,qa ĩ ambobus erat una iu
,, ſtitia. Ambo iuſti. Quia cõſtabat inter eos nõ de di
,, ligẽtia,ſed de ſeritate cõiugiũ. Ambo iuſti. Quia ſe
,, xu diſpares,pares meritis hẽbanť. Ambo iuſti, Quia

ut erat in duobus una caro, ſic erat in duobus unus
ſpiritus. Imitentur coniuges, ut quos coniungit affe/
„ ctio, iungat et uirtus. Erát, inquit, iuſti ambo ante
„ Deum. Ambo iuſti ante Deum: et ubi eſt illud? Nó
ps.142. iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis uiuens? Ante
homines forte quis putetur iuſtus, quia homines ut
culpas corporum norunt, ſic uitia mentis ignorát: an
te Deum uero, cui pectoris clauſtra patent, quem co
gitationum ſecreta non latent, quis innocens habet̃,
& iuſtus? eſt ne homo qui corde non peccet? nó co/
gitatione delinquat? non offendat dubitatione? nó
Num.20 lapſum trepidationis incurrat? Moyſes dubitat: Aa/
Exo.32. ron deuiat: Petrus negat: & qs iuſtus? et quõ ambo iu
Mat.26, „ ſti ante Deum? Ante Deum, ſed ſemper. Ambo
„ iuſti ante Deum. Non labore, ſed gratia: audi Apo/
Rom.3. ſtolum. Iuſtificati gratis per gratiam ipſius. et iterũ:
Ephe.2. Non ex nobis, Dei donum eſt: non ex operibus, ne qs
1.Cor.4 glorietur: et iterum. Quid habes quod nó accepiſti?
ſi aũt accepiſti, quid gloriaris, quaſi non acceperis?
Euangeliſta ergo ſic refert, non quid non habuerit,
ſed quid acceperit: non quid quæſitũ ſit, ſed quid do/
„ natum. Erant, inquit, ambo iuſti ante Deum, incedẽ
„ tes in omnibus mandatis, & iuſtificationibus Dei ſi/
„ ne querela. Incedentes dixit: ut eos oſtẽderet cucur
riſſe uirtutibus, non ſteriſſe: et ambulaſſe in uia iuſti/
tiæ, non ſediſſe: nec remanſiſſe in itinere mandatoꝝ,
„ ſed ad mandatorum plenitudinem perueniſſe. In/
„ cedentes in omnibus mandatis, et iuſtificationibus
„ Dei ſine querela. Beati, fratres, quos culpa non per/
cutit: non uulnerat crimen: ſed beatiores iſti, quos te
„ tigit nec querela. Sine querela. Si pueritia, ſi adole
ſcentia, ſi iuuentus, ſine querela extitit, ubi tota que/

rela eſt, qualis horum ſenectus? ſi tale initium, qualis finis? aſcendiſſe iuſtificationum uertices, colles mandatorum, nec in aliquo titubaſſe, eſt gratiæ ſingularis: eſt unicæ felicitatis inſigne. Et non erat, inquit, illis filius, eo quod eſſet Eliſabet ſterilis. Non dixit non erant illis filii, ſed non erat illis filius, quia ſingularis futurus erat, qui erat de talibus naſciturus: audi Dominum dicentē. Non ſurrexit maior in natis mulierum Iohanne Baptiſta. Eo quod eſſet Eliſabet ſterilis. Sterilis corpore, ſed fœcunda uirtutibus: tarda ſoboli, ſed non tarda Deo: non germini clauſa, ſed tēpori: non negata pignori, ſed ſeruata myſterio. Et ambo, inquit, proceſſerant in diebus ſuis. Proceſſerant: ſic deſcribitur ſacramentum ſenectutis, quæ nō dum decidit meritis, non ætate deficit, ſed procedit: nec ſentit detrimenta corporis, quæ ſumit augmēta uirtutis. Fratres, Eliſabet ſanctæ partus non ablatus eſt, ſed dilatus, donec tranſiret tempus carnis: paſſio corporis: coniugii neceſſitas: uoluptatis cauſa: cupiditatis ſenſus: et totum quod humanam cōfundit, grauat, onerat conſcientiam: mundabatur. n. longo tempore ſacrificii domus: ſanctitatis hoſpitium: metatus metatoris CHRISTI: Angeli domiciliū: aula Spiritus ſancti: dei templum. Neſcitis, inquit Apl's, qa templum Dei eſtis, & ſpiritus Dei habitat in uobis? Denique ubi tota corporis ſedata querela eſt, & in torū facti ſunt ſine querela, mox ſterilitas fugit: reuiuiſcit ſenectus: fides cōcipit: parit caſtitas: naſcitur maior homine; par Angelis: tuba cæli: præco CHRISTI: arcanum patris: Filii nuntius: ſignifer ſuperni regis: peccatorū uenia: Iudæorum correctio: uocatio gētium: et ut proprie dicā, legis, et gratiæ fibula: quæ diploidē

Mat. 11.

1. Cor. 3

ſũmi ſacerdotis ſctõ pr̃i iũgebat in pectore. Euãgeli/
ſta ergo uirtutes pr̃is, m r̃iſq; deſcribit, ut ex gñatorũ
tãtis meritis dignitas germinis noſceref: et probaref
maior hoie, q in ortu ſuo excedebat legẽ natiuitatis
humanæ: ſed ſi pceſſurus eſt, iã naſcaf Iohãnes, qa in
ſtat natiuitas xp̃i: ſurgat nouus lucifer, qa iubar iã ue
ri ſolis erũpit: det uocẽ pco, qa adeſt iudex: clamet tu
ba, quia uenit Rex: et qa pceſſurus eſt Deus, Angelus
iã pcedat. Verũ qa qđ ſupra hoies eſt homo referre
nõ ſufficit, uirtutes naſcẽtis Angeli Angelus iã loqua
„ tur. Dixit Angelus ad Zachariã: ne timeas Zacharia:
„ exaudita eſt depcatio tua: ecce Eliſabet uxor tua pa/
„ riet tibi filiũ: et uocabis nomẽ eius Iohãnẽ: et erit ti
„ bi gaudiũ, & exultatio: & multi in natiuitate eius gau
„ debunt: erit. n. magnus corã Dño: et uinum, & ſicerã
„ nõ bibet: et Spiritu ſancto replebitur adhuc ex utero
„ matris ſuæ: et multos filiorũ Iſrael conuertet ad Do
„ minum Deũ ipſorum: et ipſe præcedet ante illum in
„ ſpiritu, et uirtute Eliæ, ut conuertat corda patrum in
„ filios: et incredulos ad prudentiã iuſtorũ: parare Do/
„ mino plebẽ perfectã. Vacat humanus ſermo, ſilet p̃
dicatio tractatoris, quando Angelico pconio Iohan
nis profertur gloria: uirtus inſonat: laus collaudatur:
nec eſt quod illi adiiciat homo, cui Deus contulit to
„ tum. Spũ ſancto, inquit, replebif adhuc ex utero ma
„ tris ſuæ. Videtis quẽadmodũ Iohannes ante perue/
nit ad cælum, q̃ tangeret terram: ante accepit diuinũ
ſpũm, q̃ haberet humanũ: ante ſuſcepit diuina mune
ra, q̃ corporis mẽbra: ante cœpit uiuere Deo, q̃ ſibi:
immo ante uixit ille Deo, q̃ Deus uiueret illi: iuxta il
Gal, 2. lud Apl̃i. Viuo autem iam non ego, uiuit uero in me
CHRISTVS. Sexto mẽſe ſuæ m r̃is exultat in utero:

et in uterũ Virginis ueniſſe nũtiat CHRISTVM.Fer
uens nuntius, qui ante geſtiuit nũtiare,q̃ uiuere:im/
patiẽs dux,qui anteq̃ perueniret ad corpus, peruenit
ad regem:ante rapuit arma,q̃ mẽbra:ante aciem pe
tiit,q̃ lucẽ:et ut uinceret mundũ,uicit ante naturã:ip
ſe ſine uiſceribus uiſcera mřis exuſcitat : et quia tar/
dabat corpus,ſolo ſpũ implet euangelizantis officiũ.
Quid dicam? Iohannes anteq̃ CHRISTVM praece/
deret,ſe pceſſit:Patris,mřis,filii corda unus, atq; idẽ
implet Spũs ſanctus:ut uno ſanctitatis organo reſo/
net natiuitatis Dñicae cãtilena:nec mirũ fratres,ſem/
per ortus regios honorat feſtiuitas, dulcis gratificat
ſymphonia.Et nos fratres,natiuitatẽ CHRISTI glo
rificemus canticis:honoremus muneribus: qa menti
tur fidei,ſi qď facit Magus,nõ facit Chriſtianus. Mat.2.

DE EISDEM SERMO. XCII.

SEnſim nos ſermo Euãgelicus ad altio/
ra pmouet:ad ſupna prollit.Nec mirũ
fřes,ſi Eliam currus aetherius euexit ad 4.Reg.
caelũ,cũ cotidie iſta Euãgelioꝝ quadri
ga hominũ genus caeli pferat,& trãſmittat ad regnũ:
ecce iã nos ipſa fřes,de partu ſterilis ad Virginis par
tũ,& a Iohãnis ortu,ad ortũ nři fecit pximos Salua/
toris.Sed qď ſupeſt adhuc de Zacharia põtifice patiẽ
tius audiamus,ut ad cunabula nři regis regali itine/
re puenire poſſimus:q ob hoc caeleſtis quadrigae ſi/
dã cõſcẽdimus ſeſſionẽ,ut ſollicitas, & arduas cõpen
diorũ ſemitas uitaremus:ſic.n.lectũ eſt. Et factũ eſt, Luc. 1.
ut ipleti ſũt dies officii eius abiit in domũ ſuã.Ita uni
tẽplo aſtabat tribus tota:parebãt millia ſacerdotũ:pp

quod ipſa obſeruatio pontificalis officii erat diuiſa
per plurimos,diſpenſata per tempora,diſtributa per
uices,ne aut ordinem ſacerdotii multitudo confuſa
turbaret:aut alter agendo iugiter alteri debitum ne
„ garet officiũ. Poſt hæc autem cõcepit Eliſabet uxor
„ eius. Erat illis coniugii facultas,erat illis licentia do
nata generandi,quibus inerat adhuc legis adoleſcen
tia:inſtabat adhuc religionis infantia.Lex fratres il/
licita prohibuit,licita non negauit:intra donum te/
nuit,ſupra donum conferre nil potuit: naturam re/
xit,ſupra naturam hominem non erexit.Lex fidei ia
nua,gratiæ nuntia,Euangelii præuia, pædagogus re
ligionis infantiæ,remiſit in ſacerdotio legalis con/
iugii caſtitatem,ut in pontificatu gratiæ uenturam
perpetuæ uirtutis gloriam nuntiaret : ſecundũ hanc
ergo indulgentiam Eliſabet annoſitate iam mortua
ſanctum reuiuiſcit in partum:et arida , atq; exarata
rugis membra medullis uitalibus in uiſcera fœcun/
da uiridantur:ipſum quoq; tempus, ipſum quo deſie
rat reuocatur ad corpus:et uetuſtate nimia domus
uteri dilapſa in faciem nouam repente reparatur:
ſtupet ordo:deficit conſuetudo : miratur ipſa natu/
ra : et ex apparatu manſionis hoſpitis meritum , di/
gnitatiſq; honore ſcit.Verum Iohannes in generali ha
bitaculo ſatis ſe miratus eſt eſſe peregrinum , qui ſe
excluſum tempore,abdicatum natura , receptum ſe
„ in eo auctoris beneficio didicit,non parentis. Et ce
„ labat ſe menſibus quinq;,dicens : quia ſic mihi fecit
„ Dominus. Bene totum feciſſe Dominum cõfitetur,
quæ ſibi collatum per hominẽ nil uidebat. Et occul
tabat ſe menſibus quinque : quia et ſi erat diuini
muneris,ſui tamen tẽporis non erat quod habebat.

„ Celabat ſe menſibus quinq;. Erubeſcit anus fœta:ue recundatur uetula primi partus: & puerperam ſenectus abſcondit extrema, ne ſterilitatis opprobriũ riſus fœcundæ ſenectutis augeret. Quod aũt riſui ſubiaceat ſenilis, & ueterana conceptio, perſimilis huius ſterilitatis, & ætatis Sara probat: quæ ſibi cum reddi partum, donari filium, cui iam uita prope deerat Domino promittente cognoſceret, & ipſa de ſuo partu riſit: et quod riſui poſſet eſſe omnibus prægnans; et onerata canities, ipſius germinis teſtat ex nomine; dicente ſcriptura. Et uocauit nomen filii ſui Iſaac. Quod interpretari riſum docuit adiiciens. Riſũ mihi fecit Dominus. Hinc eſt ꝙ Eliſabet ſacrũ uult cela Gen. 18. Gen. 21.
„ re myſterium, dicendo. Quia ſic mihi fecit Domi-
„ nus. Vt modo conceptus fatiget uerecundia, quã diu negati partus ærumna afflixit: pater tacet ex pœna; ex uerecundia mater celat. O quanto ſilentio uox naſcitur. O quanta taciturnitate tuba ſæculis inclamatura generatur. O quod ſecretũ diuini iudicis dat præ-
„ conem. Quia ſic mihi fecit Dominus in diebus qui
„ bus reſpexit auferre opprobrium meum inter homi
„ nes. Honor coniugii, matrimonii dignitas, eſt procreatio dulcium liberorum: ſatis.n. graue eſt, & ſatis triſte, et uirginitatis carere præmio, et filiorum ſolatia nõ habere: ſuſtinere onera matrimonii: et ad fructum matrimonii nõ uenire. Hinc eſt ꝙ gaudet a ſe
„ ablatum ſterilitatis opprobrium, dicendo. Quia ſic
„ mihi fecit Dominus in diebus quibus reſpexit aufer-
„ re opprobrium meũ inter homines. Quia hoc apud homines miſerum computatur, apud Deum uero reatus nullus eſt, ubi parentis culpa nulla eſt, ſed iudicium denegantis: certe ſi hoc affert aliqua corpo-

ralis infirmitas,neceſſitas in cauſa eſt,non uoluntas. Sed iam nunc omnis ignaua carnis intelligentia ſit remota, tota corporei ſenſus abiiciatur infirmitas, et quæcunqꝫ eſt ingenii humani omnis excludatur intentió,fidei pateãt oculi,cordis reſerentur aures,mẽtis currat,et occurrat inceſſus,ut peruenire ad myſterium Virginei conceptus,ad ſacramentũ partus Virginei penetrare poſſimus:adiuuante Dño IESV xpo, qui ex ea genitus nũc in cæleſtia regna cũ Deo pr̃e, Spũ ſancto uiuit per infinita ſæcula ſæculoꝝ. Amen.

DE EA QVAE VNXIT DOMINVM VNGVENTO. SERMO.XCIII.

AD prandium,& ad Phariſæi prãdium uenisse CHRISTVM ſollicitus forſitan miretur auditor.Phariſæi domum CHRISTVS intrauit,non accepturus Iudaicos cibos, ſed diuinam miſericordiã largiturus:neqꝫ accubuit pocula ſaporata melle,floribus odorata ſũpturus, ſed pœnitẽtis lachrymas ex ipſis oculorum fontibus potaturus:Deus delinquen-
Luc.7.,, tium gemitus eſurit:ſitit lachrymas peccatorũ. Ro,, gabat,inquit,Dominum quidam Phariſæus ut man,, ducaret cum illo:et ingreſſus domũ Phariſæi diſcu,, buit:& ecce mulier q̃ erat in ciuitate peccatrix, ut co,, gnouit ꝙ accumberet Dñs in domo Phariſæi,attulit ,, alabaſtrũ unguenti:& ſtans retro ſecus pedes eius, la,, chrymis cœpit rigare pedes eius:& capillis capitis ſui ,, tergebat:& oſculabať pedes eius:& ungebat ũguẽto. Videtis qa ad Phariſæi mẽſam uenit CHRISTVS, non ut carnalibus repleretur eſcis,ſed ut in carne ne

gociũ cæleſte mõſtraret:neq; ut ꝓbaret poſita huma nitus ante ſe,ſed poſt ſe geſta diuinitus approbaret. CHRISTVM nãq; ſemper agnoſcimus p humanos actus diuinas exercuiſſe uirtutes:dũ noua,&ꝑter uſus mortaliũ cũcta eſſe q̃ ab eo ẽt corporaliter geſta ſũt cõprobantur.Phariſæus ad mãducandũ uocat xp̃m; quid ibi q̃rit mulier nõ uocata ? clauſtra domus non prorũpit extraneus:cõuiuii ſecretũ nõ p̃ſumit nõ iui tatus intrare:cibos paratos relaxãdis mẽtibus poſt la borẽ pturbare nõ audet arbiter luxurioſus:et qd ẽ ꝙ hæc mulier ignota,imo male nota, onuſta luctibus, plena lachrymis,clamoſa plãctu,neſcio ianitore,nul lo cõſcio,ipſo ignorãte paſtore,domus aditus pcur rit oẽs ? trãſit totas miniſteriorũ cateruas? ip̃m cõui uii puolat ad ſecretũ? et facit domũ lætitiæ domũ la mentationis,& plãctus? Fr̃es nõ rogata uenit illa,ſed iuſſa:intrauit exhibita,nõ p̃ſumens:ipſe ſic fecit eã ſi ſti ſibi,qui illã cæleſti ſn̄ia iuſſit abſolui. Deniq; dum Phariſæus ueſte clarus,primus ĩ ſigmate,in ipſis ocu lis xp̃i tumẽs,epulis homini,nõ Deo placiturus, feſti uus infundiť,uenit mulier,et uenit retro:qa reus ani mus poſt tergũ ſtat ad ueniã:qa per culpam nouit ſe uultus fiduciã pdidiſſe:uenit ſatiſfactura Deo,nõ ho mini placitura cũ uenit:uenit pietatis illa,nõ uolupta tis exhibitura cõuiuiũ:deniq; & pœnitẽtiæ ponit mẽ ſam:fercula cõpunctionis apponit:panẽ doloris ĩfert: potũ lachrymis tẽperat in mẽſura:et ad delicias Dei tatis totas,totã pulſat cordis ſui,et corporis ſympho niã:organi plãctibus dat clamorẽ : citharã p ſuſpiria lõga modulať:gemitus aptat in fiſtulã : et dũ pectus ipſã cõſciẽtiã arguẽs ſæpe pcutit,facit placitura Deo cymbala pſonare:dũq; tañ apportat diuinis oculis ci

,, bos,totas miſericordiæ copias ſic reportat. Ecce mu
,, lier q̄ erat ĩ ciuitate peccatrix. Exaggerat Euãgeliſta
mulieris facinus,ut accumulet indulgẽtiã largitoris.
,, In ciuitate peccatrix. Ciuitate peccauerat, qa fama
ſua famam totius tetigerat ciuitatis:ſicq; iam nõ pec
catrix ſolum,ſed ipſius ciuitatis facta fuerat ipſa pec/
catum.Hæc cognouit ꝙ niſi ab illo ſolo ciuitatis pec
catũ nõ poſſet auferri,qui ſolus mundi uenerat abo/
,, lere peccatum. Et ut cognouit quia accumberet Do
,, minus in domo Phariſæi. Non ad ſtantem,nõ ad ſe
dentem audet uenire peccatrix:Deus cum ſtat, corri
pit:cum ſedet,iudicat:proſtratis cõiacet,cum decum
,, bit. Vt cognouit ꝙ accumberet Dominus in domo
,, Phariſæi. Inclinem ad miſerandum ſupernam didi
cit maieſtatem:& ideo credidit,ꝙ eſſet ad ueniam ſi
bi promptus,qui Phariſæi uenerat tam promptus ad
,, mẽſam. Attulit alabaſtrũ unguenti. Portauit oleũ,
quia medicinã lethali uulneri a ſuperno medico per
,, quirebat. Stans retro ſecus pedes eius. Ad pedes tẽ
dit ſemper citam ueniam qui requirit.Et bene ſtans,
quia iam cadere non poteſt,qui ad pedes CHRISTI
,, meruit peruenire. Stans retro ſecus pedes eius. Vt
CHRISTI ueſtigiis innixa percurreret per uiã uitæ,
,, quæ per uiam cucurrerat mortis. Lachrymis riga/
,, bat pedes eius. En mutatur ordo rerum: pluuiã ter/
ræ cælum dat ſemper: ecce nunc rigat terra cælum:
immo ſuper cælos,& uſque ad ipſum Dominum im
ber humanarum proſilit lachrymarũ:ut iuxta Pſal/
miſtam et de aquis fletuũ cantetur illud. Et aquæ q̄
ps.148.,, ſuper cælos ſunt laudent nomen Domini. Lachry/
,, mis rigabat pedes eius. O quanta uis in lachrymis
peccatorum:rigant cælum:terrã diluunt: extinguũt
gehennam:

gehēnam:delent in omne facinus latam diuina pro/
„ mulgatione ſententiam. Et capillis capitis ſui terge
bat. Dominicos pedes lauat lachrymis: crinibus ter
git:uacat ab excuſatione paupertas,inhumanitas ue/
niam non habebit: quia in totum ſibi natura ſufficit
„ ad obſequium creatoris. Et capillis capitis ſui terge
„ bat. In peccatricis caput purgandis criminibus re/
fluebat unda,ut ſuo fonte mulier ī nouum baptiſma
„ ſuorum dilueret illuuiem peccatorum. Et capillis
„ capitis ſui tergebat. Vt iuxta Pſalmiſtam, Verticem Pſal.67.
capilli,ex quo ambulauerat in delictis ſuis,in ſancti/
„ tatem tali uerteret ſeruitute. Et oſculabatur pedes
„ eius. Præceſſerant interueniētes lachrymæ,ut oſcu/
la deuota ſequerentur:quia lachrymæ ſatiſfactionis
ſunt documentum:oſcula ſunt reconciliationis indi
„ cia. Et ungebat unguento. Mulierem ſuper caput
Domini fudiſſe oleum alio Euāgeliſta referente co/ Mat.26.
gnouimus: nō eſt ergo quod facit hæc mulier mol/
lis,& carnalis obſequii, ſed plenæ humanitatis eſt ſa
cramentum:quia in capite CHRISTI Deus eſt,in
pedibus euangelizantium pacem.Orate fratres,ut &
nos in unguine Domini cōmercamur aliquatenus
computari:& ungamur unguēto quod pedibus fun/
ditur ſaluatoris: quia ſicut oblatio eſt, cum offertur
unguentum:ita Chriſma perfectum eſt,de Domini/
cis ueſtigiis cum redundat. Cuius autem mulier iſta
typum præferat, uel q̄ magnum præfiguret arcanū,
donante Deo tunc dicemus, quando ea quæ ſunt in
ſequentibus exponentur.

DE EADEM. SERMO XCIIII.

QVoniam ſermone proximo partem primã hodiernæ percurrimus lectionis, admirati pariter ſumus quo feruore, qua fide, quali auſu, quanta obſequii nouitate, peccatrix mulier ipſius ueſtigia cõtigerit Saluatoris: modo quid Phariſæus tacens dixerit, quid CHRISTVS, cui loquuntur tacita, reſponderit, audiamus. Luc. 7. „ Videns, inquit, Phariſæus qui uocauerat eum, ait intra ſe, dicens. Hic ſi eſſet Propheta, ſciret utiq; quæ, & qualis eſt mulier quæ tangit eũ. Phariſæe quod cõſpicis non eſt ignorantia, ſed poteſtas: eſt diuini iudicii, non erroris humani. Phariſæe erras, neſcire magis potuit ſi fuiſſet Propheta: quia prophetia non eſt humani arbitrii, muneris eſt diuini: unde Propheta ſcit non quantum uult, ſed quantum dederit ille qui „ tribuit prophetiam. Hic ſi eſſet propheta, ſciret utiq; „ quæ, & qualis eſt mulier quæ tangit eum. Mulieris malæ tactus urit maleconſcium: parem polluit: ſuſpectum notat: hominem malæ uoluntatis infamat: cæterum peccatrix fit bona, fit ſancta, fit innocens, cum tetigerit ueniæ largitorẽ. Stercora cõtingunt, ſed nõ inquinãt ſolẽ: medicũ cũ tangit uulnera, putredo nõ polluit: iudicẽ quãuis tãgat reus, nõ poteſt maculare cũ ſupplicat: ſic peccator cum Dñm tangit, nõ Dñm ſordidat: ſed ipſe et peccato caret oĩ, et rapit ſubito ſanctitatẽ. Probat hoc mulier in profluuio ſanguinis cõſtituta, q̃ ut tangit fimbriã Dñi, nõ fimbriã polluit, ſed ipſa mox inquinamẽto uetuſtæ caruit paſſionis. „ Hic ſi eẽt Propheta ſciret utiq; quæ, et q̃lis ẽ mulier „ quæ tãgit eũ. Phariſæus CHRISTVM Prophetã cre

deret:ſi expoſita oculis,nota populis ſi uideret.Quid putas crediturus erit,cũ mox eũ mentis ſuæ arbitrũ, cordis ſui iudicẽ,teſtẽ cõſcientiæ ſuæ, cogitationum ſuaꝝ didicerit cognitorẽ? Putas ne uel tũc fatebitur Deũ,quẽ modo poſt uirtutes tãtas iudicat nec magi
,, ſtrũ? Hic ſi eẽt Propheta,ſciret utiq; quæ,et q̃lis eſt
,, mulier q̃ tangit eũ. Mulier habebat uulnus, ſciebat illud:et ideo taliter tanti uulneris medicũ perquire/bat: Phariſæus pfidiæ morbo ſaucius, ſupbiæ flãma febriens,p phreneſim ſe neſciebat inſanũ.Hinc eſt ꝙ xp̃s illuc primũ curã uertit,ubi ignota ſæuiebat infir mitas:ut cæleſtis medicus uno medicamine duos cu
,, raret ægrotos. Videns Phariſæus qui uocauerat eũ,
,, ait intra ſe,dicens. Cui, q̃a ĩtra ſe cogitauerat Phari ſæus,xp̃s publica uoce reſpõdit:et dũ phariſæi cordis patefecit arcanũ,ipſum ſe eſſe totius ꝓphetiæ demõ/
,, ſtrat auctorẽ. Reſpõdens,iquit,Ieſus ait.Simon ha/
,, beo tibi aliqd dicere. Tibi,cui opus eſt medicina,et neſcis q̃rere medicinã: tibi q Deũ magiſtrũ uocas,et Dei deſeris diſciplinã: ignoras q̃m magiſtro magnã facit iniuriã,q ſe diſcipulũ fatẽt eius, cuius nõ ſequit̃ inſtitutũ? nã ſicut diſcipuli ꝓbitas laus eſt magiſtri, ita magiſtri uitupatio diſcipulus neſciens diſciplinã.
,, Simon habeo tibi aliqd dicere: Rñdit,magiſter dic. Iterũ,magiſter dic,& nõ Deus dic. Iã iã Deũ ſenties,
,, quẽ uocas magiſtrũ. Duo,inq̃t,debitores erãt cuidã
,, fœneratori:unus debebat denarios q̃ngẽtos, et alius
,, quinquaginta: nõ habẽtibus illis unde redderẽt,do/
,, nauit utriſq;:q̃s ergo eũ ãplius diligit? Rñdẽs Simon
,, dixit:æſtimo ꝙ is cui plus donauit:et Dñs:recte iudi/caſti. Audiſtis quẽadmodũ cæleſtis creditor totum debitum charitate compenſat, & ad incrementũ to/

tius fœnoris amoris ſolius exigit,& requirit uſuram. Plectēdus debitor qui dilectione ſola ſuam negligit redimere cautionem. Vis ſcire homo quid Deo debeas? Quod factus es, Dei creditū eſt: ꝙ es rationis capax,Dei fœnus eſt:ꝙ diſcretionē mali, boniue poſſides,accepiſti:& ꝙ uiuendi normā acceperis per chirographum legis ſtipulanti Deo ſpopondiſſe te non potes diffiteri:ſed dum te per uitia carnis in lutū inſtar ſuis demergis,& quadrupedū more uiuens qua præditus es ratione priuaris,& in gurgite criminum boni, maliue perdita diſcretione confundis, & diuinæ legis ſubſtantiā diſſipas,mundana uoluntate captiuus,factus es glorioſi fœnoris debitor luctuoſus: cui deficientibus uirtutū lucris criminū multiplicaẽ uſura.Sed licet in hac re cecideris,licet fueris in iſta deuolutus,uide ne deſperes:homo remanſit tibi unde piiſſimo ſatiſfacias creditori: abſolui uis? ama:
1.Ioā.4. charitas cooperiet multitudinem peccatorū. Negationis crimine quid peius? & tamen Petrus amore ſolo ualuit hoc delere: probāᵗe Domino cum dicit.
Ioā.21. Petre amas me? Inter omnia dei præcepta amor ob
Mar.12. tinet principatū.Diliges Dominū Deum tuū ex toto corde tuo,& ex tota anima tua, & ex tota mēte tua, & ex tota uirtute tua. Ama ergo homo Deū,& ama totus: ut poſſis omnia ſine labore uincere peccata. Teneræ militiæ,delicati cōflictus eſt, amore ſolo de cunctis criminibus reportare uictoriā: ſicut ex ſequētibus eluceſcit. „ Conuerſus,inquit, ad mulierē,dixit „ Simoni. Quid eſt ꝙ conuerſus ad mulierē Simoni loquitur CHRISTVS? quia cū pœnitentē reſpicit, „ arguit oblatrantē. Dixit Simoni:uides hanc mulie„ rem?intraui in domū tuam,aquā pedibus meis non

dediſti:hæc aũt lachrymis rigauit pedes meos:& capillis capitis ſui terſit : oſculũ mihi non dediſti : hæc autẽ ex quo intraui nõ ceſſauit oſculari pedes meos: oleo caput meũ nõ unxiſti:hæc autẽ unguento unxit pedes meos: propterea dico tibi:dimittuntur illi peccata multa,quoniã dilexit multũ:cui autẽ minus dimittitur,minus diligit. Probatũ eſt quia dilectio delet,et abluit uniuerſa peccata. Quid eſt autẽ ꝙ dixit, Cui minus dimittitur,minus diligit? Ergo peccãdũ ſatis eſt,ut maior charitas cõparetur? Abſit. Charitas de præteritis ſubuenit,non liberat de futuris:charitas neſcit peccare cũ diligit:charitas non eſt charitas ſi delinquit:charitas Dei cuſtos eſt ſanctitatis.Fratres ſi nos eſſe peccatores nouimus, et eſſe nolumus peccatores, pedibus CHRISTI demus lachrymas: ſpargamus capillos:figamus oſcula: pietatis oleũ tota deuotione fundamus :ut dicat̃ nobis:dimittuntur uobis peccata multa, qa dilexiſtis multũ. Imitemur hanc mulierẽ,quã conſpicimus nõ ſolũ caruiſſe peccatis,ſed ad totũ ſanctitatis uerticẽ perueniſſe. Quæ ſit autẽ hæc mulier, quia hodiernus ſermo charitatis nos diſtulit,ſicut iam promiſimus,in ſequentibus Deo auctore pandemus.

DE EADEM. SERMO.XCV.

OMnia quæ a CHRISTO corporaliter geſta referunt̃,ſic ſubnixa ſunt hiſtorica ueritate,ut plena ſemp ſacramẽtis cæleſtibus approbẽtur.Et qa quod erat ĩ facie lectionis iã perſtrinximus ſermone repetito:orate ut,ſicut promiſimus, iterna

eius Spiritu Sancto reuelante pandamus. Inhonora
eſt dictio quæ Dei facta humana tantum expoſitio-
Luc. 7. „ ne depromit. Rogauit, inquit, Dominum quidam
„ Phariſæus ut manducaret cum illo. Phariſæus fra-
tres, catholicus dicitur Iudæorũ: nam & reſurrectio-
nem credit: & a Sadducæo reſurrectionẽ negãte diſ-
ſentit: hinc eſt ꝙ rogat CHRISTVM, ideſt reſur-
rectionis auctorem, ut manducet cum illo, quia qui
conuiuit CHRISTO mori neſcit: utiq; uiuit ſemper.
„ Rogabat Dominum ut manducaret cum illo. Ro-
gas Phariſæe ut manduces cum illo: crede, eſto Chri
Ioã. 6. ſtianus, & manducas ex illo. Ego ſum, inquit, panis q
de cælo deſcendi. Semper Deus maiora tribuit, ꝗ ro
gatur: nam ſe manducandum dedit, qui rogabatur
ut manducandi ſecum fiduciam largiretur: & tamen
ſic hoc dedit, ut illud quod poſtulatus eſt non nega-
Luc. 22. ret. Nõne promittit hoc & ſpõte diſcipulis ſuis? Vos
qui perſeueraſtis mecum manducabitis, & bibetis in
menſa mea in regno meo. Chriſtiane, qui ſe tibi hic
manducandum dedit, quid ſuum tibi denegare pote
rit in futurum? et qui tantum tibi uiaticum parauit
ad uictum, quid in illa tibi manſione perpetua nõ pa
rauit? Manducabitis in menſa mea in regno meo.
Audiſti Dei conuiuium: ſollicitus non ſis de qualita-
te cõuiui. Qui peruenire regis meretur ad mẽſam,
manducabit quicqd regni dominatio poſſidet, & po
teſtas: ſic qui ad conuiuium uenerit creatoris, habe-
bit in deliciis ſuis quicqd cõtinetur in creatura. Sed
„ ad cœpta redeamus. Et ingreſſus domum Phariſæi.
Quam domum? Nempe ſynagogã ingreſſus accu-
buit. In ſynagoga, fratres, tunc accubuit, quando oc-
cubuit CHRISTVS: ſed corpus ſuũ Eccleſiæ trãſ-

miſit ad menſam, ut eſſet cæleſtis caro manducatu-
ris gentibus ad ſalutem. Niſi mãducaueritis carnem Ioã.6.
filii hominis,& biberitis eius ſanguinem, non habe-
bitis uitam in uobis. Quemadmodum autem man-
ducetur caro CHRISTI, quomodo bibatur & ſan-
guis eius, norunt illi qui ſunt ſacramentis cæleſtibus
inſtituti. Et ecce, inquit, mulier quæ erat in ciuitate
» peccatrix. Quæ mulier? Eccleſia ſine dubio. In ci
» uitate peccatrix. Ciuitate qua? illa de qua dixerat
» Propheta. Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fide Iſa.1.
lis Sion. Et alibi. Vidi iniquitatem,& contradictionẽ Pſal.54.
in ciuitate:& iniquitas,& labor in medio eius, & iniu
ſtitia:& non defecit de plateis eius uſura, & dolus. In
ciuitate ergo perfidiæ ſepta muris, ſuperbiæ turribus
cõmunita, diſtincta iniquitatum plateis, obſerata cõ
tradictionum portis, depicta doli fucis, indurata ſili-
cibus uſurarum, negotiorum doloribus aggrauata,
infamata lupanaribus, id eſt idolorum templis, mu-
lier hæc, id eſt Eccleſia, grauiſſimũ trahebat reatum
ex tanta præcedentium colluuie peccatorũ: ſed ubi
audiuit ueniſſe CHRISTVM ad domum Phariſæi,
id eſt ad ſynagogam, ibi, hoc eſt ad Iudaicũ paſcha
paſſionis ſuæ myſteria tradidiſſe, aperuiſſe ſui cor-
poris,& ſanguinis ſacramẽtum, manifeſtaſſe noſtræ
redemptionis arcanum, ſcribas uelut peſſimos deſpi
ciens ianitores (Væ uobis legiſperitis qui tuliſtis Luc.11.
clauem ſcientiæ) irruptis contradictionum fori-
bus, contempto ipſo chori Phariſaici principatu,
ardens, anhelans, æſtuans, ad totum legalis conui-
uii penetrale peruenit: ibique repperit CHRI-
STVM inter amoris epulas,& dulcia pocula traditũ

Iudaicá occubuiſſe per fraudé: iuxta illud Prophetæ.
Pſal.57. Quoniá ſi inimicus exprobraſſet mihi,ſupportaſſem utiq;:& ſi is q oderat me ſuper me mala locutus fuiſſet,abſcondiſſem me utiq; ab eo : tu uero homo unanimis,dux meus,et notus meus,qui mecũ dulces capiebas cibos, in domo Domini ambulauimus cum conſenſu. Vt cognouit accubuiſſe Dominum in domo Phariſæi. Id eſt in Synagoga omni dolo,tota fraude addictũ,paſſum,cruci fixũ,& ſepultũ,tamen a feruore fidei tanta iſta nõ retardatur iniuria,ſed portat unguẽtũ:portat Chriſtiáí chriſmatis oleũ:& quia CHRISTI facié uidere nõ meruit corporalé, ſtat retro non loco,ſed tẽpore:inhæret eius ueſtigiis,ut ſequatur:& iam deſiderii plus,quá conſcientiæ lachrymas fundit:ut qué abeunté uidere nõ meruit, mereatur uidere redeunté. Lachrymas ergo ad pedes Domini profluo amore perfundit,dũ pedes euágelizantiũ regnũ eius bonorũ operũ manibus tenet: lauat lachrymis charitatis:confeſſionis labiis oſculatur:& totum miſericordiæ profundit unguentũ:donec cõuerſus ad eá,quid eſt conuerſus? hoc eſt reuerſus, dicat Simoni:dicat Phariſæis:dicat negãtibus:dicat populo Iudæorũ.Intraui domũ ueſtrã:aquá pedibus meis non dediſtis. Et hæc quádo dicet? quãdo uenerit in
Mat.25. maieſtate patris ſui : & ſegregabit iuſtos ab iniuſtis: quaſi paſtor qui ſegregat oues ab hædis:& dicet. Eſuriui:& non dediſtis mihi potum : hoſpes fui,et nõ ſuſcepiſtis me.Hoc eſt dicere, aquam pedibus meis nõ dediſtis : hæc autem dum meorũ pedes lauat, pedes ungit, pedes oſculatur, fecit ſeruis quod uos Domino non feciſtis : fecit pedibus, quod capiti uos nega-

ſtis : impendit minimis,quod uos ueſtro denegaſtis auctori. Tunc dicet ad Eccleſiam. Dimittuntur tibi peccata multa,quia dilexiſti multũ.Quia tunc erit remiſſio peccatorũ,quãdo tolletur materia tota peccãdi:quãdo corruptio induet incorruptionem : quãdo mortalitas ĩmortalitatem cõſequetur:quãdo peccati caro caro totius efficietur ſanctitatis:quãdo terrena ſeruitus cæleſti dominatione mutabitur: quando militia humana diuinum promouebitur ad regnũ. Orate fratres, ut et nos in parte Eccleſiæ cõſtituti ad ea quæ numerauimus peruenire mereamur : auctore ipſo CHRISTO cui eſt honor, et gloria una cum Spiritu ſancto in ſæcula ſæculorum: Amen.

DE PARABOLA ZIZANIORVM. SERMO. XCVI.

SI dicta,uel facta CHRISTI paſſim carnalibus ſenſibus ſubiicerẽtur, torpeſceret animus:mens uacaret: dormiret ingeniũ:cor tabeſceret: extigueret̃ qcqd humani uigoris eſt,et caloris. Propo Mat.13.
ſuit,inqt,illis parabolã. Sicut in lapide friget ignis, latet ignis in ferro,ipſe tñ ignis ferri,ac lapidis colliſione flãmatur:ſic obſcurũ uerbũ uerbi,ac ſenſus collatione reſplendet.Certe ſi myſtica nõ eſſent,iter ĩfidelẽ fideleq;,inter impiũ atq; piũ,diſcretio nõ maneret:et eſſet deuotus,ſicut contumax:iners,ſicut qui laborat:peruigil,ut ille qui dormit:nunc uero cũ petit anima,mẽs pulſat,q̃rit ſenſus,ſperat pietas,fides exigit,meret̃ intentio,apparet et ſudantis fructus,et pœna deſidis,et iuſtitia largitoris ſimul:quia plus acce-

pta ſapiunt,q̃ poſſeſſa:inuéta magis,q̃ ſubiecta delec
tant.Hinc eſt ꝙ doctriná ſuá CHRISTVS parabolis
uelat:tegit figuris:ſacramentis operit:reddit obſcu/
„ rá myſteriis. Propoſuit, iquit, illis parabolá. Illis:
hoc eſt nó ſuis,ſed extraneis:inimicis utiq;,non ami/
cis:ſpectátibus ad calumniá,nó audiétibus ad ſaluté.
„ Ideo in parabolis,inquit,loquor eis:quia uidétes nó
„ uident:et audientes nó audiunt,neq; itelligunt.Qua/
re?quia qui calúniatur p̃terita,uidere p̃ſentia nó me
retur: neq; dignus eſt agnoſcere gratiá, qui legé ne
Luc.ii. cognoſceret abſcódit. Væ uobis,inquit, legiſperitis,
quia tuliſtis claué ſcientiæ:ipſi nó itroiſtis: et eos qui
„ introibant prohibuiſtis. Propoſuit,inquit, illis para
„ bolá dicens.Simile eſt regnú cæloꝝ homini. Et qd
offendit CHRISTVS, ſi in ſimilitudiné hominú fa/
ctus eſt,ut pereunti humano generi ſubueniret? Scá
dalizat Dñs,ſi,ut manumittat ſeruos,inueniatur í ha
bitu ſeruituris? quádo quicqd eſt maieſtatis futuræ,
quicquid aduentus,et regni,ecce homini cóparatur.
„ Simile eſt, inquit, regnú cæloꝝ homini qui ſemina/
„ uit bonú ſemen in agro ſuo: cú auté dormirent ho/
„ mines,uenit inimicus eius, et ſupſeminauit zizania
„ in medio tritici:et abiit. Audiſtis quéadmodú ſator
múdi reꝝ principia bona ſeuit:nec ullú malú ab ori
ginis proceſſit auctore: ab inimico ſuperſeminatum
eſt malú:malú non eſt a rerú parente procreatú. Et
Gen.i. uidit Deus,iquit,oía q̃cunq; fecit,et ecce bona ualde.
Bona,et ualde bona: nam qué Deus faciens uocauit
mundú,inficiens reddidit inimicus immundú:et ho
miné qué Deus í paradiſo deliciarú collocauit ad ui
tam,inimicus in hac laboris uita detraxit ad morté:
& affectum quem carni Deus inſeruit per naturam,

inimicus in parricidium per inuidiam commutauit. „
Cain probat hoc qui primus germano ſanguine ter Gen.4.
ram tinxit:& i exitium fraternum mortis dignus ex-
titit dedicator:ſic ex diſcordia nata mors ſemper hu
manam ſcindit,& ſeparat charitatem.Et quia longũ
eſt ire per ſingula, uel paucis aperire compellimur, „
inimicus qualiter bonis mala,uirtutibus uitia,uitali- „
bus mortalia, noſtram ſemper ſuperſeuerit ad rui- „
nam.Nonne ex uno homine Deus omnem repleuit
terram? et ſemine ex uno pius ſator totũ genus ho-
minum tantam multiplicauit ad meſſem? ſed ini-
micus mox homines in unum redegit omnes: & ſu-
perſeminando mala quod bene ſatum fuerat dele-
uit diluuio,non rigauit. Sic legem diuinis, & ueraci-
bus ſatam præceptis, humanis, & mẽdacibus fucauit
inuentis:ut de ſacerdote fieret perſecutor:de docto-
re deprauator exiſteret:de defenſore legis redderε-
tur inimicus. Sic creaturas ad agnitionem conditas
creatoris ut neſciretur Deus Deos eſſe mentitus eſt.
Hinc ſapientes ſæculi fecit ſtultos:ſpeculatores mũdi
docuit nihil uidere: profeſſores ſcientiæ fecit ſcien-
tiam non habere:inquiſitores rerum omnium dimi
ſit ignaros. Sic Euangelicam ſegetem ſatam cæleſti
ſemine hæretica zizania ſuperſeminando confudit
inimicus: ut manipulos fidei gehennæ faſciculos fa-
ceret,ne triticũ fieret cæleſtiũ horreorũ. Et quid plu
ra? poſteaq̃ eſt ipſe in dæmonẽ cõuerſus ex Angelo,
ne qua creatura i ſuo ſtatu cõſiſteret, arte,dolis,ma-
chinis,fraude contendit.Sed iã pñtis parabolæ uerba
„ pandamus. Simile eſt regnũ cælorũ homini. Cui?
„ utiq; CHRISTO. Qui ſeminauit bonũ ſemẽ. Quia
in ipſo rerum ſemine neſcit malũ cõditio creatoris.

„ In agro ſuo. Hoc eſt i mūdo:dicēte ipſo Dño. A ger
„ hic mūdus eſt. Cū aūt dormirēt hoīes. Id eſt ſancti
patres, Patriarchæ, Prophetæ, Apoſtoli, Martyres, in
ſopore mortis tēporaliter dormientes, quia ſanctoꝝ
mors ſomnus eſt: peccatoꝝ uero mors eſt, quia in in
„ ferno pœnæ uiuunt: uitæ pereūt peccatores. Veniēs
„ inimicus eius. Id eſt diabolus. Supſeminauit ziza/
„ nia. Superſeminauit, nō ſeminauit. Præcedunt crea
toris bona, mala diaboli poſt ſequunť: ut malū quod
„ eſt ex diabolo ſit accidens, non natura. Superſemi/
„ nauit zizania in medio tritici. Quia diabolus hære/
ſes īter fideles, inter ſanctos peccatū, inter pacificos
lites, inter ſimplices dolos, inter innocentes nequitiā
gratis ſerere conſueuit: nō ut acquirat zizania, ſed ut
triticū perdat: nec ut reos capiat, ſed ut adimat inno/
centes. Hoſtis plus ducē, ꝙ militem petit: nec obſidet
mortuos, ſed impugnat uiuentes: ſic diabolus nō pec
catores quærit capere quos poſſidet ſubiugatos, ſed
„ ut iuſtos capiat ſic laborat. Superſeminauit zizania
„ in medio tritici: & abiit. Quia diabolus impellit quī
dē uiribus ad ruinā, ſed poſtea ꝙ ꝓſtrauerit derelin/
quit: diabolus nō quærit hominē, ſed hominis interi
tum q̄rit. Frēs ille malis noſtris gaudet: ſurgit ruinis
noſtris: nr̄is uulneribus conualeſcit: noſtrū ſanguinē
ſitit: nr̄a ſaturať ex carne: noſtris uiuit ex mortibus.
Diabolus hominē non uult habere, ſed perdere: qua
reᵉ quia ad cælū unde ille cecidit, nō uult, nō fert, nō
patitur hominē peruenire. Et quia nos ſermo trahit
longius hodie, reliqua differamus: ut & cōem releue
mus laborē, & quæ dicēda ſunt plenius exequamur.
Deus autem noſter et mihi dicendi gratiam, et uo/
bis audiendi deſiderium donare dignetur.

DE EADEM. SERMO. XCVII.

QVia feſtinus antehac ſermo ut cõmu/
nem tẽperaret laborem, ad totũ para
bolæ prætereũtis nõ ualuit peruenire
ſecretũ:nunc reliqua Domino reuelã/
„ te pandamus. Propoſuit, inquit, illis Mat. 13.
„ parabolã,dicens.Simile eſt regnũ cælorũ homini,q
„ ſeminauit bonũ ſemen in agro ſuo:cum autem dor
„ mirent homines, uenit inimicus eius: & ſuperſemi/
„ nauit zizania ĩ medio tritici:& abiit. Cum autẽ dor
mirent homines:inſidiator in noctibus latitat:in die
bus uigilantes fugit:appetit dormientes: fortis con/
flictum petit:prouocat palã ſpectantibus omnibus:&
corã populis uult habere uictoriã:maximæ infirmi/
„ tatis indiciũ eſt dormientinus irruiſſe. Cũ autẽ dor
„ mirent homines,uenit inimicus eius. Malus nũq̃ nõ
ſtultus:quid hic egit inimicus? eſto quod dormierit
ſerui, nũquid & dñs dormiebat? eſto ꝙ oculos ſer/
uorum ſopor clauſerit poſt laborem, nunquid & do
minantis oculos ulla uicerat laſſitudo? inimice, lu/
cis refuga,uigilaſti,laboraſti,ſed non latuiſti:nã dor
mientibus ſeruis Dñs ipſe te uidet:deſertor cæli præ
ueniſti,feciſti,ſed non profeciſti:Deo perire non po
teſt quod ipſe cuſtodit: fraudis auctor in Dñm nõ cõ
mittis,ſed in ſeruos, dum facis ut negligẽtiæ illorũ
quod tuæ fraudis eſt aſcribatur. Ille ille te uidet,qui
totius & fraudis teſtis eſt,& laboris.Manent ergo la/
boris ſui fructus benefacientẽ:manẽt & nequitiæ ſuæ
pœnæ fraudantẽ:illi triticũ ad horreum cæleſte por
tabunt,tu tibi zizaniorũ tuorum portabis faſciculos
„ ad gehẽnam. Cum autẽ dormirent homines,uenit

„ inimicus eius, & ſuperſeminauit zizania. Vt quid? ut periret Dñica meſſis:& hoc ad lucrũ quid pertinebat inimici? niſi ꝙ inuidiæ ſpiritus hominũ damnũ ſuũ cõputat lucrum:& quod perierit hominibus, hoc ſe æſtimat acquiſiſſe? ſed diabolus hoc ideo, ut diximus, tenebris celantibus eſt molitus, ut adulteratæ meſſis noxa redũdaret ad ſeruos:& hinc pœnã ſumerent, unde ſperauerant palmã. Deniq; uigilantes ſerui præ timore iſta cur euenerint expaueſcunt: hoc metuentes, ne zizaniorũ germina ad illorũ redirent offenſam, quorũ conſcientia præter iactum boni ſeminis nil habebat: hinc eſt ꝙ auditũ ſui Dñi præuenerunt, ne ſecuri de inocentia, reatum de ſilentio ſuſtinerent: cum uocatur innocens ad reatũ, dum purgari æſtuat, urget, & ſtimulat cognitorem. Cum autẽ
„ creuiſſet herba, & fructum feciſſet, tunc, inquit, appar
„ uerunt & zizania. Quod latet ĩ herba, manifeſtatur in ſpica:& quod celatur in gramine, aperitur in fructu: ſic quos credentes putamus pares, fide diſpares inuenimus: ſic iudicii prodit meſſis, quod Eccleſiæ

Mat. 7. germen occultat: iuxta illud dictum Dominicũ. Ex fructibus eorum cognoſcetis eos. Flores multi multitudinem fructuum pollicentur, ſed examinati uentorum flabris ad fructum pauciſſimi perſeuerant: ſic credentes in CHRISTO multi Eccleſiæ uidentur in pace: ubi autẽ perſecutionis procella perflauerit, pauci martyrii reperiuntur in fructu: ſed Euphemia ſancta plus ſoluit in fructu, q̃ promiſit in flore: quæ manente uirginitatis flore, copioſum martyrii peruenit
„ ad fructum. Acceſſerunt, inquit, ſerui patris fami-
„ lias dicentes ei. Acceſſerunt, fratres, mente, non corpore: non loco, ſed fide: dixerunt nõ clamore uocis,

„ ſed cordis tacito cum dolore. Domine nonne bo/
„ num ſemen ſeminaſti in agro tuo? Seminaſti, non
ſeminauimus: nos quod per te facimus, tibi ſemper
noſtro aſſignamus auctori:& tu in iis, quæ nobis fa/
cięda præcipis, ipſe operator aſſiſtis: ergo ſi nos ope/
ris tui facis eſſe pro tua dignatione conſortes, nō no
bis ſolis quod zizania naſcuntur aſcribas: Domine,
aut tecum nos munit innocentia: aut nobiſcū te rea/
tus attingit: nos noſtro operi non potuimus inuide/
re: magnis ſudoribus offenſam nō potuimus nos pa/
rare: tu quod uis, unde uis, quando uis, habes: nos præ
ter tuam gratiam nil habemus: per quam ſtamus: ui
uimus: mouemur: & ſumus: & ſine qua iacemus: defi/ Act. 17.
cimus: & perimus; ergo nos hæc nobis ſic laboraui/
mus ut perirent? Sed quis hoc fecerit, qui ſolus non ps. 120.
dormis nobis dormientibus tu uidiſti: & ſi tu uidiſti
iuſte iudex (factum quis ſcit? ille qui uigilat, nō ille
qui dormit) ergo tu prode eum, ut nos quos ſic an/
„ xios conſpicis, facias ſic ſecuros. Ait Dominus: ini/
„ micus homo hoc fecit. Inimicus homo hoc fecit: &
tu quare hoc cum uideres Domine permiſiſti? qua/
re? quia timere fraudes non poteſt, cui nil poteſt de
perire: & quia plus eſt myſtica diſcernere, q̄ prohibe
re myſteriū: maius eſt reparare perdita, q̄ illæſa re/
ſeruare: ſimul quia oportet zizania eſſe, ut qui pro/ i. Cor. ii.
„ bati ſunt manifeſti fiant. Serui autem dixerunt ei.
„ Vis imus: & colligimus zizania? Sic deuoti ſerui in/
defeſſum promittunt laborem: nec patiuntur Do/
minicæ meſſis uidere uel tēporaliter fœditatem: ſed
Dominus quem tēpora nō fatigant, et quando uult
poteſt abolere ſuæ meſſis iniuriam, uetat dicendo.
„ Non. Et quare prohibuerit mox reuelat. Ne forte

„ colligentes zizania, eradicetis ſimul cũ eis & triticũ. Sic imperiti erãt cultores, ſic operis neſcii, ſic diſcre/tionis ſcientiã non habentes, ut euellẽtes zizania era/dicarent & triticũ? ubi ſunt prophetæ per Dei ſpiri/
Mat. 16. tum prophetantes? ubi Petrus cui pater reuelat? ubi
Gal. 2. Paulus in quo operatur, & loquitur CHRISTVS? ubi
2. cor. 13 oẽs Sancti, plane ſancti, ſed ſerui, tantũ ſcientes, quan tum ſingulis ſcientiarũ largitor indulſit? Sed dicis: hic occultũ nil erat, nil erat ibi occultũ, quãdo aliud uidebatur in ſpecie, aliud habebatur ĩ flore: & quod hodie erat zizania, cras ĩ triticũ uertebatur: ſic hodie habetur hæreticus, qui craſtina fit fidelis: & qui ad p̃/ſens peccator cernitur, ad futurũ iuſtus aſſiſtit. Hinc eſt etiã quod auctor utraq; referebat ad meſſem, id eſt uſq; ad iudiciũ diuinæ patiẽtiæ ſuæ, & noſtræ pœ/nitẽtiæ tẽpus, ut qui ſe de malo cõmutarit ad bonũ, Dominicũ deputetur ĩ triticũ cæleſtibus horreis ag/gregandus: qui ſe de fideli fecerit infidelem, gehẽnæ deputetur incendio. Et quid plura? ſi zizaniis nõ Dei patientia ſubueniret, nec Matthæũ de publicano Euã geliſtam, nec Paulũ de perſecutore Apoſtolũ Eccle/ſia poſſideret. Deniq; Ananias eradicare triticũ tunc
Act. 9. quærebat, quãdo ad Saulum miſſus de Paulo talia q̃/rebatur: Dñe quãta mala fecit ſanctis tuis: hoc eſt, era dica zizania: quid ad lupum ouis? quid ad contuma cem deuotus? quid ad perſecutorẽ talis prædicator miſſus? ſed cũ Ananias uideret Saulũ, Paulũ Domi/nus tunc uidebat: cum Ananias perſecutorẽ diceret, tũc Dñs prædicatorẽ ſciebat: & cum ille eum zizania iudicaret inferni, CHRISTVS eum uas electionis, triticum in cæleſti horreo iam ponebat. Vade, ĩquit, quia uas electionis eſt mihi. Deſit fortaſſe quippiã.

De parabola

DE PARABOLA GRANI SINAPIS. SERMO.XCVIII.

AVdiſtis hodie fratres quemadmodũ grano ſinapis tota regni cæleſtis com parata eſt magnitudo:et quid ẽ ꝗ po teſtatem tãtam,ſic parua,ſic minima, immo minimorum minima ſimilitu „ do concludit? ſic enim ait Dominus. Cui eſt ſimile Luc.13. „ regnum Dei? et cui ſimile æſtimabo illud? Cum di cit,Cui eſt ſimile? quaſi quærentis indicat, et produ cit affectum:et ille ſolus uerbum,ſcientiæ fons,dicen di flumen,qui omnium corda rigat,ſenſus aperit, in genium dilatat,in inuenienda ſimiludine nunc labo „ rat? ſed quid inuenerit audiamus. Simile eſt, inqt, „ regnum cælorum grano Sinapis. Quærens in cæ lo,& in terra,nil inuenit niſi granum Sinapis,in quo potentiam totam ſupernæ dominationis includat? & illud regnũ ſingularitate potens, æternitate felix, diuinitate fulgens,diffuſum toto cælo, tota terra di latatum,in grani ſinapis coarctat, et concludit angu „ ſtias? Simile eſt regnum cælorum grano ſinapis. Spes iſta eſt credẽtium tota? expectatio iſta eſt fide lium ſumma? iſta eſt felicitas uirginum longis con tinentiæ laboribus comparata? iſta eſt gloria mar tyrum totius effuſione ſanguinis conquiſita?hoc eſt quod nec oculus uidit:nec auris audiuit: nec in cor 1.Cor.2 hominis aſcendit? hoc eſt quod ineffabili ſacramen to diligentibus Deum promittit Apoſtolus eſſe præ paratum? Fratres non facile Dominicis moueamur in dictis:nam ſi infirmum Dei fortius ẽ hominibus, 1.Cor.1 et ſtultum Dei ſapiẽtius eſt hominibus,hoc minimũ

Dei tota magnitudine mundi magnificentius inue/nitur,ſi modo hoc granum ſinapis nos ſic noſtris ſeminemus in mentibus,ut intelligentiæ magnam nobis in arborem creſcat:et ſenſus altitudine tota leuetur ad cælum:ac totos ſcientiarum diffundatur in ramos:atq; ita ora noſtra feruētia uiuido fructus ſui ſapore ſuccendat:et ita igne ſeminis ſui toto nobis ar/deat,& flāmetur in pectore : atq; noſtræ ignorantiæ totum nobis auferat ſua deguſtatione faſtidium: Si
» mile eſt regnum cælorum grano ſinapis, quod acce
» ptum homo miſit in hortum ſuum:et creuit:et factū
» eſt in arborem magnam:et uolucres cæli requieue/
» rūt in ramis eius. Grani ſinapis,ſicut dicit,inſtar eſt regnum Dei,quod de ſupernis affertur uerbo:ſuſcipitur auditu:fide ſeritur:credulitate radicatur: ſpe cre/ſcit:confeſſione diffunditur:uirtute tenditur,& dilatatur in ramos:ad quos uocat aues cæli, ideſt ſpiritua/les ſenſus,atq; in ipſis eas quieta ſuſcipit māſione. Veniat hæreticus,ueniat,quia redeūtibus Eccleſiæ ſem/per pateſcit ingreſſus:ueniat,audiat,& pietati Domi/nicæ iam deſinat oblatrare:ſi cæleſtis regni maieſtas omnis ad grani ſinapis ſimilitudinem uenit, qd quæritur,q Deus ad hominem,dominus ſerui deſcendit in formam? ſic.n.uenit hæretice,ut tibi totum per fidem creſceret,cui iam totum defecerat per naturā.
» Simile eſt regnum cælorum grano Sinapis. Sed Sinapis reuertamur ad granum: ſic tota regni ſumma manet,et conſiſtit in regno cælorum: CHRISTVS eſt regnum cælorum,qui uelut granum Sinapis in hortum Virginei corporis miſſus, orbe toto crucis in arborem creuit,ac tantum dedit fructus ſui ſapo/rem cum teritur paſſione,ut quicquid eſt uitale ſuo

ſaporaret,et condiret attactu:nam ſicut in integri/
tate grani ſinapis,ſinapis uirtus habetur occulta, ap/
paret uero uirtus eius uehementiſſime ſi teratur: ita
CHRISTVS corpore teri uoluit, qui ſuam no/
luit latere uirtutem:et nos fratres teramus iſtud gra
num ſinapis,ut eius uim in hac ſimilitudine ſentia/
mus. CHRISTVS rex,quia tota ipſe eſt origo re
gnandi: CHRISTVS regnum,quia in ipſo eſt re
gni ſui tota maieſtas: CHRISTVS homo, quia
totus homo reparatur in CHRISTO: CHRI/
STVS granum ſinapis,unde magnitudo tota Dei,
tota hominis exiguitate minoratur: et quid plura?
omnia ipſe factus eſt, ut in ſe repararet omnes.
CHRISTVS homo accepit granum ſinapis,hoc
eſt regnum Dei accepit homo CHRISTVS,
quod habuit ſemper Deus CHRISTVS: miſit in
hortum ſuum ſponſam: huius horti ſæpe meminit
in Canticis Canticorum dicendo. Hortus clauſus: Cant.4.
hortus eſt Euangelii uomere orbe toto diffuſa cul/
tura:clauſus ſtimulis diſciplinæ: ab omni peſſimo
gramine Apoſtolico labore purgatus:fidelium plan
tariis, liliis Virginum, roſis Martyrum, Confeſſo/
rum uiriditate amœnus: flagrans floribus ſempi/
ternis:hoc itaque granum ſinapis in hortũ ſuũ miſit
CHRISTVS,ideſt promiſſione regni ſui, quod
radicatum eſt in Patriarchis: natum eſt in Prophe/
tis:creuit in Apoſtolis:in Eccleſia fecit arborem ma
gnam: multiplices dedit in donationibus ramos,
quos enumerat Apoſtolus, dicendo. Alii datus eſt i.Cor.12
ſermo ſapientiæ:alii uerbum ſcientiæ:alii cura ſani/
tatum:alii operatio uirtutum:alii prophetia: alii di/
ſcretio ſpiritũ:alii genera linguarũ. Audiſtis fratres

iſtud granum ſinapis in arborem quam prorupit:au
diſtis quas fundauit radices:audiſtis quales, quãtoſq;
ſe iam diffuderit,& ſecauerit in ramos:in quibus cæ/
li,non aeris aues,in pennis ſapientiæ, et prudẽtiæ uo
latu,fidei ſecuritate requieſcant:et tu audi, ſi uis ter/
renas beſtias non timere,ſi uis euitare aues rapaces,
uoraces uultures,hoc eſt aues aerias,quæ ſunt oẽs ne
quitiæ ſpirituales,eleuare a terra:terrena deſere : ſu/
Pſal.67. me alas columbæ propheticæ deargentatas:ſume pẽ
nas diuini ſolis fulgore radiatas:euola in ſpecie auri:
ut in tantis,& talibus ramis iam nullis laqueis atten/
tanda requieſcas ſemper,et de uolatu tali ualida , &
de tanta manſione ſecura . De ſimilitudine ſequenti
ſequenti uerbo,Dño docente,declarabimus.

DE PARABOLA FERMENTI.
SERMO.XCIX.

BEne cucurrit hodiernæ ſeries lectio/
nis,ut Euangelica mulier , mater no/
ſtra acciperet a Domino fermentum,
per quod nobis hodie hoc templũ tã/
tam ſanctitatis erigeretur, & ſurgeret
Luc.13 „ in maſſam:ſic.n.cœpit Dominus. Cui ſimile æſtima
„ bo regnum dei? ſimile eſt fermẽto,quod acceptum
„ mulier abſcondit in farinæ mẽſuris tribus,donec fer
„ mentatum eſt totum. Bonus Dominus,amator ſuo
rũ CHRISTVS,regni ſui ſimilitudines iterat,uariat
comparationes,quas non de occulto ſumit , non ca/
ptat de cæleſtibus,ſed,pfert de cotidiano uſu,de com
muni conuerſatione proponit , ut ad omne genus
hominum perueniat, quod eſt omnibus profuturũ:

iuxta illud Prophetæ: Audite hæc omnes gentes: au/ Pſal.48.
ribus percipite omnes qui habitatis orbem: quiq; ter
rigenæ , & filii hominum , ſimul diues , et pau/
per. Si quid de Diuinitatis occulto, ſi quid de ſecreto
regali, ſi quid de penetralibus diuitũ afferret in me/
dium, hoc neſciret pauper: non caperet mediocritas:
notum ſimplicitas non haberet: nunc uero loquitur
nota diuiti: uſitata pauperi: omnibus uitæ ipſius ne/
ceſſitate uernacula, quia homo in dei uocatione quæ
ritur, non diſcernitur in eius uocatione perſona : ſed
» lectam ſimilitudinem replicemus. Cui ſimile, inqt,
» æſtimabo regnum Dei? Sic dicendo appendit ani/
mos auditorum, et attonitos reddit ſtupore toto, qd
regno Dei, quid imperio diuino ualeat comparari:
atq; illis mente per multa, & magna peruagantibus,
cæli Dominus in hoſpitio pauperis, in manu panicoc
tariæ mulieris regni ſui inuenit, & format exem/
» plum, dicendo. Simile eſt fermento, quod acceptũ
» mulier abſcondit in farinæ menſuris tribus, donec
» fermentatum eſt totum. Ante regnum ſuum gra/
no Sinapis comparabat, nunc illud efficit ſimile fer/
mento: ante Sinapis granum memorat accepiſſe ui/
rum, mulierem nunc aſſerit accepiſſe fermentum: di
cit ante exiguum ſemen uirum ſeuiſſe in magnæ ar
boris incrementum, mulierem modo fermentum
breue ad profectum totius maſſæ abſcondiſſe mani
feſtat: uere, ſicut dixit Apoſtolus Paulus, Neq; uir ſi/ 1.Cor.ii
ne muliere, neq; mulier ſine uiro in Domino. Ad
unum regnum diuerſum ſexũ uaria ſimilitudo per/
ducit: neq; uirum ſeparat a muliere uocatio Chriſtia
na, quos Deus coniungit: natura ſociat: & mira ſimi/
litudine ſimiles reddit habitus: forma componit: et

facit Deus, ut ſit homo unus, duo: duo, unus: alter, ipſe homo in copula coniugali: ne ſit aut ſingularitas deſtituta, aut confuſa coniunctio. Sed quare has ſimilitudines regni ſui Dominus per uirum producit, et fœminam? quare maieſtatem tantam tam uilibus, tam diſparibus formar exemplis? Fratres pretioſum latet in hac uilitate myſterium, dicente Apoſtolo:
Eph. 5. Myſterium hoc magnũ eſt: ego autẽ dico in CHRISTO, & in Eccleſia: comparationibus iſtis humani generis negotium geritur principale: per uirum, et mulierem mundi cauſa ſæpius tractata finitur. Adã
Gen. 3. primus homo, mulier prima Eua ab arbore ſcientiæ boni, & mali, ad Euangelici ſinapis arborem deducuntur, ut oculos quos illecebroſa arbor aperiendo clauſerat, Sinapis arbor grani ſui collyrio, et acritudine ipſa dum claudit, aperiret: ut ora quæ uenenoſæ arboris guſtus infecerat, ſalutaris arbor flammeo guſtus ſui ſapore ſanaret: et iſta arbor igneo paſtu ſuo conſcientiam toto cõuerſationis ſuæ ardore ſuccenderet, quam frigidam illa toto iam rigore perfecerat. Neq; hic iam uel alget, uel confunditur nuditas, ubi hominem totum tegit uenia: fidei facit calere ueſtitus: ſed hoc per granum ſinapis quod acceperat uir, confertur fœminæ. Quid uero per fermentũ, quod accepit mulier conferatur homini, ſollicitius
„ perſcrutemur. Simile eſt, inquit, regnum Dei fer
„ mento, quod acceptum mulier abſcondit in farinæ
„ menſuris tribus. Res de uſu geritur: uir in agro ſinapis arborem ſerit, domi mulier fermentum procurat, et panes præparat alimoniæ, quia uirum foris expectat labor: intus mulierem domeſtica cura con
Gen. 18. ſtringit: hinc eſt ꝙ Sara ſterilis, & anus ex iſta præpa

tatione fermenti,& ex tribus menſuris,tres ſubcine/ritios panes,Dominicæ hoſpitalitati offert, myſtico et apponit obſequio,ut ſterilitas mundi tota ſenectute concluſa,in menſuris tribus, hoc eſt in æqualitate Patris,et Filii,et Spiritus ſancti, fermentum fidei collocaret:et Domino ſuo tres panes poneret confeſſione Trinitatis: atque pro munere hoc totum Chriſtiani germinis fœcũdaretur ad prolẽ: ſed ad propoſita redeamus.Mulier accepit a Deo fermentum fidei,quæ acceperat a diabolo perfidiæ fermentum:abſcondit in menſuris tribus, hoc eſt in tribus hominum temporibus:quod eſt ab Adam uſque ad Noe:a Noe uſq; ad Moyſen: a Moyſe uſq; ad CHRISTVM: ut mulier quæ corruperat fermento mortis in Adam totam maſſam generis humani, fermento reſurrectionis totam carnis noſtræ maſſam redintegraret in CHRISTO: ut mulier quæ cõfecerat panẽ gemitus,& ſudoris,panem uitæ coqueret, & ſalutis: & eſſet omnium uiuentium mater uera per CHRISTVM,quæ erat in Adam mater omnium mortuorum.Ob hoc namq; CHRISTVS naſci uoluit, ut ſicut per Euã uenit ad oẽs mors,ita per MARIAM rediret omnibus uita:quæ MARIA huius fermenti implet typum,ſimilitudinem præfert, cõſignat figurã, dum de ſupernis ſuſcipit fermentum Verbi:et humanam carnẽ in aluo Virginis,immo in alueo Virginis cæleſtem totam conſperſit in maſſam:ſed quid allegorici ſenſus in hac ſimilitudine maneat iam prodamus.Mulier quæ accepit fermentum Eccleſia eſt:fermentũ qđ accepit,cæleſtis doctrinæ eſt ſacramentũ: menſuræ tres in quibus perhibetur abſcondiſſe fermentum,lex,Prophetæ,Euangelia, ubi diuinus ſen/

ſus myſtico abſconditur,et celatur in Verbo, ut fide
lem non lateat,lateat infidelem.Quod autem dixit:
„ Donec fermētatum eſt totum. Illud eſt quod Apo
i.Cor.i3 ſtolus dicit.Ex parte ſcimus,et ex parte ꝓphetamus:
cum autem uenerit quod perfectum eſt, ceſſabunt
quæ ex parte ſunt.In conſparſione ſcientia nunc di/
uina eſt:aſpergit ſenſus:leuat corda:incrementat in/
genia:et doctrinarum more ad ſapientiæ cæleſtis di
latat,ſuſcitat,diffundit augmentum:fermentaſ totū
qñ adueniente CHRISTO. Deeſt finis.

DE SYROPHOENISSA, SIVE CA/ NANAEA. SERMO. C.

HOdie beatus Marcus cum Syrophœ/
niſſæ mulieris cōmendat prudentiā,
fidem refert,credulitatis extollit ardo
rem,ſollicitis auditoribus non paruā
Mar.7.„ generat quæſtionem:dicendo. Et in/
„ de ſurgens Dominus abiit in partes Tyri,et Sidonis:
„ et ingreſſus domum,neminem ſcire uoluit,et nō po
„ tuit latere. Voluit,et non potuit:uelle, et non poſſe,
non eſt diuinæ maieſtatis,eſt infirmitatis humanæ:
ps.134. ſcriptum eſt.n.Omnia quæcunq; uoluit Dominus fe
cit in cælo,et in terra,in mari,et in omnibus abyſſis:
Rom.9. et Apls.Voluntati eius quis reſiſtit? Succūbit neceſſi
tati quæ non eſt libera,et abſoluta uoluntas. Lepro/
Mat.8. ſus dicit ad Dñm.Si uis potes me mundare:et Euan/
geliſta dicit.Voluit,et non potuit:quid ait btūs Mar/
cus? Nunquid extollenda ita eſt mulieris fides,ut in
clinetur Domini poſſibilitas,& uoluntas? aut eſt tan
ta ſagacitas fidei,ut nolente Deo diuinum ualeat in/

ueſtigare ſecretum? tale mihi uidetur et illud eſſe,
cum Dominus Hæmorrhoiſſæ fidem in ſuæ uirtutis
uult prodere,ac probare documento , interrogãdo:
Quis me tetigit? cui Diſcipuli dicunt:Turbæ te com- Mar.5.
primunt,et dicis,quis me tetigit? Diſcipulis uideba-
tur,ꝙ omnes tangerent Dominum ſolo corpore cõ-
primentes:et tali carnali inceſſu omnes ſimiliter iun-
gerentur:ſimiliter ille,qui aliter ſenſerat, & aliter in-
quirebat,perueniſſe mulierem ad maieſtatem ſuã,
ad ſuam penetraſſe uirtutem mente , non corpore,
nõ cõmuni tactu,ſed fide,iſta ſciebat: unde clamat
non homo,ſed Deus:non caro,ſed ſpiritus: Quis me
tetigit? ut eum proderet uirtus operis, quem tunc
humanitas occultabat:ſed quid ſit,uoluit,et quid ſit,
non potuit,euidẽtius inquiramus. Promiſſionis ſuæ
memor CHRISTVS Iſraelitici populi primũ uene-
rat ad ſalutem,ut quod Abrahæ promiſerat, et ſemi- Gen.22.
ni eius,Dauid,eiuſq; poſteris,fidele redderet perſolu- ps.131.
tum:ſed quia indignos ſe ſua perfidia præſtiterunt,
obtinuit,rapuit,traxit fides gentium , quod infideli-
tas ſpreuit,et perdidit Iudæorum:audi ipſum dicen-
tẽ.Nõ ſum miſſus niſi ad oues perditas domus iſrael: Mat.15.
ſed oues luporum cõtagione iam rabidæ,et ipſis be-
ſtiis propria feritate ſæuiores,laniare, et uiolare ſuũ
ſemper uoluere paſtorem:atq; ideo uelle ſuũ CHRI-
STVS implere non poterat,non impoſſibilitate ſua,
ſed nequitia perditorũ:et quod aliis detulerat, aliis
conferre cogebatur,dicẽte ipſo. Regnum cælorum Mat.11.
uim patitur:et qui uim faciunt diripiunt illud. Vim
fecit fides gentium , ut raperet hæreditatem patris:
ipſam hæreditatem totam diriperet filiorum : ſicut
„ euidentius præſenti lectione mõſtratur. Mulier

IN ILLVD LVCAE, NOLITE TIMERE EOS QVI OCCIDVNT CORPVS, ETC. DEQ. MORTE CONTEM/NENDA. SERMO. CI.

AVdiſtis fratres quemadmodum mili/
tes ſuos CHRISTVS regia exhor
tatione compellat, ut deſpectu mor/
tis interfectores corporis non paue/
ſcant: denique eos in amicorum iura
tranſcribit, qui ſtudio triumphi, qui amore liberta
tis, ſanguinem cum gaudio, & ſine trepidatione fu
» derint: ſic enim ait. Vobis autem dico amicis meis Luc. 12.
» ne terreamini ab his qui occidũt corpus, et poſt hæc
» non habent amplius quid faciant: oſtendam autem
» uobis quem timeatis: timete eũ qui poſtq̃ occiderit,
» habet poteſtatem mittere in gehennam. Vobis aũt
dico amicis meis ne terreamini: quia libertatem pro
bat uirtus, metus indicat ſeruitutem: nã liber' ad glo
riam, ſeruus natus eſt ad timoré: merito ergo ad Dei
amicitias ſublimatur, qui propter Deũ humanas de/
ſpicit mortes: neſcit timores. Si amicos morũ facit
imitatio, morũ ſimilitudo cõiungit, cõueniẽter eos
amicos uocat CHRISTVS, quos imitatione ſua mũ
di iacula, et ipſam mortis formidiné cõſpicit, & ꝓui/
» det calcaturos. Vobis aũt dico: ideſt non oĩbus, ſed
» amicis. Vobis aũt dico. quos mors abſoluit iſta, nõ
» finit. Vobis dico. Quos corporis reſolutio ꝓmouet
» ad melius, nõ trãſducit ad pœnã. Vobis dico. q̃bus
» morte uita ĩchoat̃, nõ finit̃. Vobis dico. Quoꝝ mors
ꝓtioſa fit nõ ſui qualitate, ſed cã: dũ uitæ magis lucra
ĩuenit, q̃ uitæ ꝑdat uſurã: ſed audiamus qd dicat ami

»cis ſuis. Ne terreamini ab his qui occidunt corpus. Audiant qui de bono mortis ueterum uetuſta uolumina detriuerunt, nihil tamen inde capere uirtutis, aut conſolationis aliquid inuenire ualuerunt: quia et ſi totis eloquentiæ uiribus ad tolerantiam mortis armarunt animos, ſiccarunt lachrymas, ſuſpiria ſuſtulerunt, negaueruut gemitus, incluſerunt dolores, nihil tamẽ aut de ſpe certa, aut de perpetua uita, aut de uera ſuis lectoribus ſalute conquiſierunt: quis homini, quis ſapienti dicat? mori naturæ eſt: neceſſe eſt deperire: nobis uixerunt ueteres, uiuimus nos futuris: nemo ſibi: quod non poteſt tolli uelle uirtutis eſt: ſuſcipe uoluntarius ad quod urgeris inuitus: mors antequam ueniat non eſt, cum autem uenerit, ueniſſe neſcitur: nec ergo amiſiſſe te doleas, quod cum amiſeris non dolebis: ſed hæc talia cũ dixerint, dicunt totum de ſententia, non de uita, quia unde, & quãdo, et quomodo tibi, et per quem mors uenerit neſcierunt: nobis autem auctor uitæ prodidit mortis auctorem: Deus namq; uitam fecit, Diabolus machinatus eſt in uitam: diuino eloquio ſic prodente: Deus mortem non fecit: inuidia autem Dia-
Sap. 1. boli mors introiuit in orbem terrarum. Sed dicis,
Sap. 2. quare Deus opere Diaboli opus ſuum paſſus eſt deperire? O homo, ſi interrogata ſcire uelles, uacares paululum, dares animum, aperires aures, ut negotium principale arbiter ipſe tu tam curioſus agnoſceres: ſed tu occupatus aliis ſemper, tibi nunquam, quare neſcias rerum cauſas, negotia tota ſæculorũ, iudiciorum profundum, & impenetrabile ſecretum, deſes, & otioſus accuſas: nonne ut apices literarum, ut elementa cognoſceres, addictus magiſtro, ſcholis

affixus, totus patiens laboris,& pœnæ, nec domũ no
ueras,nec parentes ? quam utile tibi eſt ad quod tibi
magiſter addiciſ:ingeritur ſchola:et tibi pœnis tuis,
labore ſuo doctor ſupplicat,ut iſta uelis ſciř:ut talia,
et tanta digneris audire:probāt hoc Apoſtoli, et ma
xime Paulus,qui uapulando docuit,non cædendo,ut
eximius magiſter quot ſunt homini mores , tot fer/
ret,et exciperet paſſiones:et nos eia in pũcto tempo/
ris rerum principia,cauſas ſæculi dicamus,quia iube
mur:et quomodo nos iubemur ? et tu audis nõ quo/
modo debes:& nos iſta ſeruitus,neceſſitas talis excu/
ſat:te libertas tanta,uoluntas talis,indubitanter accu
ſat:quod dicimus,officii noſtri eſt:quod minus dici/
mus,eſt faſtidii tui.Quæris homo , cur non mortem
Deus mox cum ipſo extinxit auctore,et lethale uirus
ſua prouidentia tunc nõ prouidit,ne ad totius orbis,
et præcipue ad ſuæ imaginis perniciem perueniret ?
Cælum quod tu uides homo firmatũ aere toto, por
tat aquas multas,nec portatur ab aliquo ipſum,quia
ſola illud appendit iuſſio:ſola ſuſtinet uis præcepti:
diuino eloquio ſic prodente. Qui extendit cælum ſi/ p̃s. 103.
cut pellem:qui tetigit in aquis ſuperiora eius . Terra
quæ tanto calcatur pondere,atq; onere montium,ac
mole ſolidatur,ſupernatat liquido fundamento : di/
cente Propheta:Qui fundauit terram ſuper aquas:ut p̃s. 135.
quod ſtat mandati ſit,non naturæ.Ipſe,inquit, dixit, p̃s. 148.
& facta ſunt:ipſe mãdauit,& creata ſunt:ut qđ ſtat,ſit
diuini operis , non rõnis humanæ.Mare ꝙ tanto cõ/
motionis ſuæ uertice fertur,& eleuatur ad nubes, fre
nant tenues arenæ:ut uideamus poteſtatem non pul
ueri cedere,ſed p̃cepto.Omnia quæ in eis ſunt , mo/
uentur,ac uiuũt ſolo iuſſu facta,iterum ſola iuſſione

Ps. 101. ſoluenda confirmat Propheta:cū dicit. Initio tu do/
mine terram fundaſti:& opera manuum tuarū ſunt
cæli:ipſi peribunt,tu autem permanebis: & omnes ſi
cut ueſtimentum ueteraſcent:& uelut opertoriū mu
tabis eos:et mutabuntur:mutabuntur quomodo? ut
tempori uetuſtas,non creatori pereat creatura. Sed
tu iam nos quicunq; quæris,euagatus es, dicis: quia
cum tu quæris,quare Deus mortem in deſtructionē
ſui plaſmatis permiſerit permanere,nos cælum,ter/
ram,mare ex nihilo facta,et ſoluenda iterum ex ni/
hilo longo ſermone deſcripſimus,tibi magis,ac ma
gis diſquirendi materiam conquiſiuimus:dicis, ego
quæſiui cur homo pereat,tu et ipſa elementa peritu/
ra firmaſti,ut de generalitate pereundi ſolatium,nō
quietem de ratione,feſſis mortalium ſenſibus proui
deres:quaſi non doloris ſit perire cælum: ſolui ter/
ram:et totam rerum faciem iure mortalitatis abole
ri.Dicis,rogo quid pulchrius cælo? quid ſplendidius
ſole? quid ornatius ſtellis? quid luna gratius? quid
ſalubrius terra? quid utilius mari? aut quæ in iſtis
uetuſtas? quæ ſicut nata, uel facta ſunt perſeuerant:
ꝙ utiq; gratius eſſet iſta ſtare,ꝗ perdere. Homo for/
ſitan eſſet iucundius,ſed non utilius:nam iſtis ſtanti/
bus tu nutaſti:iſtis lucentibus cæcatus es, ne uideres:
cæli claritas ſtupefecit ſenſus tuos: oculos tuos ſol
ſplendore cæcauit:nam decore deceptus horum, ho
rum opificem tu negaſti:iſtos rectores mundi, iſtos
cōfeſſus es Deos,quos tuæ Deus uerus ſubiecerat ſer/
uituti:neceſſe eſt ergo ſolui cuncta,nouari omnia,ut
uel tunc facta credas,cum uideris eſſe reparata. Nec
nos æſtimes euagatos,quos in argumentum tuæ in/
telligentiæ totam percurriſſe conſpicis creaturam:

Homo quando te auctor tuus fecit ex puluere, non uidiſti:nam ſi te uidiſſes factum, nunquam te mori/turum ſic defleuiſſes:uidiſti te perfectum, uidiſti te uiuẽtem,uidiſti te decorum,auctori tuo te ſimilem iam uidiſti:unde eſſes,qualis eſſes, quia nec naſcen/tem,nec moriẽtem uideras,neſciebas:hinc eſt ꝙ na/turæ dediſti totum:tibi te:Deo nihil:propterea Deus per naturam redegit te,permiſit ex nihilo in pulue/rem reuocari,ut quid fueris ſic uideas, & reſurrectu/rus agas gratias,qui factus,qui creatus ingratiſſimus extitiſti.Non timeamus ergo fratres, ſicut dixit Do/minus,eos qui occidunt corpus, quia iſtam uitã non perimunt,ſed deſtruunt, dum de temporali faciunt ſempiternam:quid plura fratres? permiſit tunc mo/ri, qui poterat ſuſcitare: qui uiuificare ſufficit, permiſit occidi; cui eſt honor, et gloria in ſæ/cula. Amen.

DE CENTVRIONE. SER/MO. CII.

CHRISTVS in corpore noſtro ma/nens ꝙ omnes non ſuſcitauit mortuos,omnes non ſanauit ægrotos, credamus hoc non poteſtati defuiſſe,ſed tempori. Tũc orbem totum toto uirtutis ſuæ fulgore radiaſſet: et ſuſtuliſſet tempus fidei: & nihil ſecũdi aduentus ſui reſeruaſſet ad gloriam. Nunc uero ſic uirtutum ſuarum temperauit inſignia, ut et diuinitatis ſuæ manifeſtaret indicium: et credendi documentum

pleniſſimum largiretur,& excuſationem callidæ infi
delitatis auferret,ſicut hodie Centurio,cuius Euange
Luc.7. liſta Lucas meminit,fide ſua,prouidentiaq; monſtra
„ uit. Centurionis,ait,cuiuſdam ſeruus male habens
„ moriebatur,qui illi erat pretioſus. Centurio hic Ro
manus erat: ſed plus erat hic ipſe fructu centeſimo
chriſtianus:Et Deo magis militabat iſte,q̃ ſæculo: et
in humano bello fortis, fortior ĩ diuinæ pacis cuſto
„ dia pmanebat. Cuius ſeruus male habẽs moriebať,
„ qui illi pretioſus erat. Seruus erat, qui pretio taxa/
batur. Quæramus ergo quis eſt iſte ſeruus, qui illi
erat pretioſus.Si dominatur anima,corpus ſeruit: &
homini nil corpore pretioſius.Hic ſeruus Centurio/
nis iſtius pretioſus infirmabatur ad mortem: ergo
Centurio rogabat,ut CHRISTVS ſolus mortali cor
„ pori largiendo uitam perpetem ſubueniret. Cũ au/
„ diſſet,inquit,de IESV,miſit ad eum ſeniores Iudæo
„ rum. Gentilis Iudæos ad CHRISTVM mittit: et in
legẽ poſitis qui ſine lege erat legis demõſtrat aucto
rem.Nemo ergo miretur ſi gentilis,hoc eſt Chriſtia
nus,aut uocat,aut ducit,aut pducit ad CHRISTVM.
„ Miſit ad eum ſeniores Iudæorum, rogãs eum ut ue/
„ niret,et ſaluaret ſeruum eius: at illi cũ ueniſſent ad
„ IESVM, rogabãt eum ſollicite,dicentes: Dignus eſt
„ ut hoc illi præſtes: diligit.n.gentem noſtram: & ſy/
„ nagogam ipſe ædificauit nobis. Iudæi rogãt pro gẽ
tili,qui pro ſe non rogant: et agunt ſatis pro ſalute
alieni ſerui,qui pro ſalute ſuorum nihil agunt filio/
„ rum: aiunt: Dignus eſt ut hoc illi præſtes. Si dignus
eſt q audit,credit,mittit ad CHRISTVM: ad CHRI
TVM qui uenit,uidet,et non credit, quam probatur
„ indignus? Diligit.n.gentem noſtrã. Ille diligit gẽ/
tem ueſtrã,

tem ueſtram, quam ſic CHRISTO ſupplicem facit:
ſed uos odiſtis eam, quã ſic CHRISTO redditis con
tumacem. Aut quomodo Chriſtianus nõ diligit gẽ/
tem ueſtrã, qui dum CHRISTVM fatetur ex gente
ueſtra, quicquid ueſtræ gentis eſt, cæleſtẽ tollit, & ex
» tollit ad gloriã? Diligit.n.gentẽ noſtrã:& ſynago/
» gam ipſe ædificauit nobis. Audiſtis quia ſemper
diruta eſt Synagoga, & iacet iugiter in cœmẽtis, nec
cæleſtẽ ſurgit in fabricã, niſi eam i Eccleſiæ culmen
» Chriſtianus fabricator inſtruxerit. IESVS, inquit,
» ibat cum illis. Sed illi non ibant cum IESV, cũ quo
mente nõ ibant: nec cum illo erant, qui ſeiuncti cor/
» de, corpore uidebantur adiuncti. Et cũ iam non lõ
» ge eſſet. A quo? a gentili: quantũ iudæi ſe ſeiunge/
bant a CHRISTO, CHRITVS tantum gentibus iũ
» gebatur. Et cũ longe iã non eſſet, miſit ad eũ Cen/
» turio amicos. Qui ante miſerat Iudæos, nunc ami/
cos mittit: ut Iudæos ſic dicendo indicet inimicos:
probante hoc Apoſtolo, cum dicit. Inimici propter Rom.11.
uos. Iudæi dum credidiſſe gentes inuident, quicquid
» erat & legis, & gratiæ perdiderunt. Miſit ad eũ ami
» cos. Audi ad Apoſtolos Dominũ dicentẽ. Iã nõ di/ Ioã.15.
cam uos ſeruos, ſed amicos. Sicut fides ſeruos pro/
mouet in amicos, ita perfidia filios in pœnalẽ redi/
» git ſeruitutẽ. Miſit ad eum amicos dicens: Dñe noli
» uexari. Quare? Quia non ſum dignus ut intres
» ſub tectum meũ. Videtis quia CHRISTVS duce/
bat magis Iudæos, q̃ adduceretur a Iudæis, ut audi/
rent eſſe penes Centurionẽ diuinitatis reuerentiam:
penes Gentilẽ legis cultum: penes militẽ ſtipẽdium
gratiæ: penes Romanũ fidei doctrinã: in frigore pa/
gano Chriſtianũ calorẽ: in terreno pectore cæleſte

ſecretum, et notitiam totam dominationis ſupernæ
» i tota ſæculi ſeruitute. Domine noli te uexare. Hoc
eſt dicere, Deus quid te uexas humano in corpore?
quid te conficis labore terreno? et uitæ longitudine
te fatigas? quid peregrinaris locis qui es ubiq; totus?
» atq; intra te totā tenes, et poſſides creaturā? Domi-
» ne noli te uexare, non ſum dignus ut intres ſub tectū
» meū. Fratres, quod eſt tectum quod hominē aut di
gnū facit, aut reddit indignū? quod diuinū inuitet,
aut repellat acceſſum? Fratres, hoc tectū corpus eſt,
quod tegit animam: quod operit ſenſum ſpūs: quod
cordis domiciliū uelat: quod libertatē mentis a cæ-
leſti uiſione ſecludit. Sub hoc ergo tecto Centurio i-
dignum ducit intrare CHRISTVM, hoc eſt, in cor-
» pus humanū diuinā ſuccedere maieſtatē. Non ſum
» dignus ut intres ſub tectū meū. Sed Deus qui quod
humanum eſt cum uult facit eſſe diuinum, et quod
noſtræ carnis eſt cum dignatur ſuum commutat in
ſpiritum, nec habitare carnē, nec tectum noſtri cor-
» poris dedignatur intrare. Propter quod, inquit, et
» me ipſum indignum arbitratus ſum uenire ad te.
Hoc eſt utrūq; deuoti: quia & ad ſe Deum uenire in-
dignum ducit: & ſe accedere ad eum ſcit eſſe non di-
gnum. Quis intrat ad iudicem non uocatus? quis nō
iuſſus ingreditur ad regem? quanto magis ad Deū
Rom. 8. non uenit quis non uocatus? Quos uocauit, inquit,
eos & iuſtificauit. Centurio ergo non refugit aduen-
tum Domini, CHRISTI præſentiam nō recuſat, ſed
agit, ut uocantis ſit gratia, non ſit temeritas præſu-
mentis. Nam Deus quid poſſit, humano ſuggerit, &

» informat exẽplo, dicendo. Nam & ego homo ſum «
» ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me milites: & «
» dico huic uade, & uadit: & alii ueni, & uenit: & ſeruo
meo, fac hoc, & facit. Hoc eſt: ſi ego q ſum ſub poteſtate conſtitutus, imperio uerbi ſolo facio mihi parere ſubiectos: quomodo tu qui nulli ſubiaces, & cuius omnia ſubiacent poteſtati, uerbo non potes iubẽte curare? ſanitatem mittere? mãdare uirtutes? aut uerbo reficere non potes, quod uerbo feciſti? Dixit, ps. 148.
inquit, et facta ſunt, mandauit, et creata ſut: aut aliquid ex aliquo reparare non ſufficis, cuncta ex nihilo
» qui paraſti? Dic ergo uerbo, et ſanabit puer meus.
Impleuit illud, quod Propheta de Deo cecinit. Miſit ps. 103.
uerbum ſuum, et ſanauit eos: et eripuit eos de corru
» ptela eorũ. Fratres Centurio iſte dicendo. Non ſum
» dignus ut intres ſub tectum meum. Chriſtiani populi gerit figuram, qui CHRISTI præſentiam corporalem ſe iudicat non mereri: ſed ſolo uerbo, nuntio, auditu fidei tantum, totas Domini audit, credit,
» reſpicit, in ſua ſanitate uirtutes. Nam ꝙ dicit. Dico
» huic uade, et uadit: et alii ueni, et uenit: et ſeruo meo
» fac hoc, et facit. Iudæoru m repulſam, uocationem
gentiũ, Chriſtiani populi obedientiã ſic demõſtrat.
» Dico huic. Hoc eſt, Iudæo qui non credidit. Vade,
» et uadit: et alii: hoc eſt, Gẽtili quia credidit. Veni, et
» uenit: et ſeruo meo. Hoc eſt, Chriſtiano. Fac hoc,
» et facit. Oremus fratres, ut mereamur Chriſtiani nõ
nomine tantũ eſſe, ſed fide: et ut quæ iubentur nõ audiamus tãtũ, ſed faciamus audita: quia ſicut deuoti
ſerui eſt feciſſe iuſſa, ita iuſſa cõtumacis eſt nõ feciſſe.

„ Dic ergo uerbo,& ſanabitur puer meus. Quo audi/
„ to,inquit,IESVS miratus eſt. Creator mirabilium
miratur:aurium conditor quaſi qui non audita ne/
ſciat ſic ſtupet audita:ſed dum Gentilẽ ſic credidiſſe
„ miratur,ĩcredulitatẽ corripit Iudeorũ: deniq;, Se/
„ quentibus ſe turbis dicit. In morte manentes ar/
„ guens ſic Iudæos: Amen dico uobis, nec in Iſrael
„ tantã fidẽ inueni. Verũ eſt fratres: fides ſola uiuit,
& uiget in gentibus: ſigna, et uirtutes laſſant, et nil
proficiunt in Iudæis.

DE FILIO VIDVAE EXCITATO A MORTVIS, DEQ. CORPORVM RESVRRECTIONE. SERMO.CIII.

Luc.7. HOdie beatus Euangeliſta quia uiduæ matris unicum iã funereis uinculis il ligatum,lamentabili impoſitũ iã phe retro,proſequẽtibus turbis euntẽ iam carceris ad ſepulchrũ,p CHRISTVM uitæ redditũ nuntiauit,omniũ concuſſit corda:mo/ uit mentes:ſtupefecit auditũ. Sed hõc gentes miren tur:Iudæi ſtupeãt:mundus paueſcat: nos autem qui oẽs a ſæculis mortuos ad unã uocẽ CHRISTI de ſe/ pulchris excitandos credimus,cur miramur? Exur/
Iſa. 26. gent,inquit Iſaias,mortui:& reſurgent qui in monu
Iuxta.lxx. mentis ſunt:et Dñs.Veniet hora quando mortui au/ dient uocem filii Dei:et qui audierint uiuẽt. Ad hæc
i.Cor.15 Apoſtolus.In momẽto, i ictu oculi,in nouiſſima tu ba: canet enim tuba,et mortui reſurgẽt incorrupti. Quæ eſt iſta tuba quæ inferis infert bellum,ſepulcri reſoluit moles:intonat mortuis uitã:reſurgẽtibus in

lucem perpetem dat triumphum? quæ eſt? illa quã ſuperius Dominus dixit. Mortui audient uocem filii Dei. Tuba non quæ arctato ſpiritu per cócauum cor/nu ligni, uel æris triſtem bellantibus dat mugitum: ſed quæ de corde Patris, ore Filii, uitalem ſimul & in feris, & ſuperis dat clamorem. Et in nouiſſima tuba: tuba quæ in principio mundũ uocauit ex nihilo, ipſa in nouiſſimo mundum reuocabit ex perdito: & quæ initio hominem ſuſcitauit ex limo, ipſa in fine homi• nẽ reſuſcitabit ex puluere. Fratres ſic credimus quia tuba diuinæ uocis chaos diuiſit: collegit orbem: mũ/dauit elemẽta: diſtinxit mundum: ſuſpendit cælum: fundauit terram: mare uinxit: merſit inferos: dedit ordinum uices: iuſſit rerum continuam ſeruitutem: ac ne uacuus horreret orbis, aptauit habitatores, ha/bitacula ſic diſcreuit: in cælo poſuit Angelos ſolo ſpiritu uiuentes: in terra conſtituit uitas uarias terrenorũ: in aere dedit animas aligeras peruolare: in aquis tam puſilla, ꝗ magna fecit ut uiueret animantiũ multitudo; ac miro modo ſic ex diſiunctis partibus iũxit compagem mundi, ut nec cõmixtio diſcreta confunderet, nec diſcrẽtio rerum ĩſcinderet unitatem. Hinc eſt ꝙ diei, ac noctis copula ſic diuiſa eſt, ut ex quiete labor, requies ex labore conſtaret. Hinc Sol, & Luna uiciſſim mundi circũeunt metas, ut Sol geminata luce amplificet claritatem diei: & Luna lumine ſuppa/ri ex toto cæca noctis tempora non relinquat. Hinc ſtellæ ſuo curſu uarios mutant ortus, ut noctibus & ſignent tempora: & uiantibus dent ducatum. Hinc tẽpora eundo ueniunt: eſſe incipiunt dum deſiſtunt. Hinc ſemina naſcuntur: creſcunt: adoleſcunt: iuue/

neſcunt:ſeneſcunt:decidunt:moriuntur:& iterum ui/
talibus ſepulta ſulcis, reſoluta putredine, ſalutari ex
morte in uitam ſuam redeunt: de corruptione pro/
pria ſuſcitātur in forma. Et ſi hoc fratres Dei uox,tu
ba CHRISTI ,per dies,per menſes,per tempora,per
annos,uocat,reuocat:ducit,reducit:præcipit eſſe, fa/
cit non eſſe : dat morti, uitæ reddit : quare quod in
omnibus ſemper facit,ſemel facere non poſſit in no
bis? aut in nobis ſolis uirtus diuina laſſeſcit,propter
quos ſolos totum quod prædictum eſt, Dei eſt ope/
rata maieſtas? Homo ſi tibi omnia ſua ex morte re
uiuiſcunt, cur tu Deo tua non reuiuiſcas ex morte?
aut te in ſolo Dei creatura deperit, propter quem
ſubſiſtit,agitur,mutatur,ĩnouatur tota cotidie crea/
tura? Fratres hæc dico non ſignorum CHRISTI cu
piens exinanire uirtutes , ſed horror ut unius reſur/
gentis exemplo ad fidem reſurrectionis omnium
cōcitemur : et credamus ꝙ Crux noſtri corporis ſit
aratrum:fides,ſemen:ſulcus,ſepulchrum : reſolutio,
germen : expectatio, tempus : ut cum uer Dominici
aduentus arriſerit , corporum noſtrorum matura
tunc uiriditas uitalem reſurgat in meſſem, neſcitu/
ram iam finem:neſcituram caniciem:non paſſuram
falces,nec flagella ſenſuram :quia depoſitis in mor/
te ueruſtatis paleis nouum glorioſi corporis conſur
git in fructum.Si ad unius uiduæ lachrymas tempo/
rales ſic motus eſt CHRISTVS,ut occurreret in uia:
ut ex oculis ſtillantia dolorum fluenta reſtingueret:
ut recuteret mortem: reduceret hominem : reſuſci/
taret corpus : uitam redderet : planctum uerteret in
gaudium:& exequias lugubres in feſtiuitatem nata/

litiam cōmutaret: & pheretro datum, matri uiuum redderet ex morte? Quid modo faciet quādo inardeſcet uiribus ſuis ad Eccleſiæ ſuæ lachrymas diuturnas, ad ſpōſæ ſuæ ſanguineos ſudores? Nam per ſupplicantem Eccleſiā lachrymas fundit iuges, per martyres ſacrū ſanguinē ſudat, donec unicū ſuū, hoc eſt populū Chriſtianū, quē tot ad mortē ferunt tēpora, occurrens CHRISTVS de mortali pheretro perpetuæ uitæ reddat ī ſupernæ matris gaudiū ſēpiternū. Verū quia naſcentis CHRISTI uenit tēpus, & miraculū cæleſte iā radiat paritura uirginitas, atq; ortum diuini regis nobis non ſtella iā nuntiat, ſed ipſe ſolis aſcenſus, adoraturi occurramus oēs: & muneribus ſacris Deū, regēq; uirgineo proceſſiſſe fateamur ex tēplo: offerāmus munera: quia naſcēti regi ſemper publica paratur oblatio: offeramus munera, quia ideuotus ſatis eſt uacuus adorator. Hoc probat Magus, qui honuſtus auro, ſuccēſus thure, ſacratus myrrha, CHRISTI cunabulis inclinatur. Quale eſt, ſi quod fecit Magus, nō faciat Chriſtianus? quale eſt, ſi ad gaudium naſcentis CHRISTI fleat pauper: captiuus gemat: hoſpes lamentetur: eiulet peregrinus? Feſta cæleſtia Iudæus decimis ſemper honorauit: Chriſtianus quid de ſe ſentit, ſi uel centeſimis non honorat? Fratres ne quis me hoc dicere exiſtimet declamantis ſtudio, non dolentis affectu. Doleo, certe doleo, quando lego CHRISTI cunabula Magos rigaſſe auro: & uideo altare corporis CHRISTI Chriſtianos uacuum reliquiſſe: & in tempore hoc præſertim, quando ſe pauperum fames uaſtat: quando ſe fundit turba lamentabilis captiuorum. Mat. 2.

Non habeo nemo dicat: quando Deus ex eo quod
habes,non ex eo quod nó habes,quærit:quando duo
æra uiduæ in acceptum dignanter aſcribit. Deuoti ſi
mus creatori,ut nobis deuota ſit creatura. Proximo
rum noſtrorum ſuſtentemus anguſtias , ut a noſtris
liberemur águſtiis.Repleamus altare Dei, ut noſtra
horrea repleat fructuum plenitudo.Certe ſi non da/
mus:quia non accipimus non queramur.Ipſe autem
Deus noſter donet uobis tam præſentia, q̃ futura bo
na:per Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM:
cui eſt omnis honor, et perpetua gloria, una cum
Spiritu Sancto nunc, et ſemper, et per omnia ſæcu/
la ſæculorum : Amen.

DE DIVITE CVIVS AGER FERAX FVIT. SERMO.CIIII.

QVotiens Diues iſte uenit in me/
dium,quem tot ſæculis,orbe to
to,die omni,clamor diuinæ uo
cis accuſat : totiens diuitiarum
fallax fugatur illecebra: totiens
cupiditatum furens flamma re
ſtinguit: auaritiæ totius rabies
ueſana mitigatur . Sic náq; ho/
Lu.12. „ die cœpit Dominus IESVS . Hominis cuiuſdam di
„ uitis uberes fructus ager attulit:et cogitabat intra ſe
„ dicens:quid faciam,q non habeo, quo congregem
„ fructus meos? et dixit:hoc faciam:deſtruam horrea
„ mea,et maiora faciam : et illuc congregabo omnia
„ quæ nata ſunt mihi bona mea : et dicá animæ meæ.

» Anima habes bona multa poſita in annos multos:
» requieſce : manduca:bibe: epulare : Dixit autem illi
» Deus. Stultę hac nocte animam tuam repetunt a te :
» quæ autem paraſti cuius erunt? Miſerum,quē uber
tas ſterilem,abundantia anxium, ĩhumanum copia,
diuitiæ fecere mendicum. Humanus ager inhuma/
num Dominum ſuſtinebat : et quod terra fundebat
largiter,concludebat,et cōgregabat anguſte:ut eſſet
alienorum cuſtos, qui eſſe ſuorum noluit proroga/
tor,ingratus Deo, ſibi nequam:hoſtis pauperum,di/
» uitum nota:carcer naturæ. Hominis cuiuſdam diui
» tis uberes fructus ager attulit:et cogitabat intra ſe.
Quaſi poſſit extra ſe quiſpiam cogitare : ſed intra ſe
iſte cogitabat, qui in corde ſuo impietatis conſilio
recepto nil pietatis ſibi, miſericordiæ nil reliquit.
» Cogitabat intra ſe dicens. Digno cōſiliario ſe uſus,
qui mali animi non poterat habere ſolatium: nō po
» terat habere collegam. Et cogitabat intra ſe dicēs.
Mens impia cum pietate certabat: et patiebatur inte
ſtinum bellum,qui miſericordiæ pacem perdiderat,
» et quietem. Et cogitabat intra ſe dicens. Quid fa/
» ciam? Interrogantis uox eſt:et quem putas interro
gabat iſte? erat in illo alter, quia ad eius penetralia
iam Diabolus poſſeſſor inſederat : et qui intrauerat
» in cor Iudæ,mentis eius tenebat arcanum. Quid fa
» ciam? ꝙ non habeo. Audiſtis quomodo non ha/
» bet diues? ecce clamat. Nō habeo. Verum eſt quia
non habet ſemper,qui quærit ſemper : et non habet
ubi congreget,qui ut congreget ſic requirit.Sed au/
diamus quid ei reſponderit conſiliarius internus.
» Deſtruam horrea mea. Euidenter apparuit qui la/

tebat: quia a deſtructione incipit ſemper inimicus. Agit,agit ut quæ habes deſtruas: & quæ concupieris non reformes. Miſer diues ignarus de præſentibus diſputas ſtultiſſimè de futuris. Deſunt nõnulla. Præſens ubi eſt ſedes animæ tranſtuliſſes: at nunc catenæ horreorum tuorum ſtrinxerunt fauces pauperum:uinxerunt hoſpitum colla:eſurientium uiſcera contriuerunt: unde pauperum te præcedunt gemitus,& ſequuntur: accuſant te hoſpitum luridi uultus:te turba impetit plangens petentium:ut addictus à ſuperno iudice ſatietatem pœnarum capias, qui horreorum tuorum ſeras negando cæteris tibimet concluſiſti. Cogitabat intra ſe diues:merito illi taliter reſpondit, qui ſcit cogitationes hominum quoniam uanæ ſunt. Stulte hac nocte repetũt animam tuam a te:quæ autem paraſti cuius erũt? Bene ſtulte,quia ibi totum de carne fuerat,nil de corde. Bene ſtulte,quia migraturæ mox animæ condita ſatis longa præparabat. Hac nocte a te repetunt animam tuam. Conuenienter hac nocte,quia fugiens miſericordiæ lucem auaritiæ tenebris ſe manciparat, dicendo. Manduca: bibe:epulare. Quod autem bibentes filii noctis ſint,non diei, Apoſtolus ſic declarat. Et qui inebriantur,nocte ebrii ſunt. per obſcura fertur,aſſumitur per tenebras,qui uitæ ſubſidium ſuorum mandauit, & condidit horreorum. Repetunt animam tuam a te. Quare non dixit, qui dederat repetit, ſed repetunt? quia ſanctorum Deus repetit animas, & reducit: tartarei miniſtri repetunt, & pertrahunt animas impiorum. Et cogitabat intra ſe,dicens. Quid faciam? ꝙ non habeo,quo congre-

Pſal. 93.

i. Theſ. 5

+

„ gem fructus meos? et dixit: hoc faciam: deſtruam
„ horrea mea:et maiora faciam: et illuc congregabo
„ omnia quæ nata ſunt mihi bona mea:et dicam ani/
„ mæ meæ: anima habes multa bona poſita in annos
„ multos:manduca:bibe: epulare.Dixit autē illi Deus:
„ ſtulte hac nocte repetunt animam tuam:quæ autem
„ paraſti cuius erunt? Vnde iſte diues ſic præuentus
eſt, ut magis cogitata perderet, q̄ parata: et imple/
tum eſt illud Prophetæ,Exibit ſpiritus eius: & reuer/ ps. 145.
tetur in terram ſuam:in illa die peribunt omnes co/
gitationes eorum. Cogitauit iſte quid poſt ſe relin/
queret,nō quid præmitteret ante ſe: unde iuxta Apo
ſtolum,Euanuerunt in cogitationibus ſuis:& obſcu/ Rom.1.
ratum eſt inſipiens cor eorum: æſtimantes ſe eſſe ſa
pientes,ſtulti facti ſunt.Cui dicitur ſtulte:& excitatus
de ſomno præſentis uitæ in illa perpetuitate nihil in
uenit in manibus ſuis:ſicut dixit Pſalmiſta. Dormie/ Pſal.75.
runt ſomnum ſuum, & nihil inuenerunt omnes uiri
diuitiarum in manibus ſuis.Vigila ergo diues in
opere bono,in malo dormi: ut non ſit manus
tua pauperi uacua: ut tibi plena ſit ſem/
per: quia diues quantum largiter
profundit,tantum largiter re/
dundat in rebus.Eſto er/
go diues in miſeri
cordia,ſi ſem
per eſſe
uis
diues: &
tunc erunt horrea
tua maiora,tunc plena,ſi non
fuerint largitate uacua:cupiditate icluſa.

SERMO
DE MVLIERE QVAE HABEBAT SPIRITVM INFIRMITATIS.
SERMO. CV.

HOdie cura CHRISTI, et diuinæ uirtutis dedit mirabile documentum: et diabolicæ fraudis nudauit aſtutiam: et abſoluit mulierem longo, et obſcuro uulnere ſauciatam: ſicut ait

Luc. 13. Euangeliſta. Erat IESVS docens in ſynagoga ſabbatis: et mulier quæ habebat ſpiritum infirmitatis annis decẽ et octo: et erat inclinata, nec oĩno poterat ſurſum reſpicere: quã cũ uidiſſet Ieſus uocauit illã: & ait illi: Mulier dimiſſa es ab infirmitate tua: et impoſuit illi manus: & cõfeſtim erecta eſt: & glorificabat Deũ. Habebat ſpiritũ infirmitatis: & erat inclinata: patebat uulnus, ſed auctor uulneris nõ patebat: languorẽ uidebãt cũcti, ſed languoris materiã nõ uidebãt: erat in aperto pœna, ſed in ipſa pœna carnifex latebat incluſus: corpus aſpiciebat̃ incuruũ, ſed nõ aſpiciebat̃ incurui corporis pondus: ĩ medio ciuiũ portabat mulier hoſtẽ ſuũ, ſed hoſtem ciues ut propellerent, nõ uidebãt. Ars neq̃ſſimi ſpũs corporis neceſſitas credebat̃: ut ꝑdo callidus teneret captiuã dolo, quã tenere uiribus non ualebat. Diabolus nihil eſſet, ſi eſſent ſollicitiores homines, et cautiores: aut quid ĩ homine unq̃ præualuit ille uirtute? niſi arte, mendacio, inſidiis, fraude, dolo, nequitia, uitiorum miniſterio, furore criminum? ille uoluntates hominum ſemper explorat: et bonas quidem uolun-

tates refugit,malis autem uoluntatibus obſecundat, ut ſit miniſter ſcelerum:criminũ leno: paraſitus ipſe uitiorum.Et quia poteſtate non poteſt,dominaſ tur piſſimis mentibus turpiſſima ſeruitute.Sic mẽdacio decepit Euam:ſic cupiditate laqueauit Iudam: ſic Iudæos cæcauit inuidia:ſic gentes idolorum caligauit errore:ſic confudit populos põpa rerum : ſic paruulos uanitate ne ſana ſaperent occupauit: deniq; quid circa pſentẽ mulierẽ molitus ſit audiamus. Et ecce inquit mulier quæ habebat ſpiritũ infirmitatis annis decem & octo:& erat inclinata,nec omnino poterat ſurſum reſpicere. Videtis quia hæc mulier depreſſa nequiſſimi ſpiritus onere ſuſpirabat:qui ſemper oneribus peccatorũ deprimit homines,& inclinat ad terram,ne cælũ uideãt,ne ſuperna ſapiant,ne Deũ aſpectent,ne ad libertatẽ ſuam per ſuũ reuertãtur auctorem:ſed inclino capite,defixis oculis,prono uultu,captiui ſub iugo ſemper hoſtis teneantur antiqui.Sic pmebatur publicanus ille, qui oculos ſuos ad cælũ tollere non ualebat,ſed percutiebat peccati conſciũ pectus:& quia negandi locus non erat,locũ miſericordiæ perquirebat,dicendo. Deus propitius eſto mihi peccatori.Hoc ſuſtinens Propheta beatiſſimus ſic canebat. Iniquitates meæ ſuperpoſuerunt caput meũ: et ſicut onus graue grauatæ ſũt ſup me.Et ut ſui operis aperiret auctorẽ,alibi ſic profatur.Verticẽ capilli perambulantiũ in delictis ſuis: quia qui nõ reſiſtunt delictis,ſed perambulãt in eis,eoꝝ diabolus et equitat,et percurrit in uerticẽ:ut qui ad mala ſuo uadunt ſtudio,ad peiora diaboli ducantur impulſu: Apoſtolo dicente.Tanq̃ euntes ducebamini. Sed quid ĩ hac hiſtoria ſpiritalis ĩtelligẽtiæ maneat perſcrutemur.

Gen. 3. Mar. 14. Mar. 15. Luc. 18. Pſal. 37. Pſal. 63. i. Cor. 12

» Et ecce mulier q̃ habebat ſpiritum īfirmitatis annis
» decē & octo, et erat īclinata, nec oīno poterat ſurſū
» reſpicere. Quæ eſt iſta cuius īfirmitatis etiā tēpora
deſcribuntur? quæ eſt iſta, cui ferre de terra ſed icli/
nare ad aut languor calidus ſic ſtudebat? quæ eſt?
hæc quæ modo eſt ſanctorꝫ genetrix Eccleſia ſanctaꝗ
Eph. 6. filiorū: quā, ſicut dicit Apoſtolus, ſpiritus aeris huius,
ſpiritus diffidentiæ, ſpūs erroris, ſpiritali uexabat icō
modo: atq; ita ponderibus diuerſis pronā dabat, et
deponebat ad terrā, ut ad cælum nunq̃ ſubleuaretur
aſpectu. Sed quid eſt, ꝙ hæc quæ Eccleſiæ typū por/
tat, in ſynagoga ſic reperitur incurua? quid eſt? quia
dū fugit gētiū ſacrilegia, et declinat ſarcinas idolo/
rū, grauiora incurrit, et portauit pōdera ſynagogæ:
Luc. ii. probante Dño cū dicit. Væ uobis ſcribæ, et phariſæi,
Mat. 23. qui alligatis onera grauia, et imponitis ſuper hume/
ros hominū: ipſi autē nec uel minimo digito ea uul
Act. 15. tis mouere. Vnde & beatus Petrus, Nunc ergo quid
tentatis Deum, inquit, imponere iugum ſuper ceruí
ces diſcipulorꝫ, quod neq; nos, neq; patres noſtri por
tare potuimus? Hinc eſt ꝙ CHRISTVS ab his one/
Mat. ii. ribus hoīes cupiens alleuiare, clamat. Venite ad me
oēs qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiā uos:
tollite iugum meum ſuper uos quia ſuaue eſt. Cum
dicit omnes, & Iudæos utiq; uocat, & gētes. Sed qua/
re per decem et octo annos mulieris huius trahitur
ægritudo? quia niſi decalogus legis ogdoadis uenií/
ſet ad gratiam, nūq̃ ſancta Eccleſia, nūq̃ mulier hæc
ad plenitudinem temporis, ad diem ſalutis, ad tem/
pus acceptum, ad ſui Saluatoris præſentiam perue/
niſſet. Hanc autem mulierem geſſiſſe Eccleſiæ ſic fi/
guram, ipſius qualitas curatiōis aſſignat. Vocauit,

„ inquit, ad ſe illam: et impoſuit illi manus. Sic cura-re ſemper Eccleſiam ſatis nouit, qui fieri Chriſtia-nus meruit: et cotidie fieri cõſpicit Chriſtianos: nã- ut incuruus peccatis erigatur Gentilis ad cælũ, prius a Gentili per ĩpoſitionẽ manuũ nequã ſpũs effugat. Nam qui ſolo uerbo fugarat dæmones, et infirmita-tes oẽs ſola ſanauerat iuſſione, quare ſuper hanc mu lierem ſuas ĩponit manus? quare circa iſtã curandi ordinẽ nouat? niſi quia iã tunc in una ſanat oẽs: imo quia non ante ſuſcipit Eccleſiã, niſi eam per impoſi-tionem manuum ſuarum purget a diabolo, et faciat Chriſtianam: et amplius faciendorũ Chriſtianorum curam præſentis curæ formet, et inſtituat ſacramen-to. Sed Archiſynagogus indignatur, quare CHRI-STVS ſabbatis curet: hodieq; Iudæus in Eccleſiæ cu-ra zeli furore torquetur: dum cæleſtes ſenſus intelli-gentia terrena peruoluit: ac putat ſabbatũ iumẽtis, non hominibus conſecratum: qui periclitanti boui, uel aſino ſabbato feſtinus occurrit, hominiq; moriẽ ti ſabbato pietatis quicq̃, miſeratiõis quicq̃ nõ ĩdul-get: et hoc facit excors, ut in pecore uiolet ſabbatũ: et in homine ipſam uiolet ſanctitatem: ac ſic Deo Dei lege præſcribit: et obſeruando ſabbatum Deo ſabbatum ſic refundit, quod Deus Iudæo pro labore terreno, et opere carnis clementer indulſit: et con-uerſi ſunt in arcum peruerſum, qui in Dominum le gis, legis præcepta rectiſſima ſic retorquent. Iudæe, qui te ab humanis, ut uel uno die, uel ſabbato, ſaluti tuæ curatione ceſſares. Deeſt quippiam. Pſal. 77.

Et tu Chriſtiane diem Domino Domicũ ſerua: ſi uis illum uidere Domini diem, ſi uis quicquid eſt Do-minicum per Dominum poſſidere.

DE FICV QVAE FRVCTVM NON PROTVLIT. SERMO. CVI.

SIcut peritus magiſter ad audiendũ ru/
des,ad intelligendũ tardos diſcipuloꝝ
ſenſus uario genere doctrinæ pulſat,
ſuſcitat,accendit ingeniũ,ita Dominus
ſimilitudinibus uariis, diuerſis cõpara
tionibus populorũ pigros, tardoſq; animos ad Euã/
gelicũ conuocat,et inuitat auditũ: nãq; hodie ſic cœ
Luc.13 „ pit. Arborẽ fici habebat quidã plãtatã in uinea ſua,
„ et uenit quærens fructum in illa, et nõ inuenit: dixit
„ autẽ ad cultorẽ uineæ.Ecce tres anni ſunt,ex quo ue
„ nio quærens fructum in ficulnea hac, et nõ inuenio:
„ ſuccide eam: ut quid et terrã occupat? at ille reſpõ/
„ dens ait illi.Domine dimitte illã etiã hoc anno, uſq;
„ dum fodiã circa illam,et mittã ſtercora:et ſiquidem
„ fecerit fructũ:ſin autẽ in futuro ſuccides illã. Arbo/
rem fici habebat quidã plãtatam in uinea ſua:Rogo
quid tam planum? quid tam lucidum? quid tam cõ
mune? quid ruſticis ſic uernaculũ? quid propriũ ſic
peritis? q̃ propoſitæ ſimilitudinis forma? quæ de ge
nerali uſu ueniens oẽs et uerbo inſtruit, et conuertit
exẽplo? infructuoſa arbor itricat ceſpitem:necat ſpa
tia:exhaurit terræ uires:cultorẽ conficit damno: affi
cit tædio poſſidentẽ: ac ſic excidere iſtã lucrum eſt:
eſt iſtam cõmodum non habere.Sic homo utiq; qui
naturæ donum,munus animæ,rationis beneficium,
excellentiã ſenſus,iudiciũ mentis,artis induſtriã, cul
turæ bonũ,p ſteriles, atq; inopes actus euertit, occu/
pat,mergit,auctori fructum,cultori gratiã negat,ſi/
cut arbor e terra,ſic iſte e uita meret excidi. Et ſicut
inſœcunda

infœcunda arbor ſi fuerit in uinea, dum fundit mor/
tiferam ſubiectis uitibus umbram, inimica non ſibi
ſoli, ſed etiam palmitibus fit fœcundis: ita homo de/
ſes, ignauus, ſi præſit populis, non ſibi ſoli fit noxius,
ſed multis: dum ſequentes ſe ſuo uitiat, et perdit exẽ
plo. Sed hanc ſimilitudinẽ quare Dñs dixerit audia/
mus. Arbor ficus brumali tempore tranſacto dum
groſſos producit in florem, et ſimulat ſuum ſuis flo/
ribus fructum, decipit incautos: illudit ignaros: nãq;
mox proiicit groſſos: pigrum proficit, et prorumpit
in germen: et fit poſterior cæteris fructu, quæ uideba
tur cæteras anteiſſe. Merito ergo a Dño Synagoga
arbori fici comparatur, quæ calefacta tẽpore legali
tẽporaliter Eccleſiaſtici fructus floruit in figura. Pa/
triarcharum namq; radice ſolidata, ſacerdotali exal
tata culmine, propheticis dilatata ramis, Iudaicæ ob
ſeruationis repleta groſſis florebat, tunc ſpe ſola fru
ctum datura per CHRISTVM, immo ipſum CHRI
STVM datura poſt fructum: dicẽte pſalmiſta. De fru
ctu uentris tui ponam ſuper ſedem tuã. Vnde ſancti ps. 131.
ſcientes hæc ſpem fructus ex flore capiebant: & ſola/
bantur præſentia de futuris: uidentes iam iamq; ſuc/
cedere æterna mortalibus: perpetua caducis: legi gra
tiam: Synagogæ Eccleſiam: cæleſtia terrenis: huma/
nis diuina: omnibus CHRISTVM: quem quia uentu
rum longa patientia ſuſtinebant, ueniſſe fideli gau/
dio ſunt gauiſi. Ex iſtis erat Simeon ille cui promiſ/ Luc. 2.
ſum erat ut nõ uideret mortẽ, donec uideret CHRI/
ſtum Dñi: quem in ulnas habens talẽ prorupit in uo/
cem. Nunc dimittis ſeruũ tuum Dñe ſecundum uer/
bum tuũ in pace: quia uiderunt oculi mei ſalutare
tuum. Ignari uero dum fiduciã gerunt in lege tota,

neq; ſunt de CHRISTI expectatione ſolliciti,neq; ſuſcipere CHRISTVM,neq; agnoſcere meruerunt: et ita ſunt legalibus decepti floſculis,ſicut neſcios groſſis ſuis decipit ficus. Hinc eſt q Dominus aduẽtus ſui
Luc. 21. tempora ſcire cupientes mittit ad ficũ,dicens. Videte ficulneam,& omnes arbores cum producunt iam fructum,ſcitis quia prope eſt æſtas,ita et uos cum uideritis hæc fieri,ſcitote quia prope eſt regnum Dei. Videtis quia ficus non ſignat præſentia, ſed indicat ſic futura. Sed iam per ordinem propoſitũ proſequamur exemplum. Arborem fici habebat quidã plantatam in uinea ſua. Synagoga eſt arbor ficus: poſſeſſor arboris CHRISTVS: uinea in qua refertur plãtata arbor iſta, Iſraeliticus eſt populus, Iſaia propheta
Iſa. 5. ſic dicente. Vinea Domini ſabaoth domus iſrael eſt. Venit,inquit,quærens fructum in illa,& nõ inuenit. Venit CHRISTVS,et in ſynagoga fructũ fidei repperit nullũ,quia tota dolis erat inumbrata perfidiæ. Ad ficulneã uenit CHRISTVS,ad quã legitur Adã
Gen. 3. nudus fugiſſe poſt culpam, dicente Geneſeos libro. Et cognouerunt quia nudi ſunt:& conſuerunt folia fici:et fecerunt ſibi ſuccinctoria. Venit ergo ad ficum CHRISTVS ut inueniret Adã: ut nudũ tegeret pio ſuo corporis indumento: cuius ficus non uelabat,ſed ſtimulabat pudorem: cuius ficus iſta,ideſt ſynagoga circuncisionibus ſuis nudabat partem uerecũdi corporis,non tegebat. Venit,inquit,quærẽs fructum,et non inuenit. Dixit autem ad cultorẽ uineæ: Ecce anni tres ſunt,ex quo uenio quærens fructũ in ficulnea hac,et non inuenio: ſuccide eam. Cultor uineæ qui infructuoſam ficum iubetur excidere, eſt præſul Synagogæ Angelus,qui ſterilitatem quia nõ poteſt ex

cuſare,inducias impetrat ſupplicando. Sed illud præ
" tereundum non eſt quod dixit. Ecce anni tres ſunt.
Tres anni tria ſunt tēpora per quæ CHRISTVS ad
Synagogam fructū quæſiturus aduenit:id eſt per le/
gem,per Prophetas,per ipſam ſui præſentiā corpo/
ralē:ut infructuoſa ficus,quæ iam diuinitati fructus
uelut non neceſſarios denegabat,uel homini,uel eſu
rienti,uel manducaturo CHRISTO cibos neceſſa/
rios non negaret:ſed nunc quid cultor uineæ reſpon
" derit audiamus. Domine dimitte illam & hoc anno.
Cultor uineæ concedi adhuc Euangelici temporis
precatur annum : de quo Iſaias dicit. Prædicare an/ Iſa.61.
num Domini acceptum, et diem retributionis. Vt
" quid? Vſque dum fodiam circa illam. Vult eam
Apoſtolico uomere perfodere, quia legalis cultri
" non ualuit ſentire culturam. Et mittam ſtercora.
Tantæ radici neceſſaria, quæ pro tanta pinguedine
ceſpitis ſancti tota cæleſti imbre non meruit eſſe fœ
cunda. Ficus ſterilis, ſynagoga miſera miſeratione
gentium ſtercoratur : ut uiliſſimis adiuta fomentis
redeat ad fructum,quæ tanto,et precioſo ubere de/
ceſſit ad fructum:quæ ſi poſt hæc in eadem ſterilita/
te permanſerit,iam non cultoris falce, ſed ipſius do/
minantis ſecuri deſperata, & inutilis ſuccidetur. Et
ideo non dixit in futuro ſuccidam eam, ſed ſuccides
eam:iuxta illud Iohannis. Iam ſecuris ad radicem Mat.3.
arborum poſita eſt.Omnis ergo arbor non faciens
fructū bonum excidetur,& in ignem mittetur : quia
poſt Euangelici cultum temporis infructuoſas arbo
res ſecuris iudicii ſuccidet,et nouiſſimum ſuſcipiet,
et cremabit incendium.

SERMO
IN DIVVM PETRVM EPISCOPVM.
SERMO. CVII.

LIcet fandi ſterilitas ſilentium mihi in-
dicere uideatur, loqui tñ uehemẽtia co
git, et ſanctitas imperantis: præſtãtius
eſt enim imperitũ prodere eloquium,
q̃ officioſum negare ſermonem. Quis
ergo tanti uiri adhortationẽ recuſet, cui e cælo con-
tigit et apoſtolici uocabulum, & ſummi priuilegiũ
ſacerdotis? neq; n. abſq; diuino iudicio fuiſſe credẽ-
dum eſt, ꝙ prima illa uiuendi rudis infantia tanti no
minis adepta eſt dignitatem. Quem tũc affuiſſe niſi
Deum ipſum putamus, cum neſcii parentes de futu-
ris meritis iudicarent? Petrũ. n. uocari in aliis appel
latio nominis eſt, in hoc prærogatiua uirtutis. Vere
beatus Petrus immobile fundamentum ſalutis, talẽ
ſe exhibet in ſacerdotio, quales uideri uolunt qui ſa-
cerdotium concupiſcunt. Quẽadmodum igitur ſan-
ctitatis regulã diſciplinis monaſterialibus imbutus
exercet? pallẽt ora ieiuniis: macies corpus attenuat:
eleemoſyna pro delictis ſupplicat: lachrymæ pecca-
ta baptizãt. Sed ne forte hoc deuoti populi turba mi
Mat. 26. raretur, ſolet Petrus flere, cum in eum CHRISTVS
intendit. Nec quiſq̃ in Apoſtolo imbrẽ irrigui luctus
accuſet: iucũdæ ſunt lachrymæ, quæ gaudiũ immor-
Mat. 16. talitatis emerunt. Ipſe eſt ergo cuſtos fidei: petra Ec
cleſiæ: ianitorq; cælorum: ipſe eſt Apoſtolicus piſca-
tor electus, qui ad ſe turbas errorum fluctibus mer-
ſas hamo ſanctitatis inuitat: et doctrinæ ſuæ rete cõ-
Luc. 5. cludit ad fidem hominũ multitudinẽ copioſam. Eſt
etiam ipſe beatiſſimus, et Apoſtolicus auceps: qui ani

ſmas iuuenũ per aera uolantes calamo diuini ſermonis attingit. Iure igiť uenerabilis Dei ſacerdos olim Apoſtoli nactus uocabulum, nunc adeptus et meritum, ſerit in populos præcepta iuſtitiæ: et manifeſta luce reſerat ſacrorum uoluminũ myſticas quæſtiones: tantumq; eſt in cæleſtibus magiſterium diſciplinis, ut qui conuertitur, ipſi abſolutionem debeat: qui non corrigitur, ſibi reatum. Omnis undique ad eum ex diuerſis regionum partibus uiſendi ſtudio turba cõcurrit. Quicunq; inuias ſolitudines, aut latẽtes eremi latebras incolebant, mirabilem Petrum magis ueniunt uidere, q̃ ſæculum: datum eſt illis aliquando diſcere, difficilius quidem, ſed glorioſius, mundo præſente luctari: et aduerſus inſtructas delinquentes turbas aciem quandam diſponere ſanctitatis: quanta enim in mundo poſitis poſt certamen palma eſt, ſi in ſolitudine conſtitutis ſine luctamine coronæ debentur? Vnde fratres quoniam beatiſſimus Petrus omnia quæ ſunt diuinæ uirtutis, prædicationis uos ſuæ doctrina inſtruit, pariter et exemplis edocet, deprecemur Dominum Deum noſtrum, ut æuo longiſſimo doctrinæ cæleſtis uos ſermone lætificet.

IN VERBA APOSTOLI. OBSECRO VOS PER MISERICORDIAM DEI: ETC. SERMO. CVIII.

Mira pietas, quæ ut precetur, ut largiať, exorat. Hodie namq; btũs Apľs nõ humana petens, ſed diuina conferens, ſic precatur. Obſecro, inquit, uos per mi Rom. 12

ſericordiam Dei. Medicus auſtera remedia cum recipere, perſuadet ægrotos, agit precibus, non compellit imperio: ſciens infirmitatis, non uoluntatis eſſe, q ſalutaria reſpuit, quotiens profutura repellit infirmus. Et filium pater non poteſtate, ſed amore ad rigorem pertrahit diſciplinæ, non ignorans q̃ ſit aſpera immaturis ſenſibus diſciplina. Et ſi corporalis infirmitas ad curam precibus ſic mouetur, ſi puerilis animus uix ad prudentiam ducitur blandimentis: quid mirum ſi Apoſtolus, qui ſemper eſt et medicus, et pater, humanas mentes morbis carnalibus ſauciatas, ut ad
„ remedia diuina ſubrigat, ſic precatur? Obſecro, in-
„ quit, uos per miſericordiam Dei. Nouum genus obſecrationis inducit. Quare non per uirtutem? quare non per maieſtatem? non per gloriam Dei? ſed per miſericordiam Dei? quia per ipſam ſolam Paulus & crimen perſecutoris euaſit: et Apoſtolatus tanti indeptus eſt dignitatem: ſicut ipſe fatetur, di-
1. Tim.1. cens. Qui prius fui blaſphemus, & perſecutor, et iniurioſus: ſed miſericordiã Dei cõſecutus ſum. Et iterũ, Fidelis ſermo, et omni acceptione dignus, qa CHRISTVS in hunc mundum uenit, peccatores ſaluos facere, quorum primus ego ſum, ſed miſericordiam ſum conſecutus, ad exemplum omnium qui creditu
„ ri ſunt illi in uitam æternam. Obſecro, inquit, uos
„ per miſericordiam Dei? Rogat Paulus, immo per Paulum rogat Deus: quia plus amari uult, q̃ timeri. Rogat Deus, quia non tam Dominus eſſe uult, q̃ pater. Rogat Deus per miſericordiam, ne uindicet per
Iſa.65. rigorem: audi rogantem Dominum. Tota die, inqt, expandi manus meas. Nonne qui expandit manus,

ipſo habitu rogat? Expandi manus meas: ad quem? ad populum: et ad quem populum? non tantū non credentem, ſed et contradicentem. Expandi manus meas. Diſtendit membra, dilatat uiſcera, pectus por/rigit, offert ſinum, gremium pandit, ut patrem ſe tā/tæ obſecrationis demonſtret affectu: audi & aliter ro gantem Deum. Popule meus quid feci tibi? aut quid Mich. 6.
contriſtaui te? Nonne dicit? ſi Diuinitas ignota eſt, uel caro ſit nota. Videte, uidete in me corpus ueſtrū: membra ueſtra: ueſtra uiſcera: oſſa ueſtra: ueſtrū ſan/guiné: et ſi quod Dei eſt timetis, quare uel quod ue/ſtrum eſt non amatis? ſi Dominum fugitis: quare non recurritis ad parentem? Sed forte uos paſſio/nis meæ quam feciſtis magnitudo coufundit: Noli/te ✠ Crux hæc non meus, ſed mortis eſt aculeus. Cla ui iſti non mihi infigunt dolorem, ſed ueſtram mi/hi infigunt altius charitatem. Vulnera hæc non edu/cunt gemitus meos, ſed magis uos meis uiſceri/bus introducunt. Extenſio corporis mei uos dila/tat in gremium, non meam creſcit in pœnam. Sanguis meus non mihi deperit, ſed ueſtrum pro/rogatur in pretium. Venite ergo, redite, & uel ſic probate patrem: quem uidetis pro malis bona, pro iniuriis amorem, pro uulneribus tantis tan/tam reddere charitatem. Sed iam quid obſecret » Apoſtolus audiamus. Obſecro, inquit, uos ut ex/» hibeatis corpora ueſtra. Apoſtolus rogando ſic omnes homines ad ſacerdotale faſtigium prouexit. » Vt exhibeatis corpora ueſtra hoſtiam uiuam. O in/auditum Chriſtiani Pontificatus officium: quando homo ſibi ipſe é et hoſtia, et ſacerdos: quādo homo nō extrinſecus quod Deo eſt immolaturus inquirit,

quando homo ſecum, et in ſe, et quod pro ſe eſt
Deo ſacrificaturus, apportat: quando et eadem ma/
net hoſtia, idem permanet et ſacerdos: quando ho/
ſtia mactatur, & uiuit: ſacerdos neſcit occidere qui li
tabit. Mirum ſacrificium, ubi corpus ſine corpore, ſi/
„ ne ſanguine ſanguis offertur. Obſecro, inquit, uos
„ per miſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora ueſtra
„ hoſtiam uiuam. Fratres hoc ſacrificium CHRISTI
deſcendit ex forma: qui corpus ſuum pro uita ſæculi
uitaliter immolauit: et uere corpus ſuum fecit hoſtiā
uiuam, quia uiuit occiſus. In tali ergo uictima mors
expenditur: hoſtia permanet: uiuit hoſtia: mors puni
tur. Hinc martyres morte naſcuntur, fine inchoant:
occiſione uiuunt: et in cælis lucent, qui in terris puta/
„ bantur extincti. Obſecro, inquit, uos fratres per mi/
„ ſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora ueſtra ho/
„ ſtiam uiuam, ſanctā. Hoc eſt illud quod Propheta
Pſal. 39. cecinit. Sacrificium, et oblationem noluiſti, corpus
autem perfeciſti mihi. Eſto homo, eſto et dei ſacrifi
cium, & ſacerdos: non amittas quod tibi diuina de/
dit, & cōceſſit auctoritas: induere ſanctitatis ſtolam:
præcingere balteum caſtitatis: ſit in uelamento ca/
pitis tui CHRISTVS: Crux in frontis tui muni/
mine perſeueret: pectori tuo appone diuinæ ſcien/
tiæ ſacramētum: in odorem thymiama ſemper ora/
tionis accende: arripe gladium ſpiritus: altare cor
tuum pone: & ſic corpus tuum admoue dei ſecurus
ad uictimam. Deus fidem, non mortem quærit: uo/
tum, non ſanguinem ſitit: placatur uoluntate, non
Gen. 22 nece. Hoc probat Deus ad hoſtiam Abrahæ ſancti fi
lium cum popoſcit. Nam quid aliud Abraham q̄ cor
pus ſuum immolabat in filio? quid aliud Deus q̄ fi/

dem requirebat in patre? qui filium ſicut offerri iuſſit, ſic non permiſit occidi. Tali ergo homo confirmatus exemplo, offer corpus tuum: et non ſolū macta, ſed etiam ſeca per omnia uirtutum mēbra: quia totiens tibi uitiorum artes moriuntur, quotiens a te Deo uiſcera fuerint immolata uirtutum. Offer fidē, ut perfidia ſit punita: immola ieiunium, ut uoracitas ceſſet: ſacrifica caſtitatem, ut moriatur libido: impone pietatem, ut deponatur impietas: inuita miſericordiam, ut auaritia deleatur: et ut conſumatur ſtultitia, ſemper ſanctitatē conuenit immolare: ſic fiet corpus tuum tua hoſtia, ſi nullo peccati iaculo fuerit ſauciata. Viuit corpus tuum homo, uiuit, quotiēs a te Deo uirtutum uita uitiorum mortibus immolatur. Non poteſt mori qui uitali gladio meretur occidi. Ipſe aūt deus noſter, qui eſt uia, ueritas, et uita, et a morte nos liberet, et perducat ad uitam.

IN EADEM. SERMO. CIX.

QVoniam præcedens ſermo tantum primordia cogit Apoſtolicæ lectionis, nunc de his quæ ſequuntur quod Dominus inſpirat audiamus: ſic enim cœpit. Obſecro, inquit, uos per Rom.12
» miſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora ueſtra hoſtiam uiuam. Nunquid Apoſtolus ſic dicendo ſola corpora digna diuinis hoſtiis probat? & animas uelut reprobas aut tacet, aut prærerit, aut relinquit? Nonne

anima de cœlo eſt, corpus e terra? hoc regitur re-
git illa? illa dominatur, hoc ſeruit? hoc uiuit, uiui-
ficat illa? illa manet, hoc deficit? hoc ætates pati-
tur, illa neſcit? et ad extremum mors, quæ tantum
dominatur in corpus, nec corpus anima præſente
contingit? Et quid eſt, q̃ tacetur anima, & ſolum
corpus ad Dei hoſtiam ſic uocatur? Fratres hic Apo
ſtolus honorat corpus, non minorat animam: nam
corpus quod capiunt peccata, quod delicta uinciunt,
quod deprimunt crimina, quod uitia corrumpunt,
quod deiiciunt paſſiones, hoc Apoſtolus cupit ſol-
uere, liberare ſtudet, laborat attollere, expiare con-
tendit, ut corpus ad originem animæ conſcendat,
non anima deſcendat corporis ad naturam: et cor-
pus animam comitetur ad cælum, non anima cor-
pus ſequatur ad terram: audi ſcripturam dicentem,
anima qualibus, et quantis corporis ✠ aggraue-
Sap. 9. tur. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam:
et deprimit terrena cogitatio ſenſum multa cogi-
tantem. Ergo non deponi animam, ſed corpus Apo
ſtolus uult leuari: et animam, et corpus id eſt homi-
nem totum, ad hoſtiam ſanctam, ad placitum Deo
ſacrificium uult uenire. Quod autem et anima ſit
Pſal. 50. Dei ſacrificium Pſalmiſta declarat, dicens. Sacrifi-
„ cium Deo ſpiritus contribulatus. Vt exhibeatis cor-
„ pora ueſtra hoſtiam uiuam, ſanctam, placentem
„ Deo. Quia non homo ex eo quod uiuit placet, ſed
placet ex eo quod bene uiuit: nec ex eo fit homo ho-
ſtia ſi ſe Deo offerat, ſed ſi ſancte offerat Deo. Quan-
tum enim immaculata uictima placat Deum, tan-
tum Deum uictima ſi maculata fuerit exacerbat: au-
di dicentem Deum. Non offeras mihi claudum, non

ſuſcum,non mortis contagione pollutum: ſed ma/
turum ſine macula. Hinc eſt ꝙ Apoſtolus uiuā Deo
petit hoſtiam. Ergo fratres ſi nos ipſius propitiatio/
nis incenſum. Deſunt nonnulla.
Probat hoc Cain,qui cum Deo parua à quo totum Gen.4.
perceperat ingratus pontifex ſic diuiſit,ut quod erat
peſſimum hoc adoleret altari: quod erat optimum
in ſuam reſeruaret offenſam: deniq; cū ſua ſuo ma/
le cum partitur auctore,ſe,ſuoſq; poſteros, et a uita,
et ab humano genere perdiuiſit. Ergo Abel ſequa/
mur ad præmium, non Cain comitemur ad pœ/
nam. Abel agnum portans ad Dei ſacrificium, ſi/
cut agnus aſſumitur:Cain geſtans ſibi ſtipulam, fo/
mentum ſibi per quod exureretur inuenit. Vt exhi/
beatis corpora ueſtra hoſtiam uiuam, ſanctam,pla/
centem Deo,rationabile obſequium ueſtrum. Quā
tum placat obſequium quod ratione ſubnixum eſt;
tantum quod rationem non habet exacerbat. Ra/
tionabile obſequium,quod non præſumptione tur/
batur:non temeritate confunditur: non uiolatur il/
licitis:non ſimulatione fucatur. Ad obſequium Re/
gis militaris ſtatio contremiſcit: humana domina/
tio exigit ſollicitam ſeruitutem:ad arbitrium iuben
tis timor obedientis inuigilat: quia et cauta deuo/
tio præmium iuſtæ remunerationis acquirit: et te/
meritatis pœnam præſumptrix ſeruitus non euadit.
Quis non uocatus ad aulæ regalis ſe proripit ſeruitu
tem? Quis ſine titulo militari militem ſe auſus eſt
profiteri? Quis ſine dignitatis infulis nomen digni/
tatis inuadit? Et ſi hæc penes homines ſollicita,cau/
taq; ſunt,ſi ratione conſtant,ſi conualeſcunt ordine,
ſi tremore ſeruātur:quanto penes Deum magis cau

ta eſt deuotio? magis tremenda ſeruitus? magis ſol
licitus cultus,ut diuinum ratione præſtet obſequiũ?
„ Rationabile,inquit,obſequium ueſtrum. Obſequiũ
ratione calens,feruor eſt:furor eſt,quod ratione nõ
Exo.32. frenať. Hinc Iudaicus populus Deum dum ſibi præ/
ter rationem quærit,deum cui cum ratione ſeruie/
Leuit.io bat amiſit.Hinc filii Aaron dum rationis ſunt imme
mores,dum præſumunt terrenos ignes diuinis igni/
bus admouere, flammam ſacrificii ſalutaris in pœ/
I.reg.15. nale ſibi incendium cõmutarunt.Hinc Saul tumens
regali uertice dum putat ſibi et de ſacerdotio quid
licere,regnũ quod acceperat altaris temerator ami
ſit.Hinc Iudæus dum legem ſine legis ratione exco/
lit,legis interemit auctorem. Hinc gentilis dũ deo
rum populis,et deorum mõſtris neſcius rationis ob
ſequitur,ad Dei qui unus;& uerus eſt, peruenire non
meruit ſeruitutem.Hinc Arrhius patri ſe putat ob/
ſequi Filium blaſphemando:et dum Filio dat initiũ,
Patri finem miſerandus imponit. Hinc Photinus dũ
coæternum Patri filium negat, Pater ut pater non
ſemper fuerit elaborat.Hinc omnes hæreſes dum ſe
runtur ad diuinitatis iniuriam,dum Trinitatem mẽ
tiuntur uocabulis,blaſphemiis obſequuntur. Nos au
tem fratres & corpora noſtra aptemus in uiuam dei
hoſtiam:et obſequium noſtrum rationabile procu/
remus:ut ſit fides uera,pura conſcientia,mẽs ſobria,
ſpes firma,cor mundum,caro caſta, ſanctus ſenſus,
pius animus,tota ratio,caſta charitas, larga miſeri/
cordia,uita ſancta,uerecundus habitus: et ad om
ne CHRISTI obſequiũ humilitas no
ſtrum ſemper comitetur
inceſſum.

IN VERBA EIVSDEM, NON EST AVTEM SCRIPTVM PROPTER ABRAHAM TANTVM. ETC. SERMO. CX.

Beatus Apſtus primis, & nouiſſimis, ideſt Iudæis, & Græcis, fidei uexillum unicum ſemper, & ſingulare erigit ad ſalutem: quod quiſquis habere nõ meruerit, et tenere, cæleſtium poſſidere non poterit gloriam triumphorũ. Solum eſt fratres quod contra perfidiam dimicantibus aciem dirigit: regem indicat: connectit ſocios: impiũq; hoſtem ſola ſui uiſione terrificat: ſic.n. hodie cœpit. Non eſt aũt ſcriptum propter Abraham tantũ quod reputatum eſt illi ad iuſtitiam: ſed et propter nos credẽtes in eum, qui ſuſcitauit IESVM Dñm noſtrum a mortuis. Videtis fratres, quia dum priores futura, dum præterita credunt poſteri, ſic uno itinere fidei utriq; perueniunt ad ſalutẽ: dũ illi uenturũ CHRISTVM, nos iam ueniſſe profitemur: illi uſq; ad mortẽ more hominis deſcenſurum mirantur, & credunt, nos eſſe mortuũ, & reſurrexiſſe gloriamur. Et quid plura fratres? ideo ſalus hæc tam antecedentiũ, q̃ ſequẽtium oculis eſt negata, ut tota eſſet in fide. Quod autẽ dixit? Qui ſuſcitauit IESVM Dñm noſtrũ a mortuis. Ne quis ab alio credat, ipſe ſui factor, et reſuſcitator eſt corporis, qui dixit. Poteſtatẽ habeo ponendi animam meã: & poteſtatem habeo iterũ ſumendi eam. neq;.n. ab alio reſurrectio ſuſcitari, neq; ab alio uiuificari uita potuit: nec eadẽ negare ſibi, quod erat omnibus collatura: quia nec fons ſitit: nec panis eſurit:

Rom. 4.

Ioã. 10.

„ nec ſol idiget luce:nec requies ipſa laſſeſcit. Qui tra
„ ditus eſt,inquit,propter delicta noſtra: & reſurrexit
„ propter iuſtificationem noſtrã. Traditus propter de
licta:nõ ut ea quæ non poterat mori uita puniretur,
ſed ut delicta quæ nos a uita exulauerant ſola delerẽ
„ tur. Et reſurrexit propter iuſtificationem noſtram.
Manente condemnatione iuſtificari non poteſt con
demnatus:nos ergo quos primi culpa ſic parentis ad
dixerat,ut mors obnoxios ſibi iure retineret, CHRI
STVS cæleſtis,et uerus parens ſoluta mortis cõdem
natione per mortem propriam reſurrectione iuſtifi
cat:ut non reus pereat,ſed reatus: ipſaq; pœna, id eſt
mors,quæ reos fuerat iuſſa percellere, merito deſi-
ciat:& ſuæ amittat inſulas poteſtatis. Cur innocentẽ,
cur ipſum iudicem crudelis,& impia eſt auſa contin
Ro.5. „ gere? & ideo addidit. Iuſtificati igitur ex fide pacẽ
„ habeamus ad Deũ. Hoc eſt dicere,deſinat, deſinat
mater diſſenſionum,hoſtis quietis,pacis inimica cõ
tentio:non extollatur Iudæus per legem:Gentilis nõ
ſuperbiat per naturam:Philoſophus ab opinionibus
ſuis ſpumoſis,et inanibus detumeſcat: nemo de me-
ritis,nemo de operibus glorietur:quia uitam quam
præuaricatio prima ſuſtulerat,& elongauerat a no-
bis furioſa cõtentio,reſtituit,& reddidit pax diuina.
„ Pacem habeamus ad Deum: per Dominũ noſtrum
„ IESVM CHRISTVM. Terra nõ rebellet in cælos:
caro non inſurgat in ſpiritum: ſed ſupernæ pacis hu
„ milis perpetem iungatur ad gloriam. Per quem ac-
„ ceſſum habemus. Quia nobis ipſe factus eſt uia. Fi
„ de in gratiam iſtam. Dux uiæ iſtius fides eſt fratres.
„ In qua ſtamus,& gloriamur in ſpe gloriæ filiorum
„ Dei. Stamus certe fide,non corpore: & in ſpe, non

» in re iam percepta gloriamur. Non ſolum autem,
» ſed et gloriamur in tribulationibus:ſcientes ꝙ tribu
» latio patientiam operatur: patientia autem proba-
» tionem:probatio autem ſpem:ſpes uero non confun
» dit. Ecce quibus ætatibus iuſtus perfectum robora-
tur in uirum:in tribulatione, patientia, probatione,
ſpe.Tribulatio fratres uelut prima iuſti uiri concu-
tit,et conturbat infantiam: ſed cum inuenerit iſta pa
tientem,ad maiora adoleſcentem iam bonæ indo-
» lis tunc erudit. Tribulatio patientiam operatur. Pa
tientia eſt fratres quæ CHRISTI iuuenem aptum
» probat eſſe uirtutibus. Spes uero non confundit.
Spes eſt quæ uirum perficit:et ad menſuram CHRI
STI plenitudinis ideſeſſa perducit. Perfectæ uirtutis
eſt, quod in re non teneas ſpei robore poſſidere.
» Quia charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per
» Spiritum ſanctum qui datus eſt nobis. Et ut diffuſæ
in nos diuinæ charitatis oſtenderet qualitatem,adie
» cit. Vt quid enim CHRISTVS,cum adhuc infirmi
» eſſemus ſecundum tempus,pro impiis mortuus eſt?
» Vix enim pro iuſto quis moritur:nam pro bono for
» ſitan quis audeat mori.Commendat autem charita
» tem ſuam Deus in nobis: quia adhuc cum pecca-
» tores eſſemus, CHRISTVS pro nobis mor-
» tuus eſt. Si CHRISTVS genus hominum ſic
dilexit,ut daret pro impiis,et peccatoribus mortem
ſuam:iuſtis eum quid credimus largiturum,⁊ q̃ ui-
tam ſuam,regnum ſuum, gloriam ſuam? Ex te ſu-
ſcepit mortem, quam impiis impenderet ſuper
terram: reſeruat tibi, quod in ſe, et per ſe ſem-
per poſſidet,& poſſidet in cælo. Dicamus ergo cum
propheta:Quid retribuam Domino pro omnibus q̃ ps. 115.

retribuit mihi? Calicem ſalutaris accipiam. Hoc eſt
et ego moriar pro illo. Et quid ſimile? ille ſponte
pro impio,et peccatore:ego uix pro iuſto, & bono:
ego uix,quia me ad mortem non tam uolũtas, q̃ ne
Ioã.21. ceſſitas ducit. Audi ipſum dicẽtem ad Petrum. Cum
autẽ ſenueris præcinget te alius,et ducet quo tu non
uis.In aduerſis fratres neceſſitas uoluntati nõ poteſt
comparari:acquieſcere neceſſitatis eſt:uelle uirtutis.
Volenti mors ipſa ſubiecta eſt,quia ſemper domina
ta eſt mors nolenti.Et tñ fratres quia diuinæ charita
tis nil ſimile poteſt homo redhibere, det quod põt:
quia ſecundũ ꝙ habet acceptus eſt. Deficiat ad glo/
riam: moriatur ad uitã:pereat ad ſalutẽ. Gloriemur
frẽs de noua iſtius cõmutatione cõmercii: qa mors
quæ erat inter homines reparatio tota pietatis, per
CHRISTVM diuinæ cõmẽdatio eſt facta charitatis.

IN VERBA EIVSDEM. PROPTEREA SICVT PER VNVM HOMINEM PECCATVM IN HVNC MVNDVM INTRA/ VIT: ETC. SERMO. CXI.

PRæſens fratres Apoſtoli lectio cũ di/
Rom.5. cit, per unum hominem mundũ totũ
ſuſcepiſſe ſententiam:non ad peroran
dum nos, ſed ad flendum renouato,
et intimo dolore cõpellit.Si.n. eximii
uates ſingularis populi,et unius urbis, ac ſolius non
nunq̃ hominis diu lamentauere diſcrimen:quæ mẽs
non totis tenebris obſcuretur? quos ſenſus non tota
hebetudo confundat? quos oculos non redigat in
fontes,& fluenta lachrymarũ? quando unius lapſus

extitit ruina cunctorũ:& unius culpa omniũ defluxit ad pœnã: ac parentis uitium uniuerſo generi exitiũ ferale præparauit:dicẽte Apoſtolo. Propterea ſicut per unũ hominẽ in hunc mundũ peccatũ intrauit, & per peccatũ mors. Miſerũ me,ipſe qui erat cauſa bonorum omniũ ianua factus eſt hic malorũ. Peccatum in hunc mundũ intrauit. In hunc mundũ:miraris eum poſteris obfuiſſe,qui facinore ſuo damnauerit mundũ? Sed dicis, quomodo ĩtrauit? per quẽ intrauit? quomodo? per culpam: per quẽ? per hominem.Et quid? peccatũ natura, an ſubſtantia? nec natura eſt,nec ſubſtantia,ſed accidens:& aduerſa eſt hæc poteſtas quæ uidetur in opere,ſentitur in pœna: impugnat animã:uulnerat mentẽ: ipſam uiolat,confunditq; naturã. Et quid plura fratres? Hoc eſt peccatũ naturæ,quod eſt fumus oculis: quod febris corpori:ꝙ dulciſſimis fontibus amara ſalſedo. Vtiq; purus,& lucidus eſt oculus per naturã,ſed per fumi conturbatur, & obſcuratur iniuriã. At corpus mẽbrorũ partibus,et ſenſibus ſuis per hoc ꝙ eſt a deo conditũ uiget: ſed ubi uis febriũ cœperit,et procella dominari,totum iners,totũ efficitur imbecillũ: tunc amaritudo oris:tunc oculorũ caligo:tunc greſſuũ nutabũda ueſtigia:tunc inimica aura:tunc chari graues:tũc ipſa obſequia uidentur otioſa:et fontes quantũ grati ſunt per ſuã dulcedinẽ,et naturã,tantum efficiũtur ingrati, cum aliquod uitium ex acceſſione ſuſceperint.Sed ad cœpta redeamus. Sicut per unũ hominem in hunc mundũ peccatũ intrauit,et per peccatũ mors. Ecce fratres ianua, per hominẽ peccatum,et per peccatũ intraſſe uidemur in mortem.Peccatum, o crudelis fera, et non uno capite in hominũ genus

ſæuire contenta: quã uidemus trino ore tota huma/ni ſtirpis germina tam pretioſa deuorãtẽ: trino ore fratres peccatum capit: mors deuorat: deglutit infernus. Et quo, ſicut diximus, fonte lachrymarũ talis nobis plane deflendus eſt parens, qui nos tantarum miſeriarum reliquit hæredes? qui nõ ſolum collata bona perdidit, ſed oẽs poſteros ſuos tam feris credito/ribus obnoxios ſic reliquit? O dura hæreditas, ac crudelis: o miſeri, quibus nec adipiſci libuit, nec renun/
„ tiare licuit nos hæredes. Audi quod ſequit̃. Et ita in
„ omnes homines mors tranſiuit. Sed ne iniuſtũ forte uideatur, cur per unum in omnes, quia omnes per unum: per eum te deteſtaris eſſe damnatũ, per quẽ te editum eſſe gloriaris in lucem. Sed dicis, ſi generi debeo ꝙ natus ſum, nunquid & crimini? ut ante me reũ faciat natura, q̃ culpa? Huic quæſtioni tuæ mox
„ qui ſequitur Apoſtoli ſermo reſpõdet, dicendo. In
„ quo omnes peccauerunt. Si in illo omnes peccaue/runt, merito per illum omnes ſuſcepere ſupplicium.
„ Sicut per unum hominem in hunc mundum pecca/
„ tum intrauit, & per peccatum mors: & ita in omnes
„ homines pertranſiuit: in quo omnes peccauerunt. Siue in homine, ſiue in peccato: per illum, & in illo omnes peccauerunt. Non ergo peccatum uerſum eſt in naturam, ſed dum peccatum mortem ingerit, pœnam ſibi debitam exigit per naturam. Deus Naturã ita fecerat, ut homines crearet ad uitam: quæ tamen dum morti nolens generat, illi ſe peccato fatetur obnoxiam, cuius pœnæ deſeruit inuita. Nam quis iſta ſentiat fratres? ꝙ extingui uelit natura partus ſuos? & germina ſua tam chara uelit necari? Sed dum in/

gemiſcit, & condolet: amiſſam ſuſpirat, et deſiderat recipere libertatem. Sed per quem receperit Iohannes primus ſignanter oſtendit: qui uiſo CHRISTO proclamat, & uociferatur dicens: Ecce agnus Dei, qui tollit peccatum mundi. Peccatum mundi hoc eſt fratres, quod per unum hominem Apoſtolus itraſſe teſtatur. Gaudete ergo fratres, quia peccatū quod nos graui pondere deprimebat ad tartarū, a CHRISTO ſublatum eſt: et in tartara iā demerſum: & nos, quos morti culpa primi parentis addixerat, ſecundi, & diuini parentis gratia a pœna reuocauit ad uitam. Saluari ergo ſine CHRISTO homo non poterat: quia totius mundi peccatum ante ipſius permanebat aduentum. Sed tu quod per CHRISTVM iuſtificaris, amplecteris: & quod per Adam damnatus es, tu refutas: & alterius tibi pœnam obfuiſſe conquereris, qui tibi conſpicis alterius ſubueniſſe iuſtitiam. Nunquid non in ſemine tota arbor? uitium ergo ſeminis uitium eſt totius arboris. Si ſibi ipſa per ſe natura ſubuenire potuiſſet, nunq̃ eam ad reparandum in ſe auctor ipſe ſuſcepiſſet. Ad uitam eam creatam credis, qui adhuc eam per auctorem dubitas eſſe reparatam? „ Vſque ad legem enim, inquit, peccatum erat „ in mundo. Vſque ad legem cum audis, uſque ad finem legis, hoc eſt uſque ad aduentum Domini no„ ſtri IESV CHRISTI accipe. „ Quia peccatum „ non imputabatur, ait, cum lex non eſſet. Et quando lex non fuit, quæ cum ipſo homine cœpit? Si lex non fuiſſet, Adam præuaricator utique non fuiſſet: „ ſicut idē aperit Apoſtolus, cum dicit. Sed regnauit „ mors ab Adam, uſque ad Moyſen. Vtriq; legem acceperāt; ſed Adam mox præuaricatus eſt ut accepit: Iohā. 1.

Moyſes prævaricatoribus promulgauit acceptam, dicente Apoſtolo. Lex p̄uaricationum cauſa poſita eſt.
Gal. 3. Regnauit ergo mors per legem, quia grauius p̄uaricatores, q̄ peccatores, et non tantū parentis uitio, ſed
„ ſuo iam lapſos facinore, ſæua deuorauit. Sed regna
„ uit, inquit, mors ab Adam uſq; ad Moyſen, etiā i eos
„ qui nō peccauerunt in ſimilitudinem p̄uaricationis
„ Adæ. Quia non tantum magnos, ſed deuorabat et paruulos: et non tantum noxios, ſed et deuaſtabat innoxios: innoxios dico a culpa propria, non parentis. Et hinc grauius erat lamētāda conditio, quia eius parentis ſoluebat pœnā, cuius uix uitam deguſtarat infantulus: et luebat peccatum mundi, qui mundū cognitum non habebat. Acquieſcamus ergo fratres, ꝙ per unum, et unius delicto mors regnauerit, ſi oēs p unū abſolui deſideramus, et eſſe per CHRISTVM: quia qui uiuit CHRISTO debet, non ſibi: et Adam ꝙ moritur id debebit.

IN VERBA EIVSDEM. SI ENIM VNIVS DELICTO MORS REGNAVIT PER VNVM: ETC. SERMO. CXII.

SI quis poculum aquæ frigidæ ſitienti porrigit uiatori, aliquantū quidē animum recreat æſtuantis: & humanitati plene ſuccurrit: non tamen penitus ſitim extinguit: ita & magnū diuinæ ſciētiæ deſiderātibus noſſe ſecretū, noſter ſermo nō ſufficit: qui ad præſens feſtinatiōi deſeruit, & tempori. Nam ſi ad humana perdiſcēda tota hominis breuis eſt uita: qđ tēpus ſufficere credimus ad intelligētiā

poſſe diuinam? Date ergo ueniã fratres, ſi intra punctum temporis,& horæ unius uix momentũ obſcura lucidare, clauſa reſerare, firmare dubia, profunda cõtingere, tot ſæculorum ineffabile ſacramentum per omnem modum aperire nõ poſſum,& eloqui: ſi uel caute æmulis, ſecure filiis, credentibus confidenter, conſtanter incredulis nõ ualemus. Verũ quia hodie Apoſtolicus ſermo claro ſe lumine ſenſibus audientium totus infudit, nec quicq̃ catholicis mentibus reliquit ambiguum, cum dicit. Si enim unius delicto Rom. 5. mors regnauit per unum. Declamandi ſtudium ſeponentes, tota ſimplicitate ipſis Apoſtolicis eloquiis innitemur: ut uerum ſcire cupientibus nulla ſermone noſtro generetur obſcuritas. Si enim unius delicto, ut dicit, mors regnauit per unum. Quare mortem ab uno, & primo homine eſſe poſteris acquiſitam inſinuare, & approbare Euangelica laborat auctoritas? et quamuis ſufficiat illa ſentẽtia, quæ dicit: Deus mortem non fecit: quare eam tam trucẽ, tam Sap. 1. crudelem, tam immitem nonnulli a Deo uelint eſſe conditam, ſcire non poſſum. Nemo ſine piaculo æſtimat, tam pium, tam bonum Deum, mortem creare potuiſſe: cuius uniuerſus mundus dolore continuo, gemitu, lachrymis accuſat, et deteſtatur auctorem. Si mors etiam penes homines eſt criminum pœna, quo auſu cõcreata homini, et pene ante creditur innocenti a Deo inſita eſſe, q̃ uita? Sed audiamus Apoſtolum. Si enim unius delicto mors regnauit per unum, multo magis abundantiam gratiæ, et donationis, et iuſtitiæ accipientes, in uita regnabunt per unum CHRISTVM Dominũ noſtrũ. Ecce unum, et unum: Adam, et CHRISTVS. Per illũ peccatum

regnauit in mortem:per iſtum gratia regnauit in uitam. Deniq; duo hæc principia uitæ, et mortis, abſolutionis, et pœnæ, deſideratæ libertatis, et dānationis extremæ, is qui ſequit̃ ſermo Apoſtoli aperit, et declarat. Igit̃ ſicut per unius delictū i oēs homines in cōdēnationē:ita et per unius iuſtitiā in oēs homines in iuſtificationē uitæ. Per unū et unū, aut mors regnat, aut uita cōcedit̃. Quid hic ergo addere ſermo poſſit interptis? quibus adiunges ſilentiū oīs æmulorū ſuccūbit intētio. Per unius delictū in oēs hoīes i condēnationē:ita & per unius iuſtitiā in oēs hoīes in iuſtificationē uitæ. Sicut fonti fluuius, ſic fructus ſemini, ita origini deſeruit, aut addicta, aut erepta poſteritas: ſicut ex his quæ adiecit Apoſtolus plenius approbatur. Sicut enim unius hominis inobediētia peccatores conſtituti ſunt multi, ita unius obedientia iuſti conſtituentur multi. Sit homo peccator, ut ſit Deus iuſtus: quia reatus redundat ad iudicem, ſi pœna percellit innoxium. Et ideo dixit. Sicut per unius hominis inobedientiam peccatores conſtituti ſunt multi. Vt ſcirent ſe eius culpæ fuiſſe participes, cuius pœnæ ſocios ſe eſſe perſentiunt. Sed iam quid lex profuerit atteſtante Apoſtolo audiant legis amatores. Lex autem, inquit, ſubintrauit, ut abundaret delictum. Ecce, ut Apoſtolus dicit, Non imminu-

Rom. 3. tionem delictorum lex fecit eſſe, ſed copiam: non per ſe fratres, ſed per eum, qui legem per imbecillitatem ferre non poterat. Non magnitudo lucis hebetat oculos, quæ ſolis a Deo creata eſt oculis, ſed oculorum infirmitas lucis totam ſuſtinere non poteſt, & ferre claritatem: ita & lex, fratres, quæ per ſe

ſatis iuſta erat, & ſatis ſancta, dum ab homine fra/
gili ſeueram exigit diſciplinam, magis magiſque
onerauit, & prodidit delinquentem. Et hoc quare frã
tres? ut per gratiam, & ueniam conditoris rediret
ad uitam, qui per tumorem, & ignorãtiam, cùm mã
le de innocẽtia gloriaretur in debitum parentis de
ducebatur, & pœnam. Morbus igitur latebat occul/
tus, per quem omnium ſecreta medullarum, & uena
rum meatus in ipſorum uitalium tendebant exitiũ:
et quandam σύγκρισιν in omnibus generabant inter i. idẽ iudi
nis. Venit lex quæ & uulnus proderet, et tandem ue/ ciũ. hoc ẽ
tuſto languori ſupernum aduenire medicum nun/ oĩa iterio
tiaret. Venit lex quæ mandatorum fomentis in cu/ ra ſimili
tem produceret, quod in altum lethaliter ſæuiebat. ter erant
Venit lex ut gladio præceptorum uelut apoſtema affecta.
longi temporis aperiret: et collectam diu ſaniem
ſalutaris ſubinde ſiccaret effuſio. Nec tamen per ſe,
fratres, aut uulnus claudere, aut ægrotanti perfectam
addere ualebat ipſa ſanitatem. Quod ubi uidit ægro
tus, & tandem ſtatum ſuum miſerandus agnouit, cœ
pit tendere feſtinus ad medicum: ut quod per legem
proditum, & per ipſam diu fuerat ampliatum, tanti
medici peritia curaretur, & gratia. Ampliatum uul/
nus dicimus fratres, quia poſt inciſionem, putredo,
fœtor, horror, uexatio ipſi uulneri abſciſione gene/
ratur: & fit per curam deterior miſerandi facies ipſa
languoris, q̃ fuerat ignoranti periculum cum late/
ret. Venit ergo medicus: et iam feſſo curis, et curatio
nũ uexationibus perdefeſſo ſolius uerbi auctorita/
te ſubuenit. Sicut Centurio ille cõfitetur, cũ dicit. Dic Mat. 8.
uerbo, et ſanabit̃ puer meus. Et ĩpleret̃ illud Prophe/ ps. 106.
ticũ, Miſit uerbũ ſuũ, et ſanauit eos. Et ideo ſequitur.

» Vbi abūdauit peccatum, ſuperabundauit et gratia. Ac ſi diceret, ubi dilatatū eſt uulnus, ſupereffuſa eſt ſanitas. Nemo ergo ingratus ſit legi: quia quē ægrotantem, et iacentem inuenerat, leuauit: fouit: et ut ſaluti traderet, ipſum uſq; ad medicū ſalubri exultatio
» ne perduxit: ut, ſicut dixit Apoſtolus, Quemadmo
» dum regnauit peccatū in mortem, ita gratia regnet
» in uitā æternam, per IESVM CHRISTVM Domi
» num noſtrū. Gratia in uitam, peccatū regnat ī mortem. Recta fides nō mortem, nō interitū hominis auctori Deo deputat, ſed ſalutem. Mors ſit hominis, ſit peccati, ut uita creata, et reddita ſolum credatur eſſe per CHRISTVM.

IN VERBA EIVSDEM. QVID ERGO DICEMVS? PERMANEBIMVS IN PECCATO, VT GRATIA ABVNDET? ETC. SERMO. CXIII.

Beatus Apoſtolus quando interrogat, quādo manifeſta perquirit, eos uidelicet obiurgat, et increpat, qui eloquia diuina ſua interpretatione corrūpūt: et inde concipiunt ſuffragia criminū, unde aſſumere debuerant documenta uirtutū: ſic. n.
Ro. 6. „ hodie cœpit. Quid ergo dicemus? permanebimus
» in peccato, ut gratia abundet? Superius dixerat fratres, ubi abūdauit peccatū, ſuperabūdauit et gratia: et ideo ita exorſus eſt: ac pro illo diuino, et ſingulari magiſterio, imperitis ſe uelut interrogatione participat: ut quæ ſunt prudentiæ cæleſtis plena eruditione reſpōdeat. Sı. n. ubi abūdauit peccatū, ſuperabun-

dauit & grã,quid ergo dicemus? Permanebimus in
peccato,ut grã abundet? Si prona eſt delinquẽtibus
pietas,ſi grã copioſa peccãtibus,ſi iniuſtis amica lar/
gitas eſt diuina,certe ſi futura bona malis p̃ſentibus
acquiruntur,quid nobis uirtutũ iter arduũ? quid du
rus obtinẽdæ iuſtitiæ labor? quid inter malos iugis
ſeruandæ innocentiæ cruciatus? augeantur humana
facinora,ut bonitas cæleſtis exuberet: faciamus ma/ Rom.3
la,ut dixit,ut ueniant bona:permaneamus ĩ peccato,
ut gratia abundet.Ad hæc fratres idẽ qui interrogat
„ Apoſtolus ipſe reſpõdit. Abſit,qui.n.mortui ſumus
„ peccato,quomodo adhuc uiuemus in illo? Cũ dicit
abſit,taliter intelligentiã inſipientiũ execratus eſt, &
ſenſum:ſi quidẽ medicus nõ uulneri,ſed curæ profi/
cit,& ſaluti:nec putredini,nec morbis,ſed ſoli cõgau
det ille ſanitati:ita & Deus:qui pro magnitudine uul
neris adhibuit magnitudinẽ,uigoreq; medicinæ:&
nec peccato,ſed homini largitus ẽ gratiã:nec ad mul
tiplicanda, ſed ad delẽda delicta imbrẽ ſuæ pietatis
effudit.Nemo,nemo ſic de ægritudine gratuletur,ut
uelit in uulnere permanere.Ingratus medico,inimi
cus eſt curæ,qui ſemper curari æſtuat, nec unq̃ deſi/
derat hic ſanari:& ita Dei gratiã ſuis cupit exuberare
peccatis,ut ſibi cupiat peccata cumulari.Miſer qui ta
li uoto reus eſſe contendit per ueniã.Fugiẽda fratres
dementia iſta eſt,fugiẽda:quæ etiã poſt curã captiua
tenetur amore morborũ: recidiua.n.lethalis eſt ſæ/
„ pius ægritudo. Quod autem dixit. Qui enim mor/
„ tui ſumus peccato. Præſentis temporis loquitur hic
figuram:quia mortuos nos dixit eſſe peccato, nõ no
bis iam ĩ toto mortuũ dixit eſſe peccatum: quia & ſi
peccatũ ipſum actu operis ſanctis, & fidelibus eſt de/

functū:uiuit tamen:& adhuc in noſtrā deſæuit mor/
tem:tunc autem peccatū ipſum morietur ī nobis, cū
I.Cor.15 corruptibile hoc induerit incorruptioné:et mortale
hoc induerit ímortalitaté, et factus fuerit ſermo qui
ſcriptus eſt: ubi eſt mors aculeus tuus? ubi eſt íferne
uictoria tua? Aculeus autem mortis peccatū eſt: ui/
uit auté peccato,qui eius,ſicut in conſequentibus di/
Rom.6 cit,concupiſcentiis famulatur:et ſtimulis miſerādus
inſeruit;qui obſecundat uitiis:qui criminibus ífelici,
et continua captiuitate ſuccūbit:qui quod delicti eſt,
eſſe autumat hoc naturæ:et morbo,qui eſt accidens,
utitur uelut opere,et beneficio cōditoris. Et ideo ad
„ arguendū talium ignorantiam addidit,dicens. An
„ neſcitis,quia quicūq; in CHRISTO IESV bapti
„ zati ſumus,in morte ipſius baptizati ſumus? cōſepul
„ ti enim ſumus illi per baptiſmum in mortem. Au/
diant fideles,et intelligant,quemadmodum tridua/
na Domini ſepultura trina demerſione figuratur in
baptiſmo:et reſurrexiſſe cum CHRISTO,et ſi nec
dum corpore,uitæ iam nouitate congaudeant: ſitq;
totus homo uirtutum domicilium, qui receptaculū
„ fuerat ante uitiorum. Vt, ſicut dixit, Quomodo
„ CHRISTVS ſurrexit a mortuis per gloriam pa/
„ tris,ita et nos in nouitate uitæ ambulemus. CHRI/
STVS quicquid ſuarum uirtutum eſt refert ad glo/
riam patris:et homo,cuius ſuum nihil eſt,ſibi uendi
care quod per CHRISTVM reſurrexerit elabo/
„ rat? quod autem dixit, In nouitate uitæ ambule/
„ mus. Quæ ſuperius diximus illa confirmat:ut ſi nec
dum hoc corpore,uita tamen iam totus immutatus
incedat:intelligat ſe,et dominetur elemētis,qui ele/
mentis hactenus per ignorantiā ſeruiebat: largiatur

ſua per gloriam, qui prius turpiter furabatur aliena:
et qui carnis exercebat illicita, cõtemnat etiam licen
tias corporales: et qui innocentiam hactenus impie
moliebatur extinguere, pro inocẽtia glorioſius ipſe
moriatur. Et quid plura? ſi ex uetere homine iam
nouus effectus eſt, uitiorum gurgitem in fontem cõ/
mutet ipſe uirtutum. Vſque ad finem autem lectio/
nis hoc ingerit beatus Apoſtolus, hoc demonſtrat:
illum poſſe cum CHRISTO uiuere, illum regna/
re cum CHRISTO, qui reſurgentis CHRISTI
innocentiam ſequitur: imitatur uitam: implere niti/
» tur ſanctitatem, quum dicit. Vt deſtruatur corpus
» peccati. Deſtruatur, fratres, actu, non ſubſtantia: ope
re, non figura: quia peccato, non Deo uult hominem
» perire, qui ait. Exiſtimate uos mortuos eſſe pecca/
» to: uiuere autem Deo. Et ſupernæ libertati, fratres,
reſtituere hominem tota pietate cõtendit, qui dicit.
» Non regnet peccatum in ueſtro mortali corpore.
» Et iterum. Peccatum uobis non dominetur.
Non dixit, non ueniat ad uos, non dixit non
prouocet, nõ titillet, ſed non regnet: non
dominetur: confligat ad uincentis glo
riam: dimicet: et decidat triũphum
uictoris: et tandem ſe doleat
ipſa peccati dominatio
a ſeruis quondã ſuis
tota ſecuritate
calcari:
et crudelis tyrãnus ĩgemiſcat
ſubiectũ ſe ſuorũ pedibus captiuorũ:
et ad eorum triũphũ de quibus diu triũ/
phauerat ſe ueteranus hoſtis perueniſſe deploret.

IN VERBA EIVSDEM. PECCAVIMVS, QVIA NON SVMVS SVB LEGE, SED SVB GRATIA ? ETC.

SERMO. CXIIII.

SIcut peregrinãti reditus ad propria dulcis ſemper,et carus eſt:& uernaculæ domus ueſtibula ſunt gratioſa poſt tẽpus:ita mihi poſt interualla ſermonis ad Apoſtolicarũ ſeriẽ lectionũ ſuauior eſt recurſus.Si quidem a propoſito dicendi ordine,et cõtinuo tramite loquendi diſcedere nos ſæpe neceſſitas religioſa cõpellit:qa ſic doctrinæ ordo moderãdus eſt,ut nõ modo aliud ĩpediat̃ ex alio.✠ Vnde qd hodie btũs Apl̃s dixerit audiamus. Quid ergo ait?
Ro.6. „ Peccauimus,quia nõ ſumus ſub lege,ſed ſub gr̃a? Abſit. Hæc interrogatio fr̃es eoꝝ arguit ĩperitiã,qui legis cõſuetudine captiuati, gr̃æ bñficio neſciunt ſentire uirtutes:et quos ꝑceptoꝝ legaliũ ſeries ꝓdidit cõtumaces,eos ſola munerũ cõmoda,et feſtiuitatũ põpa obſeruatiõibus uanis fecit,et reddidit obſtinatos: et cũ legẽ tẽpus excluſerit,quid cultor legis a lege faciet abdicatus? Iudæe quid habes qđ nõ ꝑdidiſti? ſi aũt perdidiſti:qd gloriaris quaſi nõ perdideris? ubi ẽ tẽplũ? ubi eſt ſacerdos? ubi ſacrificiũ? ubi ĩcẽſum? ubi purificatiões tuæ? ubi ſolẽnitatũ tuarũ nõ omittenda deuotio? Sed ut ſis Iudæus merito circũcideris:qa bonis oĩbus abſciſus es ſupradictis:ſcriptũ ẽ.n.
Deu.27 Maledictus oĩs qui nõ pmãſerit in oĩbus q̃ ſcripta ſũt ĩ libro legis.Si maledictus ẽ q in uno offenderit,quotiẽs maledictus ẽ q nihil ex oĩbus ꝓbabitur effeciſſe?

„ Peccauimus,ait,quia nõ ſumus ſub lege,ſed ſub gra/
„ tia? Ac ſi diceret Fratres, Peccauimus, quia in cu/
„ ra non permãſimus iam ſanati. Peccauimus. Quia
ignem, ferrũ, medicamenta reliquimus iam curati.
Infelix æger, qui poſt curã non uult curare tormen/
tum. Et quid plura fratres? Nunq̃ curat, qui infirmã
tis quærit,& expectat arbitriũ. Nam cum ex humore
frigido ſemper ignis ſuccẽdatur in corpore: & rigor
nimius dum mẽbra uexat,& concutit,acrius ipſe effi
cit,& gignit incendium:ita ægrotus ad augendã flã/
mã quæ ſuis ſemper æſtuat, & anhelat in uenis, dari
ſibi aquam frigidã impatienter expectat, neſciens ꝙ
tunc calor calore reſtinguitur: frigore nutritur incẽ
dium. Lex ergo dum hominis ſemper expectat,& ſu
ſtinet uoluntatem,nec tamen homo peccati ſarcina
præpeditus ſufficere legalibus præualet obedire mã/
datis:cultorẽ ſuum lex non abſoluit a peccati uincu/
lo,ſed crimine præuaricatiõis obligat. Et ideo addi/
„ dit dicens. Neſcitis ꝙ cui exhibuiſtis uos ſeruos ad
„ obediendũ,ſerui eſtis eius cui obediſtis, ſiue peccati
„ ad mortẽ,ſiue obeditiõis ad uitã? Quid eſt fratres,
quod cũ de lege loqueretur hominẽ prodidit ſeruũ
„ fuiſſe peccati? Siue peccati,ait,ad mortẽ,ſiue obedi
„ tionis ad uitam. Quia ſuperius dixerat:peccatũ uo/
bis non dominetur:non.n.eſtis ſub lege,ſed ſub gra/
tia. Q ui ergo ſub lege ſunt peccati deprimuntur,et
incuruantur imperio:nec poterunt miſeri de pecca/
ti turpiſſima ſeruitute niſi gratia manumittente libe
„ rari. Gratias autem ago Deo,dixit,quia fuiſtis ſerui
„ peccati. Sic gratias agit, quaſi qui congaudeat ho/
minem ſeruũ fuiſſe peccati? abſit. Gratias agit,non
quia ante ſerui fuimus domini tã crudelis, ſed quia

ei iam non ſumus ſubiugati, ſicut ex ſequentibus id
„ ipſum manifeſtat expreſſius,dicens. Obaudiſtis aũt
„ ex corde in eam formã doctrinæ in quã traditi eſtis:
„ liberati autẽ a peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ. Ob/
audiuimus fratres beneficio uocantis,nõ noſtro : qa
„ captiui ſic tenebamur arbitrio. Obaudiſtis autẽ ex
„ corde in eam formã doctrinæ. In quã ? in Euãgeliũ
nẽpe:ubi nouo libertatis genere nõ eſt omiſſa ſerui/
tus, ſed mutata : quia melior eſt deuota famulatio,
„ quã uaga,& ꝑſumpta libertas. Serui facti eſtis iuſti/
„ tiæ. Hæc ſeruitus fr̃es,non obligat,ſed abſoluit:non
onerat,ſed honorat:abſtergit ſeruitutis maculã,non
inurit. Quid hic rogo nõ diuinũ eſt ?ubi ſeruitus pel
litur ſeruiture ? ubi fugatur cõditione conditio ? ubi
mors morte morit᷑?ubi perditio perditione ſanat᷑?&
ut ꝓprie, ac breuiter dicat᷑, ubi tota aduerſitas ipſius
aduerſitatis mucrone proſternit᷑? Quod autẽ dixit.
„ Humanũ dico propter ĩfirmitatẽ carnis ur̃æ:ſicut.n.
„ exhibuiſtis mẽbra ur̃a ſeruire imũdiciæ,& iniquitati
„ ad iniquitatẽ,ita exhibete mẽbra ur̃a ſeruire iuſtitiæ
„ in ſanctificationẽ. Magnitudinẽ pietatis oſtẽdit, cũ
Euãgelicã doctrinã ad tam humilia,& pene uerecun
da deponit exẽpla:ut ſanctitati tantũ, quantũ ĩmun/
diciæ,quantũ iniquitati,iuſtitiæ tantũ ĩponat, & ĩpe/
ret ſeruitutis. Abſurda fr̃es,atq; indecens uidetur cõ/
paratio,quæ tantũ gloriæ,quantũ turpitudini homi/
nẽ cupit eſſe ſubiectũ:ſed utinã uel tantũ: & quãdo tã
tum Deo,quantũ mundo,quando tantũ cælo,quan/
tum terræ,quando tantũ uirtuti, quantũ uitiis fragi/
litas humana famulatur ? totus homo miſer ſic car/
ni deditur,ſic rebus ꝓſentibus occupatur,ut nihil ĩ ſe,
quod futuræ uitæ,quod diuinis bonis deſeruiat dere

linquat. Illecebræ temporalis uim beatus Apoſtolus uno ſermone humanis cōſcientiis cōuenienter apta uit: cōuenienter expreſſit: ut tanta uitali pondere iu/ ſtitiæ uoluntate, pudicitiæ, ac mundiciæ humana mē bra ſeruiant, quāta uehementia, dementiaq; turpitu dini, uitiisq; dederunt. Parua aut forte nulla exigit, ✠ qui cupit deuicta proprietate cōcedere: & adimit ex/ ✠ cuſationē, q poſſibilia ſibi, & uſitata præcipit ut repē ſari debere pro maximis. Da ergo homo Deo tantū, quantū carni, uitiisq; tribuiſti. Et quid eſt, ꝙ ante ui/ tiis, non Deo debeas te ipſum, quod a te Deus tuo tā

„ tum utiq; amore perquirit? ſequitur. Cum.n.ſerui

„ eſſetis peccati, liberi fuiſtis iuſtitiæ: nunc autem libe/

„ rati a peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ. Ante ſerui peccati: nunc ſerui iuſtitiæ. Per Apoſtolum ecce ſuc/ cedit ſeruitus ſeruituti: contumax tu nunc tēpus tuæ libertatis oſtende: peccatū te ante mentiebatur libe/ rum, quem tenebat miſerande captiuum: nunc gra/ tia te uocat ſeruū, quem ut uere faceret eſſe liberū, Dei ipſius adoptauit in filiū. Impleta ē ergo CHRI/ STI ſententia, qua dicit. Qui uult eſſe dominus, ſit Mat. 20. ſeruus. Beata eſt hæc ſeruitus, quæ dominationē ge/ nerat ſempiternam: illa enim libertas fructum pœ/ næ, & confuſionem nobis intulit nō ferendam, ſicut

„ dicit. Q uē.n.fructū habuiſtis tunc in his, quæ nunc

„ erubeſcitis: nā finis illorum mors eſt. Ecce qualiter manumittit, ecce quali præmio honorat illā diabo/ lus ſeruitutē: ut mors ſimul & uitā finiat, & inchoet pœnā: & qui CHRISTO ſeruiūt fies, illuſa morte cū ſtipendiis, ſanctitatis perpetuā transferuntur ad uitā: finis.n.CHRISTI non ſuſcipit finem: quia non inter ficit hominem finis iſte, ſed perficit.

SERMO
IN VERBA EIVSDEM. AN IGNORATIS FRATRES, SCIENTIBVS ENIM LEGEM LOQVOR: ETC.
SERMO. CXV.

POſteaq̃ Dauidicã citharam ſpiritualis intelligentiæ plectro, & modulatione tangentes, animos ueſtros, et corda p/mulſimus: intonantis quoq; Euangelii ad ſuſcitandos ſenſus ueſtros principia metuenda præbuimus: ad Apoſtolicũ magiſterium mox credidimus eſſe remeandũ, ut tripartitus ordo ſermonis Eccleſiaſticæ doctrinæ ſalutiferã teneat, et præbeat diſciplinã. Nam et cantilena a continuo la/bore relaxat animos, et Euangelica auctoritas men/tes reparat, et exuſcitat ad laborẽ: et Apoſtolicus ui/gor tramite recto remoueri, et noſtros non ſinit ſen

Rom. 7. ſus euagari. Hanc beati Apoſtoli per ordinem ſequi „ hodie reperimus lectionem. An ignoratis fratres, „ inquit, ſcientibus.n. legem loquor, quia lex domina/„ tur homini, quanto tẽpore uiuit. Et inducit ſimilitu„ dinem. Nã q̃ ſub uiro eſt mulier, uiuẽte uiro alliga/„ ta eſt legi: ſi autem mortuus fuerit uir eius, ſoluta eſt „ a lege uiri: igitur uiuente uiro uocabitur adultera, ſi „ fuerit cum alio uiro: ſi autẽ mortuus fuerit uir eius, „ ſoluta eſt a lege uiri. Videtis fratres beati Apoſtoli magnũ cæleſtis magiſterii documẽtũ, quẽadmodũ legis tẽpora legalibus teſtimoniis aſſerit præteriiſſe: totãq; eius prærogatiuã miro cõiugii exinanit exem plo. Et merito lex carnali cõiugio cõparatur, quæ nõ obtinuit cum ſynagoga ſpirituale cõſortiũ. Nã cum accepiſſet eam ad obſeruãtiam diſciplinæ, ad ſancti

germinis

germinis fœcunditatẽ,ad augmẽtum pudoris, ad cu
ſtodiam caſtitatis,ad ſuperni thalami ſacrum, reue/
rẽdumq; ſecretum , ad myſticã tori cæleſtis unitatẽ,
reperit in ea totius meretricationis illuuiem. Occur
rit.n.tanto uiro,id eſt legi,non cõpta moribus , non
monilibus ornata uirtutum,non inceſſu grauis, non
uere illo flameo uirginalis uerecundiæ operta uela/
mento:ſed laſciua oculis,ſoluta greſſibus , præuenta
illecebris,& tota dolis ,& ſimulationibus perfucata.
Quam cũ uir tantus uiſam iuſta indignatione deſpi/
ceret,et eã procul a ſua ſocietate propelleret,atq; to/
to execraretẽ iudicio grauitatis,illa nec deſpecta eru
buit:nec contempta ſe correxit,nec reſipuit ſic repul
ſa:ſed tota præceps ad Idolorũ lupanaria cõuolauit:
et maluit ſubire fornicationis infamiam, atq; adulte
rii crimen incurrere,q̃ maleplaciti habitus turpitu/
dinem non habere .Vnde & merito eam beatus pro/
pheta deplorat dicens.Quomodo facta eſt meretrix Iſa.1.
ciuitas fidelis ſion.Cuius adulteria quoque Ezechiel
ſanctus toto pene uolumine perſcribit. Hinc eſt fra /
tres ꝙ cum in Euangelio a ſcribis , & doctoribus le/ Ioã.8.
gis apud Dominũ iſta accuſaretur adultera , auertit
faciem ſuam Dñs,& declinauit in terrã: ne crimẽ cer
neret quod puniret:et maluit fratres in puluere ſcri/
bere ueniam,q̃ dare in carne ſententiã.Hanc Apoſto
lus adulteram ad CHRISTI nititur reuocare cõſor/
tium:nec patitur priſtini lapſus timore tardari , quæ
uiuente uiro merito extitit adultera,quia fuit cũ alio
uiro:nunc uero non deſerit legẽ,quæ ad legis recur/
rit auctorem:ſed moritur legi legalibus addicta ſen
tentiis,ut uiuat gratiæ,& reſurgat per ueniã, quæ fue
rat interempta,et mortificata per legẽ.Deniq; cũ eã

a maritali iure defuncto uiro aſſerat abſolutã,ipſam potius,nõ uirũ,in ſequẽtibus defunctã eſſe teſtat̃:qa nõ lex hoĩ, ſed hõ morit̃ legi:nec mãdatũ p̃terit,ſed mãdato deficit ille q labit̃ a mãdato. Audi qđ ſeq̃t.
» Itaq; f̃res mei et uos mortificati eſtis legi. Nunqd di
» xit,mortua ẽ uobis lex? Et uos mortificati eſtis legi.
» Et bene addidit. Per corpus xp̃i.Quia lex reũ aſtrin/ git:arctat obnoxiũ:punit, et interficit criminoſum. Qui ergo p corpus xp̃i ab oĩ crimine exẽptus eſt, et erutus,feliciter morit̃ legi:ut ĩnocẽtiæ uiuat, & gr̃æ.
» Vt ſitis,inquit, alterius q ex mortuis reſurrexit. Alte rius. Alter ipſe effectus ẽ,cũ noſtrã corruptionẽ in incorruptionẽ mutauit:et mortalitatẽ ĩmortalitatis
» trãſuexit ad gloriã.Vt fructificemus,ait,Deo. Cõſor tes cæleſtis naturæ p xp̃m nõ terræ,ſed Deo:nõ mor ti, ſed uitæ: et Deo fructũ aſſerit deferri, nõ carni.
» Cũ.n.inq̃t,eſſemus ĩ carne,paſſiones peccatorũ q̃ per
» legẽ erant operabant̃ in mẽbris nr̃ĩs, ut fructificare
» mus morti. Cũ dicit,Cũ eſſemus,præteritũ tẽpus in dicat:dum in ſola carne poſiti,ĩmo magis expoſiti,q̃ carni ſunt tantũ ſapere,facere,uelle cogebamur: iux
Rom.8. ta illud Ap̃li.Qui in carne ſunt Deo placere non poſ/
» ſunt. Cũ.n.eſſemus,inq̃t,in carne,paſſiones peccato
Mat.6. » rum q̃ per legẽ erant. Dicã ſicut dictũ eſt a Dño. Si lumen qđ in te eſt tenebræ ſunt,ipſæ tenebræ quãtæ? Si per legẽ paſſiones peccatoꝝ mẽbris dñant̃ huma/ nis,qd ipſæ per ſe faciunt paſſiones,q̃ naſcẽti mox ho mini infeliciter,& pœnaliter obſecundãt? Cũ taliter naſcentẽ,generatũ taliter,angores deprimũt: urgẽt pericula:afficiunt pœnæ: paſſiones ſunt,fratres, per quas infirmatur infantia:pueritia trahitur:adoleſcẽ/ tia inſanit:iuuẽtus,& ſenectus multis luctibus cumu/

lantur:ipſæ ſunt quæ totã hominis uitam inimico cõ turbante comitãtur ad lapſum:quas lex dũ prohibe/ret,admonuit:dum diſcuteret,ampliauit:dũ accuſa/ret,reddidit cariores:et q̃ per ignorantiam latebãt, fecit eſſe per ſciẽtiã notiores. Et ſicut per falcẽ ſpinæ magis dũ ſuccinduntur accreſcunt:ita dum reſecan/tur per legẽ,pullulant paſſiones:quia intrinſecus ue/lut in radice carnis fixæ ſolidanť.Lex extrinſecus cul tũrã fidei habet ſatis iuſtã,nec proficit:unde et ad fru gem mortis ipſum ceſpitẽ humanæ carnis ſua exci/
» tatione perducit. Paſſiones,inq̃t,peccatorũ q̃ per le
» gem erant operabanť in mẽbris noſtris,ut fructifica
» remus morti. Inſtrumẽtũ quod ad uitã erat,ad fru/gem mortis ſibi in nobis uẽdicant paſſiones. Saucia ti ergo taliter p CHRISTI gr̃am a lege mortis ab/ſoluimur:et Spũm ſanctũ percipimus intrinſecus,de bellatorẽ,uictorẽq; uitiorũ, ut paſſiones forinſecus excluſæ pulſent,tentẽt,prouocẽt, ſed cõcidant ad no ſtrorũ gl̃iam triũphorũ.Nobis, nobis cupit uincere, qui cũ dñareť,nobis dignatus ẽ militare, ſicut dixit. ✠ Ergo ſeruiamus in nouitate ſpũs a carnis ſeruitu/te iam liberi:qa uera dominatio eſt famulatus Do/minicæ ſanctitatis:nã & uetus homo, et uetus litera totam corrupit,& perdidit diſciplinam.

IN VERBA EIVSDEM. QVID ERGO DICEMVS? LEX PECCATVM EST? ABSIT: ETC. SERMO. CXVI.

QVotiẽs diuerſo gñe,ſed uoce ꝯſona myſtica reſonat cãtilena,mira dulcedine paſcit,& delectat auditũ:ita cũ uario mõ, ſed uno ſpũ, eodẽq; ſenſu,diuina,& cæleſtis doctrina de-

promitur,libentius,et cũ ſuauitate maxima Euange
licæ ſcientiæ pãdit,& aperit ſacramentũ.Et ideo poſt
Propheticam melodiã,et uirtutum CHRISTI ſtupẽ
da miracula,ad Apoſtolicarũ redeamus ordinẽ lec/
tionum.Talis ergo hodiernæ extitit continentia lec
Ro.7. „ tionis. Quid ergo dicemus? lex peccatũ eſt? Abſit.
„ Sed peccatũ non cognoui niſi per legẽ: nam concu/
„ piſcentiã non ſciebam,niſi lex diceret:Non concupi/
„ ſces.Occaſione autẽ accepta, peccatũ per mandatũ
„ operatum eſt in me omnẽ concupiſcentiã. Audiſtis
fratres,quo morbo ſine CHRISTO laborauerit hu/
mana cõditio:q̃ captiua ſine Dei gratia fuerit huma/
na fragilitas:quæ lege,quæ mandatis nõ prohibeba/
tur,ſed armabaẽ ad crimina: quæ ob hoc audiebat,
ob hoc cognoſcebat,non ut uinceret peccata,ſed fa/
„ ceret. Peccatũ non cognoui niſi per legem. Vitia
non noſſe felicitatis eſt:noſſe periculi:uiciſſe uirtutis
eſt. Rex nobilis,et fortis hoſtibus ſuis lõgius occur/
rit,et ita præuenit ingruentiũ dolos,ut deiici nequé/
at fides militũ:ciuium nequeat conturbari conſtan/
tia:ſic modo generoſus animus per CHRISTI gra/
tiam corporis ſui tranſgrediẽ miſerãdas anguſtias,
et ita totus delicta præuenit,proculcat uitia, et crimi
na tota internitione proſternit,ut nequeãt fucis ſen/
ſus fallere:dolis ingenium deprauare: tumultuatio/
nibus miſera,imbecilla corda diſſoluere:ardore,ſan
guinibus,fumantes occaſiones incendere: uario paſ/
ſionum genere mẽbra naturaliter infirma uexare.
Quod ignis aridæ ſegeti,hoc uitia corpori ſunt hu/
mano:quæ ſola ſecurius ſeparatione uincuntur:necã
tur ignorantia:& neſcita feliciter euaneſcunt: nam ſi
ad mentẽ,& ſenſus peruenerint, ſi contigerint ani/

mos,ſi ſemel membra penetrauerint,inextinguibile gignitur,et exaltatur incendiū: et niſi unda cæleſtis corda rigauerit,mentes infuderit, membra madeſceerit,totum quod eſt roboris humani ſubditur, & redigitur in fauillam. Lex,inquit,peccatum eſt? Abſit.
„ Sed peccatum non cognoui niſi per legem. Ac ſi diceret.Aurum auaritia non eſt,ſed auaritiam non cognoui niſi per aurum.Vinū ebrietas nō eſt, ſed ebrietatem non cognoui niſi per uinum:Pulchritudo corporis non eſt concupiſcentia, ſed formæ decus cōcupiſcentiæ me rapuit,& perduxit ad lapſum: ſic ergo ipſa per ſe mala non ſunt,quæ a Deo ad utilitatē, ad ſalutem,ad gratiam ſunt creata,ſed per ea delinquēdi datur occaſio.Ergo auaritia aurū accuſat: ebrius uinum: laſciuus, aut lepidus, formæ uult eſſe quod contigit ad ruinam: ita et lex quæ a Deo data fuerat ad ſalutem, quæ erat per ſe cæleſtis, et ſancta, facta eſt per hominem miſeri hominis ad ruinam:ſi
„ cut ex ſequentibus probat Apoſtolus,qui dicit. Itaq;
„ lex quidem ſancta:et mādatum ſanctum, et iuſtum,
„ et bonum. Quod ergo bonum erat nō intulit mortem,ſed peccatum,quod principaliter intulerat mortem:quod fragilem,quod imbecillem, quod humanam naturam pronā fecerat ad lapſus,et uitia.Quod latebat,& hoſtiliter humano craſſabatur in corpore, lex deprehēdit:lex prodidit:dum admonet hominē de innocentia,de ſanctitate,de iuſtitia,de uirtute, de fide:dum arguit de uitiis,de delictis, de criminibus. Sed homo audire quidem cœpit uirtutes,cœpit uelle,ſed nō attigit:cœpit deteſtari,ſed ſequi uitia:odiſſe delicta,ſed facere:horrere crimina, ſed implere: unde tarde ſe ſeruum captiuū, ſe male rabiei ſenſit

» addictũ:et cœpit clamare. Infelix ego homo, quis
» me liberabit de corpore mortis huius? Cui reſpóde
» tur. Gratia Dei,per IESVM CRISTVM Dominum
» noſtrũ. Quo audito cœpit libertatem quærere per
auctoré,ſalutẽ per ueniã:uitam per ſolã ſperare gra-
tiam:nam diu ignorauerat unde eſſet difficilis inno
centia,unde laborioſa iuſtitia,anxia ſanctitas,uirtus
ardua,fides tota periculis plena:unde ſic tãtas copias
haberent delicta:unde crimina dum ſucciduntur, in
creſcunt:uirtutes deficiunt,dũ coluntur.Lex aperuit,
lex docuit,lex tota lucẽ monſtrauit, crimina per pec
catũ,uirtutes per Deũ in humanis ſenſibus,in huma-
na mente dominari:nec poſſe ante ſuperari delicta,
q̃ delictorum fuerit auctor extinctus:quod eſt pecca
tum,quod CHRISTVS abſtulit: atteſtante Iohanne
Ioã.1. cũ dicit,Ecce Agnus Dei,ecce qui tollit peccatũ mũ-
» di. Sine lege enim,inquit,peccatũ mortuũ erat:ego
» aũt uiuebam ſine lege aliquando: ſed cũ ueniſſet mã
» datum,peccatum reuixit:et ego mortuus ſum: et in-
» uentum eſt mihi mãdatũ quod erat ad uitã, hoc eſſe
» ad mortem:nã peccatum occaſione accepta per mã
» datum ſeduxit me,et per illud occidit. Peccatũ mor
tuum erat,non quia non erat,ſed quia ignorabatur:
» et proprie dictum eſt. Peccatum reuixit: quia erat ſe
pultũ in ignorantia noſtra:non mandatũ,ſed pecca-
tum per mandatũ reuixit,dum facit præuaricari qui
fuerat ante peccator:dum reum perficit etiã cõtuma
cem,deſertoré exuſcitat,et rebellé. Vnde merito ho
mo iam tunc ſe exclamat mortuũ, quando ſe unde,
et quare,et per quem moreretur agnouit.Peccatum
» fratres q̃ crudelis tyrannus ſit iã uidemus. Per man
» datum ſeduxit me,& per illud occidit. Quia argu-

mentum ſalutis tetendit in laqueũ:quia curam fecit
eſſe languorem:quia inſtrumentũ ſanitatis exitiale
mutauit in uulnus:quia uitam ipſam in gladiũ letha
» le cõuertit. Per mandatum ſeduxit me, & per illud
» occidit. Vt qui ſibi iam quod eſſet occiſus, quid pro
uidere iã mortuus:nã qs poterat ſubuenire occiſo,ni
ſi xp̃s,qui uitã reparauit occiſus? q talionẽ morti red
didit p mortẽ,mortẽ peremit:atq; eã ꝑdidit cõtuma
cẽ:q̃ incubare iuſſa pœnis reorũ,attentare auſa eſt ip
ſum iudicẽ:inuadere ipſum innocentiæ p̃ſumpſit au
ctorẽ:unde merito mors mors tua eſt: et in me non
ego uiuo,ſed uiuit,agit,regnat,ĩperat CHRISTVS.

IN VERBA EIVSDEM. FACTVS EST PRIMVS HOMO IN ANIMAM VIVENTEM: ETC. SERMO. CXVII.

DVos homines btũs Ap̃ls hodie rettulit
humano generi dediſſe principiũ, Adã
uidelicet,& CHRISTVM: duos hoĩes
pares corpore,ſed merito diſpares:cõ-
page mẽbrorũ tota ueritate p̃ſimiles,
» ſed ipſo ſui pricipio tota diſſimiles ueritate. Factus ẽ, i.cor.15.
» inqt, primus hõ Adã ĩ aĩam uiuẽtẽ:nouiſſimus Adã
» in ſpũm uiuificãtẽ. Ille primus ab iſto nouiſſimo fa
ctus ẽ,a quo ẽ et aĩam cõſecutus ut uiueret, hic ẽ ipo
ſe figuratus auctore, q uitã nõ expectaret ab altero,
ſed ip̃e uitã ſolus oĩbus largiret̃:ille uiliſſimo plaſma
tur ex limo,ex utero p̃cioſo Virginis hic ꝓcedit: in il
lo terra mutat̃ in carnẽ,in iſto caro ꝓmouet̃ in Deũ.
Et qd plura? Hic eſt Adã,qui ſuã tunc in illo cũ finge
ret imaginẽ collocauit. Hinc ẽ,qđ eius & p̃ſonã ſuſci
pit,et nomẽ recepit:ne ſibi qđ ad ſuã imaginẽ fecerat

deperiret.Primus Adam,nouiſſimus Adam: ille primus habet initium,hic nouiſſimus nõ habet finem. Quia hic nouiſſimus uere ipſe eſt primus: ipſo dicẽ
Iſa.48. te. Ego primus, & ego nouiſſimus. Ego ſum primus,eſt ſine initio: Ego nouiſſimus,utiq; ſine fine.
„ Sed non prius,inquit,quod ſpirituale eſt:ſed qđ ani/
„ male,deinde quod ſpirituale. Prius utiq; terra, quã fructus,ſed nõ tam pretioſa terra,quam fructus: illa gemitus exigit,& labores,hic ſubſtantiã largitur, et uitam.Merito Propheta de tali fructu gloriatur di/
Pſal.84. cens.Terra noſtra dedit fructum ſuum. Quẽ fructũ?
ps.131 illum nempe,de quo alibi dicit.De fructu uentris tui
„ ponam ſuper ſedem tuam. Primus homo,ait,de ter
„ ra terrenus: Secundus homo de cælo cæleſtis. Vbi ſunt qui cõceptum Virginis,uirginis partum,mulierum partibus exiſtimant exæquãdum: cum illud de terra ſit,hoc de cælo? hoc diuinæ uirtutis ſit, illud infirmitatis humanæ? illud ſit in corpore paſſionis, hoc totum ſit in tranquillitate diuini ſpũs? humani corporis in quiete? Sanguis ſiluit,caro ſtupuit, ſopo rata ſunt membra,et aula uirginis tota eſt in cæleſti cõmoratione ſuſpẽſa,donec auctor carnis carnis ſumeret indumentum:et fieret homo cæleſtis, qui nõ ſolum terrã redderet homini, ſed homini donaret cælum.Virgo concipit:uirgo parturit:uirgo permanet.Ergo uirtutis eſt caro conſcia,non doloris, quæ magis pariẽdo integritatis augmenta ſuſcipit: damna pudoris ignorat:teſtis potius ſui partus exiſtit, q̃ nullas partus pertulit paſſiones: & ſacramentis cæleſtibus interfuiſſe ſe noua mater miratur:quæ naſcentis ordinem intelligit humanæ conſuetudinis nil habere:ſi Deum ſic naſciMagus fatetur munere,fatetur

dum adorat, aduertite quid ſentire, quid credere de
» beat Chriſtianus. Sed qđ ſequitur audiamus. Qua
» lis terrenus, tales et terreni: et qualis cæleſtis, tales &
» cæleſtes. Quẽadmodum non nati taliter, tales pote
runt inueniri ſ non manẽdo quod nati ſunt: et quod I. Cor. 15
renati ſunt permanendo. Hinc eſt fratres, ꝙ uirgi
neum fontis uterum cæleſtis Spiritus arcana lumi
nis ſui admixtione fœcundat: ut quos origo limo
ſæ ſtirpis profuderat ſub miſera conditione terre
nos, cæleſtes pariat: et ad ſimilitudinem ſui perdu
cat auctoris. Ergo iam renati, iam reformati ad no
ſtri imaginẽ creatoris, quod præcipit Apoſtolus im
» pleamus. Igitur ſicut portauimus imaginẽ terreni,
» portemus et imaginẽ cæleſtis. Fuerit neceſſitas qđ
de terra cõcreti cæleſtia aſpirare nequiuimus: quod
de concupiſcentia nati concupiſcentiã nõ ualuimus
euitare: quod illecebris dñantibus acquiſiti, coacti ſu
mus illecebrarum turpitudinem ſuſtinere: quod ſæ
culi huius habitaculo recepti, captiui fuimus malis:
ad inſtar noſtri Dñi, ſicut diximus, iam renati, quos
utiq; cõcepit uirgo: uiuificauit ſpũs: portauit pudor:
genuit integritas: nutriuit innocẽtia: edocuit ſancti
tas: uirtus exercuit: Deus adoptauit in filios: imaginẽ
totã tota ſimilitudine noſtri portemus auctoris: non
maieſtate qua ſolus eſt, ſed innocentia, ſimplicitate,
manſuetudine, patiẽtia, humilitate, miſericordia, cõ
cordia, qua dignatus ẽ nobis fieri, et eſſe cõis. Ceſſet
uitiorũ pruritus peſtifer: delictorũ lethalia blãdimẽ
ta uincantur: execrandus furor criminum cõprimaẽ
origo: diſcutiatur a ſenſibus caligo tota põpæ ſæcula
ris: abiiciatur a mẽtibus mũdanæ cupiditatis illuſio:
appetatur paupertas CHRISTI, quæ diuitias in cæle

ſtibus poſſidet ſempiternas:tota ſanctitas animæ cu/
ſtodiat̃,& corporis:ut nõ magnitudine,ſed actu ima
go creatoris nr̃i portet̃,et clareſcat ĩ nobis.Affirmat
,, qđ diximus Apl̃s,cũ dicit.Hoc aũt dico fratres,qa ca
,, ro,& ſanguis regnum dei poſſidere nõ poſſunt.Ecce
quõ carnis reſurrectio prædicat̃, qa ibi caro poſſide
bit̃ a ſpũ,non caro ſpũm poſſidebit,ſicut ex ſequenti
,, bus eluceſcit. Neq̧ corruptio incorruptionẽ poſſide
,, bit. Vides qa nõ caro deperit,ſed corruptio: nõ hõ,
ſed culpa:non perſona,ſed crimen:ut homo in Deo,
et corã Deo uiuens,finem ſe delictorum tandẽ gau/
deat conſecutum. De reſurrectione proprius ſermo
proferendus eſt fratres:quia tranſcurſim , & in ipſo
uerbi fine,nõ conuenit dici de eo,quod nos ad æter/
na tempora,perpetuam tranſmittat ad uitam.

IN VERBA EIVSDEM. NOTVM AVTEM VOBIS FACIO FRATRES EVANGELIVM: ETC. ET DE MORTE SERMO. CXVIII.

QVoniã tota ſpes fidei Chriſtianæ ĩ Reſurrectione cõſtituta eſt mortuorum: ne quiſq̃ de ea auſus ſit dubitare , beati Pauli aſſerẽtis eã auctoritate, rebus, exemplis,latiſſimã recitari uobis fecimus hodie lectionẽ: ad quã ſermo nr̃ quod adiicere poſſit non potuit inuenire: ſed quia noſtri officii ueſtra charitas ſemp exigit ſeruiturẽ , repetere hæc eadẽ,inculcare uehemẽtius hæc ipſa, reſurrectionis ipſius ardore geſtimus.Fr̃es ſemp de reſurrectione libet dicere,iugiter de reſurrectione delectat audire, quia mori nunq̃ libet:uiuere ſemp delectat.Reſonet

ergo in ore nr̄o reſurrectio ſemp: ſemp reſurrectio ad nr̄æ mētis trāſmittatᷣ auditū:ut mors, q̄ nr̄os ſem per obſidet ſenſus, cū terrore ſuo, cū lamentis ſuis, a nr̄is ſenſibus effugetur. Quia ſic agricola fructus ube res, et exatiatas epulas cātat, ut iminentē uomeris la borē nō ſentiat, et ſudorē. Sic nauta portus modula tur, & lucra, ne undarū ruinas, ne maris diſcrimina ꝑ timeſcat. Sic miles, ne uulnera metuat, ut gladios nō primeſcat, ꝑdas p̄lonat, & triūphos. Vnde reſurrectio nē mente, ore, oculis, aſpectet, cātet, cogitet Chriſtia nus: ut totā mortis poſſit deſpicere, et calcare formi dinē. Mors ē fr̄es deſperationis dn̄a: icredulitatis ma ter: germana corruptionis: inferni parēs: diaboli con iux: oīum maloꝝ regina, q̄ oē genus hoīum tali or dine inexplebili impugnat: ut primū ſuſurratricē ſuā Deſperationē p̄mittat talia ſuadētē. Hō cur tua p̄dis tēpora? Ecce dn̄a mors tua uenit aīam tuā in nihilū redigēs: carnē tuā putredine, oſſa tua uetuſtate cōſu mēs: ut te qui nō fuiſti anteq̄ naſcereris, faciat nō eſſe poſt mortē. Redde ergo debita ante mortē, moritu rus cito, tibi, ætatibus tuis: da luſibus infantiā: da deli ciis adoleſcētiā: da uoluptatibus iuuētutē: da ſenectu tē mihi: ne ſine cauſa de ſpe cogites deſperatus. Poſt iſtā mittit Incredulitatē ſuā filiā, ſic minātē. Quaſi nō moriturus, q̄ſi euaſurus mortē, ſic de uita diſponis? Hō, te decipit fides, tu fidei credis, q̄ ut tollat p̄ntia, fu tura ꝓmittit: et ut auferat q̄ ſunt ante mortē, neſcio q̄ inuiſibilia pollicetᷣ eſſe poſt mortē. Quis inde uenitᷣ aut quis ſapiēs credit tot ſæculis promiſſa nec reddi ta? O ſi manduces, & bibas: manduca et bibe, cras. n. moriēris. Tertiam germanam nequitiæ ſuæ Corru ptionem tali dirigit cū furore: ut aſpectus hominum

i.Cor.i

Iſa.22.

inuadat:attrahat:occupet:p ſepulchra extremos oſtẽdens carceres,ſuos iacere ibi demonſtrat imobiliter uinculatos:et ut omnes ſenſus hominis horrore toto,toto pauore cõturbet,effundit putredinẽ : eructat ſaniẽ:ſpargit fœtores:atq; ad unum corpus hominis innumeros carnifices ob ſe uermes dediſſe proclamat.Quare non deſperationi,quare non incredulitati crederẽt Chriſtiani? Hæc ſunt mortis bella:his ducibus,his conſiliis,tali conflictu captiuat,uaſtat,interficit omnes quos natura præſentẽ perducit ad uitã: ducit reges:trahit populos:gentes impellit: non diuitiis redimi,non flecti precibus,non lachrymis molliri,nõ uiribus unq̃ potuit iſta ſuperari.Errauere fratres,qui de bono mortis ſcribere ſunt conati . Et qd mirum? tunc ſe mundi ſapientes magnos æſtimãt, et præclaros,ſi id quod eſt ſummum malũ , hoc eſſe ſummum bonum ſimplicibus perſuaſerint : merito
Iſa.5. ſcriptura de iſtis dicit.Væ qui dicunt bonum malũ, & malum bonum.Væ qui ponuut tenebras lucem,& lucem tenebras.Et reuera quem non iſti fallerent? quem non cæcare potuerunt? qui uiuere malũ,mori bonum,incautis credere perfecerunt?Sed hæc,fratres, ueritas ſubmouet:lux fugat:ĩpugnat fides:Apoſtolus notat:CHRISTVS delet:qui dum bonum uitæ reddit,malũ mortis prodit:damnat : excludit: ſic
„ enim cœpit Apoſtolus. Notum aũt uobis facio fra-
i.cor.i, „ tres Euangelium,quod prædicaui uobis,quod et ac-
„ cepiſtis,in quo et ſtatis,per qđ et ſaluamini : qua ra-
„ tione prædicaui uobis tenere debetis:niſi ſine cã cre-
„ didiſtis.Tradidi.n.uobis in primis,quod & accepi:qa
„ CHRISTVS mortuus eſt ,p peccatis nr̃is : et quia ſe
„ pultus ẽ:et qa reſurrexit tertia die ſecũdũ ſcripturas.

Dei largitas uicturum,nõ moriturũ ditat: aut cui bo
» num accipit,ſi non erit ipſe qui accipit. In quo et ſta
» tis. Stat utiq; qui ſemper uiuit:quia moriturus ſem-
» per iacet. In quo et ſaluamini. Si quis moritur,pe-
» rit: ſaluatur uero ille qui ſemper uiuit. Qua ratione
» prædicaui uobis tenere debetis:niſi ſine cauſa credi-
» diſtis. Non ſolum,fratres,ſine cauſa credidit, ſed et
ſine cauſa uixit,qui ſe ad hoc ſolum natũ credidit,ut
periret.Homo quid tibi oritur, quod non occidat?
quid tibi quod occiderit, non reſurgit? Dies mane
oritur: et iterum reſurgit in mane: ſero ſepelitur in
nocte, et iterum reſurgit in mane. Sol cotidie naſcitur:
cotidie moritur:reſurgit ipſe cotidie:tẽpora dũ tran
ſeunt,pereunt: dum redeũt,reuiuiſcunt.Vnde homo
ſi Deo non credis,ſi non acquieſcis legi,ſi non cõſen
tis auditui,uel oculis tuis crede:uel elementis reſur-
rectionẽ tuã tibi iugiter prædicãtibus acquieſce. Cer
te ſi iſta longe ſunt inferiora q̃ in tuis manibus ſunt,
et de morte tuo opere ſuſcitantur,te poſſe Dei ope-
re doceant ſuſcitari.Vade ad ſemen Apoſtolo te do i.Cor.15
cente:tolle triticum aridũ ſine ſenſu,ſine motu: duc
ſulcum:fodi terrã:fac ſepulchrum:ſepeli triticum: in
ſpice quẽadmodum morte deperit: humore turge-
ſcit:putredine corrumpitur:et cũ peruenerit ad totũ
quicquid deſperatio,quicquid incredulitas,quicquid
corruptela tibi ſuperius ingerebat,tunc ſubito reui-
uiſcit in germine:in herba pubeſcit:iuueneſcit in cau
le:matureſcit in fruge:et ad illam totã ipſam, quã tu
periiſſe deflebas,ſpeciem reſurgit,et formã: ut te ho
mo triticũ non tam doceat manducare,q̃ ſapere: nõ
tã cogat laborare,q̃ credere.Reliqua nos taceamus,
quia et unde,& quãdo,et quomodo,et per quẽ mors

uenerit,beatus Apl̃s plano,et ſatis lucido , ac diuino declarat eloq̃o . Hõ accipe fidẽ,q̃a gratis dať : crede reſurrectionẽ,q̃a qui ꝓmittit illã ꝓtium nõ requirit.

IN VERBA EIVSDEM. NESCITIS QVOD HI QVI IN STADIO CVRRVNT: ETC. SERMO. CXIX.

BEatus Apoſtolus Paulus non ſolũ per doctrinã legis,ſed & ſæculi huius exẽplo ad coronã nos gloriæ cæleſtis hortatur: ſic.n.inter cætera ait,ut audiuit

i.cor.9 „ dilectio ueſtra. Neſcitis,inquit,ꝙ hi q
„ in ſtadio currunt,omnes quidem currunt , ſed unus
„ accipit brauiũ? et addidit. Sic,inquit,currite,ut cõ
„ prehendatis. Secundum terrenum exemplũ multi quidem,ut ait Apoſtolus,in ſtadio currunt, ſed unus accipit coronam,id eſt ille qui melius currit:ita et in ſtadio uitæ præſentis multi quidem currũt, ſed unus accipit coronã.Currunt Iudæi per legẽ:currunt Philoſophi per inanẽ ſapientiam:currũt et Hæretici per falſam annuntiationẽ:currunt Catholici per ueram fidei prædicationẽ:ſed de his oĩbus unus coronã accipit,id eſt populus catholicus,qui recepto fidei curſu tendit ad CHRISTVM:ut ad palmã ĩmortalitatis, coronamq́; perueniat.Quapropter et Iudæi,& Philoſophi,et Hæretici in uacuũ currunt,quia nõ recto fidei tramite gradiuntur.Quid.n.prodeſt Iudæis currere per obſeruationẽ legis:qui CHRISTVM dñm legis ignorant?Currũt et Philoſophi per inanẽ ſapiẽtiam ſæculi,ſed ſuperfluus,et uacuus curſus ipſorũ eſt, qui ueram CHRISTI ſapientiã neſciunt: uera.n.ſapientia Dei CHRISTVS eſt,q̃ nõ ornať uerbis,nec luculẽ

ta orone:ſed fide cordis agnoſcit. Currunt & Hære
tici p uenenatā fidei ſuæ aſſertionē: currūt p ieiunia:
currūt per eleemoſynam: ſed peruenire ad coronā, ne
queunt, qa nō currūt: falſa.n. fides eoꝝ ueræ fidei gra
tiā accipere nō meret. Manifeſtat hoc Apl's alio loco i.Cor.13
cū dicit. Et ſi diſtribuero oēm ſubſtantiā meā paupe
ribus, et ſi tradidero corpus meū igni ut ardeat, cha
ritatē aūt nō habeā, nihil mihi pdeſt. Nō.n. habet cha
ritatē xpi, qui xpo nō fideliter credit. Et iō bene addi
dit Apl's dicēdo. Sic currite, ut cōprehēdatis. Curre
re ergo debemus fideli curſu in fide xpi, in mādatis
Dei, in opibus iuſtitiæ, ut ad coronā æternæ uitæ per
uenire poſſimus. Deniq; quēadmodū nobis currēdū
eſt, idē Apl's cōſequēter oñdit, dicēdo. Oīs, inqt, q in
agone cōtendit ab oībus cōtinēs eſt: et illi qdē ut cor
ruptibilē coronā accipiāt, nos aūt incorruptibilē. Vi
de qbus nos Apl's exēplis ad coronā pmiſſæ imorta
litatis inuitat. In agone iſto terreno q uincere uolūt,
abſtinēt ſe a cibis qbuſdā, a potu nimio: abſtinent ab
oī imunditia: ſub tāta caſtitate, ut ētppria cōiugia nō
reqrāt: nec aliter ſe uincere poſſe ſperant, niſi corpus
ſuū caſtū, pudicūq; ſeruauerint: et poſt tantū laborē
qd aliud q paruā, & corruptibilē, & uilē qdē coronā
accipiūt? Si ergo p corruptibili corona tātus labor a
qbuſdā ſuſcipit: qto magis nos oēm laborē ſuſtinere
debemus, qbus pmiū cæleſte, & æternæ gloriæ coro
na pmittit? Eſt ergo nobis agonizādū nō leui certa
mine: certamus.n. cōtra ſpūalia neqtiæ: cōtra diabo
lum, & Angelos eius: certamus cōtra iniuſtitiā: cōtra
ipietatē: cōtra malitiā: cōtra impudicitiā: cōtra diuer
ſas illecebras peccatoꝝ. Et ſi certantes uincimus, tot
coronas accipimus, quot uitiorū uictores fuerimus.

Magnus itaq; agon iſte eſt, in quo ſpectaculũ Domi/no exhibemus: ſpectamur.n.certantes a Dño: ſpectamur ab Angelis eius; in terra uincimus, ſed præmiũ uirtutis in cæleſtibus accipimus. Deniq; ſancti Martyres in agone certaminis poſiti, non ſolũ uitia pecca/torum, ſed ipſam mortẽ uicerunt: & præmia imortalitatis ſuſceperũt. In hoc agone primo Dñs, & Salua/tor noſter, et certauit, et uicit, ut nobis exemplũ cer/taminis, et uictoriæ demõſtraret. Hæc ergo uobiſcũ tractantes, ſemen boni certaminis iniicimus in cordibus ueſtris, tanq̃ ſulcata inuenientes pectora ueſtra aratro iuſtitiæ. Colite igitur uerbũ quod ſparſimus in uobis, ut poſſit germinare quod ſatũ eſt. Deus au/tẽ uiſitatione ſua, rore ſuæ uos pietatis infundat: & det incremẽtũ ſeminibus noſtris, quo poſſitis in col/lectis manipulis meritorum ad fructum centeſi/mum peruenire.

IN VERBA EIVSDEM. NOLITE CONFIGVRARI HVIC SAECVLO: ETC. SERMO. CXX.

Mat. 5. CHRISTVS Apoſtolos ſal eſſe hodie patefecit, dicendo. Vos eſtis ſal terræ: ne quis ergo impatienter ferat, ſi bti Pau/li uerba ut grana diuini ſalis diu teri/mus: quatenus altius ſaporati ſenſus intelligentiã condire poſſimus. Grana.n. ſalis integra ſaliunt, quatenus in medullis ipſa ſubtilius attenuata deſcẽdant: ſic ſermo Apoſtoli cõmuniter lectus præbet ſimplicem ſenſum: profundam ſcientiã præſtat: lectione ſedula iteratur ad illa quæ ante perſcrutati ſumus.

„ ſumus.Hodie dicit beatus Apoſtolus. Nolite confi/ Ro.12.
„ gurari huic ſæculo. Putas ne beatus Paulus Apoſto/
lus dicendo ſic, elementorũ figuris ne cõfiguremur
obſiſtit? ne ue ſimus ut Perſarũ Reges, qui ſubiecta
nunc pedibus ſuis ſphæra, ut polum ſe calcare uices
mentiuntur:nunc radiato capite ne ſint homines, ſo
lis reſident in figura:nunc ĩpoſitis ſibi cornibus,qua/
ſi uiros ſe eſſe doleant,effœminãtur in Lunam:nunc
uarias uelut ſiderum ſumunt formas,ut hominis p/
dant figurã:& nihil ſupernæ claritatis acquirãt. Sed
iſta licet de ſæculi uanitate deſcendant:& a ſapienti/
bus tam fugienda ſint,q̃ ridẽda:tamen Apoſtolus cũ
„ dicit. Nolite configurari huic ſæculo, ſæculi uitam
corrigit:arguit mores:iudicat inſtitutũ:caſtigat uo/
luntates:luxuriã condemnat:& totam uanitatũ ſæcu
larium pompã propellit,effugat, excludit a mẽtibus
Chriſtianis.Sed hoc modo ſtrictim cõmonet, quod
eſt in principio huius Epiſtolæ latius executus:ubi ſi
guram ſæculi in uitiis ſic figurat. Repletos, inquit,
omni iniquitate,malicia,fornicatione, auaritia, ne/
quitia:plenos inuidia, homicidiis,contẽtione, dolo,
malignitate:ſuſurratores,detractores,Deo odibiles,
cõtumelioſos, erectos, ſuperbos, inuentores malo/
rum,parentibus non obedientes, inſipientes,incõpo
ſitos:ſine affectione: ſine miſericordia: q cũ iuſtitiã
Dei cognouiſſent, nõ intellexerunt, quoniã qui talia
agunt digni ſunt morte:non ſolum qui faciunt illa,
ſed & qui conſentiunt faciẽtibus.Fratres audiſtis for
mã ſæculi:didiciſtis ſpeciem:uidiſtis figurã,ſi tamen
formã,& non informe monſtrũ: ubi confuſione cri/
minũ tota rerum facies eſt deleta:ubi peccatorũ cõ/
nubio tota mũdi figura eſt diſſoluta; ubi delictorũ

Ro. 12. morbis imago ipſa ablata eſt conditoris: ubi homo in uitiis eſt ſepultus: ubi corrupti corporis ſcatent ſcelera: ubi homo hominis eſt ſepulchrũ: ubi i homine non homo cernitˀ, ſed cadauer. Apoſtolus ergo huic formæ nos prohibet eſſe conformes: et configurari nos huic uetat figuræ: huic ſimititudini cõſimiles nõ eſſe permittit: ſed ad formã Dei reformat: ad ſimilitudinem reuocat CHRISTI: et totã reducit ad imaginem conditoris, dicens. Sed reformamini in nouitate ſenſus ueſtri. Hoc eſt ſitis per CHRISTVM ſenſibus innouati, abiecta ſæculi huius figura: et tota inueteratæ imaginis deformitate proiecta, formam ueſtram in formam ueſtri reducite Saluatoris: ut nouitas ſenſuũ ueſtrorum in ueſtris actibus eluceſcat: et cæleſtis homo cæleſti habitu iam gradiatur in terra. Qualiter autem componat formam noui hominis, iam pateſcat. Sicut enim in uno corpore multa mẽbra habemus, omnia autem mẽbra nõ eundem habent actum: ſic multi unũ corpus ſumus in CHRISTO, ſinguli autem alter alterius mẽbra. Habentes autem donationes ſecundum gratiam quæ data eſt nobis differentes. Agit, agit ut corpus quod collocat in cæleſti actu, in ſuperna uita, in moribus ſanctitatis, mẽbrorum conſenſu, et copulatione conſiſtat: neq; pes oculi miniſterium, neq; oculus pedis officiũ peruerſo tumore cõfundat: ſed ut ſanctitatis mẽbra donis contenta ſint largitoris, et credant ſuum eſſe mẽbra omnia, quod unum fecerit membrum: quia minorari neſcit membrum unum, quod totum honoratur in corpus. Hinc eſt ꝙ Apoſtolus actus mẽbris, mẽbra actibus ſic depingit. Siue qui docet, in doctrina: qui exhortatur, in exhortatiõe: qui tribuit,

,, in ſimplicitate:qui præeſt,in ſollicitudine: qui miſe/ Ro.12.
,, retur,in hilaritate.Charitas ſine ſimulatione:odien/
,, tes malum:adhærentes bono:inuicem honore præ/
,, uenientes:inuicem benigni: ſollicitudine non pigri:
,, ſpiritu feruentes: Domino ſeruientes: ſpe gauden/
,, tes:in tribulatione patientes:orationi inſtantes: me/
,, moriis ſanctorum cõmunicantes:hoſpitalitatem ſe/
,, ctantes:benedicite,et nolite maledicere: gaudere cũ
,, gaudentibus: flere cum flentibus:prouidentes bona
,, non ſolum coram Deo,ſed etiã coram hominibus.
,, Nolite eſſe prudentes apud uoſmetipſos:nulli malũ
,, pro malo reddẽtes: ſi fieri põt qđ ex uobis eſt cũ oĩ/
,, bus hoĩbus pacẽ habẽtes:nõ uindicãtes uoſmetipſos,
,, ſed date locũ iræ.Si eſurierit inimicus tuus ciba illũ:
,, ſi ſitit potũ da illi:noli uinci a malo,ſed uince in bo/
,, no malũ. Supius frẽs Apſs patefecit mẽbra uitiorũ:
reuelauit modo nobis mẽbra uirtutũ:ut cæleſte cor/
pus tantis ſolidatũ mẽbris, neruis talibus roboratũ,
poſſit facile mundi bella proſternere:diaboli ſupera
re conflictus. Et ita uiuẽs,ut Apoſtolus docuit, non
proſternit mundum? non proterit carnem? nõ dia/
bolum uincit? non æquatur Angelis? non maior eſt
cælo? plane maior cælo, quia cælum non mouetur
ſponte,non uoluntate agit, nõ iudicio facit quicquã,
ſed ſola neceſſitate ſeruit ſemper,quia ſemel iuſſum
eſt ſeruire: impollutum ſe non uiribus, non labore
cuſtodit:unde cum non ſit obnoxium pœnæ, ſic ta/
men nec conſiſtit ad præmium: at homo ex terrena
uilitate concretus,dum terrenam labem uincit,dum
ſanguinis ſtimulos frangit,dum carnis exuperat paſ
ſiones, tranſcendit cælum: & ad ipſam deitatis per/
uolat ſedẽ: & ſic fit maior cælo: meritis ſupergredi/

tur Angelos,non natura.Probat hoc Apoſtolus Paulus,qui dum ſatis terrã uincit:& intrauit cælũ:& tranſiuit alium:et uſq; ad tertiũ meruit peruenire. Et iuſte,nam primus conſcendere debet cælos, qui ſic et uerbo,et exemplo homines penetrare docuit cælos. Erit,erit maior cælo,qui uixerit,ſicut docuit Paulus: erit clarior Sole,qui ſic uirtutũ radiis toto orbe ſplẽdet, ut fuſcari ſe nulla uitiorũ nocte permittat. Erit, erit iſte lucidior Luna,qui tenebras has non tenuato lumine temperat,ſed totam ſæculi noctẽ pleno meritorũ fulgore depellit: nec ſicut Luna cotidiana lucis detrimenta perſentit,ſed iugi factorũ lãpade i ſuperni luminis claritate perſiſtit:nec iſte ſicut illa mẽſtruo interpollatur obſcuro,ſed in claritate Dei continua pmanebit: et ſi magna eſt illa,ꝙ mitigat noctẽ,quanto hic maior,cuius uita recipit nil de nocte? De ſtellis taceo,quia quot cælũ ſtellis, tot ſancti uir

Mat.5. tutibus eluceſcunt, dicente Domino. Vos eſtis lux

Phil.2. mũdi:lucete ſicut luminaria in mũdo. Ad ſummũ,

Mat.24. cælum, Sol, Luna, Stellæ,(Deo dicente) tranſibunt, iuſtus autem in claritate Dei continua permanebit.

Velim fratres de ſingulo Apoſtoli uerbo proferre ſingulas dictiones, ſed quia et frequentata lectio faſtidium generat audienti, et nos diutius non poſſumus Euangelicas tacere uirtutes: gratũ ſit charitati ueſtræ ꝙ cõpẽdioſo ſermone pſentẽ clauſimus lectionẽ: Deus autem noſter,et quæ diximus,et quæ tacuimus,ipſe ſanctis ueſtris ſenſibus iſinuare dignetur.

DE DIVITE, ET LAZARO. SERMO. CXXI.

AVdiſtis fratres hodie & paupertatis fi/
nem, & diuitiarũ qualis ſit exitus co/
gnouiſtis, dicente Domino. Homo Luc. 16.
quidẽ erat diues:& induebatur purpu/
ra,& byſſo:et cotidie epulabatur ſplẽ/
dide:et erat quidã mẽdicus nomine Lazarus,hulceri
bus plenus:qui iacebat ad ianuã eius,cupiens ſatura/
ri de micis quæ cadebant de menſa diuitis, et nemo
illi dabat:ſed et canes ueniebant,et lingebãt hulcera
eius. Factum eſt autẽ,inquit,ut moreretur pauper,et
portaretur ab Angelis in ſinũ Abrahæ:Diues autem
mortuus eſt, et ſepultus in inferno. En fratres ꝗ re/
rum lamentanda mutatio:pauperem portant Ange
li:diuitẽ deglutit infernus.En fratres mors pauperis
totam uitã diuitis uicit:et elatio ſolã pauperis totam
diuitis pompã tranſcendit,et gloriã.Quare ſic ſepul/
tura decipit oculos? quare ſic exequiarũ pompa mẽ
titur? i obſequiũ diuitis migrat hic tota ciuitas cum
funus effertur: pauper uadit ſolus:pauperẽ duorum
portat miſeratio baiulorũ: nec quatuor ut mortuo,
ſed duo ſub uno uecte quaſi proiiciendo oneri por/
titores addicuntur inuiti: merito ei mox Angelica
officia,merito diuina deputantur obſequia, cui tam
crudeliter negata ſunt ipſa humanitatis extrema.Fu
nus diuitis antecedit lugubris turba ſeruorũ: phere/
trum pauperis præcedit Angelorum pſallentiũ mul
titudo. In marmoreo tumulo,et curata ueſte iacet
diuitis corpus incluſum: pauperis caro naturali quie
ſcit in limo: et materiali ſitu uermiũ morſus neſcit:

præuenit putredines, et fœtores. Sed requiramus fratres quæ diuitis culpa, quod crimen, quod ſcelus eũ ſuppliciis addixit inferni: et ante iudiciũ dãnationis eius, elogium tot ſæculis fecit ipſo iudice referente
„ cantari. dicẽte Domino. Homo quidam erat diues,
„ et induebatur purpura, et byſſo: et epulabat̃ cotidie
„ ſplẽdide: et erat quidam mẽdicus nomine Lazarus,
„ qui iacebat ad ianuam diuitis: et cupiebat ſaturari de
„ micis, quæ cadebant de menſa diuitis. Nunquid per ſe tantum diuitiæ criminoſæ ſunt? aut ſolæ, & per ſe penes Deum damnandæ ſunt ueſtes? & tantum per ſe puniendæ ſunt epulæ? ut nõ ſolũ careant p̃mio bonorũ, ſed omniũ malorũ ferant, & mereãtur exitiũ? aut ita per ſe probata eſt, & ſanctificata mendicitas? hulcera tam ſacrata? ut Angelorũ manibus Abrahæ ſancti rapiantur ad gremiũ? et mirũ, fr̃es, ꝙ Abrahã quondã diues nunc diuitẽ ſpernit, dicente ſcriptura.
Gen. 30 Erat autẽ Abrahã diues ualde: et eũ quem habuit in bonis præſentibus parẽ, nunc reprobat, et patitur eſſe pœnalẽ: præſertim cũ neq; pauperis huius bona, neq; mala diuitis iſtius ꝑdiderit ſermo diuinus. Cur ergo nunc Abrahã ambit pauperẽ? diuitẽ refugit, et refutat? aut quemadmodũ hunc Abrahã innocentẽ habuere diuitiæ? hũc fecere diuitiæ criminoſum? illũ promouere ad omniũ requiẽ beatorũ? hunc in omniũ malorũ barathrũ deputarunt? uerũ ne propoſitus ſermo ueſtrũ diu fatiget animũ, ſuſpẽdat auditũ, acceleranda nobis eſt huius ſolutio q̃ſtionis. Abrahã fr̃es non ſibi, ſed pauperi diues fuit: et opes non habere, ſed prorogare geſtiuit: magis magisq; ĩ ſinũ pauperis, q̃ in horreis recondere ſuas ſtuduit facultates: ſicut toto uitæ eius ordine perdocetur. Nam peregri

nus ipſe iugiter laborauit:ſicque ne peregrinis pere/ Gen.18.
grinũ ſe eſſe ſentiret, ſub tentorio manens ipſe, ſine
tecto aduenã manere nõ paſſus eſt:et hoſpitẽ hoſpes
ſemp ipſe ſuſcepit:extorris patria, domicilii neſcius;
ipſe et domus omniũ fuit, et patria: ſciens ſe nõ incu Gen.14.
batorẽ, ſed diſpenſatorẽ diuinæ poſitũ largitatis: ut
uindicaret oppreſſos, abſolueret captiuos, eriperet iã
iãq̧ morituros, ipſum ſe morti nouus bellator addi/
cit, apud quem pietas in alterũ uita ſua charior fuit.
Abrahã ſuſcepto hoſpiti aſtitit, nõ aſſedit: et fuit iſte
non cõuiua hoſpitis, ſed miniſter: Abrahã uiſo pere/
grino Dñm ſe eſſe neſciuit: ipſe illator prãdii, ad co/
quinã ſatis delicatã ſollicitus addixit uxorẽ: et qui ſe,
ſuaq̧ oĩa famulis ſuis credit, ac committit, cõmittere
uix audet hoſpitẽ cõiugi q̃ probatæ. Et qd plura fr̃es?
huius deniq̧ humanitas ſic ſancta ſanctis eſt ſemper
manibus p̃parata, ut iuitaret apud illũ ipſum Deũ, et
cõpelleret hoſpitari. Ille ad Abrahã, ille ad requiem
pauperũ, ille ad hoſpitũ receptaculũ uenit, q ſe ĩ ho/
ſpite, et paupe receptũ fatebit' in futuro, cũ dicet. Eſu Mat.25.
riui, et dediſtis mihi mãducare: ſitiui, et dediſtis mi/
» hi bibere: hoſpes fui, et ſuſcepiſtis me. Factũ eſt aũt,
» ut moreret' pauper, et portaretur ab Angelis in ſinũ
» Abrahæ. Nõ imerito fr̃es ſua nũc oẽs ſanctos ſuſcipit
in requie, et in ip̃a cælesti beatitudine fungit' diſpẽſa
toris officio: qa dũ ſemp hic ſuſcepit peregrinos, et
paupes, ip̃m cũ Angelis ſuſcipe Deũ, ip̃m ſub tẽtorio
ſuo uidere hoſpitẽ meruit, quẽ ſemp habuit largito/
rẽ. Et reuera fr̃es parũ ſe beatũ credidit, ſi in ipſa ſu/
perna gloria ab hoſpitalitatis pio ceſſaret officio. Et
ſolus donis frueret' diuinis, q hic humana bona cru/
delẽ ſe credidit cuiq̃ ſi negaret. Abrahã fr̃es ueniẽti/

bus longe ſemp̄ occurrit: p̄tereũtes etiã p̄ce reuocat: nolẽtes magna cũ ſupplicatione ſuã cõpellit ad men ſam: prima, et ſaginata de gregibus hoſpitibus ſemp apponit: ſuis, et cõiugis ſuæ manibus factos calentes ſemper offert panes, quos frigidos, et heſternos eſſe utiq; iugis humanitas non ſinebat. At iſte alter diues ĩmo, diuitiarũ captiuus, ſeruus opum, et ipſis cẽſibus compeditus, tantũ põpæ ĩmobile ſepulchrũ, ĩ quo pie tatis totus utiq; et uiſus defecerat, et auditus, non iã p ſonam, non pauperem ſed ipſam miſericordiam de ſpicit ad ianuam ſuam Lazaro ſic iacente. Purpura, byſſo, delicatis ueſtibus, epulis blandis ferrea uiſcera crudelis anima nutriebat: quem Deus humanæ ſalu/ tis auidus inquiſitor emollire cupiens, non tam Laza rum, q̃ ipſum pietatis conflatoriũ eius proiecit ad ia nuam: cõflatoriũ dixi, propter ferrea uiſcera. Impiis ergo oculis medicus Lazarus ingeritur: admouetur: et ut diues dare poſſit, magis magiſq; diuitis cẽſus cumulatur: ſed diues adamante durior quicqd Deus pauperis propter alimoniã diuitis conferebat ad cen ſum, ille aut effundebat turpiter: aut crudeliter repo/ nebat. Item Deus ut non taceret, ut clamaret, ut ad/ moneret diuitẽ, ut panẽ ſe quærere tantum ieiunus pauper oſtendat, ut uel ad minima largienda abun/ dantis impellat animũ, augetur pauperi fames. Cu
„ piebat, inquit, de micis ſaturari quæ cadebant de mẽ
„ ſa diuitis. At diues uariis crapulatus ferculis indige
„ riẽ ſuam ructabat ad cælũ, ne uocẽ pauperis humi & taliter iacẽtis audiret. Itẽq; Deus, quia obduratis au/ ribus unius oris nil erat uox clamãtis, ad aperiendũ cor diuitis totũ corpus paupis uulneribus aperit, ut in admonendo diuite tot eſſent pauperis ora, quot

uulnera,ſoluũtur uiſcera:hulcera producuntur:hia/
tus uulnerũ dilatatur:ſanies effunditur:& tota paupe
ris caro cõponitur in ſcænã pietatis:ut quẽ uox eſu/
rientis non mouerat, uel ſuſpiria,dolores, gemitus,
& tota ærumnarũ cõgeries cõmoueret:ſed diues ſu/
perbo oculo,et inſatiabili corde, hæc omnia et audi
re,& uidere,& ſentire contẽnit. Quærit adhuc Deus
quemadmodũ diues a ſua obſtinatiõe ſoluatur.Sol/
uit pauperi manus a ſuis artubus,uti nec abigeret ca
nes diuitis,quos uulneribus ſuis diuitis erat paſturus
in uulnus: & nouo modo fratres humanitatis ordo
mutatur:fit humana mendicitas, ut cupiditas proda
tur inhumana.Diues pauperẽ nec cadentibus de mẽ
ſa micis paſcit:& Lazarus pauper,quia aliud non ha/
bebat,etiã de carnibus ſuis canibus humanus extitit.
Miſer diues ſi panem nõ dediſti,quare uel canes abi
gere noluiſti? Sed mitiores te canes tui, imo tu ſæ/
uior canibus tuis:nam te ſæuiẽte illi parcunt,qui nõ
ad morſum dentes,ſed linguas ad obſequiũ ſic pro/
ducunt,ut in modum ſpongiæ non uexent uulnera,
ſed detergant. Diues in canibus tuis famem pietas
uicit:in te impietatem ſaturitas non euicit: nã quod
canes hoc ſtudio fecere curantum, uſus ipſe qui ſem
per eſt in oculis probat:nam canes lambendo ſem/
per curant uulnera ſua:canes curant pauperem ma/
giſterio naturæ,et homo hominem negligit,ipſa
grauiter accuſante natura.Verũ eſt,uerum eſt,
quod diues cũ nec micas dare poteſt, ſemp
auarus eget.Differẽdus ẽ ſermo,f̃res,
quia et dicẽdi tẽpus abſumpſimus:
et lectiõis loca,ꝗ nobis tractãda
ſunt maxime,ſubſequũtur.

DE EISDEM. SERMO. CXXII.

Eberet fratres ſermo noſter hodie ſan-
cti Andreæ, inquãtũ ſufficit, referre uir
tutes: ſed quia de diuite illo, & Lazaro
Euãgelico paupere quod ſupereſt nos
diximus reddituros, et beato Andreæ
Apoſtolatus, & Martyrii ſui prærogatiua ſufficit, et
abundat ad gloriã: ſi placet, nos quæ promiſimus, q̃
debemus, ipſo Domino reddente ſoluamus. Sciẽtes
nãq; ꝙ & dicenti, & audienti ſemper generet laſſitu-
do faſtidium, ſuperiore tractatu maximã partẽ pro-
poſitæ diſtulimus lectionis: ut reparatis animorũ ui-
ribus ſalutaris uerbi ſequentia toto uigore, & debito
caperemus auditu. Poſt illa. n. quæ diximus hæc ſe-
Lu. 16. ,, quuntur. Et eleuans oculos ſuos cũ eſſet in tormen
,, tis, Abrahã uidit a longe, & Lazarũ ĩ ſinu eius. Et ele
uans oculos ſuos: ſero diues ſurſũ leuat oculos ſuos,
quos ſemper depreſſit in terram: diues quos oculos
leuas, ipſi ſunt accuſatores tui: quos oculos leuas, ipſi
non placant iudicem, ſed inflãmant: non reportant
ueniam, ſed reatum: & exigunt pœnarũ cumulũ, non
ſolamen. Quo oculos leuas? quid clamas adhuc di-
ues? quo reſpicis diues, ibi eſt Lazarus: ibi eſt impie-
tatis tuæ proditor: teſtis criminis, crudelitatis aſſer-
,, tor. Et clamauit, ĩquit, pater Abrahã miſerere mei.
Modo cognoſcis patrem, & modo tibi patrẽ ſe eſſe
neſcit, quem in Lazaro patrem ſic ſpreuiſti: modo ti
bi iuſtus occurrit, qui tunc, ut tibi pius eſſet, diu Laza
rum paſſus eſt cruciari. Infelix quẽ ſic ipſa origo ar-
guit: quem ſic ipſe lucis auctor addicit: infelix cui in
iudicio pro magnitudine criminis non miſereri ge-

nitor,non pater ignoſcere,non affectio potuit ſubue
nire.Quid clamas adhuc diues? adhuc diues,ſed cri/
mine,non cenſu:non ſubſtantia,ſed reatu. Quid cla/
mas? quid poſtulas? hoc loco iam nõ geritur poſtu/
latio,ſed controuerſia:ubi ediuerſo conſiſtit ipſe qui
paſſus eſt:ſed agentium diuerſus eſt locus:hic agit de
proximo, ille delonge:hic de ſinu ſuggerit,clamat
ille de tartaro:exorat ille de requie, queritur hic de
» pœna.Sed quid dicit diues? Pater Abrahã miſerere
» mei. Bene diceres,ſi Lazarus in ſinu reſidens ipſum
pectus iudicis nõ teneret:bene diceres, ſi Lazarus iu/
ſtiſſimi cognitoris tota non poſſideret arcana. Gra/
tis rogat iudicem,quem ſic innocens confeſſor accu
ſat:& fruſtra ſibi credit iudicem poſſe ſubuenire,quã
» do ore iudicis pronũtiat ipſe tanta qui pertulit. Mi/
» ſerere mei,& mitte Lazarum, Adhuc tu ĩ Lazarum
» ſic crudelis? Lazarum mitte. Quo? ad infernum de
gremio,de ſolio ſublimi ad profundiſſimum chaos:
ad tormentorum ſtridorem,de ſancta quiete,de tã/
» to ſilẽtio beatorum. Et mitte Lazarum. Vt uideo,
quod agit diues non eſt nouelli doloris, ſed liuoris
antiqui:et zelo magis incẽditur,quam gehenna. Eſt
graue illũ malis,eſt illis incendium non ferendum,
quos aliquãdo habuere contẽptui uidere felices.Ad/
huc diuitẽ malitia nõ deſerit,quẽ iã poſſidet pœna:q
non ſe ad Lazarũ duci poſtulat,ſed ad ſe Lazarũ uult
deduci.Ad cruciatus tui ſtratũ diues pius Abrahã La
zarũ mittere nõ poteſt,quẽ tu ad mẽſam tuã nõ es di
gnatus admittere.Iã uobis uerſæ ſũt uices:uides eius
gloriã,cuius ſupplicium ſic ſpreuiſti:ridet ille crucia
tus tuos,qui te tunc tua mirabatur in gloria. Sed ui/
deamus fratres quare ſibi mitti Lazarũ ſic deplorat.

„ Mitte Lazarũ:ut intingat extremũ digiti ſui in aqua,
„ & refrigeret linguam meam. Erras diues, hæc flã-
ma non tam linguæ, q̃ mentis eſt: non tam linguæ, q̃
cordis eſt: & adhuc iſte cõſcientiæ calor eſt, nõ illud
extremum quod te manet, & expectat incendium: nã
ſi te iam nouiſſimi iudicii totus ignis ambiret, & il-
lius deſperatæ damnationis ſententia iam teneret,
nunq̃ leuares oculos: nunq̃ patrẽ colloqui, nunq̃ pro
te rogare, nunq̃ præſumeres interuenire pro fratri-
bus. Certe ſi te iam poſſidet totus ignis inferni, ſi te
gehennæ flamma complectitur, quare ſolius linguæ
æſtibus deſideras ſubueniri? niſi quia cũ pectus tuũ
anhelat flamma ſui criminis, & reatus, magis lingua
uritur, ardet, æſtuat, quæ inſultauit pauperi: quæ miſe-
ricordiam denegauit: hæc præcedit ad iudiciũ; hæc
antea deguſtat, & patitur cruciatus: hæc de toto cor-
pore prima ſentit ardorem: quæ cum prima hic ua-
rios deliciarum cibos, & odorata deguſtaret pocula,
mandare pietatem noluit: fieri miſericordiam non
præcepit: ſed & ipſa cum alii facerent derogabat. Ipſe
eſt qui induebatur purpura, & byſſo. Quid eſt diues?
ab æſtu byſſus non defendit? purpura non reſiſtit
inferno? Remanſerunt iſta: deſeruerunt iſta: & ipſe
nunc nudus ſudas, æſtuas, qui aliquando inſultabas
„ æſtibus artificioſa nuditate ueſtitus. Et mitte Laza-
„ rum ut intingat extremum digiti ſui in aqua, et re-
„ frigeret linguam meam. Quid eſt diues? ubi ſunt
torrentes torcularium tuorum? ubi ſunt horrea ad
ad famem pauperis non minus cupiditatibus dila-
tata, q̃ copiis? ubi ſunt uina ad inopiam pauperis an-
noſitatibus, et ipſa tẽporum obliuione ſeruata? ubi
ſunt effuſiones, lapſus, flumina miniſteriorũ tuorũ?

Iſta omnia tibi periere,non crimini, qui ſitis extre/mi digiti guttá, quam ſi uel ſolam dediſſes pauperi, nõ ſitires. Immiſericordẽ te gutta, & mica reddidit inhumanũ,i quibus totus pauperis et uictus cõſiſtit, & uita. Velim ſcire diues,ſi uel ipſe tibi in pœna poſitus ignoſcis:quia ad hæc mala non ueniſſes,ſi de tantis horreis micam, guttã de tantis torcularibus tunc dediſſes. Parum eſt quod caro eget:quod natura exigit:quod ſufficit uitæ:auaritia cauſa eſt,quod homo magna,& multa recondit non ſibi,ſed aliis,ad ſuum plane præſentem,uel poſterum cruciatum.Sed dicis diues.Ego & ſi uinum negaui,aquam peto,quam cõmunem cunctis animantibus auctor ipſe omnium præſtitit, & natura. Puto diues, ꝙ et aquam pauperi tu negaſti:cui ne ingrederetur ianuam tuam, ne ad tuum puteum perueniret, canes ꝗ plurimos obieciſti. Quid eſt autem quod dicis? Mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti in aqua. Et non deferat aquam? ergo iuxta te eſt aqua: et ſi iuxta eſt, quare de proximo nõ ſumis? quare? quia uinctæ ſunt manus tuæ merito diues, quia ſolutis debilitate Lazari manibus ſubuenire tempſiſti.Debet homo,debet debilibus ſua membra pᷓbere:quæ cum Iob non daret, ſed redderet,ſic dicebat. Ego fui oculus cæcorum, pes autem claudorum: ego eram pater inualidorum. Homo ſi non habes nũmum,da pauperi manũ,quia maiorem miſericordiam facit, qui ad mẽſam ſuam manu pauperẽ debilem ducit. Ipſum ſe pauperi dedit, qui ſe aptauit in obſequium pauperis: aptauit in pauperis ſeruitutẽ. Iterũ fratres pſentis uerbi plenitudinẽ differamus,ut tertia auditione quã ſententiã ab Abrahã beatiſſimo pertulerit diues proloquamur.

Iob. 29. iuxta. lxx.

DE EISDEM. SERMO. CXXIII.

INuerecundi debitoris eſt, aut differre credita, aut promiſſa denegare: honeſti ſine mora, et mox utraq; diſſoluere. Promiſimus ut omne quod reſtat de illo diuite redderemus: qui cum in Lazarum uiſus ſit immitis, in ſe magis ſæuus extitit, & crudelis. Hactenus quid diues ad Abraham locutus fuerit, et ſanctus Euangeliſta, & noſter ſermo, in
Lu. 16. „ quantum potuit, declarauit. Dictum eſt. Et eleuans
„ oculos ſuos cum eſſet in tormentis, uidit Abraham
„ a longe, & clamans dixit. Pater Abraham miſerere
„ mei: & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti
„ ſui in aqua, & refrigeret linguam meã, quia crucior
„ in hac flamma. Cui nunc reſpondit Abraham. Fili
„ recepiſti bona in uita tua. O mira pietas, adhuc uocat filium, quem degeneraſſe propria crudelitate ſic reſpicit. O ſingularis bonitas, adhuc uocat filiũ, quẽ uidet inferni uernulam, pœnarũ ſobolem, extremũ mancipiũ iam gehennæ: ſed uocat filium, ut magis magiſq; filii prodatur impietas: quãdo cũ tali etiam paterni ſermonis pietas perſeuerat. Tu uocas patrẽ, ego uoco filiũ: ut te grauiter doleas perdidiſſe quod natus es: adhuc uoco filiũ, ut amarius doleas pdidiſſe te quod tibi gratia dederat, et natura: quia non habuiſſe doloris nõ eſt tanti, quãti habita mœroris eſt perdidiſſe: uoco filiũ, ut intelligas iudicii eſſe, quod pateris, non furoris: uoco filiũ, ut in me mea patientia, et in te tua maneat pœna. Sed iſte fratres intelligit ſe non eſſe filiũ, qui fatetur, & penſat de ſuo merito, quod tã pii patris pdidit de natura. Qui tunc utiq;

reſpōdiſſet generi,ſi pius,ſi hoſpitalis,ſi miſericors,i
pauperē ſi fuiſſet humanus.Qui genitoris opera non
facit,negat genus:Dño ſic docente.Si filii Abrahæ eſ Ioã.8.
ſetis opera Abrahæ faceretis. Ille fidē generis ꝓbat,
cui tantus paterni operis aſſertor aſſiſtit. Sed quid di
„cit Abrahã? Fili recepiſti bona in uita tua. Si tãtū
diuitis huius iſtud eſt crimen quia recepit bona: quã
tū reus qui inuadit indebita? Si tantū criminoſus q
ſua claudit,qui non largitur accepta,q̃ pœnalis eſt q
& ſuis incubat,& aliena peruadit? Fr̃es demus nr̃a,ſi
tamen nr̃a:demus tñ quæ putamus nr̃a:uitemus alie
na:declinemus extranea: certe ſi cui aliquid tulimus
tota celeritate reddamus:ne hic relinquentes oīa,il/
luc cenſu paupere,crimine diuites,ad iſtū diuitē per
ducamur.Diſcat tñ diues quia recepit bona,nō acce/
pit.Videtis fratres,qa Abrahæ ſancti uerbo iſtius di/
uitis animus proditur:ſenſus arguitur:intellectus pu
nitur: q nō ſibi data,ſed reddita credidit q̃cūq; Dño
largiēte poſſedit. Intelligite quo ſenſu ieceſſerit, quo
corde ambulauerit, qui Deū ſibi credidit debitorē:
et Dominū ſuū male diues uſuris ſuis addixit obno/
xium, ignorãs quia Dominus et ſi pauper inceſſit in
terra, diues tamen aſcendit in cælum:et dedit ille,
non accepit in fœnore, qui dedit uni quinque talen/
ta, alii duo, alii unum: unde et promittit ſe exactu/
rum,nonredditurum uſuram,cum dicit ad ſeruum.
Serue neq̃,et piger dediſſes pecuniam meam,et ego Mat.18.
ueniſſem,et exegiſſem eam utique cum uſuris. Hinc
autem plus impius diues iſte,quia non in alium pius
extitit: qui et ſi recepit bona, non pro bonis mala,
ſed pro malis bona recepit indignus. Sed tranſea/
mus ad Lazarum, et quæramus quid eſt quod dicit.

„ Et Lazarus ſimiliter recepit mala. Et id ſufficiat ad meritum, abundet ad gloriam, ſi non fecit bona, ſed recepit mala. Plane beatus eſt fratres, qui ſe a Deo accipere bona, mala recipere fideliter credit. Beatus q Deo ſemper reddit debita: certe ſi non poteſt, uel dimitti ſibi debita tota humilitate depoſcat: ipſo Domi
Mat. 6. no ſic docente. Dicite: Dimitte nobis debita noſtra. Beatus qui Deo debita, et cum non intelligit ſe con/
ps. 68. traxiſſe, perſoluit: altius Propheta inſtituēte, cum dicit. Quæ nō rapui tunc exoluebā. Beatus qui ſe apud Deum ſemper ut excuſet accuſat: ſcriptura taliter ad
Pro. 18. monente. Iuſtus in primordio ſermonis ſui accuſa/
ſurta.lxx. tor exiſtit. Et ſi iuſtus, quare ſe iuſtus accuſat? qa, Nō
ps. 142. iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis uiuens. Homo coram homine de iuſtitia, de innocentia, de merito forſitan glorietur: corā Deo qui ſe de īnocentia iactat, de ſua iuſtitia gloriatur, homo non eſt. Hinc eſt
Lu. 18. ꝙ ille Phariſæus cum non orat, ſed iuſtitias ſuas cōputat, imputat, ructat, iniuſtus, et publicano deterior
„ abſcedit. Sed accedamus ad reliqua. Nūc autem hic
„ conſolatur, ait, tu uero cruciaris. Videtis fratres, intelligitis fratres, quia iuſtos ex his quæ dicta ſūt, et ſi diſcretio locorū, una tamen, et inferni adhuc regio continebat: atqȝ eos et ſi chaos iam magnū, nōdum tamen cæleſtis habitatio ſeparabat: et ſi diuidebat illos hiatus triſtis, nōdū tamen deputata ſuperius Angelis altitudo. Flāmea romphæa (ſicut legis lator re/
Gen. 3. fert) Paradiſi uoluebatur ī ianua, ne illuc homini pateret acceſſus: æreis ianuis, et ferreis uectibus portæ īferi obſeratæ claudebantur, ne animabus quæ illuc iactatæ fuerant de ſupernis ullus pateret egreſſus. Nā et chirographū paterni debiti, quod morti ſingulos addicebat,

addicebat,ſtylo culpæ,& reatus ipſius atramento te/nebatur aſcriptum:et ad ſobolis noxam multa tem/porum currebat uſura:nec erat idoneus qui paradi/ſum introiret:flammã extingueret diuinitus inſtitu/tam:aut aperiret ianuas ĩferni cælitus obſeratas: aut ſolueret chirographũ,quod in arca legali Dei præ/cepto tenebatur incluſum.Hinc eſt quod ipſe domi/nus primi hominis,ideſt contumacis ſerui, exulator aduenit:ipſe Dñs qui obſerauit paradiſum, qui clau/ſit infernum , ad terras,et inferos tota poteſtate de/ſcendit:ut accenſa extingueret:clauſa protinus aperi ret:protoplaſti facinus aboleret.Hinc eſt ꝙ arietem ſuæ crucis portat aggreſſurus infernum,ut conterat, et confringat ipſas tartari ianuas ære munitas,& fer/ro:de latere fundit aquam,ut paradiſi uiam tẽperet: ignem ex parte ſanctorum extinguat inferni: totum chirographum debiti diluat,et ſoluat antiquũ:et pa/tiendo hoc remittat ipſe,quod ipſe intulit imperan/do.Agnoſcite fratres,lætamini fratres, poſt triũphũ CHRISTI ſanctorum cuſtodiam diſſolutam : et in ſanctos ultra inferni nil deberi: quãdo CHRISTVS ut iuſtos,non iniuſtos abſolueret,ad inferos uſq; pe/netrauit.Intelligamus fratres quãtum CHRISTVS profuerit,immo q̃ ſine CHRISTO in nullo fuerit ſa lus,cum præter iſtam corporũ ſolutionem,ſanctorũ quoq; animæ apud inferos tenebantur aſtrictæ.Bea/tus ergo Lazarus,qui totum Deo debuit , ut crimini nil deberet.Beatus,qui hic recepit tot mala,ut ibi bo
» na omnia poſſideret.Et adiecit Abrahã dicens. Neq;
» hinc ad uos tranſire,neq; huc trãſmeare quis poteſt. Terret Fratres,terret nimis huius uocis auditus,quæ oſtendit poſt mortem,& ſemel apud inferos pœnali

cuſtodiæ deputatos ad ſanctorum quietem nō poſſe transferri, niſi CHRISTI gratia iam redēpti, ab hac deſperatione ſanctæ Eccleſiæ interceſſione ſoluantur: ut quod ſententia negat, Eccleſia mereatur: præ
„ ſtet gratia. Hic tamen diues rogat adhuc, et dicit. Pa
„ ter Abraham. Adhuc uocat patrē, qui meritis ſuis
„ et patrem, et patriam ſic amiſit. Pater Abraham.
„ Hic miſer & in pœna mentitur. Pater Abrahā mit
„ te eum in domum patris mei. Si uere hunc patrem uocat, cuius domum patris alterius tunc requirit? niſi forte eum ſe in abſentia habere patrem credit, quē in præſenti ſe taliter cōſpicit perdidiſſe: et ſic ſibi credit eius patris domū eius gratia cuſtodiri, cuius ibi negari ſibi ſinum uidet: uidet requiem pernegari.
„ Pater Abraham mitte eum. Quem? Nempe Laza
„ rum. ubi? In domum patris mei. Modo, & tarde diues Lazarum ad domum patris ſui nō miſericors, ſed miſerandus inuitat, quem tanto tempore ſubſtātiæ miſeratione ſuis incumbentem ianuis non recepit: & ſub ſpecie pietatis ad priſtina uulnera, ad præteritos gemitus Lazarum uult redire, quem prima petitione ad ſuos deuocare non potuit cruciatus. Ante
„ dixit. Mitte ad me. Modo dicit, Mitte ad fratres meos. Dolet, agit infelix, ne uideat felicem, quem aliquando putauerat infelicem. Mitte ad fratres meos.
„ ubi? In domū patris mei. Vt quid? Habeo enim,
„ inquit, quinq; fratres, ut teſtetur illis, ne et ipſi ueniāt
„ in hunc locum tormentorum. Cui pius, qui ſibi ſic impius? Impudenter præſumit aliis impetrare pœnitentiam, qui ſibi tam crudeliter ad ueniam nīl pro
„ uidit. Mitte Lazarum in domum patris mei: habeo
„ enim quinq; fratres. Et putas ꝙ quinq; fratribus tuis

ſufficit Lazarus? qui tibi tanto tempore,tot uulneri/
bus ſuis,toto clamans corpore nil profecit? Merito
» ei reſpondit Abraham. Habent Moyſen,et prophe/
» tas,audiant illos. Sine Lazarum tantos requieſcere
poſt labores:et tu defle tuas quas tuo merito ſuſti/
nes pœnas:Deus autem fratribus tuis,& omnibus,nõ
pro tuo cõſilio,ſed pro ſuo munere olim proſpexit
ad ſalutem:dedit per Moyſen legem:prophetiã lar/
gitus eſt per Eliam:audiãt ergo illos,ne tuos ſentiãt
» cruciatus.Reſpondit diues. Nõ pater Abraham: ſed
» ſi quis ex mortuis reſurrexerit credent ei.Cui reſpõ/
» dit Abraham.Si Moyſi,& Eliæ non credunt, neq; ſi
» quis ex mortuis reſurrexerit credent ei. Nihil tam
uerum fratres,qui de cælo loquẽti per legem,de cæ/
lo uenienti CHRISTO credere noluit,iam non me
rebitur credere ab inferis reuertenti. Ipſe CHRI/
TVS fratres Deus,&Dominus noſter ad Moyſen eſt
locutus de cælo; ipſe in terra terreno eſt locutus in
corpore:ipſe cum terreno corpore ab inferis eſt re/
uerſus:& tamen referenti quæ bona in cælis,quæ ſint
apud inferos mala,fratres diuitis illius, qui Iudaicis
intelliguntur in populis, credere tota obſtinatione
noluerunt.Verum fratres quia nos,quis ſit diues,aut
quis Lazarus pauper,et qui ſint quinq; diuitis fratres,
dicere nunc tempus excludit:nec quid in hac hiſto/
ria ſpiritualis intelligentiæ lateat aperire permittit:
edocti per CHRISTVM quid apud ipſum iuſtos
maneat, quid apud inferos expectet iniuſtos, aga/
mus,curramus uerbo,opere,miſericordia, ut et ſu/
perna bona apprehendere,& mala perterriti uitare,
et declinare poſſimus.

DE EISDEM. SERMO. CXXIIII.

QVotiens nobis a Deo diues ingeritur
purpuratus, quotiens uulneratus pau/
per apponitur, totiés nobis miſericor/
(i. cauea lu dorum.) diæ σκάμμα panditur, totiés nobis ſta
dium pietatis aperitur: ut de ſpectacú/
lo cæleſti poſſimus attendere, q̃ breui quantúuis pau
(Luc. 16) » per ad palmam, diues peruenit ad ruinam. Homo,
» inquit, erat diues, et induebatur purpura, & byſſo: &
» epulabatur cotidie ſplendide: et erat quidam mendi
» cus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, cu/
» piens ſaturari de micis quæ cadebãt de menſa diui/
» tis. Induebatur diues purpura, pauper liuore: diues
byſſo, pauper ſquallore: auro diues, pauper fœtore:
diues plumeo decumbebat in ſigmate, iacebat duriſ
ſima pauper in terra: diues ructuabat epulas, ſanie
pauper anhelabat: fundebat uina diues, paup lachry
mas: exatiatus diues proiiciebat panes, micas pauper
eſuriens non habebat: paſcebat oblatrantes pauperé
diues ferculis ſuis, pauper uulneribus ſuis ſaturabat
diuitis canes: ac ne plurimis, ad diuité bona omnia,
ad pauperem mala oĩa perlegimus proueniſſe: neq;
tamen pauperem fregerũt aduerſa, aut diuiti omnia
ſecunda profuerunt: immo pauperé prouexit ad phi
loſophiam paupertas: ad uirtutem dolor: contéptus
ad patientiam: neceſſitas ad uoluntatem: fames ad ie
iunium: ſitis ad tolerantiam: ad uitam mors: ad præ/
mium pœna: ad cœlum terra: egeſtas ad regnum: et
diuitem ſic extulit purpura ad ſuperbiam: byſſus ad
luxum: ad inhumanitatem copia: abundantia ad im/
pietatem: unguenta ad marcorem: ad cæcitaté ſplen

dor:ſublimitatis ad ruinā.Ergo neq; proſpera igna/
uos erigunt,neq; fortes aduerſa proſternunt:qa neq;
diuitiæ,neq; paupertas,ſed animus aut ducit gratos
ad præmiū, aut ad pœnam deducit ingratos.Ianuæ
diuitis pauper apponit hulceribus plenus: ac fit hoc
nō humano caſu,iudicio fit diuino,ut diuitis,et pau/
peris conflictus eſſet in terra, ſpectaculum maneret
in cælo.Diues totus indutus diuitiarū ſtabat armis:
et cōtra pauper iacebat ipſa ueſtitus in carne:niſi for
te lorica erat illi unum totius corporis uulnus.Diues
morabatur ſeruorum choris,pauper exutus cute do
lorum ſtimulis agebatur. Iaciebat impietatis tela di
ues,clypeum miſerationis Lazarus opponebat: cru/
delitatem ſuam diues pauperis uibrabat in uulnus,
fruſtrabatur diuiti ſontem animam totus corpo/
re deſerente migrauit: & calcata carne in ſpiri/
tum totus armiger ſupernus aſcendit, ne ubi poſſit
ferre diuitis crudelitas inueniret. Ob hoc .n. egerat
Deus ut diues pauperis,pauper diuitis in oculis ſem/
per eſſent,quatenus uiciſſim ſibi ambo curam de ua
rio languore præſtarent.Aegrotabat pauper corpo/
re,mente diues.Hinc eſt q; differebatur cura paupe/
ris,ut a paupere diues ſumeret de uulnere medicinā:
de gemitu compunctionem:de lachrymis pœniten/
tiam:de patientia exemplum:de fame miſericordiā:
de ſiti ſenſum:ad ſummam,cæleſte de terrena com
paſſione conſortium:certe ut tantis diues bonis ful/
tus Deo gratus eſſet, quando gratus Deo pauper in
malis omnibus uidente diuite permanebat. Merito
ergo portabat ab Angelis,qui iacebat: qui lugebat,
Abrahæ conſolabatur in gremio:et uiuit Deo ſemp,

» qui ſe ſibi uiuere nec ſciuit in mundo. Factum
» eſt, inquit, ut moreretur pauper, & portaretur ab
» Angelis in ſinu Abrahæ. Mortuus eſt autem & di-
» ues, et ſepultus eſt in inferno. Miſer accepit ante
animæ, q̃ corporis ſepulturam: nec ante quieti cor-
poris, q̃ pœnali traditus eſt ſepulchro: ut uiuat pœ-
» næ ſemper, cum ſit ſemel mortuus uitæ. Et ſepul-
» tus eſt in inferno: et uidit Abraham de longe, &
» Lazarum in ſinu eius. Immutatio quanta rerum:
quo deſcendit diues? quo pauper aſcendit? reſpi-
cit ibi ſurſum, quem deſpexerat hic deorſum: et ui-
det eum de inferno in ſinu Abrahæ, quem iacen-
tem ſe coram ſuperbo de ſigmate non uidebat.
» Pater Abraham miſerere mei, Stulte petit a patre
» miſericordiã, quam negauerat fratri. Miſerere mei.
Quid illi cum miſericordia, cui iam totum ceſſit in
pœnam? aut quæ illi ſupplicatio apud patrem pote-
rit ſubuenire, cui in ſinu patris reſidet accuſator? Pe-
ctus patris Lazarus tenet, & totã ſancti cordis pulſat
æquitatem, quatenus ſe filii patrem boni, mali iudi-
» cem ſeruet. Pater Abraham miſerere mei: & mitte
» Lazarum ut intingat extremum digiti ſui in aqua:
» et refrigeret linguam meã, quia crucior in hac flam
» ma. Mitte Lazarum: ut ipſe qui cruciatus mei cauſa
eſt, iam refrigerii miniſter extremum digiti ſui ſola
men modo ipſe porrigat, cui ego iacẽti manus meæ
» totius ſolatium tunc negaui. Et mitte Lazarum, ut
» intingat extremũ digiti ſui in aqua: et refrigeret lin-
» guam meam. Sitit itaq; guttã, qui uini lacus ut pau-
per ſitiret effudit: et ſtilla digiti extremi credit gehẽ-
næ flãmas extinguere, qui menſuris per totam diem

ebrietatis non extinxit incẽdia:ſed hanc ſibi guttam
ad refrigerium dari petit,ad ardorem pauperis quã
negarat.Iſta gutta eſt diues quæ te facit crudelem:
iſta gutta eſt quæ os Lazari a te negata ſiccauit:quia
» ad refrigerium pauperis et gutta ſufficit,& mica. Cu
» piens,inquit,ſaturari de micis quæ cadebant de men
» ſa. Spargebatur panis:fundebatur uinum: & quod
ad extremam uitam pauperis negabatur,hoc totam
» diuiti peribat ad pompam. Et mitte Lazarum,ut in
» tingat extremum digiti ſui in aqua:et refrigeret lin/
» guam meam. Lingua in capite caput mali: ipſa de/
rogat egeno:inſultat pauperi:pietatem latrat:miſeri
cordiam carpit:& merito prima eſt in gehenna ,in
cruciatu præuia,dux pœnarum, quia ipſa interdixit
miſericordiam,cui datum fuerat ut iuberet. Et quã/
uis ſeries lectionis et me compellat dicere,et uos in/
uitet audire,qui ſit purpuratus diues , qui ſit Lazarus
pauper,qui ſint quinque fratres diuitis,quomodo an
te diem iudicii diues cruciatus ſentiat gehennæ , ſed
dolor reuocat ad dicendum. Et ſi eſt ſub terra tar/
tari carcer,ſi eſt καύσισ ardens,ſi eſt inferus ſine fine i.cõbuſtio
crucians,ſi eſt apparitor iſtis,quæ nos ad iſta rapiat
poſt ſæculi labores : quid ſtupemus ? ubi ſumus ?
quis eſt iſte qui nos eludit ſomnus ? quæ eſt iſta
quæ nos tenet obliuio lethalis ? quare non omni/
bus contemptis euadendi a malis talibus nobis ſola
ſit cura,ne uiuentes mundo,ne aliis currentes,ad tan
tas , tales , tam crudeles ſubito rapiamur pœnas ?
Et ſi eſt aſcendendi poſſibilitas ad ſuperna , ſi eſt fa/
cultas uiuendi in cæleſtibus , ſi eſt Abrahæ ſinus
bonis omnibus ad requiem præparatus , ſi eſt La/
zarus in ſinu patris tanti , immo quia dubium

non eſt,ubi et loca,et perſonæ,et nomina deſcribuntur:quare non cælo mutamus terram? quare nō caducis emimus æterna? quare non perituris manētia cōparamus? ut et ſupplicia deuitemus inferni:& hæc quæ audire deſideramus anguſte,late uidere, habere,et tenere poſſimus.

DE VILLICO INIQVO. SERMO.CXXV.

OMnium quidē ciborum ſal ſalubre eſt condimentum ſi menſura non deſit: alioquin ſine modo & ipſum perit: et quod ſalierit perdit:amarat .n. nimietas quod poterat condire menſura: ſic qui in nobis eſt ſenſus ſi teneat modum dat ſaporē: intellectum parit:prudentiam generat: cor dilatat: auget ingenium:maturat dicenda:audienda componit:fitq; ſibi dulcis:ſit deguſtantibus totā dulcedinis plenitudo:et plane erit ille melleus ſenſus qui ore proferet nil amarū.Hoc præmiſimus,ut ſit nobis in Euāgelicis ſenſibus noſtri ſenſus conſtringenda menſura:quatenus uitalem cibum,diuinum paſtum, cæleſtem ſaporem nō uiolet,ſed cautiſſima nobis ſobrie
Rom.12 tate cuſtodiat,iuxta illud Apoſtóli. Non plus ſapere q̄ oportet ſapere:ſed ſapere ad ſobrietatem.Sed iam
„ quid Dominus dixerit audiamus. Homo quidā erat
Luc.16.„ diues. Et quis erat homo iſte,niſi CHRISTVS? quis diues, niſi ipſe,qui in paupertate noſtra totas crea-
„ turæ diuitias poſſidebat? Homo quidā erat diues. Hoc Iudæis ſæpius inculcabat, ut intelligerent q̄ ineſſet ei locuples deitas,cui erat humana paupertas.

» Erat diues. Erat in maieſtate ſua diues, qui oculis Iu-
dæorũ erat pauper. Et quomodo diues nõ erat, cui
miniſtrabant Angeli? Virtutes parebant? elementa
ſeruiebant? et quæ non erant, fiebant iuſſa: uocata ue-
» niebant? Homo quidam erat diues: et habebat uilli
» cum. Quem? niſi hominem, cui ad colendũ mun
» dum tota fuerat cõmiſſa poſſeſſio? Homo quidam
» erat diues, et habebat uillicum: et hic diffamatus eſt
» apud illũ. Quaſi non præſcierit, quaſi non præuide
rit, cui occulta nota ſunt: cuius oculis etiã illa nuda
» ſunt quæ teguntur. Et hic diffamatus eſt apud illũ.
Ergo ille famæ credidit? fama nuntiante cognouit?
abſit: ſed qa illa quæ nouerat, quæ pietate uelabat,
quærere tunc cœpit quãdo accuſabat terra. Vox ſan- Gen. 4.
guinis fratris tui clamat de terra: clamabat terra, cla
mabat cælum, dolebant Angeli, quando iam tota ſæ
» culi fama loquebatur. Et hic diffamatus eſt apud il
» lum ꝙ diſſipaſſet ſubſtantiam eius. Filius iunior an Luc. 16.
te iſtius hominis lectus eſt ſubſtantiã diſſipaſſe, nunc
ipſius bona uillicus diſſipaſſe perhibetur. Sicut idem
Deus, & homo CHRISTVS, idẽ paterfamilias, et pa
ter: ſic huc eũdem eſſe & uillicum conſtat, et filium:
eſt hic cauſarum diuerſitas: eſt mutatio nominũ, nõ
» eſt uarietas perſonarũ. Et diffamatus eſt apud illũ
» ꝙ diſſipaſſet bona ipſius, et uocauit eũ. Vocauit per
» Euangelium. Et ait illi. Et quid per Euangeliũ nõ
agit? Per quod mores arguit: occulta nudat: conſcie-
tiam pandit: cõmiſſa caſtigat: dinumerat mala: et in-
his præſiſtenti minatur pœnã, quãuis cõuerſo ueniã
» repromittit. Et uocauit eũ: et ait illi: quid hoc audio
» de te? Cognita uelut audita imputat, quia in reũ nõ
uult accelerare ſententiã: et conuictũ penes ſe, uelut

accuſatũ cõuenit,qui iudiciũ geſtit uenia ſic præire.
,, Quid hoc audio de te? redde rõnẽ uillicationis tuæ,
,, iam.n.non poteris uillicare. Tam piis tã ſeuera cur
iungit? cur ante a uillicatione ſubmouet,q̃ rationẽ
,, cognoſcat? Redde rõnem,iam.n.non poteris uilli/
,, care. Rõnem modo inſtar hominis expetit : modo
,, ſicut Deus inſtantia denuntiat,et futura. Redde ra/
,, tionem,iam.n.non poteris uillicare. Rõnem petit,
nõ ut exigat,ſed relaxet:petit,ut petatur:petit hic,ne
petat ibi:petit in ſæculo,ne petat in iudicio : petit ci/
to,ne pœnarũ tempus tẽpus ſatiſſactionis excludat.
,, Redde rõnem uillicationis tuæ,iam.n.nõ poteris uil
,, licare. Quare? quia uenit finis uitæ : tẽpus mortis:
iam te apparitio ſuperna conſtringit:iam iudiciũ uo
cat.Feſtina ergo,ne ſatiſſactionis tempus perdas:qui
,, tempus operis perdiſti. Redde rõnem. Hoc eſt di/
cere,compone rõnem,cõpone tua , ne reddas mea:
compones aũt,ſi iam deſines diſſipare : priora debi/
ta ſuſcepi ego,cum te ſuſcepi:ſolui ego,cum te abſol
ui;ego cognitor pro te cognitori audiendus aſtiti;iu
dicium intraui iudex:rei mei reus factus ſum : a pœ/
nalibus ſuſcepi pœnas:a damnatis ſententiam nõ re
fugi:mortis perditor mortem excepi :penetraui in/
feros deſtructor inferni:ut te per iſta non modo ſub
ducerem tuæ pœnæ,ſed & meæ conſortem facerẽ di
gnitatis.Age ergo,ut te quem tempus tuæ uillicatio
nis excluſit,perpetuitas meæ donationis ĩcludat.Sed
,, uillicus quid rñderit iam perſcrutemur. Ait,inquit.
intra ſe:quid faciam? Quid faciam modo? ſemper
homo bona facere tunc cupit,quando mors faciẽdi
,, tẽpus ademit. Ait,inquit,intra ſe. Quærit , inquit,
intra ſe conſiliũ,qui foris unde ſibi iam ſuccurreret

„ non habebat. Ait intra ſe. Pungit cor ſuum,ſtimu/
lat mentẽ ſuam,& omnia uexat interna,ut a ſe pœni
„ tentiam,quã pro ſe dare poſſit, extorqueat. Fodere
„ non ualeo. Non uires iſti,ſed tempora defecerãt ad
„ laborem. Fodere non ualeo:mendicare erubeſco.
Confuſionem futuri iudicii pertimeſcit,in quo iã nõ
pœnitendi tempus eſt,ſed pœnarum:et ubi reus plus
de conſcientia,quam de gehennæ erubeſcit incẽdio.
„ Mendicare erubeſco. Et quis non erubeſcit in cæle/
ſtibus mendicare? Miſer quem temporalitas habuit
diuitem,mendicum ſempiternitas poſſidebit: et ha/
bebit hunc nudum tartarus,quem locupletem ſuſci/
pere cælum potuit,& tenere. Præſens figura tendit
ad populum:ſed bonum nobis,bonum nimis, ſi ad
nos iſta aptemus ſinguli, ſi ad nos iſta referamus,
qui in terra nos debemus ſentire uillicos, dominos
nõ putare: prorogationis temporariæ miniſterium
ſuſcepiſſe;non inueniſſe ius perpetuum poſſidendi:
cauere ne ad patremfamilias fama uerſæ ſubſtan/
tiæ nos præcedat:iuxta illud Apoſtoli. Quorundam i.Tim. 5
peccata manifeſta ſunt, præcedentia ad iudicium:
quoſdam autem et ſubſequuntur. Non peruẽnit ad
ſtatutum terminum uitæ qui uillicationis amittit
tempus: quem ſonarit credita diſſipaſſe. Hinc hinc
eſt immaturus exitus:hinc eſt ante diem mors: hinc
eſt uocatio amara:hinc eſt ſeipſa acerbior redhibi/
tio,ſicut Propheta lamentatut clamans. Viri ſangui/ Pſal. 54.
num,et doloſi non dimidiabunt dies ſuos. Sed utinã,
quando nos de uocatione commonet ægritudo,quã
do febris a uillicatione inclementer excludit, quan/
do uis doloris ad reddẽdam uillicationẽ properare
compellit,præſentis uillici factum,ſenſumq́ ſequere

mur:conuerteremur ad animæ conſilium:ad cōpun
ctionem cordis:ad mentis pœnitentiā:ad miſericor/
diæ ſuffragium:ad pietatis patrocinium:ad cōfeſſio/
nis aduocationem:certe peteremus dominicorū chi
rographa debitorum:et ſi non tota,uel media, ſicut
iſte uillicus,ad noſtram ueniam ſolueremus; ut qui
bona credita diſſipando iniquitatis uocamur uillici,
in nouiſſimis pia fraude ipſius laudem iudicis conſe
quamur. Et laudauit,inquit, uillicū iniquitatis. Et
„ quia Euangelici factum uillici non paruam generat
quæſtionē,qui reus de multis unam legitur placuiſſe
per fraudē: quare placuerit ſic, uel quis ſit iſte,ſequē
ti per Deum plenius ſermone pandemus.

DE EODEM. SER/ MO. CXXVI.

QVam ſit cōmodum, ꝗ lucroſum debitorū
nodos ſoluere,cautionū uincla laxare, præ
ſentis uillici nos edocet,& informat exem/
plum:qui dū chirographorū cumulos pio
moderatur aſſenſu, non modo euaſit cer/
tiſſimas diſcuſſionis anguſtias,ſed etiam diſcuſſoris
laudem manſuram ſæculis conquiſiuit. Et uos fr̄es,
quod de præſenti lectione uobis fecit promiſſio me
debere,auditu piiſſimo tēperate:ne me, uoſq; ſimul
oneret ſeuera diſcuſſio,quos intelligentia poterit be
nigne releuare.Vnde quæ ſuperſunt lectionis iam ſe
quamur:et conſilium uillicus quod inuenerit audia
Luc.16 „ mus. Ait,inquit,intra ſe.Quid faciā, quia dominus
„ meus aufert a me uillicationem? fodere non ualeo:
„ mendicare erubeſco:ſcio quid faciam. Conuocatis

» itaque ſingulis debitoribus Dñi ſui;dicebat primo.
» Quantum debes domino meo?At ille dixit. Cētum
» cados olei.Dixitq; illi.Accipe cautionem tuam,et ſe/
» de cito:ſcribe quinquaginta.Deinde dixit alii. Tu ue
» ro quantum debes?Qui ait.Centum coros tritici. Et
» ait illi.Accipe literas tuas:& ſcribe octoginta. Et lau
» dauit Dominus uillicum iniquitatis ꝙ prudenter fe/
» ciſſet. Vel nunc liquet in Euāgelicis lectionibus ob/
ſcuratas myſteriis diuinis, ſupernis uelatas ſenſibus
contineri ꝗplurimas quæſtiones:nec facile humano
intellectui ſubiacere quod ore CHRISTI de cæleſti
» bus profertur arcanis. Et laudauit,inquit,Dominus
» uillicum iniquitatis ꝙ prudenter feciſſet. Rogo qd
hoc loco mundanus capit animus? quid hic cōmu/
nis capit,& recipit auditus? ubi inter uillicum, & do
minicos debitores uerſutæ fraudis laudatur inuētio:
ubi debitoris honeſtas tollitur:auſertur pudor:uiola
tur innocentia:uerecundia tota ſepelitur:ubi uillicus
reddendæ rationis tempore plus ardet in fraude, ꝗ
tempore uillicationis anhelauit in luxu: in articulo
diſcuſſionis ipſum dominicum plus in diſpendiū ſæ
uit,ꝗ diebus ſuæ fudit,& diſperdidit actionis: et qui
ante ſubſtantiam uacuauerat diſſipando, uacuando
chirographa quod remāſerat plus euertit:nec curat
unde poſſit ſarcire quod deerat, ſed quod remanſit
quemadmodum minorare poſſit excogitat.Dicebat
» debitori. Quantum debes Domino meo. Nō dice/
bat quantum debes mihi. Conueniebat conſcientiā:
teſtabatur debitoris animum ſic dicendo. Et qd eſt,
ꝙ ſine reſpectu Domini debitor ad tātam fraudem
» uillico conſpirauerat? Quantum debes Dño meo?
» Dicit ille. Centum cados olei. Accipe cautionē tuā:

,, & ſcribe quinquaginta. Ad tantam fraudem uilli/
cus conſpirabat,& agebat ut totam fidem perderet,
,, dum mediat cautionem. Quantum debes Domino
meo? Sciebant ambo quia præſens erat ubiq;,& ſem
per ſupernus creditor:nec poterat fraude præueniri:
ſed neq; in oculis Dominicis deſinit, ſemel cœperit
qui furari. Eſto tamen ſit humani moris, ut debitor
quærat compendia fraudulenta,et uillicus ſibi con/
ſulat ſic furando:Dominus iterū quare probat frau/
dem? furta collaudat? prædicat falſitatem? quod ē
nequitia,prudentiam dicit:et hoc piū iudicat, quod
multis peſſimum falſitatis præſtat exemplum? Sa/
piat ita carnalibus ſenſibus,ſpiritualibus quod eſt di
uini luminis iam luceſcat. Iterata eſt parabola per
uillicum,quæ fuerat iuniorem prælibata per filium.
Villicus iniquitatis a mammona iniquo gētium po/
Luc.16 pulus nuncupať.Facite uobis,inquit,amicos de mam
mona iniquitatis,qui relicto creatore totū ſe mam/
monæ tradiderat ſeruituti. Quiſqs eſt ab huius mā/
monæ captiuitate liber,& pecuniæ iam crudeli pon/
dere non grauatur,conſiſtat in ſpecula cæleſti, et in/
de deſpectet mammonā,mundo,& mundanis tyran
nico furore dominātem. Imperat gentibus:iubet re/
gnis:bella mandat:comparat bellatores:ſanguinem
uēdit:agit mortes:prodit patrias: urbes deſtruit:ſub/
dit populos:arces urget:uexat ciues:foro præſidet:ius
delet:fas,nefaſq; confundit:et ad mortes uſq; tenden
do,fidem tentat:uiolat ueritatem:famam carpit:ho
neſtatem diſſipat:ſoluit affectus: innocentiam tollit:
pietatem ſepelit:neceſſitudinem ſcindit: amicitiam
ſubruit. Et quid plura? hoc eſt Mammona,dominus
iniquitatis,qui inique humanis & corporibus domi/

natur,& mentibus.Huius ergo mammonæ uillicis, hoc eſt Gentilis populus diſſipatæ taliter ſubſtantiæ reus a Domino per Euangelium conuenitur, ut red dat rationem uillicationis ſuæ,id eſt naturalis boni. » Cui tunc dicitur. Iam non poteris uillicare, quando ei finis ſæculi nuntiatur.Credit deniq;, iuxta Apo ſtolum,figuram præterire mundi:tranſire tempora uillicationis humanæ:et intra ſe,in ſe reuerſus, quid » facere deberet interrogat. Ait,inquit,intra ſe.Quid faciam? Ingemuit cor:doluit mens:reſpondit fides: credulitas dedit conſilium ſalutare,ut uillicus ad uerum dominum iam rediret:et erogando mammonam,ſæuum dominum ſuæ uictor ſubderet ſeruituti:ut fieret ſalutis occaſio,quod perditionis extiterat inſtrumentum.Pergit ergo uillicus gẽtilis quondã, iam Chriſtianus,ad primũ debitorem dñi ſui, quẽ ẽ Iudæum interrogat debitorem:quid,quantũq; interrogat,quaſi neſciat modũ debiti: portitor cautionis nouerat iam per Euangelium,ſed interrogando cõfeſſionem taliter requirebat:deniq; et qualitatem, et » quantitatem debiti confitetur,dicens. Centũ cados » olei. Quare non argenti,uel auri põdus? quare nõ centum decem,aut nonaginta,ſed centũ? ut et de debito,et de numero cæleſte luceat ſacramentũ.Debebat Iudæus oleum,quod chirographo legis ad ungẽdos reges,pphetas,et ſacerdotes,Chriſtiani chriſmatis acceperat in figurã:donec ad ipſum regũ, et prophetarum,et ſacerdotũ principẽ perueniret:cui tota reddenda,et infundenda erat centenaria chriſmatis plenitudo. Sed quia contra cautionis fidem debitor, ne debitum redderet, occidit impius creditorem: legalis ipſa cautio peruenit ad gentes, hoc eſt

i.Cor.7.

lex,ut Iudæus conuictus per gentilem, quia debitum
conuertit in crimen,pœnitentiæ ſoluat uſurā. Vides
ergo quia uillicus non fraudem, ſed pœnitentiā ſua/
det:ſollicitat ad acquirendam miſericordiā, non im
„ pellit ad falſum,cum dicit. Accipe cautionem tuā:
„ ſede cito:& ſcribe quinquaginta. Q uinquageſimū
numerum ad miſericordiam pertinere Dauid pan/
Pſal.50. dit,cum pſalmum quinquageſimm cantat,clamās.
Leu.25. Miſerere mei Deus ſecundum magnam miſericor/
diam tuā.Quinquageſimus numerus patefecit miſe
ricordiā,dum quinquageſimum annū, qui eſt Iubi/
leus,lex debitorū omnium,omnium contractuū de
lere,et ſoluere ligamenta pſcribit.Villicus ergo agit
iſte ut per miſericordiam CHRISTI idoneus ſit Iu/
dæus,qui per cautionem legis inſolubilibus cōfuſus
Rom.ii. debitis tenebatur.Debet Iudæus oleū, qui iuxta Apo
ſtolum,feracis in ſe oliuæ pinguedinem incredulita
tis ſterilitate ſiccauerat.Vnde & Euangelicæ fidei ca
lore iam tota redit in ramos:Chriſtiano totam reui
„ uiſcit in gratiam. Deinde alii dicebat,Tu uero quā/
„ tum debes? Qui ait.Centum coros tritici. Poſteaq
granum tritici,quod eſt CHRISTVS,ſatū eſt in ter/
ra noſtræ carnis,& ad ubertatē ſupernam per Domi/
nicam fœcundatum eſt ſepulturā, factū eſt ut homo
Ioā.12. Centeſimum fructum ſuo iā debeat auctori: Niſi,in/
quit,granum frumenti cadens in terrā mortuū fue/
rit,ipſum ſolum manet.Vidēs ergo uillicus ſatis pro
„ uidet,cum dicit. Accipe cautionem tuam, & ſcribe
„ octoginta. Q uia ſicut quinquageſimus miſericor/
diam confert,ita octogeſimus totam fidem præfigu
rat,& gratiam.Hic eſt numerus,in quo Decalogum
legis eſſe,& ogdoadem gratiæ ſatis gnarus legis, ſa/
tis ſtudioſus

tis ſtudioſus Euangelii lector intelligit. Itaq; uillicus
cũ dicit ſcribe octogīta, id agit, ut per gratiā ſoluat,
quod reddere non poterat per naturam. Bene ergo
iſte uillicus meruit laudem domini ſui, qui in chiro
graphis non fraudē molitus eſt, ſed ſalutē: ꝙ autem
„ dixit. Prudentiores ſunt filii ſæculi in generatione
„ ſua, ꝗ filii lucis. Ita intelligendũ eſt: quia qui erant
filii ſæculi quōdā, id eſt Gētiles, nũc electi ſũt Dei: &
qui erant filii Dei, hoc eſt Iudæi, nunc in filiis ſæculi
„ ſunt relicti. In generatiōe ſua. Qua renati ſunt, nō
qua nati ſunt: Scribantur hæc, inquit, in generatione Pſ. 101.
altera. Altera hæc eſt generatio quærentium Domi Pſal. 23.
num. Deus autem ſcientiæ, & illuminationis illumi-
net corda ueſtra: & totam ſcientiæ ſuæ plenitudinem
in ueſtræ mentis infundat arcanum.

DE DECOLLATIONE DIVI IOHANNIS BAPTISTAE. SERMO. CXXVII.

Qui falſo. D. Chryſoſtomi
titulo editus eſt.

HOdie nobis Iohānis uirtus, Herodis fe
ritas dum refertur, cōcuſſa ſunt uiſce-
ra: corda tremuerunt: caligauit uiſus:
intellectus hebuit: aufugit auditus: aut
quid cōſtat in ſenſibus humanis, quā-
do perdit uirtutum magnitudinē criminũ magnitu
„ do? Herodes, īquit, tenuit Iohānem: & alligauit eũ: Mat. 14.
„ & poſuit in carcere. Iohānes uirtutũ ſchola, magi-
ſteriũ uitæ, ſanctitatis forma, norma iuſtitiæ, uirgini
tatis ſpeculũ, pudicitiæ titulus, caſtitatis exēplũ, pœ-
nitentiæ uia, peccatorũ uenia, fidei diſciplina, Iohā-

nes maior homine,par Angelis,legis ſumma,Euan/
gelii ſanctio,Apoſtolorũ uox,ſilentiũ Prophetarũ,lu
cerna mũdi, præco iudicis, pcurſor CHRISTI, me/
tator Domini,Dei teſtis,totius medius Trinitatis,da
tur icæſtui:traditur adulteræ:addicitur ſaltatrici.Me
rito ergo concuſſa ſunt uiſcera : corda tremuerunt.
At Horodes ipſe eſt qui profanauit templum :ſacer
dotium ſuſtulit:cõfudit ordinem : temerauit regnũ:
corrupit quicquid erat religionis:quod uitæ,quod le
gis,quod morum,quod fidei,quod diſciplinæ,perdi
dit,& cõfudit.Herodes ſicarius in ciues,in nobiles la/
tro,populator in ſocios,in domeſticos prædo,interẽ
ptor plebis,occiſor filiorum, homicida i extraneos,
in proprios parricida,inebrians cruore terram, i ſiti
ſanguinis permanebat.Hinc eſt q Iohãnis ſanguinẽ
pium ingenti poculo crudelitatis abſorbuit: ſed ipſa
„ lectio iam loquatur. Herodes,inquit,tenuit Iohan/
„ nem:& alligauit eum.Qui uincula ſoluerat peccato
rum,peccatoris uinculis alligatur:ut uincta uenia lo
„ cum ueniæ non relinquat. Alligauit eum:& poſuit i
„ carcere.Herodes tu adulterium facis,& in carcerem
uadit Iohanes? ſic iudicas ſedens i loco iudicis reus?
in loco uindicis inocentiæ perſecutor?Rogo ubi re/
rũ facies? ubi fama?ubi pudor? ubi exiſtimatio publi
ci cognitoris?certe ubi Deus?ubi homo?ubi fas?ubi
lex?ubi ipſius iura naturæ? ſimul omnia ſunt Hero/
„ des te agente,te iudicãte,te iubente cõfuſa. Tenuit,
„ inquit,Iohannem:& alligauit eum:& poſuit in carce
re.Herodes te cauſa petit:te arguunt uincula: te car/
cer accuſat:te diuulgat producta in publicum Iohan
nis iniuria : cauſam cuſtodiæ qui requirit,inuenit in
te quod puniat:et in Iohanne quod doleat. Iohãnes

orbi notus, fama uirtutis cognitus, celebratiſſimus ſanctitate, dum trahit ad ſe ſuæ inquiſitores iniuriæ, facit ut tuus cunctis innoteſcat inceſtus: agit ut te habeat confuſio publica, quem corrigere non potuit ſecreta correctio. Herodem Iohānes monitis, nō accuſatione pulſabat: corrigere uoluit, non perire: ſed Herodes facibus libidinis ardens perire maluit, quā redire: & uxorem fratris illicite poſſidere. Capitiuis criminū, innocētiæ inimicis, odioſa fit ſemper libertas: uirtus cōtraria uitioſis: ſacrilegis exoſa ſanctitas: inimica caſtitas impudicis: corruptis integritas pœna: luxurioſis aduerſa frugalitas: crudelibus miſericordia, pietas impiis, iniuſtis iuſtitia nō ferenda: probat
» hoc Euangeliſta cum dicit. Dicebat enim illi Iohā
» nes: non licet tibi habere uxorem Philippi fratris tui.
Ecce unde Iohannes offendit: ecce unde Herodes furit: malos qui monet offendit: incurrit odium qui arguit crimino ſos. Dicebat Iohannes quod erat legis: quod iuſtitiæ: quod ſalutis: certe quod erat nō odii, ſed amoris: ecce qualem cōſecutus eſt ab impio pro
» pietate mercedem. Volens, inquit, occidere eum, ti
» muit populum. Facile deuiat a iuſtitia, qui in cauſis nō Deum, ſed hominem pertimeſcit. Hic timor peccandi facultatē differre poteſt, auferre nō poteſt uolūtatē: unde etiā quos ſuſpēderit a crimine auidiores reddit ad crimen: & æſtuat aīo quouſq; pficiat qđ cogitat malū. Solus eſt Dei timor q mentes corrigit: fugat crimina: inocentiā ſeruat: perpetē tribuit facultatē. Sed audiamus ipſam Iohānis beatiſſimi paſſionē.
» Die, inquit, natalis Herodis ſaltauit Herodiadis filia
» in medio triclinio: et placuit Herodi: unde iureiurā
» do pollicitus eſt dare ei quodcūq; poſtulaſſet ab eo.

„ At illa præmonita a matre ſua,da mihi,inquit, hic ī
diſco caput Iohānis Baptiſtæ. Hæc eſt mulieris an/
Gen.3. tiqua malitia,quæ Adam eiecit de Paradiſi deliciis:
hæc cæleſtes homines fecit eſſe terrenos: hæc huma
num genus miſit in infernū:hæc uitam abſtulit mun
do propter unius arboris pomū:hoc malū quod ho
3.Re.19 mines ducit ad mortē:hoc malū fugit Elias prophe/
ta:& cuius lingua clauis facta eſt cæli,tanq̄ reus fugit
a facie mulieris:hæc inuenit uerū laborem,et preſſu/
ram,quæ nunc occidit Iohannē Baptiſtā:deiicit pue
ritiam:perdit iuuentutē:illicit,& inquietat emortuā
„ ſenectutē. Præmonita a matre ſua,da mihi,inquit,
„ in diſco caput Iohānis Baptiſtæ. De matris pectore
dans rugitū noua bellua, contēpta corporis præda,
„ caput ipſum truncatura peruadit. Et cōtriſtatus eſt
„ Rex:propter iuſiurandū tamen,& propter diſcūben/
„ tes iuſſit dari:miſitq; decollari Iohannē: & allatū eſt
„ caput eius ī diſco:& datum eſt puellæ: & puella dedit
„ matri ſuæ. Audiſtis fratres,quanta ſit nata de uolu/
„ ptate crudelitas, de libidine impietas. Et allatū eſt
„ caput eius in diſco. In arenā uertitur domus: mēſa
migrat in caueam:fiunt de pranſoribus ſpectatores:
furore mutatur conuiuiū:fit cibus cædes: uinū tran/
ſit in ſanguinē:finis apponitur natali:in ortu exhibe/
tur occaſus:conuiuiū in homicidiū cōmutatur:orga
na tragœdiā perſonant ſæcularem:intrat beſtia,non
puella: quærit amputare, non ſaltare:diſcurrit fera,
non fœmina:ſpargit iubas per ceruicē, non capillos:
mēbra dilatat āfractibus:ſæuitiæ creſcit augmentis:
fit grandis crudelitate,non corpore:& ſingularis fe/
ra uſq; dum capiat prædam,fremit ore: dentibus frē
dit:ferrū nō ſuſcipit,ſed producit.Verū ne quis exiſti

mét declamare nos uelle de talibus: nos non decla-
mare uolumus, ſed clamare, ut feſtiuitatum gaudia
ſint cauta ueſtrarum: nataliúq; ueſtrorum ſolénitas
teneat in exultatione menſuram: epulis noſtris inter
ſit CHRISTVS: in facie prandeatur auctoris: hone-
ſtate conuiuii natura ipſa quæ uos producit honore
tur: lætitia mēſæ ueſtræ pertingat ad pauperes: fami-
lia ueſtra innocentiæ tripudiet diſciplina: luxus abſi-
ſtat: fugetur effuſio: ſaltatricum peſtis, lenocinia can-
torum, uoluptatum fomenta, uentris onera, naufra-
gia mentium, cum Herodiadis conuiuiis abſcindan-
tur: ut præſens gaudium ueſtrum ad lætitiam perue-
niat ſempiternā. Hodie fratres ſermonem tulimus
nō in Herodem tantum, ſed etiam in Herodiadem:
quia ſatis auditor intelligit, quāta ſit felicitas Marty
ris, quando miſeriam perſecutoris audierit: ſcire ta-
men nos conuenit, qa & Iohannes de morte ſua na
tus eſt, & de natali ſuo mortuus eſt Herodes.

IN DIVVM APOLLINAREM EPISCOPVM, ET MARTYREM. SERMO. CXXVIII.

BEAtus Apollinaris primo ſacerdotio
ſolus hāc Eccleſiā Rauēnatem uerna-
culo, atq; inclyto martyrii honore de
corauit. Merito Apollinaris, quia iux-
ta mādatū Dei ſui hic perdidit animā
ſuā, ut eā inueniret in uitā ſempiternā. Beatus, qui ita
curſum cōſumauit, fidē ſeruauit, ut uere primus a cre
dentibus ſuo repperiretur in loco. Nec eū quiſq; cōfeſ
ſoris uocabulo minorē credat eſſe, q̄ martyrē, quem
Dei nutu cotidianū, & multiplicē reuerſum cōſpicit

i.Cor.15 ad agonem. Audi Paulum dicenté. Cotidie morior.
Semel mori parũ eſt eũ, qui poteſt regi ſuo glorio/
ſam ſæpe de hoſtibus referre uictoriã. Non tã mors,
q̃ fides,& deuotio martyré facit:& ſicut uirtutis eſt,i
acie,in cõflictu,pro regis amore ſuccũbere, ita perfe
ctæ uirtutis eſt diu agere,& cõſumare certamina. Nõ
ideo perſecutus eſt martyré,quia non intulit morté,
ſed probauit martyré,quia nõ elicuit fidé: iniecit te/
la quæ potuit, & oĩa armorũ ſuorũ genera callidus
exegit inimicus, nec tñ fortiſſimi ductoris mouere
mentem potuit: aut temerare cõſtantiã. Sũmum eſt
fr̃es pro Domino præſenté uitã ſi neceſſe ſit contẽne
re,ſed glorioſum eſt etiã cũ uita mundũ ſuo tenere;
& cõculcare cũ principe. Feſtinabat CHRISTVS ad
martyré: martyr ſuum feſtinabat ad regé. Bene dixi
Pſal.58. mus feſtinabat, iuxta illud ꝓphæ: Exurge i occurſum
mihi,& uide. Sed ut propugnatoré ſuũ ſibi Eccleſia
ſancta retineret, CHRISTO uehemẽter occurrit: ut
uincenti iuſtitiæ reſeruaret coronã:& ſibi belli tẽpo/
rè ꝓliatoris ſui pſentiã cõdõnaret. Fundebat ſæpe cõ
feſſor ſanguiné ſuũ: ſuiſq; uulneribus fide mẽtis ſuæ
teſtabat auctoré. Cælũ ſuſpiciens carné deſpiciebat,
& terram. Vicit tñ,tenuit,& a ſuo deſiderio retardari
martyré tenera adhuc Eccleſiæ ipetrauit infantia: in
fantiã dico fr̃es,q̃ totũ ſemper obtinet: q̃ plus lachry/
mis,quã uiriũ ratione cõtendit. Neq;.n. tantũ uultus,
& ſudor fortiũ,quãtũ poſſunt lachrymæ paruulorũ,
quia ibi corpora,hic corda franguntur: ibi mentis iu
dicia uix mouẽtur,hic tota pietas iclinata deſcendit.
Et quid plura fr̃es? egit,egit Eccleſia ſancta mater,
ut nuſq̃ a ſuo ſepararet Antiſtite. Ecce uiuit: ecce ut
bonus paſtor ſuo medius aſſiſtit i grege: nec unq̃ ſe/

paratur ſpiritu,qui corpore præceſſit ad tempus:præceſſit dico habitu : cæterũ ipſa inter nos corporis ſui habitatione quieſcit. Extinctus eſt diabolus:perſecutor occubuit:ecce regnat,& uiuit, qui ꝓ rege ſuo deſiderauit occidi,qui uiuit,et regnat cum Patre,ĩ unitate Spiritus ſancti Deus per oĩa ſæculoꝝ ſæcula.

IN DIVVM CYPRIANVM MARTYREM. SERMO.CXXIX.

QVoniã hodie Deo ĩ natali ſancti Cypriani martyris cõuenimus, in quo miro certamine de diabolo triũphauit:et qa nobis uirtutũ ſuarũ glorioſũ reliqt exẽplũ:ideo exultare nos conuenit, et lætari. Natalẽ ergo Sanctorum cum auditis chariſſimi, nolite putare illũ dici, quo naſcuntur in terrã de carne, ſed de terra in cælum: de labore ad requiẽ: de tẽtationibus ad quietẽ: de cruciatibus ad delicias,nõ fluxas,ſed fortes,et ſtabiles,et æternas : de mũdanis riſibus ad coronam,et gloriã.Tales natales digne Martyrũ celebrãtur. Cũ ergo huiuſmodi feſtiuitas agiť,noli æſtimare chariſſime ꝙ in ſolis prãdiis, et ꝓfuſioribus epulis natales Martyrũ celebrẽtur,ſed imitãdũ tibi proponiť qđ in memoria martyris celebras. Aſpice ergo chariſſime alacritatẽ populi circũſtãtis: in hac.n.die aliqñ turba aſtitit impiorũ,cũ ſanctus Cyprianus iuſſu tyrãni feriretur:turbæ erant malorũ expectantiũ chori,nunc multitudo fidelium ad collætandum deuota confluxit : tunc turba ſæuientium, nunc exultantium: tunc

deſperatorum,nunc ſperantiũ. Iccirco ergo natales
Martyrum annua lætitia celebrantur,ut quod ſemel
actum eſt,per omne æuum in memoria maneat de-
uotorum.Geſta res eſt chariſſime,ne te diceres igno
rare: celebratur ánua,ne dicas,oblitus ſum. Ad hæc
ergo imitanda uos animate chariſſimi:hác magna-
nimitatis gratiam concupiſcite: hoc petite dari uo-
bis,quod ille meruit adipiſci. Omnes.n.cæleſtia cu-
pientes terrenorũ bonorũ laqueis irretiri non poſ-
ſunt,quia conuerſationẽ ſuam in cæleſtibus ſtatue-
Phil. 3. runt.Sicut ait ſanctus Apoſtolus.Noſtra autem con-
uerſatio in cælis eſt.Dirigatur ergo cordis noſtri de
ſiderium ad habitationem cæleſtem, ubi quum di-
ſperſus fuerit pauperibus theſaurus ueſter,illic erit &
cor ueſtrum. Theſaurus autem bonorum omnium
CHRISTVS eſt,qui uos cum Patre,et Filio, et Spiri-
tu ſancto donis cæleſtibus,et nunc, et in æternum cu
mulare,et replere dignetur.

IN CONSECRATIONE EPISCOPI. SERMO.CXXX.

SIcut magnæ promiſſionis longa expecta-
tio accendit animum,mentem fatigat,ita
ſenſus omnes,& interna ipſe uiſcerum ſu-
ſcitat optatus promiſſionis effectus. Hinc
Iſa. 52. eſt ꝙ hodie,ſicut dixit Iſaias,Eccleſia ma-
ter ſancta feſtiua,tota gaudens, & compta proceſſit,
induit ſe tunicam iucunditatis ſuæ:& ſicut ſponſa im
poſuit ſibi mitram:ac uario ſe compoſuit,& decora-
uit ornatu:ut cælum ſtellis fulget luminibus, & terra
uernat floribus ſuis,& ut hortus ꝑducit germina ſua,

ita produxit lætitiam in cõſpectu omnium filiorum ſuorum: quia, iuxta pollicitationẽ Dauid, Hodie pro Pſal.44.
patre natus eſt ei filius, qui eam non pondere incli-
net, nõ auctoritate deterreat, nõ cõmotione ſolli
citer, non aſperitate conturbet, ſed fideli ſuſtentet ob
ſequio: cura peruigili faciat perſecuram: ſollicito la-
bore neceſſaria procuret: familiam blanda inſtitutio
ne componat: hoſpitibus occurrat: parẽtibus ſeruiat:
regibus obtemperet: poteſtatibus collaboret: det ſe-
nibus reuerentiam: pueris gratiam: fratribus amorẽ:
paruulis impendat affectum: liberam per CHRI-
STVM cũctis exhibeat ſeruitutem. Dauid dixit. Au Pſal.44.
di filia, & uide. Ego dicam. Audi mater, & uide: pro
patribus tuis nati ſunt tibi filii. Sint prudentia ſenes:
grauitate patres: charitate filii: uirtute iuuenes: dulce
dine ſoboles: innocẽtia infantes: malitia paruuli: quæ
mundi ſunt neſcientes: totam regni Dei præſentiam
poſſidentes, atteſtãte Domino, cum dicit. Sinite par- Mat.19.
uulos uenire ad me, talium eſt enim regnum cælo-
rum. Tales generat perpetuæ uirginitatis copula: ta-
les generat cæleſtis uitæ coniunctio, ſexus neſcia, cõ-
ceptus conſcia, gnara partus, corruptionis ignara, pu
dore integra, integritate clauſa, caſta pignoribus, fœ
cũditate diffuſa. Hæc tam pia mater dum unius ger-
minis ſui hodie natalitia feſta celebrat, ſinus aperit:
extendit amplexus: emittit uocem: diuinis cantat in
canticis, ut omnes aduocet: omnes capiat: omnes ad
congaudendum ſibi gremio charitatis includat. Ad
eſt ipſa etiã mater Chriſtiani perennis, & fidelis im-
perii, quæ dum fide, opere miſericordiæ, ſanctitate ĩ
honore Trinitatis beatam ſectatur, & imitatur Eccle
ſiam, procreare, amplecti, poſſidere, auguſtam me-

ruit Trinitatem. Sic remunerat Trinitas in ſui amore, et ardore feruentes: iſta meruit ut daret ſibi honorem: gauderet, quod ſibi fecit ei de gratia religionē conſimilē. Iſta meruit ut genetricis dignitas per genetricē redundaret ī poſteros. Orate fratres ut Chriſtiani principes quia pia deuotione dignantur noſtris occurrere gaudiis, noſtris ſolēnitatibus intereſſe, ipſos quoq; pari gratia omnium ſacerdotū longo in tempore obſecratio deuota cōmendet.

IN ILLVD IOHANNIS. SI QVIS SERMONEM MEVM SERVAVERIT: ETC. SERMO. CXXXI.

SAepe diximus ꝙ Deus corporeis oculis non uidetur, ꝙ Diuinitas non clauditur mente carnali, ꝙ humana ratio rerum non capit conditorē, ſed Deum ſola fides attingit: credulitas ſentit tota: nec quantus eſt, ſed quia eſt, hominis quātuſcunq; eſt intuetur aſpectus. Deniq; Moyſes, qui de ſeruo in
Exo. 33. amicū, de homine promouetur ī Deum, Dei faciem quærit, ſed non inuenit: petit, ſed non accipit: et ut poſteriora tantū Dei uideat admonetur: quatenus homo Deū quærat ſequi, non præcedere: neq; ante Deū quæ ſint quærere præſumat, ſed ꝙ poſt Deū ſint oīa adorator agnoſcat. Crebro Deus hominibus formā hominis demonſtrat, et magnitudinē ſuā tantā breuem noſtri corporis colligit in figurā, ut pſentiā diuinā poſſit infirmus noſter oculus intueri: anguſtus noſter recipere poſſit aſpectus. Sic ad Abrahā Deus
Gen. 18. uenit in hominis forma: ſuccedit hoſpitis in figura:

et laſſi uiatoris in morem accepit pedibus ſuis aquā: ſed et inuitatus ad menſam uituli,et panis appoſitio ne ſaturatur:et ita ſe totus humano credit,et cōmit/ tit obſequio,ut ipſo tactu,uiſu,uerū hominē uideatur explere : & hoc eo tēpore, quo uerus Deus ſterilitati extremæ ſenis deſperatæ patefactis uiſceribus in par tum ſobolē largiturus aduenit.Sic Iacob uianti con uiator occurrit:& ita ſe humano collegio ſociū præ/ bet,ut prouocanti homini Deus totus in luctā inſera tur:& tunc uideatur neruis,aut lacertis uincere,quan do uictor cæleſtia dat dona, munera dat diuina. Sic Iſaias Deum regali habitu ſedere conſpexit,ut agno ſceret niſi a Deo rege regantur reges,ipſos cum ſint homines nihil regere poſſe rectores.Sic Daniel Deū patrem,crine niueo,ſenectute reuerenda, antiquita/ te terribilem,ſeptum Angelis,ignitum ſede,ad iudi/ candum reſidere conſpicit. Sic ipſum filium Dei in hominis filio uenientem cum cæli nubibus intuetur, ut ignotum ante tantis perfidis CHRISTVM, fide/ libus notum ſemper fuiſſe cognoſcat. Si totiēs Deus ab hominibus in figura hominis uidetur, quid eſt q̄ Iudæus modo hominem uidēs CHRISTVM ſic exaſperatur ?niſi forte figura,honor,ueritas,putatur iniuria. Rettulit Euāgeliſta hodie CHRISTVM di/ xiſſe. Si quis ſermonem meum ſeruauerit,nō uide/ bit mortem in æternum. Ad quod uerbum reſpon derūt Iudæi. Nūc cognouimus qa dæmoniū habes: Abrahā pr̄ noſter mortuus eſt, & ꝓphetæ, & tu dicis. Siquis ſermonē meū ſeruauerit,non guſtabit mortē in æternū:nunqd tu maior es patre noſtro Abrahā? quem te ipſum facis? Oēs perfidia qualiter excepit: O qualiter oculos claudit liuor : quantum iudicium

Gen.32. Iſa.6. Dan.7. Iohā.8.

cordis nequitia præiudicata confundit:o quam dure amputat obſtinatio rationē:ſenſus humanus peruerſus audire non poteſt quod ſemel ſtatuit odiſſe:malis bonitas exoſa:iuſtitia iniuſtis inimica.Hinc eſt ꝙ homines mēdaces cognoſcere nequeunt ueritatem: iudex animus inuenire uerū nō poteſt inter nuntia falſitatū:quod uult,nō quod eſt,audit ſemper,qui decreuit errare. Dixerat CHRISTVS. Si quis ſermonem meū ſeruauerit, mortē non uidebit in æternū. Iudæus non diſcutit audita:interpretari ſibi dicta nō quærit: quod ipſe impoſſibile æſtimat, exigit ut ille aſtruat qui promittit: ſed mox de conceptu mentis blaſphemiam parturit: ferit iniurias: maledicta diffundit: & auctoritatem dicentis ita contumeliis uacuare nititur,ut et æterna dare poſſe mortalibus nō credatur, qui ſic humanis uidetur ſubiacere. Nunc ſcimus quoniam dæmonium habes. Dæmon mali auctor,mala promittit,non bona:occidere,non uiuificare cōſueuit: nec uult æternos eſſe homines,quos nec temporales eſſe permittit. Ergo nō eſt Dæmon, ſed Deus eſt CHRISTVS, qui redonat quam donauerat uitā:et uerbo ſuo æternos facit homines, quos diabolus perſuaſione ſua fecerat temporales. Abraham,inquit,mortuus eſt,et Prophetæ:et tu dicis. Si quis ſermonem meum ſeruauerit, mortē non uidebit in æternū. Audiat fidelis,ut fide reuelāte cognoſcat, quod infidelis neſcit audire:quod uidere nō poteſt qui ſemet incredulitatis demerſit obſcuro: dixit CHRISTVS. Mortē nō uidebit. Obſtinatio tua Iudæe merito dicere falſitatem quærit. Abrahā et Prophetæ uerbum audientes tenaciter ſeruauerunt, ſed tamen mortui ſunt,ſed nō in æternū. Ergo cū dicit,

„ Mortem nõ uidebit. Et addidit. In æternum. Re/
ſurrectionẽ promittit: nõ tẽporaliter negat eſſe mo
rituros. Iudææ quos mors ĩ præſenti ſæculo faciebat
non eſſe, hos reſurrectio perpetuos reficit in futurũ.
Audi apertius hoc dicentẽ. Omnis qui crediderit nõ Iohã.ii.
morietur in æternũ, ſed trãſibit de morte ad uitam. et.5.
Quodomo nõ moritur? quia de morte trãſit ad ui/
tam. Moritur ergo, moritur omnis qui naſcitur de
conditione mortali, ſed uiuit, & in æternũ uiuit oĩs q
renaſcitur de generatione uitali: ſed dico, qui potuit
auferre mortẽ, quare hominem uoluit tranſire per
mortem? gratior.n.medicus, qui anticipat morbos,
quã qui morbis ingerit ſeram, & nõ ſine dolore me/
dicinã. Iudææ feciſſet & hoc medicus CHRISTVS, ſi
medico ægrotus nõ fuiſſet ĩgratus. Ille & uitã dedit:
& homini mortẽ uenire ꝑdixit: ſed ille qui aduerſa
non ſenſerat, proſpera ſeruare neſciuit. Bona quam
ſint bona ſcire niſi malorum cognitione non poſſu/
mus. Ergo magnificabitur CHRISTVS, qui & ante
inhabitã uitam dedit, & perditã modo reddit: & ho/
mo plus gnarus uitæ erit ſibi cautior: erit plus gra/
„ tus auctori. Nunquid maior es, inquit, patre noſtro
„ Abrahã? Plane maior, & tanto maior, quantũ ſeruo
Dominus: quantũ Deus homine: quantum factura fa
ctor: quantũ uiuificans mortuo: quantũ ſuſcitãdo ſu/
„ ſcitator. Reſpondit Ieſus: Abrahã exultauit ut uide/
„ ret diem meũ, uidit, & gauiſus eſt. Ille ut oſtenderet
uiuere Abrahã, dixit illũ uidiſſe diẽ ſuũ, ideſt diẽ quo
mundo natus eſt CHRISTVS. Dierũ cõditor non te
netur die: temporis auctor tẽpora neſcit: ſed CHRI/
STVS propter hominẽ homo natus, & diẽ ſuſcepit,
„ & tempus. Abrahã exultauit ut uideret diem meũ.

Si Moyſes,et Elias in mõte occurrunt,ut promiſſum conſpice rét CHRISTVM: quomodo nec Abraham occurrit ad pa rtũ Virginis, ut ꝓmiſſam benedictio/nem in gentib us,id eſt in ſemine ſuo,patientiſſimus ,, expectator intéderet? Amen amen dico, inquit,uo ,, bis, quia ante Abrahã ego ſum. Si oĩa per ipm facta ſunt,et ſine ipſo factũ ẽ nihil,et hic ẽ cui pr̃ dixit :Fa ciamus hominẽ ad imaginẽ,et ſimilitudinẽ noſtrã:
Gen.1. quomodo Abrahã non uidit? Faciamus hominẽ ad imaginem,et ſimilitudinẽ noſtrã. Angelus,& Deus, ut diuerſa eſt ſubſtantia,ſic imago.Ergo non niſi ad filiũ loquitur pater,cum dicit. Faciamus hominẽ ad imaginẽ,& ſimilitudinẽ noſtram,quibus eſt imago ,, eadem, eademque ſubſtantia. Tulerunt lapides ut ,, mitterent in illum. Et ædificantes turrem ut altius caderent ipſi ſibi lapides prouiderunt: & iſti lapides non ut Deum occiderent,ſed ſe unde occiderent mi ,, ſerabiles attulerunt. IESVS abſcondit ſe. Non ti/mens,ſed ignoſcens. Deus peccatorẽ cum fugit, par cit:Deus rebellem non uult perdere, cũ declinat.

DE VNITATE FIDELIVM. SERMO. CXXXII.

SI perfecta omnia,ſi robuſta, ſi nullius ĩ diga gigneret,& proferret natura,pro fecto aboleretur pietas:ingenium deſi ceret: ars periret: aurum obſcuraretur in terra: gemma occultaretur ĩ lapide: utraq; tamen inuenit,purgat,diſtinguit,elimat opifex diſciplina: & ars eadem uſq; ad murenulæ pretioſæ

ſpeciē,gratiāq; perducit: & quod terra naturæ largo de fonte producit,aut aſperatur ſenſibus, aut agreſti luxuria dñante ſiluescit,niſi illud ad cultū ſuū ſollers agricolæ reuocet induſtria:& ne longius euagemur, uno,& uernaculo ea ī quibus nitimur afferamus exē plo.In cunabulis iā natus hō ī homine ē,ſed latet:eſt corpus,et non eſt:mēbra uidētur,et nō ſunt:uiuunt q̄ nō uigent ſenſu:inclinatur pietas:deſudat induſtria: ars laborat:et ut plenius dicā, quot mēbra hominis, tot magiſteria ut hominē pficiant elaborāt. Et quid plura? cūcta q̄ natura generat; uel pducit, pietas nutrit:induſtria excolit:ars decorat. Et qd mirū frēs, ſi Deus qui pati pp hominē uoluit,ut hominis honoraret iduſtriā,ī rebus pñtibus īfirmari uoluit et naturā? Hinc eſt φ ſenſus ī lrā latet:occultaē diuinū ī humano ſermone myſteriū: ut q̄ credētibus adhuc futura iā patēt,pfidis,et nō credētibus obſcurētur:ac ſic infideliū pœna fideliū redūdet ad gloriā.Nō.n.parui ē cruciatus uiſa nō cernere:audita neſcire:ſalutifera uelut noxia declinare:uirtutes quaſi uitia ſic cauere:dicente ipſo Dño.In parabolis loquor,ut uidentes non Mar.4. uideant,et audiētes nō audiant. Et ad fideles. Vobis Luc.8. aūt datū eſt noſſe myſteriū Dei.Nulli ergo frēs ſim Mat.13. plicitate ſua aut cōmunis,aut uilis ſermo Euāgelicus habeatur,præſertim cū ipſa p̄mia Euāgelicæ lectionis nihil bene petentibus, et pie cupientibus prædixerit denegādum, dicendo. Quia ſi duo ex uobis con Mat.18. uenerint ſuper terram, de omni re quācunq; petierint,fiet illis a patre meo. Audiſtis quantum poſſit, et præualeat ſanctæ petitionis aſſenſus:non dixit illud,aut illud,ſed totum ſe promittit quicquid unitas poſtulationis concupierit præſtaturum: cum dicit,

„ De omni re quãcunq; petierint fiet illis. Salua tñ ea cautela &, reuerentia, ut a Deo quæ Deo digna ſunt poſtulentur: qui.n.mala a Deo poſtulat, Deũ mali iudicat, & ſentit auctorẽ: et qui uilia, et indigna precaſ, præſtantis poteſtatẽ, et potẽtiã degener petitor ignorat. Non ergo impia, ſed pia, nõ terrena, ſed cæleſtia, non illecebris, ſed uirtuti congrua, non digna odiis, ſed apta concordiæ, a tali ſemper exoranda ſunt largitore. Vbi ſunt, qui præſumunt Eccleſiæ cõuentum poſſe contemni? et ſolitarias preces uenerãdæ con/
Mat. 18. gregationi autumãt anteferri? ſi duobus, uel tribus ſimul poſitis medium ſe futurũ, et oĩa ſe promittit q̃ poſtulatus fuerit præſtaturũ? qui nil negat tam paucis, quid in conciliis, et congregatione ſanctorũ po/ ſcentibus denegabit? ſic credens Propheta hoc ade/
p̃s. 110. ptum ſe gloriatur, cum dicit. Cõfitebor tibi Domine in toto corde meo, in conſilio iuſtorũ, et congrega/ tione. Toto corde confitetur, qui totũ ſibi in cõſilio ſanctorũ quod popoſcerit audet eſſe præſtandũ. Sed nõnulli ſub ſpecie fidei contẽptus ſui excuſare nituntur ignauiã, ut neglecto uenerandi cœtus, et congregationis ardore, illud ſe tempus orationi deputaſſe confingant, quod domeſticis dederint, et impende/ rint curis: et dum propriis deſideriis mãcipantur, di/ uina cõtẽnunt, & deſpiciũt inſtituta. Iſti ſunt qui cor/ pus CHRISTI diſſipant: membra diſpergunt: nec ad decorem ſuum patiuntur formã dominici habitus p̃ uenire: quã Propheta cum uidiſſet in ſpiritu, ſic cane
Pſal. 44. bat. Speciosus forma præ filiis hominũ. Habẽt q̃uidẽ ſingula mẽbra propriũ ſui munus officii, quod tamẽ tunc implere poterunt, ſi connexa ſibi, & cõpaginata perfecti corporis perueniãt ad decorẽ. Hoc ergo

intereſt

intereſt inter congregationis plenitudinem glorio/
ſam,et ſeparationis præſumptam de ignorantia,aut
negligentia uanitatem:quod in ſalute,et honore in/
tegri corporis ſpecies eſt unitas membrorũ: et in ſe/
paratione uiſcerum eſt fœda lethalis,et horrẽda per
nicies.Homo qd aliud te docuit in tuo corpore , aut
ſic diuiſa coniunctio,aut tam coniuncta diuiſio, niſi
ut ex multis unus,et unus in multis uiuereſ? Eſt mẽ/
brorũ cõmercio ſalutari pretioſus oculus,ſed ſi per/
ſeuerat in corpore:alioquin ubi corpori defuerit, ſi/
bi non aderit:debent illi mẽbra omnia ſuæ lucis ob
ſequium:ſed et ipſe oculus ſentit corpori ſe debere,
quod lux eſt:qui utiq; cũ omnibus mẽbris miniſtra/
tum mẽbrorum prouideat,euulſus a corpore nec ſi/
bi uidet.Quiſquis ille eſt qui ſe putat eſſe aliquid,tali
inſtitutus exemplo maneat in eccleſia, ut ſit aliquid:
alioquin ubi defuerit illi,ſibi eſſe mox deſinit: quod
qui plenius noſſe deſiderat,Apl̃i de corpore CHRI/ i.Cor.12
STI loquẽtis perlegat inſtituta,quia nos illa percur/
rere ſermonis breuitas amica nõ patitur. Lex eſt da/
ta non uni,ſed omnibus:CHRISTVS non pro uno,
nec ad unũ,ſed ad omnes,et pro omnibus uenit : ut
redintegraret omnes in unũ , quod ſolum bonũ,ſo/
lum iucundum Propheta futuri præſcius ſic procla/
mat.Ecce q̃ bonum,et quam iucundum habitare fra ps.132.
tres in unum:quia Deo non ſingularitas eſt accepta,
ſed unitas.Spũs ſanctus Apoſtolis in unum congre/ Act.2.
gatis ubertate tota ſui fontis illabitur:cuius ut ſimul
diſcipuli operirentur aduentũ Dñica ſunt præceptio Act.1,
ne cõmoniti.Fratres amittit diuina munera , perdit
gratiæ largitatẽ,charitatis fraudať bonis,unitatis il/
lum benedictio non manebit , qui de ſe maleſidus,

& ex defectu ſuo ſtulte ſibi ſufficiens,ſic præter Eccle ſiam uitam quærit:quam in ipſa tantum eſſe Prophe
ps,131. ta teſtatur dicendo.Ecce q̃ bonum,& quã iucundum habitare fratres in unum:quia illic mandauit Domi nus benedictionem,et uitam uſq; in ſæculum.

IN DIVVM ANDREAM APOSTOLVM. SERMO.CXXXIII.

BEatus Andreas merito natus hodie creditur,quando non ad præſenté ui/ tam materno eſt effuſus ex utero, ſed conceptu fidei,martyrii partu,cæleſté noſcitur generatus ad gloriam:quan/ do non eum materna cunabula ſuſcepere uagienté, ſed ſuperna triumphantem ſecreta receperunt: quã/ do non infirmum lactis paſtum genetricis trahit ex pectore,ſed pro rege ſuo deuotiſſimus miles uirtutis ſanguinem fudit.Viuit,quia mortem cæleſtis mili/ tiæ bellator occidit.Sequitur hic moriẽdo Dominũ æſtuans,et anhelans,ac toto uirtutis gradu Domini/ cis incumbit hærere ueſtigiis, ne eum curſus faciat diſparem fratri,qué natura ſimilem, uocatio ſociũ, parem gratia ipſa perfecerat. Ad unam uocem Dñi ſicut ille,patrem,patriã,cenſum reliquit: laboribus, opprobriis,itineribus,contumeliis,uigiliis, CHRI/ STI indefeſſe germani ſocietate d nauit: ſolum eſt q; tempore Dominicæ paſſionis fugit, ſed neq; hoc impar quia fugit:negare aũt ſi aliqua putatur culpa, non eſt grauius fugere,quã negare: ſed tacenda ſunt alia: æquauit fr̃es uenia, quos ſic diſcreuerat culpa. Et ſecutus ut deuotio ꝓprobauit,quos metus impro/ bauerat antecedens. Nam crucem quam refugerant

poſtea coniunctis uiribus ardenter inuadűt, ut unde reatum ſumpſerant, inde conſcēderent cælum: inde præmium ſumerent, et coronam. Petrus namq; cru/cem, arborem cōſcendit Andreas: ut qui CHRI/STO compati geſtiebant, in ſemetipſis figuram, for/mamq; ipſius exprimerent paſſionis: et redempti li/gno cōſumarentur ad palmā. Sic Andreas noſter & ſi cedit ordini, præmio tñ non cedit, & labori.

IN DIVAM FELICITATEM MARTY REM. SERMO. CXXXIIII.

QVoniam uarios Martyrū, multiplices ue triūphos, quos perſecutoris crudeli tas totiens illuſa cumulauit, tēpus nos dinumerare non patitur, ad illam to/ta noſtri ſermonis confugit orō, quæ meruit filios tot habere, quot dies mūdus accepit. Ve re mr̄ luminū, fons dierū, q̄ ſeptenario coruſco ger/minis ſui toto orbe ſplēdet. Btā, q̄ nō ſolū ꝑ lege pati tur, ſed ipſius legis heptaliſmū meruit mr̄ ſacra gn̄a re: heptaliſmū fr̄es, q nō unius, & tēporalis tabernacu Exo. 25.
li illuſtraret arcanū, ſed Eccl̄iam ſempiternā ſacro il luminaret incēſo. Felix, q̄ meruit portare tot uirtutū pignora, quot illa arca p̄ceptorū uolumina ſacrata geſtauit: et ut illa uerbo, ita hæc doceret exēplo. Iam tūc eos fr̄es martyres genuit, qn̄ eos partus ſui ſepte/nario numero cōſecrauit, & myſtico. Huc huc ſãctus Paulus ueniat, q adhuc parturit donec CHRISTVS Gal. 4.
formetur in hoīe. Ecce mulier iterū, atq; iterū partu rit, donec in uirtutē muteť infirmitas: caro trāſcēdat in ſpūm: terra trāſferať in cælū. Ardebat, anhelabat, ut eos uno die ſacros martyres pareret, quos uix par

uulos per annorum curricula gñabat. Ecce mulier, ecce mr̄, quā uita filiorum fecit anxiam, mors ſecurā. Beata, cui in futura gloria tot aſtāt candelabra, quot germina. Beata quæ tot præmiſit ad regnum: beatior, quæ ſuum in ſæculo nil amiſit. Diſcurrebat lætior inter confoſſa cadauera, quam inter cunabula chara filiorū: quia internis oculis tot cernebat brauia, quot uulnera: quot tormenta, tot præmia: quot uictimas, tot coronas. Et quid plura fratres? non eſt, nō eſt uera mater, quæ neſcit filios ſic amare.

IN DIVVM LAVRENTIVM. SERMO. CXXXV.

HOdiernus dies beatiſſimi Martyris Laurentii corona illuſtratur: cuius egregii martyris merita nulla pars Romani orbis ignorat. Paſſus eſt in ipſo capite gentium, ideſt in ipſa urbe Romana: ibi .n. Diaconus miniſtrauit: et in ipſo iuuentutis ſuæ flore decorem iuuentutis ſuæ ſanguine purpurauit. Paſſio eius inſignis eſt, multumq; mirabilis: hāc breuiter domino adiuuāte narrabo. Illo tunc Archidiacono beatus Sixtus erat Epiſcopus, cuius triumphus martyrii ante triduum fuit. Cum ergo ſanctus Laurētius Epiſcopum ſuum Sixtum pergentē ad martyriū ſequeretur, fide fultus, triſtis affectu, non quia ille patiebatur, ſed quia ab illo ipſe deſerebatur, reſpexit uenerabilis ſenex uenerabilem iuuenē: et ait illi. Noli eſſe triſtis fili, poſt triduū me ſequeris. Tunc ille ebibita prophetia, iam corde paratiſſimus, et ſpiritu ebrius, certum ſperauit futurū, quod prædixerat ille

qui nouerat.Deinde apprehēſus eſt adductus: et quo niam erat Archidiaconus,apud illū eſſe utiq; crede/ batur opes Eccleſiæ quas deſiderabat perſecutor, nō tam auarus,q̄ furioſus.Oderat quem occidebat: ſed amabat apud eū quod ille cōtemnebat. Erat autem ſanctus Laurentius pauper opibus,diues moribus:nō ſe negauit Eccleſiæ habere diuitias,ſed ut eas oſtēde ret tridui dilationē petiit:deinde mandauit cōgrega ri agmina pauperum.Tunc deinde ipſo die coronæ ſuæ præſentatus examini,tanq̄ demōſtraturus quod ille quærebat,demonſtrauit quod habebat.Tunc ait perſecutor.Vbi ſunt Eccleſiæ facultates? at ille ma/ num extendens in pauperes,hæ ſunt,inquit, Eccleſiæ facultates.Verum dixit,ſed amarum. Quid autē mi/ rum,ſi ueritas auxit odium? Irriſum ſe dolēs crude lis tyrannus,et auarus inimicus,qui forte mitiorem pœnam cogitauerat, ferro interficere uenerabi/ lem iuuenem,parari flammas præcepit. Plus arde/ bat, q̄ urebat: urebat in carne, ardebat in corde. Supplicium eius tanto erat grauius,quanto interius. Tunc oblata eſt torrēda,et ut uerius dicam, aſſanda martyrio nobilis illa Laurētii craticula: aſtrictus eſt ferro,ſed ille craticulā ſupplicii lectum quietis puta/ bat:ſupplicium dixi,ſecundum animū punientis, nō ſecundum conſcientiā patientis.Nullum eſt.n.ſuppli cium damnati,ubi non eſt pœna peccati.Itaq; beatiſ ſimus martyr oſtendens quā qete iaceret in illo igni to ferro,ait circūſtantibus.Iam me uerſate, & ſi una pars cocta eſt,uorate.Miramur patientiam, donum Dei miremur.Ibi fides non ſolum non arſit, ſed et conſolabatur ardentē.Q uare fides conſolabatur ar dentem? quia fidelem tenebat promittentē.Vt fides

nõ deficeret,ut ſpes nõ auerteret̃, ut charitas iter pœ
nas igneas corporales plus accẽderet̃,Dei dona erãt.
Fr̃es mei,nemo arroget potẽtiæ ſuæ qđ non dat niſi
Deus.Merito Ap̃ls alloquẽs martyres,ut in Ep̃la eius
Phil.1. hodie cũ legeret̃ audiſtis,Vobis,inquit,donatũ eſt ꝓ
CHRISTO nõ ſolũ ut credatis in eũ,ſed etiã ut patia
mini ꝓ eo.Ergo martyrũ merita uelut Dei dona lau
demus:amemus:oremus:ſubinferamus uolũtatẽ no
ſtrã: uolũtas.n.ſequitur,nõ præuenit.Sed tñ nõ deeſt
charitas,ſi non deſit uoluntas:ipſa.n.ardens uolũtas
uocatur charitas.Quis eſt qui timeat uolens? quis eſt
qui amet nolens? ferueat oratio:et feſtum martyris
celebretur:ſed ut nõ ſit inanis qui celebrat,imitetur.

IN ADELPHVM EPISCOPVM. SERMO. CXXXVI.

HAbet hoc Adelphi Antiſtitis ſãctus ani
mus,et plena pietate dignatio,ut diues
pauperis intret hoſpitiũ,pauperis ſe po
nat ad menſam, et humilibus ſe faciat
eſſe cõmunẽ,quẽ diuitiæ,poteſtas, ho-
nor,fecit,et reddidit ſingularẽ.Inter maximas.n.uir
tutes numeranda eſt iſta uoluntas,quæ cõtempto ob
ſequii ſui faſtu , deſpecta magnificæ domus reueren
tia,calcato ẽt ſuæ faſtigio poteſtatis,& abiecta opum
ſuarũ interna cõſcientia, unde tumor maximus hu-
manis ſemper dñatur in mentibus, ad uiliſſimas ino
pis ſe inclinauit anguſtias,ut ſuo pauperẽ contuber-
nio ſublimaret. B̃tus plane iſte aius , & ab oĩ morbo
arrogãtiæ remotus,q ad hoc pauperis diuerſoriũ pri
mus intrauit:ut ante humanitatis debitor,q̃ largitor
exiſteret.Imitari Deũ euidenter iſte geſtiuit , q ante

humana in corpore ſuſcepit obſequia, q̃ bñficia hoi
diuina cõcederet:qđ põtificẽ Dei ſumi pñtem Adel/
phũ feciſſe cõſpicimus:qui cũ ſit uerbo diues, ſcĩa co
pioſus,magnus ingenio,loco primus,egeni ſenſus,&
mediocris eloquii nr̃i audiẽtiã cõcupiuit: illius ꝓphe
tæ inſtar,q illius uiduæ uictũ eſuriuit extremũ,& par 3.reg.17
uulorũ eius ſua fame uexauit ãguſtias, nouũ differẽs
ſua petitione miniſteriũ,ut petẽdo tribueret:eſurien
do ſaturaret:et exhauriẽdo deficiẽtibus horreũ diui
na largitate cumularet.Et nos filioli qđ habuimus de
diſſe nõ pœnitet:qa et ſi nos factũ cõturbauit ad tp̃s,
releuat,et ſolať exẽplũ. Cito ad uerbũ huius Dei ho/
minis exiguitas ingenii nr̃i,ut uiduæ illius paſtus, cæ
leſti ꝓficiet incremẽto:ac deinceps a repoſito cordis
nr̃i nõ uitæ ſubſtãtia deficiet,ſed ipſa inopia abolebi
tur,et defectus.Felix uena,q̃ ſuo ditať irriguo, et fluẽ
ta putei ſui tota acquirit,atq; attrahit libertate.Ecce
uenit,et ſublimes ueſtros aĩos cæleſtis imber ĩfudit:
totoq; impetu ſuperni fluminis,q̃ in uobis ẽ,ciuitatẽ
Dei ſuo rigauit illapſu,ut terra nr̃a diuino rore ma/
dida cẽteſimũ uſq; fœcũdeť ad fructum. Aperite ſen
ſus,corda dilatate,& gremiũ ur̃æ mẽtis extendite: ut
qcqd de cæleſtib. iſte theſauris uobis largiter effude
rit,ad æternã gl̃iã,et cẽſum ꝑpetẽ poſſidere poſſitis.

DE PRAEDICATIONE.DIVI IOHANNIS BAPTISTAE. SERMO.CXXXVII.

POſteaq̃ legis uomere,& iugi cultu exi/
nanita Iudaici ceſpitis eſt ubertas, btũs
Iohãnes gẽtiũ cõuolãs ad deſertũ,ſen/
tes criminũ ſp̃s igne ſuccẽdẽs, ĩfructuo
ſas arbores excidẽs ultiõis ſecuri,cõpla

nās aſperos ſupbiæ colles,humilitatis cōualles erigēs
exæquando,et planitiem terræ totam(gramine pdi
+ to) aptans , nutricibus fluentis ſubmittens irrigua
Iordanis: ac ſic Euāgelico ſemini noualia diffuſa ꝑ/
Luc.3. » parat,fœcunda cōponit. Factum eſt,inquit,uerbum
» dñi ſuper Iohannē Zachariæ filium in deſerto. Ver
Ioā.1. » bum caro factum eſt,et habitauit in nobis. Super Io
» hannē. Quare non ad Iohannē,ſed ſuper Iohannē?
» Quia quod deſurſum eſt ſuper oēs eſt. Factū eſt uer
» bum Domini ſuper Iohānē. Quia Iohānes uox eſt,
» Deus uerbum. Factū eſt uerbum Domini ſuper Io/
» hannē. Deus ſuper Iohannē:ſuper ſeruū Dominus:
ſuper uocem Verbum.Sed dicis mihi. Quid,qđ uox
præcedit uerbum? præcedit,ſed non præcellit: ante/
cedit ad ſequētis obſequiū,nō ad propriæ poteſtatis
indicium.Vox non eſt ipſa iudex,ſed eſt nuntia iudi/
cantis:uerbū iudicat,uox præconat: iubentē poteſtas
reſpicit,non clamātē.Sed hoc fateatur,teſtetur,affe/
Mat.3. rat uox ipſa,præco ipſe, qui clamat. Qui poſt me ue/
nit,inquit,fortior me eſt.Quare? q̄a in me terror ē,
» in illo eſt ſententia. Venit in omnem regionē Ior/
» danis. Venit ad Iordanē,quia Iudaicas ſordes non
poterat hydria iam lauare,ſed flumen. Sicut ſcriptū
Ioā.2. eſt.Erant,inquit,hydriæ lapideæ ſecūdū purificatio/
» nem Iudæorū. Venit ad Iordanē, ut pœnitentes po
» taret aqua,non uino. Venit in omnem regionē Ior
» danis,prædicans baptiſmū pœnitētiæ in remiſſionē
» peccatorū.Erat penes Iohannē uenia,ſed nō ſine pœ
nitentia:erat remiſſio,ſed luctibus cōparata: erat cu/
ra uulneris cum dolore:erat baptiſma quod culpam
tolleret,conſcientiam nō deleret. Et quid plura? per
baptiſma Iohānis purificabatur homo ad pœniten/

tiam,nõ ꝑmouebatur ad gratiã.At uero CHRISTI baptiſma ſic regenerat,ſic immutat, ſic hominẽ red dit ex uetere nouũ,ut præterita neſciat,non recorde tur antiqua,qui de terreno cæleſtis iam cæleſtia poſ ſidet,& diuina. Hinc eſt ꝙ redeunti poſt luxuriã filio pater ĩmortalitatis reddit ſtolam primã:annulum li bertatis imponit:occidit uitulum ſignatũ: aquas pœ nitentiæ gratiæ conuertit in uinum:ut conuiuiũ gra tiæ iam pocula merita ſatiarent:quatenus conſcien/ tiæ dolores,pœnitentiæ gemitus,peccatorũ lamẽta, ſobria Dominici calicis aboleret ebrietas. Dicente ꝓ pheta. Et calix tuus inebrians q̃ præclarus eſt.Quãtũ enim terrena ebrietas eſt deformis, tantũ præclara, et decora ebrietas eſt cæleſtis. Dicebat ergo ad tur/ bas,q̃ exibant ut ab illo baptizarentur:Progenies ui/ perarum,quis oſtendit uobis fugere ab ira uenturaẽ Facite ergo dignos fructus pœnitentiæ: et ne cœperi tis dicere,patrẽ habemus Abraham: dico.n.uobis,ꝙ potẽs eſt Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abra hæ:iam.n.ſecuris ad radices arboꝝ poſita eſt.Omnis arbor nõ faciens fructũ bonum excidetur, & in ignẽ mittetur. Progenies uiperarum. Exemplo corripit: cõparatione notat:figura prodit: ut iam non mores ſolũ,ſed ipſam naturã poſſit uenenoſi germinis ĩmu tare. Progenies uiperarũ. Quia quos Deus creaue/ rat homines,fecerat filios Abrahæ, malitia peperit, et conuertit in uiperas:et quos conditos cæleſtis dul cedine pietatis ĩfuderat,hos impietas amara fecit le/ thales uomitus,ſerpentium uirus effundere:et infan/ do crudelitatis auſpicio de morte patris concipi:ma tris de morte generari. Progenies uiperarũ. Sobo les ingrata naturæ,cuius ortus ẽ genitoris exitium:

Luc. 15.

ps. 22.

» cuius uita eſt mors parentis. Progenies uiperarum.
Vipera conceptus ſui tempore intra os ſuũ receptũ caput cõiugis refertur abſcindere, ut per cruẽta oſcula non fœtum concipiat illa, ſed crimen: ac ſic carnifices ſceleris ſui pariat filios uindictæ ordine, non naturæ: nam genimina patris concepta de cæde, ſanguinis anteq̃ lactis exigunt nutrimentũ: & ultionem petũt: matris nãq; uterũ uiperæ dicũtur excindere: & ſceleſtũ conceptus ſui domiciliũ adhuc imaturis uiſceribus maturo furore cõfringere: ut hoc ſit illis uiuere, matrem ſuã, matrẽ quæ illos tales genuit nõ uidere. Cõpulſi latius cõparationis quã ſanctus Iohannes fecerat typum deſcripſimus, et figurã: ut nõ maledicti, ſed ueritatis ſit, quod ab illo Iudæi taliter nũcupantur. Progenies uiperarum. Synagogam fratres, eiuſque filios tales fuiſſe demonſtrat: ad quam CHRISTVS affectu coniugis cũ ueniſſet, dicente Io
Ioã. 3. hanne. Qui ſponſam habet, ſponſus eſt: inter amplexus, et oſcula cruẽta Iudæ, CHRISTI caput eſt expetitum, et ore petitũ, cum dicitur. Crucifige, crucifige. Vnde pignora ſanguine concepta, tanto mox ad matris armãtur interitũ, ut diſrupto ſynagogæ utero, ad uocẽ Iohãnis concurrerent, et regenerarentur ad Dei progeniẽ. Progenies uiperarũ, quis oſtẽdit uobis fugere a uentura ira? Quæ eſt iſta ira uentura? illa quæ non habet finẽ: quæ hominem non abſoluit morte, ſed colligat: nec iam ueniæ ſpem habere permittit, quẽ ſemel tartari deputarit ad pœnã. Admoniti taliter, cognoſcunt & genus, et crimen: et ideo reſponderunt dicentes. Quid faciemus? Vt ſaluemur. Qui rñdens, ait illis. Quod dicturus eſt fratres, timeo dicere: ne quot auditores hodie uideo contẽptores,

ille tot faciat cõtumaces. Quid faciã? Dicere timeo, tacere nõ poſſum: aliud me prohibet pietas, ad aliud impellit utilitas: Pietas, quæ nõ auditur, ne dũ cõtemnit incurrat: utilitas, ne qui facturus ſit non audiat, et per hoc doctor offendat. Dico fratres, ut et nudus ſe ueſtiat, & ego me exuam. Qui habet, inquit, duas tunicas det non habẽti: et qui habet eſcas ſilr faciat. Putas ne ſatis petit, qui de duabus tunicis unã petit? nõ ſatis petit: quia non petit gemmã, ſed tunicam: nõ aurum, ſed panem. Et ſi qui de duabus tunicis non dederit unam reus eſt: qualis eſt unam de plurimis qui negarit? qui ad hoc ueſtes ſuas carcerat, et panẽ claudit, ut pauper fame pereat, frigore conſumatur? Ille ueſtes ſepelit, non reponit: non credit diligentiæ, ſed ſepulchris: qui quod negat pauperi, dat tineis: et ipſe ueſtibus ſuis corporis uorator eſt, dicente Domino, Vermis eorum nõ morietur: quia CHRISTVM concuſſit pauperis fames: dolor hominis Dei profiluit ad uiſcera: captiui gemitus ad CHRISTI penetrauit interna: inopis contemptus ad creatoris ſui redundauit iniuriam: profitente ipſo, cum dicit. Eſuriui, et non dediſtis mihi manducare: nudus fui, & non ueſtiſtis me. Venerunt et publicani dicentes. Quid faciemus? Audiant publicani. Nihil amplius quã conſtitutum eſt uobis petatis. Prodidit quæ res reũ faciat publicanum, ne amplius petatis. Qui plus petit, fraudis exactor eſt, nõ tributi: cogitet q̃ Deo reus eſt, qui defeſſum, et depreſſum publicat: magis ac magis ſua fraude deprimit, et fatigat: et ad debita uix ſufficienti ſuper imponit, et auget indebita. Venerunt et milites, dicentes. Audiant et milites quid etiam militibus interrogantibus reſponde-

Iſa. 66.

Mat. 25.

,, rit hic magiſter. Et nos quid faciemus? Et ait illis.
,, Neminem concutiatis,neq; calumniemini: contenti
,, eſtote ſtipendiis ueſtris. Verus miles eſt,qui nõ con-
cutit,ſed defendit:qui calumniã non ingerit, ſed re-
pellit:qui currit ad regis ſtipendia,nõ ciuis currit ad
prædam.Btũs Iohannes ſic diuina docuit,ut nõ tur-
baret humana:inſtituit rempublicam,non dimouit:
probauit a Deo ordinata eſſe quæ docuit,poſſe face-
re,et ſeruare iuſtitiam.Quid ſit autẽ inter baptiſma
Iohannis,et CHRISTI baptiſma, quia latius expla-
nandum eſt,nunc tacemus.

DE PACE. SERMO. CXXXVIII.

MElius quidẽ fuerat, fratres chariſſimi,
ſi pater, ac magiſter noſter cõmunis,
imperitiam noſtram latere permitte-
ret:nec publicaret penuriã quæ in no-
bis hactenus uelamento propriæ uere-
cundiæ tegitur.Melius fuerat,ut qui tã copioſe abun
dat in ſpũalibus doctrinæ diuitiis,de nauicula paupe
ris nequaq̃ tenuis uerbi uectigal exigeret. Quid.n.
aut egenus diuitibus,aut peregrinus ciuibus,aut agre
ſtis,& ignarus ſtudioſis cõferat? Tñ qm̃ iuſſis parere
cogimur,eadẽ nos humilitatis rõ,q̃ excuſare uidet,
ad dicendũ cogit:cogit ad obediendũ. Quid igit eſt
o religioſa plebs Dñi,qđ uobis q̃uis pauperes,q̃uis in
eruditiſſimi,attamẽ decẽter offerimus? Pacẽ ſine du
Luc. 10. bio,quã Dñs noſter IESVS CHRISTVS ingredien-
tes nos offerre omni domui iubet:unde & nos i prin
cipio ſalutationis noſtræ pacẽ uobis a dño exoraui-
mus:q̃ & habẽda ſemp ẽ,et ſemp orãda,nõ illa iſida,

et inſtabilis huius mundi pax, quæ uel pro cōmodis quæritur, uel ꝓ timore ſeruatur: ſed pax CHRISTI, quæ ſecundum ſententiā Apoſtoli Pauli, ſuperat omnem mentem: & credentium corda cuſtodit. Pax, q̄ charitatis fœcundis nutritur uberibus. Pax, alumna fidei: colūna iuſtitiæ. Pax, futuræ ſpei pignus idoneū. Pax, quæ præſentes ſociat: abſentes inuitat. Pax, quæ terrena cæleſtibus, et diuinis humana cōciliat: ſic. n. dicit Apoſtolus. Quod Dn̄s noſter IESVS CHRISTVS pacificauit per ſanguinem ſuum nō ſolū quæ in terris ſunt, ſed quæ in cælis. Hæc ergo uobis chariſſimi pro uiribus pauperis uiatici peregrinus uiator expoſuit, expectans magis una uobiſcum apud menſam potentis magiſtri affluentibus, & copioſis dapibus ſaginari. Deus autē pacis qui cæleſtibus terrena cōiunxit, concedat nobis eadem ſapere in alterutrū: & plena unanimitate gaudere: per CHRISTVM Dominum noſtrum, per quem eſt Deo patri omnipotēti gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.

Phil. 4. Col. 1.

DE REMITTENDO FRATRI DELICTO. SERMO. CXXXIX.

SIcut in terra latet aurum, ita diuinus ſenſus uerbis celatur humanis: et ideo quotiens Dominica nobis eloquia panduntur, mens uigilet, animus intēdat, ut intellectus poſſit ſcientiæ cæleſtis intrare ſecretum. Quare Dn̄s hodie ſic cœperit audiamus, Attēdite, inquit, uobis. Quid ſibi iſta nouitas elocutionis? quo iſta tendit admonitio ꝑter uſum? Attendite, inquit, uobis. Ille attendit ſibi, qui nō alie

Luc. 17.

,, nis actibus ĩportunis,impudẽs,curioſus intẽdit. At/
,, tẽdite,inq̃t,uobis. Vagus oculus,paſſiuus ĩtuitus,im
probus aſpectus,ſuas non reſpicit ad ruinas; alienos
currit,& decurrit ad lapſus:ſua cæcus ad crimina, ad
aliena errata plucet: malorũ ſuorũ neſcius, alienoꝝ
eſt accuſator,& teſtis:ſuũ tepidus ad reatum, ad alte
rius & innocẽtis flãmatur, et excãdeſcit examen. Et
Mat.7. ne multis,ſicut dixit Dñs.Oculus in ſe trabẽ nõ uidẽs
uidet in alio feſtucã.Nõne oculus præuaricationis au
Gen.3. ctor. Et uidit,inq̃t,mulier ꝙ bonũ eſſet lignũ ad mã
ducãdũ:et ꝙ gratũ oculis ad uidẽdũ.Mortis ianua,in
uidiæ fax, liuoris caminus,toto cupiditatis ĩcẽdio ue
locius ꝑ aliena ꝑcurrit,q̃ currit ignis arida, & terre/
na ꝑ gramina.Dei ẽ ꝙ oculus in orbẽ ſic apertus ar/
ctat anguſtiſſimus in pupillã,quatenus moderate ui
ſum uideat,nõ inuideat:p̃uideat,nõ proripiat:proſpi
ciat,non deſpiciat:oculus ſit animæ feneſtra: ſpeculũ
ſit mẽtis:ſit lumen corporis:membrorũ dux ſit:non
,, introitus uitioꝝ. Sed ad p̃fata redeamus. Attẽdite,
,, inq̃t,uobis. Vobis,nõ dixit tibi,q̃a quicquid alii attẽ
derit hõ,attẽdit ſibi:& q̃tũ uidebit ipſe alteri,uidebit
,, alter ipſi:ſicut ex ſequẽtibus eluceſcit. Si peccauerit,
,, inquit,in te frater tuus,ĩcrepa illũ:& ſi pœnitẽtiã ege
,, rit,dimitte illis. Age hõ,mãdãte Deo,dimitte,dimit
te peccata:eſto miſericors ad delicta:in te cõmiſſoꝝ
tu remiſſor eſto peccatoꝝ: tu mõ ne ꝑdas in te diui/
næ infulas p̃tãtis,quicquid ĩ alio tu nõ remiſeris, tibi
,, in alio tu negabis. Si peccauerit in te frater tuus,in/
,, quit,ĩcrepa illũ. Increpa ut iudex:ut frater remitte:
quia iũcta libertati charitas,charitati mixta libertas,
& terrorẽ comprimit, & ſuſcitat fratrẽ: fratrẽ frater
+ eſt in febre cũ lædit:eſt in fide proximo cũ delinq̃t,

eſt ſui neſcius,eſt humanitatis extraneus:huic q per cópaſſioné non ſubuenit,húc qui per patientiá nó cu rat,nó per ueniá ſanat,ſanus nó é:ægrotat: infirmatᷓ: uiſcera nó habet:& ab humano ſenſu móſtratur alie nus.Furit fr,aſcribe ægritudini: tu illú iuua ut frater: aſcribe tu qd ſic gerit febri,et fratri nó poteris íputa re cómiſſum:dabiſq; tu prudéter íſirmitati culpá,fra tri ueniá:ut illius ſanitas ad tuá gľiam recurrat: illius
» uenia tuú redúdet ad ꝑmiú. Si peccauerit,inqt,in te
» frater tuus increpa illú:ſi pœniténtiá egerit, dimitte il li. Nemo iſta audiés cenſurá ſibi remittétis aſſumat, et íponat fratri delinquéti uana ꝑſumptione pſoná: ac ſic durú putet remittere delicta.Se peccatoré,pec caturú ſe hó cogitet:& túc incipit amare ueniam, nó amare uindictá.Audis tu qa remittere debeas, et qa tibi remitti debeat,nó audis.Peccabis et tu illi cras q tibi hodie peccauit:& erit tibi iudex, q tibi erat reus ante:& reddet tibi ueniá,ſi dediſti:ſi non dediſti, aut negabit ueniá,aut ſi dederit,íputabit amplius, q̃ do/ nabit.Remitte peccáti:remitte pœnitéti,ut cú tu pec caueris repéſeᷓ í uenia, nó doneᷓ.Bona ſemp uenia, ſed túc dulciſſima,cú debeᷓ.Vicit pœná, iudicé ꝑue/ nit,euaſit iudiciú,q remittendo ante ſibi ueniá, q̃ de
» linqueret iá,ꝓuidit.Et ſi ſepties, inqt, í die peccauerit
» in te,et ſepties in die cóuerſus fuerit ad te,dicés, pœ/
» nitet me:dimittes illi.Quare ueniá lege cóſtringit,an guſtat numero,fine cócludit,quá ſic pulſat p miſeri/ cordiá:ꝓ gratiá ſic relaxat? Si ſepties,ſi octies,uincit numerus gratiá?bonitati calculus obſiſtit? et addicit una culpa pœnæ,qué cómiſſa ſepté ueniæ iam dede/ runt? Abſit. Nam ſicut felix ille qui ſepties remiſit, ita felicior é iſte ſeptuagies ſepties q remiſit. Petrus

Mat. 18. mandati immemor huius interrogat Dn̄m, dicẽs. Si peccauerit in me frater meus, quotiens remittã illi? Septies? Rn̄dit Dominus. Non ſolum ſepties ſed ſeptuagies ſepties. Præſcriptus ergo numerus non anguſtat ueniam, ſed dilatat: et quod præcepto finit, ſine fine relinquit arbitrio: ut ſi quãtum iuſſerit remiſeris, tantum ſit obedientiæ, ſit præmii. Verum ſeptimus numerus qui numero uidetur paruus, inuenitur ampliſſimus ſacramẽto: nam ſeptimus numerus per dies gradiens ſabbatum facit, quod benedixit dominus: et deputauit ad requiem tam ſui operis, q̃ laboris humani. Septimus numerus per ogdoadas currens, ſic ſeptem ſeptemplicat ſeptimanas, ut pentecoſten nobis impletã myſterii ſolennitate concludat: totumq; ſancti Spūs imbrem in Eccleſiaſticam ſegetem cæleſti ſonitu tunc effundat. Septimus numerus cum per menſes properat, ſeptimi menſis feſta conſecrat tota nobis ieiunii ſanctitate. Septimus numerus cum uadit per annos, ſeptimanas facit: facit annū qui requiẽ dat terræ: nexus omnes fraternæ obligationis abſoluit. Septimus numerus annorū cum circuit ſeptimanas, annum quinquageſimum qui Iubileus uocatur, ad plenitudinẽ totã ueniæ, et remiſſionis adducit: ut tollatẽ ſeruitus, redeat libertas: ut cautionum documenta in monumenta rūpantur: reſurgat debitor, debitum ſit ſepultū: redeat ut ager pauperis: ut pereat diuitis totus de cupiditate cõtractus. Et ſi ſeptimus numerus ſeptemplicatus per dies, per menſes, per annos, totum contulit remiſſionis, & ueniæ, ſeptimplicatus ſeptuagies ſepties Septimus numerus quid afferre poſſit, Chriſtianus æſtimet, & aduertat auditor. Tunc uere ceſſabit crediti contractus,

& debiti:

& debiti:tunc uere abolebitur tota conditio ſeruitu/tis:tunc illa illa ueniet ſine fine libertas: tūc æternus ager uicturus ſemper remeabit.Veniet,ueniet remiſſio tunc uera ,quando abolebitur etiā neceſſitas ipſa peccandi:quando pereunte īmunditia uere mundus iam uocabitur mundus:quando redeunte uita mors nō erit: qn̄ regnante CHRISTO diabolus iā peribit. Orate fratres,ut & nobis Dominus augeat fidē,qua/tenus hæc bona credere,uidere,et tenere poſſimus.

DE ANNVNTIATIONE DIVAE MARIAE VIRGINIS. SERMO.CXL.

SAtis modo ſit oculorū noſtrorum pura acies, ut poſſit in diuini ortus intēdere claritatem:nam ſi naſcentis iubar ſolis oculorū noſtrorum uix ſuffert ſanitas tota, uel puritas, quāta interni uiſus eſt præparanda ſynceritas, ut ſplendorem ſui ferre
,, poſſit orientis,& radiantis auctoris? In ſexto autem Luc. 1.
,, menſe miſſus eſt,inquit,Angelus Gabriel in ciuitatē
,, Galileæ,cui nomen Nazareth,ad uirginem deſpon/
,, ſatam uiro,cui nomen erat Ioſeph. Locum,tēpus, perſonam,ſanctus Euāgeliſta deſignat, ut relationis ueritas manifeſtis ipſarū rerū cōprobetur indiciis.
,, Miſſus eſt,inquit, Angelus ad uirginem deſponſatā. Ad uirginem Deus aligerum portitorem mittit: nā dat arrā,dotem ſuſcipit,qui fert gratiā:fidem refert, & tradit munera uirtutis,qui mox uirginei cōſenſus reſoluit ſponſionē.Peruolat ad ſpōſam feſtinus īter/pres,ut a Dei ſponſa humanæ deſponſationis arceat,

& ſuſpendat affectum, neq; auferat ab Ioſeph Virginem, ſed reddat CHRISTO, cui eſt in utero pignorata cum fieret. CHRISTVS ergo ſuã ſponſam recipit, non præcipit alienam: nec ſeparationẽ facit, quãdo ſuam ſibi totam iungit in uno corpore creaturã.
„ Sed quid egerit Angelus audiamus. Ingreſſus ad
„ eam dicit: Aue gratia plena: Dominus tecũ. In hac uoce oblatio eſt, oblatio muneris, non ſimplex ſalutationis officium. Aue, Hoc eſt accipe gratiam. Ne
„ trepides: ne ſis ſollicita de natura. Gratia plena. Quia in aliis gratia, in te tota gratiæ pariter ueniet
„ plenitudo. Dominus tecum. Quid eſt in te Dominus? quia ad te non uiſitandi ſtudio uenit, ſed in te nouo naſcendi illabitur ſacramento. Adiecit con-
„ grue. Benedicta tu in mulieribus: Quia in quibus Eua maledicta puniebat uiſcera, nũc in illis gaudet, honoratur, ſuſpicitur MARIA benedicta. Et facta eſt uere nunc mater uiuentium per gratiã, quæ ma-
„ ter ante extitit moriẽtium per naturam. Quæ cum
„ audiſſet, turbata eſt i ſermone eius. Quid eſt ꝙ perſonam uidet, & de ſermone turbatur? Quia uenerat „ Angelus blandus in ſpecie, fortis in bello: mitis in habitu, in ſermone terribilis: humana proferens, diuina repromittẽs. Vnde & Virginem, quam leuiter uiſus ſollicitauerat, nimium turbauit auditus: & quam miſſi præſentia parum mouerat, concuſſit toto pondere mittentis auctoritas. Et quid plura? mox ſenſit in ſe ſupernum ſuſcipi iudicem, ubi ante iam cæleſtem uidit, & contemplata eſt metatorem. Quãuis. n. blando motu, affectu pio, Virginem ſibi Deus in matrem, ſeruã ſibi uerteret Dominus in parentem, turbata ſunt tamen uiſcera, mens refugit, ipſa eſt treme

facta conditio, cum Deus, quem tota creatura nõ ca-
pit, totum ſe intra pectus recepit, & condidit huma-
» nũ. Et cogitabat, ait, Virgo quæ eſſet iſta ſalutatio.
Aduertat ueſtra charitas, ut diximus, conſenſiſſe Vir
ginem ſalutationi non uerborum, ſed rerum: & uo-
cem fuiſſe non cõmunis obſequii, ſed ſupernæ uim
totam fuiſſe uirtutis. Cogitat ergo Virgo, quia cito
reſpondere eſt facilitatis humanæ, cogitare uero põ
deris eſt maximi, & iudicii p̄maturi. Quãtus ſit Deus
ſatis ignorat ille, qui huius Virginis mentem nõ ſtu-
pet: animum nõ miratur: pauet cælum: tremunt An-
geli: creatura non ſuſtinet: natura non ſufficit: & una
puella ſic Deum in ſui pectoris capit, recipit, oblectat
hoſpitio, ut pacem terris, cælis gloriam, ſalutem per
ditis, uitam mortuis, terrenis cum cæleſtibus paren-
telam, ipſius Dei cum carne cõmercium, pro ipſa do
mus exigat penſione, pro ipſius uteri mercede con-
quirat: & impleat illud Prophetæ. Ecce hæreditas do ps. 126.
mini, filii merces fructus uentris. Sed iam ſe conclu-
dat ſermo, ut de partu Virginis, donante Deo, & in-
dulgente tempore, gratius proloquamur.

DE INCARNATIONE CHRISTI. SERMO. CXLI.

QVantum ſecretum cubiculi ſit regalis, quali reuerentia, quo tremore, locus habeatur ubi ipſa principis requieſcit poteſtas, q̃ nulli extraneo, imundo nemini, nulli infideli pateat illuc, & permitatur acceſſus, q̃ munda, quã caſta, quã fidelia ibidem præſtolẽtur obſequia, imperialis aulæ manife-

ſtis docetur inſignibus. Quis ad ipſas palatii fores ui
lis, quis propinquat indignus? Certe ad thalamum
ſponſi niſi ſatis proximus, niſi ſatis itimus, niſi bonæ
cõſcientiæ, niſi laudabilis famæ, niſi probabilis uitæ
nullus admittitur. Intra thalamũ uero ipſum uirgi-
nem Deus capit ſolã: ſuſcipitur ſola uirginitas illiba-
ta. Vnde o homo his admonitus exẽplis, æſtima quis
ſis, quantũ ſis, qualis ſis, & tunc demũ cogita, utrum
poſſis Dominicæ natiuitatis penetrare ſecretũ: utrũ
merearis ad illius pectoris cubiculum peruenire: ubi
tota ſuperni regis, tota diuinitatis requieſcit maie-
ſtas: utrũ debeas humanis oculis, corporeis ſenſibus,
conceptum uirginis temerarius diſcuſſor attendere:
utrũ poſſis ipſas Dei manus operantes ſanctum ſibi
corporis tẽplum intra aluum genetricis audax, & cu
rioſus arbiter intueri: conſpectibus tuis abſcõditum
ſæculis nudare myſteriũ: reuelare tibi ipſis Angelis
inuiſibile ſacramentũ: & ita cæleſti fabricæ præſide-
re, ut deprehendas liquido tu, quomodo Deus pene-
trale clauſæ carnis intrauerit: quemadmodum ſacri
corporis in illo uenerabili utero præter uirginis cõ-
ſcientiã liniamenta pinxerit: quomodo præter conci
pientis ſenſum manſura ſæculis oſſa ſolidauerit: qua
liter præter hominis ordinẽ hominis uerã produxe-
rit formã: quemadmodũ præter carnis ſollicitudinẽ
totam carnis aſſumpſerit ueritatẽ: qua ratione præ-
ter naturam noſtræ carnis integram ſuſceperit qua-
litatem: & ſi ad hæc tibi liber non perpatuerit acceſ-
ſus, iam Deus ex carne nunc aſſumere non potuit qđ
in principio aſſumpſit ex limo? Immo quia totum
Deo eſt poſſibile, & tibi ne ad minima quidem ope-
rum Dei poſſibile eſt peruenire, conceptum uirginis

noli diſcutere,ſed crede:Deum uoluiſſe naſci pie ſenti:quia facis iniuriam ſi requiris:magnum Dominicæ natiuitatis ſacramentũ fide percipe:quia ne minima quidem operum Dei aſſequi poteris ſine fide:dicente ſcriptura.Omnia opera eius in fide. Sed tu hic Pſal. 32 totum uis de ratione conſtare, ubi totum cõſiſtit ex fide:quod tamen non ſine ratione ſubſiſtit:ſed ratione Dei,non tua homo.Quid tam rationabile, niſi ut Deus quicquid uoluerit poſſit? Qui quod uult non poteſt,Deus non eſt. Quæ ergo mandat Deus, exequitur Angelus:implet ſpiritus: efficit uirtus:Virgo credit:natura ſuſcipit:cæli narrant:annunciat firmamentum: oſtendunt ſtellæ: Magi prædicant: paſtores adorant:pecora cognoſcunt: atteſtante Propheta. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum, et aſinus præſepe Domini ſui. Tu homo ſi non mox cum Angelis,agnoſce uel tardiſſime cum iumẽtis: ne dum moraris,ipſis iumentis, quibus ante comparatus fueras, poſtponaris. Ecce iumenta adulantur caudis: blandiuntur auribus:linguis lambunt: et motu quo poſſunt auctorem ſuum fatentur contra naturam in tuã ueniſſe naturam:& tu cum Iudæis diſcutis,carpis, qui excluſerunt a diuerſoriis ſuis Dominũ ſuũ, quem iumẽta ſuis in præſepibus ſuſceperunt. Vnde ſi tandẽ uel Angelis es pium præſtaturus auditũ, quæ ab Angelo dicenda ſunt,ſi nõ feliciter, uel dignãter admitte: quod nos hodie differre,& ſequenti referre ſermone,ſancti fratres ſatis uobis neceſſarius ſermo compellit. Iſa. 1

DE ANNVNTIATIONE DIVAE MARIAE VIRGINIS. SERMO. CXLII.

AVdiſtis hodie fratres Chariſſimi Angelum cũ muliere de hominis reparatione tractantẽ. Audiſtis agi, ut homo curſibus eiſdẽ q̃bus dilapſus fuerat ad mortẽ rediret ad uitam. Agit, agit cũ MARIA Angelus de ſalute, q̃a cũ Eua Angelus egerat de ruina. Audiſtis Angelũ de carnis nr̃æ limo tẽplũ diuinæ maieſtatis arte ĩeffabili ꝯſtruẽtẽ. Audiſtis in terris Deũ, ĩ cælis hominẽ ſacramẽto incõprehẽſibili collocari. Audiſtis iaudita rõne ĩ uno corpore deũ, hominẽq; miſceri. Audiſtis fragilẽ nr̃æ carnis naturã ad portãdã totã Deitatis gloriã Angelica exhortatione roborari. Deniq; ne tãto põderi cæleſtis fabricæ in MARIA ſubtilis nr̃i corporis arena ſuccũberet, & in Virgine totius generis humani portatura fructũ uirga tenuis frãgeret, fugatura metum

Luc. I. „ uox Angeli mox p̃ceſſit, dicẽs. Ne timeas MARIA. Ante cauſam dignitas Virginis annũtiatur ex noie: nã MARIA hebræo ſermone, latine Dñ̃a nuncupat̃: uocat ergo Angelus dñ̃am, ut dñ̃atoris genetricẽ trepidatio deſerat ſeruituris, quã naſci, & uocari dñ̃am „ ipſa ſui germinis fecit, & ĩpetrauit auctoritas. Ne ti„ meas MARIA: inueniſti .n. gr̃am. Verũ eſt, q̃a q̃ iue„ nit gr̃am neſcit timere. Inueniſti gr̃am. Apud quẽ? „ Apud Deũ. Beata, q̃ ĩter hoĩes audire ſola meruit p̃ „ oĩbus. Inueniſti gr̃am. Quantã? quantã ſupius dixe„ rat. Plenã. Et uere plenã, q̃ largo ĩbre totã fũderet, „ & ĩfunderet creaturã. Inueniſti .n. gr̃am apud Deũ. Hæc cum dicit, & ipſe Angelus miratur, aut fœminã

tantum,aut oẽs homines uitã meruiſſe per fœminã: ſtupet Angelus totum Deum uenire intra uirginalis uteri anguſtias, cui tota ſimul anguſta eſt creatura. Hinc eſt ꝙ remoratur Angelus: hinc eſt ꝙ uirginẽ uocat de merito: de gr̃a cõpellat: uix cauſam prodit: audienti ſane ut ſenſum promoueat uix longa trepi datione cõponit. Aeſtimate fr̃es,qua reuerentia,quo tremore nos tanto intereſſe deceat,& cõueniat ſacra mento; qñ ipſe Angelus nõ ſine metu metũ diſcutit
» audientis. Ecce cõcipies ĩ utero. Bene cõcipies,qđ
» caro neſcit: conditio nõ habet:non admittit natura.
» Ecce cõcipies ĩ utero. Quis ante ad fructũ peruenit, ꝗ terræ laborẽ ſentiat,& ſudorẽ? quis ante poma car pit,ꝗ plantæ ſuã tribuat, & impendat induſtriã? quis præter uiã ad ullã peruenit manſionẽ? quis p̃ter na turã naturæ ſuſcipit incremẽtum? Beata ergo, & ue re beata MARIA,ꝗ p̃ter generandi curas, p̃ter ma terni doloris faſtidia,tãtã germinis peruenit ad glo riã. Beata ꝗ diuinũ pignus ſic ſuo ſuſcepit,& ſeruauit ĩ pectore,ut illud tota corporis externa neſciret. Bea ta, quæ quod de ſupernis Angelo referente ſuſcepe rat,ſic menti ſuæ ſolæ cõmiſit, & credidit. Intra do mum Virginis negotium cæleſte ſic geritur, ut ma
» nentibus clauſtris ipſa domus ſepta nõ ſentiant. Cõ
» cipies,& paries filiũ. Qui ingreditur,& egreditur,et introitus ſui, & exitus nulla ueſtigia relinquit, diui nus habitator eſt,non humanus: et qui conceptu ſuo uirginẽ ſeruat,& ortu ſuo relinquit Virginẽ,non ter renus homo ẽ,ſed cæleſtis. Noſtræ ergo carnis ordo ſecedat,hic ſibi natura noſtra nil uindicet,ubi ad di uinam progeniem cæleſtis ordo diuinã inſtituitur ĩ naturã. Conceptus, et partus ſermo audientis animũ

non fatiget: nec leuiter ſenſum moueat Chriſtiani, ubi ad cæleſtẽ progeniẽ uirtutis Dei diuina peraguntur inſignia. Concipies, et paries filium. Non dixit tibi, non dixit tuum: quare? quia ſanctum uocabitur Filius Dei. Virgo te gratia matrẽ præſtitit, non natura: genetricem te dici pietas uoluit, quã non ſinebat integritas: in tuo cõceptu, in tuo partu creuit pudor: aucta eſt caſtitas: integritas roborata eſt: eſt ſolidata uirginitas: omnes perſeuerauere uirtutes. Virgo ſi tibi ſalua ſunt oĩa, quid dediſti? Si Virgo, quomodo mater? Si ſponſa, genitrix quomodo? ille quo tibi aucta ſunt omnia nil minuit Virgo. Virgo, concipitur ex te auctor tuus: tua ex te oritur origo: ĩ tuo germine eſt genitor tuus: in tua carne eſt Deus tuus: et ipſe lucem mundi per te cepit, qui lucẽ mundo dedit. Monita ergo per Angelum Virgo ne præſumas hunc uocare filiũ tuum, ſed mox ut genueris inuoca Saluatorẽ: quia uirginitas non ſibi parit filium, ſed parit pignus auctoris: et integritas ſuum geſtat Dominũ, nõ alumnũ, dicente Angelo. „ Et uocabis nomẽ eius IESVM. „ Quod Saluator latino uocabulo „ nuncupatur. Dixit autẽ MARIA ad Angelũ. Quo„modo fiet iſtud? Ecce MARIA interrogat: et ſi qui interrogat dubitat, cur ſolus Zacharias uelut querulus percunctator incurrit? quia pectorum cognitor non uerba, ſed corda peruidit: nõ quid dixerint, ſed quid ſenſerint iudicauit: erat.n. interrogantiũ cauſa diſſimilis, ſpecies perdiuiſa: hæc contra naturã credidit, ille dubitat pro natura: hæc integræ rei ordinem quærit, ille quæ Deus iubet fieri non poſſe perſcribit: ille impellentibus exemplis non accedit ad fidem, hæc ſine exemplo percurrit ad fidem: hæc mi-

ratur de partu Virginis,ille de conceptu diſputat cõ/
iugali.Merito ergo hæc loquitur;hæc Deum ſuo co/
gnoſcit,et confitetur in corpore, ille tacet,donec Io
hannem quem negabat conuictus proprio redderet
» ex corpore. Quomodo fiet iſtud? Quare? Quia
» uirũ non cognoſco. Mulier quẽ uirũ quæris?quem
tu in paradiſo perdidiſti? Redde uirum mulier:red
de depoſitũ Dei:redde ex te quẽ pdidiſti per te:præ/
termitte naturæ ordinẽ, recognoſce ordinẽ creato/
ris. Ille ex te aſſumet;et faciet uirum,qui ĩ principio
te fecit,et aſſumpſit ex uiro:ne quæras uirum: ceſſet
opus hominis: quia ad reparationẽ hominis ſufficit
ars diuina.Hinc eſt quod Deus ipſe ad te uenit, qa te
pœnituit ad hominẽ pueniſſe. Nec iã caro ad carnẽ,
» Sed Spiritus ſanctus ſupueniet in te. Quia quod de Iohã.3.
carne natum eſt:caro eſt:& quod de ſpũ,ſpũs eſt:qui
ergo de ſpiritu naſcitur,ſine cõtrouerſia Deus eſt,qa
» ſpũs eſt Deus. Spũs ſanctus ſuperueniet in te, & uir/ Ioãh.4.
» tus altiſſimi obũbrabit tibi. Obũbrat Dei uirtus,ne
» portatura Deũ fragilitas humana ſuccũbat. Et uir/
» tus altiſſimi obũbrabit tibi. Aeſtus nr̃i corporis ne/
ſcit,quã diuinæ protegit umbra uirtutis: nec ſecretũ
mundanæ habitationis inquirit,quæ ſe ſeptã ſuperni
» ſplẽdoris circũſpicit uelamẽto. Propterea quod na
» ſcetur ex te ſanctũ,uocabit̃ filius Dei. Nemo hic cõ
muniter accipiat Sãctũ, ſed illa ſingularitate qua cla
matur in cæleſtibus. Sãctus,Sãctus,Sãctus,Dominus Iſa.6.
Deus ſabaoth.Mittitur aũt MARIA ad Eliſabet,uir/
go ad ſterilẽ, infans ad anũ, ut certamine pio ſumãt
ambæ,percipiant pariter, altera de nouitate fidẽ,al/
tera de neceſſitate uirtutẽ.His auditis reſpondit MA
» RIA. Ecce ãcilla Domini, fiat mihi ſecundũ uerbũ

tuum. Quæ uocatur ab Angelo domina, ipſa ſe co/
gnoſcit, & cõfitetur ancillã. Quia deuotus animus in
ſulis beneficiorũ creſcit ad obſequiũ: augetur ad gra
tiã: non ad arrogantiã proſilit: nõ ad ſuperbiã pertu/
,, meſcit. Fiat mihi ſecundũ uerbũ tuum. Quæ credit
Ioã.1. uerbo, merito concipit Verbũ. In principio erat Ver
bum: & Verbũ erat apud Deũ: & Deus erat Verbũ: et
ad totam rem peruenit, quæ ſecretum fidei conſen/
tit auditu. Quãtũ peccat hæreticus, qui poſt cauſam
nõ credit, cũ tñ hãc crediſſe cõſpicit ante cauſam?

DE EADEM. SERMO. CXLIII.

Debeť quidẽ uobis natalitius ſermo, ſed
ineffabile natiuitatis Dñicæ ſacramen
tũ credere magis conuenit, q̃ referre,
Virgo pepit. Quod natura non habet,
& uſus neſcit, ignorat ratio, mens non
capit, pauet cælũ, ſtupet terra, creatura miratur, quõ
ſermo narrabit humanus? Deniq; Euãgeliſta conce
ptũ Virginis, Virginis partũ ſicut humano ſermone
pãdit, ita diuino claudit arcano: & hoc facit, ut homo
qđ credere iuſſus eſt, diſcutere nõ p̃ſumat. Quis at/
tingat arcanũ Dei? partũ Virginis? rerũ cauſas? ſæcu
loꝝ negociũ? cõmerciũ diuinitatis, et carnis? hoiem
Luc.1. ,, Deũq; unũ Deũ? Euãgeliſta ſic ait. Miſſus eſt Ange/
,, lus Gabriel a Deo ĩ ciuitatẽ Galilææ, cui nomen erat
,, Nazareth: ad Virginẽ deſpõſatã uiro, cui nomen erat
,, Ioſeph: et nomẽ uirginis Maria. Miſſus ẽ Angelus a
Deo: ubi mediator ẽ Angelus, humana ceſſet opinio:
ubi cæleſtis ẽ nũtius, ĩterp̃tatio terrena pellať. Curio
ſitas humana torpeſcat, ubi ſupernus habeť ĩterpres.

» Miſſus ē Angelus a Deo. Qui audit attētius qa a Deo
miſſus ſit, Deitatis refugit pſcrutari ſecretū. Quod p
Angelū Deus mādat ille meret̃ ſcire, qui timet ſcire.
Audi Dñm dicētē. Sup quē reſpiciā, niſi ſup humilē, Iſa.66.
et māſuetū, et tremētē uerba mea? Humilē, et man/ Iuxta.lxx.
ſuetū: quantū manſuetus eſt ille qui iuſſis obtēperat,
» imāſuetus tm̄ eſt ille q iuſſa diſcutit. Miſſus eſt An/
» gelus ad Virginē. Quia ſemp eſt Angelis cognata
uirginitas. In carne p̃ter carnē uiuer̃ nō terrena uita
eſt, ſed cæleſtis. Et ſi uultis ſcire, Angelicā gloriā acq
rere maius eſt, q̃ hr̃e: eſſe Angelū felicitatis ē, Virgi/
nē eſſe uirtutis: uirginitas.n. hoc obtinet uiribus, qd'
habet Angelus ex natura. Angelus ergo, & Virgo, di
» uinū agūt officiū, nō humanū. Ingreſſus, inqt, Ange/
» lus ad eā dixit. Aue gr̃a plena: Dñs tecū: benedicta tu
» ĩter mulieres. Aue gr̃a plena, Dñs tecū: uideris qui/
» bus eſt uirgo oppignerata muneribus. Aue gr̃a ple
» na: Dñs tecū. Aue, hoc eſt accipe: quid ꝯuirtutes mu/
» nerę, nō pudoris. Aue gr̃a plena. Hæc eſt gr̃a, q̃ de/
dit cælis gloriā: terris Deū: fidē gētibus: finē uitiis: ui
tæ ordinē: moribus diſciplinā. Hāc gratiā detulit An
» gelus: accepit Virgo ſalutē ſæculis reddiſura. Aue
» gr̃a plena. Quia ſingulis gr̃a ſe eſt largita p partes,
Mariæ uero ſimul ſe totā dedit gr̃æ plenitudo. Oēs,
inqt, Euāgeliſta, de plenitudine eius accepimus. Vñ & Iohā.1.
Dauid dicit. Deſcēdit ſicut pluuia in uellus. Vellus cū Pſal.71.
ſit de corpore neſcit corporis paſſiōes, ſic uirginitas
cū ſit i carne uitia carnis ignorat: cæleſtis ergo ĩber
uirgineū in uellus placido ſe fudit illapſu: & tota diui
nitatis unda bibulo ſe nr̃æ carnis celauit in uellere,
donec p patibulū crucis expſſū terris oībus in pluuiā
ſalutis effūderet. Et ſicut ſtillicidia ſtillātia ſup terrā.

Pſal. 71. Vt uitalibus partita ſtillicidiis tempora fidei rigaret
„ germina,nō necarēt. Aue gr̃a plena:Dñs tecū. Miſ
ſus eſt Angelus a Deo,& qd dicit? Dñs tecū. Ergo
erat cū uirgine,qui ad Virginē miſerat.Præceſſit nū
tiū ſuū Deus,ſed a deo nō receſſit:teneri locis nō pōt
qui oibus habet̃ i locis:& totus ubiq; ē,ſine quo nihil
„ eſt totū. Benedicta tu inter mulieres. Vere benedi
cta Virgo,q̃ & uirginitatis poſſidet decus:matris & p
tulit dignitatē.Vere bñdicta,q̃ & ſupni cōceptus me/
ruit gratiā,& ſuſtulit ītegritatis coronā.Vere benedi
cta,q̃ & diuini germinis ſuſcepit gloriā,et regina to/
tius extitit caſtitatis.Vere benedicta,q̃ fuit maior cæ
lo,fortior terra,orbe latior:nā Deū quē mundus nō
capit ſola cepit.Portauit eum qui portat orbem:ge/
nuit genitorē ſuū:nutriuit omniū uiuētiū nutritorē.
„ Sed uideamus quid ait Euāgeliſta. MARIA,īquit,
„ ut uidit Angelū, turbata eſt in ſermone eius. Tur/
bata eſt caro,cōcuſſa ſunt uiſcera,mens tremuit,to/
ta cordis obſtupuit altitudo,quia in ingreſſu Angeli
Virgo ſenſit diuinitatis ingreſſum.Turbatur huma/
ni corporis tēplum,et carnalis domicilii mouebant̃
anguſtiæ,cū ſe in uirgineo pectore tota Dei cōderet
magnitudo.Sed,ſi placet,priuſq̃ fidei Chriſtianæ pe
netremus arcanū,loquamur ad eos qui partū uirgi/
nis,qui magnū pietatis ſacramentū,qui reparationē
ſalutis humanæ referunt ad diuinitatis iniuriā.Venit
„ ad uirginē Deus,hoc eſt ad opus ſuū opifex:creator
Ioā. 1. „ ad creaturā ſuā. Quādo ad opificis honorē opis re/
ſtauratio nō redundat? qñ honor nō deputat̃ ad glo
riā,ſi factor facturā ſuā reparet? ne amittat quis opus
ſuū,nōne cū ueteraſcit renouat? et cū cadit erigit? et
cum deſtruitur, in melius nō reformat? Ergo quod

in partu uirginis agitur: nõ eſt creatoris iniuria, ſed ſalus eſt creaturæ. Si Deus fecit hominẽ, quis arguit cur refecit? & quod ex limo formaſſe digne credit, quare ex carne reformaſſe iudicatur indignũ? Quid pretioſius caro, aut limus? ergo reparationis noſtræ quanto pretioſi or materia, tanto maior eſt gloria. Aut quando Deus non in utero plaſmator eſt hominis? Audi Iob. Manus tuæ fecerunt, & finxerũt me. Iob. 10.
Et poſt, Vt caſeum coagulaſti me: oſſibus, et neruis inſeruiſti me: uitam, et miſericordiam dediſti mihi. Et Dauid. Tu formaſti me, et poſuiſti ſuper me manum tuam. Et ad Hieremiam Deus. Priuſq̃ eſſes in utero noui te: et in uulua ſanctificaui te. Si ergo parentis in aluo Iob liniamenta depinxit, ſi matris in utero Dauid membra compegit, ſi Hieremiam genetricis ſanctificauit in uulua, ſi Iohãnem ſterilis in utero repleuit Spiritu ſancto, quid mirum modo, ſi uirginis habitauit in utero, qui mulierem hominis ſumpſit ex latere? Ipſe hominem mulieris reſumpſit ex utero, qui uirginem uiri formauit ex corpore: ac perinde homo quæ tibi uidentur noua, Deo habentur antiqua. Sed dicis, Quæ naſcendi neceſſitas Deo, cui ſuppetit faciendi poteſtas? quæ? ut ipſam naturam naſcendo reficeret, quam fecerat operãdo: quia quæ facta fuerat ut generaret ad uitã, ipſa generabat ad mortẽ. Per peccatũ primi hominis natura lethale uulnus accepit: et cœpit eſſe origo mortis, quæ erat initiũ uitæ.

(margin: Pſ. 138. — Hie. 1.)

Hoc eſt ergo negotiũ natiuitatis q̃d naſci cõpulit xp̃m, ut naturæ curã natiuitas daret auctoris: et naturæ curatio eſſet uiuificatio filiorũ.

DE EADEM. SERMO. CXLIIII.

DE natiuitate CHRISTI nos cõperendinare ſermonem altitudo rei facit, et cogit myſterii magnitudo. Virgo peperit: quis loquet? Verbũ caro factũ eſt: quis narrabit? ſi uerbũ Dei īfantiæ dat uagitum, homo imperfectus quomodo clamabit in uerbo? quãtã ſtella Magis nocte dedit q̃rẽtibus lucẽ, tantã doctoris ſermo ortus Dñici præbet audiẽtibus claritatẽ: ut CHRISTVM inueniſſe gaudeant, diſcutere non præſumant: honorent muneribus infantiã, nõ minorent. Sed orate frẽs, ut qui noſtro ſenſim creuit in corpore, paulatim noſtro creſcere dignetur in uerbo. Euãgeliſta hodie Angelũ retulit ſic locutũ.

Luc. 1. ,, Ne timeas MARIA, inueniſti. n. gratiã apud Deum.
,, Ne timeas MARIA: quare? Quia inueniſti gratiã. Timet nõ qui inuenit, ſed qui perdit. Inuenit, inuenit hæc concipiendo ſuperni germinis gratiam, quæ pariendo nõ perdidit uirginitatis inſignia.
,, Ne timeas
,, MARIA. Quid timet, quæ ſecuritatem rerum concipit? parit gaudia ſæculorum? Timor non eſt, ubi diuinum eſt negotium, non humanum: ubi uirtutis conſcientia eſt, non pudoris. Quid timet, quæ ſuſcepit eum, quem timent omnia quæ timentur? quid timet, cui Iudex cauſæ eſt aſſertor: integritas teſtis innocentiæ?
,, Ne timeas MARIA, inueniſti. n. gratiam
Ioã. 1. ,, apud Deum. Quod erat ĩ principio apud Deũ Verbum Deus intra ſe uirgo repperit: et factum eſt magnum Deitatis templum, quæ erat puſillum humanitatis hoſpitium: et quem nõ capiebat puſillitas humani corporis, cœpit uirginalis uteri magnitudo.

„ Ecce,inquit,concipies in utero. Propter reuerentiã
dixiſſe ſuffecerat,concipies:quod exaggerat, ĩ utero,
quid eſt? ut conceptus eſſet ueritas,nõ figura:ut par/
tus eſſet proprietas,non imago:ut ſicut de Deo uero
Deus uerus natus eſt,ſic de uero conceptu ueritas hu
mani corporis naſceretur. In ortu CHRISTI, fra/
tres,humani corporis iniuria ſublata eſt, nõ natura:
nec eſt creatura deleta,ſed culpa damnata. Eſt ergo
hæreſis,quæ CHRISTVM aerium corpus aſſumpſiſ
ſe mẽtitur:nec habuiſſe carnem,ſed hominem ſimu
„ laſſe confingit. Concipies,inquit, in utero:et paries
„ filium:et uocabis nomen eius I E S V M. Quod he/
braice IESVS, græce Soter, hoc dicitur latine Sal/
uator. Merito ergo Virgini ſalua ſunt omnia, quæ
„ omnium genuit Saluatorem. Et uocabis nomen
„ eius IESVM. Quia ĩ hoc nomine Deitatis tota ado
ratur maieſtas:omnes qui cõmorantur in cælis,uni/
uerſi qui habitant terram,cuncti qui in profundo te
nentur inferni,huic proſternũtur nomini:hunc ado/
rant: audi Apoſtolum dicentem. Vt in nomine IE/ Phil. 1.
SV omne genu flectatur cæleſtium,terreſtrium,& i/
fernorum.Hoc nomen,quod dedit cæcis uiſum: au/
ditum ſurdis:claudis curſum: ſermonem mutis: ui/
tam mortuis: totãq; Diaboli poteſtatem de obſeſſis
corporibus uirtus huius nominis effugauit. Et ſi no/
men tãtũ eſt,quãta poteſtas? Sed quis eſt iſte,qui uo
„ catur hoc nomine? Iã dicat Angelus. Et filius altiſſi
„ mi uocabitur. Videtis quia quod cõcipit Virgo, nõ
terrenum germen eſt,ſed cæleſte:Virgo peperit,ſed
Deus ſuſcepit filiũ.Ergo q de hac natiuitate humano
modo diſputat, ad omnem tendit tanti genitoris in

„ iuriam. Et dabit, inquit, ei Dominus ſedem Dauid
„ patris ſui. Hinc hæreticus generat perfidiæ ſuæ ne/
bulas:hinc ſibi fingit erroris materiā.Ecce,inquit,nō
ego dico,ſed Angelus,dabit illi Dominus Deus: nū/
quid nō maior eſt qui dat,quā qui accipit? & qui ac/
cipit anteꝗ acciperet non habebat. Sed nos iſta frēs
audiamus non ut perfidi,ſed ut fideles:& ſit nobis ar
„ gumentum fidei,quod illis eſt erroris occaſio. Da/
„ bit illi Dominus Deus. Quid dat? aut cui dat? utiꝗ
„ Deus homini dat:diuinitas carni. Dabit illi Domi/
„ nus Deus, Quis Deus? utiꝗ Verbū quod erat in prin
Ioāh.1. cipio ſemper Deus.Cui dat? quod caro factum eſt,&
2.Cor.5 habitauit in nobis:audi Apoſtolū dicentē: Deus erat
in CHRISTO mundū recōcilians ſibi. Sibi utiꝗ,nō
alii. Hic ergo Deus qui in CHRISTO erat, regnum
ſibi dabat in CHRISTO:et conferebat ſuſcepto cor/
pori,quod ſemper ſua diuinitate poſſederat: ſicut ex
„ ipſo Angeli probatur eloquio. Dabit illi Dn̄s Deus
„ ſedem Dauid patris ſui. Vides quia quādo accipit,
Dauid filius dicitur:quādo dat, Dei filius nūcupatur:
Ioā.16. ipſe dixit. Omnia quæ habet pater mea ſunt. Et quæ
neceſſitas accipiendi, ubi eſt habendi poteſtas? Ait:
omnia quæ habet pater mea ſunt. Quis accipit ꝙ ſua
ſunt? aut in gratia dantis eſt, ſi accipientis eſt quod
donatur? Fatemur quia accepit,ſed iſte qui natus eſt:
qui ſuſcepit carnem:qui ſuſcepit īfantiā:qui cunabu/
la pertulit:qui ſuſcepit ætates: qui laborē ſuſtinuit:q
famē ſenſit:qui ſitim paſſus eſt:qui tota iniuriarū ge
nera non refugit:qui aſcendit crucē:qui ſubiit mor/
tem:qui intrauit ſepulchrū: hæretice huic quod acce
pit aſcribe. Aut putas qđ honorē a Deo dedignatur
accipere,

accipere, qui ab hominibus tantas accepit iniurias? aut exiſtimas quod conferri ſibi regnum a patre faſtidit, qui ab inimicis pœnas, mortéq; ſuſcepit? hæretice quod eſt iniuriæ, quod infantiæ, quod ætatis, quod tẽporis, quod dati, quod accepti, quod minorationis, quod mortis, ſi intellexeris non eſſe diuinitatis, ſed corporis, tu nullã filio irrogabis iniuriã: nullã tu facies in Trinitate diſtantiã. Sed reuertamur ad nos, et
» quæ ſunt noſtra iam loquamur. Dabit illi, iquit, Do
» mini Deus ſedẽ Dauid patris ſui: et regnabit ĩ domo
» Iacob in æternũ: et regni eius non erit finis. Qui in cælo ſemper conſedit patri, nunc ſedem Dauid accepit in terra: qui regnauit ſibi ſemper, modo nobis in domo Iacob regnum ſortitus eſt æternũ. Gaudeamus fratres, quia qui ſibi regnauit, regnaturus eſt nobis: gaudeamus, qa uenit regnaturus in terra, ut nos cum illo regnare poſſimus ĩ cælo: audi Apoſtolum. Si cõpatimur, et corregnabimus. Nobis natus eſt: no 2.Tim.2
bis utiq; regnum uenit donaturus, ipſo promittente, cum dicit. Venite benedicti patris mei, percipite re Mat.25.
gnum quod uobis paratũ eſt ab origine mundi. Vobis dixit, nõ mihi: ueniet ut ſit nobiſcũ ſemper: ut noſtris ſit ſemper ĩ oculis, qui nunc tantum noſtris habetur in cordibus: ueniet, ut quibus eſt gloria de re
» gno, ſit de familiaritate fiducia. Et regni eius non
» erit finis. Qui eius aduentum credis gaude, quia regnum ſine fine promiſit: ubi eſt ſine ſucceſſore militia: ubi ſunt perpetuæ dignitates. Sed quid eſt quod permanſura non ambiunt, qui ambiunt tranſitura? quid eſt? quid eſt q; caducos honores auro cõparãt: et nolũt gratis accipere ſempiternos? Fratres hic parantur officia: hic decernuntur loca: hic honores de

ſignantur:hic qui non de Euágelii fide acceperit co/dicillos,ibi æternarum infulas non habebit dignitatum. Ergo ſi delectat militia,ſi uolumus ſemper militare, arripiamus arma CHRISTI: uigilemus: ſobrii ſimus:uincamus diabolum:proſternamus uitia: ut poſſimus accipere præmia pariter, & coronas ab ipſo Domino noſtro IESV CHRISTO,qui cũ Deo patre regnat nunc,et ſemper, et per omnia ſæcula ſæculorum:Amen.

DE GENERATIONE CHRISTI. SERMO. CXLV.

AVdituri eſtis hodie fr̃es queádmodũ nobis beatus Euangeliſta generatio/nis CHRISTI retulit ſacramentum. CHRISTI,inquit, generatio ſic erat.

Mat. 1. „ Cum eſſet deſpõſata mater eius MA/RIA Ioſeph, anteq̃ cõuenirent inuenta eſt in utero habẽs de Spiritu ſancto:Ioſeph autẽ uir eius cũ eſſet iuſtus,& nollet eã traducere,uoluit occulte dimitte/re eã. Et quomodo iuſtus,qui conceptũ ſponſæ du xit non diſcutere? ſuſpecti nõ exquirit cauſam pudoris? coniugii famã non uindicat, ſed relinquit? Voluit occulte dimittere eã. Hoc pio magis uidetur cõuenire,q̃ iuſto:ſed humano iudicio,non diuino. Penes Deum neq; pietas ſine iuſtitia eſt, neq; ſine pietate iuſtitia: cæleſti ſenſu ſine bonitate æqtas,ſine æq/tate bonitas nõ habetur. Virtutes ſi ſeparatæ fuerint dilabuntur:æquitas ſine bonitate ſæuitia eſt: & iuſti/tia ſine pietate crudelitas. Ioſeph ergo merito iuſtus, quia pius:& pius,quia iuſtus. Deniq; dum pietatẽ co/

gitat,crudelitate caruit:dum cauſam temperat,iudicium cuſtodiuit:dum uindictam differt,crimen euaſit:dum refugit accuſatoré,fugit ſentétiá. Aeſtuabat animus ſanctus negotii nouitate pculſus:ſtabat ſponſa prægnans,ſed uirgo:ſtabat plena pignore, ſed nõ uacua pudore:ſtabat de conceptu ſollicita, ſed de integritate ſecura:ſtabat ueſtita materno munere,ſed non honore uirginitatis excluſa. Sponſus quid faceret ad iſta? accuſaret de crimine?ſed erat ipſe innocentiæ teſtis: culpã diceret? ſed erat ipſe cuſtos pudoris: urgeret adulterium? ſed erat ipſe uirginitatis aſſertor. Quid faceret ad iſta?Cogitat dimittere: qa nõ poterat uel foris pdere, uel intus quod euenerat continere. Cogitat dimittere,& dicit Deo totũ, quia quod homini diceret non habebat. Et nos fr̃es quotiens res turbat,fallit ſpecies, facit color negotii interna neſcire,declinemus iudiciũ: ſubtrahamus uindictã:ſententiã fugiamus: dicamus Deo totũ, ne dũ facile inocentum forte geſtimus in pœnã, ipſi nobis noxiam ſententiam proferamus:dicẽte Domino. In Mat.7. quo iudicio iudicaueritis,iudicabitur de uobis. Certe ſi nos tacuerimus,clamabit Deus:reſpondebit Angelus,qui Ioſeph ne innocentiam dẽſereret, ſic præuenit. Ioſeph,inquit,fili Dauid, noli timere accipere MARIAM coniugem tuam: quod enim in ea natum eſt,de Sſpiritu ſancto eſt. Pariet auté filium, & uocabis nomen eius IESVM: ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum. Ioſeph fili Dauid:uidetis fratres in perſona genus uocari: uidetis in uno totam proſapiam nuncupari:uidetis in Ioſeph ſeriem Dauidici ſtẽmatis iam citari. Ioſeph fili Dauid. Triceſima octaua generatiõe natus quomõ

Dauid filius dicitur, niſi quia generis aperitur arca/
num ꝛ fides promiſſionis impletur ꝛ ſuperna conce/
ptio cæleſtis partus uirginea iam ſignatur in carne ꝛ
„ Ioſeph fili Dauid. Tali uoce ad Dauid prolata fue/
pſ. 131. rat promiſſio Dei patris. Iurauit Dominus Dauid ue
ritatem, et non fruſtrabitur eum: de fructu uētris tui
ponā ſuper ſedem tuam. Quod factum quidem tali
pſ. 109. gloriatur in cantico. Dixit Dominus Dño meo, ſede
a dextris meis. De fructu uentris tui: bene fructus uē/
tris tui: bene de utero: quia cæleſtis hoſpes, ſupernus
habitator, ſic in uteri deſcendit hoſpitiū, ut corporis
clauſtra neſciret: ſic de habitaculo uētris exiit, ut uir/
ginalis ianua non pateret: & impleret illud quod can
Can. 4. tatur in Cantico canticoꝝ. Hortus clauſus ſoror mea
„ ſponſa: hortus clauſus, fons ſignatus. Ioſeph fili Da/
„ uid noli timere. Spōſæ cauſas ſponſus ne timeat ad
monetur: & uere pius animus dum cōpatitur, plus pa
„ ueſcit. Ioſeph fili Dauid noli timere. Ne qui de cō
ſcientia ſecurus ſis, de ſacramenti cognitione ſuccū
„ bas. Ioſeph fili Dauid noli timere. Quā uides uir/
tus eſt iſta, non crimen: hic non humanus lapſus eſt,
ſed eſt diuinus illapſus: hic præmiū eſt, non reatus:
hic incremētum cæli eſt, non corporis detrimētum:
hic non eſt proditio perſonæ, iudicis eſt ſecretum:
hic palma cognitoris eſt, non ſupplicii pœna: hic ho
minis furtum non eſt, theſaurus eſt Dei: hic non eſt
mortis cauſa, ſed uitæ. Et ideo noli timere, quia quæ
„ uitam parturit, nō meretur occidi. Ioſeph fili Dauid
„ noli timere MARIAM coniugē tuā accipere. Spon
ſam uocari coniugē legis eſt hoc diuinæ: ſicut ergo
manente uirginitate mater eſt, ita coniux dicitur pu
„ dore pmanente. Ioſeph fili Dauid noli timere acci

„ pere MARIAM coniugem tuam: quod enim in ea
„ natum eſt, de Spiritu ſancto eſt. Veniant, audiant, q
„ requirunt, quis ſit quem MARIA genuit. Quod in
„ ea natum eſt, de Spiritu ſancto eſt. Veniant, audiãt,
qui græco turbine latinã nubilare niſi ſunt puritatẽ
Α᾽νθρωποτόκον, χριστοτόκον, ut θεοτόκον tollerẽt, blaſphe .i. hoīem parientẽ, Chriſti= parã, Dei parã.
„ mantes. Quod in ea natũ eſt, de Spiritu ſancto eſt.
Et quod de Spiritu sancto natũ eſt, spiritus eſt: quia
Deus spiritus eſt. Quid ergo requiris, quis eſt qui de
Spiritu sãcto natus eſt, cum tibi quia Deus eſt, Deus Ioãh. 3.
ipſe reſpondeat? cũ te Iohãnes increpet qui dicit, In et. 4.
prĩcipio erat Verbũ, & uerbũ erat apud Deũ, & Deus Iohã. 1.
erat uerbũ: & uerbũ Deus caro factũ eſt: & habitauit ĩ
nobis: & uidimus gloriã eius. Iohãnes uidit gloriã:
„ reſpicit infidelis iniuriã. Quod ĩ ea natũ eſt, de Spi-
„ ritu ſancto eſt. Et uidimus gloriã eius: cuius eius?
qui natus eſt de Spiritu sancto: eius qui uerbũ caro
„ factũ eſt, & habitauit in nobis. Quod in ea natũ eſt,
„ de Spiritu ſancto eſt. Virgo concepit, ſed de spiritu:
uirgo parturit, ſed eũ quẽ prædixit Iſaias. Ecce Vir- Iſa. 7.
go in utero accipiet, & pariet filiũ: & uocabũt nomẽ
eius Emanuel: quod interp̃tatur nobiſcũ Deus. No- Mat. 1.
biſcũ Deus, cũ illis homo: &, Maledictus homo qui
ſpem ſuam ponit in homine. Audiãt qui requirunt, Hie. 17.
„ quis eſt qui natus eſt de MARIA. Paries filiũ, inq̃t
„ Angelus: & uocabis nomẽ eius IESVM. Quare IE- Phil. 3.
SVM? Apoſtolus dicit, Vt ĩ nomine IESV omne ge
nu flectatur cæleſtium, terreſtrium, & infernorũ: et
tu quis ſit IESVS doloſus cognitor nunc requiris?
Omnis iam lingua cõfitetur quia Dominus IESVS
in gloria eſt Dei Patris: et tu adhuc inquiris quis eſt
„ IESVS. Paries filiũ, et uocabis nomen eius IESVM:

„ ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum. Non alte/
„ rius ſaluum faciet. Vnde? A peccatis eorum. Eſſe
Deum qui peccata donat, ſi Chriſtianis non credis,
Ioã. 10. crede infideliſſime uel Iudæis dicentibus. Cum ſis
Mat. 2. homo, facis te ipſum Deum. Quis poteſt peccata di/
mittere, niſi ſolus Deus? illi eum negabant Deum,
qui eum peccata dimittere non credebant: tu ab eo
peccata dimitti credis, & Deum dubitas confiteri?
Verbum caro factum eſt, ut hominis caro promoue
retur in gloriam Dei, non ut Deus in carnis uertere
i. Cor. 6. tur iniuriam, ſicut dicit Apoſtolus. Qui ſe iungit Do
mino, unus Spiritus eſt. Et quomõ nõ, quãdo ſe iun/
git Deus homini, unus eſt Deus? Humanæ leges itra
triginta annos litigioſas oẽs interimũt qõnes: et xp̃s
Aetas Chryſologi. circa qn̄gentos annos natiuitatis ſuæ cãs p̃ſtat: ortus
ſui lites patiť: ſtatus ſui ſuſtinet quæſtiones: Hæreti
ce deſine iudicare iudicem tuum: & adora in cælis
Mat. 2. Deum, quem Deum Magus adorauit in terris.

DE EADEM. SERMO. CXLVI.

Quotiens trãſcurſis anni metis dies Do/
minicæ natiuitatis aduentat, & uirgi/
nei partus fulgor orbe toto diffũditur
flãmeo coruſco, uoluntatis, non pauo
ris eſt quod tacemus. Quæ mens in
ipſo ortu diuini regis obiicere ſe præſumat? Solis
radii cum erumpunt uiſus hebetatur humanus: ra/
diante Deo quomodo non totus animorũ ſauciatur
aſpectus? reparatis ergo ſenſibus noui luminis poſt
ſtuporem, tẽpus eſt quo iam nobis per carnẽ ipſius
diuinitatis uiſu generationis CHRISTI contemple/
Mat. 1. „ mur arcana. CHRISTI, inquit Euangeliſta, gene/

„ ratio ſic erat. Fratres ſi uolumus intelligere quæ di
cuntur, diuina uerba modis nõ penſemus humanis:
ſeponendus eſt humanus ſenſus, ubi totum quod di/
citur eſt diuinum. Sic CHRISTVS ꝙ naſcitur nõ eſt
conſuetudo, ſed ſignum: nõ eſt natura, ſed uirtus: nõ
ordo eſt, ſed poteſtas: & eſt cæleſte miraculum, ratio
non humana. Hic mundana ſcientia quid capiet? hic
„ carnis intelligentia quid requiret? CHRISTI, in/
„ quit, generatio ſic erat. Non dixit ſic facta eſt, ſed ſic
erat: quia CHRISTI generatio erat apud patrem,
quando generabatur ex matre. Quod erat, ſemper
erat: quod factum eſt, hoc reddebat: erat Deus, red/
debatur homo: ex utero nos ſuſcepit ille, q nos plaſ/
„ mauerat ex luto. Cum deſponſata eſſet mater eius
„ MARIA. Suffecerat dixiſſe, cum deſponſata eſſet
MARIA. Quid ſibi uult ſponſa mater? ſi mater, nõ
„ ſponſa: ſi ſponſa, non adhuc mater. Cum deſponſa/
„ ta eſſet MARIA mater eius. Virginitate ſponſa, fœ
cunditate mater: mater uiri neſcia, partus conſcia.
Aut quomodo non ante cõceptum mater, quæ poſt
partum uirgo mater? aut genetrix quando non, quæ
ſæculorũ generauit auctorem? principium dedit re
bus? natura uirgo mater ſemper: ſic rerum ſemper
nouerca corruptio. Eſt ergo muneris uirginalis, ut
regeneret per Deum uirgo, quod per Deum uirgo
generauit: Deus, & integritas eſt cæleſte conſortium:
uirginitas iuncta CHRISTO copula eſt perfecta uir
tutis. Quod uirgo cõcipit, ẽ honor ſpũs, nõ onus eſt
carnis: quod parturit uirgo, ſecretũ eſt Dei, non eſt
miniſteriũ cõiugale: quod naſcitur CHRISTVS di/
uinæ maieſtatis eſt, nõ eſt imbecillitatis humanæ: eſt
gloria Deitatis tota, ubi nulla carnis ſentitur iniuria.

„ Cum eſſet deſpóſata mater eius MARIA Ioſeph,an
„ teq̃ cóuenirent,inuéta eſt in utero hñs de Spũ ſácto.
Quid eſt ꝙ ad ſpóſam, & non ad liberam cæleſtis in
nocentiæ deſtinatur arcanum? quid eſt ꝙ ſic zelo
ſponſi ſponſæ periculum cóparatur? quid eſt ꝙ uir/
tus tãta putatur crimen? ſalus certa diſcrimen? quid
eſt ꝙ inter innocentes taliter laborat pudor? uereců
dia ſuccumbit? fatigatur caſtitas? ſauciatur fides?
extat accuſatio? urget cauſa? facultas tota excuſatio
nẽ aufertur? quis excuſat ſponſam,quam conceptus
accuſat? aut quid proficiet defenſor externus,quan
do facti teſtis iternus aſſiſtit? Quid tenemus fratres?
non apices,non literæ,non ſyllabæ,non uerbum,nõ
nomina, non perſonæ, in Euangelio diuinis uacua
ſunt figuris. Sponſa quæritur, ut iam tunc Eccleſia
CHRISTI ſponſa ſignetur, iuxta illud Oſee Prophe
Oſee.2. tæ.Sponſabo te mihi in iuſtitia,& iudicio,& in miſe/
ricordia,& miſerationibus: & deſponſabo te mihi in
Iohã.3. fide.Hinc Iohannes ait. Qui habet ſponſam ſponſus
2.Cor.11 eſt.Et beatus Paulus. Sponſaui uos uni uiro uirginẽ
caſtam exhibere CHRISTO.Vere ſponſa,quæ uirgi
nali partu nouam CHRISTI regignit infantiã.Pro/
curatur Ioſeph ſponſus,ut iſte in illo Ioſeph CHRI/
STI figuram impleat paſſionis: Ioſeph prophetali/
bus ſomniis incurrit zelum, CHRISTVS propheti/
cis uiſionibus ſuſcepit inuidiam:Ioſeph miſſus in la/
cũ mortis, uiuus emergit a lacu,CHRISTVS mor/
tis ſepulchro datus,uiuus remeat a ſepulchro.Ioſeph
uenũdatus eſt,ꝑtio taxatus eſt CHRISTVS. Ioſeph
tranſducitur in Aegyptum, ad Aegyptum fugatur
CHRISTVS. Ioſeph eſurientibus populis panem co
pioſe ſubminiſtrat, CHRISTVS cæli pane manẽtes

orbe toto exaturat nationes. Sic lucet cur Ioſeph
iſte cæleſtis ſponſi typum prætulerit:portauerit ima
ginem:ambulauerit in figuram. MARIA mater uo
catur:et quando non MARIA mater? Congrega/ Gen.I.
tiones, īquit,aquarum appellauit Maria. Nōne hæc
exeuntem populum de Aegypto concepit uno ute/
ro,ut emergeret cæleſtis in nouam creaturā renata
progenies? iuxta illud Apoſtoli. Patres noſtri oēs i.Cor.ii.
ſub nube fuerunt:& omnes mare trāſierunt:& oēs in
Moyſe baptizati ſunt ī nube,& in mari. Et ut ſemper
MARIA humanæ præuia ſit ſalutis,populum quem
unda generatrix emiſit in lucem ipſa iure præceſſit ī
Cantico:MARIA,inquit,ſoror Aaron ſumens tym Exo.I5.
panum in manu ſua dixit. Cantemus Domino,glo/
rioſe enim honorificatus eſt.Nomen hoc prophetiæ
germanū eſt:hoc renaſcētibus ſalutare:hoc uirgini/
tatis inſigne:hoc pudicitiæ decus:hoc indicium caſti
tatis:hoc Dei ſacrificiū:hoc hoſpitalitatis uirtus:hoc
collegiū ſanctitatis: merito ergo matris CHRISTI
nomen eſt hoc maternū.Diximus quare mater ſpon
ſa,quare Ioſeph ſponſus,quare MARIAE maternū
nomen,ut totum circa ortum CHRISTI fuiſſe my/
ſticū panderemus: nunc quare ſponſa quæſita ſit ad
partū CHRISTI, aliis prodamus ex cauſis. Prædixe
rat Iſaias & uirginē parere Deū cæli: regē terræ:or/ Iſa.7.
bis Dominū:reparatorē mundi:mortificatorē mor
tis:redditorē uitæ:perpetuitatis auctorē: hoc q̄ eſſet
mundanis triſte,terribile regibus, pauendū Iudæis,
ipſe Dn̄icæ natiuitatis probauit euētus.Nāq; ubi natū
CHRISTVM nuntiātibus Magis audiuit iudæa,He/ Mat.2.
rodes didicit,mox perdere Iudæi,Herodes occidere
molitus ē CHRISTVM: & dū ſucceſſorē ſibi timēt,

omnium perdere conati ſunt Saluatorē: deniq; quia ipſum inuenire nequierunt, delent patriam: lac miſcent ſanguini: coæuos eius parricidali furore colliſdunt: laniant innocentiæ ſocios, quia culpæ participes inuenire non poterant quos punirent: et ſi iam nato CHRISTO hæc faciunt, cōcepto CHRISTO tanta feritas quid feciſſet? Hinc eſt q̄ prouidetur ſpōſus, prouidetur maritalis ſpecies, ut celet miraculū: ut tegat ſignum: ut uelet Virginis partum: ut crimini non det locū: ut furentis inſidias ſic eludat. CHRISTVS quāuis morti deditus in utero ſi fuiſſet extinctus, mors præceps quod noſtræ ſaluti uenerat abſtuliſſet. Et quia locus iſte multa nobis conferre poterit ſi dicatur, prælibaſſe nos hodie fratres Dominicum ſufficiat ſacramentum.

DE INCARNATIONIS SACRAMENTO. SERMO. CXLVII.

DOminū CHRISTVM fratres quæ res fecerit terreni corporis inire cōmerciū, intrare humanæ carnis anguſtias, habitare uirginalis uteri manſionem, quia antehac audire cœpimus, hodie plenius audiamus. Vos mihi uita, uos mihi ſalus, uos mihi gloria: & ideo non patior neſcire uos, quod
Ioāh. 1. Deus mihi dederit ſcire. Deum ſciuit Euangeliſta cū dicit. Deum nemo uidit unq̄. Ergo Deum quem ſciebat, agnoſcebat, ſentiebat, quia uidere non poterat creatura, ferebatur ſeruitute dura: triſte exhibebat obſequium pro inuiſibili maieſtate: obſederat pauor omniā: timor ſoluerat uniuerſa: cuncta concuſ-

ſerat terror: in cælo diuinus ſplendor proſtrauerat Angelos: in terra tonitrua, & fulmina corda morta/lium quaſſabant. Sic nimius pauor amorem domi/nantis excluſit: Angelos fugauit ad terras: homines traxit ad idola: mundum uanis erroribus occupauit: fecit omnes creatorẽ fugere, colere creaturas. Ama re non poteſt, qui ſatis timet: hinc eſt ꝙ mundus pe/rire maluit, ꝗ timere: pauore mors ipſa leuior. Deni/que Cain ubi parricidali cœpit terrore uexari, mor/tem petit, requiẽ credit ſi periret. Et quid dicã Cainẽ Gen.4.
Elias ille ubi ſenſit toto ſe timore aſpergi, repetebat quam fugerat mortem, melius exiſtimãs morti ſuc/cumbere, quam timori. Petrus quoq; dominicæ uir/tutis timore turbatus, CHRISTVM ut a ſe diſcede/ret ſupplicabat. Diſcede, inquit, a me, quia homo pec cator ſum. Hoc dicebat quia quicquid erat amoris, & fidei, põdus pauoris extinxerat: ſic timor niſi amo re fuerit temperatus, quãuis deuotam ſeruitutem ef/ficit contumacem. Videns ergo Deus mundum labe factari timore cõtinuo, agit ut eum amore reuocet: inuitet gratia: charitate teneat: & cõſtringat affectu. Hinc eſt ꝙ inueteratam malis terrã abluit ulciſcen/te diluuio: & Noe noui ſæculi uocat parentem: blan/do ſermone cõpellat: dat familiarẽ fiduciã: pie de pͦ/ſentibus inſtruit: cõſolatur per gratiã de futuris: & iã nõ iuſſis, ſed participato labore una ĩ arca claudit to tius ſæculi partũ, ut ſocietatis amor timorẽ ſeruitutis auferret: & ſeruaretᷣ amore cõi, quod fuerat cõi labo re ſaluatum. Hinc eſt ꝙ Abrahã uocat de gẽtibus au get nomine, patrẽ fidei facit, comitatur uia, inter ex/teros ſeruat, ditat rebus, honorat triũphis, promiſſis

3.Re.19. Luc.5. Gen.7. Gen.12.

oppignerat, eripit iniuriis, hoſpitalitate blãditur, mi/
rificat germine deſperato, ut tot repletus bonis, tan
ta diuinæ illectus dulcedine charitatis, Deum dilige
re diſceret, non timere: amando colere, non pauen/
Gen.28. do. Hinc eſt q Iacob fugientem ſolatur in ſomnis,
redeuntem pio certamine prouocat, luctatoris con/
ſtringit amplexu, ut amaret partem certaminis, non
Exo.3. timeret. Hinc eſt q Moyſen patria uoce uocat, pater/
na alloquitur charitate, ut ſit plebis ſuæ liberator in
uitat. Et quid plura? Deum facit: dedit eum in Deũ
Pharaonis: Deum facit: munit ſignis: armat uirtuti/
bus: iuſſis bella expugnat: militem ipſo uerbo uince/
re tribuit: præceptis triumphare concedit: atq per
omnes uirtutum coronas ad amicitiam ſuam pro/
mouet, cæleſtis regni præſtat eſſe participẽ: & ut ipſe
ſit legislator indulget: totum tamen ut amaret acce
pit: deniq tantum eſſet Dei amore ſuccenſus, ut ipſe
ardenter diligeret: & alios ut diligerẽt ſic moneret.
Exo.20. Diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex
tota anima tua, & ex tota uirtute tua. Quicquid eſt
cordis, quicquid mentis, quicquid uirtutis humanæ,
ita Dei amore uoluit poſſideri, ut hominis munda/
nus non haberet quid uiolaret affectus. Sed per hæc
quæ memorauimus, ubi humana corda flamma di/
uinæ charitatis accendit, & humanis ſenſibus amo/
ris Dei tota ſe fudit ebrietas, ſaucia mente cœpe/
runt Deum carnalibus uelle oculis intueri. Deum
quem mundus non capit, anguſtus quomodo cape/
re poterat humanus aſpectus? Quid erit, quid de/
beat, quid poſſit, non reſpicit ius amoris. Amor
ignorat iudicium: ratione caret: modum neſcit.

Amor non accipit de impoſſibilitate ſolatium, non recipit de difficultate remediũ. Amor niſi ad deſiderata peruaſerit, necat amantem: & ideo uadit quo ducitur, non quo debeat. Amor parit deſideriũ: gliſcit ardorem: ardor ad inconceſſa pertendit. Et quid plura? Amor quod amat non poteſt nõ uidere: hinc eſt ꝙ oẽs ſancti omnia quæ meruerant parua duxerũt, ſi Dominũ nõ uiderent. Et re uera fratres quomodo pro beneficiis reddet obſequiũ, ſi beneficiorum non uideat largitorẽ? aut quomõ credit a Deo ſe amari, cuius non meretur aſpectum? Hinc eſt ꝙ amor q̃ cupit uidere Deũ, & ſi nõ habet iudiciũ, habet tamẽ ſtudiũ pietatis. Hinc eſt ꝙ Moyſes audet dicere. Si inueni gratiã coram te, oſtende mihi faciẽ tuam. Hinc eſt ꝙ alius dicit. Oſtende faciem tuam. Deniq; & ipſi gentiles ob hoc ſimulacra finxerunt, ut in ipſis erroribus oculis cernerent quod colebant. Sciens ergo Deus uiſendi ſe deſiderio cruciari, laſſariq; mortales, unde ſe uiſibilem faceret hoc elegit, quod eſſet & terrenis magnũ, & nõ minimũ ſupernis. Nam quod in terra a Deo ſibi ſimile factum eſt, in cælo poterat honorificũ non haberi. Faciamus, inquit, hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram. Perfecta deuotio hoc debet imagini, quod debet & regi. Si de cælo ſumpſiſſet Angelum, nihilominus inuiſibilis haberetur: ſi de terra minus hominem, & diuinitatis eſſet iniuria, & deieciſſet hominem, nõ leuaſſet. Nemo ergo Chariſſimi Dei credat iniuriam, ſi Deus ad homines per hominem uenit: & aſſumpſit ex nobis, ut uideretur a nobis: qui uiuit, & regnat Deus nunc, et per omnia ſæcula ſæculorum:

A M E N.

Exo. 33. Pſal. 79. Gen. 1.

DE EODEM. SERMO. CXLVIII.

HOdie fratres heſternũ debemus redhibere ſermonẽ: hodie Dñicæ natiuitatis lætitiã debemus iterare: quãdo cõcipit Virgo, uirgo parit, manet uirgo, non eſt conſuetudo, ſed ſignũ: non eſt ratio, ſed uirtus: auctor eſt, non natura: nõ eſt cõmune, ſed ſolũ: diuinũ eſt, non humanũ. Ceſſet ergo inanis philoſophiæ labor: naſci CHRISTVM nõ fuit neceſſitas, ſed poteſtas: fuit honor, iniuria nõ fuit: ſacramentum pietatis fuit, Deitatis non fuit detrimentũ: fuit reparatio ſalutis humanæ, imminutio ſubſtãtiæ non fuit hoc diuinæ. Qui non naſcendo ex intacto limo fecit hominem, naſcendo ipſe hominem de corpore fecit intacto: manus quæ in noſtrum plaſma lutum dignanter aſſumpſit, ad reparationem noſtram dignãter aſſumpſit & carnem. Ergo quod creator in creatura ſua, quod Deus inuenitur in carne, creaturæ honor eſt, non eſt creatoris iniuria. Sed hoc contumeliam credit, qui credit lutum pretioſius eſſe q̃ carnem. Fortaſſe pœnitet de luti iniuria in honorem carnis, in hominis gloriam ſe mutatum? Homo quare tibi tam uilis es, qui tam pretioſus es Deo? quare ſic honoratus a Deo te ipſum taliter inhonoras? quare quæris unde factus ſis, & ad quid factus ſis non requiris? Nõne tota iſta quam uides tibi facta eſt mundi domus? tibi infuſa lux circũfuſas remouet tenebras: tibi eſt temperata nox: tibi dimenſus eſt dies: tibi cælũ Solis, Lunæ, Stellarũ uario fulgore radiatũ eſt: tibi terra floribus, nemoribus, fructibus eſt depicta: tibi creata eſt in aere, in campis, in aqua ſpe/

cloſa continens mirabilis animantium multitudo, ne gaudium noui ſæculi triſtis ſolitudo cõfunderet. Hinc eſt quod fecit te eſſe de terra, ut eſſes tu Dominus terrenorum: & eſſes ipſis in ipſius ſubſtantiæ cõmunione cõmunis: nec tamen te terrenum terreſtribus ſic æquauit, ut non etiam cæleſtibus animatum te cælitus exæquaret: & ut eſſet tibi cũ Deo ratio cõmunis, corpus cõmune cum iumentis, dedit tibi animam de cælo, dedit tibi corpus de terra, ut i te nexa cæli, terræq; concordia ſeruaretur. Adhuc tamen quid adiiciat ad honorem tuum tuus creator excogitat: in te imaginem ſuam ponit, ut terris iuuiſibilem cõditorem uiſibilis imago præſentem poneret: & in terrenis dedit tibi uices ſuas, ut non fraudaretur Domini uicario mundi tam larga poſſeſſio. Et ſi iſta ita ſunt: quare modo putatur iniuria, quando Deus quod per ſe fecit in te, in ſe clementer excepit? & in homine ſe uere uideri uoluit, in quo ante imaginario uoluit ſe uideri? deditq; ut proprietas eſſet ipſe, qui ante ut ſimilitudo eſſet acceperat? concepit Virgo: Virgo peperit: non te conceptus turbet, partus te non confundat auditus, quando uirginitas quicquid eſt humani pudoris excuſat. Aut quæ ibi uerecundiæ læſio, ubi init Deitas cũ amica ſibi ſemp integritate conſortium? ubi eſt interpres Angelus? fides pronuba? deſponſatio caſtitas? donatio uirtus? iudex conſcientia? cauſa Deus? conceptus integritas? uirginitas partus? Virgo mater? Nemo ergo iudicet humano modo, quod diuino geritur ſacramento: nemo myſterium cæleſte diſcutiat ratione terrena: nemo ex uſu tractet nouitatis arcanum: nemo quod ſingulare eſt metiatur exemplo: nemo

Gen. 1.

matum humano ſpiritu,ſpūm uiuificat in diuinū: et ſic eum totum tollit in Deum,ut in eo quod peccati, quod mortis,quod laboris,quod doloris, quod terræ eſt nil relinquat:præſtāte Domino noſtro IESV CHRISTO,qui cum patre uiuit,& regnat, in unitate Spiritus ſancti Deus,nūc, & ſemper,& per immortalia ſæcula ſæculorum. Amen.

DE NATIVITATE CHRISTI. SERMO.CXLIX.

Quem quidam D.Seueriani Epiſcopi putant,ſed falſo.

IN aduentu Domini,& Saluatoris noſtri,atq; in pſentia eius corporali Angeli ducentes choros cæleſtes euangelizabant paſtoribus dicentes. Annuntio uobis gaudium magnū, quod erit omni populo. Luc.2. Ab ipſis ergo ſanctis Angelis etiam nos mutuati uocem annuntiamus uobis gaudiū magnū.Hodie.n.Eccleſia in pace eſt, et Hæretici in ira: hodie Eccleſiæ nauis in portu eſt, & hæreticorum furor iactatur in fluctibus:hodie fratres paſtores Eccleſiæ in ſecuritate,& hæretici in perturbatione ſunt:hodie oues Domini in tuto,et lupi inſaniunt: hodie uinea Domini in abnndantia,& operarii iniquitatis in indigentia:hodie populus CHRISTI chariſſimi exaltatus eſt,et inimici ueritatis humiliati ſunt: hodie dilectiſſimi CHRISTVS in læti tia, et diabolus in luctu:hodie Angeli in exultatione,et dæmones in confuſione.Et quid plura dicere? Hodie CHRISTVS q eſt rex pacis,cum ſua pace procedens fugauit omne

diſſidium:diſſenſiones depulit:diſcordiam perturba
uit:et ſicut cælum ſplẽdor ſolis,ita Eccleſiam fulgor
„ pacis illuminat. Quia natus eſt uobis hodie,ait, Sal
„ uator mundi. O quam deſiderabile nomen pacis:q̃
religionis Chriſtianæ ſtabile fundamentum: et alta/
ris Dominici cæleſtis ornatus.Et quid dignum poſſu
mus de pace proloqui? Pax nomen eſt ipſius CHRI
Eph.2 STI,ſicut et Apoſtolus dicit. Quia CHRISTVS eſt
pax noſtra,qui fecit utraque unum:quæ non ſenten/
tiis,neq; fide,ſed inuidia diaboli diſſidebant. Verum
ſicut procedente rege,et plateæ mundantur, et om/
nis Ciuitas diuerſis floribus,& ornatibus coronatur,
ut nihil ſit,qđ minus dignum uultui regis appareat:
ita et nunc procedente CHRISTO rege pacis, om/
ne quod triſte eſt auferatur a medio: et illuceſcente
ueritate,fugetur mẽdacium:fugiat diſcordia:reſplẽ/
deat concordia.Et ſicut frequẽter fieri uidemus, ubi
Regum, uel fratrum tabulæ depinguntur, ut inter
utroſq; unanimitatis declarentur inſignia, artifex pi
ctor fœmineo habitu poſt tergum utriuſq; concor/
diam ſtatuit,quæ brachiis ſuis utrunq; complectens
indicet,q; hi qui uidentur corporibus ſeparati, ſentẽ
tiis,& uoluntate conueniant:ita nũc pax Domini me
dia aſſiſtens,et utrunq; noſtrũ gremio palpante con
nectens, diſcreta corpora in unum cõuenire animũ
ulnis iungentibus docet:in quo ſine dubio comple/
Zach.6. tur ſermo propheticus,qui ait.Et erit conſilium paci
ficum inter utroſq;.Et heſterno quidẽ pater noſter
cõmunis Euangelico pacis ſermone præfatus eſt, ho
die uero nos uerba pacis expromimus: ipſe nos he/
ſterno reſupinis manibus in uerbo pacis excepit, et
nos hodie dilatato pectore,ulniſq; patentibus ad eũ

cum muneribus pacis occurrimus.Iam bella deſtru
cta ſunt.Omnia pulchritudo pacis obtinuit: nunc in
luctu eſt diabolus,et in lamentatione omnis dæmo/
num turma: nunc in cæleſtibus lætitia,et in Angelis
exultatio,quibus ſpecialius familiaris eſt pax: hãc.n.
etiam cæleſtes admirantur uirtutes, apud quas fons
eius habetur perennis:ex quo etiã terreni guttis qui/
buſdam exinde diſtillantibus irrorãtur. Et ideo etiã
ſi in terris pax laudatur a ſanctis, laudis eius ſplẽdor
redundat in cælum: laudant etiam cæleſtes Angeli,
» et dicunt. Gloria in altiſſimis Deo:et in terra pax ho
» minibus bonæ uoluntatis. Videtis fratres quomo/
do cæleſtes omnes, terreſtres inuicem ſibi munera
pacis mittunt: cæleſtes Angeli pacem terris annun/
tiãt: ſancti in terris CHRISTVM qui eſt pax noſtra
collaudant in cæleſtibus poſitum et myſticis choris
» cõclamãt. Hoſiah anna in excelſis. Dicamus ergo
et nos cũ Angelis,Gloria in altiſſimis Deo: qui hu/
miliauit diabolum,et exaltauit CHRISTVM ſuum.
Gloria in altiſſimis Deo: qui diſcordiam fugauit: et
pacem ſtatuit.Videte fratres uocẽ Angelicam exul/
tantem.Gloria in excelſis Deo:et in terra pax. Dico
enim uobis artẽ diaboli, cuius neque uos ignoratis
aſtutias.Vidit Satanas firmitatem fidei,ſtabilitatẽq;:
uidit eam pietate dogmatum ſeptam:uidit eam ope
rum bonorum fructibus abundãtem: et ideo pro his
omnibus ad inſaniã uenit,et rabie furoris exar
ſit,ut inſcinderet concordiam:ut conuel/
leret charitatem:ut diſrumperet
pacem:ſed pax ſem
per ſit no/
biſcum.

DE FVGA CHRISTI IN AEGYPTVM. SERMO. CL.

SI cóceptum uirginis, uirginis partum, ſermo non aperit, ſenſus nó recipit, nó capit més humana: deum fugiſſe ut ho/
Mat. 2. „ minem quis loquatur? Apparuit, inqt,
„ Angelus Domini in ſomnis Ioſeph di/
„ cens. Accipe puerum, & matré eius, & fuge in Aegy/
„ ptú. Si pietatis eé diximus ꝙ natus eſt CHRISTVS, CHRISTVS quod fugiſſe legiẽ quid dicemus? For/ te ſicut natum diximus, ut repararet naturam: dica/ mus, ut fugaces reuocaret, aufugit. Et reuera ſi ut re/
Mat. 18. uocet errantem ouem in móribus ipſe errat, quomo
„ do ipſe non fugit fugientes populos ut reducat? Ac
„ cipe puerum, & matrem eius: & fuge in Aegyptum. Quid eſt ꝙ ſic cæleſtis cauſa triſtatur, ut humanus ſe confundat auditus? laſſetur animus? laboret intelli gentia? ſenſus hebeteẽ? fides nutet? ſpes titubet? cre
„ dulitas ipſa ſuccumbat? Accipe puerum, & matrem
„ eius: & fuge in Aegyptú. Perſequente homine Deus fugit: ſæuiente terra cælum trepidat: et uolitante pul/ uere pauore turbantur Angeli: et pauor patris filio
„ fugiente móſtratur. Accipe puerum, et matré eius:
i. Reg. „ et fuge in Aegyptum. Dauid perſequéte Saul ad Iu
21. et. 22 dæam confugit, recepit uicinia: domus unius uiduæ
3. reg. 17 Eliæ ſufficit ad latebras: CHRISTO fugiente locus deeſt: prouincia deficit: nó ſubuenit patria. Dum mi/ grat, non uicinæ gentes, non finitimæ ſufficiũt regio
+ nes: ſed Aegypti triſtem locum, extorrem habitu, lin
„ gua, moribus barbarú ꝓcuraẽ exiliú. Accipe puerú,
„ & matrem eius: et fuge in Aegyptum. Si rerum re/

fugium fugit,auxilium lateſcit omnium,ſi formidat fortitudo cunctorum,ſi ſe uniuerſorum defenſio nõ defenſat,quare humana notatur fuga ? arguitur trepidatio ? formido culpatur ? Quare uocatur in crimen Petrus qui negat ? Iohannes, qui expaueſcit, et fugit ? diſcipuli omnes quia deſerunt per pauorem ? Et iſta fratres eſto facta ſint, quare literis mandantur ? quare referuntur in libris ? quare recitãtur ſæculis ? quare cotidianis lectionibus innoteſcũt ? quare omnes panduntur in gentes ? nunquid ut diuinũ timorẽ lingua,locus,ætas,tempus, uniuerſa cognoſcãt ? ſicut n.cum uirtutes leguntur,animos erigunt ad profectum:ita deponunt animos cum recitantur infirma.Quid ſibi uult ergo Euangeliſta q̉ hæc ſcribit ad memoriam ſempiternam ? Deuoti militis eſt regis ſui tacere fugam,referre conſtantiam: uirtutes loqui,timores ſilere:aperire fortia,infirma reticere: aduerſa delere,prædicare uictorias,quo et hoſtium frãgere auſus poſſit, et ſociorum excitare uirtutem. Euangeliſta igitur referendo talia,uidetur excitaſſe hæreticorum latratus,et defenſionẽ fidelibus ſuſtuliſſe. Tolle,ait,puerum,& matrẽ eius,& fuge in Aegyptum. Mandatur fuga,non profectio:imponitur neceſſitas,non uoluntas:indicit Angelus latentẽ peregrinationem,non liberum cõmeatum: ut uia quæ eſt per ſe moleſta ſemper,eſſet moleſtior per timorem.Ergo ob quam cauſam hæc nobis ſcripta ſint, iam tempus eſt ut quæramus. Tolle puerum,& matrem eius,& fuge in Aegyptum. Bellicoſus q̉ in bello fugit artis eſt,non timoris:Deus quando fugit hominem ſacramenti eſt,non pauoris:põtens qñ ſe ſubducit infirmo,inſequentem non pauet,ſed foris pro

Mat.26.
Mat.14.

ducit:uult enim in aperto uincere, qui publicam re/ferre cupit ex hoſte uictoriam:occultum ſe non patitur inire conflictum, qui mandare ſuum ſæculis uult triumphum. Secreta uictoria, uirtuſq; latens exemplum poſteris non relinquunt. Hinc eſt ꝙ CHRISTVS fugit ut cedat tempori, nõ Herodi: neq; enim mortem fugit, qui uenerat de hoſte reportare uictoriam: neq; humanas inſidias expaueſcit, qui totas uenerat diabolicæ fraudis aperire uerſutias: neq; tunc timuit, quando infans, et ſecundum hominem timere neſciuit: et ſecundum Deum potuit non timere. CHRISTVS fratres ſi mactatus in illo grege lactentium tunc fuiſſet, mors ei caſus fuerat, non uoluntas non uirtus fuerat, ſed infirmitas: neceſſitas fuerat, nõ poteſtas: et innocentiæ fuiſſet præmium, maieſtatis

Exo.23. gloria non fuiſſet. Certe ubi eſſet quod a Deo dictũ

et.34. „ eſt. Non coques agnum in lacte matris ſuæ. Futurũ

„ eſt, inquit, ut Herodes quærat puerum. Herodes q̃rebat, ſed q̃rebat diabolus per Herodẽ, qui uidebat ſibi Magos quos habebat in erroribus ſuis principes aufugiſſe. CHRISTVS ſi uinctus pannis, ſi ſub matris uberibus occupatus, ſi tacens lingua, ſi latens opere, ſi greſſu nullus, diaboli ſigniferos, hoc eſt Magos in duces fideliſſimos cõmutauit, perfectæ ætatis CHRISTVS quid poſſet facere diabolus iam uidebat: et ideo mouebat Iudæos, inſtigabat Herodẽ, ut CHRISTI ſuſpectam ſibi præueniret infantiam, ut futura uirtutis eius anticiparet inſignia: ut peremptorium ſibi, nobis uictorioſiſſimũ uexillum Crucis callidus machinator auferret. Sentiebat diabolus, ſentiebat ꝙ CHRISTVS doctrinis, uirtutibus, uitam mox repararet: et mundum totum qui adhuc uagiẽs ipſum

quod erat mundani uerticis, occuparet: iuxta illud Prophetæ, Priuſq́ ſciat puer uocare patrem, aut matrem, accipiet et uirtutem Damaſci, et ſpolia Samariæ. Et ut ipſis probantibus Iudæis, cum dicunt: Videtis quia nihil proficimus: ecce mundus totus poſt ipſum uadit: CHRISTVS ſe in carne uenturum, aſcenſurum per ætatum gradus, annuntiaturum gloriam cæleſtis regni, prædicaturum fidei doctrinam, et imperio uerbi ſolo fugaturum dæmones, daturum cæcis uiſum, claudis curſum, mutis uerbum, auditum ſurdis, peccatoribus remiſſionem, mortuis uitam, per legem promiſerat, et per prophetas: unde hæc CHRISTVS impleturus uir, infans mortem diſtulit, non fugit. Deniq; fugā eius non de periculi metu, ſed de prophetiæ ueniſſe myſterio Euangeliſta aſſerit, ſic dicendo. Accipe puerum, et matrem eius: et fuge in Aegyptum. Et poſt. Vt impleretur quod dictum eſt a Domino per Prophetam dicentem. Ex Aegypto uocaui filium meum. CHRISTVS ergo fugit, ut ſtaret legis ueritas: prohetiæ fides: Pſalmiſtæ teſtimonium: dicente ipſo Domino. Neceſſe erat impleri omnia quæ ſcripta ſunt in lege Moyſi, et prophetis, et pſalmis de me. CHRISTVS fugit nobis, non ſibi: CHRISTVS fugit, ut diſpenſata temporibus ſacramenta ſeruaret. CHRISTVS fugit, ut futuris uirtutibus, et perfidis materiā tolleret excuſandi: et credituris fidei fiduciam largiretur: quia in perſecutione melius eſt fugere, q́ negare. Deniq; Petrus quia fugere noluit abnegauit: Iohānes ne abnegaret aufugit.

Iſa. 8. Ioā. 12. Oſee. 11. Luc. 24. Mar. 14.

DE EADEM. SERMO. CLI.

Mat. 2. ,, HOdierna lectio mouit corda:concuſſit
,, uiſcera:ſtupere fecit auditum. Ecce,in
,, quit, Angelus Dñi apparuit Ioſeph in
,, ſomnis dicens. Surge, accipe puerum,
,, et matrem eius,et fuge in Aegyptum.
Cui naſcenti uirginitas nõ reſiſtit,non obuiat ratio,
nõ cõtradicit natura,poteſtas quæ, quæ uis,quod diſ
,, crimen præualeret,ut compelleretur ad fugam? Ac
,, cipe puerum,et matrem eius,et fuge in Aegyptum.
Reuerentius diceret,uade in Aegyptum: ut eſſet pro
fectio,non fuga: uoluntas,non neceſſitas: iudiciũ, nõ
metus,humanum ſaltem,ſi non diuinũ: at nunc mã-
datur fuga: mandatur cælitus,mãdatur per Angelũ,
,, ut uideatur cælum timor ante tenuiſſe, q̃ terrã. Ac-
,, cipe puerum,& matrem eius, & fuge in Aegyptum.
In Aegyptum fuge a tuis ad extraneos: ad ſacrilegos
a ſanctis: a templo tuo ad dæmonum fana: ad idolo
rum patriam e regione ſanctorũ. Sic Iudææ nõ ſuffi
cit latitudo: ſic anguſtatur ſæculi diffuſa poſſeſſio: nõ
capit ſecretum templi: ſacerdorum turba non ſuſci-
pit: non abſcondit numeroſitas inueſtigabilis cogna
torũ: ut ad deitatis latebras profana Aegyptus cõdu
catur: ſic res urget: ſic non uacat intueri uerecũdiam
uirginis: laborem matris: ſexus pudorem: periculum
Ioſeph: longinquitatis fatigationem: exitium totius
domus: et quod his durius, Iudæos peregrinaturos
in gentibus: quibus nec ipſa eſt cõmunio, immo eſt
profundum legis trãſgreſſione naufragium. O q̃ du-
rum eſt peregrinatio etiam inter ciues,fratreſq;: ſa-
pit quid ſit ſua domus,qui ſentit alienam: et ubi eſt il

iud. Domine refugium factus es nobis? Et, Deus no/ Pſal.89.
ſter refugium, et uirtus? Si refugium fugit, ſi timet Pſal.45.
uirtus, ſi præſidium migrat, quæ uita? quæ ſpes? quæ
ſecuritas? quod munimen? Eliæ cõtra inſidias libe/ 3.reg.17
ri regis uidua una ſufficit, CHRISTO contra Hero/
dis captiui minas Iudæa tota nõ ſufficit: Elias miſſos 4.reg.1.
ad ſe cœleſti igne cõſumit, CHRISTVS ſola fuga fit
ſaluus. Hucuſq; fugæ CHRISTI q̃rimonias exagge/
raſſe ſufficiat. Fr̃es qđ fugit CHRISTVS, fuit my/
ſterii, non timoris: fuit liberatio, nõ periculum crea/
toris: diuinæ uirtutis fuit, non fuit fragilitatis huma/
næ: non fugit propter auctoris mortẽ, ſed fugit pro/
pter ſæculi uitam: nam qui mori uenerat, quare fuge
ret mortem? CHRISTVS totam cauſam noſtræ ſa
lutis occiderat, ſi ſe paruulũ pmiſiſſet occidi. CHRI/
STVS uenerat, ut quos præceptis docuerat, firmaret
exemplis: et ipſe faceret quæ facienda mandauerat:
et uiſu probaret poſſibilia, quæ impoſſibilia uidebau
tur auditu. Venerat ut mundo notitiam ſuæ deitatis
infunderet: et humani generis ignorãtiam auferret.
Venerat, ut pigra mortalium corda ad fidem uirtuti
bus excitaret. Venerat diabolũ publico ſuperare con
flictu: ut ab omnibus et diuino uinceretur iuſſu, et hu
mano proſterneretur exemplo. Venerat præſentiæ
ſuæ promiſſa perſoluere: ut quibus ſcire ſe dederat,
concederet ſe uidere. Venerat, ut ueniret Iudæus de
contemptu legis. Venerat introducere ad fidẽ gen/
tes. Venerat eligere Apoſtolos doctores orbis, eoſq;
cæleſtibus implere doctrinis: munire uirtutibus: ar/
mare ſignis, ut ſignis edomarent feros: ſanarent uir/
tutibus infirmos: doctrinis dociles edocerent: et ad
ſummum, uenerat mortem perdere moriendo: pe/

netrando inferna diſſoluere: reſurgendo ſepulchra reſerare: aſcendendo ad cælos cæleſtibus donare terrenos. Oia hæc utiq; periiſſent nobis, ſi CHRISTVS cum eſſet in cunabulis non fugiſſet. Sed auditor dicas, cum poſſet aliter, quare tantis, quare talibus ſum miſit iniuriis? Quare? Primum quia neq; ſine homine poterat ſaluari homo: neq; ſine humanis iniuriis iniuriæ humanæ poterant amputari: cauſam ſuā facit, qui alterius uult cauere: qui non compatitur, amputare non poteſt paſſiones. CHRISTVS nos in ſe ſuſcepit, ut ſe daret nobis: pertulit paſſiones noſtras, ut noſtras tolleret paſſiões. Hinc eſt, ꝙ CHRISTVS fugit, ut noſtras fugas in perſecutionibus temperaret. Martyr comprehenſus debet tenere conſtantiā, non comprehenſus debet fugere perſequentem: ut et perſecutori indulgeat reſipiſcendi tempus, et ſibi tempus non auferat ſupplicandi, dicente Domino.
Mat. 10. Si uos perſecuti fuerint in hac ciuitate, fugite in aliā. Perſecutorem qui prouocat facit: corrigit qui declinat. Fugere debemus ergo, prouocare nō debemus, ſi ſaluari perſecutores noſtros uolumus, pro quibus
Mat. 5. præceptum eſt nos orare. Orate, inquit, pro perſequētibus uos. Orandum eſt, fugiendum eſt, ut et ille qui per ignorantiam furit ſanetur: et ille qui patitur de patientia palmam ſubeat, non ſubeat de temeritate diſcrimen. Fratres ſi Paulum martyres nō fugiſſent, Paulum non feciſſent. Hoc faciendum docuit CHRISTVS: hoc nobis reliquit exemplum, ut fugiente domino, fugere indignum non putet ſeruus. Et alia eſt cauſa ꝙ fugit CHRISTVS: ꝙ infans tempus ſuæ diſtulit paſſionis: ꝙ crucem ſupra triceſimum annum uitæ corporalis aſcendit: ut qui ad uitam perfectum

hominem fecerat,perfectam repararet in uitam; et qualem terris dederat,talem redderet cælo.Et ꝙ ad ad Aegyptum fugit,aliam procedit ad cauſam. Fu/git ad Aegyptum,ut perfidiam Iudæorum per fidẽ gentium caſtigaret:nam dominum ſuum quem Iu/dæa fugauerat,Aegyptus obſequenter accepit:ut Ec cleſiam ſynagogæ,Iudæis gentes anteponendas in fi de ſuam panderet per figuram.

DE INFANTIVM NECE, SERMO. CLII.
Qui non recte tamen D.Seuerini titulo circun/fertur.

ZElus quo tẽdat,quo proſiliat liuor,in/uidia quo feratur, Herodiana hodie patefecit ĩmanitas: q̃ dum temporalis regni æmulatur anguſtias, æterni re/gis ortũ molitur extinguere: ſicut ait
„ Euangeliſta. Tunc Herodes uidẽs quia illuſus eſſet Mat.2.
„ a Magis iratus eſt ualde: et mittens occidit omnes
„ pueros qui erant in Bethlehem ,et in omnibus fini/
„ bus eius. Videns quia illuſus eſſet a Magis: dolet im pietas ſe illuſam:dilatam ſe crudelitas furit: fremit doloſitas ſe deceptam:et in ſe fraus reuerſa collidi/tur.Herodes ſtridet cadens ipſe in laqueũ quem te/tendit:hinc iniquitatem quam cõdiderat euaginat: de fide perfidiæ ſumit arma : terreno quærit furore quem natum cælitus non credit: ad ſinus matrum militum cogit caſtra:inter ubera arcem pietatis op/pugnat: in teneris uberibus ferrum durat: lac fun/

dit anteq̃ ſanguinem: dat ante mortem ſentire,q̃ uitam:tenebras ingerit intrantibus lucem.Sic agit magiſter mali,miniſter doli,iræ artifex,inuentor ſceleris,impietatis auctor,pietatis prædo,inimicus innocentiæ,hoſtis naturæ,malus omnibus, ſuis peior,peſſimus ſibi:quē CHRISTVS non ut euaderet, ſed ne uideret aufugit.In altum tendens cadit ab alto: cælū pulſans intrat profundū:in ſe uadit,qui uadit in Deū: ſe occidit , qui uitam conatur occidere:quia capi nō poteſt perditione ſalus,occiſione uita,æternitas fine. O ambitio q̃ cæca ſemper.O q̃ ſemper præſumptio peſſima.O q̃ perdit conceſſa, qui inconceſſa captat. Herodes obſidens terrenum regnum,impugnat cæleſte:terrenis inhians,irruit in diuina:ipſamq; pietatem tota impietate ſectatur. Audierat natum regē, quæſierat ubi,quando,unde,et ad quid: aſt qualiter debuerat non quæſiuit: quia apud illum peccandi amor, amor innocentiæ non manebat. Deſtinatus ad ſcelus,ad piaculum promptus,paratus ad crimē, cauſas innocentiæ non requirit:ius abrogat:confundit fas,nefaſq;:cui nequitia eſt ſodalis: cui odioſa eſt æquitas:iniquitas ſemper eſt amica: qui cædibus uiuit:qui ſe munit ſanguine: qui crudelitatem ſectatur:cui de timore ſtat totum, de amore nil conſtat. Herodes tūc cæcus ſic CHRISTVM gladiis quærit:inueſtigat cruore:crudelitate rimatur: ſucceſſorem timens,inceſſit in auctorem: peremit innocentes,uolens innocentiam deperire.Rector populi,morum cuſtos,diſciplinæ cenſor, iuſtitiæ indagator,æquitatis defenſor, ſeruator innocentiæ, ampliator populi,innocentis cauſam facit innocentium crimen: munus nati natorum uertit in pœnam : auctoris

ortum,orientum mandat occaſum:negotium ſaluã tis,ſaluandorum iubet eſſet diſcrimen.Iudex audien tes uocat:interrogat loquentes:negantes arguit: ur/ get reos:percellit noxios:cõſcios corripit:addicit cõ/ plices:ſentẽtiæ dat detectos:infantes quid? quorum lingua tacuit:oculi nil uiderunt:nil audierunt aures: manus nil fecerunt:et qbus actus nullus eſt, unde cul pa? ſumpſerunt mortem,qui uiuere neſcierunt:non tempus affuit:non excuſauit ætas:ſilentium nõ defen dit:quibus apud Herodem ſolũ ꝙ nati ſunt, hoc fuit crimen:et reuera quomodo non redderent naturæ creditum,a quibus cauſa exigebatur auctoris? Infe/ lix homo, qui ſibi ad accuſationem parauit omnia: ad excuſandum ſpeciem non reliquit,ſed totum pa/ rauit ad pœnam.Quis excuſabit quem pulſat innocẽ tia? infantia impetit? lac ut ſanguis accuſat? Hoc cõ tra Herodem. At CHRISTVS futurorum præ/ ſcius, conſcius ſecretorum, cogitationum iudex, mentium perſcrutator, quare deſeruit quos ſcie/ bat quærendos eſſe propter ſe? et propter ſe no/ uerat occidendos? Natus rex, et rex cæleſtis quare neglexit milites innocentiæ ſuæ? coætaneum ſibi quare contempſit exercitum? quare cunabulis ſuis deputatas excubias ſic reliquit, ut regẽ ſolum quæ/ ſiturus hoſtis totum craſſaretur in militem? Fra/ tres CHRISTVS non deſpexit ſuos milites,ſed prouexit: quibus dedit ante triumphare, q̃ uiuere: quos fecit capere ſine concertatione uictoriã: quos donauit coronis anteq̃ membris:quos uoluit uirtuti bus uitia præterire:ante cælum poſſidere q̃ terram: nec ante humanis inſerere q̃ diuinis. Præmiſit ergo CHRISTVS ſuos milites,non amiſit:recepit ſuas

acies,non reliquit.Beati,quos martyrio natos uidimus eſſe,non ſæculo.Beati,qui labores in requiē, in refrigerium dolores,mœrores in gaudium cōmutarunt.Viuunt,uiuunt,quia uere uiuunt,qui pro CHRISTO merentur occidi. Beati uentres qui portauerunt tales: beata ubera quæ ſe talibus infuderunt: beatæ lachrymæ quæ pro talibus fuſæ flentibus gratiam baptiſmatis contulerunt. Nam diuerſo modo,dono uno, ī lachrymis ſuis matres,et ſui filii ſuo ſanguine baptizantur.In martyrio filiorū paſſæ ſunt matres:nam gladius filiorū pertranſiens mēbra ad matrum corda peruenit:et neceſſe eſt ut ſint præmii conſortes,quæ fuerūt ſociæ paſſionis. Arridebat paruulus occiſori:gladio adiocabatur infantulus: nutricis loco attendebat lactans percuſſoris horrorem:neſcia lucis ætas moritura gaudebat:infans filius omnem hoīem non hoſtem reſpicit,ſed parentē. Mřes tulerunt quicqd et angoris extitit,et doloris:et ideo non carebunt martyrii gaudio,martyrii lachrymas quæ fuderunt.Hoc loco attendat auditor,attēdat, ut intelligat martyrium non cōſtare per meritū,ſed uenire per grām: in paruulis quæ uoluntas, quod arbitriū,ubi captiua fuit et ipſa natura? de martyrio ergo demus totū deo, nil nobis. Vincere diabolum, corpus tradere,contemnere uiſcera, tormenta expendere,laſſare tortorem,capere de iniuriis gloriā, de morte uitam,non eſt uirtutis humanæ, muneris eſt diuini. Ad martyrium qui ſua uirtute currit, per CHRISTVM nō peruenit ad coronā:ſed ipſe nos cæleſte perducat ad pabulū,qui noſtro dignatus ē iacere ī ſtabulo IESVS CHRISTVS Nazarenus Dňs nř, qui uiuit,et regnat in ſæcula ſæculorum: Amen.

DE EADEM. SERMO. CLIII.

FRatres humaní ſenſus nō eſt Virginei partus aperire myſterium: quod natura non habet, auctoris eſt, non naturæ: eſt opus ſuperni ſpiritus, quod ſentire non poteſt caro: ubi non eſt humanitatis indicium, ibi deitatis eſt ſignum, dicente Propheta. Ipſe dñs Deus dabit uobis ſignum. Ecce uirgo in utero accipiet. Vbi nil eſt terreni uſus, eſt ibi cæleſtis ordinis totum: quod de mundo nō eſt, mundano intellectui non poteſt ſubiacere. Conceptus qui uirginem ſeruat, partus uirginē qui relinquit, diuinū eſt quod generat, non humanū: Deus graditur, ubi ueſtigium nullatenus humani trāſitus inuenit, cōſuetudo deficit, miracula cū geruntur: cōſuetudines nō reſpiciunt ſigna: ſingularitas non admittit exemplū: ſicut hodierna pandit lectio, q̄ diuina narrat ꝓlia paruulorum. Coorta regi cohors ſuo magis præmori, quam cōmori tota geſtit: CHRISTO dicati milites cœperunt ante militare, q̄ uiuere: ante pugnare, q̄ ludere: fundere ante ſanguinē, q̄ lactis ubera perpotare: ardentes aīæ moras corporis nō tulerunt, a gremío ad furētes hoſtiū cuneos peruolātes: anticipāt uirtutibus blādimēta, uulneribus oſcula, unguēta ferro, ut cælū poſſint añ inhabitare, q̄ terrā: ꝓmia ſps ante portare, q̄ carnē: ante referre triūphos Deo, q̄ perferre hoīum nutrimēta. Vere, uere frēs iſti ſunt grāæ martyres: cōfitenť tacētes: neſciētes pugnāt: uincūt inſcii: moriunť incōſcii: ignari tollūt palmas: coronas rapiūt ignorātes. Ergo ſicut uirginitas corruptionis neſcia cōtulit honorē matri, ſic infantia paſſionis ignara martyrii

Iſa. 7.

palmas rapuit,et coronas.Sed quid dicemus , ꝙ rex
ipſe qui ſtare debuit fugit ſolus? et fugit monẽte pa
tre? Fugere iſtud eſt amoris intimi,nõ timoris igna
uiæ. Si ſtetiſſet CHRISTVS,haberet eos Synagoga
filios,hos Eccleſia martyres uon haberet.

IN DIVVM STEPHANVM PROTOMAR TYREM. SERMO. CLIIII.

SIcut dominum prædiorum limitibus affi/
xi tituli proloquuntur,ita nomina ipſa ſæ/
pe Sanctorũ merita indicant: teſtantur in
ſignia.Ita Abraham ꝙ fide credidit,nomi
nis adiectione monſtrauit:quãdo ex Abrã
Abraham diuinitus nuncupatur : ut dilatandus ge/
Gen. 17. nere, nomine ante dilataretur:dicente Domino . Et
non uocabiť amplius nomen tuũ Abram,ſed Abra/
ham erit nomen tuum:quia patrem multarum gen
tium poſui te . Sic coniux ſancta eius cum de ſterili
fit fœcunda,ex Sarai uocitata eſt Sarah:ut et ipſa an
te creſcat nomine,q̃ creſcat pignore: et quia promit
tẽte domino riſum credidit,ſi uetula cõciperet exa
rata iam rugis,ſi pareret deſperata iam fœcunditas,
ſi ſterilitas iam penes ſenectutis extrema p̃gnãs fie/
Gen. 21. ret,riſum mox quod genuit nuncupauit: et hoc apta
uit in nomine,quod ſenſu paſſa eſt cũ rideret:et uo/
cauit nomen eius Iſaac,quod interpretatur riſus. Sic
Gen. 25 Iacob qui in utero cœpit ante luctari,q̃ uiuere , ante
uiribus ſuperare,quam membris,ẽt inter uiſcera ma
terna ipſa ſupplantatoris eſt uocabulum conſecutus,
eo quod anteq̃ naſceretur,noſcitur diuinitus repro/
batum ſupplantaſſe germanum.Et quia longum eſt

ire per

ire per ſingula: ſicut Petrus a petra nomen adeptus eſt, quia primus meruit Eccleſiã fidei firmitate fundare: ita Stephanus uocatus eſt a corona, qa primus meruit pro CHRISTI nomine ſubire conflictũ: primus meruit ſanguine ſuo militũ CHRISTI martyriũ dedicare. Petrus apoſtolici chori ueruſtũ teneat principatũ: aperiat intrantibus regna cælorũ: reos poteſtate uinciat: pœnitentes clementer abſoluat: Stephanus eſt martyrũ primus: Stephanus purpuratum ducit exercitum: qui pro Domini ſui adhuc calente ſanguine ſanguinẽ ſuum auidus bellator effudit. Et quia cruore proprio tinctã ſibi ipſe purpurã conquiſiuit, merito a rege ſuo conſecutus eſt poſt coronã: qui iam cũ naſceretur nomen ſortitus eſt a corona: uere quẽ præſciuit, & prædeſtinauit, ipſum nũc martyrii primum uocauit ad gloriam.

DE CALENDIS IANVARIIS, QVAE VARIA GENTIVM SVPERSTITIONE POLLVEBANTVR. SERMO. CLV.

VBI noſtrã CHRISTVS pie natus eſt ad ſalutẽ, mox diabolus diuinæ bonitati numeroſa genuit, & pnicioſa portenta: ut ridiculũ de religione cõponeret: ĩ ſacrilegiũ uerteret ſanctitatem: de honore Dei Deo pararet iniuriã. Hinc eſt fratres, hinc eſt q̃ hodie Gentiles Deos ſuos fœditatibus exquiſitis, excogitato dedecore, & ipſa turpitudine turpiores deos ſuos uidendos trahunt, diſtrahunt, pertrahunt, quos faciunt non uidendos. Quæ uanitas,

qualis dementia, quãta cæcitas, fateri Deos, & eos lu‑
dibriis infelicibus infamare? irriſores ſunt, cultores non ſunt, qui Deos quos uenerãtur illudunt: iniuriis afficiunt, non honorant, qui Deos a quibus ſe formatos exiſtimant ſic deformant: confundunt, nõ glorificant, qui eos de ipſa confuſione componunt. Vere, ſi
Rom. 1. cut ait Apoſtolus, quia non probauerũt Deũ habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobũ ſenſum, ut faciant ea quæ non conueniunt: quando eis quibus humana abrogant, dant diuina: quando eos iudicãt dignos cælo: quando ipſos faciunt terra ipſa non dignos: uere dati ſunt in reprobũ ſenſum: & nõ eſt hoc iudicii diuini, eſt hoc ſapientiæ Dei, ut ipſi ſint iniuriarũ Dei uindices, qui iniuriæ probantur auctores. Quæ ira, quæ ultio, ſic in Deum de idolis exequeretur offenſam, ut eos quos uetuſtas aris, incenſo, uictimis, gẽmis, auro, Deos eſſe mẽtita eſt, poſteritas turpi cultu homines fuiſſe turpiſſimos iudicaret? & eorũ uitã, mores, actus, ipſis eorũ ſignaret in uultibus? ac doceret tales fugiendos eſſe potius quam colendos? Defleamus frẽs & eos qui talia ſunt ſecuti: & nos euaſiſſe talia cælitus gaudeamus. Quorũ formant adulteria i ſimulachris, quorũ fornicatiões imaginibus mãdant, quorũ titulãt inceſta picturis, quorũ crudelitates cõmendant libris, quorũ parricidia tradunt ſæculis, quorũ impietates perſonant tragœdiis, quorũ obſcæna ludunt, hos qua dementia Deos crederent, niſi quia criminũ deſiderio, amore ſcelerũ poſſidentur? criminũ deos exoptãt habere criminoſos? Qui peccare cupit, peccatorũ colit, & ueneratur auctores: hinc ẽ ꝙ Veneri adulter inſeruit: hinc eſt ꝙ ſe Marti crude

lis addicit. Hæc diximus frẽs,ut ꝓderemus cauſam, quare facientes hodie quæ talia ſuſtinemus, faciant gentiles Deos ſuos: & faciant tales,qui uidentibus & horrori ſint,& pudori: faciant ut eos aliqñ & ipſi qui faciunt horreant,& relinquant: & Chriſtiani glorien tur a talibus ſe liberatos eſſe p CHRISTVM: ſi mo/ do nõ eoꝝ ex ſpectaculis polluantur:ſi eorũ nõ inq/ nent thura tactu:ſi huiuſmodi fugiant de aſſenſione diſcrimen:quia factis ſemp eſt æqualis aſſenſus,Apo ſtolo probãte,cũ dicit,Non ſolũ qui faciunt ea,ſed ẽt qui cõſentiunt faciẽtibus. Et ſi tãta eſt de aſſenſione damnatio,quis ſatis lugeat eos q ſimulachra faciũt ſemetipſos? nõne iſti amiſerunt imaginẽ Dei? ſimi/ litudinẽ perdiderunt CHRISTI? exuti ſunt indumẽ tũ,q ſe ſimulachrorũ formis ſacrilegis formauerũt? Sed dicit aliquis,nõ ſunt hæc ſacrilegiorũ ſtudia,uo/ ta ſunt hæc iocorũ:& hoc eſſe nouitatis lætitiã,nõ ue tuſtatis errorẽ:eſſe hoc anni principiũ, nõ gentilita/ tis offenſam.Erras homo: nõ ſunt,nõ ſunt hæc ludi/ cra,ſunt crimina.Quis de impietate ludit? de ſacrile gio quis iocatur? piaculum quis dicit riſum? ſatis ſe decipit, qui ſic ſentit: tyrannus eſt, tyranni habitum qui præſumit. Qui ſe Deum facit, Deo uero contra/ dictor exiſtit:imaginem Dei portare noluit, qui ido li uoluerit portare perſonam: qui iocari uoluerit cum diabolo,non poterit gaudere cum CHRISTO. Nemo cum ſerpente ſecurus ludit: nemo cum dia/ bolo iocatur impune. Si qua ſunt ergo uiſcera pie/ tatis ĩ nobis,ſi qua eſt in nobis cõtẽplatio humanita/ tis, ſi qua nos habet fraternæ ſalutis affectio, abſtra/ hamus eos qui ſic ad perditionẽ currunt: rapiuntur ad mortẽ:trahuntur ad tartara:feſtini ſunt ĩ gehẽnã.

Rom. 1.

Abſtrahat ergo pater filium:ſeruũ dominus: parens parentem : ciuem ciuis:homo hominẽ : Chriſtianos omnes qui ſe beſtiis compararunt : exæquarunt iumentis:aptauerunt pecudibus:dæmonibus formauerunt. Et ille qui liberat,inuenit præmiũ:qui negligit, acquirit offenſam. Beatus qui ſuæ uitæ cuſtos eſt,& prouiſor eſt ſalutis alienæ.

DE EPIPHANIA, ET MAGIS. SERMO. CLVI.

QVOtiens ſalutaribus ſuccis contra lethales morbos ãtidotum tẽperat peritia præcauta medicorum, ſi præter artem, præter medicinã, præter tempus, accipere præſumat ægrotus, fit periculi cauſa quod ꝓuiſum eſt ad ſalutẽ: ſic Dei uerbũ ſi præter magiſteriũ, præter doctrinã, præter dogma fidei, ſcire temerarius præſumat auditor : quod eſt uitæ materia, fit perditionis occaſio. Quærendũ eſt, fratres, ne per audiendi imperitiã, quod ad profectũ nobis diuinitus ſcriptũ eſt, ad animarũ ueniat detrimentũ. Putas ne Chaldæos ſiderum ſcrutatores, errantes per aſtra Magos, cæli negotia in tenebris noctium perquirẽtes, naſcendi, moriendi cauſas ſtellarũ curſibus aſcribentes, bona, malaue hominũ de arbitrio luminarium firmãtes, Euangeliſta hodie ortum CHRISTI abſconditũ ſæculis ſtella duce docuit inueniſſe? abſit: ſic ſentit mũdus: ſic Gẽtiles intelligunt: ſic fallit ſpecies lectionis: cæterũ ſermo Euãgelicus nõ humana loquitur, ſed

diuina:non uſitata,ſed noua : non arte fallentia, ſed
ueritate ſubnixa:non oculis alludentia, ſed cordibus
infixa:nõ coniecturis nutantia,ſed auctoritate firma
ta:a Deo uenientia,non a fato :nõ collecta numeris,
» ſed uirtutibus acquiſita. Cũ natus eſſet IESVS,inqt, Mat.2.
» in Bethlehẽ Iudæ i diebus Herodis regis: ecce Magi
» ab oriente uenerunt Hieroſolymã,dicentes. Vbi eſt
» qui natus eſt rex Iudæorũ? uidimus ſtellam eius in
» oriente,& uenimus adorare eum. Cum naſcitur IE
SVS,oritur origo rerũ: generatur largitor generis:
naſcitur auctor naturæ:ut repararet naturam:genus
redderet : originẽ recrearet. Adã primus homo,pa/
ter generis,origo generationis,naturæ bonũ, liber/
tatẽ generis,& germinis uitã, ſic perdidit dũ deliqt,
ut malũ naturæ, ſeruitutẽ generis, germinis mortẽ
ſucceſſio lamẽtãda portaret. Hinc ẽ ꝙ CHRISTVS
naſcendo naturã reddidit: tulit moriendo mortem:
uitã reuocat dũ reſurgit:& qui homini animã dede/
rat de cælo,ĩde hominẽ fecit & carne cõſtare:ne ter/
rena labes cæleſtẽ ſenſum rurſum carnis demergat
in lapſum:dicente Apoſtolo. Primus hõ de terra ter i.Cor.15
renus,ſecũdus hõ de cælo cæleſtis:qualis terrenus,ta
les & terreni:& qualis cæleſtis,tales & cæleſtes. Et Io/
hãnes Euãgeliſta.Oĩs qui ex Deo natus eſt nõ peccat: Iohã. 5.
ſed generatio Dei ſeruat illũ. Hinc eſt ergo ꝙ naſcit
CHRISTVS,ut iacẽtes in terreno germine cæleſtẽ
» tolleret ad naturã. Cũ natus eẽt IESVS in Bethlehẽ
» Iudæ. Bethlehẽ frẽs hebraice, domus panis uocat.
His ergo uocabulis Iudæ ſignat domus,genus uocat,
ut promiſſionis fides,ut ꝓphetiæ ueritas ĩpleat,dicẽ/
te Iacob. Iuda te laudabunt frẽs tui:manus tuæ ſupra Gen.49.
dorſum inimicorũ tuoꝝ: adorabũt te filii patris tui. iuxta.lxx.

Et poſt. Non deficiet princeps ex Iudā, nec dux ex femoribus eius, donec ueniat, cui repoſita ſunt: & ipſe
Ps. 59. expectatio gentiū. Vñ & Dauid. Iuda rex meus. Cū natus eſſet IESVS in Bethlehē Iudæ in diebus Herodis regis. Quid eſt quod tēpore regis nefandi Deus deſcēdit ad terras? miſcetur diuinitas carni? fit terreno corpori cæleſte cōmerciū? Quid eſt? & qñ nō uerus rex expulſurus tyrānū, uindicaturus patriā, inſtauraturus orbē, libertatē redditurus aduentat? Herodes refuga gētis Iudaicæ inuaſit regnū: libertatē ſuſtulit: pfanauit ſancta: cōfudit ordinē: quicqd diſciplinæ, qcqd cultus eſt aboleuit: merito ergo gēti ſanctæ quia humana deſunt, diuina ſuccurrūt: & adeſt Deus ipſe, cui homo nō erat q adeſſet. Sic iterum CHRISTVS ueniet ut Antixp̄m ſubruat: liberetur orbis: paradiſi patria reddat: mūdi perpetuet libertas: ſæculi ſeruitus tota tollat. Ecce Magi ab oriēte uenerunt. Ab oriēte ad orientē ueniunt Magi, ut ſuſciperet uenientes ipſe, qui iuſſerat ut uenirent: quando.n. Deū Magus niſi Deo iubēte perquireret? qñ regē cæli niſi reuelāte Deo aſtrologus inueniſſet? qñ unū Deum ſine Deo Chaldæus adoraret in terra, qui in cælo diis totidē, quot ſideribus ſeruiebat? plus cæleſte de Magis, q̃ de ſtella ſignū eſt: q̧ Iudææ regē, q̧ legis auctorē Magus ſcit, neſcit Iudæus: Chaldæa defert, nō defert Iudæa: Hieroſolyma auerſat & refugit, Syria ſequit, & adorat. Ecce Magi ab oriente uenerunt, dicentes: ubi eſt qui natus ē rex Iudæorū? uidimus ſtellā eius.
2. Cor. 8. Et quid nō ē quod uidetur? uere ſicut dixit Apl̄s. Cū eſſet diues, pauper factus eſt: cum eſſet i Deitate ſua diues, noſtra fit pauper in carne: et habere cœpit ſtellam unam, totā qui fecit, habet, et continet creaturā.

„ Vidimus ſtellã eius. Aliqñ uidet Magus, qui habet ſtellã, non habetur a ſtella: nec ipſe agit̃ curſu ſtellæ, ſed ipſe ſtellæ agit curſum: cuius per cælũ ſic curſum dirigit, ſic moderat̃ inceſſum, ſic uiã tẽperat, ut Magorũ ſeruiat, et mittatur ad greſſum: nã ambulante Mago ſtella ambulat: ſedente Mago ſtat ſtella: Mago dormiente excubat ſtella: ſic ſentit Magus, ut quibus uiãdi par cõditio eſt, par ſit neceſſitas ſeruiẽdi: et ſtellã iam nõ Deũ credit, ſed iudicat eſſe cõſeruã, quã
„ cernit taliter ſuis obſequiis mãcipatã. Vbi eſt qui na
„ tus eſt rex Iudæorũ? uidimus ſtellã eius in oriẽte, et
„ uenimus adorare eũ. Dicẽdo: ubi eſt q natus eſt rex Iudæorũ? nõ interrogant, ſed inſultant, qñ ſcientes interrogant, neſcientes non ignorant: ſed negligentes arguunt: increpant deſides: malos produnt: cõtumaces uerberant: ſeruũ Domino nõ occurriſſe cauſant̃. Nã quid ab hominibus quærunt, qui per Deũ nouerant quod q̃rebant? ut quid illis ad hoc humanæ demõſtrationis officiũ, quibus ad hoc cæli ſidera ſeruiebant? quo illis lucerna tẽpli, quibus cæli ſidus mira
„ bile perlucebat? Vbi eſt qui natus eſt rex Iudæorũ? Hoc eſt dicere: cur rex Iudæorũ in præſepe iacet, & non decũbit in tẽplo? cur non fulget in purpura, ſed ſquallet in pannis? cur latet in ſpecu, & manifeſtus in ſanctuario nõ habetur? Receperunt iumenta in præſepe, quẽ in domo ſua recipere uos ſpreuiſtis. Agnouit, ſicut ſcriptum eſt, bos poſſeſſorem ſuum, & aſinus præſepe Domini ſui: tu autem Iſrael tuum Do- Iſa. I.
„ minũ non quæſiſti. Vidimus ſtellã eius. Apparuit ſtella non uolens, ſed iuſſa: nõ cæli nutu, ſed diuinitatis ĩpulſu: nõ lege ſiderũ, ſed nouitate ſignorũ: nõ cæli climate, ſed uirtute naſcẽtis: nõ ab arte, ſed a Deo:

non Aſtrologi ſcientia, ſed præſcientia conditoris: nõ Arithmetica ratione, ſed ſanctione diuina: ſuperna procuratione, non curioſitate chaldæa: non arte magica, ſed Iudaica prophetia. Sic ubi uidit Magus humanas periiſſe curas, ſuas defeciſſe artes, mũdanæ ſapientiæ exinanitos labores, omnium ſudores obriguiſſe ſectarũ, totius philoſophiæ theſauros eſſe uacuatos, fugiſſe paganã noctem, opinionũ nebulas cõcidiſſe, ipſas dæmonũ delituiſſe umbras, ſtellam non ut cometẽ inconfuſo crine occultare quod nuntiat, obſcurare quod lucet: ſed, dici fas eſt, uade, & toto ſuo radio, ſignifero lumine, ſplendore certo radiare Iudæam: illicq; natum regem, præter mundi legẽ, ꝑter carnis ordinem, præter humanã monſtrare naturã: ſic depoſito errore ſequitur: currit: ꝑuenit: inuenit: gaudet: procidit: adorat: quia non per ſtellã, non per artem, ſed per Deum Deũ ſe inueniſſe humana miratur in carne. Ergo fratres lectione præſenti nõ eſt firmatus error Magicus, ſed ſolutus: ſed ſufficiãt iſta hodie, ut ꝑ Deũ q̃ ſunt in ſequẽtibus clare eluceſcãt.

DE EISDEM. SERMO CLVII.

DOminicæ feſtiuitates cauſas ſuas ſuis uocabulis eloquuntur: nam ſicut naſcẽdo CHRISTVS diem dedit natalem, & reſurgendo Reſurrectionis diẽ dedit, ſic lumine ſignorum diem ſuæ illuminationis oſtendit. Qui. n. naſcẽdo ante humano corpore ſe uelauit, poſtea operando ipſe ſe cæleſti reuelauit arcano: poſt Deus ipſe apparuit trino modo, qui homo ĩ partu patuit ſingularis. Merito ergo ſolẽni-

tas præſens Epiphaniæ uocabulo nuncupatur, in qua illuxit Deitas, quæ noſtra nobis obſcurabatur in carne. Iſta eſt fratres, iſta eſt feſtiuitas, quæ concepta tẽpore diuerſo peperit tria Deitatis inſignia. Per Epiphaniã Magi CHRISTVM Dominũ muneribus myſticis confitentur, & cultores ſiderũ, noctis incolæ, auctorem lucis denſis inueniunt in tenebris: ut ſit hoc auctoris gratia, non ſit hoc induſtriæ ſic quærentis: non ſit ſtellæ, ſed Dei: ſit creatoris donum, non ſit beneficium creaturæ: non ſit humanæ artis, mune-
» ris ſit diuini. Ecce Magi, inquit, ab oriente uene- Mat. 2.
» runt dicentes: ubi eſt qui natus eſt rex Iudæorum?
» uidimus enim ſtellã eius in oriente: & uenimus ado
» rare eum. Vidimus ſtellam eius. Et quid non eius?
» ſtella eius eſt, non ille ſtellæ. Stellã eius: Quæ accepit eſſe, ſed nõ dedit: ſtellã, cuius ortũ tenebat auctor,
» non quæ ortum tenebat auctoris. Stellã eius: Venientem non a geneſi, ſed a genitore: mandato, non fato: nõ a cõputatore, ſed ab auctore: non quæ daret ortũ, ſed quæ ſuſtineret occaſum: Stellã non legiferam, ſed ſigniferã: ferentẽ non dierũ ordinẽ, ſed noctiũ lumen. Stella hæc miniſtra uiæ, non uitæ: comes Magorũ, non cognata xpi: non dñantis domina, ſed ancillula ſeruorum. Sed dicit aliquis: quare Magi? quare per ſtellam? ſi cũ ſtellis, cũ origine nulla cauſa eſt? nulla ratio cũ natura? quare Magi? quare ſtella? ut per CHRISTVM ipſa materia erroris ſic fieret ſalutis occaſio: quẽadmodũ p CHRISTVM mortis cauſa cauſa facta eſt uitæ. Hoſtẽ ꝓprio mucrone turbare ſingulare eſt inſigne uirtutis. Apud Magos in culpa erat ignorãtia, non uoluntas: & erat in crimine nõ ſtudiũ, ſed error. Quærere Deũ, & neſcire:

quærere,neceſſitas magis eſt,q̃ reatus.Fuit ergo piũ,
ut et Deus inuenire ſe quærentibus daret:et culpã de-
putaret errori. Deniq; Paulus iudicio tali de perſecu-
tore factus eſt prædicator:quia per zelũ legis ĩpugna-
bat legẽ:& in Deũ Dei amore peccabat: hinc eſt ꝙ fi-
des currit ad Paulũ: perfidia ad ignorantiã recurrit.
Sed adhuc dicit auditor:eſto,ꝙ ſtella nõ nutu ꝓprio,
ſed Dei iuſſu oſtẽderet uiã q̃rentibus Magis:unde tã-
ta munerũ ſcientia myſticorũ? unde donorũ ſacra-
menta tanta? nõ Chaldæa arte,ſed de priſca ſancto-
rũ traditione maiorũ:erant iſti de genere Noe,de fi-
liis Abrahæ,qui CHRISTVM naſci per Deũ didice-
rant,non per artem:eumq; hominẽ,Deũ,Regẽ,mo-
riturũ alto cognouerant ſacramẽto.Hinc eſt ꝙ apta
patrum fidei munera portauerũt:ut aurum Regi,in-
cenſum Deo,morituro myrrhã ſcienter offerrent:ta-
liq; munere & pietati ſatiſfacerent,& honori. Sed de
Iohã. 2. Magis iſta ſufficiant. Per Epiphaniã CHRISTVS in
nuptiis aquas ſaporauit in uinũ:ut CHRISTVM nu-
ptiis interfuiſſe uirtutis fuerit,nõ uoluptatis:non fue-
rit humanitatis,ſed poteſtatis:ſigni fuerit cauſa,non
uentris:ebrietatis nõ fuerit apparatus, fuerit Deitatis
oſtenſio.Deniq; ubi aqua mutauit naturã,mox pate-
fecit auctorẽ:& elementorũ creator mutatione reue-
latus eſt creaturæ. Felices nuptiæ,felices illæ, quibus
CHRISTVS eſt p̃ſens:quæ nõ luxu,ſed uirtutibus cõ-
Mat. 3. ſecrantur : quid ibi nõ trãſiuit in gratiã, ubi aqua trã-
ſiuit in uinũ? Per Epiphaniã xp̃s Iordanis alueũ ba-
ptiſma noſtrũ cõſecraturus intrauit,ut quos naſcẽdo
in terra ſuſceperat, hos renaſcẽdo releuaret in cælũ:
in ſe h̃ret liberos, quos p̃ter ſe uiderat eſſe captiuos:
faceret uitales ipſe,quos culpa fecerat eſſe mortales:

perpetuos redderet,quos mors dederat tẽporales:&
quos diabolus exules fecerat terrenorũ,hos ipſe i cæ/
leſtibus ſibi faceret eẽ cõſortes. Hinc eſt ſ̃res qd' Spi/
ritus ſanctus tunc toto ſe fudit illapſu,qñ Pater de cæ
leſtibus clamat:Hic ẽ filius meus dilectus: ut qbus in Mat.3.
creandis nobis operatio fuerat una cũ filio, una fie/
ret de noſtra reparatiõe dignatio: ſicq; CHRISTVS
diuerſo tẽpore uno,eodẽq; die Magorũ munere, aq̃
mutatione,atq; pr̃is uoce Deus trino teſtimonio no/
ſceretur:fieretq; de trina oſtenſione CHRISTI Epi/
phaniæ una,& ſacrata ſolennitas.

DE EISDEM. SERMO.CLVIII.

SAcpe q̃rimus,q̃re ſic mundũ CHRISTVS
intrat,ut uẽtris experiat̃ anguſtias :partus
patiatur iniuriã:ſuſtineat uincla pannorũ:
cunabula toleret ĩbecilla:lachrymis uber:
nutrimẽta diſquirat:ætatũ gradus, neceſſitatesq; per
ſentiat.Et qualiter uenire debuit,qui uoluit apporta
re gratiã ?timorẽ pellere ?q̃rere charitatẽ?natura do
cet oẽs quid ualeat,quid meret̃ ĩfantia. Infantia quã
barbariẽ nõ uincit?quã nõ feritatẽ mitigat?quã cru/
delitatẽ nõ cõprimit?quẽ nõ cõpeſcit furorẽ?quã nõ
poteſtatẽ deponit?quẽ nõ mollit rigorẽ?quã duritiã
nõ reſoluit?qd nõ amoris expoſtulat?qd nõ affectio
nis extorquet?quã nõ imponit gratiã ?quã nõ impe/
trat charitatẽ? Hoc ita eſſe ſciunt patres:matres ſen/
tiunt:probant omnes:uiſcera humana teſtantur. Sic
ergo naſci uoluit,qui amari uoluit,non timeri:& ta/
men apud malitiam humanam ſic blanda,ſic pia,ſic
chara,audite quid proficit infantia. Audiẽs,inquit, Mat.2.

„ Herodes Rex turbatus eſt:& omnis Hieroſolyma cū
„ ipſo:& congregans omnes principes ſacerdotum,
„ & ſcribas populi,ſciſcitabatur ab eis ubi CHRISTVS
„ naſceretur. Si Hieroſolyma,ſi rex,ſi ſcribæ,ſi principes ſacerdotū ad CHRISTI ſic turbātur infantiam, quid iſti facerent, CHRISTVS perfectū mox in hominē ſi ueniſſet?ſi fultus diuitiis,& multitudine,ſi cū ſuſpectis,ſi cū extraneis?qui nil dant tēpori,nil ætati, nil pauperi, nil parenti, ſed ut audiunt natū, parant naſcenti mortē:inocenti dolos:ſcelus pio: nudo gladios:ſoli milites:uagiēti necē:pœnā parenti: & ut uis miſceaẽ ſanguini, crudelitas acerba bella cunabulis indicit:ubera telis urget:clypeos illidit gremiis: quatenus humanā,diuināq; ſobolē ante ſepulchrū faciat intrare,q̃ mundū.Eſto q̧ Herodes rex amore regni, ſucceſſoris timore,coactus ſit talia moliri,q̃re Hieroſolyma?quare principes? quare ſcribæ?quare?quia naſci non uult profanus Deū:ſeruus Dominū:iudicē reus:rebellis principem:perfidus cognitorem.Hieroſolyma uaria ſe contaminatione perfuderat: ſacerdotes profanauerant ſancta:& peccata uendentes, in quæſtum ueniam,pietatemq; cōuerterant: ſcribæ doctrinam cæleſtem, ſcientiam ſalutarem, uitale magiſterium, in ſuum ſenſum, in perfidiæ lapſum, in lethale uaniloquium cōmutarant. Hinc eſt q̧ CHRISTVM nolunt naſci, uiuere timent, quia nouerant ſe mox ignominiæ dandos: trahendos opprobriis: eiiciendos templo: priuandos ſacerdotio: oblationum munere uacuandos. Semel enim cupiditate flammati, capti pompa, uitiis ſauciati, uanitate ebrii, madefacti luxu, quia de correctione nil cogitare poterant, de uenia nil ſperabant.

Bonus uillicus quãdo copioſum fructũ continuo la/
bore conquirit, uenire Dominũ ſuũ ad lucrũ ſuũ cu
pit: ſuũ concupiſcit ad gaudium: diligens operarius
quãdo opus ſuſcepti laboris impleuerit, ut mercedẽ
percipiat, patrẽfamilias deſiderat aduenire: deuo/
tus miles poſt cõflictũ, poſt uictoriã, præſentiã regis
optat, ut præmiis ſudores, & uulnera remuneratione
cõpẽſet: ſic ad palmã ſuã cupit uenire CHRISTVM,
qui bella mundi indefeſſa uirtute ꝓſternit: ſic CHRI
STVM uenire non uult, qui ſuperatus illecebris ſæ/
culi de pœna trepidat: de uenia nil præſumit. Fratres
faciamus bona, declinemus a malis: fugiamus uitia,
uirtutes ſequamur: diſſimulemus præſentia, futura
cogitemus: noſtrũ petamus ad regnum: noſtrã ue/
niamus ad palmã: optemus ad gloriã: tendamus uo/
tis oĩbus ad coronã. Sed ad illa ſermo quæ ſunt in ſe
„ quẽtibus iam recurrat. Tunc Herodes, inquit, clam
„ uocatis Magis diligenter didicit ab eis tẽpus ſtellæ ꝗ
„ apparuit eis: & mittẽs in Bethlehem, dixit: Ite, & inter
„ rogate diligenter de puero: & cum inueneritis, renũ
„ tiate mihi, ut & ego ueniens adorem eum. Occulte
uocat Magos, quia palã nil audet ſimulata mens: cõ/
ſcientia doloſa: occulte uocat Magos, quia fur amat
noctẽ: latro in occulto tendit iſidias. Diligẽter inqui
rit tẽpus ſtellæ: ſed cũ timet regnũ, ſignũ cæli non ti
met: tẽporis non pertimeſcit auctorẽ. Quid turbaris
Herodes? quid es tantũ de ſucceſſore ſollicitus? cui
„ ſydera militant, terreno imperio nõ tenetur. Ite, &
„ interrogate diligenter de puero, &, cũ inueneritis re
„ nuntiate mihi. Herodes, Magus adorare iuſſus eſt,
non deferre: teſtari uenit ille, nõ prodere: uidere illi
„ datũ eſt, tibi non datum eſt inuenire. Ite, & interro

rogate. Quaſi Magos ſemel interrogare nō ſufficit.
Interrogantibus pie datum eſt ſine pietate reſpon-
ſum: ſalutis nuntius male audientibus conuerſus eſt
in ruinam. Contumax ſeruus audit natū Dominum,
ſed Domino naſcenti parat laqueos, non honorem:
mortem præparat, ut careat ſeruitute. Sed quia nec
finiri Deus, nec perire ſalus, nec uita poterat iter ire,
permanet in honore Dominus, ſeruus remanſit i cri
mine: et ad pœnā trahitur, qui ad obſequium uenire
contēpſit: capitur ad ſentētiam, qui ad gratiā noluit
„ peruenire. Ite, & interrogate diligenter de puero: &
„ cum inueneritis renuntiate mihi. Conuenienter di
xit renuntiate mihi, quia ſemper diabolo renuntiat,
qui peruenire feſtinat ad CHRISTVM. Chriſtianus
futurus a ſacerdote cū audit, renuntias diabolo? re-
ſpondet, renuntio. Proprie ergo Herodes a Magis ſi
bi renuntiari debere dicit, qui ſe diaboli ſciebat te-
„ nere locū: ſatanæ nouerat implere perſonam. Vt &
„ ego ueniens adorem eum. Vult mentiri, ſed nō po-
teſt: ueniet, ut ad tormenta curuetur: ad ſupplicia ia-
ciatur: ſternatur ad pœnam, qui adorare finxerat ut
ſæuiret: ſed Magi ubi Iudaicæ perfidiæ nubila tran-
ſierunt, & in Chriſtianæ fidei ſereno reuident quam
uiderant ſtellam, ipſa præuia, ipſa duce, ad ortus Do-
„ minici locum ſacratiſſimum peruenerunt. Et aper
„ tis theſauris ſuis obtulerunt ei munera, Aurū,
„ Thus, & Myrrhā. Aurū regi, Thus Deo, mo
rituro Myrrhā, Dñicæ deuotioni offerunt,
ſcientiæ theſauros maximos ī poſterū
credituris: ſic ad ſua per īnocentiæ
uiā redeūt, q iter Herodianæ frau
dis calcauerunt in ruinam.

DE EISDEM. SERMO. CLIX.

ANTE hos dies,id eſt diem octa/
uum Kalendarũ huius,quo cre/
ſcere dies cœpit,quia dies uerus
illuxit,in carne natum Dominũ
CHRISTVM IESVM in Euan
gelio ſcriptum facile recolunt,
qui legerunt, uel qui aurem le/
gentibus præbuerũt. Iſraelitici
paſtores ſuper gregem ſuum uigilantes Angelis nũ Luc.2.
tiantibus cognouerunt:hodie in eadem carne mani
feſtatum Gentiles Magi curioſa ſectãtes ſignis indi/
cantibus inuenerunt: illis ortum Dominicæ natiuita
tis annuntians locuta eſt uox ſpiritalium miniſtro/
rum,iſtis ſtella tanq̃ linguæ cælorum: dicunt illi ad
quos ſæpius Prophetæ miſſi fuerant,tranſeamus uſq;
Bethlehem,& uideamus hoc uerbum quod factum
eſt ad nos,dicunt iſti quibus nullus unq̃ locutus fue/
» rat prophetarum,& ſciſcitantes interrogant. Vbi eſt Mat.2.
» qui natus eſt Rex Iudæorum? uidimus ſtellam eius
» in oriẽte,et uenimus adorare eum. Accedunt ergo
illi de proximo, hi ueniunt de longinquo: utriq; ta/
men ad unum,eundéq; fidei locum, quia deuotione
conueniunt: ibiq; regem CHRISTVM appoſitum
ante duo Prophetica illa iumenta,duorum uidelicet
populorũ typum, figurãq; geſtantia ĩuentur:admi/
rantur: agnoſcunt. Agnouit enim bos poſſeſſorem Iſa.1.
ſuum:et aſinus præſepe Domini ſui. Agnouit enim
bos Iudæus iugo legis excuſſo: agnouit et aſinus pa/
ganus ſtultitiæ feritate depoſita: ille deſerens ſuper/
fluum obſeruationis laborem,hic relinquẽs uagum

ſuperſtitionis errorem. Vterq; agnouit, quia uterque ad unum præſepe Domini epulaturus acceſſit, epulatarus non fœnum mortis, ſed cibum ſalutis. Edite, edite pia animalia æterne uitæ cibaria: et perpetuæ retributionis eſcam auidis quantum poteſtis faucibus occupate: nō diuidentes in fruſta, ſed integrum, ſolidūq; ſumentes. Nō poteſt enim edi CHRISTVS, et diuidi: integer a credētibus ſumitur: itéger in ore

Ioāh. 1. cordis recipitur. Verbum enim caro factū eſt, et habitauit in nobis: habitauit, ex quo uterum uirginis

„ dignāter impleuit. Obtulerunt illi, ut ſcriptum eſt,

„ Aurum, Thus, et Myrrham. Nos fidei Thus longinquæ regiōis, nos proximæ cōfeſſionis myrrhā boni odoris, nos ſuaueolentia dona charitatis: tria nāq; iſta offerimus, quando CHRISTVM, et regē, et Dominum, et hominem confitemur: ſed ſi in ſpiritu, et ueritate adoramus CHRISTVM: ſi ei munera fidei, et confeſſionis obtulimus: et nos ſicut illi Magi qui ſunt fidei noſtræ duces, credulitatiſq; pricipes, commoniti in ſomnis, id eſt in hac uita quæ ſomno eſt ſimilis, illuſo Herode Rege, id eſt Diabolo huius mundi principe, per aliā uiā, id eſt per alteram uitam ad illam noſtram patriā reuertamur, de qua per Adā eiecti infeliciter ſumus, p CHRISTVM uero miſericorditer nunc reducti.

DE EISDEM, SERMO. CLX.

VAmuis in in ipſo Dñicæ incarnatio/nis ſacramēto affuerint clara ſemper diuinitatis inſignia, Deum tamen ue/niſſe in humanū corpus multis modis aperit,& reuelat hodierna ſolennitas: ne perdat per ignorantiā ſemper obſcuritatibus in/uoluta mortalitas, quod tantā tenere meruit, et poſſi dere per gratiam. Nam qui nobis naſci uoluit, a no/bis noluit ignorari: et ideo ſic aperit, ne magnū pie/tatis ſacramentum magni fieret erroris occaſio. Ho die Magus quem fulgentē quærebat in ſtellis, in cu/nis reperit uagiētem. Hodie Magus clarum miratur in pannis, quem diu in aſtris patiebatur obſcurū. Ho die Magus quid ubi uideat, profundo ſtupore peruo/luit: in terra cælū, in cælo terram, in Deo hominē, in homine Deum, et uniuerſo ſæculo non capacem cō/cludi corpore perpuſillo. Vnde Magus quia ſcrutari non ualet, capere nō poteſt, mox adorat: uidet.n. nō ſic lucere in cælo ſtellas, lunam, ſolem, qualiter illu/xiſſe carnem cōtemplatur in terris: uidet in uno, eo/demq; corpore Diuinitatis, et humanitatis cōueniſſe cōmercium. Hic dum credit Deum, ſentit regem: in/telligit humani generis amore moriturum: et paui/da cogitatione pertractat, quēadmodum poſſit mo/ri Deus: qualiter poſſit uitæ reſtitutor occidi. Ac ſic Magus ceſſat arte quærere, quod arte non poteſt in/uenire: et quia ſe in cælo diu cum aſtris errātibus ui/det erraſſe, gaudet in terra ſe ad Deum ducatu unici ſideris perueniſſe: et deprehendit Magus cuncta quæ uidētur in cælo, humanis clara oculis, profundis eſſe

obſcurata myſteriis. Iamq; uidens credere ſe, & non diſcutere myſticis muneribus cõfitetur, Thure Deũ: auro regem: Myrrha eſſe moriturum. Thure deũ, auro regem: ut eum diuiti placaret obſequio, quem curioſo, & importuno inceſſerat, & offenderat inſtituto: atq; implet illud, qđ multi de ſpadone ex Aethio-
Pſal. 67. pia ſuſpicantur. Aethiopia pueniet manus eius Deo. Videt CHRISTVM Magus Iudæum præueniẽs muneribus ſuis, quia quãdo CHRISTVM Iudæus Herodi ſcelere prodebat, tunc Magus Deũ CHRISTVM muneribus fatebatur. Hinc eſt φ gentilis qui erat nouiſſimus, factus eſt primus: quia tunc ex Magorum fide eſt gentium credulitas dedicata: et Iudæorũ eſt notata crudelitas. Hodie CHRISTVS Iordanis alueũ mundi peccatum lauaturus intrauit: ad hoc eum ue-
Ioã. 1. niſſe Iohãnes ipſe teſtatur. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Hodie ſeruus dominũ, homo Deum, Iohannes CHRISTVM tenet: tenet acceptu- rus ueniam, non daturus. Hodie, ſicut ait Propheta,
Pſal. 28. Vox Dñi ſuper aquas. Quæ uox? Hic eſt filius meus
Mat. 3. dilectus in quo mihi complacui. Hodie uox Dei ſup aquas, qa pr̃ Deus ut pbaret generis fidem, ipſe ſui teſtis filii, ipẽ aſſertor aſſiſtit. Hic ẽ filius meus dilectus, quia alterũ qui teſtimonium diceret nõ habebat: arcanum patris, arbitrum non habebat: teſtem generatio neſcit diuina: diuinitas externam non recipit no-
Mat. 11. tionem, ipſo filio dicẽte: Nemo nouit filiũ niſi pater: neq; patrẽ quis nouit niſi filius. Hodie Spũs ſanctus ſupernatat aquis in ſpecie columbæ: ut ſicut illa colũ-
Gen. 8. ba Noe nuntiauerat diluuiũ diſceſſiſſe mundi, ita iſta indice noſceretur perpetuum mundi ceſſaſſe naufragium: neq; ſicut illa ueteris oliuæ ſurculũ portaret,

ſed totam in caput parentis noui chriſmatis pingue-
dinem fundit, ut impleat illud quod Propheta prædi
xit. Propterea unxit te Deus deus tuus oleo lætitiæ p- Pſal.44.
conſortibus tuis. Hodie dominus ſuper aquas: Bene
ſuper aquas, et nõ ſubtus aquas: quia CHRISTVS ba
ptiſmati ſuo non ſeruit, ſed imperat ſacramentis. Ho
die Deus maieſtate intonuit: et ſi pater de cælo into
nat, ſi filius Iordanis inſiſtit fluentis; ſi Spũs ſanctus
corporaliter apparet de ſupernis; quid eſt q Iorda-
nis qui fugit ad præſentiã legalis arcæ, ad totius Tri-
nitatis præſentiam non refugit? quid eſt? quia qui Ioſ.3.
pietati obſequitur, incipit non eſſe timori. Hic Trini
tas exercet gratiam totam: totam ſecum loquitur
charitatem: ibi elementa corripit, ut ſeruulos inſti-
tuat ad timorem. Inter hæc tamen talia, et tanta in-
trepidus ſtat Iohannes, quia timere non poteſt, qui
totus ad Dei amorem natus Angelico teſtimonio
comprobatur. Hodie CHRISTVS initium dat Ioã.2.
ſignorum cæleſtium, dum cõuertit aquas in uinum:
ut quem Pater uoce filium iam probarat, ipſe ſe
Deum uirtutibus approbaret: qui elementa commu
tat, et naturam fecit ipſe: qui contra naturam face-
re non laborat, aquam tranſfert in uinum, ut diui-
nitatis in uigore naturæ noſtræ proficiat hebetu-
do. Nam qui panes quinque fragmento pro- Mat.14.
fluo, et furtiuo incremento, ad quinque millia
hominum tetendit, et dilatauit ſaginam, potu-
it augmentis ſuccreſcentibus ad nuptiarum fe-
ſta uini ampliare, et perpetuare menſuras. Sed
aqua in ſanguinis erat conuertenda myſterium,
ut mera pocula de uaſe corporis ſui CHRI-
STVS bibentibus propinaret: ut impleret illud

Pſal. 22. prophetæ. Et calix tuus inebrians q̃ præclarus eſt. Tribus autem modis hodie CHRISTI deitas eſt probata, magorum munere: patris teſtimonio: aquæ mutatione in uinum: quia tribus ſtare omne uerbum ſcripturæ firmauit auctoritas, dicẽdo. In ore duorũ, uel trium teſtium ſtet omne uerbũ. Sed quia feſtiuitas ipſa ad menſam nos Domini, et calicis iſtius lætitiã cõmonet iam uenire: res amplas breui ſermone ſufficit cõcluſiſſe, per Dñm noſtrum IESVM CHRISTVM, qui uiuit, et regnat nunc, et ſemper, & per omnia ſæcula ſæculorum: Amen.

Mat. 18.

DE PARABOLA SERVI AB AGRO REGRESSI, DEQ. HOMINIS ERGA DEVM GRATITVDINE.

SERMO. CLXI.

AVdiſtis fratres quemadmodum famulatum diuinũ Dominus exigit humanæ ſeruitutis exemplo, dicẽdo. Quis

Luc. 17. " ueſtrum habens ſeruum arantem, aut
" paſcẽtem, qui regreſſo ab agro dicat:
" ſtatim tranſi, recumbe: et non dicit ei: para quod cœ
" nem, & præcingere: et miniſtra mihi, donec manducem, et bibam: et poſt hæc tu manducabis, et bibes?
" Nunquid gratiã habet ſeruo illi, quia fecit quæ ſibi
" imperauit? Nõ puto. Sic et uos, inquit, cum feceritis
" omnia quæ præcepta ſunt uobis, dicite: Serui inutiles
" ſumus: quod debuimus facere fecimus. Sic et uos: qd ſimile? immo longe diſſimile: tantum debet homo Deo, quantum debet homini homo? Abſit. Nam eſt alter ordo, diuerſa cauſa, diſſimilis fides. Deus homi

nem fecit eſſe:naſci iuſſit:dedit uiuere:conceſſit ſape
re:donauit et tempora:diſtribuit ætates:conceſſit ad
gloriam:aperuit ad honorē: præfecit animantibus:
et toti terræ dn̄m definita lege,& ætate præſcripſit:et
cum talia,tantaq; homini Dei beneficia deperiiſſent,
ſecunda reparauit tanto maiora,quanto diuina: præ
ſtantiora tanto,quanto cæleſtia. Nam cæli poſt habi
tatorem dedit,quem dederat ante incolam terreno
rum,ut aduerſum nullū illi,nullus incurſus, nulluſq;
terrenis irreparet bonis amplius in hominem nō ua +
leret: ſeruaretq; cōditio iam certa,quem perdiderat
incerta libertas:& eſſet homo liber omnium ſola do
mini ſeruitute:cui cōditionem qua factus eſt debet:
debet originem: quod redemptus eſt, ꝙ emptus eſt,
debet utiq; ſeruitutem,dicente Apoſtolo. Pretio em i.cor.7.
pti eſtis,nolite fieri ſerui hominū.Et propheta ut cō
ditionem,ut originem fateretur.Ego ſeruus tuus,in Pſal.115.
quit,et filius ancillæ tuæ.Deo iſta , homini quid tale
debet homo? Et tamen quærit Deus uel tantū: quia
reddere homo Deo nil uult cui debet totum. Sed re
petamus lectionem:et oculis noſtris ſimilitudinem
proponamus ipſam : et quod diximus tunc lucebit:
quia nullam Deo,homini totam dependimus ſerui/
» tutem. Quis ueſtrum habens ſeruum arantem , aut
» paſcentem,cui regreſſo ab agro dicat: ſtatim tranſi,
» recumbe? et non dicit ei,para quod cœnem:& præ/
» cingere,et miniſtra mihi , donec mādicem,et bibā:
» et poſt hæc tu manducabis,& bibes? Quam familia
ris,q̄ uernacula,q̄ de cotidiano uſu ueniens, q̄ cōmu
nis eſt iſta doctrina.Si dn̄s eſt qui audit,agnoſcit ta/
lia ſe exigere a ſeruo:ſi ſeruus , exhibere ſe dn̄o iſta
cognoſcit.Seruus nāq; poſt uigilias antelucanas,poſt

totius diei uarios,et duros labores, poſt trepidátes, et anxios concurſus,et parat domino ſuo cœnam: et cinctus quod parauerat ſumminiſtrat:non eſt elatus quia fecit,ſed cum deuotione ſingula faciens cōtre/miſcit: et apponit domino ſuo cibos multiplices, ar/te tota totius ſaporis conditos,ipſe aūt ſemicoctam, nec ſalitam forſitan cœnulam guſtaturus:porrigens crebra pocula,uarios calices,uina mutat:ad longiſſi/mi conuiuii fabulas longiores ſtat fixus:ſtat moueri neſcius:ſtat cui laſſeſcere non licet ſeruituti.Et cū do minus iam partem noctis inſomnem deducit,pera/git inquietem,ſeruus colligit,curat, accurat, ponit, componit,reponit: et ſic in rebus neceſſariis imora/tur,ut nihil ſibi,aut parum noctis ad eſcam reſeruet, et ſoporem.Poſt hæc omnia niſi peruigilet in craſtinum,et dominum præuenerit dormiētem, feſſus,in defeſſus manicabit ad uerbera: ad præſentem pœnā nihil heſterno ei ſubuenit de labore: quia quicquid dominus indebite,iracunde,libens, nolens, oblitus, cogitans,ſciens,neſciens,circa ſeruū fecerit, iudiciū, iuſtitia,lex eſt:imperantis ira ſubdito ius eſt:et ad li/bitum domini uocem non habet cōditio ſeruitutis. Si ergo et ſeruus ſentit quid Deo debeat homini ta/liter ſeruiendo:et dominando dn̄s qualem ſeruitu/tem Dn̄o dominorum debeat docetur:et ītelligit ſe magiſtrū.Hoc implebat Paulus,qui ſeruitutis ſuæ ti/tulos ſic ſcribebat.

i.cor.4. Vſq; ad hanc horam eſurimus: et ſitimus:et nudi ſumus:et colaphis cædimur.Et alibi.

i.cor.9. Liuidum facio corpus meū:et ſeruituti ſubiicio.Præ/bebat uindictam bonus ſeruus,qui ſe uſq; ad liuorē ſic agens iugiter uerberabat: nec laxabat frena cor/pori,ne per indulgentiam caro laxata alterius incur

teret ſeruitutem. Sed homo quod a ſeruo exigis, im
pende ei qui te dominum fecit. Tu qui ſemper dor/
mis, et a ſeruo exigis uigilias indefeſſas, aliquãdo ui/
gila tuo domino pro te ſine ceſſatione uigilanti: aſſi
ſte tuo dño uel momento uno ieiunanti, cui mandu
canti tuus ſeruus ſemper aſſiſtit: remitte ſeruo inno
centi, cui peccanti blandit dominus tuus: da interim
ueniã, cui tuus dominus ſemp ignoſcit. Certe ſi quic
quã boni feceris, crede te dominanti ſoluiſſe debitũ,
" non beneficiũ præſtitiſſe. Cũ feceritis, inquit, oĩa q̃
" ꝓcepta ſunt uobis, dicite: ſerui inutiles ſumus: qđ de/
" buimus facere fecimus. Quando per ſe homo utilis
ad diuina, qui ſic ſibi ẽ inutilis ad humana? Cogitet
homo cordis mala: carnis uitia: uoluptatum fluctus:
deſideriorũ procellas: irarũ ſcopulos: naufragia cri/
minum: et tunc quicquid in ſe ẽ utile dabit Deo: ſibi
quicquid inutile eſt deputabit. Sed ad ꝓpoſita redea
mus: ut, quare Dñs diſcipulos ſuos admonuerit, iam
pateſcat. Apoſtolos ſuos CHRISTVS ut mitteret ad
populos uario dolore languentes, dedit illis uirtutẽ
ſpiritus: poteſtatem ſupernam dedit: dedit gratiã ſa/
nitatum: unde perambulantes illi reddebant uiſum
cæcis: claudis curſum: ſurdis auditum: et ne per ſingu
la uos morer, cunctis male habẽtibus dabant ſalutẽ:
unde redeuntes gloriabãtur dicentes. Dñe ẽt in noĩe Luc. 10.
tuo dæmonia ſubiecta ſunt nobis. Quos dñs tẽperat
dicens. Nolite gaudere, quia Dæmonia ſubiecta ſunt
uobis: gaudete autẽ quia noĩa ueſtra ſcripta ſunt in
cælis. Ergo ne per elationem perderent quod cõqui/
ſierant per laborem, et deputarent ſibi quod diuini/
tus fuerant conſecuti, ad humilitatem quæ mater eſt
doctrinæ, tali reuocat exemplo. Quis ueſtrum ha/

» bes ſeruum arantem, aut paſcētem, qui regreſſo ab
» agro dicat ei: ſtatim tranſi, & recumbe: et nō dicit ei,
» para quod cœnem: et præcingere, et miniſtra mihi
» donec manducem, et bibam: et poſt hæc tu mãduca
» bis, et bibes? Poſt exactos labores, et magna, et mul
ta documenta uirtutum, Apoſtoli ſatis ſibi utiles ui/
debantur: ſed uerſari in luto carnis, et limo corporis
huius, et quod eſſent inutiſes neſciebant: ſed depreh é
Mat.26. dũtur cum Iudas tradit: Petrus negat: Iohãnes fugit:
Mar.14. relinquũt omnes, ut ſolus in quo erat, et ex quo erat
» tota utilitas appareret. Quod autem dixit. Et poſtea
» tu manducabis. Monet diſcipulos ut poſt aſcenſioné
ſuá ſtatim copulari ſe dño in illa beatitudine ſupna
geſtirent. Nam deniq; hic relicturos approbat: et præ
cingit ad tolerantiam paſſionis: et miniſterii ſui per
ficit ad laborem. Nam tunc tanto tempore miniſtra
runt Apoſtoli diſcumbenti, quanto tépore inter pec
catorum coquinas, & gentium focos, cœnam domi/
ni ſuper menſas Eccleſiæ in memoriam perpeté præ
pararũt. Hanc cœnam qui fidelis ē nouit: qui neſcit,
et ſcire deſiderat, ſit fidelis.

DE EO QVI VOLEBAT DIVIDERE HAE/ REDITATEM. SERMO. CLXII.

AVdiſtis fratres hodie quid a Domino
hæres bonorum petierit mũdanorũ.
Luc.12 » Magiſter, inquit, dic fratri meo, ut di/
» uidat mecum hæreditatem. Præceps
cupiditas, et incauta mundanæ litis ar
bitrum credidit ipſum ſæculi cognitorem: et eũ fie/
ri u oluit diuiſionis auctorem, qui ad reſtituendam

» uenerat humani generis unitatem. Magiſter dic fra
» tri meo,ut diuidat mecum hæreditatē. Hic non ma
» giſter quæſtus eſt,ſed amoris. Dic fratri meo,ut di-
» uidat mecū hæreditatem. Cū dicit, dic fratri meo:
præmiſit quod charitatē moneat:qđ interpellet na-
» turam : qđ pulſet affectū. Dic fratri meo,ut diuidat
» mecum hæreditatem. Non poteſt dicere fratri diui
de,qui per Prophetam docuit.Ecce q̄ bonū,& q̄ iocū Pſal.132
» dum habitare fratres in unum. Dic fratri meo,ut di
» uidat mecū hæreditatem. Quæ maior hæreditas, q̄
melior hæreditas,q̄ diuinæ uinculū charitatis? quia
hæreditas aliqñ perit,charitas nunq̄,dicente Apoſto
lo.Charitas nunq̄ excidit.Sed dicit aliquis:ergo cha- 1.Cor.13.
ritas nunq̄ perit? nunq̄ uiolatur? plane nunq̄, quia
charitas ſi eſt,permanet:ſi non permanet,non eſt.Si
cut ſterilis arbor quæ uernali tempore cum tota can
deſcit in flore,fructum non dat illa,ſed fallit: ita iſta
charitas quæ putatur,et non eſt,occaſionum cōcuſſa
fluctibus euaneſcit:ac ſic lædit ſollicitos,et decipit in
» cautos.Sed ad cœpta redeamus. Magiſter dic fratri
» meo,ut diuidat mecum hæreditatē. Hæreditas mū
dana ante poſteris infert iurgia,q̄ conferat cenſum:
anteq̄ diuidat facultates,ſcindit hæredes: anteq̄ debi
tas tradat ſingulis portiones,ſucceſſores ipſos deſe-
cat,et mittit in partes.Proinde nō eſt hæreditas iſta,
ſed pugna:et hæc nouerca filiorum eſt,non facultas.
Ille ditat filios,qui relinquit filiis pleniſſimam chari
tatē.At tu quiſquis ille es,qui dñm tali petitione cō-
pellas:Dominum prouocas:dominū producis ad li-
tem,cū quo tibi Apľs hæreditatē docet, et oſtēdit eē Rom.8.
cōem.Hæredes,inquit,Dei ſumus,cohæredes autem
CHRISTI.Hic tibi ſic hæres eſt,hic ē tibi frater, qui

naſcendi ſorte,conditione creſcendi, uiuẽdi ordine,
moriendi exitu,per omnia tibi uoluit ſimilis inueni
ri.Nam cum eſſet et ſolus Dei hæres, et filius unicus
per naturam,te participem ſibi,te cohæredẽ ſibi uo/
luit,et fecit eſſe per gratiam:qui eras miſer, et ſubie/
ctus ultimæ ſeruitutis.Habebis itaq;, et collata pote/
ris feliciter poſſidere,ſi manſeris in aula patris; ſi fue
ris in diuina hæreditate cõmunis.Dari poteſt, diuidi
non poteſt ſors diuina: quia cæleſtia et qui dederit
non amittit,et qui acceperit ſibi ſingulariter non re
condit.Vnde homo quid hũc ad diuiſionem uocas?
quid hũc ad diſcuſſionem miſerandus inuitas? quid
ab eo partem petis,qui tibi quæſiuit, et cõtulit totũ?
uel expertus ceſſa:et iã pœniteat talia te petiiſſe.Nam
Luc.15. partem ſubſtantiæ principalis accepiſti:et acceptam
peregrinus,uagus,luxurioſus cũ luxurioſis heluo per
didiſti.Hinc paradiſi exul , hinc hæreditatis exors,
hinc extorris a uita. Homo dicit tibi CHRISTVS,
quod a me,et per me conſecutus es,ſine me non po/
teris poſſidere:quia ſine me qualis fueris iã uidiſti:
hoc ſciens pro te patrem ingrate omnium ſic popo/
Ioã.17. ſci:Pater quos dediſti mihi uolo ut ubi ego ſum,et il
li ſint mecum.Et quia nec hoc tibi ſufficere poterat
ad tutelam,nam cum mecum eſſes in paradiſo,et ex
tra me tu periiſti,adieci dicens.Pater ſicut tu in me,
et ego in te,ita et iſti in nobis unũ ſint.Ego ut patris
bona habeam,proceſſi de patre,a patre penitus nõ re
ceſſi:et ideo tantum te in nobis habere uolo, quantũ
nos ipſi ſumus,et manemus ĩ nobis. Deſine ergo uel
ſuperna diuidere:uel de terrenis me audiente litiga
re:ne quem tenes,et habes hodie largitorẽ pium,ſe/
ueriſſimum ſentias poſtmodum cognitorem: ſed

iam quid reſponderit Dominus audiamus. Homo,
» inquit, quis me conſtituit iudicem, aut diuiſorem ſu
» per uos? Quis me conſtituit iudicem? Et ubi eſt il
» lud quod tu dixiſti domine? Pater neminē iudicat, Ioā. 5.
» ſed omne iudicium dedit filio. Aut diuiſorem ſup
» uos? Et quis diuidet iuſtos ab iniuſtis, ſicut ſegregat Mat. 25.
paſtor oues ab hædis? Si tibi iudiciū debetur homi
nis, & per te eſt totius ſæculi celebranda diuiſio, q̄uo
dicis, quis me cōſtituit iudicē, aut diuiſorē ſuper uos?
Eſt quidē penes CHRISTVM, et fuit, atq; erit, oē iu-
dicium, ſed tunc nō iudicaturus uenerat, ſed iudican
dus: nec addicturus reos, ſed a reis innocens addicen
dus. In homine agebat deum: in ſeruo dn̄m, ut eſſet
uernula temporis, qui erat et factor, et cognitor ſæ-
» culorum: merito ergo rn̄dit. Quis me conſtituit iu
» dicem, aut diuiſorem ſuper uos? Et quis eū cōſtitue
ret iudicē, qui cōſtituit, et reſtituit uniuerſa? CHRI-
STVS ad litigatoris arbitriū arbiter eſſe nō poterat,
qui totius iudicii ſumma eſt: et poteſtas. illi iurgator
nō inuitatus a patre taliter tu petiſti, hæc dicit, ſed in
uiſus aſtitit, ut adiudicātes, illi fas non ſit reſilire ſen-
tentiā. Et quia correcturus uenerat, nō damnaturus
reum, præcepto remouet fomitē iurgiorū, dicendo.
» Videte, cauete ab auaritia. Hoc eſt dicere, abiiciatur
auaritia, & non erit in hæreditate cōtentio. Auaritia
fratres, parentes negat: germanos diuidit: ſeparat ſo
cios: amicitiā ſoluit: excludit affectū: hanc qui intra
ſe habuerit, erit nullius: ſuus non erit. Auaritia fr̄es,
ſicut dicit Apoſtolus, radix eſt oīum malorū: quæ cū i. Tim. 6
radicari cœperit in corde, ſic morum diſſipat orna-
mēta, ſicut arbor noxia feralibus radicibus nexa ſol
uit, et diſſipat monumenta maiorum.

DE TERRENORVM CVRA DESPICIENDA. SERMO.CLXIII.

BEati quorum corda hodiernus Domi
nici ſermonis penetrauit auditus. Bea
ti quorum mẽtes promouit ad fidem
tãta, et talis promiſſio Saluatoris. Bea
ti qui credulitate cæleſtiũ mandatorũ
duris abſoluti ſunt præſentiũ curis. Tali namq; hodie
diſcipulos ſuos, immo oẽs auditores ſuos, dñs uoce
Luc.12 „ cõpellat. Nolite ſolliciti eſſe aĩæ ueſtræ quid mãdu
„ cetis: neq; corpori ueſtro qđ ueſtiamini. Aĩa plus eſt
„ q̃ eſca, et corpus plus eſt q̃ ueſtimentũ. Quis ſic ita
inuidus bonis ſuis, qs ſic deliciis ſuis inimicus, ut ſpõ
tanea, et cælitus præparata deſpiciat? et concupiſcat
mundanis laboribus, & doloribus conquiſita? Dege
ner nimis animus, mens tota ſeruilis eſt, quæ cocorũ
affatus, ſquallores coquinæ, heſterno horrore fœten
tia perqrat obſonia, cui iugiter regius deſeruit, atq;
adiacet apparatus. Noli ergo homo inania prouidẽ-
do gemere, noli laborare caduca præparando, quia
prandii tui ſemper, et ubiq; Deus præparator aſſiſtit.
Quis rex deuotis militibus debitã non procurat an-
nonã? quis dñs fidelibus ſeruis iuſta cibaria nõ mi-
niſtrat? quis pater nõ dat panẽ filiis? Si ergo nobis
Deus, et Rex, et Dñs, & Pr̃ eſt, quid negabit? Stipẽdiis
ſuis militãs derogat miles Regi: ſuis ſumptibus uiuẽs
Dñm ſeruus accuſat: ꝓ ſe ſollicitus filius culpat ſupſti
tẽ pr̃em. Noli ergo hõ exponere Deũ ꝓ te talr cogi-
tãdo, q et iuſtitia regnãtis, et dñantis ſtudio, et gñan-
tis affectu, in ſe totã tui recepit ſollicitudinẽ, refudit
„ et curã, dicẽdo. Nolite ſolliciti eẽ aĩe ur̃æ qd mãdu

cetis. Sed te forte mellitus imber, et ſingularis ci/
bus, Iudaici faſtidii deterret exemplo: nec carnẽ cre/
dis humorum uarietate concretam per ſolum Man/
na ſua uoluntate cõpleri: dicis, Deus corpus ſicut ex
diuerſis uoluit conſtare membris, ita uariatis dapi/
bus uoluit, et iuſſit enutriri. Superfluus eſt o homo
iſte, qui te exagitat, timor: nam creatoris ad prandiũ
tota concurrit, et aduolat creatura. Vnde ſi te legalis
cibi ſingularitas, et parcitas terret, inuitet, et prouo/
cet Euangelici conuiuii cæleſtis effuſio: quæ in uno
ferculo manducaturo Petro totius apponit genera Act. 10.
creaturæ: nam quicquid Noe uector noui ſæculi ſæ/
culi ſeruauit ad ſemẽ, quicquid in aere uolitat, et fer/
tur, quicquid gignitur, & uiuit in terra, quicquid in
aquis ẽ, & mouetur, hoc uno Petri cælitus mactatur,
et exhibetur ad cœnam. Si ergo uis homo accipere
et omnia mãducare, deſpice uilia tibi prouidere cel/
laria. Et nos quidem magnis exemplis tibi ſuperna
cogitanti carnalia non defutura probare contendi/
mus: Deum autem pro ſuæ maieſtatis inſignibus de
ſuis dubitantem promiſſis ad uilia, et extrema remit
tit exempla: ut te tali examinatione redarguat, quẽ
» tantã mutatione non traxit. Conſiderate, inquit, Cor
» uos, quia non ſeminãt, neq; metunt: qbus non eſt cel
» larium, neq; horreum, et Deus paſcit illos: quãto ma
» gis uos pluris eſtis illis? Dubium merito infidelẽ ad
auem mittit amicam belli: furoris ſociam: inſatiatã
ſanguine: et in ipſos mortuos ferro grauius ſæuiẽtẽ.
Nanq; ceſſante gladio carnifex improbiſſimus exa/
nime graſſatur in corpus: laniat: diſſipat: ſpargit: ne
quid funeris inuentum quieti miſericors ſepultura
cõmendet. Itaq; Dominus exẽplo tali exaggerat du/

bitantis inſaniam: qui putat Deum hoc piis filiis denegaturum, quod impiis auibus ſubminiſtrat: & exiſtimat relinquentibus propter ſe patriam, domũ, parentes, filios, coniuges, uictus ſubſidia non daturum: qui naſcenti indulſit creſcere: terminauit corporis incrementum. O miſerum, o tota infelicitate digniſſimum, cui cum detur regnum, ſuſpirat panem: cũ perpetuitate donetur, deflet potum: cum immortalitatis gloria induatur, plangit corporis ueſtimentũ. Geninæ infelicitatis conſcius fieri non credit ſe felicẽ: et terreno enutritus in puluere cæli incolam dubitat ſe futurum. Conuenienter ergo Dominus quæ ſequũtur adiecit: ,, Quis autem ueſtrum cogitando poteſt ,, adiicere ad ſtaturam ſuam cubitum unum? Humanarum mentium cogitationes intimus ſcrutator exponit: nam omnis homo dum ſui corporis pulchritudinem concupiſcit, procerum ſe eſſe exoptat: ſed cogitare homo hoc poteſt: hoc per ſe homo obtinere non poteſt: ad id credendo peruenit, ad quod peruenire non poteſt cogitando. Hinc eſt quod Dominus humani cõſcius deſiderii hominem CHRISTI tetendit in formam: ut in menſuram CHRISTI ſpecioſitate tota decorus eſſet, qui in breuitate ſua erat ipſo erubeſcente deformis: unde bene ſubiũxit. ,, Si ergo neq; quod minimum eſt poteſtis, de cæteris ,, quid ſolliciti eſtis? Hoc eſt, quid cogitatione homo maiora præſumis, qui per fidem minora deſperas? quid ueſtimento minus? quid maius corporis incremento? crede ergo tibi a Deo ueſtitum corporis poſſe præſtari, a quo tibi fides corporis incrementa repromittit. Verum quia Deus ſic humanum diligit genus, ut ipſos quos dominãtis iure corripit, mox

paterno ſolet,& mulceat blandimento: quos cõpara
tione fœdiſſimæ auis exaſperaſſe uidebatur,ad floris
» odorati,& ſpecioſi nimiũ hos reducit exemplũ. Cõſi
» derate,inquit,lilia quõo creſcunt:non laborant, neq;
» nent: dico autẽ uobis,nec Salomon in omni gloria
» ſua ueſtiebatur ſicut unum ex iſtis. O quãtum ſe ſu/
perna pietas hominis amore deponit:nam qui pote
rat præcepta ſua ſola auctoritate firmare , toto inſi/
nuat,& aſtruit labore doctoris:et q ſufficiebat in ſola
fide promiſſionis ſuæ terminũ collocare , auditores
ad fidẽ ꝓmiſſi ſuaſoris ꝑducit exẽplo:dubios lilii cõ
paratione confirmat : liliũ Salomonis ſublimat exẽ
plo:qa ipſo Dño teſtãte,inter oẽs mundi reges Salo/
mon ſingulari gloria,ornatu unico, ſpecioſus efful/
ſit:et oẽs terræ flores liliũ uincit,et ꝓcellit in gr͂a:tan
tũq; diſtat ab uniuerſo germine liliũ , quãtũ regem
ſpecie,gloria,cũctos cõſtat excellere. Nec a nobis la/
tius lilii deſcribẽda eſt pulchritudo,cuius ꝓrogatiuã
Dñica teſtatio reddit ſingularẽ : iterãda ſunt ſane il/
la,q̃ ad robur fidei nr̃æ geminato Dñs cõmendauit
exẽplo : quia Chriſtianus de uita,de regno, de imor
talitate certus,de paſtus,et ueſtitus nõ debet neceſſi/
tate pulſari,cũ uideat Deũ hodie nato, & perituro in
craſtinũ germini tantã ueſtibus gloriã cõtuliſſe : ſed
ſicut ariditati iſta,ſicut clibani deputant incẽdio, ita
mortis,ita gehẽnæ ignibus deſtinãt, q ꝓſentia ſibi a
Deo ꝓſtari dubitant,cũ futura ſibi iam ſentiãt cõtri/
» buta. Et uos nolite quærere quid mãducetis, aut qd
» bibatis:et nolite in ſublime tolli:hæc.n.omnia gẽtes
» mundi quærunt : Pater autem ueſter ſcit quoniam
» his indigetis. Veruntamen quærite regnum Dei: &
» hæc omnia adiicientur uobis. Cũ ſe patrẽ noſtrum

dicit,noſtri ſibi piam curam comprobat non deeſſe: cum nos regnum cæleſte iubet quærere,nobis ſubii/ cienda monſtrat omnia:nobis quicquid cæleſtis exi git apparatus indicat affuturum.

IN ILLVD LVCAE. IGNEM VENI MIT/ TERE IN TERRAM: ETC. SERMO. CLXIIII.

SIcut febrientibus amarus eſt ſemper ſa lutaris cibus,ita et ſæpe Dominicus ſer/ mo contrarius imperitis: utriſq; tamen aliter,aut ex corporis , aut ex mentis in firmitate contingit.Hodie Dñs exaſpe/
Luc.12 raſſe nõnullorum uidetur auditum dicendo. Ignẽ ueni mittere in terram:et quid uolo niſi ut accenda/ tur? Et infra. Putatis quia pacẽ ueni mittere in ter/ ram? non, dico uobis,ſed ſeparationẽ. Et ubi eſt il/
Ioã.1. lud,Ecce Agnus Dei? ubi illud,Sicut ouis ad occiſio
Iſa.53. nem ductus eſt,et ſicut agnus coram tõdente ſe mu/
Mat.21. tus,ſic non aperuit os ſuum? ſed et illud, Dicite filiæ ſion,ecce rex tuus uenit tibi manſuetus? et quid eſt ꝙ agnus iſte tam dure in prædicatione percu/ tit? quid ſic arietat in uerbo? qui in paſſione tanta patientia tacet:in morte tota humilitate ſuccumbit? Et reuera fratres mundum ſuum CHRISTVS per omnia mitis,et manſuetus intrauit,dum naſcitur no ſtro dulcis in germine: dum cunis blande blandior ipſe fouetur:dum paruulus in gremio ſe fundit,et re ſoluit humano: dum parentis in collo ſtringitur , et ſtringit toto charitatis amplexu : et ut enutriat toto dũ nutritur affectu,per omnes ſenſim currit,et ado/

leſcit ætates:pauper agit ſemper:ſolitarius ſemper in
cedit:quia pauper cómunis eſt ſemper:patet oíbus ſo
litarius ſemper. Et quid eſt ꝙ tantum uerbis ſpargit
ignem? quod tanta,& talia inflāmat,& dilatat incen
» dia,dicēdo, Ignē ueni mittere in terrā? Quid eſt?
Ager quotiés longa incuria ſilueſcit, & toto luxuriæ
agreſtis ſordeſcit horrore, peritiſſimi cultoris utiq;
ſemper aperitur,& purgatur incendio: ac ſtudio be/
nigno cultor ignis apponitur,ut exuſtis ſentibus re/
ueletur prima facies cāpi: præſtetur agricolæ liber/
tas:fiat facilis uia uomeri: ſit germinis ferax ſterilis
diu terra:& longa,ac mœſta otia læto lætiſſima iam
repenſet in fructu. Ergo ubi Iudaicus ceſpes cōtinuo
aratro legis, & iugi cultu effectus ad inopiā, non re/
ſpōdit germini, non labori,ſed pro tritico loliū red/
didit:protulit pro uiribus ſpinas: CHRISTVS ad ſa/
ta gentium diuini cultus conuertit induſtriā: ac diu
oppreſſa dumis nationum cupiés noualia purgare,
ignem mittit primū maximus magiſter ī terram: &
quicquid naturalis ſquallefecerat luxus, quicqđ are/
fecerat brumalis rigor,artifici depurgat, & cōſumit
incendio:quatenus ſola longo exhauſta ieiunio ipſo
ſuo cinere ſaginata pingueſcerēt: & poſt diuturnam
duritiem tenera redderentur,& mollia: ac ſic Euāge
lico apta cultro ſemini redderentur cōmoda:& feli/
ci ſulco iam redderēt triceſimū,ſexageſimū,ac cen/
teſimū fructū.Sed hic ipſe cultus non eſt nouus agri
colæ ueteri,& cæleſti:nam legem pangere, gratiam
ſerere, ignis ſemper opere cōſueuit. Daturus legem
ignem præmiſit in rubo: ſed diuinū rubus portauit, Exo. 3.
non concepit incendiū:iam tunc aculeis malitiæ ple
nū,et ingratū culturæ legis populum præfigurans:et

nunc in arua gentium cum deſtinaret Apoſtolos,ſic
eos igneo imbre perfudit, & ignis cõſedit ſuper eos,
ut poſſent humecta ſiccare: ſicca ĩfundere:decoque/
re cruda:frigida calefacere:accendere extincta: com
burere noxia:& in opere diuerſo uno,atq; eodẽ igne
ad cæleſtem copiam tota percolere deſerta terrarũ:
Pſal. 18. dicente Propheta,In omnẽ terram exiuit ſonus eo/
rum:& in fines orbis terræ uerba eorum:ſed ad illud
„ iam quod ſequitur tranſeamus. Ignem ueni mitte/
„ re in terram:& quid uolo niſi ut accendatur? ſed ba/
„ ptiſmo habeo baptizari: & quomõ coarctor donec
„ perficiatur? Vrget aqua ignem:cogitanda eſt talis,tã
diuiſa coniunctio. Vrget unda flãmam: multiplicat
flãma undam. Quæ eſt talis,tam concors iſta diſcor
dia? geritur hic, ſicut diximus, agricolæ diuini ſpe/
cies:plena namq; omnia calore germinant: humore
nutriuntur. Vnde rerum parens Deus ignis, & aquæ
cõmercio nos germinat:nos enutrit: quorũ tanto ar
„ det,calet, exæſtuat, anhelat affectu. Baptiſmo ha/
„ beo baptizari. CHRISTVS ſuo baptizatur i ſangui/
ne,ut quicquid ex noſtra carne ſuſcepit diluatur:re/
nouetur:& totam ſuæ diuinæ maieſtatis redigatur i
formã.Baptizatur CHRISTVS ſuæ baptiſmate paſ/
ſionis,qui totius peccatum mundi lauit:quod non ni
„ ſi ab eo qui mundum fecerat poterat aboleri. Puta
„ tis,ait,quia pacem ueni mittere in terram? non,dico
„ uobis,ſed ſeparationem. Quare? quia coniunctio
cæleſtis eſt in iſta ſeparatione terrena. Nemo poteſt
connecti terræ,& iungi cælo.Grata ergo,& chara ſit
iſta terrena ſeparatio,quæ nos ſic a terrenis ſeparat,
„ ut inſerat nos diuinis. Erunt,inquit,ex hoc quinq; in
„ domo una diuiſi:tres in duos,& duo i tres:diuidetur

» Pater in filium,et filius in patrem : mater ĩ filiam,et
» filia in matrem:ſocrus in nurum ſuam,& nurus ĩ ſo/
» crum ſuam. Cum quinq; dixerit ex una domo diui
dendos numero, nomina ſex uidentur ; pater,filius,
mater,filia,ſocrus,nurus:ſed quia eſt ipſa ſocrus quæ
mater eſt,certum eſt quinq; tantum perſonas in his
nominibus inueniri. Diuiduntur autem tres in duo,
dum in ſponſo ſponſa coniuncta, ſocrus q̃ tertia eſt,
diuiſa remanebit in domo.Ergo iſta in qua Eccleſia
coniungitur CHRISTO Synagoga, quæ mater eſt,
& ſocrus,permanet ſuo iam marito perdiuiſa. Duo
ergo in tres ita diuiduntur, dum de iſto CHRISTI,
& Eccleſiæ conſortio altera hæreſ ſcinditur, & diui/
ditur Synagoga:ut CHRISTVS,& Eccleſia diui/
ſi ab hæreticis uno maneãt, & iungantur in Spiritu.
Diuiditur & Pater in filium,& filius in patrem : dum
Iudaicus populus qui per carnalẽ CHRISTI genera
tionẽ paternũ ſortitus eſt nomen,a CHRISTO filio
p̃ inuidiã ſeparat̃ : pater liuidus ĩ odiũ uertit affectũ,
cui filii gloria iugis eſt pœna:eſt cõtinuus cruciatus:
dicẽte Apoſtolo. Quorũ Patres,ex quibus eſt CHRI/ Rom.9.
STVS ſecundũ carnẽ:qui eſt ſuper oĩa Deus benedi/
ctus ĩ ſæcula. Diuiditur & mater in filiã:eſt nãq; Syna
goga mater,ex qua per Petrũ, et cæteros Apoſtolos
naſcitur Eccleſia filia : quæ ubi diuini regis CHRI/
STI meruit habere conſortiũ, matrem et æmulam
pertulit,et nouercam:et quæ filiæ mater talis, qualis
nurui ſocrus? Hæc namq; Synagoga mater ubi Ec/
cleſiam nurum uidit ex gentibus aduenifſe, occidit
ſceleſta filium,nurus conſortium ne uideret:occidit
CHRISTVM, ſi uel ſic amorem nurus furibũda ua/
leret extinguere : ſed ex morte totum reſurrexit in

Eccleſiæ coniugium CHRISTVS:ut probaret cha/ ritatem nõn ſeparari morte,ſed creſcere. Arguit eos autẽ Dominus qui faciẽ cæli,ortus nubiũ, ſtellarum curſus,plagas orbis ſtudent nimia curioſitate perqui rere, et tẽpus ſalutis ſuæ nullis ſtudiis, nullis indiciis
,, nituntur agnoſcere. Hypocritæ,ait,faciẽ cæli,et ter
,, ræ noſtis probare: et quomodo tẽpus iſtud non pro
,, batis? Oculus effuſus perdit lumen,quia tota homi/ nis intra pupillã uiſio continetur: ne ergo ſtudeas ui dere multa,ut uideas temetipſum:ne pſumas excelſa contueri,nec longinqua ambias conſpicere,quia an guſtus oculus non capit multa: nõ penetrat excelſa: longinqua non perſpicit:atq; ita uidet nihil,qui uide re exiſtimat totum. Agnoſce ergo diem ſalutis: tem pus acceptum per CHRISTVM IESVM Dominum noſtrum,ſi uis a te Deeſt finis.

DE CONSECRATIONE DIVI PROIECTI EPISCOPI FOROCORNELIENSIS. SERMO. CLXV.

OMnibus quidẽ Eccleſiis uenerationẽ debere me pfiteor, et fideliſſimã ſer/ uitutem:ſed Cornelienſi Eccleſiæ iſer uire peculiarius ipſius nominis amo/ re cõpellor. Cornelius nãq; memoriæ beatiſſimæ uita clarus,cũctis uirtutũ titulis ubiq; ful/ gẽs,operũ magnitudine notus uniuerſis,pater mihi fuit:ipſe me per Euangeliũ genuit: ipſe pius piiſſime nutriuit:ipſe ſanctus ſancta iſtituit ſeruitute:ipſe pon tifex ſacris obtulit, et conſecrauit altaribus: et ideo mihi charum,colendum,mirabile Cornelii nomen.

Amor ergo cognominis me compellit Corneliẽſis
Eccleſiæ deſideriis deſideranter occurrere:et Proie/
ctum uenerabilẽ uirum amabilibus pontificem con
ſecrare.Proiectũ dixi,ſed non abiectũ:iuxta illud.In Pſal. 21.
te proiectus ſũ ex utero: de uentre matris meæ Deus
meus es tu. Et uere iſte Proiectus ex utero humanæ
matris m̃ris diuinæ ĩ utero iugiter mãſit:qui domus
ſuæ neſcius domus Dei eſſe perſtitit habitator:q̃liter
autem fratres cunabulis ab ipſis gradus Eccleſiaſti/
cæ militiæ conſcenderit,et officia, quia dicere mihi
longum eſt,ſicut dicit Dominus,ætatem habet: ipſe Iohã. 9.
pro ſe loquatur: per Dominum noſtrum IESVM
CHRISTVM, qui uiuit, et regnat cum Spiritu San/
cto in ſæcula ſæculorum: Amen.

DE QVADRAGESIMALI IEIVNIO. SERMO. CLXVI.

HAbet quidẽ ſimplicitas ĩnocentiæ ſuæ gratiam:habet fidei ſuæ fructum:ſciẽtiæ premiũ habere non poteſt:palmã habere nõ poteſt uirtutum. Aliud eſt otio,et ſecuritati ſuæ uiuere:aliud eſt pro omnibus ferre uigilias,et labores.Simplicitas ciuem bonum facit,nõ facit militem fortem: hinc eſt quod ille cenſum ſoluit,hic ſtipendia percipit,et ho/nores. Ciuis aut cedit,aut ſuccũbit aduerſis, aduerſa miles ſuſtinet,et propellit: ille pugnare non didicit, hic non timere:ille cauet ſemper,hic uincit. Hæc di/ximus,ut quæ ſit diſtantia monſtraremus inter eum qui Chriſtianæ fidei ſimpliciter accipit,et ſequitur ſa cramentũ:et inter eũ qui ſtudet ipſius fidei et appre/

hendere ſciēter, et noſſe myſteriū. Ecce Quadrageſimæ ieiunium, quod deuotione ſolenni die craſtino ſuſcipit uniuerſalis Eccleſia, multi putant abſtinētiæ tantū ſtudio, uel nobis traditū, uel pro nobis Dominū peregiſſe, nec altioris intelligentiæ continere myſteriū, ſed ſolūmodo caſtigandis corporibus, reſecandis uitiis, temperādis mentibus hoc prouiſum. Porro quadragenarius iſte numerus tā ſacratus eſſe a ſæculis, tam myſticus reperitur, ut ſemper in efficiēdis rebus diuinis, & maximis Dei negotiis explicādis adhibitus lege inuiolabili perſcribatur: quod ut luceat ad purū copioſiſſimis percurramus exēplis. Cū mundus intra generis humani primordia perdeflenda nefando uitiorū ſquallore ſordeſceret, & totus criminū fœteret horrore, ac pene ipſo iniquitatis ſuæ fumo fuſcare cæli tantā contenderet claritatē, quadra

Gen. 7. ginta diebus ac noctibus expiaturus terram cæleſtis imber effunditur: ut, quia perire ſibi mūdus quod factus fuerat iam debebat, gauderet tali baptiſmate ſe renatū: ſciretq; quod eſt non ſe naturæ, ſed auctoris ſui gratiæ iā debere: ipſamq; noſtri baptiſmatis formā terra noſtri corporis origo p̄libaret: ut quæ ante natos homines producebat ad mortē, hos ad uitam produceret iam renatos. Attendite fratres quātus ſit quadragenarius numerus iſte, qui & tunc cælū terris aperuit abluendis: & nunc fonte baptiſmatis orbem totum pandit gentibus innouandis. Merito nos quadraginta diebus per ieiunium currimus, ut perueniamus ad fontem baptiſmatis, & ſalutis. Quadraginta

Exo. 16. annis populū Iudæorū panificus in eremo pauit imber: nec ſolito miniſtratu incrementa germinis produxit e terra: ſed ipſe terris potius fluxit frumenta to

tūmq̧ ſeruitutis humanæ ademit laborem,qui blan
do rore eſurientibus cæleſtem præbuit, & euexit an/
noná.Quadraginta diebus terrā repromiſſiōis explo Num.13
ratio miſſa diuinitus circuiuit:ut hic ſacratus nume/
rus promiſſas Iſraeliticū populū euocaret ad terras:
qui nos quadragenariis ieiuniorū curſibus euocat,&
perducit ad cælum. Nāq̧ & noſtri corporis terrā qua
draginta diebus explorat nunc,& circuit cæleſtis in/
ſpectio:ut expugnatis, & expulſis uitiorū gentibus,re
gioné noſtri cordis poſſideat turba uirtutū. Et quia
nihil omittendū eſt, Moyſes ipſe dierū quadraginta Exo.24.
ieiunio ita humano defæcatus eſt,& exinanitus a cor
pore,ut totus diuinitatis mutaretur ī gloriá:& adhuc
in noſtri corporis obſcuro toto fulgeret lumine Dei
tatis:neq̧ intueri eum mortaliū uiſus poſſet,qui ſub/
ſtantia Dei diu paſtus tota mortalis cibi oblitus fue
rat adiumenta:unde didicit corā Deo, et cū Deo cō/
morantibus uitæ ſubſidia non deeſſe. Et reuera fra/
tres neſcit laſſari,mori non poteſt,cui panis, cui uita
Deus eſt. Merito hic talis legem ſancire meruit, qui
totū quicquid in homine lex urgere poterat perami
ſit. Præſtiterat hoc Moyſi iuge fortaſſe ieiunium:ſed
nōdum reddiderat talé, ſi defuiſſet quadragenarius
numerus hic ſacratus.Ieiunium Eliam leuauit ad cæ 4.Re.2.
lū,et purificato ſic corpori ignei currus addixit ob/
ſequium: ut oſtenderet gehenna quæ exurit reos in/
nocuis quā deſeruit: ſed ut ad hoc perueniat et Elias 3.Re.19
quadragenarii numeri ante uiam myſticam præcu/
currit. Ezechiel eximius Prophetarum quadragin/ Ezech.4
ta diebus iacens latere uno, ſcientibus legem lo/
quor captiuitatem futuram dum præfigurat abſol/
uit: quia ſacratus numerus iſte ſuſcipit iniquitates

ut deleat:inquitates ut abſoluat ingreditur: uincula
Mat.4. patitur ut relaxet. Hinc eſt ergo ꝙ Dominus auctor
a ſæculis in hoc numero abſcõditi ſacramenti intrat
ipſum numerũ dierũ quadraginta ieiunii: ut quod
adumbrauerat in famulis, ipſa per ſe iam ueritate fa
cta, & cœpta perficeret: firmaret tenera: inchoata ſup
pleret: & quæ præceptis iſtituerat, roboraret exẽplo:
non .n. ſuffecerat hoc tantũ tanti numeri ſacramen-
tum imperaſſe uerbis, niſi cõmẽdaſſet & facto. Et ta-
men fratres a tempore diluuii ſacramenti huius con
tendimus aperire myſteriũ: non auſi anteriora con-
tingere: ſuperiora rimari: loqui tacita: tam diu certe
repoſita proferre: præſertim cum mihi temerariũ,
& uobis non neceſſariũ uideam, cauſarum tales, tan-
taſq; origines perſcrutari. Veræ deuotionis eſt, fide-
liſſimæ ſeruituris eſt, quid fieri uelit, nõ quare uelit,
dominator inquirere. Si ergo quadraginta dierum
ſimplex, purum, æquale, tantis teſtimoniis, ſub tanti
numero ſacramenti traditum nobis a Domino ieiu
nium perdocetur: unde iſta uarietas? unde nouitas
iſta? unde hebdomadæ nunc reſolutæ, nunc rigidæ?
nunc indulgentes nimium, nunc ſeueræ? unde intẽ-
perati ieiunii uſus iſte, qui aut afficiat ſine uenia, aut
remittat ad crapulam? hoc eſt, ſeparatim calida, ſe-
paratim frigida, ſeparatim ſalis, ſeparatim cibi, ſuis
uſibus deputare, & totum uitæ negligere condito-
rem? certe qui corporis cibos condiunt, ſapienter di
ſcant animæ pabulum temperare: ne aut plus ſalitũ,
aut penitus inſulſum ſalutaris cibi generet lethale fa
ſtidium. Ieiunium ſit æquale: et, ut eſt nobis traditũ,
ſeruetur ad corporis, & animæ diſciplinã. Certe qui
ieiunare non poteſt, non præſumat inducere nouita

tem: ſed fateatur eſſe fragilitatis propriæ quod rela-
xat: & redimat eleemoſynis quod non poteſt ſupple
re ieiuniis: quia illius gemitus Dominus nõ requirit,
qui pro ſe gemitus pauperum ſic redemit.

DE DIVO IOHANNE BAPTISTA PRAE-DICANTE, DEQ. POENITENTIA AGENDA. SERMO. CLXVII.

Opportune nobis Iohãnes beatiſſimus
ieiunii tẽpore pœnitentiæ doctor ad-
uenit: doctor dicto, factoq; magiſter
uerus: quod uerbo aſſerit, demonſtrat
exemplo. Magiſterium ſtat de ſcien-
tia, ſed magiſterii auctoritas conſtat ex uita: docen-
da faciens obedientem perficit auditorem. Docere
factis ſola ẽ norma doctrinæ: doctrina in dictis ſciẽ-
tia eſt, in factis uirtus. Scientia ergo illa uera eſt, quæ
fuerit mixta uirtuti: illa, illa diuina eſt, non humana,
Euangeliſta probante cum dicit. Quæ cœpit IESVS Act. 1.
facere, & docere. Præceptor cum docenda facit, & au
„ ditu inſtruit, & ĩformat exemplo. In diebus, inquit, Mat. 3.
„ illis uenit Iohannes Baptiſta prædicans in deſerto
„ Iudææ, & dicens. Pœnitentiam agite, appropinqua-
„ uit enim regnum cælorum. Pœnitentiã agite: qua-
re non magis gaudete? gaudete magis, quia ſucce-
dunt humanis diuina: cæleſtia terrenis: temporali-
bus ſempiterna: malis bona: ſecura anxiis: ærumnis
„ beata: manſura perituris. Pœnitentiam agite. Pœ-
niteat plane, pœniteat qui diuinis prætulit humana:
qui ſeruire uoluit mundo, & dominationem mundi

cum mundi Domino non habere. Pœniteat qui maluit perire cum diabolo, ꝙ regnare cũ CHRISTO. Pœniteat qui uirtutum libertatem fugiens, captiuus uoluit eſſe uitiorum. Pœniteat, & ſatis pœniteat, qui
„ ne uitam teneret manus tradidit morti. Appropin-
„ quauit enim regnum cælorum. Regnum cælorum, eſt præmium iuſtorũ: iudicium peccatorum, impiis pœna. Beatus ergo Iohannes, qui pœnitentia iudicium uoluit præueniri, peccatores non iudicium uoluit habere, ſed præmium: impios uoluit regnum intrare, non pœnam. Et tunc Iohannes uicinum cecinit regnum cælorum, quando adhuc puer mundus ætatum conquirebat augmenta: modo cælorum regnum ꝙ proximum iam ſcimus: quando mundus ſenectute feſſus extrema uacuatur uiribus, membra deponit, amittit ſenſus, doloribus urgetur, curam reſpuit, uitæ moritur, uiuit morbis, defectum clamat: teſtatur finem. Nos ergo duriores Iudæis, qui fugiētem ſequimur mũdum: qui futurorum tēporum obliuiſcimur: præſentibus inhiamus, qui in ipſo poſiti iam iudicio non timemus: qui uenienti iam Domino non occurrimus: qui uolumus manere mortem, reſurrectionem nolumus mortuorũ: qui ſeruire uolumus, nolumus regnare: ut tantum regnum noſtro Domino differamus. Vbi eſt illud? Cum orabi-
Luc.ii. tis dicite. Veniat regnũ tuum. Maiori ergo pœnitentia opus eſt nobis: & pro modo uulneris modus adhibendus eſt medicinæ. Pœniteamus, fratres, pœniteamus cito, quia nobis ſpatium temporis iam negatur: iam nobis ipſa hora concluditur: iudicii præſentia iam nobis ſatiſfactionis locum excludit. Currat

pœnitentia, ſententia ne præcurrat: quia Dominus
quod non uenit adhuc, quod adhuc expectat, quod
moras facit, nos ſibi redire deſiderat, non perire:
quos pietate tali ſemper eſt allocutus. Nolo mortem Ezec. 33
peccatoris, ſed ut reuertatur impius a uia ſua, & ui-
uat. Pœnitentes ergo reuertamur fratres, & ne de ar-
cto temporis pertimeſcamus: quia auctor temporis
tempore neſcit arctari: probat hoc Euangelicus la-
tro, qui in cruce, & in hora mortis rapuit ueniam: in Luc. 23.
uaſit uitam: effregit paradiſum: penetrauit ad regnũ.
Et nos fratres qui de uoluntate meritum non quæſi-
uimus, acquiramus uel de neceſſitate uirtutem: ne iu-
dicemur, iudices noſtri ſimus: pœnitentiam demus
nobis, ut poſſimus nobis auferre ſententiam. Prima
eſt felicitas perpetua innocentiæ ſecuritate gaudere:
inuiolatam ſeruare mentis, & corporis ſanctitatem:
nulla immunda mundi inquinamenta ſentire: rea-
tus conſcientiam non habere: uulnera neſcire pecca
ti: gratiam ſemper poſſidere uirtutum: ſemper ſub
ſpe uiuere cæleſtium præmiorum: ſed ſi quo forte
noſtra mens iaculo fuerit confixa peccati, ſi caro tu-
meſcat ex crimine, ſi uitiorum ſanie fragilitas huma
na corrumpatur, tunc ægris illa, quæ non ſanis, pœ-
nitentiæ medicina ſuccurrat: ferrum compunctio-
nis accedat: apponatur aduſtio tunc doloris: adhibe-
antur ſuſpiriorum tunc fomenta: tumentis conſci-
entiæ feruor euaporet: tunc reatus hulcera lachry-
mis abluantur: immunditiam corporis cilitia tunc
detergant. Ferat, ferat amaram pœnitentiæ cu-
ram, qui ſeruare debitam noluit ſanitatem. Cui ui-
ta ſua chara eſt, dura nulla eſt cura: medicus non
ſit ingratus, qui per dolorem reuocat ad ſalutem.

Qui innocentiæ creditum ſeruat, pœnitentiæ non
Mat.9. ſoluit uſuram. Dominus hoc aperit dicẽdo. Non eſt
opus ſanis medicus,ſed male habentibus.Et qui ma-
le haberent patefecit, iterũ dicens. Non ueni uocare
iuſtos,ſed peccatores. Reuocat per pœnitentiã Iohã
nes,CHRISTVS per gratiã uocat: hinc eſt quod Io-
hannes ueſtitu,uictu,loco,totus pœnitẽtia formatus
,, incedit. Venit,inquit, Iohãnes Baptiſta prædicãs in
,, deſerto Iudææ,et dicens.Pœnitentiã agite. Per de-
ſerta Iudææ pœnitentiã clamat Iohannes, quæ legis
cultũ,prophetarũ laborem,fœcunditatẽ patrum,fru
gem Dei ſua ſterilitate perdebat: unde ad pœniten-
tiã merito uocantur diſciplinarũ deſerta,non homi
nũ,non locorũ:uacat clamor,ubi nõ aſſiſtit auditor.
,, Ipſe autẽ Iohãnes habebat ueſtimentum de pilis Ca
,, meloꝝ. Potuit de capraꝝ, ſed cilicio opus nõ erat:
ſed accepit tortuoſiſſimi pilos animantis,nihil habẽ
tis recti,nihil gratiæ,nihil decoris: quẽ natura dedit
labori duro:addixit magno ponderi: extremæ tradĩ
dit ſeruituti: tali pœnitentiæ magiſter indui debuit
ueſtimento,ut qui a recti detorſerãt diſciplina,& de-
formes ſe totos formis reddiderãt peccatorum,ma-
gnis pœnitentiæ ſarcinis ſubderentur: addicerentur
duris ſatiſfactionis angoribus: ſuſpiria compunctio-
nis laborioſa portarent,ut directi,& attenuati in mo
dũ acus per anguſtũ pœnitẽtiæ foramen ampla re-
miſſionis intrarẽt: & impleretur Dominicũ dictum.
Mat.19.,, Camelũ per foramen acus poſſe tranſire. Eſca aũt
,, eius erãt locuſtæ,& mel ſilueſtre. Locuſta caſtigan-
dis peccatoribus attributa merito pœnitentiæ figu-
ratur in paſtum:ut de peccati loco exiliens,in pœni-
tentiæ locum ad cælũ poſſit pẽnis ueniæ peruolare.

Hoc Propheta ſenſerat qui dicebat. Sicut umbra cū Ps. 108.
declinat ſublatus ſum: et excuſſus ſum ſicut locuſtæ:
genua mea infirmata ſunt præ ieiunio: et caro mea
imutata eſt propter miſericordiā. Audiſtis quemad/
modum de peccato in pœnitentiā excuſſus eſt ut lo/
custa: et curuauit genua ut pœnitētiæ pondera baiu/
laret: et addiicitur mellis cibus, ut amara pœniten/
tiæ dulcis miſericordia temperaret.

DE PARABOLA CENTVM OVIVM. SERMO. CLXVIII.

SIcut profunda maris ingredi, & li/
quentis uiæ calles inuios tranſmea
re artifex uiator inuenit: ita de Dei
dictis aliqd audire, & ad diuini ſen
ſus penetrare ſecretum dedit, & do
cuit lex diuina. Hinc eſt ꝙ ratē no/
ſtræ mentis carnis e litore ſoluen/
tes in pelagus Euangelici ſermonis intramus, credē
tes ꝙ flante Spiritu Sancto cæleſtis intelligentiæ per
ueniamus ad portum. Dominus noſter hodie ſpem
peccatorū promouit ad ueniam: & ſuperborū mur/
» mur piiſſimo cōpreſſit exēplo. Erāt, inquit, appro/ Luc. 15.
» pinquantes Domino publicani, & peccatores ut audi
» rent illum: & murmurabant Phariſæi, & ſcribæ dicē/
» tes: quia hic peccatores recipit, & māducat cum illis.
Non minus inuidi, ꝗ̄ ſuperbi malitiam de Dominica
bonitate capiebant: de pietate Dei impii reddebant:
fiebāt de CHRISTI miſeratione crudeles: ſumebāt
de cæleſti curatione languorē: et pœnitentiū ueniā
» uertebant iudicis in reatū. Peccatores recipit: & mā

„ ducat cum illis. Sic uidet iuidus: ſic ſuperbus ſentit:
„ auarus ſic ſapit: intelligit ſic malignus. Peccatores
„ recipit. Non dicunt ſuſcipit. Quid amiſerat, qui rece
pit? donat culpas, iram uertit in gaudiũ, doloré mu
„ tat in gratiã, quicunq; inuenit quod amiſit. Peccato
„ res recipit. Recipit peccatores Deus, ſed Deus pecca
tores eſſe non ſinit, quos recipit: peccator Deum nõ
uiolat approquinquãs: Deus peccatoré ſanctificat cũ
propinquat. Phariſæe CHRITVS peccata nõ recipit
cum recipit peccatorem: quia deus non criminis, ſed
hominis eſt réceptor. Vnde Phariſæus non quales ue
nerant, ſed quales redibant uidere debuit peccato-
res: certe Paulum quem perſecutorem miſerant, præ
dicatorem uideant mox rediiſſe. Sed iam Deus gau-
dium ſuum de reditu peccatoris comparatione qua,
„ qua ſimilitudine inſinuet audiamus. Et ait ad illos
„ parabolã. Quis ex uobis homo, qui habet cẽtũ oues:
„ & ſi perdiderit ex illis unam, nõne dimittit nonagin-
„ ta nouem in deſerto: et uadit ad illam quæ perierat,
„ donec inueniat eam? et cum inuenerit eam impo-
„ nit ſuper humeros ſuos gaudens: et ueniens domum
„ conuocat amicos, et uicinos, dicens illis. Congratula
„ mini mihi, quia inueni ouem meam, quæ perierat.
„ Ita dico uobis, gaudium erit in cælis ſuper uno pec-
„ catore pœnitentiam agente, q̃ ſuper nouaginta no-
„ uem iuſtis qui nõ indigent pœnitentia. Semper qui-
dem cum perdita reperimus, nouũ capimus cumu-
lum gaudiorum: et eſt iucundius nobis inueniſſe per
dita, quam non perdidiſſe ſeruata. Sed hæc parabola
plus diuinæ pietatis, q̃ conſuetudinis humanæ loqui-
tur, et exprimit ueritatem. Magna relinquere, ama-
re minora Dei poteſtatis eſt, non eſt cupiditatis hu-

manæ:quia Deus et quæ non ſunt facit eſſe:et perdi/
ta ſic ſequitur,ut teneat quæ reliquit :et amiſſa ſic in
uenit,ut quæ ſeruata ſunt non amittat:ergo non ter/
renus paſtor iſte eſt,ſed cæleſtis:& parabola hæc to/
ta nó figurata eſt laboribus humanis, ſed diuinis eſt
obumbrata myſteriis:ſicut ex ipſo numero mox luce
» ſcit,cum dicit. Quis ex uobis homo, qui habet cen/
» tum oues, & ſi perdiderit ex eis unam. Quare non
quinquaginta? quare non ducentas? ſed centū? qua/
re non quatuor? quare non quinque? ſed unam? ut
oſtenderet non ex damno fuiſſe,ſed ex numero plus
dolorem.Nāq; amiſſio unius totum diſſipauerat cen
tenariū numerū:& totum de dextera redegerat ad ſi
niſtram:ut diſpendio unius & ſiniſtra clauderet oēs,
et dextera nil haberet.Nonageſimus,& nonus nume
rus in ſiniſtra latet clauſus,conſtrictus hæret,tenetur
oppreſſus:qui tamen ubi unius perceperit, & ſenſerit
augmentū,mox dexteræ tranſit ad palmā:mox cen/
tenarii numeri peruenit ad coronā. Et ſi nō habuiſſe
cētenariū numerū doloris eſt, cuius doloris eſt per
didiſſe? Videtis quia per unius ouis amiſſionē paſtor
iſte totū gregē cecidiſſe de dextera, & totū ī ſiniſtrā
doluerat recidiſſe:& ideo relictis nonaginta nouem
unā ſequitur,unā quærit,ut inueniret in una oēs, re/
dintegraret oēs in una:ſed iā cæleſtis parabolæ pan/
damus ſecretū.Homo habēs oues cētū CHRISTVS
eſt, Paſtor bonus, paſtor pius: qui in una oue, hoc
eſt ī Adam,poſuerat totum gregem generis huma/
ni: hanc inter amœna Paradiſi, hanc in regione ui/
talis paſcuæ collocarat: ſed illa uocem paſtoris ob/
lita dum lupinis ululatibus credit, & caulas perdidit
ſalutares, et tota lethalibus eſt ſauciata uulneribus.

Hãc ergo CHRISTVS ueniens quærere in mundũ
in utero uirgineæ regionis inuenit, Venit ſuæ natiui-
tatis in carne:& in crucem leuans humeris ſuæ impo
ſuit paſſionis:& gaudens toto reſurrectionis gaudio
per aſcenſum ad cæleſtẽ tulit, & pertulit manſionẽ.
„ Et uocauit amicos,& uicinos:hoc eſt, Angelos. Di-
„ cens illis. Congratulamini mihi, quia inueni ouem
„ meam quæ perierat. Congratulãtur,& congaudent
CHRISTO Angeli ſup ouis Dominicæ reditu:nec ĩ
dignantur in toto ſibi præſidere ſolio maieſtatis,qa
de cæleſtibus inuidia cum diabolo fuerat iam fuga-
ta:nec poterat per agnum qui peccatũ mũdi tulerat
in ſuperna amplius inuidiæ penetrare peccatum.Fra
tres ille nos quæſiuit in terra,nos illum quæramus ĩ
cælis:ille nos portauit ſuæ diuinitatis ad gloriã, nos
illũ ſanctitate tota noſtro portemus ĩ corpore:Glo-
1.Cor.6 rificate,inquit Apoſtolus,& portate Deũ in corpore
ueſtro.Ille Deum in corpore ſuo portat,qui nullum
portat in ſuæ carnis operatione peccatum.

DE PARABOLA DRACHMAE PERDITAE. SERMO. CLXIX.

PER omnes Euãgelicas lectiones latere myſticos ſenſus, & cæleſtis intelligentiæ manere ſecreta, norũt ſoli quicũq; diuini Spiritus gratiã percepere. Ecce poſteaq̃ paſtor ſupernus perditã centenarii gregis ouem perquiſiuit, inuenit, & Angelorũ lætitiam totam cæleſte iam retulit ad ouile, mulier Euangelica producitur in figuram: quæ lumine accenſo de decem drachmis unam drachmã perditam ſic

tam ſic

tam ſic requirit,ut inuenta hac de lucro ſuo, de ſuo gaudio,cauſam pariat cæleſtium gaudiorum: ſic.n.
" dicit. Aut quæ mulier habens drachmas decē,ſi per Luc.15
" diderit drachmam unam,nō accendit lucernam, et
" euerrit domum,et quærit diligēter,donec inueniat?
" et cum inuenerit conuocat amicas,& uicinas,dicēs.
" Cōgratulamini mihi,quia inueni drachmam quam
" perdideram.Ita dico uobis,gaudium erit coram an
" gelis dei ſuper uno peccatore pœnitētiā agente. Putas ne mulier iſta cōmunis eſt? aut habuiſſe eam decem drachmas humano putatur exceſſu? aut unam caſu creditur perdidiſſe mundano? aut ſimpliciter contigit,quod eam nocturno requirit in tempore? aut lucernam de noſtri uſus more ſuccendit? aut cō ſuetum,quod eam perdidit,et inuenit intra domū? aut familiare,quod amicas ad lætitiam conuocat, et uicinas,quas perdens conuocaſſe nō legitur ad mœrorem? Nouum damni genus,et quod drachmā nō ablatam patefaciat,ſed dilapſam: et quod eā domeſticis abſconditam tenebris,et nō defoſſam dolis loquatur extraneis.Videtis q̃ ſingulare ſit totū: q̃ morem tranſeat,et ſupergrediatur humanum: q̃ diuinū ſpiret,& redoleat ſenſum: q̃ attollat ad cælum mentis intellectum: q̃ collocet in ſupernis: q̃ cogat ſuperni cordis accendere lucernam: et inſtar Euangelicæ mulieris per Dominicæ lectionis obſcura drachmā quærere ſcientiæ ſalutaris. Antequā CHRISTVS ad ouem ueniret errantem,et miſerādis diſcurſibus attritam miſericordibus humeris ſubleuaret ad cælū, et honuſtus pecore pio inacceſſas lupis perueniret ad caulas,mulier habens decē drachmas tenebras diutinas ſuſtinebat: et non ſolum drachmam perditam

deflebat unā, ſed ipſas nouē drachmas ſibi reſiduas nō uidebat.Nox ei erat iugis,erat ei ꝓfunda et pſeuerās caligo,cui lucerna ſine diuino igne ad noctis ſolatiū nō lucebat:ſed poſteaq̄ ſupnus ignis,ignis Spūs ſancti flāmeo ſe ſup Apl̄os ibre diffudit,et nō minus frigida,q̄ tetra mortaliū corda toto ignis ſui calore ſuccēdit,Mulier,id eſt Eccleſia,accendit lucernā ſuā, id eſt internū illū ſui cordis obtutū, hoc ē, illumina
Eph.1. tos, ut inqt Apl̄us,oculos cordis ur̄i.Accēdit ergo lucernā ſuā:et illā Iudaicā domū ignorātiæ cæcā tenebris euerrit Apl̄icū poſt laborē, donec iā de decem drachmis,hoc ē decalogo legis drachmā perditā reperiret in xp̄o.CHRISTVS eſt plenū Deitatis numiſma:CHRISTVS ē drachma nr̄æ redēptionis,et p̄rii: CHRISTVS ē q et erat in legis decalogo,et latebat: CHRISTVS eſt quē hēbat Synagoga,et tenebris impugnātibus nō uidebat.Decē drachmas decē legis diximus uerba:ex qbus uerbū ꝑdiderat ſynagoga unū.
Ioā.5. Q đ unū ē Illud qđ in Eccleſia primus,qa lucerna ardēs erat,Iohānes inuenit,dicēte Dn̄o.Ille erat lucer
Ioā.1. na ardēs,dicēte Euāgeliſta.In ꝑncipio erat Verbū:& uerbū erat apud Deū:& Deus erat uerbū. Hoc fuiſſe
Deu.6. in decalogo iā pateſcat.Audi,inqt, Iſrael Dn̄s Deus
Mar.12. tuus,Deus unus ē.Hoc Synagoga dū nō uidet ī filio, amittit in pr̄e:dū nō credit ī xp̄o,CHRISTVM letha liter crucifigit:cui merito ꝑ decalogū cōſequēter di
Exo.20. citur.Nō occides.Siquidē dū Iudæus ipſam mādatorū ſeriē capite detruncat,ante CHRISTI,q̄ legis extitit homicida:unde et totū corpus retorſit ī xp̄m. Nō occides: nō mœchaberis:dānata ē Synagoga,q̄ iūcta diis gētiū reppulit xp̄m,q ſepoſita poteſtate dn̄antis cōiugis ad eā deſcēdit affectu.Nō furtū facies. Furata

eſt Dñicá reſurrectioné,q̄ pretiú militibus dedit, ut Mat.28.
reſurrectionis infoderet,et occuleret ueritaté.Nó fal
ſum teſtimoniú dices.Hæc eſt q̄ conquiſiuit falſos te Mat.26.
ſtes:ut ípleret illud.Exurgétes teſtes iniq q̄ ignorabā Pſal.34.
íterrogabát me. Et reuera aliter tradere nó poterat
ueritatis auctoré:qa ſemp ſola ípugnat falſitas ueri/
taté.Sic ruit,ſic p gradus cadit, q de ſcalis labitur,&
corruit p̄ceptorú.Nam ſi dñm Deú credidiſſet unú,
ad hoc ruinarum barathrum non ueniſſet. Sed nos
lucernam matris Eccleſiæ iam ſequamur,et ambulā
tes in lumine Dominici uultus CHRISTI perueniа/
mus ad drachmam,atq; amícas,et uicinas, id eſt Ec/
cleſias gentium conuocemus, ne matrem noſtram
drachmam ſuam neſciant inueniſſe:et dicamus cum
propheta.Paraui lucernā CHRISTO meo. Et qd lu p̄s.131.
cerna pfuerit audiamus.Ecce audiuimus eā í Ephra/
ta:íuenimus eā in cápis ſiluæ.Introibimus í taberna/
culú eius:adorabimus í loco ubi ſteterút pedes eius.
Ecce qd' p diſtenſos cápos,et nemora diffuſa q̄reba/
mus in Dño,hoc m̄ris íuenimus ad lucernā. Sup hoc
lætet et cælú:qa in uno peccatore pníam agente to/
tius Chriſtiani populi claruit pœnitudo:et totaDeita
tis forma CHRISTI noſtram refulſit in drachmā.

DE EO QVOD CHRISTVS MISIT APOSTO LOS CVRATVM VARIOS MORBOS. SERMO. CLXX.

BEatus Marcus hodie cú Galileæ dñm
rettulit circúiſſe caſtella,ineffabilé cir
" ca nos prodidit eius pietaté. Et circui Mar.6.
" bat,inqt,IESVS caſtella í circuitu do
" cés.Audiſtis quéadmodú circuit,qué/

admodum te,et propter te ubiq; pietas indefeſſa per
quirit.Et ille qui capit ipſe omnia, nec ab ulla capit
ipſe creatura,intrat,et tuo anguſtat in corpore: tuis
in habitaculis ſe coarctat.Et ille cuius maieſtaté uox
fidelium cotidiana teſtatur clamans.Pleni ſunt cæli,
et terra gloria tua: tuis propter te circuit,apparet,ui
detur, et tenetur in locis. Quo ſe mouet immobilis
plenitudo? quo accedit, uel unde recedit, quo ſunt
plena omnia? et tamen uadit:redit:deſcendit:aſcen-
dit: et totum te, et propter te, homo deus patitur:
Exod.3. qa te nimis diligit:nimis amat.Habitus ſuſcipit: for-
mas uariat:cõmutat officia:& nunc igneus tibi reſplẽ
Exo.13. det in rubo:ut perfidia te frigidũ fidei calore ſuccen
dat:nunc eluceſcit cæleſti flãmeus in columna, ut re
motis ignorantiæ tuæ tenebris,per ſolitudines mun
di huius uiã poſſis ſcientiæ percurrere ſalutaris: nũc
idem tibi nubis uertitur in columnã,ut ardentes tuo
rum temperet æſtus animorũ:nunc te ut aquila pro-
tegit pennis ſapientiæ:et cæleſtem prouocat ad uola
Deu.32. tum:dicente Moyſe. Sicut aquila protegit nidũ ſuũ:
iuxta.lxx. et ſuper pullos ſuos confidit: extendens alas ſuas ac-
cepit eos:et ſuſcepit eos ſuper ſcapulas ſuas.Dñs ſolus
ducebat eos:et non erat cum eis Deus alienus. Nunc
Mat.23. ſicut gallina educit,ducit,uocat,recipit,protegit,por
tat,fouet,ambit,amplectit:et ſui uolatus oblita, ſuæ
tẽporaliter ĩmemor libertatis, tuis in penetralibus,
tuo uerſat in puluere:ut te uernaculis, familiaribus,
domeſticis,alat,erudiat,inſtituat,nutrimentis: nunc
Luc.15. ut paſtor bonus altiſſimis errantem ſolus requirit in
montibus:ſolus inuenit:ſolus ſuis humeris imponit:
et ne amplius in terrena paſcua luporum morſibus
peruadaris,cæleſtes euehit,et perducit ad caulas.Sic,

ſicut diximus,habitus ſuſcipit:formas uariat: et ut te
mutet in melius, ipſe ſua totiens mutat, et cõmutat
officia.Et quia diu circuierat ut diriperet,et deuora/
ret inimicus,nunc neceſſario circuit ut ſe uindicet,ut
eripiat CHRISTVS,dicente ſcriptura. Aduerſarius i.Pet.5.
ueſter ſicut Leo rugiens circuit quærens quem deuo
ret. Et conuocauit,inquit,duodecim. Poſt diutur/
›› na tempora tetræ noctis,auroræ ſuæ deſiderato ſplẽ
dore æternus dies CHRISTVS noſter reluxit in lu/
cem:qui duodecim ſuas horas in Apoſtolis ſuis duo
decim ſignanter aptaret.Hunc diem beatus Pſalmi/
ſta prophetali uidit ſpiritu,cum canebat. Hæc ẽ dies ps.117.
quam fecit Dñs: exultemus,et lætemur in ea. Vnde
et Apoſtolus,Lucis,ac diei filios appellat credentes.
Vos filii lucis eſtis,& diei. Et cõuocauit duodecim. i.theſ.5.
›› Duodenarius numerus iſte per quaternarium tripar
titam nobis monſtrat,et format quadrigã: per quã
Trinitas tota toto orbe Apoſtolicis uehitur,et fertur
excurſibus,ut diabolum mitis bellator expugnet: ut
mundi ſuperbiam mãſuetus uictor inclinet:ut diſcor
dias gẽtium pacificus auferat præliator:ut deſtructo
inferno,hoc eſt peccati fouea,diuturno carcere ani/
marũ humani generis captiuitatẽ liberam triumphi
ſui perducat ad gloriam.Hunc Trinitatis currũ bea/
tus pſalmiſta uidit Prophetali ſpiritu, cum dicebat.
Aſcendiſti in altũ:captiuam duxiſti captiuitatẽ: acce Pſal.67.
piſti dona in hominibus.Hunc currũ ſibi, ſuo patri,
et Spiritui ſancto,Dñs cum diceret præparat.Tollite Mat.11.
iugũ meũ ſuper uos: qa iugũ meũ ſuaue eſt: et onus
meũ leue eſt.Neſcit laſſeſcere baiulus miſericordiæ,
pietatis euector. Duodecim patriarchas duodecim Gen.49.
diſtinctos in tribubus,duodecim fontes eremi, duo/ Exo.15.

Ioſ.4. decim lapides eleuatos ex alueo in figurã, formáq;
Apoſtolici numeri fuiſſe deſcriptos ſcrutatori legis
relinquamus altius ad ꝓbandũ:quia nobis cur binos
ad prædicandũ diſcipulos miſerit propoſitæ lectio/
„ nis ſeries conatur aperire. Et cœpit eos mittere bi/
„ nos,et binos. Binos mittebat,ne deſtituta ſingulari
Mat.14. tas aut negaret,ut Petrus:aut fugeret,ut Iohãnes. Ci
to cadit fragilitas humana,quæ de ſe ſuperbe cõfiſa
ſocios deſpicit:non uult habere collegã, dicente ſcri
Eccl's.4. ptura.Et uæ uni cum ceciderit: et non eſt ſecundus
qui erigat eum.Quantum aũt alter alterius roboreẽ
Prou.18. auxilio,eadem ſcriptura teſtatur:cũ dicit. Frater qui
„ adiuuatur a fratre quaſi ciuitas munita.Et cœpit eos
„ mittere binos,et binos.Nec mirũ fratres, ſi Trinitas
quæ ex duodenario numero tripartitã cõſcendit qua
drigam,nunc aſcendit et bigã:ut duobus nuntiis duo
rum uocatio monſtretur,et clareat populorũ,dicẽte
Rom.3. Apoſtolo.Nunquid Iudæorũ Deus tm̃? nõne et gen
Iſa.21. tium? imo et gentium:et impleatur Iſaiæ uaticiniũ:
qui ſe aſcẽſorem bigæ uidiſſe teſtatur, unde mox ce
cidiſſe Bãbylonem clamat,et omnia ſculptilia.Quis
dubitat fratres per has bigas CHRISTVM ſalutares
inequitaſſe diſcurſus:cum uideat Aprica prædicatio/
ne corruiſſe tẽpla? idola deperiiſſe? ceſſaſſe pecudũ
mugitus,et uictimas? ipſas aras cum thuris ſic fumo
iam tota euanuiſſe per ſæcula? Has bigas Abacuc ui
Abac.3 derat:cum clamaret.Qui aſcendis ſuper equós tuos:
„ et equitatus tuus ſanitas. Et dedit,inquit, eis poteſta
„ tem ſpirituũ imundorũ.Hoc eſt diuinæ uirtutis inſi/
gne:hoc trophæũ ſingularis triũphi:ut ꝑdæ ſuæ præ/
do ipſe ipſis captiuis ſuis ipe captiuus, uinctis quon/
dã ſuis uinctus ipe Diabolus nũc tradaẽ:q̃tenus corã

ſubiiciaſ imperio, quorũ ante fuerat magnificus ſer/
uitute. Merito dolet, gemit merito, merito ſtridet, q
ſe uidet hoiũ ſententia, hominũ poteſtate percelli,
qui ſe Deũ hoibus longa diu fuerat perſuaſione mẽ/
" titus. Et præcepit eis, ne quid tollerent in uia, niſi uir
" gã tantũ: non peram, non panẽ, non in zonis æs. Ho/
mo cũ operarios inuitat ad opera, non neceſſaria ui/
ctus ſolũ, ſed ẽt largo fundit epulas apparatu: ut cõui
uium humanitatis effuſæ põdus operis ſuperet, et la/
borẽ: Deũ quãtũ credit inhumanũ, qui ad opera eius
inuitatus, pera, pane, pretio honuſtus incedit, & an/
xius: ut aut laſſus, aut tardior ad opus operarius infi/
delis occurrat: aut occurrere fortaſſis nõ poſſit: pmia
promittit ille copioſa: tot chirographis, tot teſtibus,
largã ſpõdet ille mercedẽ: tu eũ neq; panẽ, neq; ueſti
mentũ impio ſpũ æſtimas pbiturũ. Teipſum cum nõ
eſſes dedit eſſe: et qcqd hõ hẽs dedit ipſe: et cũ tibi, ac
tuis uoluptatibus uiueres, uictus neceſſaria nõ nega/
uit: hunc ſuis uirtutibus, ſuis opibus ſeruiẽti, nõ panẽ,
nõ ueſtimentũ æſtimas largiturũ? Hoc ipm qđ in pe
ra, qđ in zona portas, quis dedit tibi? Quid illi de ſuo
inſultaturus occurris? Nouit quia diues es. Ceſſa hõ
opibus tuis: ſufficit tibi diuina pauptas: depone farci/
nas diuitiarũ tuarũ: honuſtus nõ põt p anguſtã uiã ad
opus dñicæ meſſis puenire: ueni expeditus, ueni liber
ad opa, ante q̃ nudus, & expoliatus, ifidelis oibus opa
rius rapiaris ad pœnã: qa ſicut ſcriptũ eſt. Morieẽtẽ di Pſal. 48.
uitiæ nõ ſequũẽ. Sit tibi pera cõſcientia tua: ſit tibi pa
nis uita tua: ut ſit uerus panis xp̃s in uita, qui dixit.
Ego ſum panis. Sit tibi in pꝛ̃tiũ merces tua: qa ille præ Ioã. 6.
miũ exigit ſecurus a CHRISTO, qui ut ſequeretur
xp̃m, nudus deſpexit reſpuẽs fideliter qđ habebat.

SERMO
DE DISCIPVLIS ILLOTIS MANIBVS PRAN DENTIBVS. SERMO. CLXXI.

SIcut fulgura cum ſaxa,mõtes , arbores,
ipſa domorum culmina,terribili colli/
ſione diſſoluunt,ſenſus hominũ , men/
teſq; corripiũt:ita Dñs quotiens in pha/
riſæos intonat,ſuos timore ſalutari cor
rigit,et emendat:ſicut hodie Euangelicus ſermo per
docuit,phariſæos,& ſcribas uituperaſſe aliquos diſci
pulorũ Domini,eo ꝙ non lotis manibus manduca/
rent.Nemo cũ hæc audit,exiſtimet diſcipulos domi
ni ſub ſpecie contemptus incultis,et lutulentis mani/
bus edere:nec mẽſæ Domini, nec conuiuii cõmunis
ſeruare,et colere honeſtatem:quando iſtud neq; na/
tura patiẽ:neq; hoſpitalitatis admittit affectio. Quis
aquam manibus non offerat mox ad uenientis obſe
quium? quis ad offerentis triſtitiã mox recuſet? præ
ſertim cum Dominus ipſe arguat Simonẽ inuitatus
Luc. 7. ad menſam.Pedibus meis,inquit,aquam non dedi/
ſti.Vult itaq; fieri,quod ſic exigere perdocetur. Sed
phariſæi non diligentiam corporis in diſcipulis Do/
mini,ſed ſuperſtitionis ſuæ baptiſmata perquirebãt:
neſcientes unum baptiſma,quod dominus nõ lauan
dis ſolum,ſed innouandis animabus , et corporibus
inueniſſet:quod non corpus ad cultum uitæ , ſed con
ſcientiam dilueret ad ſalutem.Hoc propheta preca/
Pſal. 50. batẽ , cũ diceret. Amplius laua me ab iniuſtitia mea.
Ideſt quouſq; me legaliter lauas,et me non lauas? la
ua me p gratiã ſemel,quẽ lauacra legis ĩnumera nõ
lauerũt.Sed hoc aperiat nobis ipſe,qui ſeqẽ Euãge/
Mar. 7 ,, licus ſermo. Phariſæi,inqt,et oẽs Iudæi niſi crebro

» lauerint manus non manducant tenẽtes traditionẽ
» ſeniorum:et cũ de foro ueniũt niſi baptizati fuerint
» non manducant,ſeruantes baptiſmata calicũ, et ur
» ceorum,ac æramentorum, et lectorum. Phariſæe
quid te mũdum credis,cũ tua omnia tuo ſint pollu
tã conuiuio ? in foro tu de innocẽtis ſanguine diſpu
taſti,de rapienda ſubſtantia pauperis perquiſiſti,per
ſcrutatus es qualiter libertatem addiceres ſeruituti,
et cũ interiora tua tanto ſint confecta crimine, quẽ
admodum te exterior lauare,& mundare ſufficiet
aqua ? Corda,& corpora noſtra mundare hæc pote
rit,cũ fuerit et ipſa Spũs ſancti purificata cõmercio,
ut uiſibili miniſterio inuiſibile purificationis noſtræ
perficiat ſacramẽtum. Sed tu Iudæe calices,urceos,
æramenta baptizas, quæ motu, ſenſuque carentia
per naturam, ut reatum neſciunt, ita non ſentiunt:
hæc honoras,et te per quem contaminata ſunt om
nia, non emundas: tuis uſibus, tuis obſequiis hæc
mancipata purificas,et te diuinis officiis,diuinis mi
niſteriis non purificas mancipatum. Sed nos fratres
non quid Iudæis,ſed quid diſcipulis ſuis Dominus re
» ſpõderit,audiamus. Dicebat autem: ꝙ quæ de ho
» mine exeunt,illa contaminant hominẽ. Abintus.n.
» de corde hominũ procedũt cogitationes malæ,adul
» teria,fornicationes,homicidia,furta,auaritiæ,nequi
» tiæ,dolus,impudicitia, oculus malus,blaſphemiæ,ſu
» perbia,ſtultitia:oĩa hæc mala ab intus procedunt: et
» cõtaminant hominẽ. Quæ ſpatia terrarũ,ꝗ magni
tudo urbiũ,ꝗ latitudo regionũ, tantos hoſtes ferre,
tot inimicos capere,tantas ſuſtinere præualet natio
nes, quot uitia, quot delicta,quot crimina, rapiunt
humanos ſenſus ? hominũ corda patiuntur ? ad unã

ouem genera tota,tota feritas beſtiarũ: quæ magis eo ſæuiunt,quo ſe explere nequeunt,ſatiari non poſ/ ſunt unius captione uoraci dente prædones: qui plus hinc æſtuant,et tabeſcunt,quod capere nequeunt, et uorare:quod ad unã Columbã tot Milui,tot Aquilæ, Vultures tot uoraces,tantarũ currat congeries auiũ ſordidarum. Hanc numeroſitatẽ,hanc multitudinẽ
Pſal. 39. ſenſerat propheta:cũ caneret.Circũdederunt me mala quorũ non eſt numerus:cõprehenderunt me iniq
» tates meæ:et non potui ut uiderẽ. Ab intus de cor/
» de hominũ procedunt. Tolerabilis eſt hoſtis cũ muros arietat extrinſecus:cũ foris poſitus cedit aliquando conflictu:cui uero eſt intus inimicus, cuius aduerſarius in ipſis penetralibus iam deſæuit,iſte ſe intelligit,et ſentit oppreſſum:iſte ſe et captiuũ perdit,et deplorat:iſte ſuus expugnator eſſe non poteſt:ſuus eſſe non põt liberator:alienũ requirit auxiliũ:quærit alterũ
» rum defenſorẽ. Ab intus exeunt de corde. Nouus eſt hic ordo bellandi: de homine contra hominem gentes exeunt bellaturæ: nõ contentæ in occulto uincere,proſternere in abdito:quaſi quæ famã quærant hominis de ruina.Iudæi qui foris ſunt,ſe,et ſua forinſecus lauent, nos fr̃es ab iſtis uitiorũ ſordibus emũ/ demur intrinſecus:has nequitiarũ gentes in nr̃is mẽtibus CHRISTO propugnãte uincamus: has delictorũ beſtias de nr̃is cordibus terrore Dñici noĩs effugemus:has criminũ rabies,& uoraciſſimas aues a nr̃is ſenſibus Crucis haſta fortiter ꝓpellamus:ut ciuitatis nr̃æ ſplẽdor,tẽpli noſtri ſanctitas,domus nr̃æ ĩteger, et ſingularis ornatus,ad habitãdũ ſemp in nobis noſtrũ prouocet,et inuitet auctorẽ.Illuc uitia redire nequeunt,ubi xp̃s cũ ſuis uirtutibus cõmoratur.

DE INVIDIA, ET HYPOCRISI. SERMO. CLXXII.

AVdiſtis hodie fratres, queadmodũ dũ ſecluſit alios, ſeipſum ianitor inuidioſus excluſit. Væ uobis, inquit, legis peritis, quia tuliſtis clauem ſcientiæ: ipſi non introiſtis, et eos qui introibãt prohibuiſtis. Audiſtis ergo queadmodũ dum ſecluſit alios, ſeipſum ianitor inuidioſus excluſit. Acceperat claues Phariſæus non ut clauderet, ſed ut intrare deſiderãtibus aperiret: ſed ne intraret alter, ipſe permanere foris maluit per liuorem. Omnia quidem uitia ad ſuorũ ſemper intendunt, et proſiliunt læſionem, ſed ſuos ſemp amplius inuidia cõſumit: inuidia ſuorũ carnifex ſemp extitit: extẽdit ſenſus: torquet animos: diſcruciat mẽtes: corda corrũpit. Et quid plura? Hãc qui receperit, ſua ſuſtinet ſine fine ſupplicia: quia in ſe domeſticũ ſemper diligit habere tortorẽ. Quis ibi malorũ finis, ubi alterius bonũ pœna eſt? ubi cruciatus eſt aliena felicitas? Malũ multiplex: quot ſunt proſperitates hominũ, tot tormenta ſunt inuidorũ. Cũ aliis uitiis animus poterit confligere Chriſtianus: inuidiam quiſquis anteq̃ ſentiat nõ fugerit nõ euadit. Hæc peritis legis legẽ ſuaſit non aperire, ſed claudere: et ſalutaris præcepti non cõmodare doctrinã, ſed negare: obſerare ſcientiæ fontem, et uitalis fluẽti originis ſuæ ſecreto diuitias obſtruere. Iſte ueślociter fugiendus eſt morbus: quia quos contigerit non patiẽ iam ſanari. Inuidia cælum tẽtat: ibi enim diabolum fecit ex Angelo: urit terras, quæ utique paradiſi nobis amœna flammeo cuſtode ſecluſit. Reges

Luc. 11.

Mat.2. urget,quia hæc Herodem in coæuos CHRISTI ſic
compulit deſæuire,ut ante lac q̃ ſanguis teneris fun/
Gen.4. deretur ex mẽbris. Charitatem uiolat, nã hæc Cain
reddidit fratricidam:et innocuam adhuc terram no
ui ſanguinis cruore pfudit. Vaſtat pp̃los: nãq; Iudæos
hæc,ſi dici fas ẽ,ſi capit ſermo, fecit eẽ Deicidas:Dei
cidas diximus, non quo puenit,ſed quo facinus hoc
tetendit:in CHRISTO.n.Iudæi non hominem tan/
tum,ſed Deum filiũ Dei conati ſunt opprimere, ne/
Mat.12. care uirtutes,cum dicunt.Hic eſt hæres: uenite occi/
damus eũ:et noſtra erit hæreditas eius. Sed quid ua/
let diabolus ad Deum? Inuidia quid ualet ad Domi
nicã charitatem? inuidit diabolus terram,ſed dona/
Mat.16. uit cælũ Deus:claues ſciẽtiæ legis peritus ſuſtulit, ſed
claues cæleſtis regni per Petrũ largitus eſt CHRI/
STVS: ac ſic inuidia ſuis cõmodis eſt nudata: et ho
mo ditatus eſt ipſa neceſſitate damnorũ. Bene ergo
Luc.12.,, in ſequentibus Dñs adiecit,dicens. Attẽdite uobis a
,, fermento phariſæorũ. Quia in fermẽto non eſt mo
les magnitudinis,ſed tumoris:et conſparſio tali ſpe/
cie inflata eſt,nõ ditata:quantum.n.efferbuerit feruẽ
tius,tantũ farris maſſa turgeſcit:et totam formã leui
tatis implet, et tumoris.Congrue ergo a dño dictũ
,, eſt. Attendite uobis a fermẽto phariſæorũ,quod eſt
,, hypocriſis. Quid eſt hypocriſis,niſi ſpẽs arte cõpoſi
ta,q̃ aliud in re agit,aliud ꝓmit in uultu? hæc penes
phariſæos per ſcientiã tumeſcebat, Ap̃lo ſic dicente.
i.cor.8. Scia inflat.Illos nãq; ſcia inflabat ad ſuperbiã, nõ in/
ſtruebat ad uitam:et corrũpebat ad malitiã, non ad
prudẽtiam promouebat.Erat in eorũ facie hypocri/
ſis:erat in eorũ mente inuidiæ hydrops:erat in pecto
re ſiticuloſus fons:erat ardens unda, quæ ſuis magis,

ac magis inflāmabatur fluentis,ut bibentis nō extin/
gueret ſitim,ſed augeret incēdium : ſic ſic hypocriſi
miniſtrāte ſuis ſemper inuidia propinat : ab hoc nos
morbo ſubtrahit Apoſtolus: Cū nos nō in fermento i.Cor.5.
ueteri,neq; in fermento malitiæ, et nequitiæ, ſed in
azymis ſynceritatis,& ueritatis ſanctum paſcha Do/
mini celebrare compellit.Veritas neſcit tumorē:ſim
plicitas hypocriſim prorſus ignorat.In azymis ſyn/
ceritatis,et ueritatis.Hæc ſunt cordis azyma : hæc cæ
leſti dulcedine confecta:hæc grãæ ſaporata pinguedi
ne:hæc ſancti Spiritus igne decocta:hæc nos mandu
cantes agnum Dei,agnum qui tollit peccatum mun
di,ad noſtrum paſcha ſolenniter imolamus : quibus
CHRISTVS ad lætitiam totam,totā eſt et natus, et
immutatus ad gloriam.

DE DIVO IOHANNE BAPTISTA, ET HE RODE. SERMO. CLXXIII.

PAſtor bonus peruigiles noctes,dies an
xios ducit,ne quid callidus latro,neqd
luporū feritas aſtuta pernicioſum cha
ro gregi,ne quid noxiū moliatur. Pa/
ſtor bonus,ſicut dominus dixit,animā Ioā.10.
ſuam ponit pro ouibus ſuis.Sed et oues bonæ paſto/
ris ſui audiunt attentis auribus uocē,paſtoris ſui ſem
per ſequuntur arbitrium:paſtoris ſui totam faciunt
uoluntatem:aſcendunt colles:petunt ardua : mutant
ſæpe regiones:ac ſic apta paſcuis,irrigua fluētis, um
broſa, accōmoda,ſecreta quietis loca penetrāt:repe/
riunt amœnitates:et deliciis perfruūtur. Et uos filio
li Dominici gregis portio copioſa, niueo, et diuino

ueſtitá iam uellere,molli fœtu, cæleſti germine per fœcunda,ſi per noſtræ uocis auditũ ad loca ſæpe ſa/ lutaria,ad ſalutaria paſcua perueniſtis, ſi per noſtri ſermonis fluenta animi ueſtri æſtus,ueſtræ ſitis tem peraſtis ardoré,ſi ſub doctrinæ noſtræ regmine ali/ quanta cõmoditate recubaſtis,quæ ordinamus attẽ/ dite: quæ dicimus audite:q̃ facimus approbate:nec ꝓ uoluntate ueſtra,ſed pro diſpoſitione noſtra prædi/ cationis noſtræ percipite rationem:et ſiue cum dici mus de gradu iſto,ſiue cum de ſacerdotali ſede pro temporis rõne tractamus,ut oues bonæ,ut chari gre ges,dilecta pignora,ſine faſtu impigræ,ac toto fidei curſu conuenite:concurrite:nec uos locorum muta/ tio tam propinqua,et ſpacia ſic arctata, aut reddant deſides:aut faciant murmurantes: quia nec ouis ad caulas peruenit,ſi pro ſuo libito peruagetur: nec ſciẽ tiá diſcipulus poterit obtinere,ſi doceri pro ſua uolũ tate contenderit:ægrotus quoq; nunq̃ poterit recipe re ſanitatẽ,ſi pro ſuo fuerit curatus arbitrio. Sed q̃a nobis hodie contra lupum furentem ſermo eſt,arre pto paſtorali baculo transſeamus ad Euangelicam le

Mat. 6,, ctionem. Audiuit inquit Herodes rex,manifeſtũ.n.
,, factum erat nomen IESV,et dicebat: quia Iohannes
,, Baptiſta reſurrexit a mortuis, ꝓpterea uirtutes ope/
,, rantur in illo. Stultus de mortuo pie credit, quẽ fe/ raliter perſecutus eſt uiuum:Iohannes reſurrexit, et tamen confitetur ignorans,quia in CHRISTO pro CHRISTO reſurgit occiſus.Herodes quid egit gla/ dius tuus? crudelitas tua quid profecit? quo proceſ/ ſit impietas tua? ſi ut ipſe dicis rediit ad uirtutes, re/ ſurrexit ad opera diuina,qui furore tuo putabat ex/ tinctus? Iohannes reſurrexit,ſicut fateris ipſe:nõ hic

perſona,ſed infirmitas perit: non hic Iohannes, ſed
mors magis tali morte ſuccubuit:illuſa ē pœna:car/
nifex habet̄ irriſus: ipſa ē cognitoris miſeri decepta
ſententia,quæ interēptū nō perdidit, ſed promouit.
» Iohānes reſurrexit a mortuis,propterea uirtutes ope
» rant̄ in illo.Et ſi hoſtis legis per legē tñ ille reſurre/
ctionē promiſſam didicerat mortuorū. Et ſi reſurre
cturū Iohānē nouerat,cur inſanus occidit? Si ad to/
tius Diuinæ uirtutis culmen,ſi ad totū qcqd eſt pote
ſtatis inſigne tali morte ſciebat eleuandū:cur ſe tan/
tæ mortis eſſe fecit auctorē? Semper febrit īpietas: a
phreneſi ſemper crudelitas obtinet̄:carere demētia
furor neſcit,in ſe nāq; ſæuit, quotiēs in alterū tendit:
ſe punit,dū percellit inſontem: ſibi lethalis eſt totus,
cū erga iuſtū crudelis exiſtit.Ecce Iohānes, ut ipſe di
cis,iā uiuit in CHRISTO:ad tuā pœnā redit, q uenit
» ad oīum cæleſti munere medicinā. Alii aūt dicebāt,
» qa Elias eſt:alii uero dicebāt,qa ꝓpheta eſt,aut quaſi
» unus ex prophetis.Quo audito Herodes ait. Ipſe eſt
» Iohānes quē ego decollaui:hic reſurrexit a mortuis.
Maleuolo qdē,at ueraci ſenſu teſtis ipſe criminis ſui,
aſſertor ſceleris ſui,ſui facinoris accuſator exiſtit. Io
» hānes quem ego decolaui ipſe eſt : hic reſurrexit a
» mortuis.Verū dicit:nā ſicut in CHRISTO ſui reſur/
gūt,ita in ſuis ipſe patit̄ CHRISTVS: et ſicut honor
capitis ad mēbra pertēdit,ita mēbrorū pœna ad do
» lorē capitis,ad capitis redūdat iniuriā. Iohānes,quē
» ego decollaui,ipſe ē. Iſte rex ſapiēs,egregius iudex,
cenſor moꝝ,diſciplinæ cuſtos,uindex innocētiæ, cri
minū pœna, quod decollauerit Iohānē dicit,quare
decollauerit tacet:ne poteſtatē regiā tanti facti con/
funderet turpitudo:ſed Euāgeliſta prodit,ut interfe/

» ctoris dedecus interfecti ꝑducat ad gloriã. Nã ipſe
» Herodes,inquit,miſit,ac tenuit Iohanné:et uinxit eũ
» in carcere pp Herodiaden uxoré Philippi fratris ſui,
» quia duxerat eam uxorem. Dicebat enim Iohannes
» Herodi:Non licet tibi habere uxorem fratris tui. He
rodias,quæ uxor eſſe duorum fratrum ſceleris amo
re contendit,ut affectione uiolaret affectum,et ſocia
retur Herodi Herodias,ne eſſent uel nomine diſſimi
les,qui erant ſcelere, moribus, uitaq; conſimiles: et
iungerentur uocabulo,quos criminum iunxerat tur
pitudo: hæc ergo Herodias inſidiabatur Iohãni.He/
rodes adulteræ non uincebat animum:nefas tñ adul
teræ differebat.Illa ne eſſet arguens,arguentis téde/
bat ad mortem:ille ut placeret incæſtæ,captiuus ipſe
iuſtum tantũ tenuit,uinxit incluſum,quia in innocé/
» tem reus facile non poterat dictare ſententiã. Cum
» accidiſſet,inquit, opportunus dies, Herodes natalis
» ſui cœnam fecit principibus,tribunis,et primis Gali/
» læx: cumq; intraſſet filia ipſius Herodiadis,et ſaltaſ/
» ſet,& placuiſſet Herodi,ſimulq; recumbentibus,Rex
» ait puellæ.Pete a me quod uis,et dabo tibi.Et iurauit
» illi quicquid petieris dabo tibi,etiam ſi dimidium re
» gni mei. Ingratus,inhumanus rex, qui uirtuti tãtæ,
tam glorioſo labori,tam memorabili facto,non to/
tum regnum ſuum,ſed dimidiũ dedit: et quare ſibi
uel pro parte ſeruauit,qui poſt tantã domus ſuæ glo
riam,poſt tantam familiæ ſanctitaté,poſt tale caſti/
tatis exemplum,eſſe,uideri,uiuere,non debebat? Il/
la ergo criminis filia,non naturæ,nõ tam ad matré,
ꝗ ad ipſam ſentinam ſui ſceleris mox currit: ut quæ
fluida tota,tota ierat reſoluta,ſæua,et truculenta re/
uolaret:et ut de ipſis artibus loquar, ut tragœdiam
nefandam

nefandā caneret,quæ impleuerat turpiſſime comœ/
» diā. At illa egreſſa dixit matri ſuæ:quid petam? il/
» la uero dixit:caput Iohānis Baptiſtæ.Et ingreſſa ſta/
» tim cum feſtinatione ad regem,petiuit dicens.Volo
» ut protinus des mihi in diſco caput Iohannis Bapti
» ſtæ.Et contriſtatus eſt Rex propter iuſiurandum, et
» propter ſimul recūbentes,noluit eam contriſtare: et
» ſtatim Rex miſſo ſpiculatore iuſſit afferri caput eius:
» ille autem abiit,et decollauit eum in carcere:et attu/
» lit caput eius in diſco: et dedit illud puellæ, et puella
» dedit illud matri ſuæ. Sic iudicat mens oppreſſa cra
pulis,ſoluta uino,et toto quodāmodo ebrietatis de/
» merſa naufragio. Volo ut protinus des mihi in di/
» ſco caput Iohānis. Serpētis germen caput hominis
petit,cui ſuū caput ſentētia pricipali ſciebat addictū:
dicente Deo.Ipſe ſeruabit caput tuū,et tu illius obſer Gen.3.
uabis calcaneū.In longū nos trahit prolixitas lectio/
nis:et ſatis in altū promouit loci ipſius imenſa pro/
funditas: differamus hodie quæ ſequuntur, ne dū ſer
mo feſtinat ad finem, quæ ſunt prolixe dicēda tranſ
mittat. Id in clauſula noſtri cōmendamus eloquii,
quod ſine cauſa cucurrerit ſerpens: nam tota germi
na ſerpentis antiqui iſte Iohānes noſter interemit:et
effuſione ſui ſanguinis extinxit occiſus.

DE DECOLLATIONE DIVI IOHANNIS BAPTISTAE. SERMO.CLXXIIII.

HErodianæ cœnæ cruētas epulas,conui/
uiū ſic ferale,tunc terra, tunc cælū,ho/
die mecū ueſter horruit, et expauit au
» ditus. Herodes,inquit,natalis ſui cœ/ Mar.6.

,, nam fecit. Bene cœnam, quia non luci, ſed tenebris addictus eſt hic natalis, in quo noctis filius natus eſt, ,, non diei. Natalis ſui, inquit, cœnam fecit princip ,, bus, tribunis, & primis Galilææ. Quid agit icauta, & cæca ſemper impietas? oēs euocat poteſtates, ut nō tam multos conuiuii ſui ſocios, quā inumeros crimi nis ſibi teſtes aſſumat: & tot habeat facinoris ſui arbi ,, tros, quot habuit præſides diſciplinæ. Cūq; intraſſet ,, filia ipſius Herodiadis, et ſaltaſſet, iquit, & placuiſſet ,, Herodi. Reſpondit ſuo turpis generi, dum patri cō placet turpiori: de adulterio nāq; non niſi turpis de buit procreari: quæ fractis greſſibus, corpore diſſolu to, diſiuncta cōpage mēbrorū, fluentibus ex arte ui ſceribus, tota patri fieret deformitate formoſior. Et reuera ſuam credidit tūc Herodes cum talem uidit: nam putaſſet alienam, ſi pudicam uel aliquantulum peruidiſſet. Serpens tunc latebat in fœmina, quæ re ptans greſſibus flexuoſis lethale toto corpore uirus effudit: ut diſcūbentium mentes furor, uenenum cor pora ſauciaret: homines uerterentur in beſtias: nec uino i am tales, ſed ſanguine potarentur: nec pane ra bidi, ſed carnibus ueſcerentur humanis. Tales utiq; tales reddidit, quibus adhuc fumāte ſanguine caput intulit tunc Iohannis: ut illud Pſalmiſtæ canticū pro

Pſal.78. baretur. Dederunt carnes ſanctorum tuorum beſtiis terræ: effuderunt ſanguinem eorum tanq̄ aquā. Ecce quid pariunt totis noctibus protracta conuiuia: ecce quid generat quod cum menſura emitur, & ſine mē ſura bibitur uinum: ecce quo præcipitatur caro, cum ad luxuriæ facinus uoluptatis inflāmatur incendiis. Rogo quid tantis cuneis arctatur? ſufficit infelix ca ro ſibi ſuis caſibus ad ruinā, atteſtāte Propheta cum

dicit. Vt quid irruitis in hominem? interficitis uni/ Pſal.61.
uerſi uos tanq̃ parieti inclinato, & maceriæ impul/
ſæ? iacebat in Herode caro oppreſſa crapulis, ebrie
tate captiua, quæ titillante luxuria, & non tam luden
te, quam illudente laſciuia, promitteret quicquid tur
» pitudo peteret ſe daturam. Pete a me quod uis, in/
» quit, & dabo tibi: & iurauit illi. Iurat miſer, dũ quic/
» quid honeſtatis eſt, et uirtutis abiurat. Pete a me
» quod uis. Quid peteret luxuria, niſi caſtitatis interi/
tum? pudicitiæ necem? mortem ſibi ſemper con/
» trariæ ſanctitatis? Volo ut des mihi in diſco caput
» Iohannis. Si caput uiri eſt, iuxta Apoſtolum, CHRI i.Cor.ii.
STVS, iam tunc nouello ore antiquiſſimus ſerpens
» CHRISTI Domini tendebat ad mortem. Volo ut
» des mihi in diſco caput Iohannis. Iam tunc auidus
draco in ſerui capite Domini deguſtabat ſitiens paſ/
» ſionem. Volo ut des mihi in diſco. Cur in diſco?
cur pretioſe geſtas, quẽ uiliter occidis? niſi quia, Pre/ Ps.115.
tioſa in conſpectu Domini mors ſanctorũ eius. Hoc
ipſum quod uis nõ agis quomõ ipſa uis: quia agit te
ſuperna ratio aliter q̃ uis: in illo quidem tunc ferali
antro, nõ aula regis, rabies tunc fera paſtũ ſuũ credi
dit, cũ caput Martyris uidit: totũ ſuũ ſenſit, cũ liquo/
rẽ ſacri ſanguinis ſitiens aſpexit: ferculũ crudelitatis
ſuæ toto ore, totis faucibus cõtendit, & conatur ab/
ſorbere. Sed Iohãnes uenit ĩ ſublimi poſitus, ut lucer
na ſuper candelabrũ, tenebras ut fugaret: dicẽte Do/
mino. Ille erat lucerna ardens, & lucẽs. Venit Iohan/ Iohã.5.
nes, ut iudex in tribunali reſplẽdens: ut qui arguit ad
ulterũ, exponeret, & dãnaret homicidã: & qui pie ui/
uens inceſtũ uocarat ad pœnitentiam, reſeruauerat
ad ueniam, homicidium etiam damnaret occiſus.

Quam quæſo meretur ueniam, qui in morte Iohā-
nis ipſam pœnitentiam tam crudeliter interemit?
Gratis cucurriſtis Herodes, Herodias, nomina non
affectione ſociata, ſed crimine: quæ uocem intercipi
Iohā. 1. poſſe ſtultiſſime credidiſtis. Ego ſum, inquit, uox cla
mantis in deſerto. Vox occidi non poteſt, ſed magis
Gen. 4. clamat anguſtiis corporis abſoluta. Sic uox Abel in
ſuo iā effuſa ſanguine magis ſonat: magis penetrat:
magis pertendit ad cælum. Sic nunc Iohannes toto
orbe clamat: totis ſæculis facinus ueſtrum cunctis re
fert, & oſtentat in gentibus. Ecce Iohānes CHRISTI
capite gloriatur, qui capite putabatur addictus. Ecce
eo die quo tu finiſti tuū, ille ſibi natalem cælitus con
quiſiuit: quia quando tuus ortus merſit in finē, tunc
illius finis ortus eſt in natalē. Iuſtus. n. tūc inchoat ui
uere, cum pro CHRISTO meretur occidi: transfer-
tur iſta morte uita Martyris, nō aufertur: morte ma
gis claruit, qui ob hoc mortuus eſt, ut uiueret in æter
num. Ecce tu iaces in mortem: Iohannes uiuit occi-
ſus. Tu fucatam murice purpurā perdidiſti, Iohānes
cruore ſuo fulgenti purpura ſemper gloriatur indu-
tus. Tui conuiuæ nunc participes efficiūtur in pœnis,
Iohannes cæleſti menſa cum choris ueſcitur Ange-
lorum. Ille audit cæleſtem iugiter ſymphoniam, tu
audis īferni ſemper gemitum, & ſtridorem. Ille me-
retricis tuæ, ſaltatricis tuæ addictus in pretium, nūc
regno, nūc præmiis cæleſtibus honoratur, tu merce
dem ſentētiæ tuæ cum tua filia in tartaro percepiſti.
Gen. 39. Veſtimentū Ioſeph cum adulteram fugeret dereli-
quit, Iohannes ne uideret adulterā ipſum proiecit et
corpus. Ioſeph ne adulterium faceret libens carcerē
ſuſcepit, Iohannes ut argueret adulterium eremum

carcere cõmutauit. Ioſeph ſomnia dum reuelat, eua/ſit ex morte: Iohannes ut Dei filium reuelaret, ſuſcepit & mortem, Ioſeph dum panem præparat temporalem, ex auro torquem meruit, & honorem: Iohannes ut oſtenderet cæleſtem credentibus panem, Martyrii torquem meruit ex cruore. Merito in natis mulierum cunctis maior eſt hic Iohãnes: qui nõ ſolum adulteras arguit, ſed & licita mulierum cõſortia uirginitatis amore calcauit. Et ſi Iohãnes tantus, Iohannes talis, tanta eremo ſeparatus a fœminis, fœminarum pericula non euaſit, quis eſt qui inter fœminas uiuens euaſurum ſe ſine labore maximo, maxima ſine cautione cõfidit, niſi is qui ſancto alitur Spiritu? qui cum genitore, natoq; una cuncta diſponit ſæcula per æui omnia ſpatia. Mat. ii.

DE MARCELLINO EPISCOPO VICOHAVENTINO, ET DIVAE MARIAE VIRGINIS PARTV. SERMO. CLXXV.

OMnium quidem rerũ primordia ſunt dura, ſed duriora ſunt oĩbus primordia generantis. Sancta Eccleſia Rauẽnas ut primũ pareret, uiam fecit: angores pertulit: ſenſit dolores. Et hoc egit fratres, ut ordinem partus diuini toto ueritatis tramite cuſtodiret: nã poſteaq̃ primogenitũ totius creaturæ Virgo mater ut pareret, uiã totius patriæ percucurrit: ſic uirgineus partus, ſic primitiuorũ eſt dedicata natiuitas. Et neceſſario, fratres, uia generatur in uia. Ego ſum, inquit, uia: ut omnis aditus exclude/ Iohã. 14.

retur erroris,et uiator tandem cælũ peteret, qui ter/
reni itineris incaſſum diu ſudores pertulerat,et labo
Luc.2.,, res. Et factum eſt in diebus illis, inquit, Euãgeliſta,
,, Exiit edictum a Cæſare Auguſto,ut profiteretur uni
,, uerſus orbis. Aſcendit aũt et Ioſeph a Galilæa de ci/
,, uitate Nazareth in Iudæam ad ciuitatem Dauid quæ
,, uocatur Bethlehem, eo ꝙ eſſet de domo, et familia
,, Dauid,ut profiteretur cũ Maria deſponſata ſibi uxo/
,, re prægnante.Et factũ eſt in diebus illis impleti ſunt
,, dies ut pareret:et peperit filium ſuum primogenitũ.
Libet hic aliqd de dolore dicere. Edicto Cæſaris, et
pagani Dñs obtemperaturus occurrit:et decreto bea
ti Petri,decreto principis Chriſtiani,ſeruus adhuc ali
quis irreuerenter obſiſtit? Verum quia neq; proſpe/
ra aduerſis,neq; gaudiis miſceẽda ſũt triſtia, his omiſ
ſis,hodierni germinis lætitiã proloquamur. Habeat
modò natus,qui primum natus eſt, primogeniti re/
uerentiam,teneat et honorẽ:Marcellinus hodie uer/
naculi partus totum rapuit, et conquiſiuit affectum.
Circunſtant filii:adſunt propinqui; cognatio tota cõ
currit:familia exultat oĩs: et ipſa penetralia domus
tripudiant,et lætantur:quia uidere oculis, ſuſcipere
manibus,hodie primum ſanctæ genetricis partum,
ſobolemq; meruerunt.Ipſa quoq; genetrix ſpõſa ma
ter,et uirgo,in ipſo ſponſi ſui thalamo,in ipſo cõiun
ctionis ſuæ cubiculo,genuiſſe noua gratulatione mi
ratur.Sed neminé turbet,nullũ moueat,ꝙ in thala/
mo ipſo ſponſa ipſa cernitur peperiſſe:talis nõ eſt de
crimine,ſed de uirginitate conceptus:quando in tali
germine cæleſtis partus eſt,non humanus; nec ullus
hic eſt ſiniſtræ ſuſpitionis locus,ubi ipſe ſponſus ſpõ
ſæ ſuæ teſtis habetur,et cuſtos.Quicunq; ſollicitus es

de facto,eſto de exemplo maximo perſecutus: et p̃/
cedentis trepidatio ad tuam cautelã proficiat, et mu
nimen.Ioſeph ille maritus ſolo nomine , conſciẽtia
ſponſus,prægnantem ſponſam fluctuãs,et anxius in/
tuetur:quia neq; accuſare innocentem,neq; prægnã/
tem poterat excuſare:tacere tutum non erat,erat lo/
qui periculum.Admittit,non prodit crimina accuſa
tor inſontis.Erat ipſe teſtimonium caſtitatis: erat cu
ſtos pudoris:aliud nouerat,aliud intuebatur: confun
debat uirginis fides:actus,et uita in biuio : mẽs iuſta,
et ſanctus animus , ancipiti cogitatione torquetur:
ſentit,ſed tantum non poteſt penetrare ſacramentũ:
quia nec accuſare poterat:et defenſare penes homi/
nes non ualebat.Merito mox occurrit Angelus:me/
rito reſponſum ſubuenit mox diuinũ , cui humano
deficiente conſilio iuſtitia nõ defecit.Et quid dicit?
" Ioſeph fili Dauid noli timere. Qui nihil fecerat , qd
timebat? Timebat, quia et ſi nullus in facto reatus
erat,erat in cauſa maximus pauor . Sanctus animus
quicquid nõ aſſequitur expaueſcit. Caue ergo homo
de partu noſtræ matris taliter diſputare cum Ange/
" lum reſpondiſſe ſufficiat. Noli timere accipere MA
" RIAM coniugẽ tuam:quod.n.in illa natũ eſt de Spi/
" ritu ſancto eſt. Feliciter parturit,quæ uirginitatis co
ronam magis,magiſq; pariendo conquiſiuit,et glo/
riam.Hic uero qui nobis hodie natus eſt, ſemper re/
tia tetendit in mare.Nemo ergo miretur ſi piſcatorẽ
Petrus geſtiuit habere collegam . Orate ergo
fratres,ut piſcari mereatur homines, qui
hactenus piſces capere homi/
num laborauit ad
uitam.

DE CAECO. SERMO. CLXXVI.

DEVS quotiens deſperatas humanorum curat corporum paſſiones, Deitatis ſuæ totiens potentiam pandit: ſed in una, eadéq; infirmitate, quando ordinem ſuæ curationis imutat, cauſas propter quas hoc faciat, facit nos altius perſcrutari: nam iuxta uiā ſedenti cæco uiſum ſola reſtituit iuſſione: alii a natiuitate cæco, nato non lumini, ſed tenebris, & cui natura uiſum iuiderat, atq; ipſa quæ parat, & aperit ocu-
Iohā. 9. los, oculos clauſerat, & negarat, CHRISTVS imponit lutum: et collyrio materiali fingit, facit, procurat oculos, non recurat: ut creante, non medicāte manu inde homini ſuppleret lumina, unde hominem fecerat totū. Iſte uero cæcus, cuius nobis Euāgeliſta Marcus rettulit curam, ſic nouo ſanatur modo, ut omnes compellat exquirere, cur contumax cæcitas moram facere ſic præſumit auctori: cuius nutu, uiſu, iuſſu, īfirmitates pereunt, redeunt ſanitates: uita oritur, mors
Mar. 8. „ finitur: ſtant omnia, cūcta dilabuntur. Venit, inquit,
„ IESVS Bethſaida: et adducunt ei cæcum: et rogabāt
„ eum, ut eum tangeret: et apprehenſa manu cæci edu-
„ xit eum foras extra uicū. Quaſi eum curare nō potuerit in loco: aut beneficio loci indiguerit, uniuerſis qui contulit uiſum. Hæc eſt Bethſaida, cuius perfidiā
Mat. ii. Dominus exprobat dicens. Væ tibi Chorozaim, uæ tibi Bethſaida: quia ſi ī Tyro, et Sidone uirtutes factæ fuiſſent quæ in te factæ ſunt, olim in cilicio, & cinere pœnitentiam egiſſent. Ergo apprehenſa manu eius de domo infidelitatis educit: leuat eum de perfidiæ ſeſſione: ut ante fidē, q̄ oculos daret: ante mēti, quam

corpori redderet ſanitatem:ante præberet humani ducatus obſequium,q̃ diuinæ uirtutis operaretur inſigne. Illi rogabant ut uel tangeret eum: ſed CHRISTVS, qui horrere neſcit pauperem, pauperem fecit amare, totam dedit pauperi manũ:& debilitati Deus publicam præbuit ſeruitutem, ut homo non horreat hominem:& uidens non uidenté uideat:& duce manu cæcum lucis faciat neſcire orbitaté: nec dicat homo, non habet manus mea quod det pauperi: det ipſam manum pauperi: & plus erit manum pauperi dediſſe, q̃ nũmum: iter præbuiſſe pauperi, q̃ pauperi panis dediſſe fragmentum. Et eduxit eum foras extra uicum:& expuit in oculos eius. Dominico ſputo uacuas oculorum replet lacunas, diuino ore luciferá dat ſaliuam, ut ſancti roris gutta baptizaret oculos peccatoris:ut aperiat uenia, quos clauſerat culpa. Nemo ergo dubitet diuino imbre tota arefacta mortalia membra poſſe reuiuiſcere: cũ uideat parua Dominici ſputi gutta arentes cæcitate oculos ſubito ſic ſuſcitatos in lucem. Exurgent, inquit, Iſaias, mortui: Iſa. 26. et reſurgent qui in monumentis ſunt:& lætabuntur qui ſunt in terra. Quomodo? Ros .n. qui abs te eſt ſanitas eſt illis: quod eſt pluuia ſemini, hoc reſurrecturis Dominicus iber. Et impoſuit illi manus. In faciendo, in reparando, in componendo hominem Dominicæ manus curatrices hominibus ſemper adſunt. Manus tuæ, inquit, fecerunt me, & plaſmauerũt ps. 118. me. Et interrogauit eum ſi aliquid uideret. Interrogat ut homo, operaẗ ut Deus. Qui uidet abdita terrarũ, qui cordis intuetur occulta, cui omnia ſunt nuda quæ ſunt tecta omnibus, í opere ſuo, in oculis ſuis uidere quærit? laborat ſcire? alio referente cognoſ

ſcit? abſit. Sed interrogat ut præſentes ſcirent, futuri cognoſcerent, cæcitatis huius nō eſſe ſimplicem, ſed myſticam curam. Deniq; non lumen, ſed auroram quandā, lucemq; erumpentem datam ſibi adhuc qui » curabatur Domino interrogāte reſpondit. Video, » inquit, homines ut arbores ambulātes. Imperfectis oculis grandeſcunt formæ, turbantur ſpecies, res fal/ luntur ipſæ, quia non iam uiſionem capiunt, ſed ad/ huc umbram ſuſtinēt uiſionis. Et quare tamen ſicut Pſal. 39. arbores, non ut columnæ? aut aliud quid? neq; ſtā/ tes, ſed ambulantes? quia poſt curam CHRISTI uiderat, q; homines uelut arbores tranſirent in hoc ſæculo, non manerent: temporalem plantationē ger minis humani eſſe in hac uita mox uidet quem cura uerit CHRISTVS. Iterāda eſt ergo cura CHRISTI, ut perfecti oculi futura certa, manentia uideant, & » æterna. Iterum, inquit, poſuit manus ſuper oculos » eius, & cœpit uidere: & reſtitutus eſt, ita ut clare ui/ » deret omnia: & miſit illum in domum ſuam, dicens. » Vade in domum tuam: & ſi in uicum introieris ne/ » mini dixeris. Aperiatur iam ſpiritalis intelligentia, ut qui ſit iſte cæcus cognoſcamus: & quare non ſpon te uenit, ſed ab aliis adducitur: & ducit manu CHRISTI, & educitur extra uicum: & alibi recipit uiſum, qui diu apud ſuos longam ſui pertulerat orbitatem: & expuit in oculos eius: & iteratur diuinæ manus im poſitio: & cui uidere extra domum datur, quid uide/ rit, quomodo uiderit, per quem uiderit, ſuis dicere non donatur. Fratres Cæcus iſte eſt Iudæus, qui in Synagoga, hoc eſt in perfidiæ domo, & in uico, hoc eſt in conuentu malignantium, ignorantiæ cæcitate tenebatur, & ſedebat oppreſſus. Hinc eſt q; nō uenie/

bat ad CHRISTVM,ſed uenit ad eum CHRISTVS
& apprehendit manum eius, ut dono uocantis, non
beneficio legis, non proprio curatũ ſe gloriaretur
arbitrio. Educit eum foras, ut in Eccleſia lucem fi/
dei uideat per libertatem gratiæ, qui ſub legis
uelamine nil uidebat. Imponit ei primum
manũ, ut uideat tranſire umbram legis:
ut ſacerdotes, ſcribas, phariſæos, & fi/
guram totam Iudaicæ obſeruantiæ
uideat uelut arbores præterire: q̃
ut naſcuntur, uireſcunt, flore/
ſcunt, fructificant in tẽpore,
ſic cũ tẽpore ſeneſcũt: pe
reunt: euaneſcũt. Iterũ
imponit ei manũ,
ut reſurgens nõ
iam caduca
uideat, ſed
æterna:
& ui/
de/
at qcqd
eſt diuini lu/
minis, honoris, &
gloriæ: ſicut ille magnus ex
ipſis Paulus, qui extra uicũ, & in
uia Iudæus cecidit, cecidit, ut reſur/ Act.9.
geret Chriſtianus: & cæcatus eſt ĩ lege,
ut uideret in gr̃a: ſicut ab ipſo perhibetur. Nũc ui/ i.cor.13.
demus ĩ ſpeculo, & in ænigmate: tũc aũt uidebimus
facie ad faciẽ. Tũc, qñ qd' ſepultũ eſt in morte, ſurget
in uita: & quicqd ſatũ eſt in cõtumelia, ſurget in glĩa.

IO.BAPTISTA PHAELLVS BONONIEN.
BONONIAE IMPRESSIT, III.
KAL. IVNII. M.D.
XXXIIII.

REGESTVM.

✠ A B C D E F G H I K L M N O
P Q R S T V X Y Z
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll
Mm Nn Oo PP Q q Rr
Oés ſunt quaterni.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTOR. E. EMANUELE

ERRATA GRAVIA.

Folio.	Facie.	Linea.	
8.	2.	27.	propria uoluntas
9.	1.	17.	dele,nec
13.	1.	19.	hydrops
31.	1.	26.	præſcribunt.
36	1.	25.	in cordibus ſcribarum
36.	2.	31.	uiſu deteſtanda
41.	2.	13.	alienorum
41.	2.	15.	dolet,triſte,ĩhonorũ eẽ,q̃lẽ ẽ ĩ p/
45.	1.	26.	expeditos reddat, (petua patria ẽ
56.	2.	8.	in Apoſtolum
81.	1.	24.	ĩ margine, Nu.20. Exo.24.&.35.
96.	1.	18.	dele,ſaltem
96.	2.	22.	DE EODEM.
138.	1.	17.	conſecutus eſt per naturam.
141.	2.	20.	DE EADEM.
175.	2.	13.	ad Phariſæi prandiũ ueniſſe xp̃m
188.	1.	7.	hoc totam
208.	1.	27.	largiturum,q̃
210.	2.	25.	plane ſuccurrit:
220.	1.	13.	PRIMVS HOMO ADAM IN
221.	1.	5.	dele in margine, 1.Cor.13.
222.	1.	5.	dele in margine, 1.Cor.13.
222.	1.	25.	diſponis ẽ
226.	1.	1.	dele in margine, Ro.12.
227.	1.	16.	mors pauperis totam
230.	1.	18.	gremio ẽ chaos ẽ beatorum ẽ
230.	1.	23.	dele,illum
235.	1.	1.	ſublimitas ad ruinam.
235.	2.	18.	accuſator ẽ
241.	2.	5.	traditur adulteræ:
248.	1.	25.	adde in margine, ✝

4-3-5